

วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย
EAU Heritage Journal

ฉบับสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์
Social Science and Humanities

ปีที่ 11 ฉบับที่ 1 ประจำเดือน มกราคม-เมษายน 2564 / Vol. 11 No. 1 January-April 2021

ISSN 2286-6183/ E-ISSN 2651-172x

นโยบายการจัดพิมพ์

วารสาร EAU Heritage เป็นวารสารราย 4 เดือน มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซียจัดพิมพ์ขึ้นเพื่อเผยแพร่ความรู้ในสาขาวิชาด้านสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อการศึกษา ค้นคว้าและเปิดโอกาสให้นักศึกษา นักวิจัย คณาจารย์ ตลอดจนนักวิชาการทั่วไป ทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัยได้มีโอกาสเผยแพร่ผลงานให้เป็นที่ยอมรับต่อสาธารณชน และได้แลกเปลี่ยนความรู้ในวิทยาการด้านต่างๆ

บทความที่เสนอเพื่อตีพิมพ์

บทความที่เสนอเพื่อพิจารณาต้องเป็นบทความวิชาการหรือบทความวิจัยทั้งภาษาไทย ภาษาอังกฤษ หรือภาษาต่างประเทศอื่น เรื่องที่จะได้รับการตีพิมพ์ต้องผ่านกระบวนการพิจารณากลั่นกรองโดยผู้ทรงคุณวุฒิ 2 ท่าน (Double-blind peer review) ในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง ก่อนลงตีพิมพ์ และต้องเป็นบทความที่ยังไม่เคยได้รับการตีพิมพ์เผยแพร่หรืออยู่ระหว่างการพิจารณาในวารสารอื่นๆ (การละเมิดลิขสิทธิ์ถือเป็นความรับผิดชอบของผู้ส่งบทความโดยตรง) บทความที่ได้รับการกลั่นกรองจากผู้ทรงคุณวุฒิและทำการปรับแก้ให้ถูกต้องแล้ว จึงจะได้รับการตีพิมพ์ลงในวารสารฯ

การเตรียมต้นฉบับ

ต้นฉบับที่เสนอเพื่อพิจารณาลงตีพิมพ์ ต้องมีรูปแบบดังต่อไปนี้

1. พิมพ์ด้วยกระดาษ A4 ความยาวไม่เกิน 15 หน้า
2. รูปแบบตัวอักษรให้ใช้ Angsana new ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ และขนาดของตัวอักษร หากเป็นชื่อเรื่องใช้ตัวอักษรขนาด 20 หัวข้อต่างๆ ใช้ตัวอักษรขนาด 16 และส่วนเนื้อหาทั่วไปใช้ตัวอักษรขนาด 15
3. รูปแบบการจัดหน้า และจัดแนวข้อความชัดเจน (ไม่ต้องปรับขวา)
4. เขียนชื่อ ตำแหน่ง สถานที่ทำงานและที่อยู่ของผู้เขียนอย่างชัดเจน โดยแยกออกจากส่วนต้นฉบับและบทคัดย่อ
5. แนบบทคัดย่อทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษมาพร้อมกับบทความ โดยกำหนดความยาวของบทคัดย่อไม่เกิน 15 บรรทัด พร้อมทั้งกำหนดคำสำคัญ (key words) ไม่เกิน 6 คำ
6. แยกไฟล์ตาราง รูปภาพ ที่ประกอบในเนื้อหาบทความ และส่งมาพร้อมกับไฟล์บทความ

การอ้างอิงและการเขียนเอกสารอ้างอิง

ในกรณีที่ผู้เขียนต้องการระบุแหล่งที่มาของข้อมูลในเรื่องให้ใช้วิธีการอ้างอิงแบบนามปี (APA) โดยระบุชื่อผู้แต่ง ปีพิมพ์ และเลขหน้าที่ข้อมูลปรากฏอยู่ (ชื่อ นามสกุล, ปีพิมพ์, เลขหน้า) ตัวอย่างเช่น (ธวัชชัย สันติวงษ์, 2540, น. 142)

(Fuchs, 2004, p. 21)

ส่วนการเขียนรายการอ้างอิงท้ายเล่ม ให้ใช้ระบบการอ้างอิงแบบ APA ตัวอย่างการเขียนรายการอ้างอิง มีดังนี้

1. หนังสือ

ชื่อผู้แต่ง. (ปีพิมพ์). ชื่อหนังสือ (ครั้งที่พิมพ์). เมืองที่พิมพ์: สำนักพิมพ์ หรือหน่วยงานที่พิมพ์.

ประครอง กรรณสูตร. (2541). สถิติเพื่อการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์. กรุงเทพฯ: บรรณกิจ.

Sharp, W. F. (1985). *Investment* (3rd ed.). New Jersey: Prentice-Hall.

2. ชื่อบทความในหนังสือรายงานการประชุม

Hay, S. P. (1975). Political parties and the community-society continuum. In W. N. Chambers & W. D. Burnham (Eds.), *The American party systems Stage of political development* (2nd ed.). New York: Oxford University Press.

สุไร พงษ์ทองเจริญ. (2539). สารสำคัญเกี่ยวกับการเรียนการสอนภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษา. ในเอกสารการสอนชุดวิชาการสอนภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 2, หน่วยที่ 9). นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

3. วารสาร

ชื่อผู้แต่ง. (ปีพิมพ์). ชื่อบทความ. ชื่อวารสาร, ปีที่(ฉบับที่), เลขหน้า.

สุจินต์ สิมาร์ภ. (2550) หลากหลายปัญหาการเลี้ยงโคนมในประเทศไทย. *วารสารเศรษฐกิจการเกษตร*, 27(2), 53-57.

4. หนังสือพิมพ์

ชื่อผู้แต่ง. (ปี, เดือน วันที่). ชื่อบทความ. ชื่อหนังสือพิมพ์, หน้า. ศรีสกุล สีวาพิระพันธ์. (2545, กรกฎาคม 11). จับทีวีใส่กระเป๋าทะกัณ้อย่างไร?. *มติชน*, หน้า 19.

5. วิทยานิพนธ์

กอบกุล สรรพกิจจานง. (2541). การวิจัยเชิงนโยบายเพื่อการพัฒนา นโยบายการใช้อินเทอร์เน็ตสำหรับสถาบันอุดมศึกษาไทย. คุษภินิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

6. สารสนเทศจากอินเทอร์เน็ต

ชื่อผู้เขียน. (ปีที่เผยแพร่เอกสาร). ชื่อเรื่อง. ค้นจาก (ระบุ URL ที่สืบค้นบนอินเทอร์เน็ต).

มานพ แก้วผกา. (2549). เศรษฐกิจพอเพียงกับการค้าเสรีไปด้วยกัน ได้จริงหรือ. ค้นจาก <http://www.ftawatch.org>

Prizker, T. J. (1989). *An early fragment from central Nepal*. Retrieved from <http://www.ingress.com/-astranart/pritzker.html>

การบอกรับเป็นสมาชิก

ผู้สนใจสามารถติดต่อบอกรับเป็นสมาชิกได้ที่ กองบรรณาธิการวารสาร EAU Heritage อัตราค่าสมัครเป็นสมาชิกปีละ 800 บาท

สถานที่ติดต่อ

ผู้สนใจเสนอบทความหรือบอกรับเป็นสมาชิก สามารถติดต่อได้ที่

กองบรรณาธิการวารสาร EAU Heritage

อาคาร ขวน ขวนิชย์ ชั้น 4 ห้อง C423

200 หมู่ 1 ถ.รังสิต-นครนายก ต.รังสิต อ.ธัญบุรี

จ.ปทุมธานี 12110

โทรศัพท์: 0-2577-1028 ต่อ 377

e-mail address: eau_heritage@eau.ac.th

วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย
EAU Heritage Journal

ฉบับสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์
Social Science and Humanities

ปีที่ 11 ฉบับที่ 1 ประจำเดือน มกราคม-เมษายน 2564 / Vol. 11 No. 1 January-April 2021

ISSN 2286-6183/ E-ISSN 2651-172x

ความเป็นมา

วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย (EAU Heritage) ฉบับสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ เดิมมีกำเนิดพร้อมฉบับวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2550 ด้วยความหลากหลายของบทความและต้องการให้มีความชัดเจนของการเป็นแหล่งข้อมูล จึงได้มีการบริหารจัดการแยกออกจากฉบับวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เป็นฉบับสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ ในปี พ.ศ. 2554 โดยใช้นับเวลาการเผยแพร่ต่อเนื่องเป็นปีที่ 5 ฉบับที่ 1 เผยแพร่ปีละ 2 ฉบับ ในปี พ.ศ. 2557 ได้เริ่มเผยแพร่วารสารเป็นฉบับออนไลน์จนถึงปัจจุบัน ต่อมาในปี พ.ศ. 2559 ได้มีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มการออกเผยแพร่วารสารเป็นปีละ 3 ฉบับ (ราย 4 เดือน) และในปีที่ 7 ฉบับที่ 3 (กันยายน – ธันวาคม 2560) ได้มีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการผลิตวารสารจากตัวเล่มหนังสือเป็นการผลิตแบบ CD ในปีที่ 8 ฉบับที่ 1 (มกราคม – เมษายน 2561) ได้มีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการผลิตอีกครั้ง โดยการผลิตเป็น Flash Drive ส่งมอบให้สมาชิก หากไม่ได้สมัครสมาชิก สามารถสืบค้นเพื่ออ้างอิงหรืออ่านบทความได้ที่ <https://eauheritage.eau.ac.th/> หรือสืบค้นได้จากฐานข้อมูลของศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (Thai Journal Citation Index Center: TCI)

ปัจจุบันวารสารวิชาการมหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย ฉบับสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ได้ผ่านการรับรองคุณภาพจากศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (TCI) โดยได้รับการรับรองคุณภาพจัดให้เป็นวารสารกลุ่มที่ 2 จนถึงวันที่ 31 ธันวาคม 2567

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเผยแพร่บทความวิจัย (Research Paper) บทความวิชาการ (Academic Paper) ที่มีคุณภาพของอาจารย์ประจำ บุคคลภายนอก ตลอดจนผู้ทรงคุณวุฒิ ในสาขาสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ ได้แก่ สาขาบริหารธุรกิจ บัญชี เศรษฐศาสตร์ นิเทศศาสตร์ นิติศาสตร์ รัฐศาสตร์ วิทยาการจัดการ ภาษาศาสตร์ ศึกษา ศาสตร์ ปรัชญา ศาสนา และสาขาที่เกี่ยวข้อง

2. เพื่อส่งเสริมและกระตุ้นให้เกิดการเพิ่มพูนความรู้ทางวิชาการแก่สังคม โดยสนับสนุนให้อาจารย์ประจำ และบุคคลภายนอกนำเสนอผลงานวิชาการในสาขาวิชาบริหารธุรกิจ บัญชี เศรษฐศาสตร์ นิเทศศาสตร์ นิติศาสตร์ รัฐศาสตร์ วิทยาการจัดการ ภาษาศาสตร์ ศึกษา ศาสตร์ ปรัชญา ศาสนา และสาขาที่เกี่ยวข้อง

นโยบายการรับบทความ

กองบรรณาธิการวารสารวิชาการมหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซียฉบับสังคมศาสตร์ และมนุษยศาสตร์ มีความยินดีรับตีพิมพ์บทความสาขาบริหารธุรกิจ บัญชี เศรษฐศาสตร์ นิเทศศาสตร์ นิติศาสตร์ รัฐศาสตร์ วิทยาการจัดการ ภาษาศาสตร์ ศีลภาศาสตร ปรัชญา ศาสนา และสาขาที่เกี่ยวข้อง เป็นภาษาไทย และภาษาอังกฤษ ดังนี้

1. ผลงานวิชาการที่ส่งมาขอตีพิมพ์ ต้องไม่เคยเผยแพร่ในสิ่งพิมพ์อื่นใดมาก่อน และต้องไม่อยู่ในระหว่างการพิจารณาของวารสารอื่น

2. การละเมิดลิขสิทธิ์ถือเป็นความรับผิดชอบของผู้ส่งบทความโดยตรง กองบรรณาธิการฯ ขอสงวนสิทธิ์ในการรับหรือปฏิเสธบทความเข้าสู่กระบวนการประเมินคุณภาพโดยผู้ทรงคุณวุฒิ บทความที่ได้รับการตีพิมพ์ต้องผ่านการพิจารณากลับกรองคุณภาพจากผู้ทรงคุณวุฒิ (Double Blind Review) จำนวน 2 ท่าน โดยผู้ทรงคุณวุฒิ ต้องมีความเชี่ยวชาญตรงตามสาขาของบทความ และได้รับความเห็นชอบจากกองบรรณาธิการ

3. ข้อความที่ปรากฏภายในบทความแต่ละเรื่องที่ตีพิมพ์ในวารสารเล่มนี้เป็นความคิดเห็นส่วนตัวของผู้เขียนแต่ละท่านไม่เกี่ยวข้องกับกองบรรณาธิการและคณาจารย์ท่านอื่น ๆ ในมหาวิทยาลัยแต่อย่างใด ความรับผิดชอบด้านเนื้อหา และการตรวจร่างบทความแต่ละเรื่องเป็นของผู้เขียนแต่ละท่าน หากมีความผิดพลาดใดๆ ผู้เขียนจะต้องรับผิดชอบบทความของตนเอง

4. ผลงานที่ได้รับการตีพิมพ์ถือเป็นลิขสิทธิ์ของวารสาร

5. ผู้ประสงค์จะส่งบทความเพื่อตีพิมพ์ในวารสารฯ สามารถส่งบทความออนไลน์ได้ที่ <https://eauheritage.eau.ac.th/> หรือ <https://www.tci-thaijo.org/>

หากต้องการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติม สามารถติดต่อกองบรรณาธิการวารสาร วิชาการมหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย อาคาร ชวน ชวนิชย์ ชั้น 4 ห้อง C423 เลขที่ 200 หมู่ 1 ถ.รังสิต-นครนายก ต.รังสิต อ.ธัญบุรี จ.ปทุมธานี 12110 โทรศัพท์ 0-2577-1028 ต่อ 377, 378 อีเมล eau_heritage@eau.ac.th

ผู้สนใจส่งบทความกรุณาอ่านรายละเอียดการส่งบทความ ซึ่งระบุไว้ใน website <https://eauheritage.eau.ac.th/> และ <https://www.tci-thaijo.org/>

กำหนดการเผยแพร่

วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย ฉบับสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ กำหนดออกเผยแพร่ราย 4 เดือน ปีละ 3 ฉบับ ดังนี้

ฉบับที่ 1: มกราคม-เมษายน (กำหนดออก เมษายน)

ฉบับที่ 2: พฤษภาคม-สิงหาคม (กำหนดออก สิงหาคม)

ฉบับที่ 3: กันยายน-ธันวาคม (กำหนดออก ธันวาคม)

การจัดพิมพ์

ผลิตเป็นอิเล็กทรอนิกส์ (Flash Drive) และเผยแพร่ฉบับ Online ที่ website <https://eauheritage.eau.ac.th/> และ <https://www.tci-thaijo.org/>

แหล่งผลิต

ศูนย์ผลิตเอกสารทางวิชาการ มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย/ กองบรรณาธิการวารสารฯ

คณะที่ปรึกษา กองบรรณาธิการ (Editorial Advisory Board)	ที่ปรึกษา	อาจารย์โชติรัส ขวณิชย์ อาจารย์สุภกัญญา ขวณิชย์ อาจารย์บัณฑิต รัตนไตร	อธิการบดี รองอธิการบดีฝ่ายบริหาร รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ ราชบัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น
	บรรณาธิการ	อาจารย์นันทยา จรูญแสง	มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย
	กองบรรณาธิการ	รองศาสตราจารย์ เซาว์ โรจนแสง ศาสตราจารย์กิตติคุณ สุเทพ เชาวลิท รองศาสตราจารย์ โคริน เพ็ญเกษม รองศาสตราจารย์ นภลัย สุวรรณธาดา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ประภาส ภาวินันท์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ชญาพิมพ์ อูสาโท รองศาสตราจารย์ กิติมา อินทร์มพรรย์ Mr.O. Leorard Trudo Mr.Joseph C. Gumbel	มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช เลขที่ 3 ซ.จินตะเวช ถ.สุทธิสารวินิจฉัย ห้วยขวาง กรุงเทพฯ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เลขที่ 50/335 ถ.แจ้งวัฒนะ ต.บางพูด อ. ปากเกร็ด จ.นนทบุรี มหาวิทยาลัยรามคำแหง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย สำนักงานทนายความบำรุง
ผู้ช่วยบรรณาธิการ ออกแบบปก/จัดรูปเล่ม	ผู้ช่วยบรรณาธิการ	นางสาวสุจิตรา สัตบุศย์	มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย
	ออกแบบปก/จัดรูปเล่ม	นางสาวสุจิตรา สัตบุศย์ อาจารย์วิลาวรรณ สุขมาก	มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย
พิสูจน์อักษรประจำฉบับ	พิสูจน์อักษรประจำฉบับ	นางสาวสุจิตรา สัตบุศย์ นางสาวเสาวลักษณ์ ชัยสิทธิ์	มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย

จรรยาบรรณการตีพิมพ์ บทบาทและหน้าที่ของผู้นิพนธ์

1. ผู้นิพนธ์ต้องรับรองว่าผลงานที่ส่งมานั้นเป็นผลงานใหม่ และไม่เคยตีพิมพ์ที่ใดมาก่อน
2. ผู้นิพนธ์ต้องรายงานข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นจากการทำวิจัย ไม่บิดเบือนข้อมูล หรือให้ข้อมูลที่เป็นเท็จ
3. ผู้นิพนธ์ต้องอ้างอิงผลงานของผู้อื่น หากมีการนำผลงานเหล่านั้นมาใช้ในผลงานตัวเอง รวมทั้งจัดทำรายการอ้างอิงท้ายบทความให้ครบถ้วน
4. ผู้นิพนธ์ต้องเขียนบทความวิจัยให้ถูกต้องตามรูปแบบที่กำหนดไว้ใน Template ของวารสาร
5. ผู้นิพนธ์ที่มีรายชื่อปรากฏในบทความทุกคน ต้องเป็นผู้มีส่วนร่วมในการดำเนินการวิจัยจริง

บทบาทและหน้าที่ของบรรณาธิการวารสาร

1. บรรณาธิการวารสารมีหน้าที่พิจารณาคุณภาพของบทความ เพื่อตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารที่ตนรับผิดชอบ
2. บรรณาธิการต้องไม่เปิดเผยข้อมูลของผู้นิพนธ์ และ ผู้ประเมินบทความ แก่บุคคลใดๆ ที่ไม่เกี่ยวข้องในช่วงระยะเวลาของการประเมินบทความ
3. บรรณาธิการต้องตัดสินใจคัดเลือกบทความมาตีพิมพ์หลังจากผ่านกระบวนการประเมินบทความแล้ว โดยพิจารณาจากความสำคัญ ความใหม่ ความชัดเจน และความสอดคล้องของเนื้อหา กับนโยบายของวารสารเป็นสำคัญ
4. บรรณาธิการต้องไม่ตีพิมพ์บทความที่เคยตีพิมพ์ที่อื่นมาแล้ว
5. บรรณาธิการต้องไม่ปฏิเสธการตีพิมพ์บทความ เพราะความสงสัยหรือไม่แน่ใจ โดยต้องหาหลักฐานมาพิสูจน์ข้อสงสัยนั้นๆ ก่อน
6. บรรณาธิการต้องไม่มีประโยชน์ทับซ้อนกับผู้นิพนธ์ ผู้ประเมิน และทีมบริหาร
7. บรรณาธิการต้องมีการตรวจสอบบทความในด้านการคัดลอกผลงานผู้อื่น (Plagiarism) อย่างจริงจัง โดยใช้โปรแกรมที่เชื่อถือได้ เพื่อให้แน่ใจว่าบทความที่ลงตีพิมพ์ในวารสารไม่มีการคัดลอกผลงานของผู้อื่น
8. หากตรวจพบการคัดลอกผลงานของผู้อื่นในกระบวนการประเมินบทความ บรรณาธิการต้องหยุดกระบวนการประเมิน และติดต่อผู้นิพนธ์หลักทันทีเพื่อขอคำชี้แจง ประกอบการ “ตอบรับ” หรือ “ปฏิเสธ” การตีพิมพ์บทความนั้นๆ

จรรยาบรรณการตีพิมพ์
(Publication Ethics)

บทบาทและหน้าที่ของผู้ประเมินบทความ

1. ผู้ประเมินบทความต้องรักษาความลับและไม่เปิดเผยข้อมูลบางส่วนหรือทุกส่วนของบทความที่ส่งมาเพื่อพิจารณาแก่บุคคลอื่นๆ ที่ไม่เกี่ยวข้อง ในช่วงระยะเวลาของการประเมินบทความ
2. หลังจากได้รับบทความจากกองบรรณาธิการวารสารฯ ผู้ประเมินบทความตระหนักว่าตัวเองอาจมีผลประโยชน์ทับซ้อนกับผู้พิมพ์ เช่น เป็นผู้ร่วมโครงการ หรือรู้จักผู้พิมพ์เป็นส่วนตัว หรือเหตุผลอื่นๆ ที่ทำให้ไม่สามารถให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอย่างอิสระได้ ผู้ประเมินบทความควรแจ้งให้บรรณาธิการวารสารทราบ และปฏิเสธการประเมินบทความนั้นๆ
3. ผู้ประเมินบทความ ควรประเมินบทความในสาขาวิชาที่ตนมีความเชี่ยวชาญ โดยพิจารณาความสำคัญของเนื้อหาในบทความที่จะมีต่อสาขาวิชานั้น ๆ คุณภาพของการวิเคราะห์และความเข้มข้นของผลงาน ไม่ควรใช้ความคิดเห็นส่วนตัวที่ไม่มีข้อมูลรองรับมาเป็นเกณฑ์ในการตัดสินบทความวิจัย
4. ผู้ประเมินต้องระบุผลงานวิจัยที่สำคัญๆ และสอดคล้องกับบทความที่กำลังประเมิน แต่ผู้พิมพ์ไม่ได้อ้างถึง เข้าไปในการประเมินบทความด้วย นอกจากนี้ หากมีส่วนใดของบทความที่มีความเหมือน หรือซ้ำซ้อนกับผลงานชิ้นอื่นๆ ผู้ประเมินต้องชี้แจงให้บรรณาธิการทราบด้วย

ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาบทความ

ศาสตราจารย์กิตติคุณ สุเทพ เชาวลิท
รองศาสตราจารย์ สุจินตนา ชุมวิสูตร
รองศาสตราจารย์ เชาว์ ไรจนแสง
รองศาสตราจารย์ ราณี อิลิชัยกุล
รองศาสตราจารย์ สุทธิวรรณ ตันติรจนางค์
รองศาสตราจารย์ เทพศักดิ์ บุญยรัตพันธุ์
รองศาสตราจารย์ เมธิณี วงศ์วานิช รัชมกการณ
รองศาสตราจารย์ ธาณี พงศ์สุพัฒน์
รองศาสตราจารย์ สุพัตรา จุณณะปิยะ
รองศาสตราจารย์ วรณช แหยมแสง
รองศาสตราจารย์ สันติ ธิรพัฒน์
รองศาสตราจารย์ สอนง โลหิตวิเศษ
รองศาสตราจารย์ ศิริโสภาคย์ บุรพาเดชะ
รองศาสตราจารย์ รุ่ง ศรีธัญญาพร
รองศาสตราจารย์ วีระศักดิ์ เครือเทพ
รองศาสตราจารย์ นวลฉวี ประเสริฐสุข
รองศาสตราจารย์ เกียรติชัย เวชฎาพันธุ์
รองศาสตราจารย์ มณีรัตน์ ภาครูป
รองศาสตราจารย์ เสกศักดิ์ จำเริญวงศ์
รองศาสตราจารย์ วลัยลักษณ์ อัครธีรวงศ์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุภาภรณ์ ประสงค์ทัน
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พลวัฒน์ เลิศกุลวัฒน์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ธนกฤต สังข์เฉย
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ธนชพร กังสังข์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พันเอกหญิง อุทัยวรรณ พงษ์บริบูรณ์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ กิตติ ชยางคกุล
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ปองสิน วิเศษศิริ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พรธิดา วิเศษศิลปานนท์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ศักดิ์ฤทธิ ศิลาลาย
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คมสิทธิ์ เกียนวัฒนา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เมธา เสรีธนาวงศ์
อาจารย์รุจา รอดเข็ม
นายวรวรรณ ภิญโญ

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
มหาวิทยาลัยรามคำแหง
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศิลปากร
มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย
มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
มหาวิทยาลัยศิลปากร
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช
มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย
มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย
มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย
มหาวิทยาลัยมหิดล
มหาวิทยาลัยรามคำแหง
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย
กรมสรรพสามิต

บทบรรณาธิการ

สวัสดีค่ะสมาชิกและผู้อ่านทุกท่าน วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย ฉบับสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ (EAU Heritage) กลับมาพบกันอีกในฉบับแรกของปี พ.ศ. 2564 (ค.ศ. 2021) ปีที่ 11 เล่มที่ 1 (ม.ค. - เม.ย.) ซึ่งเป็นช่วงเวลาเทศกาลปีใหม่สากล ปีใหม่จีน และปีใหม่ไทย คือวันสงกรานต์ ไม่ว่าเวลาจะก้าวผ่านช่วงเหตุการณ์ต่างๆ แต่มีเหตุการณ์ทางสังคมที่เกิดขึ้นแบบทั่วโลกขณะนี้ คือการเกิดโรคระบาดไวรัสโคโรนา 2019 หรือที่เรียกว่า โควิด19 ซึ่งเป็นเชื้อโรคที่คุกคามมนุษยชาติทั่วโลก มีผลต่อการดำรงชีวิต แต่อย่างไรก็ตาม วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย ฉบับสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ยังคงนำเสนอเนื้อหาบทความที่ได้รับการพิจารณาผ่านการกลั่นกรองจากผู้ทรงคุณวุฒิ ที่มีความรู้ความสามารถตามศาสตร์ 2 ท่าน ต่อ 1 บทความ จนได้รับการตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสาร นอกจากนี้ยังมีความเข้มข้นและเน้นคุณภาพของบทความตามนโยบาย จะเห็นได้ชัดจากจำนวนบทความที่ลดลงเนื่องจากได้มีการจำกัดบทความตีพิมพ์เผยแพร่ เน้นบทความคุณภาพตามนโยบาย ให้มีเนื้อหาครอบคลุมในศาสตร์ต่างๆ เป็นบทความที่มีประโยชน์และสามารถนำไปอ้างอิงต่อยอดเสริมแนวคิดได้เป็นอย่างดี ทั้งด้านวิชาการและงานวิจัย จำนวนบทความที่เผยแพร่มีทั้งหมด 18 เรื่อง ประกอบด้วยบทความวิชาการ จำนวน 2 เรื่อง เป็นบทความที่มีความทันสมัยเกี่ยวกับเทคโนโลยีและด้านกฎหมายสิทธิมนุษยชน และบทความวิจัย ที่เป็นงานวิจัยและส่วนหนึ่งของดุษฎีนิพนธ์ของนักศึกษาจากหลายสถาบัน จำนวน 16 เรื่อง ประกอบด้วยบทความทางบริหารธุรกิจ การบัญชี การบินพาณิชย์ การบริหารจัดการ การศึกษา ศิลปศาสตร์ จิตวิทยาและสาขาอื่นๆที่เกี่ยวข้องกับสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ นอกจากนี้ ขอแนะนำหนังสือที่น่าสนใจอีก 1 เรื่องคือ HONJOK (ฮนจก) : ความสุขจากการอยู่กับตนเอง เป็นหนังสือที่เราเรียกว่าวรรณกรรมร่วมสมัย แปลโดย เขมลักข์ณัฏฐ์ ดีประวัติกุญชร ผู้เขียนคือ ฟรานซ์ อีสลีย์และคริสตัล ทาอีย์ เป็นหนังสือประเภทจิตวิทยาประยุกต์ เกี่ยวกับสภาพสังคมของชาวเกาหลีในช่วงปี 2017 ใครมีความชื่นชอบเกาหลี ลองอ่านหนังสือเล่มนี้ อาจจะได้แนวคิดในการดำรงชีวิตแบบชาวเอเชียยุคใหม่ต่อไป บทความทั้งหมดนี้ได้เผยแพร่แบบอิเล็กทรอนิกส์บนฐานข้อมูล Thai JO ของศูนย์บรรณนิเวศวารสารไทย (TCI) และ บนเว็บไซต์ https://heritage.eau.ac.th/soc_journal/index.php อีกด้วย

กองบรรณาธิการหวังเป็นอย่างยิ่งว่า จะได้รับความอนุเคราะห์จากผู้นิพนธ์ ส่งบทความที่ดีมีคุณภาพให้กองบรรณาธิการได้มีโอกาสพิจารณา กลั่นกรองตีพิมพ์เผยแพร่ต่อไป ทั้งนี้กองบรรณาธิการขอเรียนให้ทราบว่าวารสารวิชาการมหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย ฉบับสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ จะเปิดรับบทความเพื่อพิจารณาตีพิมพ์เผยแพร่ ในปี พ.ศ. 2565 ตั้งแต่เดือนกรกฎาคม 2564 เป็นต้นไป หากท่านใดมีความประสงค์หรือสนใจพื้นที่ของเราโปรดติดต่อสอบถามได้ที่เว็บไซต์ https://heritage.eau.ac.th/soc_journal/index.php หรือติดต่อที่ email: EAU_Heritage@EAU.AC.TH ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้พบกันใหม่ในฉบับหน้า (เล่ม 2 พ.ค. – ส.ค. 2564)

สารบัญ

บทความวิชาการ

- 1 ■ Information and Communication Technology in Medical Tourism Industry
เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเชิงการแพทย์
Waratsayaree Jirapatcharoen and Suchai Thanawastien
- 11 ■ การคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของผู้ถูกดำเนินคดีตามพระราชบัญญัติ วิธีพิจารณาคดีค้ามนุษย์
พ.ศ. 2551
Protection of the Rights and Liberty of the Accused Under the Human
Trafficking Procedure Act B.E. 2551
อภิชาติ ทองประสม

บทความวิจัย

- 25 ■ Service Quality of Logistics Providers in Thailand: A Case Study of Industrial in
the Eastern Region
คุณภาพการบริการของผู้ให้บริการด้านโลจิสติกส์ในประเทศไทย: กรณีศึกษาอุตสาหกรรมใน
เขตภาคตะวันออก
Tankamon Tanachala and Ousanee Sewagvudcharee
- 39 ■ ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อมูลค่ากิจการของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์
แห่งประเทศไทย กลุ่ม SET 100
Factors Influencing on Firm Value of Listed Companies on the Stock Exchange
of Thailand: SET 100 Evidence
จิราภรณ์ ชูพล และนภาพร นิลาภรณ์กุล
- 49 ■ ยุทธศาสตร์การเอาชนะปัญหาการค้าประเวณี กองบังคับการตำรวจนครบาล 9 กองบัญชาการ
ตำรวจนครบาล
Strategies to Overcome the Prostitution Problems of Metropolitan Police
Division 9, Metropolitan Police Bureau
รัฐกฤษฎี ไยใหม่ และอดิพร เกิดเรือง

สารบัญ

- 68 ■ ทักษะทางการเงินที่ส่งผลต่อความมั่งคั่งทางการเงินของกลุ่มวิชาชีพครูในเขตกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล
Financial Literacy Affecting the Wealth of Teaching Professionals in the Bangkok Metropolitan Region
ณัฐมน เพิ่มสุข และณภาพร นิลารมณ์กุล
- 83 ■ Development Guideline to be a High-performance Organization of The Office of National Broadcasting and Telecommunication Commission (NBTC)
แนวทางการพัฒนาสู่การเป็นองค์กรที่มีสมรรถนะสูงของสำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์แห่งชาติ (กสทช.)
Atiporn Gerduang and Chanchai Bunchaphattanasakda
- 102 ■ ประสิทธิภาพการซ่อมบำรุงอากาศยานที่มีอิทธิพลมาจากปัจจัยมนุษย์ ของสายการบินต้นทุนต่ำในประเทศไทย
The Efficiency of Aircraft Maintenance Influencing by Human Factors of Low-Cost Airlines in Thailand
ถวัลย์ เทียนทอง, พรนภา เตียสุธิกุล, ภัทรพล ชุ่มมี และปรีชา คำมาดี
- 113 ■ ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารวิชาการของสถานศึกษาอาชีวศึกษา ตามแนวคิดแรงงานที่มีนวัตกรรม ในเขตพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก
The Priority Needs in Academic Management Development of Vocational Education Institutions based on the Concept of Innovative workforce in Eastern Economic Corridor Area
อภิรดี จริยารังษีโรจน์, พงุทธิ์ ศิริบรรณพิทักษ์ และสุกัญญา แซ่ม้อย
- 126 ■ การพัฒนาเอกสารประกอบการสอนรายวิชา สุขาภิบาลสิ่งแวดล้อม ตามหลักสูตรสาธารณสุขศาสตรบัณฑิต พุทธศักราช 2561 คณะสาธารณสุขศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีแห่งอยุธยา
Developing of Instructional Documents on Environmental Sanitation According to the Bachelor of Public Health Program, 2018, Faculty of Public Health, Institute of Technology Ayothaya
พัฒนา พรหมณี

สารบัญ

- 136 ■ รูปแบบการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเอกชนการกุศล
Model for the Development of Educational Quality of Private Charitable
Schools
อรรถสิทธิ์ ลิ้มสถาปัตย์ และวีระวัฒน์ อุทัยรัตน์
- 148 ■ คุณสมบัติของนักบัญชีที่พึงประสงค์ของสถานประกอบการในยุคดิจิทัล
Qualifications of Desirable Accountant of Enterprises in the Digital Era
ณัฏฐา คล้ายสุบรรณ และกุลสุมา คำพิทักษ์
- 158 ■ Effects of Instructional Process Using Cooperative Language Learning (CLL) on
Fluency Development of Sixth-Grade Students' Oral Communication Skills
ผลของกระบวนการสอนโดยใช้การเรียนรู้ภาษาแบบร่วมมือที่มีต่อการพัฒนาความคล่องในการ
สื่อสารภาษาอังกฤษด้วยปากเปล่าของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่หก
Phonsuda Phrueksa and Ra-shane Meesri
- 169 ■ แนวทางการพัฒนาการบริหารกิจกรรมนักศึกษา ด้านกิจกรรมส่งเสริมศิลปะและวัฒนธรรม
มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย
The Guidelines to Develop Student Affairs Administration in Art and Cultural
Promotion Activities, Eastern Asia University
ชวัลภา พรหมมาชุย
- 182 ■ การพัฒนาแบบสอบถามทักษะการกำกับอารมณ์สำหรับนิสิตระดับปริญญาตรี
The Development of the Emotion Regulation Skills Questionnaire for
Undergraduate Students
วิทวัส เพ็ญภู, ทิวาวรรณ ศรีสวัสดิ์, ปิยะทิพย์ ประดุงพรม และพีร วงศ์อุปราช
- 194 ■ พฤติกรรมการบริการด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์ ของนักศึกษาวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนียะลา
Behavior with a Humanize care of Boromarajonani College of Nursing Students,
Yala
อัจฉรา มุสิกวัฒน์, พิชญ์ชญาธิษฐ์ เรืองเริงกุลฤทธิ และนวรรตน์ ไวยมภู

สารบัญ

- 208 ■ การศึกษาบทบาทที่เป็นจริงของหน่วยงานรัฐและกลไกของรัฐในการบังคับใช้กฎหมาย เกี่ยวกับ
มาตรการควบคุมจุดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์รอบมหาวิทยาลัย
A Study of the Actual Role of Government Agencies and Government Mechanisms
in the Enforcement of Alcohol Control Points Around the University
กิจพิณัฐ อูสาโท, ปองสิน วิเศษศิริ, ฐิติกร หมายมั่น, มณฑา วิญญูโสภิต และยุพวรรณ
นังคลาวัฒน์
- 219 ■ การสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาศักยภาพการให้บริการของธุรกิจสถานพักฟื้นระยะ
ยาวเพื่อเสนอยุทธศาสตร์พัฒนาธุรกิจสถานพักฟื้นระยะยาวของประเทศไทย
Synthesis of Research Related to the Study of Service Potential Assessment for
Strategy Development of Healthy Long Stay Business in Thailand
วรรณนิดา วิทยากุล, เมธี จันทะ, โสพรรณ โพทะยะ และสุชาติ เลาบริพัตร

แนะนำหนังสือ

- 231 ■ HONJOK ความสุขจากการอยู่กับตัวเอง
ฟรานซี อีสลีย์และคริสตัล ทาอี

Information and Communication Technology in Medical Tourism Industry

เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเชิงการแพทย์

Waratsayaree Jirapatcharoen¹ and Suchai Thanawastien¹

วรียาเรี จิรพัฒน์เจริญ¹ และ สุชาย ธนวาสเทียน¹

¹Faculty of Science and Technology, Shinawatra University

¹คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยชินวัตร

Received: September 25, 2019

Revised: November 3, 2019

Accepted: November 4, 2019

Abstract

This article is a documentary study which collects data and research from academic work, news, and articles related to medical tourism, information and communication technology (ICT) in medical tourism industry. The objective of this article is to study the medical tourism and the data of applying information technology in medical tourism industry. This study indicates that applying information and communication technology in medical tourism industry supports communication between service providers and clients; and helps arranging the system of information contents into an all-time accessible form; it can also simulate the form of the system and support planning for decision making before travel. Moreover, there are systems that facilitate communication to provide medical services and manage internal work with provider, e.g. Electronic Medical Record (EMR) system, Enterprise Content Management (ECM), Telemedicine, e-consult and e-doctor.

Keywords: Medical tourism, information technology, information communication and technology

บทคัดย่อ

บทความนี้เป็นการศึกษาเชิงเอกสารโดยการรวบรวมข้อมูลจากงานวิจัย ผลงานวิชาการ บทความ ข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงการแพทย์ เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเชิงการแพทย์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเชิงการแพทย์ การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเชิงการแพทย์ ผลการศึกษาพบว่า เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่ประยุกต์ใช้ในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเชิงการแพทย์ ช่วยสนับสนุนการติดต่อสื่อสารระหว่างผู้ให้บริการและผู้รับบริการได้สะดวก รวดเร็ว ช่วยในการจัดการระบบเนื้อหาข้อมูลข่าวสารในรูปแบบที่ผู้ใช้งานสามารถเข้าถึงข้อมูลได้ตลอดเวลา จำลองแบบระบบและสนับสนุนการวางแผนเพื่อการตัดสินใจก่อนการเดินทาง นอกจากนี้ยังมีระบบที่อำนวยความสะดวกในการสื่อสารเพื่อให้บริการด้านการแพทย์และจัดการระบบงานภายในของผู้ให้บริการ เช่น Electronic Medical Record (EMR) system, Enterprise Content Management (ECM), Telemedicine, e-consult, e-doctor เป็นต้น

คำสำคัญ: การท่องเที่ยวเชิงการแพทย์, เทคโนโลยีสารสนเทศ, เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

Introduction

Tourism refers to a temporary travel of an individual from the regular residence to another place (not over 1 year in a row). The individual must be willing to travel for recreation, correspondence, and any other purposes which are not for working or finding income (Tugberk, U., 2010). Medical tourism is a form of tourism relating to medical treatment of the destination country. Medical tourism refers to the departure of international tourists from their own countries to receive outbound medical treatment, which possibly includes cosmetic surgery, dentistry, orthodontics, or orthopaedics under medical treatment of physicians in hospitals (Lunt, N. et al., 2017). Medical tourism was very popular in 1980 and 1990. And due to the factor of increasing medical expenses among Americans and Europeans, patients started to look for outbound medical treatment as another option, called "Tooth tourism" (Kate, P., 2008). Medical tourism has currently been more popular for several factors, i.e., lower medical expenses than their own countries, long waiting queues for medical treatment, insurance and income are not sufficient for medical treatment expenses, desire to receive medical treatment under new environments, and increasing trend of traveling for outbound medical treatment (Arune, I., n.d.).

The development of Information and Communication Technology (ICT) is another factor influencing medical tourism. In the past, tourism was only available in the traditional forms, i.e., tourism through outbound travel agencies (OTAs), through tour operators (TOs), through inbound travel agents (ITAs), or handling agencies (Buhalis, D. & Deimezi, O., 2004). Later on, ICT has played key roles in our daily life. It has been applied to various kinds of work, with smartphones connected through the internet as the tools for

information access. Users can access information all times. It supports works in tourism industry and leads to the drive of the industry, along with enhanced efficiency of transactions of both service providers and clients. For service providers, ICT helps increasing marketing opportunities and reducing organizational management cost. For clients or tourists, ICT helps facilitating search for information of tourist attractions, online booking/product and service order, identifying locations, and search for directions, etc.

Medical Tourism

Medical Tourism is a form of tourism and is part of health tourism. Medical tourism is currently famous and popular; with a long history. To clarify, Spa activity was begun in Roman period by using mountain spring water for treatment (Komsit, K. et al., 2018). World Tourism Organization (UNWTO) defined medical tourism as outbound medical travel; with the key purpose to use advanced health services in other countries or regions. The first concept of medical tourism refers to a variety of tourist activities for health care (Carmen, I., & Iuliana, C. 2014). There are several types of medical tourism, classified differently, i.e., 1) "temporary visitors abroad," going for either check-up or treatment; 2) "long-term residents," such as people moving to better locations for their health like many Americans going to Florida or the Caribbean; 3) "medical tourist from 2 adjacent countries sharing common borders" and have agreed upon sharing health care; and 4) "outsourced patients," sent abroad by their government due to neither local necessary treatment nor specialists (Lamk, A., 2011). Tourists go abroad for medical treatment in some other countries are regarded as

“medical tourists”. Medical tourists can be divided into 5 types as follows. 1) Mere tourists: Those who do not make any use of medical services in destination countries during their sojourn. 2) Medicated tourists: Those who receive medical treatment for accidents and health problems incidentally encountered in course of their sojourn in destination countries. 3) Proper medical tourists: Those whose visit destination countries for tourism as well as medical treatment. 4) Vacationing patients: Those who visit host countries, mainly for medical treatment, but makes incidental use of vacationing opportunities, especially during the convalescence period, following an operation or other treatment. 5) Mere patients: Those who visits destination countries only for medical treatment and do not make use of any vacationing opportunities they offer (Sasithorn, S., 2015).

Medical Tourism Industry in Thailand

Regarding medical tourism industry in Thailand, the government sector gives precedence to this matter and has followed the policy to support medical tourism as the medical hub in the region since 2004 up until present in compliance with the strategy of Thailand development as the international medical hub (2017-2026) by Ministry of Public Health (2017). According to the report of Kasikorn Research Center (2019), it was expected that in 2019, there will be around 39.00-39.80 million tourists coming to Thailand; or 2.1-4.1% from 2018, which contained 38.12 million tourists. This means it will increase up to 7.1%. Figure 1 displayed the numbers of tourists and revenue from tourism between 2015-2019.

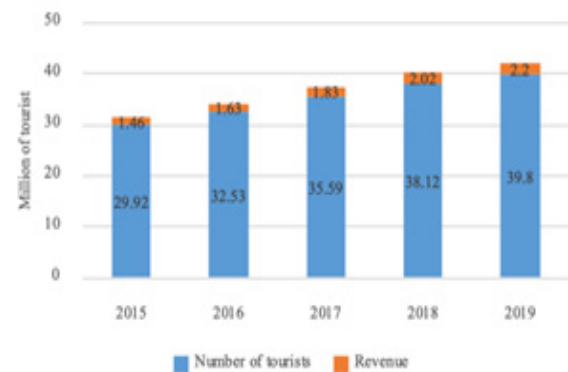

Figure 1 The numbers of tourists and revenue from tourism between 2015-2019

Source: Ministry of Tourism and Sports and Kasikorn Bank Research Center

The International Healthcare Research Center (IHRC) reported that health tourism of Thailand was ranked 6th in the world in 2017 for strengths and advantages in several aspects, to be described next. 1) Hospitals, personnel, and international standard service guaranteed by JCI (Joint Commission International Accreditation). In 2017, 56 hospitals in Thailand received JCI, the fourth most in the world. 2) Natural attractions and diverse cultures; low-cost tourism; extensive flights for travel; and coordination rapidity. 3) Not much high costs when comparing with the quality (BTL Bangkok, 2018). Table 1 displayed international medical treatment costs.

Table 1*Comparison medical treatment cost 2019*

Medical treatment	USA	Colombia	India	S. Korea	Mexico	Thailand	Vietnam	Malaysia	Singapore
Heart Bypass	\$123,000	\$14,800	\$7,900	\$26,000	\$27,000	\$15,000		\$12,100	\$17,200
Angioplasty	\$28,200	\$7,100	\$5,700	\$17,700	\$10,400	\$4,200		\$8,000	\$13,400
Heart Valve Replacement	\$170,000	\$10,450	\$9,500	\$39,900	\$28,200	\$17,200		\$13,500	\$16,900
Hip Replacement	\$40,364	\$8,400	\$7,200	\$21,000	\$13,500	\$17,000	\$9,250	\$8,000	\$13,900
Hip Resurfacing	\$28,000	\$10,500	\$9,700	\$19,500	\$12,500	\$13,500		\$12,500	\$16,350
Knee Replacement	\$35,000	\$7,200	\$6,600	\$17,500	\$12,900	\$14,000	\$8,000	\$7,700	\$16,000
Spinal Fusion	\$110,000	\$14,500	\$10,300	\$16,900	\$15,400	\$9,500	\$6,150	\$6,000	\$12,800
Dental Implant	\$2,500	\$1,200	\$900	\$1,350	\$900	\$1,720		\$1,500	\$2,700
Lap Band	\$14,000	\$8,500	\$7,300	\$10,200	\$6,500	\$11,500		\$8,150	\$9,200
Gastric Sleeve	\$16,500	\$11,200	\$6,000	\$9,950	\$8,900	\$9,900		\$8,400	\$11,500
Gastric Bypass	\$25,000	\$12,200	\$7,000	\$10,900	\$11,500	\$16,800		\$9,900	\$13,700
Hysterectomy	\$15,400	\$2,900	\$3,200	\$10,400	\$4,500	\$3,650		\$4,200	\$10,400
Breast Implants	\$6,400	\$2,500	\$3,000	\$3,800	\$3,800	\$3,500	\$4,000	\$3,800	\$8,400
Rhinoplasty	\$6,500	\$4,500	\$2,400	\$3,980	\$3,800	\$3,300	\$2,100	\$2,200	\$2,200
Face Lift	\$11,000	\$4,000	\$3,500	\$6,000	\$4,900	\$3,950	\$4,150	\$3,550	\$440
Liposuction	\$5,500	\$2,500	\$2,800	\$2,900	\$3,000	\$2,500	\$3,000	\$2,500	\$2,900
Tummy Tuck	\$8,000	\$3,500	\$3,500	\$5,000	\$4,500	\$5,300	\$3,000	\$3,900	\$4,650
Lasik (both eyes)	\$4,000	\$2,400	\$1,000	\$1,700	\$1,900	\$2,310	\$1,720	\$3,450	\$3,800
Cornea (per eye)	\$17,500	N/A	\$2,800	N/A	N/A	\$3,600		N/A	\$9,000
Cataract surgery (per eye)	\$3,500	\$1,600	\$1,500		\$2,100	\$1,800		\$3,000	\$3,250
IVF Treatment	\$12,400	\$5,450	\$2,500	\$7,900	\$5,000	\$4,100		\$6,900	\$14,900

Source: <https://medicaltourism.com/Forms/price-comparison.aspx>

According to the table 1, shows the price comparison of medical treatment in various countries in 2019. The average medical costs in Thailand are 61-62 % that in India, 55-56 % in Malaysia, 41-42 % in South Korea, 54-55 % in Colombia, 47-48 % in Mexico, 44-45 % in Singapore. Price is an important factor that influences the patient's choice of destination for medical tourism.

Tourist Life Cycle

Tourist life cycle is processes or activities in tourism journey. A tourist journey generally can be categorized into three phases, i.e., 1) Pre-trip phase: tourists seek information for planning, booking and decision making. 2) On-trip phase: visiting in destination and accommodation. 3)

Post-trip phase: reminiscing about the journey and sharing the gained impressions and experiences (Kadri, S. & Agni, D., 2011; Christoph, G., 2009) The tourist life cycle was displayed in Figure 2.

Figure 2 *Tourist Life Cycle*

Source: A survey on tourist trip planning systems. (Kadri, S., & Angi, D., 2011).

Medical Tourism Value Chain

The term value chain refers to activities within and around an organization, where a distinction is made between primary and support activities (Chantal, H. & Siripen, S., 2013). Medical tourism value chain consists of three stages, i.e., pre-procedure stage, procedure stage and post-procedure stage. 1) Pre-procedure stage; tourists obtain information through various channels (provider, personal contacts, media /internet, insurance agent (health and travel insurance), travel agents, medical tourism

facilitators). 2) procedure stage; this is the most important phase, which typically starts when the tourist reaches the destination country and includes all ancillary services like for example airport transfer and accommodation until the medical procedure has been completed. And 3) Post procedure stage; post-operative and follow-up care (The Indian Institute of Tourism and Travel Management, 2011; Herberholz, C. & Supakankunti, S., 2013). Figure 3 displayed the medical tourism value chain.

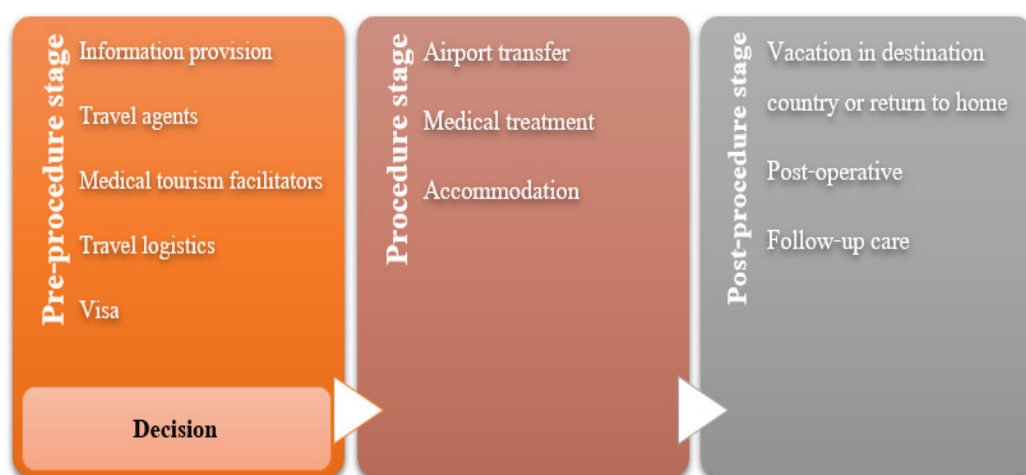

Figure 3 Medical Tourism Value Chain

Information Technology VS Information Communication Technology

Information Technology (IT) refers to systems and processes of using telecommunication devices and software programs for data storage, collection, processing, and presentation in any applicable forms (Jittima, T., 2003). Information Communication and Technology (ICT) refers to technology or processes that create information (Collecting data for storage; for processing; or for analysis into information. And to download data and information from different sources; and quickly send information in an expected form when needed by users) to fulfill user demand.

The purpose is to provide good quality information to users (Accurate, reliable, complete, valid, up-to-date, and in compliance with user demand; with convenience and rapidity in any proper forms).

The Roles of Information Communication Technology in Tourism Industry

ICT in tourism industry is currently applied through the internet, which is very necessary to tourism for service providers and clients. ICT in tourism industry causes changes in several aspects, i.e., organizational structure, business roles, relationships between sellers and customers /clients, product and service presentation

forms, and employment. The development of the internet and communication devices has engendered the revolution of the structure of tourism industry and affected tourism dealers directly. That is because suppliers of tourism product and services can offer direct sale to consumers. Dealers linking between consumers and supplier have to confront with the problem of being cut off or replaced by online dealers.

The roles and significance of ICT in tourism industry can be concluded into 5 points as follows. 1) Selecting & developing attractions by applying ICT to create them so that they can be viewed by tourists. Information of expected attractions will also be created, including other information provided for tourists to choose based on their interest. 2) Marketing, with ICT applied to marketing promotion. Marketing research is brought to national marketing; whereas advertising and PR are brought to international marketing. 3) Customer relationship management by advance booking system and tourism management for pre-trip, on-trip, and post-trip. 4) Operations, i.e., purchase, service and supply management; and value chain management in tourism. 5) Tourism management and follow-up, i.e., geographic information system (GIS) for GPS navigation (Paisarn, K. & et al., 2010).

To Apply Data and Information for Medical Tourism

The development of ICT helps supporting data and information access in tourism industry in the era of cyber tourism. Tourists can access information of tourism and product as well as service booking on their own instead of the traditional tourism. Cyber tourists basically contain 3 types of behavior, i.e., 1) pre-purchased: Travel planning, searching for product and other

relevant information; 2) on-going: For future planning; and 3) post-purchased: For comments, suggestions, and sharing experiences to others (Pisarn, K., 2011).

To apply data and information in medical tourism, it can be divided into 4 objectives for use and users as follows. 1) The government or government agencies apply it for planning and operational improvement. 2) Tourists use it for tourism planning. 3) Tourism businesses apply it for business improvement, planning, marketing, and PR. 4) Medical service providers apply it for service presentation and providing contact information with hospital. Regular and medical tourism is divided into 3 stages of implementation as follows. 1) Pre-trip or Pre-procedure stage: It is the stage of travel planning, selecting destinations, searching for tourism information before making decision to travel, and booking tickets. 2) On-trip or Procedure stage: It is the stage of travel, medical treatment, and recuperation in attractions selected. 3) Post-trip or Post-procedure stage: It is the stage of returning to origin countries, follow-up after treatment, giving comments on tourism and medical treatment. Types of information use can be divided based on usability as follows.

1. Searching for information of tourism and medical matters, i.e., search engines (Google, for instance), and tourism websites ([<https://thai.tourismthailand.org/home>], for instance), medical service websites (Websites of leading, reputable, and accredited hotels [<https://www.bangkokhospital.com>], <https://www.bumrungrad.com>], for instance), YouTube channels of tourism VDO presentation, social medical presenting online tourism information (Facebook, Twitter, LINE, for instance), websites supporting

tourism planning (Trip Advisor [www.tripadvisor.com], for instance).

2. Product and service booking, i.e., airline service websites (AirAsia [https://www.airasia.com] and [https://www.thaiairways.com], for instance), hotel service websites (Agoda [www.agoda.com] and Booking [https://www.booking.com], for instance), visa service websites (Request for a visa to Australia [https://www.vfsglobal.com/Australia/Thailand/], for instance), car rental websites (Carrental [https://www.carrentals.com/], for instance).

3. Communication while traveling and receiving medical treatment, i.e., instant messaging (LINE, Whatsapp, Facebook Messenger through 3G, 4GLte, or WiFi on communication devices); and sending information through email, for instance.

4. Travel in destination countries, i.e., searching for directions/routes (Google Map, for instance).

5. Sharing experiences, i.e., tourism support websites (traveloka [https://www.traveloka.com] or Agoda [www.agoda.com], for instance) or tourism blogs (TripTH, with 2,745,929 followers; [https://www.facebook.com/TripTH.con/], Chillpainai, with 2,449,750 followers; [https://www.facebook.com/Chillpainai/], Sadoodta with 1,799,378 followers; and [https://www.facebook.com/sadoodtafanpage/], for instance).

ICT in Medical Tourism

Social media or social networks play an important role in shaping choices and decisions on medical tourism destinations (Laddawan, K., 2018). Websites are also considered an important marketing channel for showcasing doctors' experience and expertise and for providing information concerning available services, treatments, and equipment (Moghavvemi, S., &

et. al., 2017). Electronic Medical Record system (EMR) supports internal work with providers, i.e., decision support, monitoring, electronic prescribing, laboratory ordering etc.; maintain data set needed for medical audit and quality assurance, disease surveillance etc.; support for continuing medical doctors can take suggestions from other doctors (Sonali, P., 2013). Enterprise Content Management (ECM) technology can also manage clinical content like lab results, radiographs, wound-care photos, electro cardiograms and more. By integrating this content into the clinical content repository system, clinicians can quickly and easily access it without switching between applications (Eugene, C. 2016). Telemedicine is a technology that allows people and healthcare professionals to interact in real-time, as well as video conferencing that can be seen by both parties. e-consult as an asynchronous communication between healthcare providers that occurs within a shared electronic health record (EHR) or secure Web-based platform. Referring providers send a consultation request to specialists, who can respond by answering the consult question, requesting more information, and/or scheduling a specialist appointment (Varsha, G. V., et. al., 2015). e-doctor is a system to make an automatic diagnosis/prediction by means of answering if the patient has (or may have in the future) a specific health problem (Kampourakia, A., & et.al., 2013).

Conclusions

Medical tourism is a form of tourism mixed between outbound tourism and medical treatment at the same time. It is very popular nowadays because of considerable advantages, e.g., reducing queuing for medical treatment in their own countries, lower medical expenses

but with equal or better quality. Another factor bringing medical tourism is the development of ICT, applied through the internet. It helps supporting data and information for communication between service providers and clients.

The implementation of medical tourism is divided into 3 stages, i.e., before travel or travel planning (Pre-trip); during travel, medical treatment, and recuperation (On-trip); and post-trip. IT is applied in each stage, concluded in Table 2.

Tourism Behavior of Cyber Tourist	Tourism Stage	Implementation	Type of Information Use Based on Usability
Pre-Purchased	Pre-trip	- Searching for and selecting attractions - Searching for and selecting medical service places - Travel planning - Product and service booking	- Search engines (Google) - Tourism websites (https://thai.tourismthailand.org) - Medical service websites (https://www.bangkokhospital.com) - YouTube (http://www.youtube.com) - Airline service websites (https://www.thaiairways.com) - Hotel service websites (www.agoda.com)
On-going	On-trip	- Communication when arriving in destination countries - Searching for directions /routes to travel in destination countries	- Instant messaging programs (LINE, Whatsapp, Facebook Messenger) - Navigation program /application (Google Map)
Post-Purchased	Post-trip	- Sharing travel as well as medical treatment experiences - Follow-up after treatment - Suggestions and comments on service	- Tourism support websites (https://www.traveloka.com) - Tourism blog (TripTH on Social Media) - Sending information through email

ICT in medical tourism industry, there are also many other technologies; social media and website, i.e., it supports communication both providers and medical tourists and presents medical tourism's information for pre-trip

decision. Electronic Medical Record system (EMR), Enterprise Content Management (ECM), Telemedicine, e-consult and e-doctor support internal work with providers which effect to facilitation medical tourists.

References

- Arunee, I. (n.d.). *E-tourism*. Retrieved from <http://www.blog.rmutt.ac.th/?p=76>
- BTL Bangkok. (2018). *Thailand medical tourism popular*. Retrieved from <https://www.blbtangkok.com/news/4367/>
- Buhalis, D., & Deimezi, O. (2004). E-tourism development in Greece: Information communication technologies adoption for the strategic management of the Greek tourism industry. *Tourism and hospitality research*, 5(2), 103-130.
- Carmen, I., & Iuliana, C. (2014). Medical tourism industry challenges in the context of globalization. *Management Strategies Journal*, 24(2), 62-63.
- Chantal, H., & Siripen, S. (2013). *Medical tourism in Malaysia, Singapore and Thailand*. Centre for Health Economics, Faculty of Economics, Chulalongkorn University.
- Christoph, G. (2009). *Making pre-trip services context-aware*. Retrieved from <http://citeseerx.ist.psu.edu/viewdoc/download?doi=10.1.1.523.6542&rep=rep1&type=pdf>
- Eugene, C. (2016). *Technology driving rise of medical tourism*. Retrieved from <https://www.nationthailand.com/business/30293872>
- Herberholz, C., & Supakankunti, S. (2013). *Medical tourism in Malaysia, Singapore and Thailand*. Retrieved from <https://dokterinternasionalindonesia.net/wp-content/uploads/2014/07/Medical-Tourism-in-Malaysia-Singapore-and-Thailand.pdf>
- Jittima, T. (2003). *Management information system – MIS*. (4). Bangkok: V. J. Printing.
- Kadri, S., & Angi, D. (2011). A survey on tourist trip planning systems. *International journal of art & sciences*, 4(09), 13-26.
- Kampourakia, A., Vassisa, D., Belsisb, P., & Skourlasa, C. (2013). E-Doctor: A web based support vector machine for automatic medical diagnosis. The 2nd International Conference on Integrated Information. *Procedia - social and behavioral sciences*, (73), 467- 474.
- Kasikorn research center. (2019). *Catching the pulse of foreign tourists in 2019*.
- Kate, P. (2008). *A brief history of medical tourism*. Retrieved from <http://content.time.com/time/health/article/0,8599,1861919,00.html>
- Komsit, K., Charinratt, T., & et al. (2018). Situation and trends of world and Thailand health Tourism. *Journal of cultural approach*, 19(35), 77.
- Laddawan, K. (2018). The Thai medical tourism supply chain: Its stakeholders, Their collaboration and information exchange. *Thammasat review*, 21(2), 60-90.
- Lamk, A. (2011). Medical tourism beneficence or maleficence?. *Sultan quboos Univetsity medical Journal*, 11(4), 445.
- Lunt, N., Smith, R., Exworthy, M., Green, S., Horsfall, D., & Mannion, R. (2017). *Medical tourism: treatments*. Market and health system implications: A scoping review, OECD Directorate for Employment, Labour and Social Affairs.
- Ministry of Public Health. (2017). *Medical hub (A.D. 2017-2026)*. Retrieved from https://www.thailandmedicalhub.net/uploads/documents/0_2017_MedHubPolicy_TH.PDF

- Moghavvemi, S., Ormond, M., Musa, G., Isa, C. R. M., Thirumoorthi, T., Mustapha, M. Z. B., & Chandy, J. J. C. (2017). Connecting with prospective medical tourists online: A cross-sectional analysis of private hospital websites promoting medical tourism in India, Malaysia and Thailand. *Tourism management*, 58, 154-163.
- Paisarn, K. (2011). *Application of ICT in the context of business travel*. Retrieved from <https://td260.wordpress.com/category/06-.pdf>
- Paisarn, K., Chodok, J., & Songsak, P. (2010). *E-tourism usage patterns of tourism business in Chiangmai*. Chiangmai province, Thailand.
- Sasithorn, S. (2015). *Medical tourism in Thailand: A cross-cultural study of medical tourists' decision-making factors*. Master of Business Administration in Hospitality and Tourism Management Thesis, Prince of Songkla University.
- Sonali, P. (2013). *Role of information technology in medical tourism*. ASM's International E-Journal of Ongoing Research in Management and IT. Retrieved from <https://docplayer.net/15556151-Role-of-information-technology-in-medical-tourism.html>
- The Indian Institute of Tourism and Travel Management. (2011). *A study of problems and challenges faced by medical tourists visiting India*. Retrieved from <http://tourism.gov.in/writereaddata/CMSPagePicture/file/marketresearch/studyreports/Med.pdf>
- Tugberk, U. (2010). *Definintion of tourism (UNWTO Definition of Tourism) / What Is Tourism ?*. Retrieved from <http://www.tugberkugurlu.com/archive/definintion-of-tourism-unwto-definition-of-tourism-what-is-tourism>
- Varsha, G. V., Gouri, G., Siamak, M. S., Jay, O., Dan, B., Benjamin, G. F., & Steven, R. S. (2015). Electronic consultations (e-consults) to improve access to specialty care: A systematic review and narrative synthesis. *Journal of Telemedicine and Telecare*, 21(6), 323–330.

การคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของผู้ถูกดำเนินคดีตามพระราชบัญญัติ
วิธีพิจารณาคดีค้ามนุษย์ พ.ศ. 2551

Protection of the Rights and Liberty of the Accused Under the Human
Trafficking Procedure Act B.E. 2551

อภิชัย ทองประสม

Apichai Thongprasom

นิติศาสตรดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

Doctor of Laws, Thammasat University

Received: November 6, 2019

Revised: February 24, 2020

Accepted: March 16, 2020

บทคัดย่อ

ประเทศไทยกำหนดให้ความผิดฐานค้ามนุษย์เป็นคดีพิเศษ และมีนโยบายในการบังคับใช้กฎหมายกับผู้กระทำความผิดอย่างเข้มงวดเพื่อปราบปรามการกระทำความผิดฐานค้ามนุษย์และช่วยเหลือเหยื่อจากการค้ามนุษย์ได้อย่างทันที่และมีประสิทธิภาพ และด้วยลักษณะของการกระทำความผิดของคดีค้ามนุษย์ที่เป็นความผิดร้ายแรงและมีลักษณะเป็นองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ อีกทั้งการค้ามนุษย์เป็นปัญหาที่กระทบต่อสิทธิมนุษยชน เป็นอันตรายต่อเสถียรภาพความมั่นคงทางสังคม และการพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศ หากไม่ได้รับการแก้ไขโดยเร่งด่วน นอกจากจะส่งผลกระทบต่อเสถียรภาพทางการเมือง เศรษฐกิจ และความมั่นคงของรัฐแล้ว ยังส่งผลกระทบอย่างกว้างขวางทั้งในระดับภูมิภาคและระหว่างประเทศอีกด้วย ดังนั้น เพื่อให้การป้องกัน และปราบปรามการค้ามนุษย์ดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพและคดีความที่เกี่ยวข้องทั้งหลายได้รับการพิจารณา พิพากษาอย่างรวดเร็วและเป็นธรรม จึงจำเป็นต้องมีกฎหมายวิธีพิจารณาคดีที่มีลักษณะเฉพาะขึ้นใช้บังคับ ด้วยเหตุดังกล่าวจึงได้มีพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีค้ามนุษย์ พ.ศ. 2559 ขึ้น แต่พระราชบัญญัตินี้มีรายละเอียดแตกต่างจากกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาของประเทศไทยที่มีหลักประกันในการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของผู้ถูกกล่าวหาหรือของจำเลยไว้ จึงเป็นหน้าที่ของรัฐในการให้ความคุ้มครองผู้ถูกกล่าวหาในฐานะประชาชน ไม่ว่าประชาชนนั้นจะอยู่ในสถานะเป็น “ผู้เสียหาย” หรือ “ผู้ถูกดำเนินคดี” ก็ตาม หลักการตามพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีค้ามนุษย์นั้นหากพิจารณาในด้านหนึ่งอาจเป็นการปราบปรามการกระทำความผิดค้ามนุษย์ได้อย่างมีประสิทธิภาพแต่หากพิจารณาอีกด้านหนึ่งอาจเป็นการกระทบต่อสิทธิของผู้ถูกดำเนินคดีได้ ซึ่งรัฐเองก็มีหน้าที่ในการคุ้มครองสิทธิของผู้ถูกดำเนินคดีด้วยเช่นกัน

คำสำคัญ: ผู้ถูกดำเนินคดี, กฎหมายป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์, วิธีพิจารณาความอาญา, วิธีพิจารณาคดีค้ามนุษย์

Abstract

Thailand classifies a human trafficking offense as a special case with a policy to strictly enforce the laws to suppress such offense and to render immediate and effective assistance to the victims. As such offense is a serious felony and involved transnational organized crimes which seriously undermines human rights and threatens liberty social integrity and sustainable development of the

country. Should no urgent measures be taken to tackle such problems, not only political and economic stability and national security are prejudiced but also regional and international adverse impacts are left. To effectively prevalent and suppress human trafficking and to ensure fair and expeditious court procedures, a specialized procedural law is required for such purposes. For these reasons, the Human Trafficking Procedure Act B.E. 2559 was enacted. As its Act contains, provisions different from those of the Criminal Procedure Code which ensures protection of the rights and liberty of the accused it is the duty of the State to provide protection for the people whether as the “injured persons” or the “accused” on the one hand, the Human Trafficking Procedure Act B.E. 2559 is intended to suppress human trafficking but on the other hand the same Act might affect the rights of the accused whose rights and liberty are required to be protected as well

Keywords: The Accused, Anti - Trafficking in Persons law, Criminal Procedure, Human Trafficking Procedure

บทนำ

คดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ มีลักษณะของการกระทำความผิดที่ร้ายแรงและซับซ้อน ประเทศไทยได้กำหนดให้ความผิดฐานค้ามนุษย์เป็นคดีพิเศษ มีความเกี่ยวข้องกับส่วนราชการหลายภาคส่วน การบังคับใช้กฎหมายมีความซับซ้อน มีความเกี่ยวโยงทั้งในประเทศ และต่างประเทศ รวมทั้งบางกรณีอาจเป็นการกระทำความผิดที่มีลักษณะขององค์การอาชญากรรมข้ามชาติ (สำนักพัฒนาและสนับสนุนคดีพิเศษ กรมสอบสวนคดีพิเศษ กระทรวงยุติธรรม, 2558) จึงจำเป็นต้องใช้วิธีการสืบสวนสอบสวน และการรวบรวมพยานหลักฐานเป็นพิเศษ แตกต่างจากคดีทั่วไป ซึ่งใช้ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาบังคับ และบุคคลที่ได้รับผลกระทบโดยตรงจากการกระทำความผิดฐานค้ามนุษย์นั้นนอกจากผู้เสียหายหรือเหยื่อที่กฎหมายมุ่งคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพแล้ว ผู้ถูกดำเนินคดีเป็นอีกบุคคลหนึ่งที่รัฐจะต้องให้ความคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพเช่นเดียวกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งได้มีนโยบาย “การป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์” เป็นวาระแห่งชาติ เพื่อเร่งรัดให้ทุกกระทรวง ทบวง กรม บูรณาการการทำงานร่วมกันตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องอย่างเข้มงวด ให้ทุกภาคส่วนตระหนักถึงปัญหาการค้ามนุษย์และร่วมกันแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์ และจัดอุปสรรคด้านกฎระเบียบ เร่งแก้ไขกฎกระทรวง

และข้อกฎหมายต่างๆ เพื่อให้ทุกหน่วยงานสามารถทำงานร่วมกันได้อย่างเป็นระบบอย่างแท้จริง พร้อมดำเนินการกับผู้กระทำความผิดทั้งข้าราชการและพลเรือนอย่างจริงจัง (ภัทรวทย์ ออบสุวรรณ, 2550) จึงทำให้การบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัดดังกล่าวส่งผลกระทบต่อการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของผู้ถูกดำเนินคดีเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ได้ บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อจะนำเสนอว่าหลักการตามพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาความอาญา พ.ศ. 2559 ที่แตกต่างจากประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา นั้นมีผลกระทบต่อการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของผู้ถูกดำเนินคดีค้ามนุษย์อย่างไร

สิทธิและเสรีภาพของผู้ถูกกล่าวหาที่ควรได้รับการคุ้มครอง

สิทธิขั้นพื้นฐานที่กฎหมายต้องรับรองคือ สิทธิมนุษยชน และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ โดยมีแนวคิดพื้นฐานมาจากสิทธิตามธรรมชาติ ซึ่งแนวคิดดังกล่าวมุ่งหมายจะจำกัดการใช้อำนาจของเจ้าหน้าที่รัฐหรือผู้ใช้อำนาจปกครองเป็นหลัก (วีระ โลจายะ, 2524) การละเมิดสิทธิดังกล่าวเท่ากับกระทำต่อสภาพความเป็นมนุษย์ (กุลพล พลวัน, 2538) ซึ่งในการดำเนินกระบวนการยุติธรรมทางอาญานั้นมีหลายขั้นตอนและมีผู้เกี่ยวข้องหลายฝ่ายด้วยกันดังเช่น คดีค้ามนุษย์ แม้ว่าจะได้บัญญัติหลักประกันการ

คุ้มครองสิทธิเสรีภาพไว้แล้วก็ตามแต่อาจเกิดการกระทำที่มีลักษณะของการละเมิดสิทธิของผู้ถูกกล่าวหาได้ ปัจจัยหนึ่งอาจเกิดจากการมองภาพผู้ถูกกล่าวหาในทางลบและความเชื่อว่าผู้ต้องหาเป็นผู้กระทำความผิดจริง ซึ่งจำเป็นที่พนักงานผู้มีอำนาจจะต้องปรับทัศนคติ วิธีคิด วิธีปฏิบัติเสียใหม่ (กิตติพงษ์ กิตติยารักษ์, 2545) รวมถึงปรับเปลี่ยนโครงสร้างระบบยุติธรรมบางส่วน และเปลี่ยนแปลงนโยบายที่สำคัญ ในลักษณะของการปฏิรูปการบริหารยุติธรรมให้มีประสิทธิภาพ มีการปฏิรูปการดำเนินคดีให้มีประสิทธิภาพ ปฏิรูปการปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิดให้มีประสิทธิภาพ ปฏิรูประบบตรวจสอบและคุ้มครองสิทธิ และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนและประชาสังคมในกระบวนการยุติธรรม ส่งเสริมการพัฒนามาตรการทางกฎหมายพร้อมเสริมสร้างองค์ความรู้เพื่อพัฒนากระบวนการยุติธรรม เหตุที่รัฐต้องปฏิรูประบบกระบวนการยุติธรรมก็เพื่อวัตถุประสงค์ในการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนซึ่งเป็นภาระการพิสูจน์ความผิดสำหรับผู้ถูกกล่าวหาในฐานะมนุษย์คนหนึ่ง และตามกฎหมายยังเป็นผู้บริสุทธิ์จนกว่าศาลจะตัดสิน จึงควรได้รับการคุ้มครองสิทธิดังกล่าวด้วยเช่นกัน ซึ่งตามปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนได้กำหนดสิทธิว่า “มนุษย์ทุกคนเกิดมาเท่าเทียมกันในศักดิ์ศรี มีสิทธิได้รับการยอมรับนับถือว่าเป็นบุคคล และได้รับการคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน” (ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน) ซึ่งจากหลักการพื้นฐานของสิทธิมนุษยชนและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์แล้ว สิทธิต่างๆ ดังจะกล่าวต่อไปนี้ย่อมได้รับการรับรองและคุ้มครองด้วย (ภัทรวิทย์ อบสุวรรณ, 2550)

1. สิทธิที่จะไม่ถูกกระทำในลักษณะประจานหรือหยามเกียรติ

การประจานหมายถึง การเปิดเผยความชั่วให้รู้ทั่วกัน (คำว่า “ประจาน” ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 ให้ความหมายว่า “ก. ประกาศเปิดเผยความชั่วให้รู้กันด้วยวิธีต่างๆ เช่น พุดประจาน ตัดหัวเสียบประจาน พาตระเวนประจานทั่วเมือง) ซึ่งการประจานจะต้องมีการกระทำที่นำเสนอให้กับคนทั่วไป ในลักษณะที่ทำให้บุคคลนั้นเชื่อว่า ผู้กระทำเป็นคนไม่ดี เป็นผู้ที่กระทำความผิด ดังนั้น เจ้าหน้าที่ของรัฐในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา หากใช้ถ้อยคำหรือการกระทำใดๆ ที่ทำให้บุคคลทั่วไปคิดว่า ผู้ต้องหา หรือจำเลยเป็นผู้กระทำความผิด เท่ากับเป็นการประจานผู้

ถูกกล่าวหา เพราะเป็นถ้อยคำหรือการกระทำที่แสดงให้ผู้อ่านหรือผู้ฟัง หรือผู้พบเห็น เกิดความเชื่อว่าผู้ต้องหาเป็นผู้กระทำความผิดอย่างแท้จริง ซึ่งทำให้นั้นต้องอับอายถูกดูหมิ่น ถูกเหยียดหยามแก่คนทั่วไป เช่น การนำผู้ต้องหามาแถลงข่าว การให้สัมภาษณ์ผู้สื่อข่าวในลักษณะเป็นการยืนยันความผิดของผู้ต้องหา หรือการนำตัวผู้ต้องหาไปนำขึ้นที่เกิดเหตุโดยเปิดเผยต่อสาธารณชนก็ตาม (ภัทรวิทย์ อบสุวรรณ, 2550)

การหยามเกียรติ (degrading treatment) หมายถึง การปฏิบัติต่อบุคคลนั้นในลักษณะที่ทำให้บุคคลนั้นต่ำกว่าบุคคลอื่น หรือบังคับให้บุคคลต้องกระทำการที่ขัดต่อเจตจำนง หรือจิตสำนึกของบุคคลนั้นเอง (Dijk, 1990) ดังนั้นการหยามเกียรติบางกรณีอาจไม่ใช่การประจาน ขึ้นอยู่กับข้อเท็จจริงว่าการหยามเกียรตินั้นกระทำต่อสาธารณชนหรือไม่ เพราะเพียงแคผู้ถูกกระทำได้รับความอับอายในสายตาของตนเองก็เป็นการหยามเกียรติแล้ว ดังเช่น การค้นตัวผู้ถูกกล่าวหาโดยให้เปลื้องเสื้อผ้า การขังเดี่ยวเป็นเวลานานเกินควร หรือการใช้กำลังบังคับในการจับกุม

ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนข้อ 5 กำหนดว่า “บุคคลใดจะถูกทรมาน หรือให้ได้รับการปฏิบัติ หรือการลงโทษที่ทารุณโหดร้าย ไร้มนุษยธรรมหรือหยามเกียรติไม่ได้ (กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง ข้อ 7, อนุสัญญาเพื่อคุ้มครองสิทธิมนุษยชนและเสรีภาพขั้นพื้นฐาน ข้อ 3) เนื่องจากสิทธิมนุษยชนถูกสร้างขึ้นเพื่อปกป้องศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ (จรัญ โฆษณานันท์, 2528) จึงมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงวิธีพิจารณาความอาญา และฐานะของผู้ถูกกล่าวหา ซึ่งในแง่ของการคุ้มครองสิทธิของผู้ถูกกล่าวหา ตามที่ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ผู้ต้องหาหรือจำเลย เป็นเพียงผู้ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิด และอาจถูกจำกัดสิทธิเสรีภาพบางประการเพื่อให้การดำเนินคดีเป็นไปโดยสะดวก แต่บุคคลที่ถูกกล่าวหาเหล่านั้นยังคงเป็นมนุษย์ซึ่งมีสิทธิและศักดิ์ศรีย่อมมีสิทธิได้รับการคุ้มครองไม่ถูกประจาน การประจานผู้ถูกกล่าวหา ย่อมเท่ากับเป็นการละเมิดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ตามที่กฎหมายรับรอง จึงเท่ากับเป็นการละเมิดสิทธิขั้นพื้นฐานซึ่งโดยหลักแล้วในการใช้อำนาจของรัฐ จะล่วงละเมิดสิทธิดังกล่าวไม่ได้ (ภัทรวิทย์ อบสุวรรณ, 2550) การดำเนินคดีในชั้นสอบสวนพบว่า มีการกระทำในลักษณะประจานเป็นจำนวนมากซึ่งกระทบต่อสิทธิมนุษยชนและศักดิ์ศรีความ

เป็นมนุษย์ ซึ่งเจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดย่อมมีความผิดและต้องได้รับโทษ เว้นแต่จะมีกฎหมายบัญญัติให้อำนาจไว้ซึ่งต้องเป็นไปเท่าที่จำเป็นเท่านั้น ที่สำคัญการกระทำดังกล่าวมีผลต่อการรับฟังพยานในชั้นศาลว่าจะยอมรับฟังพยานหลักฐานที่ได้มาโดยละเมิดสิทธิดังกล่าวหรือไม่ จึงขึ้นอยู่กับว่าจะให้ความสำคัญระหว่างการคุ้มครองสิทธิของผู้ถูกกล่าวหา กับการอำนวยความสะดวกของรัฐมากกว่ากัน แต่โดยหลักแล้วศาลจะไม่ยอมรับฟังพยานหลักฐานที่ได้มาจากการละเมิดสิทธิดังกล่าว ดังนั้นการกระทำในลักษณะประจานและหยามเกียรติผู้ต้องหาจึงเป็นการละเมิดต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ตามปณิญาสากลที่ว่าด้วยสิทธิมนุษยชนซึ่งไม่สามารถจะกระทำได้

2. สิทธิในฐานะประธานแห่งคดี

สืบเนื่องจากความต้องการในการแก้ไขข้อบกพร่องของระบบได้ส่วนที่เห็นว่าผู้ต้องหาจากการเป็นกรรมแห่งคดีหรือวัตถุแห่งคดีมาเป็นประธานแห่งคดีในระบบกล่าวหาเพื่อให้เกิดความเป็นธรรมกับผู้ต้องหา โดยการแยกหน้าที่ในการสอบสวนฟ้องร้องและหน้าที่พิพากษาคดีพิพากษาออกจากกัน แล้วยกฐานะของผู้ถูกกล่าวหาขึ้นเป็นประธานแห่งคดีเพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ต้องหาสามารถต่อสู้คดีได้อย่างเต็มที่ (คณิต ณ นคร, 2555)

จากหลักการดังกล่าวรัฐจึงต้องดำเนินการดังนี้

ก. รัฐต้องจัดหาทนายความให้กับผู้ต้องหาเพื่อจะต่อสู้คดีกับอัยการได้อย่างเท่าเทียม เพราะบางกรณีผู้ถูกกล่าวหาไม่สามารถจ้างทนายความมาต่อสู้คดีได้ ดังนั้นหากมีการร้องขอรัฐต้องจัดหาทนายความเข้าไปช่วยเหลือ และในคดีที่มีอัตราโทษประหารชีวิตหรือจำเลยมีอายุไม่ถึง 18 ปี แม้ไม่มีการร้องขอทนายความรัฐก็ต้องจัดหาทนายความให้กับผู้ถูกกล่าวหา

ข. ต้องมีการแจ้งสิทธิให้ทราบตามบทบัญญัติในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาที่ระบุว่า หากจะถามค่าให้การผู้ต้องหา ถ้าเจ้าพนักงานสอบสวนไม่แจ้งสิทธิให้ทราบก่อน ถ้อยคำนั้นจะรับฟังเป็นพยานหลักฐานไม่ได้

ค. พนักงานสอบสวนต้องรวบรวมพยานหลักฐานทั้งที่เป็นคุณและเป็นโทษกับผู้ต้องหาในการแสวงหาและรวบรวมพยานหลักฐานในการแสวงหา และรวบรวมพยานหลักฐานของเจ้าพนักงานสอบสวน พนักงานสอบสวนต้องรวบรวมพยานหลักฐาน เพื่อพิสูจน์ว่าจำเลยมีผิดหรือบริสุทธิ์

ถึงแม้ว่าผู้ต้องหาจะยอมรับสารภาพแล้วก็ตาม (ภทวิทย์ อปสุวรรณ, 2550)

3. สิทธิให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้ถูกกล่าวหาเป็นผู้บริสุทธิ์

ผู้ถูกกล่าวหา หมายความว่าผู้ต้องหา และจำเลย (ณรงค์ ใจหาญ, 2546) ผู้ต้องหา คือ บุคคลผู้ถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดแต่ยังไม่ถูกฟ้องต่อศาล (คณิต ณ นคร, 2529). ฐานะของผู้ถูกดำเนินคดี ในคดีอาญา ส่วนจำเลย คือ บุคคลซึ่งฟ้องต่อศาลแล้วโดยข้อหาว่ากระทำความผิด ซึ่งแสดงว่าจนกว่าจะถูกฟ้องต่อศาลผู้ถูกกล่าวหาที่ยังไม่มีความผิด แนวคิดที่ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้ถูกกล่าวหาเป็นผู้บริสุทธิ์ เหตุผลเพื่อให้โจทก์หรือผู้กล่าวหาต้องเป็นฝ่ายรวบรวมพยานหลักฐานมาพิสูจน์ความผิด ซึ่งจากแนวคิดดังกล่าวโจทก์มีหน้าที่แสวงหาพยานหลักฐานเพื่อนำมาพิสูจน์ความผิด ตามที่ตนตั้งข้อกล่าวหาเอาไว้ เพื่อให้ศาลซึ่งนำพยานหลักฐาน ซึ่งการพิจารณาของศาลต้องเป็นไปอย่างรอบคอบ ก่อนที่ศาลจะพิพากษาลงโทษ หากพยานหลักฐานมีข้อสงสัยตามสมควรว่าจำเลยกระทำความผิดจริงหรือไม่ ศาลต้องยกประโยชน์แห่งความสงสัยให้จำเลย แม้จำเลยจะยอมรับสารภาพก็ตาม และถึงแม้ผู้ต้องหาจะอยู่ในชั้นก่อนพิจารณา หลักการดังกล่าว ย่อมส่งผลให้ผู้ต้องหาที่มีสิทธิที่จะได้รับการปฏิบัติให้เหมาะสมกับสถานะที่ไม่ใช่ผู้ต้องโทษ เจ้าหน้าที่ของรัฐจึงมีหน้าที่ต้องละเว้น ไม่พิพากษาผู้ต้องหา ก่อนที่ผลของคดีจะปรากฏ อันเป็นการป้องกันไม่ให้เจ้าพนักงานของรัฐ ปฏิบัติต่อผู้ถูกกล่าวหาเยี่ยงผู้กระทำความผิด ก่อนมีคำพิพากษาของศาล และจะฝ่าฝืนไม่ได้แม้ผู้ถูกกล่าวหาจะยอมรับก็ตาม

4. สิทธิในการให้ถ้อยคำที่ไม่เป็นปฏิปักษ์ต่อตนเอง การให้ถ้อยคำอันเป็นเท็จ การเบิกความเท็จ หรือให้จดข้อความอันเป็นเท็จ หรือเบิกความเท็จ ล้วนเป็นความผิดตามกฎหมายอาญาหากไม่กำหนดสิทธิที่จะไม่ให้ถ้อยคำปรักปรำตนเอง แก่ผู้ถูกกล่าวหา เท่ากับเป็นการบังคับให้ผู้ถูกกล่าวหาต้องพูดความจริง เพราะการไม่ให้ถ้อยคำปรักปรำตนเองย่อมทำให้ผู้ถูกกล่าวหาต้องรับผิดอาญาเพิ่มอีกฐานหนึ่ง หรืออาจหลายฐาน ซึ่งน่าจะเป็นวิธีการค้นหาความจริงที่ไม่ถูกต้อง

สิทธิของผู้ต้องหาที่จะไม่ให้การเป็นปฏิปักษ์ต่อตนเอง นับว่าเป็นสิทธิที่ถูกกระแทกกระเทือนมากที่สุด โดยเฉพาะการให้ถ้อยคำในชั้นสอบสวน เพราะเป็นการให้

ถ้อยคำตามลำพังระหว่างผู้ต้องหาทักกับพนักงานสอบสวนซึ่งมีอำนาจเหนือ อาจทำให้ผู้ต้องหาเกิดความเกรงกลัวหรืออาจถูกบังคับให้ต้องให้ถ้อยคำ เพราะการสอบสวนไม่ได้กระทำโดยเปิดเผยเหมือนการพิจารณาในชั้นศาล แต่อย่างไรก็ตาม ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาอนุญาตให้ผู้ต้องหาสามารถนำทนายความส่วนตัว หรือบุคคลที่ตนไว้วางใจให้เข้าร่วมรับฟังการสอบสวนได้ เพื่อให้เกิดความโปร่งใสในการสอบสวน ซึ่งสิทธิดังกล่าวจะมีความศักดิ์สิทธิ์ต่อเมื่อมีสภาพบังคับได้ ในกรณีที่มีการละเมิดสิทธิเสรีภาพของผู้ถูกกล่าวหา สภาพบังคับคือ การไม่รับฟังพยานหลักฐานที่ได้มาโดยการฝ่าฝืนกฎหมาย ซึ่งอาจแยกออกได้เป็นถ้อยคำที่ได้มาจากการจู่โจม มีคำมั่นสัญญาขู่เข็ญ หลอกลวง คุกคาม หรือใช้กำลังบังคับ และถ้อยคำที่ได้มาจากการกระทำโดยมิชอบประการใดๆ (เกียรตินิชกร วัจนะสวัสดิ์, 2549) เช่นกรณีพนักงานสอบสวนปฏิเสธไม่ให้ทนายความเข้าร่วมรับฟังการสอบสวน เป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย แม้ผู้ต้องหาจะให้การรับสารภาพก็จะรับฟังเป็นพยานหลักฐานไม่ได้

5. สิทธิกลับคืนสู่สังคมอย่างประจักษ์

การดำเนินคดีอาญาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน มักจะมีลักษณะของการประจานอยู่เสมอเนื่องจากไม่ต้องการให้บุคคลอื่นกระทำความผิดเป็นเยี่ยงอย่างจึงต้องแสดงให้บุคคลอื่นรับรู้และแสดงให้เห็นถึงผลของการกระทำดังกล่าวและทำให้ผู้กระทำผิดรู้สึกอับอาย ลดศักดิ์ศรีและคุณค่าความเป็นมนุษย์ ซึ่งเป็นการสร้างมลทินทางสังคมให้กับผู้กระทำความผิด จนไม่อาจแก้ไขกลับคืนให้ดีขึ้นได้ (ประเสริฐเมฆมณี, 2523) ส่งผลให้ผู้กระทำความผิดเมื่อพ้นโทษออกมาแล้ว ไม่สามารถกลับคืนสู่สังคมได้อย่างประจักษ์ ซึ่งการทำให้บุคคลไม่สามารถกลับคืนสู่สังคมได้นั้นเป็นสิ่งที่ไม่ถูกต้องในการดำเนินคดีอาญา (คณิต ณ นคร, 2529). แม้ว่าในปัจจุบันมีแนวโน้มในการเปลี่ยนวัตถุประสงค์ในการลงโทษจากการแก้แค้นทดแทนเป็นการลงโทษเพื่อยับยั้งเพื่อป้องกันสังคม อันเป็นการตัดโอกาสไม่ให้ผู้กระทำความผิดกลับไปกระทำความผิดซ้ำอีกแต่แนวคิดดังกล่าวไม่สอดคล้องกับทางปฏิบัติ กล่าวคือเมื่อผู้กระทำความผิดพ้นโทษออกมาแล้วแต่กลับไม่ได้รับการยอมรับจากสังคม เพราะฐานะและชื่อเสียงของบุคคลเหล่านี้ อาจเสื่อมลงไปขาดความน่าเชื่อถือจากสังคมและถูกตัดโอกาสต่างๆ ในสังคม ท้ายที่สุดผู้ที่เคยกระทำความผิดเหล่านี้ก็จะเกิดความ

รู้สึกเป็นปฏิกิริยาต่อสังคม เกิดความท้อแท้และกลับมาก่อทำความผิดซ้ำหรือกระทำความผิดต่อเนื่องในลักษณะอื่นอีก (อุททิศ แสนโกศิก, 2525) ซึ่งจากการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานสอบสวน ในการควบคุมผู้ต้องหาในคดีอาญามักจะกระทำในลักษณะประจานแม้ว่าผู้ต้องหาจะเป็นเพียงผู้ต้องสงสัยว่ากระทำความผิดเท่านั้น ไม่ว่าจะเป็นการนำบุคคลดังกล่าวมาแถลงข่าว การนำตัวไปทำแผนประกอบคำรับสารภาพหรือการนำตัวไปขอขมาต่อญาติของผู้เสียหาย ส่งผลให้ประชาชนผู้ที่ได้รับทราบข้อมูลข่าวสารย่อมเชื่อว่าบุคคลนั้นเป็นผู้กระทำความผิดที่แท้จริงเสียแล้ว ทำให้ถูกกีดกันออกจากสังคมเป็นเหตุให้เมื่อศาลยกฟ้องผู้ถูกกล่าวหาที่ไม่สามารถกลับคืนสู่สังคมได้อย่างปกติสุข (ภัทรวินัย ออบสุวรรณ, 2550)

6. สิทธิในการดำเนินคดีอย่างเป็นธรรม (Right to a Fair Trial)

ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน 1948 ได้รับรองเรื่องความเป็นธรรม (fair) ในการดำเนินคดี และต่อมาหลักการและแนวคิดเรื่องการดำเนินคดีที่เป็นธรรม ได้รับการพัฒนาจนเกิดการยอมรับและตอบสนองอย่างต่อเนื่อง การดำเนินคดีที่เป็นธรรม เป็นหลักการพื้นฐานของความยุติธรรมและสันติภาพ เป็นเครื่องมือสำคัญของรัฐในการดำรงรักษาไว้ซึ่งความสงบเรียบร้อยของสังคมเป็นเครื่องมือที่จะป้องกันการใช้อำนาจตามอำเภอใจ (abuse of power) เป็นหลักประกันว่าประชาชนจะได้รับ การปฏิบัติ ด้วยกระบวนการทางกฎหมายที่แน่นอน คาดหมายได้และเป็นธรรมซึ่งเป็นหลักการพื้นฐานของหลักการปกครองโดยกฎหมายหรือที่รู้จักกันว่าหลักนิติธรรม (the rule of law) (น้ำแท้ มีบุญสร้าง, 2557)

หลักประกันสิทธิของผู้ถูกกล่าวหาตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาของไทย

หลักประกันสิทธิหมายถึง แนวคิดเกี่ยวกับสิทธิต่างๆ ที่นำมาบัญญัติไว้เป็นลายลักษณ์อักษรให้ชัดเจน เพื่อให้เกิดความแน่นอน และแก้ไขเปลี่ยนแปลงได้ยาก ซึ่งอาจจะกำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ หรือกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา หรือในพระราชบัญญัติต่างๆ ก็ได้ ซึ่งแต่เดิมกระบวนการยุติธรรมทางอาญาของประเทศไทยไม่ได้ให้ความสำคัญกับการประกันสิทธิเสรีภาพมากนัก เนื่องจากวิธีการในการพิสูจน์ความผิดสมัยก่อนใช้จารีตนครบาล (ชาย เสวิกุล, 2523) โดยเป็นการนำโทษทางอาญามาใช้ทรมาน

เพื่อให้ผู้กระทำความผิดยอมรับสารภาพ ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ในอดีตกฎหมายไม่ได้ให้ความสำคัญกับการคุ้มครองสิทธิ โดยเฉพาะสิทธิที่จะไม่ถูกกระทำในฐานะที่เป็นมนุษย์ จนกระทั่ง ประเทศไทยประสบกับปัญหาสิทธิสภาพนอกอาณาเขตจาก ประเทศมหาอำนาจในยุคล่าอาณานิคม ทำให้ประเทศไทย จำเป็นต้องปรับตัวและหันมาปฏิรูปกระบวนการยุติธรรม ในสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาล ที่ 5 ส่งผลให้กระบวนการพิจารณามีการพิสูจน์ความผิด ด้วยพยานหลักฐานและแยกอำนาจตุลาการออกจากฝ่าย บริหารในการพิจารณา (เกียรติขจร และอื่นๆ , 2529) รวมทั้งมีการบัญญัติสิทธิต่างๆของผู้ถูกกล่าวหาและกำหนด ขอบเขตการใช้อำนาจของเจ้าพนักงานของรัฐไว้อย่างชัดแจ้ง (คณิต ณ นคร, 2555) ต่อมาเมื่อมีประมวลกฎหมาย วิธีพิจารณาความอาญาและมีการเปลี่ยนแปลงการปกครอง เข้าสู่ประชาธิปไตย จึงได้มีหลักประกันสิทธิและเสรีภาพของ ประชาชนไว้ในรัฐธรรมนูญ ซึ่งในหัวข้อต่อไปจะเป็นการ ศึกษาถึงหลักประกันสิทธิและเสรีภาพของผู้ถูกกล่าวหาซึ่ง เกี่ยวข้องกับการใช้อำนาจของพนักงานสอบสวนที่สำคัญๆ ซึ่งรับรองอยู่ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 และตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และการกระทำความผิดที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ โดยมีวัตถุประสงค์ในการคุ้มครองสิทธิ และเสรีภาพของผู้ถูกดำเนินคดี ดังต่อไปนี้

1. หลักประกันสิทธิที่จะไม่ถูกกระทำในลักษณะ ประจาน

วัตถุประสงค์ของหลักการดังกล่าวเพื่อป้องกันไม่ ให้มีการกระทำในลักษณะของการหยามเกียรติและศักดิ์ศรี ของความเป็นมนุษย์ ซึ่งเป็นสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐานที่รัฐ จะละเมิดไม่ได้ (ภรทวิทย์ อบสุวรรณ, 2550) และในขณะ เดียวกันรัฐต้องคุ้มครองสิทธิเสรีภาพให้กับประชาชนด้วย ซึ่ง ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 มาตรา 26 ได้กำหนดให้การตรากฎหมายที่มีผลเป็นการจำกัดสิทธิ และเสรีภาพของประชาชนจะกระทำไม่ได้หรือทำได้เท่าที่ กฎหมายให้อำนาจไว้เท่านั้นและต้องไม่เพิ่มภาระหรือจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลเกินสมควรแก่เหตุและจะ กระทบต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของบุคคลมิได้ พร้อมทั้งต้องระบุเหตุผลในการใช้อำนาจดังกล่าวไว้ในมาตรา 28 ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 นอกจากนี้การจับกุมคุมขังบุคคลที่มีลักษณะของการหยาม

เกียรติและศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์จะกระทำไม่ได้

นอกจากนี้ปฎิญาสากล่าวด้วยสิทธิมนุษยชนข้อ 5 กำหนดว่า “บุคคลจะถูกรุณหรือได้รับการปฏิบัติ หรือการลงโทษที่ทารุณโหดร้าย ไร้มนุษยธรรมหรือหยาม เกียรติมิได้” และปฎิญาว่าด้วยการคุ้มครองบุคคลทุก คนให้พ้นจากการกระทำทารุณ ข้อ 3 กำหนดว่า “จะ ต้องไม่มีประเทศใดยินยอมให้มี หรือเพิกเฉยต่อการกระทำทารุณ หรือการปฏิบัติหรือการลงโทษอื่นที่เป็นการ ทารุณ โหดร้าย ไร้มนุษยธรรม หรือลดศักดิ์ศรีความเป็น มนุษย์ แม้แต่กรณีที่เป็นพฤติการณ์พิเศษ(กิตติพงษ์ กิตติ ยารักษ์, ชชาติ ชัยเดชสุริยะ, ณัฐวสา ฉัตรไพฑูรย์, 2548)

2. หลักประกันสิทธิที่จะไม่ถูกกระทำโดยมิชอบ ด้วยกฎหมาย

วัตถุประสงค์ของกฎหมายลักษณะนี้มีแนวคิดหลัก เพื่อป้องกันปราบปราม พนักงานสอบสวนใช้อำนาจ มิให้ กระทำต่อผู้ถูกกล่าวหาโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย เพราะหาก เป็นเช่นนั้นศาลจะลงโทษโดยการไม่รับฟังพยานหลักฐาน ที่เกิดขึ้นโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายนั้น ซึ่งจะส่งผลต่อพยาน หลักฐานที่พนักงานสอบสวนที่ได้รับรวบรวมมา ซึ่งเป็นไป ตามมาตรา 226 ของประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความ อาญา ซึ่งหลักประกันสิทธิที่จะไม่ถูกกระทำโดยไม่ชอบด้วย กฎหมายนั้น ส่วนใหญ่จะเป็นเรื่องเกี่ยวกับการใช้อำนาจ โดยไม่ชอบของพนักงานสอบสวนในการจับ การค้น การ ยึด การขัง การปล่อยชั่วคราวโดยไม่มีหมายศาลหรือเหตุ จำเป็นโดยที่ไม่ต้องขออนุญาต หรือในเรื่องของการ ให้ถ้อยคำที่เกิดขึ้นโดยไม่ชอบ ตามประมวลกฎหมายวิธี พิจารณาความอาญา มาตรา 135 หรือการไม่แจ้งสิทธิให้ เขาทราบถึงสิทธิที่จะมีทนายความคุ้มครองสิทธิ หรือสิทธิ ที่จะไม่พูด ซึ่งในการรวบรวมพยานหลักฐานของพนักงาน สอบสวน หากพนักงานสอบสวนใช้อำนาจโดยไม่ชอบด้วย กฎหมาย จะส่งผลให้การใช้อำนาจของพนักงานสอบสวน ขัดต่อหลักประกันสิทธิดังกล่าว ที่อาจต้องห้ามรับฟังเป็น พยานหลักฐานได้เหมือนกัน ซึ่งหลักประกันสิทธิของผู้ ต้องหาที่จะไม่ถูกกระทำโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย อาจ แยกออกได้เป็น สิทธิที่จะได้รับแจ้งสิทธิให้ทราบ สิทธิที่จะ มีทนายความพิทักษ์สิทธิและมีบุคคลที่ไว้วางใจเข้าฟังการ สอบปากคำ สิทธิที่จะได้รับการสอบสวนและการพิจารณา คดีด้วยความรวดเร็ว ต่อเนื่องและเป็นธรรม สิทธิของผู้ ต้องหาที่จะให้กระทำหรือไม่กระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย

(ภัทรวិทย์ อบสุวรรณ, 2550)

3. หลักการดำเนินคดีที่เป็นธรรม

หลักการดำเนินคดีที่เป็นธรรม เป็นหลักการพื้นฐานที่สำคัญอย่างยิ่ง ที่จะนำไปสู่ความยุติธรรมและสันติภาพ หลักการดำเนินคดีที่เป็นธรรมเป็นเครื่องมือสำคัญของรัฐ ในการดำรงรักษาไว้ซึ่งความสงบเรียบร้อยของสังคม ป้องกันการใช้อำนาจตามอำเภอใจ ของเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจ และเป็นหลักประกันว่าประชาชนจะได้รับการปฏิบัติ ด้วยกระบวนการทางกฎหมายที่ชัดเจน แน่นนอน คาดหมายได้ และเป็นธรรมส่วนหลักการดำเนินคดีที่เป็นธรรม ได้ถูกขยายความรวมเอาแนวความคิดเรื่องสิทธิผู้ถูกกล่าวหา ไว้เป็นส่วนหนึ่งของหลักการดำเนินคดี ที่เป็นธรรมด้วยและบัญญัติรับรองไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ในประเทศไทยแนวความคิดเรื่องสิทธิผู้ถูกกล่าวหา และหลักนิติธรรม ได้รับการยอมรับมาเป็นเวลานานแต่ถูกบัญญัติไว้ปะปนกันไม่ชัดเจนโดยหลักการดังกล่าวได้ถูกบัญญัติรับรองปะปนกันไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย 2560 โดยมีสาระสำคัญคือบุคคลไม่ต้องรับโทษอาญา เว้นแต่ได้กระทำการอันกฎหมายที่ใช้อยู่ในเวลาที่กระทำนั้น บัญญัติเป็นความผิดและกำหนดโทษไว้ และโทษที่จะลงแก่บุคคลนั้นจะหนักกว่าโทษที่กำหนดไว้ในกฎหมายที่ใช้อยู่ ในเวลาที่กระทำความผิดมิได้ (หลักนิติธรรม) ในคดีอาญา ต้องสันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยไม่มีความผิด (หลักสิทธิของผู้ถูกดำเนินคดี) ก่อนมี คำพิพากษาอันถึงที่สุดแสดงว่าบุคคลใดได้กระทำความผิด จะปฏิบัติต่อบุคคลนั้นเสมือนเป็น ผู้กระทำความผิดมิได้ (น้ำแท้ มีบุญสร้าง, 2557)

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาบัญญัติรายละเอียดในการรับรองสิทธิของผู้ต้องหาไว้หลายมาตรา โดยมีประเด็นที่ได้รับการคุ้มครอง เช่น ให้พนักงานสอบสวนรวบรวมหลักฐานทุกชนิดเพื่อจะรู้ตัวผู้กระทำความผิดและพิสูจน์ให้เห็นความผิดหรือความบริสุทธิ์ของผู้ต้องหา ผู้ต้องหาสิทธิได้รับการสอบสวนด้วยความรวดเร็ว ต่อเนื่อง และเป็นธรรม ผู้ต้องหาสิทธิให้ทนายความหรือผู้ซึ่งตนไว้วางใจเข้าฟังการสอบปากคำตนได้ พนักงานสอบสวนต้องให้โอกาสผู้ต้องหาที่จะแก้ข้อหาและที่จะแสดงข้อเท็จจริงอันเป็นประโยชน์แก่ตนได้ ห้ามมิให้พนักงานสอบสวนตักเตือน พุดให้ท้อใจหรือใช้กลอุบายอื่นเพื่อป้องกันมิให้บุคคลใดให้ถ้อยคำ ซึ่งอาจจะให้ด้วยความเต็มใจห้ามมิให้

พนักงานสอบสวนทำหรือจัดให้ทำการใด ๆ ซึ่งเป็นการให้คำมั่นสัญญา ชูเชิญ หลอกลวง ทรมาน ใช้กำลังบังคับ หรือกระทำโดยมิชอบประการใด ๆ เพื่อจูงใจให้เขาให้การอย่างใด ๆ ในเรื่องที่ต้องหา นั้น เป็นต้น ทั้งนี้หลักการเหล่านี้ถูกกำหนดขึ้นเพื่อจำกัดและสร้างขั้นตอนการใช้อำนาจอรัฐให้มีหลักประกันที่สุด ที่จะให้สิทธิแก่ผู้ถูกกล่าวหาอย่างเต็มที่ ในการต่อสู้คดีเพื่อป้องกันการลงโทษทางอาญาผู้บริสุทธิ์ (น้ำแท้ มีบุญสร้าง, 2557)

4. หลักพิจารณาคดีต่อหน้าจำเลย (Right to confront)

แนวคิดนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อให้จำเลยทราบว่าเขาถูกกล่าวหาอย่างไร และสามารถนำเสนอข้อเท็จจริงที่ถูกต้องหรือสามารถโต้แย้งได้ ซึ่งหากไม่ได้กระทำการดังกล่าวต่อหน้าจำเลยก็จะไม่สามารถยืนยันจำเลยได้ตามหลัก Confrontation (สุรศักดิ์ ลิขสิทธิ์วัฒนกุล, 2560) และการที่จำเลยได้เข้ามามีส่วนร่วมในการค้นหาความจริงในกระบวนการพิจารณานั้นจึงทำให้จำเลยมีสิทธิที่จะได้รับการพิจารณาคดีที่เป็นธรรม ตามหลักการสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน (กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง ข้อ 14 สิทธิที่ได้รับการพิจารณาคดีต่อหน้า และสิทธิที่จะต่อสู้คดีได้ด้วยตนเองหรือผ่านทางผู้ช่วยเหลือทางกฎหมายที่ประสงค์ สิทธิที่จะตรวจสอบพยานหรือถามค้านพยานที่เป็นฝ่ายตรงข้าม หรือเป็นพยานฝ่ายตนที่ให้การเป็นประจักษ์กับตน) และจากหลักการที่ว่าศาลต้องพิจารณาคดีโดยฟังความทุกฝ่าย และต้องวินิจฉัยคดีอาญาเพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงตามเนื้อหาไม่ใช่วิธีแบบ (คดี ณ นคร, 2529) ดังนั้นการที่มีพยานหลักฐานมาประกบปรำจำเลยจึงเป็นความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องให้จำเลยซึ่งเป็นผู้ถูกกล่าวหาได้นำเสนอข้อเท็จจริงอีกด้านหนึ่งด้วย เพื่อการวินิจฉัยอย่างรอบด้านของศาล (ณรงค์ ใจหาญ, 2561) หลักการพิจารณาต่อหน้าจำเลยนี้ถือเป็นหลักการที่ได้รับการยอมรับทั้งระบบคอมมอนลอว์ (Common Law) และระบบประมวลกฎหมาย (Civil Law) เป็นหลักการสากลที่จำเลยในฐานะประธานแห่งคดีไม่ใช่กรรมที่ถูกชักพอกเหมือนในระบบไต่สวนแบบดั้งเดิม และจะได้ต่อสู้คดีและรับทราบข้อเท็จจริงที่ตนเองถูกประกบปรำ ซึ่งการอยู่ในห้องพิจารณาคดีนั้นนอกจากจะเป็นการตรวจสอบพยานฝ่ายโจทก์ในระบบกล่าวหาของคอมมอนลอว์แล้ว การอยู่ในกระบวนการพิจารณาทำให้สามารถนำเสนอข้อเท็จจริงบางอย่างต่อศาลเพื่อให้

ศาลพิจารณาข้อมูลที่แตกต่างได้ และตอบคำถามต่างๆ ของศาลเพื่อให้เกิดความกระจ่างในเนื้อหาของคดีรวมถึง การรับฟังข้อต่อสู้ของจำเลยด้วย (Schwenk, 1957)

การคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของผู้ถูกดำเนินคดีตามพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาความอาญา

1. หลักประกันสิทธิที่จะไม่ถูกกระทำในลักษณะ ประจานในคดีอาญา

เมื่อพิจารณาพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาความอาญา พ.ศ. 2559 จะเห็นว่าวัตถุประสงค์ของพระราชบัญญัติดังกล่าวมุ่งคุ้มครองผู้เสียหายในคดีอาญาเป็นหลัก โดยไม่ได้กล่าวถึงหลักประกันสิทธิของผู้ถูกดำเนินคดีในคดีอาญาที่จะไม่ถูกกระทำในลักษณะประจานนอกเหนือจากที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาแต่อย่างใด แต่เนื่องจากในคดีอาญานั้นมักจะเป็นคดีที่ได้รับความสนใจในการนำเสนอข่าวต่อสาธารณชน ซึ่งอาจจะกระทบต่อสิทธิของผู้ถูกดำเนินคดีที่จะถูกกระทำในลักษณะ ประจานได้ เช่นการให้ข่าวในคดีอาญานั้น แม้ว่าการให้ข่าวในคดีอาญาโดยเจ้าหน้าที่ของรัฐในกระบวนการยุติธรรมจะเป็นการกระทำที่ชอบด้วยหลักการประชาธิปไตยและเป็นการตอบสนองต่อสิทธิของสาธารณชนที่จะรับรู้ข่าวสาร แต่การตอบสนองสิทธิดังกล่าวขัดต่อสิทธิของผู้ถูกดำเนินคดี และกระทบต่อกระบวนการยุติธรรมโดยรวมได้ เช่น การนำตัวผู้ต้องหาไปทำแผนประกอบคำรับสารภาพโดยมีการเผยแพร่ภาพทางสื่อมวลชน หรือการที่เจ้าพนักงานตำรวจจับผู้ต้องหาได้และให้สัมภาษณ์สื่อมวลชนเกี่ยวกับการกระทำความผิดของผู้ต้องหาโดยความผิดในลักษณะ ยืนยันความผิดของผู้ต้องหาด้วยความมีอคติ ซึ่งการกระทำในลักษณะดังกล่าวส่งผลกระทบต่อผู้เกี่ยวข้องในคดีอาญาหลายฝ่าย ไม่ว่าจะเป็นผู้ต้องหา พนักงานอัยการ และศาล เพราะข่าวที่เผยแพร่ออกมาย่อมเข้าสู่การรับรู้ของประชาชน และสามัญสำนึกของผู้อ่านข่าวย่อมคิดว่าเป็นจริงดังที่ข่าวปรากฏ และเชื่อว่าผู้ต้องหานั้นเป็นผู้กระทำความผิดจริง และต่อมาหากพนักงานอัยการมีคำสั่งไม่ฟ้องคดีหรือศาลยกฟ้องคดีนั้น ย่อมก่อให้เกิดการวิพากษ์วิจารณ์และส่งผลกระทบต่อความเชื่อมั่นในกระบวนการยุติธรรมของประชาชนโดยทั่วไป (มานพ เนตรภู, 2547) และเป็นการขัดกับหลักประกันสิทธิเสรีภาพของผู้ถูกดำเนินคดีที่จะไม่ถูกกระทำในลักษณะประจานและการสันนิษฐานว่าจำเลยเป็นผู้บริสุทธิ์ จนกว่าศาลจะมีคำพิพากษาในระหว่างนั้นจะปฏิบัติเหมือน

ดังผู้ถูกดำเนินคดีนั้นเป็นผู้กระทำความผิดไม่ได้

2. หลักประกันสิทธิที่จะไม่ถูกกระทำด้วยการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายในคดีอาญา

หลักประกันสิทธิที่จะไม่ถูกกระทำโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายนั้น ส่วนใหญ่จะเป็นเรื่องเกี่ยวกับการใช้อำนาจโดยไม่ชอบของเจ้าพนักงานสอบสวนในการจับ การค้น การยึด การขัง การปล่อยชั่วคราวโดยไม่มีความหมายศาลหรือเหตุจำเป็นโดยที่ไม่ต้องขออนุญาตศาล หรือในเรื่องของการให้ถ้อยคำที่เกิดขึ้นโดยไม่ชอบ หรือการไม่แจ้งสิทธิให้เขาทราบถึงสิทธิที่จะมีทนายความคุ้มครองสิทธิ ซึ่งในคดีอาญามนุษย์โดยพิจารณาจากพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. 2551 และพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาความอาญา พ.ศ. 2559 ได้บัญญัติเกี่ยวกับสิทธิดังกล่าวไว้ กล่าวคือ การใช้มาตรการพิเศษตามกฎหมาย เช่น การค้นโดยไม่มีความหมาย การเข้าถึงข้อมูลการติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ (การดักฟัง) และการแฝงตัว ซึ่งในคดีอาญามนุษย์นั้นยังไม่ได้มีการใช้มาตรการพิเศษดังกล่าวดังเช่นในคดีอาญาเสพติด ที่อาจจะทำให้เป็นการละเมิดการคุ้มครองสิทธิของผู้ถูกดำเนินคดีได้ (สำนักพัฒนาและสนับสนุนคดีพิเศษ กรมสอบสวนคดีพิเศษ กระทรวงยุติธรรม, 2558)

การค้นโดยไม่มีความหมาย ซึ่งเป็นการกระทำที่ขัดต่อหลักการประกันสิทธิที่จะไม่ถูกกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายนั้นมีมาตรการที่ให้อำนาจพนักงานเจ้าหน้าที่กรมสอบสวนคดีพิเศษตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. 2551 ซึ่งเจ้าหน้าที่มีบัตรพนักงานเจ้าหน้าที่และต้องแสดงบัตรก่อนการปฏิบัติตามขั้นตอน เมื่อค้นแล้วก็ให้รายงานเหตุในการค้นต่อศาล ศาลก็จะใช้อำนาจตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. 2551 การดำเนินการเกี่ยวกับผู้ต้องหา เช่น การออกหมายจับ การขัง และการปล่อยชั่วคราวการคัดค้านการประกันตัว ตามประมวลวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 108 (5) กรณีที่ผู้ต้องหาต่างชาติ หากปล่อยตัวแล้ว ก็จะมีปัญหาการหลบหนี แต่หากจะคัดค้านการประกันตัวก็ต้องมีเหตุผลชัดเจน เช่นไม่มีพฤติการณ์หลบหนี หรือไปเกี่ยวข้องกับพยานหลักฐาน ก็ต้องอนุญาตให้ประกันตัว ซึ่งเป็นหลักการที่ชอบด้วยกฎหมาย ซึ่งในปัจจุบันมีความพยายามให้ศาลสามารถใช้มาตรการต่อเนื่องเพื่อป้องกันการหลบหนีอย่างมีประสิทธิภาพ เช่นการยึดหนังสือเดินทาง (Passport) ของผู้ต้องหาเพื่อประวิงเวลาไม่ให้หลบหนีโดย

การส่งข้อมูลให้สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินพร้อมกับการส่งข้อมูลไปศูนย์ต่อต้านการค้ายาเสพติด เพื่อให้มีการยึดทรัพย์ผู้ถูกกล่าวหาเพราะเมื่อผู้ต้องหาถูกยึดทรัพย์แล้วอาจไม่ทำการหลบหนี (สำนักพัฒนาและสนับสนุนคดีพิเศษ กรมสอบสวนคดีพิเศษ กระทรวงยุติธรรม, 2558) ซึ่งการใช้มาตรการต่อเนื่องดังกล่าวของพนักงานเจ้าหน้าที่ หากเป็นการใช้อำนาจเกินขอบเขตอาจส่งผลกระทบต่อสิทธิคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของผู้ถูกกล่าวหาได้

3. หลักการดำเนินคดีที่เป็นธรรม ในคดีค้ายาเสพติด

หากจะพิจารณาหลักการดำเนินคดีที่เป็นธรรมในคดีค้ายาเสพติดที่รัฐให้การคุ้มครองสิทธิเสรีภาพแก่ประชาชนในกระบวนการยุติธรรม กล่าวคือ สิทธิเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมได้โดยง่าย สะดวก รวดเร็ว และทั่วถึงสิทธิพื้นฐานในกระบวนการพิจารณา ซึ่งอย่างน้อยต้องมีหลักประกันขั้นพื้นฐานเรื่องการได้รับการพิจารณาโดยเปิดเผย การได้รับทราบข้อเท็จจริงและตรวจเอกสารอย่างเพียงพอ การเสนอข้อเท็จจริง ข้อโต้แย้ง และพยานหลักฐานของตน การคัดค้านผู้พิพากษาหรือตุลาการ การได้รับการพิจารณาโดยผู้พิพากษาหรือตุลาการที่ทรงอิสระปราศจากอคติและการได้รับทราบเหตุผลประกอบคำวินิจฉัย คำพิพากษาหรือคำสั่ง บุคคลย่อมมีสิทธิที่จะให้คดีของตนได้รับการพิจารณาอย่างถูกต้อง รวดเร็ว และเป็นธรรม ผู้เสียหาย ผู้ต้องหา โจทก์ จำเลย คู่กรณี ผู้มีส่วนได้เสีย หรือพยานในคดีมีสิทธิได้รับการปฏิบัติที่เหมาะสมในการดำเนินการตามกระบวนการยุติธรรม รวมทั้งสิทธิในการได้รับการสอบสวนอย่างถูกต้อง รวดเร็ว เป็นธรรม และการไม่ให้ถ้อยคำเป็นปฏิปักษ์ต่อตนเอง (น้ำแท้ มีบุญสร้าง, 2557) ซึ่งในคดีค้ายาเสพติดนั้นได้กำหนดให้ ศาลนาระบบการพิจารณาคดีโดยใช้ระบบไต่สวนมาใช้ในการพิจารณาคดีและไม่นำหลักการถามค้าน (Cross-examination) (อุทัย อาทิวา, 2558) ซึ่งเป็นหลักการสำคัญที่ทำให้ผู้ถูกดำเนินคดีสามารถต่อสู้คดีได้อย่างเต็มที่มาใช้แต่ใช้การขออนุญาตศาลถามเพิ่มเติมซึ่งขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของศาลว่าจะอนุญาตให้ทำการถามเพิ่มเติมได้หรือไม่ กรณีดังกล่าวอาจทำให้ผู้ถูกดำเนินคดีไม่สามารถต่อสู้คดีได้อย่างเต็มที่ตามหลักการดำเนินคดีที่เป็นธรรม

4. หลักการค้นหาความจริงโดยผู้พิพากษาในคดีค้ายาเสพติด

ระบบการพิจารณาคดีค้ายาเสพติดนั้น กฎหมายให้

ใช้ระบบไต่สวน (Inquisitorial) (Thongprasom, 2560) ซึ่งระบบนี้จะมีลักษณะพิเศษที่เน้นหลักการค้นหาความจริงโดยผู้ไต่สวนหรือศาล ศาลจึงมีบทบาทในการค้นหาความจริงเป็นหลัก การจัดวางบทบาทอำนาจหน้าที่ของฝ่ายอื่นที่เกี่ยวข้อง จึงเป็นลักษณะของการช่วยศาลค้นหาความจริง การแพ้ชนะทางคดีจึงไม่ใช่ขึ้นอยู่กับเทคนิควิธีทางด้านการพิจารณาความ (สุพิศ ประณีตพลกรัง, 2559)

ในส่วนของกฎหมายที่ใช้เป็นกรอบหรือหลักเกณฑ์ในการพิจารณานั้น เป็นสิ่งที่มีความสำคัญ เพราะเป็นการกำหนดรายละเอียด แนวทางต่างๆ ที่จะใช้ในการพิจารณาคดี สำหรับคดีค้ายาเสพติดกฎหมายได้บัญญัติว่า การพิจารณาให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีค้ายาเสพติด พ.ศ. 2559 และข้อบังคับของประธานศาลฎีกา ซึ่งตามมาตรา 7 ได้ให้อำนาจประธานศาลฎีกาโดยความเห็นชอบของที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา มีอำนาจออกข้อบังคับ เพื่อให้เป็นไปตามกฎหมาย หรือเพื่อให้การพิจารณาพิพากษาคดีของศาลเป็นไปด้วยความสะดวก รวดเร็ว และเป็นธรรม (สุพิศ ประณีตพลกรัง, 2559) ซึ่งในกรณีที่ไม่มียกข้อบังคับดังกล่าว กฎหมายบัญญัติให้นำกฎหมายที่เกี่ยวกับวิธีพิจารณาความอื่นมาใช้ กล่าวคือ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง หรือกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลแขวงและวิธีพิจารณาความอาญาในศาลแขวงมาใช้บังคับ และการใช้บังคับนั้นได้เฉพาะเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับบทบัญญัติตามพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีค้ายาเสพติดเท่านั้น ดังนั้น การใช้กฎหมายสำหรับการพิจารณาคดีค้ายาเสพติด ต้องเป็นไปตามลำดับดังกล่าว คือ ใช้บทบัญญัติตามพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีค้ายาเสพติด พ.ศ. 2559 และข้อบังคับของประธานศาลฎีกาเป็นหลัก (สุพิศ ประณีตพลกรัง, 2559) หากจะพิจารณาจุดหลักหรือจุดสำคัญของการพิจารณาคดีค้ายาเสพติดนั้น เนื่องจากเป็นคดีที่มีผลกระทบต่างๆ ในวงกว้าง และความเสียหายก็มีการแผ่ขยายมากขึ้นตลอดเวลา ดังนั้น กฎหมายจึงบัญญัติเกี่ยวกับจุดสำคัญของวิธีพิจารณาคดีค้ายาเสพติดให้ต้องดำเนินการไปด้วยความรวดเร็ว เพื่อให้ทันการต่อสภาพปัญหาต่างๆ ซึ่งจะได้จากรายละเอียดเงื่อนไขบทบัญญัติอื่นๆ ที่ติดตามมาว่า พยายามที่จะทำให้การพิจารณาคดีเป็นไปด้วยความสะดวก มีความยืดหยุ่นในทางวิธีพิจารณาความไม่ให้เกิดข้อจำกัดขัดขวางทางด้านเทคนิค วิธีการ เหมือนกรณีคดีทั่วไป (สุพิศ ประณีตพลกรัง, 2559) ข้อพิจารณาเกี่ยวกับระบบ

ไต่สวนซึ่งเป็นระบบที่ศาลมีบทบาทเชิงรุกในการสืบสวน ค้นหาความจริง ซึ่งตรงข้ามกับระบบกล่าวหา ซึ่งศาลทำหน้าที่เพียงการเป็นกรรมการกลาง (impartial referee) ระหว่างฝ่ายที่ฟ้องร้องกับจำเลย และในระบบกล่าวหาผู้พิพากษาจะเน้นหนักให้ความสนใจเกี่ยวกับกฎหมายและวิธีพิจารณาความ ไม่ได้เป็นฝ่ายเริ่มต้นสอบถามพยาน การถามพยานในระหว่างพิจารณาจะมีน้อยมาก ในขณะที่ระบบไต่สวน ผู้พิพากษาจะทำหน้าที่เป็นผู้ไต่สวนค้นหาความจริงโดยการสอบถามจำเลย พนักงานอัยการ และพยาน ตลอดจนสามารถเรียกพยานหลักฐานมาสืบเองได้ หากพบว่าพยานหลักฐานที่เสนอโดยฝ่ายผู้ฟ้อง ฝ่ายจำเลยนั้นไม่เพียงพอ การถามพยานโดยทนายจำเลยหรือโดยฝ่ายโจทก์จะกระทำได้อย่างจำกัด โดยได้รับอนุญาตจากศาลก่อน ดังนั้นศาลจึงเป็นผู้มีบทบาทหลักในการค้นหาความจริง ผลของคดีจึงไม่อาจออกไปในรูปการที่ว่าพยานหลักฐานของฝ่ายใดไม่พอรับฟังได้ กล่าวคือ คำให้การสืบพยานของคู่ความไม่ได้ ออกผลในทางพิพากษาว่า พยานหลักฐานไม่เพียงพอไม่ได้ เพราะเป็นหน้าที่ที่ศาลต้องค้นหาความจริงมาให้ได้ ผลของคดีจึงมีเพียงว่าพยานหลักฐานต่างๆ ที่ศาลไต่สวนค้นหาความจริงนั้นพบว่า จำเลยผิดหรือไม่ผิด รูปแบบของวิธีพิจารณาแบบไต่สวนดังกล่าว (สุพิศ ประณีตพลกรัง, 2559)

5. หลักการใช้สำนวนการสอบสวนเป็นแนวทางในการพิจารณาคดี

พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีอาญา พ.ศ. 2559 โดยปกติแล้วในการพิจารณาคดี สำนวนการสอบสวนนั้นอยู่ในฐานะเป็นเพียงพยานหลักฐานหนึ่งของฝ่ายพนักงานอัยการโจทก์ ซึ่งโจทก์จะส่งเป็นพยานหลักฐานในคดีทั้งหมดหรือบางส่วนก็ได้ เป็นสิทธิของโจทก์ที่จะพิจารณาว่าจะอ้างส่งเป็นพยานหลักฐานหรือไม่ แต่กรณีของคดีอาญา พ.ศ. 2559 มาตรา 26 บัญญัติให้พนักงานอัยการโจทก์ต้องส่งสำนวนการสอบสวนพร้อมสำเนาต่อศาลก่อนวันตรวจพยานหลักฐานหรือวันสืบพยาน ในกรณีที่ไม่มีกรณตรวจพยานหลักฐานไม่น้อยกว่า 7 วัน สำนวนการสอบสวนเป็นพยานหลักฐานสำคัญ ดังที่ มาตรา 28 บัญญัติรองรับไว้ว่า ให้ศาลนำสำนวนการสอบสวนของโจทก์มาเป็นแนวทางในการพิจารณา ซึ่งเป็นแนวทางการพิจารณาในระบบไต่สวน คือ เป็นการตรวจสอบ ทบทวนพยานหลักฐานต่างๆ ที่มีเพื่อค้นหาความจริงว่า ข้อเท็จจริง

ในคดีเป็นอย่างไร พยานหลักฐานที่เป็นจุดเริ่มต้นและเป็นสิ่งที่รวบรวมพยานหลักฐานทั้งหมดในคดีก็คือ สำนวนการสอบสวน จึงต้องมีการใช้สำนวนการสอบสวนเป็นแนวทางในการพิจารณา หลังจากนั้นจึงเป็นการสืบพยานเพิ่มเติมเพื่อหาข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานได้ตามที่เห็นสมควร เมื่อสำนวนการสอบสวนในคดีค้ำมนุษย์มีความสำคัญในฐานะถือเป็นหลักหรือเป็นแนวทางในการพิจารณาคดี การจัดทำสำนวนการสอบสวนจึงเป็นเรื่องที่สำคัญแตกต่างไปจากกรณีคดีทั่วไป กล่าวคือ ไม่ใช่เป็นการรวบรวมพยานหลักฐานเพียงเพื่อให้มีมูลฟ้องร้องเท่านั้น แต่ต้องถึงขั้นที่มีความหนักแน่นมั่นคงทางพยานหลักฐานถึงขนาดพิพากษาลงโทษได้ ซึ่งพนักงานอัยการต้องตรวจสอบให้เป็นไปตามแนวทางดังกล่าว หากบกพร่องก็ต้องส่งสอบสวนเพิ่มเติมหรือหาพยานหลักฐานอื่นมาสนับสนุน (สุพิศ ประณีตพลกรัง, 2559) ซึ่งหลักการดังกล่าวถือว่าเป็นหลักประกันในการคุ้มครองผู้ถูกดำเนินคดีโดยพนักงานสอบสวนจะต้องรวบรวมพยานหลักฐานจนปราศจากข้อสงสัยว่าผู้ถูกดำเนินคดีเป็นผู้กระทำความผิดจริง

6. หลักพิจารณาคดีลับหลังจำเลยในคดีค้ำมนุษย์ การพิจารณาคดีต่อหน้าจำเลยเป็นหลักประกันสิทธิซึ่งมีความสำคัญเพราะทำให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยได้มีโอกาสเผชิญกับหลักฐานต่างๆ ที่นำเสนอต่อศาลว่าตนได้กระทำผิด แต่บางครั้งหลักการดังกล่าวทำให้เกิดอุปสรรคต่อการดำเนินคดีเพราะทำให้เกิดความล่าช้า ดังนั้นกฎหมายจึงเปิดโอกาสให้ศาลพิจารณาคดีลับหลังจำเลยได้ ซึ่งถือเป็นข้อยกเว้นให้ศาลดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีอาญาไปโดยไม่มีจำเลยในห้องพิจารณา (ณรงค์ ใจหาญ, 2546) ดังเช่นในคดีค้ำมนุษย์ได้กำหนดหลักเกณฑ์การพิจารณาคดีลับหลังจำเลยตามพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีอาญา พ.ศ. 2559 โดยมีหลักเกณฑ์ตามมาตรา 33 วรรคสอง ดังนี้ เมื่อศาลเห็นเป็นการสมควร เพื่อให้การพิจารณาคดีเป็นไปโดยไม่ชักช้า ศาลมีอำนาจในการพิจารณาและสืบพยานลับหลังจำเลยได้ ในกรณีดังต่อไปนี้

1) จำเลยไม่อาจมาฟังการพิจารณาและการสืบพยานได้เนื่องจากความเจ็บป่วยหรือมีเหตุจำเป็นอื่น อันมิอาจกล่าวอ้างได้ เมื่อจำเลยมีทนายและจำเลยได้รับอนุญาตจากศาลที่จะไม่มาฟังการพิจารณาและสืบพยาน เหตุผลในเรื่องนี้เนื่องจากเปิดโอกาสให้จำเลยที่เจ็บป่วยไม่สะดวกที่จะมาฟังการพิจารณา หรือมีเหตุจำเป็นที่ไม่อาจมาศาลได้

เนื่องจากเหตุที่ไม่อาจก้าวล่วง และมีหนายความที่จะต่อสู้คดีแทน นอกจากนี้ จำเลยต้องขออนุญาตศาลก่อนที่จะไม่มาศาล จึงจะสืบพยานหลักฐานลับหลังจำเลยได้ ซึ่งสอดคล้องกับหลักสละสิทธิของจำเลยที่จะไม่มาฟังการพิจารณา แต่มีเหตุที่เพิ่มมาคือ เหตุจำเป็นอื่นที่ไม่อาจก้าวล่วงเสียได้ ซึ่งถือเป็นเหตุขัดข้องของจำเลยเอง จึงควรมีข้อจำกัดในเรื่องดังกล่าวเพราะจะทำให้จำเลยเสียสิทธิในการต่อสู้คดี เพราะเรื่องเล็กน้อย

2) จำเลยเป็นนิติบุคคลและศาลได้ออกหมายจับผู้จัดการหรือผู้แทนของนิติบุคคลนั้นแล้ว แต่ยังจับตัวมาไม่ได้เหตุผลในการสืบพยานลับหลังจำเลยนี้เป็นกรณีที่ผู้แทนนิติบุคคลที่จะต้องมาฟังการพิจารณาคดีในนามนิติบุคคลได้หลบหนีไป จึงทำให้ไม่มีผู้แทนจำเลยมาฟังการพิจารณา ทำให้สืบพยานไม่ได้ จึงให้ศาลสามารถสืบพยานลับหลังจำเลยได้ ทั้งนี้หากจะรอให้มีการแต่งตั้งผู้แทนใหม่ก็จะเกิดปัญหามาเรื่องอำนาจในการแต่งตั้งผู้แทนอื่นมาแทนนิติบุคคลเพราะผู้แทนนิติบุคคลหลบหนีไปแล้ว เหตุสืบพยานโดยไม่มีผู้แทนนิติบุคคลมาฟังนี้เป็นเหตุที่ทำให้นิติบุคคลเสียเปรียบในการต่อสู้คดีผ่านทางผู้แทนการเปิดโอกาสให้สืบลับหลังเช่นนี้ น่าจะก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรมแก่นิติบุคคลและส่งผลกระทบต่อหุ้นส่วนในนิติบุคคลนั้นที่จะถูกบังคับโทษจากทรัพย์สินของผู้เป็นหุ้นส่วน กรณีนี้ถือว่าเป็นเรื่องที่กระทบสิทธิของจำเลยในการต่อสู้คดี ในขณะเดียวกันก็เป็นช่องว่างที่จะทำให้จำเลยได้ประโยชน์จากการที่ผู้แทนนิติบุคคลหลบหนี และคดีค้างพิจารณาก่อให้เกิดผลกระทบต่อสังคมส่วนรวม

3) ในระหว่างพิจารณาหรือสืบพยาน ศาลมีคำสั่งให้จำเลยออกจากห้องพิจารณาเพราะเหตุขัดขวางการพิจารณา หรือจำเลยออกไปจากห้องพิจารณาโดยไม่ได้รับอนุญาตจากศาล กรณีออกจากห้องพิจารณาเพราะเหตุขัดขวางเป็นเหตุเดียวกับมาตรา 180 ของประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา แต่เหตุที่ว่าจำเลยออกไปนอกห้องพิจารณาโดยไม่ได้รับอนุญาตจากศาล เป็นเหตุขัดข้องในทางพิจารณา กรณีระหว่างการพิจารณาบางช่วงจำเลยเดินออกจากห้องพิจารณา ทำให้การพิจารณาคดีต้องหยุดไปเพราะขัดต่อหลักการพิจารณาคดีต่อหน้า จึงต้องกำหนดให้ศาลพิจารณาคดีโดยลับหลังจำเลยได้

ในกรณีดังกล่าว เมื่อศาลพิจารณาคดีเสร็จสิ้นแล้วให้ศาลมีคำพิพากษาในคดีนั้นต่อไป การที่กำหนดหลักเกณฑ์

ให้พิพากษาคดีต่อไปได้เป็นหลักเกณฑ์ที่ทำให้เห็นว่า เมื่อสืบพยานลับหลังจำเลยเสร็จก็สามารถทำคำพิพากษาต่อได้ ซึ่งสอดคล้องกับหลักการที่สามารถพิพากษาข้อเท็จจริงที่ได้มาจากการสืบพยานลับหลังจำเลย แต่อย่างไรก็ตามในการพิพากษาคดีนั้น คำพยานที่นำสืบลับหลังจำเลยและจำเลยไม่มีโอกาสถามค้านนั้น ศาลต้องใช้ดุลยพินิจชั่งน้ำหนักพยานหลักฐานตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 227/1 คือศาลต้องระมัดระวังและไม่ควรเชื่อพยานหลักฐานนั้นโดยลำพังเพื่อลงโทษจำเลย เว้นแต่จะมีเหตุผลอันหนักแน่น มีพฤติการณ์พิเศษแห่งคดี หรือมีพยานหลักฐานประกอบอื่นมาสนับสนุน

วิเคราะห์การคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของผู้ถูกดำเนินคดีตามพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีค้ามนุษย์

ในอดีตผู้ถูกกล่าวหาที่มีสถานะเป็นเพียงผู้ถูกกระทำในทางคดี ไม่มีสิทธิใด ๆ ในการต่อสู้คดี กล่าวคือ ผู้ปกครองมีอำนาจที่จะกำหนดวิธีการชำระคดีได้ตามวิธีและแนวทางที่ตนต้องการ หลักการปกครองโดยกฎหมาย ยังไม่ได้รับการยอมรับ ผู้ถูกกล่าวหาจึงไม่มีสิทธิใดๆในทางคดี ไม่มีแม้กระทั่งสิทธิในการนำพยานที่จะเบิกความยืนยันความบริสุทธิ์ของตนเองเข้ามาให้การในคดี ต่อมาสิทธิของผู้ถูกกล่าวหาได้รับการยอมรับและรับรองมากขึ้นจึงกล่าวกันว่าผู้ถูกกล่าวหาที่มีสถานะเป็นประชาชนคดีมีสิทธิในการนำพยานฝ่ายตนเข้ามาในคดี (Robert Popper, 1962)

ในการพิจารณาคดีค้ามนุษย์นั้นไม่มีการถามค้านพยานจะมีเพียงการถามเพิ่มเติม และการจะอนุญาตให้มีการถามเพิ่มเติมได้หรือไม่ขึ้นขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของศาล การคัดค้านการประกันตัวตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 108 (5) หากเจ้าพนักงานใช้อำนาจเกินขอบเขตอาจทำให้เป็นการละเมิดสิทธิเสรีภาพของผู้ถูกกล่าวหาได้ เช่นการจับผู้ต้องหาที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย การไม่แจ้งสิทธิ การแถลงข่าวเกี่ยวกับการกระทำความผิดของผู้ถูกดำเนินคดีที่มีลักษณะของการประจาน

จากข้อยกเว้นหลักในการสืบพยานต่อหน้าจำเลยซึ่งได้นำมาใช้ในคดีค้ามนุษย์นั้น เพื่อต้องการให้คดีดำเนินต่อไปอย่างรวดเร็วซึ่งก็เป็นหลักการคุ้มครองสิทธิของผู้ต้องหาหรือจำเลยด้วยเช่นกันแต่หากพิจารณาหลักการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของจำเลยแล้วจะเห็นได้ว่า กรณีที่จำเลยได้รับอนุญาตจากศาลที่จะไม่มาฟังการสืบพยานแต่มีหนายความมานั้น ถือว่าจำเลยสมัครใจ จึงไม่มีผลต่อ

ความเป็นธรรมในการดำเนินคดี กรณีจำเลยหลบหนีก็อาจถือว่าเป็นการละเมิดสิทธิในการต่อสู้คดีได้ระดับหนึ่งแม้ว่าจะไม่ได้เกิดจากความสมัครใจแต่เป็นเพราะกลัวถูกจับหรือถูกพิพากษาลงโทษมากกว่า แต่การสืบพยานลับหลังจำเลยนี้ จะก่อให้เกิดความเป็นธรรม ถ้าศาลใช้บทบาทของศาลไต่สวนในคดีซักถามพยานฝ่ายโจทก์ให้ได้ความจริงในทางเนื้อหา ซึ่งเป็นบทบาทของศาลเป็นการไต่สวนที่ศาลใช้เป็นหลักในการค้นหาความจริง ไม่ได้ขึ้นอยู่กับ การสืบพยานของแต่ละฝ่ายแต่เพียงอย่างเดียว

กรณีนิติบุคคลเป็นจำเลยแต่ไม่มีผู้แทนนิติบุคคลเป็นจำเลยเข้ามาในคดี หากจะสืบพยานลับหลังจำเลยนั้น เป็นสิ่งที่ไม่น่าจะถูกต้องนักและกระทบต่อสิทธิของนิติบุคคลที่จะมีผู้แทนมาเสนอข้อเท็จจริงต่อศาล ทั้งนี้เพราะแม้ว่าไม่มีผู้แทนนิติบุคคล ก็ควรให้ผู้ถือหุ้นแต่งตั้งผู้แทนมาเพื่อฟังการพิจารณา ทั้งนี้เพราะหากนิติบุคคลถูกศาลพิพากษาว่ากระทำความผิดและต้องโทษปรับ ก็จะต้องบังคับเอา กับทรัพย์สินของนิติบุคคลซึ่งเป็นกรรมสิทธิ์ร่วมของผู้ถือหุ้นหรือสมาชิกในนิติบุคคลนั้น ในกรณีจะเห็นว่า การสืบพยานลับหลังผู้แทนนิติบุคคลจึงขัดกับหลักการพิจารณา คดีต่อหน้าจำเลย ซึ่งควรได้รับการปรับปรุงแก้ไขในเรื่องดังกล่าวโดยให้ศาลเรียกผู้แทนอื่นที่ผู้ถือหุ้นแต่งตั้งเข้ามาดำเนินคดีแทนก่อน

การสืบพยานต่อหน้าจำเลยเป็นหลักที่ให้ความคุ้มครองจำเลยในคดีอาญา เพื่อเปิดโอกาสให้จำเลยได้มีโอกาสดูตรวจสอบพยานหลักฐานและเสนอพยานหลักฐานต่อศาลได้ เพื่อให้ศาลได้รับรู้ข้อโต้แย้งของจำเลย แต่ในการพิจารณาคดีคำมนุษย์ที่เปิดโอกาสให้มีการสืบพยานลับหลังจำเลยซึ่งเป็นข้อยกเว้นนั้น หากพิจารณาในแง่การคุ้มครองสิทธิของผู้ถูกดำเนินคดีคำมนุษย์แล้วนั้นเท่ากับเป็นการละเมิดการคุ้มครองสิทธิของจำเลย

บทสรุป

หลักการสำคัญตามพระราชบัญญัติวิธีพิจารณา คดีคำมนุษย์ พ.ศ. 2559 เช่น หลักประกันสิทธิที่จะไม่ถูกกระทำในลักษณะประจานในคดีคำมนุษย์ หลักการพิจารณาคดีลับหลังจำเลยในคดีคำมนุษย์ หลักการไต่สวน หรือการไม่นำหลักการถามค้านมาใช้กับคดีคำมนุษย์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับการค้ามนุษย์นำตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษและอำนวยความสะดวกให้ผู้เสียหายได้รับการช่วยเหลือได้อย่างรวดเร็ว นั้น แตกต่างจากประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ที่ยอมรับว่าเป็นกฎหมายที่มีหลักประกันเรื่องการคุ้มครองสิทธิของผู้ถูกดำเนินคดีไว้ ซึ่งการบังคับใช้กฎหมายของเจ้าหน้าที่รัฐที่มุ่งคุ้มครองสิทธิผู้เสียหายเพียงฝ่ายเดียวส่งผลกระทบต่อ การคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของผู้ต้องหาซึ่งเป็นปัจเจกชนที่รัฐมีหน้าที่ในการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพด้วยเช่นกัน นอกเหนือจากการบังคับใช้กฎหมายเพื่อให้สังคมเกิดความเรียบร้อยสงบสุขซึ่งเป็นหน้าที่ของรัฐ ในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาของประเทศไทยได้รับรองหลักการเกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของผู้ถูกกล่าวหาไว้ในรัฐธรรมนูญและกฎหมายอาญาและกำหนดวิธีพิจารณาคดีอาญาซึ่งเป็นกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสิทธิเสรีภาพของประชาชน ซึ่งรัฐต้องให้ความคุ้มครองไม่ว่าประชาชนนั้นจะอยู่ในสถานะเป็น “ผู้เสียหาย” หรือ “ผู้ถูกดำเนินคดี” ในคดีคำมนุษย์มีการดำเนินกระบวนการพิจารณาที่แตกต่างจากที่ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาบัญญัติไว้ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อคุ้มครองผู้เสียหายให้ได้รับความเป็นธรรมในคดี แต่ในขณะเดียวกันอาจส่งผลกระทบต่อ การคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของผู้ถูกดำเนินคดีซึ่งรัฐเองก็มีหน้าที่ในการคุ้มครองสิทธิของผู้ถูกดำเนินคดีด้วยเช่นกัน

References

- Chai, S. (1980). *Criminology and penology*. Bangkok: Bopit. (in Thai)
- Chamnan, C. (2015). *Thailand and human trafficking*. Retrieved from www.pub-law.net. (in Thai)
- Dijk, P. V., & Hoof, G. J. H. V. (1990). *Theory and practice of the european convention on human right*. (2nd ed.). The Netherlands: Kluwer Law and Taxation Publishers
- Jarun, K. (1985). Human Right: Critical and principal annalysis human right in Non-Western Chulalongkorn. *Law review*, 1(2), 70. (in Thai)
- Koonpol, P. (2015). *Development of human rights*. (3rd ed.). Bangkok: Winuchon. (in Thai)
- Kiitiphong, K. (2002). *Strategy to reform criminal justice*. (3rd ed.). Bangkok: Legal development Project Thailand Research Fund. (in Thai)
- Kanit, N. (1986). Accused of criminal case. *Botbundit*, 42(2), 10. (in Thai)
- _____. (2012). *Criminal procedure law*. (8th ed.). Bangkok: Winu Chon. (in Thai)
- Kiatkajorn, W. (2006). *Explanation for criminal procedure in procedure before suing*. (5th ed.). Bangkok: Jirut. (in Thai)
- Kiatkajorn, W., Apirat, P., Boonthip, P., & Pratarn, W. (1986). *Human right and criminal justice in Thailand. Thai case study institute. Thammasat University*. Bangkok: Charoenwit. (in Thai)
- Kiitiphong, K., Chart, C., & Natwasa, C. (n.d.). *United Nations Code for criminal justice criminal foundation*. Bangkok: Obtober. (in Thai)
- Merryman, J. H., & Clark, D. S. (1978) *Comparative Law Western European and Latin American system: case and materials*. Indainapolis: Bobbs-Merrill
- Manop, N. (2004). *The right not to be reviled and to despise. Documentary Academi. Judicial Training*. (2nd ed.). Judicial Development Institute. (in Thai)
- Narong, J. (2018). *Right to confront: principal and exemption*. Nitithamprajuk Surasuk 60 years Bangkok: October. (in Thai)
- Narong, J. (2003). Reform of Criminal Justice: equilibrium between human right and efficiency of Criminal Protection Part 1. *Law journal*, 2(33), (in Thai)
- Numtare, M. (1984). Pricipal of Criminal Justice. *Thammasat journal*, 33(3), 56. (in Thai)
- Popper, R. (1962). History and Development of the Accused's right to testify. *Washington University law review*, 4, 455-471.
- Prasert, M. (1980). *Principal of penology*. Bangkok: Bopit. (in Thai)
- Pattrawit, A. (2007). *Crime scence reconstruction by the accused to support confession of the accused in Thailand*. Master of Law. Thammasat University. (in Thai)
- Praneedpholkrun, (2016). *Law of antihuman trafficking in persons*. (in Thai)
- Schwenk, E. H. (1957). Comparative Study of the Law of Criminal Procedure in NATO Countries under the NATO Status of Forces Agreement, 35 North Carolina. *Law review*, 358-379
- Special Case Development and Support Bureau Department of Special Investigation Ministry of Justice. (2015) *Analytical study for developing investigation about law of anti trafficking in persons*. Bangkok: Arun printing. (in Thai)
- Surasuk, L. (2017). *Reference of criminal code*. (7th ed.). Bangkok: Winuchon. (in Thai)

- Uttis, S. (1982). *Criminal law general principal. office of Attorney General*. Bangkok: Ruenkeaw. (in Thai)
- Uthai, A. (n.d.). *System of criminal proceedings: Accusation system & Inquiry system. Documentary for teaching Criminal Procedure and Law on Evidence*. Sukkhothai Thammathiraj University. (in Thai)
- Veera, L. (2011). *Human right law*. Bangkok: Victory. (in Thai)
- Wanchai, T. (2015). *Human right. Element of right of people as the accused in criminal Justice. Individual study nititham for democracy*. 4th Constitution Collage Office of the Constitutional Court. (in Thai)

Service Quality of Logistics Providers in Thailand: A Case Study of Industrial in The Eastern Region

คุณภาพการบริการของผู้ให้บริการด้านโลจิสติกส์ในประเทศไทย: กรณีศึกษาอุตสาหกรรมในเขตภาคตะวันออก

Tankamon Tanachala¹ and Ousanee Sewagvudcharee¹

ธารกมล ฐานะชาลา¹ และ อุษณีย์ สว่างวัชร¹

¹Doctor of Philosophy Program in Management, Shinawatra University

¹หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการ มหาวิทยาลัยชินวัตร

Received: August 19, 2019

Revised: December 10, 2019

Accepted: December 13, 2019

Abstract

The objective of this research consists of (1) to study the service quality factors influencing enhancement logistics service providers in Thailand industry at Amata Industrial Estate and Leam Chabang Industrial Estate and (2) to compare the differences of service quality factors between Amata Industrial Estate and Leam Chabang Industrial Estate for improved to enhance logistics performance in Thailand industry. The methodologies for this study are descriptive analysis and hypothesis test (t-test) by using primary sources from population target in Amata Industrial Estate and Leam Chabang Industrial Estate. In the study conducted survey from entrepreneur in Industry. According to the research results found that entrepreneur gives the important about transfer unnecessary activities to expert to support their business which this factor is very important for decision about factors influencing enhancement logistics service providers. However, the results also shown the significant of service quality factors to improve and enhance logistics performance for Thailand industry in Amata Industrial Estate and Leam Chabang Industrial Estate which is Tangible factor related the physical facilities and appearance of personal characteristics. Tangible characteristics of service quality are concerned with the appearance of employees, physical facilities and other facilities. In the summary result of Hypothesis test shown that the 5 factors including reliability, responsiveness, tangible, empathy and assurance, they are no difference regarding to service quality factors between Amata Industrial Estate and Leam Chabang Industrial Estate.

Keywords: Logistics service providers, Service quality factors

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ดังนี้ (1) เพื่อศึกษาปัจจัยด้านคุณภาพการบริการที่มีผลต่อการเพิ่มประสิทธิภาพของผู้ให้บริการด้านโลจิสติกส์ในประเทศไทยในเขตพื้นที่นิคมอุตสาหกรรมอมตะนครและนิคมอุตสาหกรรมแหลมฉบัง (2) เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของปัจจัยคุณภาพการบริการระหว่างเขตพื้นที่นิคมอุตสาหกรรมอมตะนครและนิคมอุตสาหกรรมแหลมฉบังสำหรับการปรับปรุงและเพิ่มประสิทธิภาพการขนส่งในอุตสาหกรรมไทย วิธีการในการศึกษาครั้งนี้เป็นการวิเคราะห์เชิงพรรณนาและการทดสอบสมมติฐาน (t-test) โดยใช้แหล่งข้อมูลปฐมภูมิจากกลุ่มประชากรเป้าหมายในเขตพื้นที่นิคมอุตสาหกรรมอมตะนครและนิคมอุตสาหกรรมแหลมฉบังด้วยวิธีการสำรวจและสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้ประกอบการในอุตสาหกรรม ผลการวิจัยพบว่าผู้ประกอบการให้ความสำคัญกับการถ่ายโอนกิจกรรมที่ไม่จำเป็นไปยังผู้เชี่ยวชาญเพื่อสนับสนุนธุรกิจของพวกเขาซึ่งปัจจัยนี้มีความสำคัญต่อการตัดสินใจเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผู้ให้บริการโลจิสติกส์ อย่างไรก็ตามผลการวิจัยยังแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของปัจจัยด้านคุณภาพในการให้บริการเพื่อปรับปรุงและเพิ่มประสิทธิภาพการให้บริการด้านโลจิสติกส์สำหรับอุตสาหกรรมไทยในนิคมอุตสาหกรรมอมตะนครและนิคมอุตสาหกรรมแหลมฉบัง โดยมีปัจจัยหลักคือ การให้บริการที่เป็นรูปธรรมด้านสิ่งอำนวยความสะดวกทางกายภาพ คุณลักษณะที่เป็นรูปธรรมของคุณภาพการบริการเกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพภายนอกของพนักงาน สิ่งอำนวยความสะดวกทางกายภาพและสิ่งอำนวยความสะดวกอื่น ๆ ที่ผู้ให้บริการโลจิสติกส์สามารถจัดหาให้แก่ผู้ประกอบการ จากผลสรุปของการทดสอบสมมติฐานพบว่าปัจจัยทั้ง 5 ด้านได้แก่ ความน่าเชื่อถือ, การตอบสนอง, ความเป็นรูปธรรม, การเอาใจใส่ และความเชื่อมั่น ไม่มีความแตกต่างเกี่ยวกับปัจจัยด้านคุณภาพการบริการระหว่างนิคมอุตสาหกรรมอมตะนครและนิคมอุตสาหกรรมแหลมฉบัง

คำสำคัญ: ผู้ให้บริการด้านโลจิสติกส์, ปัจจัยด้านคุณภาพในการให้บริการ

Introduction

The scope and influence of logistics has evolved in the late 1940s. In the 1950s, and 60s, military was the only organization which used logistics. The scope of logistics has been extended beyond the army, as it has been recognized as one of the important tools for developing competitiveness. Competitive advantage means the company can establish the differentiate image in the customer's eyes and the company also is operating at a lower cost and greater profit (Chandrasekaran, 2017). Logistics outsourcing is also big business in the US. (Patrick, Boolaky & Gungaphul, 2017). In 2000, third-party logistics service providers (3PLs), generated \$56.4 billion revenue in the US, up from \$46 billion in 1999, (Armstrong & Associates, 2011), Then in 2001

estimated total contract logistics market revenues were \$60.8 billion. (Armstrong & Associates, 2011) In Asia Pacific region, Singapore was the leader of logistics service. With a substantial increase in external trade, demand for logistics services also grew rapidly. Singapore took the lead in investing heavily in logistics infrastructure, developing its port and transportation. In 1996, it was estimated by Singapore's Economic Development Board that the logistics sector in Singapore had committed a record S\$1.1 billion in fixed assets, a hefty 70 % increase over 1995. Total business spending of the logistics sector in Singapore rose 40 % in 1996 to more than S\$280 million (Shams, 2013). To enhance the competitive advantage in the current

global market, emerging trend of outsourcing in supply chain management has come a significant topic of discussion among managers and academicians. As increasing in competitive pressure, the enhancement of logistics service provider has been considered since they become the support activity in organization to achieve their capabilities or core competencies as strategic alliance or partnership. Meanwhile, Eastern Economic Corridor (EEC) project is a strategic plan under Thailand 4.0 which is a success in the Eastern Economic Development plan. Thai government hopes to develop its eastern provinces into a leading ASEAN economic zone. The EEC focus on three eastern provinces of Thailand include Chonburi, Rayong and Chachoengsao off the coast of the gulf of Thailand (Royal Thai Embassy in New Delhi, 2019). Thus, this research focuses on 2 large Industrial Estates in Chonburi province to study the service quality factors influencing enhancement logistics service providers.

Research Objectives

1. To study the service quality factors influencing enhancement logistics service providers in Thailand industry at Amata Industrial Estate and Leam Chabang Industrial Estate
2. To compare the differences of service quality factors between Amata Industrial Estate and Leam Chabang Industrial Estate for improved to enhance logistics performance in Thailand industry.

Literature Review

The concept of Logistics service provider (3PL)

3PL is referred to as third party logistics, contract logistics, integrated logistics and outsourced logistics. 3PL has many

definitions and interpretations, there is no uniform or standard definition that seems to satisfy academic researchers as well as company managers. Stank and Maltz refers to 3PL as any firm that provides a good or service that it does not own. Sink et al define 3PL services as multiple distribution activities provided by a third party, neither the provider nor the customer, who assumes no ownership of inventory. The goal of the 3PL company is to accomplish related functions that the producer does not want to manage. 3PL is a for-hire logistics service provider for the buyer or seller of raw materials, goods in process and finished products. Berglund et al define 3PL as a logistics service company providing service on behalf of a shipper responsible for the management, transportation and warehousing of goods. Lim defines 3PL as an external company responsible for getting the right products to the right place at the right time, and at the right cost. Some definitions appear to be broad and inclusive in nature, while others have a narrow and more exclusive focus. McGinnis et define 3PL activities as logistical activities that can be provided or required by either a buyer or a seller. Another definition of 3PL characterizes it as an external organization that performs all or part of a producer's or consumer's logistical functions. Sink and Langley refer to 3PL provider as an external supplier performing some or all of a manufacturer's or customer's logistical functions. In contrast, Murphy and Poist give a narrow and exclusive definition of 3PL that is a long-term, mutually beneficial relationship between a shipper and a logistics provider that offers various logistics service functions. Bagchi and Virum refer to 3PL as a long-term partner that provides all or a considerable number of logistics activities for the shipper.

As currently understanding, logistics is a broad concept defined as a part of the supply chain management that plans, implements, and controls the efficient and effective forward and reverse flow and storage of goods, services and related information between the point of origin and the point of consumption in order to meet customer's requirements. Logistics service provider need to increase value to customer by

providing logistics service more efficiently than their competitors by increasing value and establish efficiency through logistics activities for sustainable competitive advantage. Competitive in logistics must be used internal and external indicators for decision-making which related reliability or responsiveness of a business's structure (Carlos Kirby and Nicolau Brosa, 2011)

External	Reliability	Ability to perform tasks as expected (e.g., predictability of the outcome of a process).	• Right quantity • Right quality • Ontime
	Responsiveness	Speed at which tasks are performed or in which supply chain delivers products.	• Order fulfillment cycle time • Delivery cycle time (includes transportation time) • Planning cycle time
	Agility	Ability to respond to external influences, responding to changes in the market, to gain or maintain competitive position.	• Flexibility of supply chain • Adaptability of supply chain
Internal	Costs	The cost of operating the process, which includes labor, materials, management, and transportation.	• Cost of goods sold • Cost of labor • Cost of transport
	Assets	Ability to efficiently use assets. Asset management strategies include inventory reduction and insourcing vs. outsourcing.	• Inventory days of supply • Capacity utilization • Cash-to-cash cycle time

SERVQUAL Model

The determinant Customer expectation on logistics service providers in manufacturing industry by SERVQUAL and Model of Service Quality Gaps which Parasuraman was established this model. SERVQUAL and Model of Service Quality Gaps was introduced by Shahin (2015) The aims of this model proposed seven major gaps in the service quality concept, the model is an extension of Parasuraman (1985) the three important gaps, which are more associated with the external customers are Gap1, Gap5 and Gap 6; since they have a direct relationship with customers.

Gap 1: Customers' expectations versus management perceptions: as a result of the lack

of a marketing research orientation, inadequate upward communication and too many layers of management.

Gap 2: Management perceptions versus service specifications: as a result of inadequate commitment to service quality, a perception of unfeasibility, inadequate task standardisation and an absence of goal setting.

Gap 3: Service specifications versus service delivery: as a result of role ambiguity and conflict, poor employee-job fit and poor technology-job fit, inappropriate supervisory control systems, lack of perceived control and lack of teamwork.

Gap 4: Service delivery versus external communication: as a result of inadequate horizontal communications and propensity to

over-promise.

Gap 5: The discrepancy between customer expectations and their perceptions of the service delivered: as a result of the influences exerted from the customer side and the shortfalls (gaps) on the part of the service provider. In this case, customer expectations are influenced by the extent of personal needs, word of mouth recommendation and past service experiences.

Gap 6: The discrepancy between customer expectations and employees' perceptions: as a result of the differences in the understanding of customer expectations by front-line service providers.

Gap 7: The discrepancy between employee's perceptions and management perceptions: as a result of the differences in the understanding of customer expectations between managers and service providers.

The determination of the perceived quality of services involves the calculation of the difference between the perception of the service and the ideal (desired, expected) service level, which, at the same time, makes it possible to capture the gap that occurs between the expectations and the perception of services as Figure 2.1 (Marta Kadubek and Janusz Grabara ,2014)

Conceptual Framework

To address the objectives research above a conceptual framework of the research a conceptual framework of the research showing the relationship Firm's organization and customer perception of service providers which indicated the gap of customer expectation and customer perception in service quality factors.

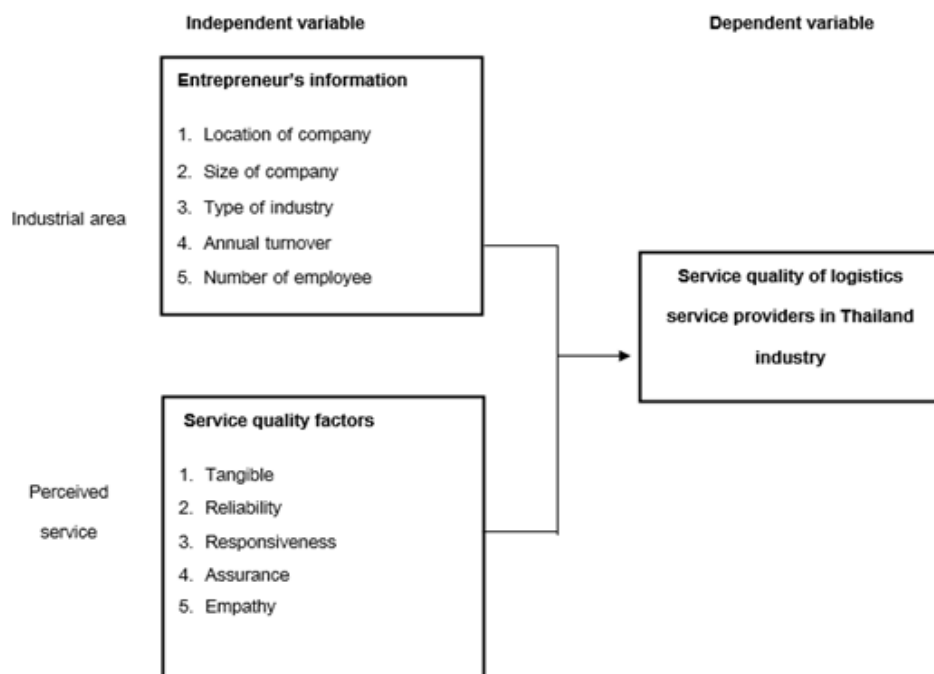

Figure 1 Conceptual Framework

Hypothesis

In this study, Data analysis is focusing on five hypotheses which would positively or negatively logistics management indicators affect enhancing logistics service provider factors. A detail of the hypotheses is shown as follows;

Hypothesis 1: There is difference regarding to tangible factors between Amata Industrial Estate and Leam Chabang Industrial Estate

Hypothesis 2: There is difference regarding to reliability factors between Amata Industrial Estate and Leam Chabang Industrial Estate

Hypothesis 3: There is difference regarding to responsiveness factors between Amata Industrial Estate and Leam Chabang Industrial Estate

Hypothesis 4: There is difference regarding to assurance factors between Amata Industrial Estate and Leam Chabang Industrial Estate

Hypothesis 5: There is difference regarding to empathy factors between Amata Industrial Estate and Leam Chabang Industrial Estate

Research Methodology

In an overview of research design, this research was designed to utilize a quantitative approach to address the research question of questionnaire. Three part of questionnaire were used to accumulate data from manufacturer was used service logistics provider in Amata Industrial Estate and Leam Chabang Industrial Estate. Before distributing the questionnaire to the targeted respondents. A pilot study was conducted with several industry experts and academic professionals. Based on their feedback, modifications were made to clarify of each item in the

questionnaire. The researcher was collected the data by e-mail and digital questionnaires. The collected data

Population and Sample

The research was survey to conduct data from 2 industrial estates area consist of Amata industrial estate area and Leam Chabang industrial estate area. In the study, Researcher used simple random sampling technique through the probability sampling; each member of the population has an equal and known chance of being selected. That is a subject who met the criteria of selection was approached to ask for their willingness to participate in the study. Simple random sampling is simple to accomplish and is easy to explain to others. Because simple random sampling is a fair way to select a sample, it is reasonable to generalize the results from the sample back to the population.

For the sample size of the respondents. The sample size was calculated based on Yamane's formula (Yamane, 1973) for manufacturing industrial in Amata industrial estate area and Leam Chabang industrial estate area. As per calculated by Yamane formula, the number of target population in Amata industrial estate area (N) has 820 companies. The significant level (α) is 0.05. The required sample size (n) should be in the range of 269 companies. In Leam Chabang industrial estate area, the target populations in Leam Chabang industrial is 239 companies. Since there are small number of the population. Thus, the researcher decides to collect data for this area from total number of populations. A total of questionnaire in two group (Amata Industrial Estate and Leam Chabang Industrial Estate) were distributed to two targets industrial estate. The table present

about sample size of each industrial estate and questionnaires that were distributed to each industrial company.

Table 1

sample size of each industrial estate and questionnaires that were distributed to each industrial company. The survey is conduct in April 2018.

Industrial Estate area	Distribute
Amata Industrial Estate	269
Leam Chabang Industrial Estate	239
Sub-total	508

Source: Industrial Estate Authority of Thailand. (2017)

Research Tools

In the part of research Instrument, the researcher focuses on the framework of the research. The researcher will relate the theories and the literature review to develop the conceptual framework of the research. The results of this study will be presented in the way that referred to theoretical model of the study. In an overview of research design, this survey research was designed to utilize a quantitative approach to address the research question which including 3 parts of questionnaire. The questions can be divided into five dimensions covered by a total 25 questions for the modified perceptions part. The five dimensions of SERVQUAL are;

- Reliability refers the firm's ability to provide the service dependably and accurately.
- Responsiveness refers the willingness to help customers and provide prompt service.
- Ability refers the physical facilities, equipment, an appearance of personal characteristics of services quality are concerned with the appearance of employees.
- Assurance refers the knowledge and courtesy of employees as well as their ability to convey trust and confidence.

- Empathy refers the caring and individualized attention the firm provides its customers.

The part of questionnaire was used to accumulate data from manufacturer was used service logistics provider in Amata Industrial Estate and Leam Chabang Industrial Estate. The questionnaire was pretested at the other industrial estate in Samutprakarn area in order to ensure acceptance reliability. The researcher distributed questionnaire by e-mail and send a letter directly to purchasing department of the manufacturer which related to supporting the procurement of logistics service providers. The purchasing department considered the need of internal customers by procuring the good and service. The collected data were analyzed using the statistical program. Furthermore, the researcher tested the reliability of the questionnaire by Alpha coefficient according Cronbach's Alpha coefficient approach which Alpha coefficient for this study equal to 0.79.

Data Collection

The researcher used both primary and secondary data in this study. To collect the primary

data, the researcher was required to distribute copies of the self-administered questionnaires to target respondent by e-mailing. This approach is the most flexible method of data collection, as it gives respondents the freedom and privacy to complete the questionnaires.

The questionnaire consists of closed-ended question and rating scale. The results will be processed through statistical program. In addition to the primary source, the researcher used secondary data such as textbooks, previous research, business journals and other related information from the websites that were relevant to study.

Statistical Analysis

This study has used descriptive analysis and hypothesis test (t-test) by using primary sources from population target in Amata Industrial Estate and Leam Chabang Industrial Estate. In the study conducted the survey questionnaire from the manufacturer in Amata Industrial Estate and Leam Chabang Industrial Estate. hypothesis test (t-test) was applied to find different of service quality factors between Amata Industrial Estate and Leam Chabang Industrial Estate. The respondents will

be asked to express their attitude toward each factor in form of rating scale according Likert scale (1932). Researcher is focusing on five hypotheses which would positively or negatively logistics management indicators affect enhancing logistics service provider factors.

Result

A total of questionnaire in two group (Amata Industrial Estate and Leam Chabang Industrial Estate) were distributed to two targets industrial estate. The sample size is 508 companies. About two month after the date of distribute, follow-up call, mails and frequent visitation were made to non-respondents to encourage them to respond. When necessary, a second round of follow-up efforts was undertaken to increase the response rate. After three months, a total of 308 questionnaires from industrial company in Amata Industrial Estate and Leam Chabang Industrial Estate were received. The response rate is 97% or 494 respondents consist of the Respondents from Amata Industrial Estate 284 and Respondents from Leam Chabang Industrial Estate 210. The details of issue and collection of questionnaires shown in table 2.

Table 2

Issue and collection of the questionnaire

Sample size	508
Respondents	494
Response Rate	97%

The 5 hypotheses in the study will show the different of service quality factors. All of the

evaluation uses a significance level at 0.05 as the entrance for rejection or not rejection.

Table 3*Different in reliability between Amata Industrial Estate and Leam Chabang Industrial Estate*

Location	n	Mean	Standard Deviation	t	Sig (2-tailed)
Amata Industrial Estate	284	3.35	0.42	0.52	0.61
Leam Chabang Industrial Estate	210	3.33	0.43		

The result of hypothesis test 1 in table 3 indicates that value significance (2-tailed) is 0.61, which is higher than the significant level (0.05). Therefore, the researcher accepts Ho and rejects

Ha. Which implied that there is no difference regarding to reliability factors between Amata Industrial Estate and Leam Chabang Industrial Estate.

Table 4*Different in responsiveness between Amata Industrial Estate and Leam Chabang Industrial Estate*

Location	n	Mean	Standard Deviation	t	Sig (2-tailed)
Amata Industrial Estate	284	3.85	0.18	-0.36	0.72
Leam Chabang Industrial Estate	210	3.86	0.19		

The result of hypothesis test 2 in table 4 indicates that value significance (2-tailed) is 0.72, which is higher than the significant level (0.05). Therefore, the researcher accepts Ho and rejects

Ha. Which implied that there is no difference regarding to responsiveness factors between Amata Industrial Estate and Leam Chabang Industrial Estate.

Table 5*Different in Tangible between Amata Industrial Estate and Leam Chabang Industrial Estate*

Location	n	Mean	Standard Deviation	t	Sig (2-tailed)
Amata Industrial Estate	284	3.86	0.41	5.71	0.73
Leam Chabang Industrial Estate	210	3.87	0.37		

The result of hypothesis test 3 in table 5 indicates that value significance (2-tailed) is 0.73, which is higher than the significant level (0.05). Therefore, the researcher accepts Ho

and rejects Ha. Which implied that there is no difference regarding to tangible factors between Amata Industrial Estate and Leam Chabang Industrial Estate.

Table 6*Different in Empathy between Amata Industrial Estate and Leam Chabang Industrial Estate*

Location	n	Mean	Standard Deviation	t	Sig (2-tailed)
Amata Industrial Estate	284	3.01	0.14	0.17	0.86
Leam Chabang Industrial Estate	210	3.01	0.18		

The result of hypothesis test 4 in table 6 indicates that value significance (2-tailed) is 0.86, which is higher than the significant level (0.05). Therefore, the researcher accepts H_0 and rejects

H_a . Which implied that there is no difference regarding to empathy factors between Amata Industrial Estate and Leam Chabang Industrial Estate.

Table 7*Different in Assurance between Amata Industrial Estate and Leam Chabang Industrial Estate*

Location	n	Mean	Standard Deviation	t	Sig (2-tailed)
Amata Industrial Estate	284	3.40	0.40	1.31	0.19
Leam Chabang Industrial Estate	210	3.35	0.39		

The result of hypothesis test 5 in table 7 indicates that value significance (2-tailed) is 0.19, which is higher than the significant level (0.05). Therefore, the researcher accepts H_0 and rejects H_a . Which implied that there is no difference regarding to assurance factors between Amata Industrial Estate and Leam Chabang Industrial Estate.

In the summary result of Hypothesis test shown that the 5 factors of service quality (reliability, responsiveness, tangible, empathy and assurance) are no difference regarding to empathy factors between Amata Industrial Estate and Leam Chabang Industrial Estate. Which the result rejects the 5 hypotheses.

Table 8*Summary of Hypothesis tests*

Hypotheses	Result	Conclusion
H1: There is difference regarding to tangible factors between Amata Industrial Estate and Leam Chabang Industrial Estate	Rejected	There is no difference regarding to tangible factors between Amata Industrial Estate and Leam Chabang Industrial Estate.
H2: There is difference regarding to reliability factors between Amata Industrial Estate and Leam Chabang Industrial Estate	Rejected	There is no difference regarding to reliability factors between Amata Industrial Estate and Leam Chabang Industrial Estate.

H3: There is difference regarding to responsiveness factors between Amata Industrial Estate and Leam Chabang Industrial Estate	Rejected	There is no difference regarding to responsiveness factors between Amata Industrial Estate and Leam Chabang Industrial Estate.
H4: There is difference regarding to empathy factors between Amata Industrial Estate and Leam Chabang Industrial Estate	Rejected	There is no difference regarding to empathy factors between Amata Industrial Estate and Leam Chabang Industrial Estate.
H5: There is difference regarding to assurance factors between Amata Industrial Estate and Leam Chabang Industrial Estate	Rejected	There is no difference regarding to assurance factors between Amata Industrial Estate and Leam Chabang Industrial Estate.

Discussions

The main objective of the study is to study and compare the differences of service quality factors between Amata Industrial Estate and Leam Chabang Industrial Estate for improved to enhance logistics performance in Thailand industry. As such, the study measured expectations and perceptions of using service logistics provider and the gap between the two target areas. The researcher has analysis the result of service quality factors by separate 5 factors including tangible, reliability, responsiveness, empathy and assurance to survey the attitude of service quality factors in Amata Industrial Estate and Leam Chabang Industrial Estate.

In Amata Industrial Estate, the result of tangible factor is very important level ($\bar{X}=3.86$) which sufficient service personnel to deliver service ($\bar{X}=4.17$) is the most important of tangible factor. Reliability factor is moderate important level ($\bar{X}=3.35$) which fallibility in service ($\bar{X}=3.82$) is the first priority in reliability factor. Responsiveness factor is at very important level ($\bar{X}=3.85$) which employees in service provider companies give your prompt service ($\bar{X}=4.06$) is the most important of responsiveness factor. Empathy factor is at moderate important level

($\bar{X}=3.01$) when consider in detail, Service provider gives you individual attention ($\bar{X}=3.10$) is the most important of Empathy factor. Assurance factor is at moderate important level ($\bar{X}=3.40$) which feeling safe in your transactions with service provider ($\bar{X}=3.88$) is the most important in assurance factor. In Leam Chabang Industrial Estate, the results of tangible factor is at a very important level ($\bar{X}=3.87$) When considering in detail, Good interpersonal skill of contact personnel ($\bar{X}=4.19$) is the most important factor of tangible. Reliability factor is moderate important level ($\bar{X}=3.33$) which fallibility in service ($\bar{X}=3.83$) is the first priority factor in reliability factor. Responsiveness factor is at very important level ($\bar{X}=3.86$) which employees in service provider companies give your prompt service ($\bar{X}=4.06$) is the most important of responsiveness factor. Empathy factor is at moderate important level ($\bar{X}=3.01$) which Service provider has operation operating hours convenient to all its customers ($\bar{X}=3.12$) is the most important factor of empathy. Assurance factor is at moderate important level ($\bar{X}=3.35$) which feeling safe in your transactions with service provider ($\bar{X}=3.90$) is the most important in assurance factor. Although some interesting results were found in this research, the results of different tests yielded varied outcomes. Finding from Hypothesis test, the researcher

found that there is no difference regarding service quality factors (Tangible, Reliability, Responsiveness, Empathy and Assurance) between Amata Industrial Estate area and Leam Chabang Industrial Estate area. Thus, both areas are the same service quality factors in make decision to select and outsourcing logistics service provider. Finding from Hypothesis test, the researcher found that there is no difference regarding service quality factors (Tangible, Reliability, Responsiveness, Empathy and Assurance) between Amata Industrial Estate area and Leam Chabang Industrial Estate area. Thus, both areas are the same service quality factors in make decision to select and outsourcing logistics service provider.

Although some interesting results were found in this research, the results of different tests yielded varied outcomes. Thus, there are still improvements that can be made for future research. Firstly, five dimensions of SERVQUAL is still unresolved issue when applied to studying service quality factor of logistics service provider in Thailand. The items related to expectations and perceptions might be too general for such a study. Also, in fact that manufacturer is required to respond to both expectations and perceptions of service quality at the same time could detract from the instrument's validity and reliability. While expectations might be always higher than perceptions. Thus, yielding a position gap between them. It is desirable to determine a threshold value for such a gap. The threshold value will help to differentiate between an acceptable and unacceptable service quality that need to be improved. Each logistics service provider could determine the threshold value based on customer need.

Based on the data analysis in this study the following statement can be describe

the importance service quality factor that customer would like logistics service provider to support which is "Tangible" related the physical facilities and appearance of personal characteristics. Tangible characteristics of service quality are concerned with the appearance of employees, physical facilities and other facilities.

Recommendation

The majoring limitation of this study are as following:

1. The study was conduct on a limited number of entrepreneurs in Amata Industrial Estrate and Leam Chabang Industrial Estate.
2. The study represents expectation and perception of the service quality factors at Amata Industrial Estrate and Leam Chabang Industrial Estate only
3. SERVQUAL, as a one-dimension instrument modified for the purpose of this study might not have been the most valuable instrument to measure expectations and perceptions of service quality factors.
4. Collecting respondents' data on expectations and perceptions of service quality at the same time could have compromised the reliability of the data.
5. The researcher suggests emphasizing on qualitative research and focus group interview methodology from both automotive companies and logistics providers in order to understand more deeply about their attitude and suggestion. There is need to develop a more valued and reliable instrument to measure service quality factors. SERVQUAL could serve as the basis for such new instrument.

With all the above limitation, the study provides a significant comparison of service quality factors between Amata Industrial Estrate and Leam Chabang Industrial Estate.

References

- Aghazadeh, S. M. (2003). How to choose an effective third-party logistics provider. *Management research news*, 26(7), 50-58.
- AMATA Creating City. (2010). *Company overview*. Retrieved from <http://amata.com>, 2010.
- Armstrong & Associates. (2011). *U.S. and Global third-party logistics market analysis is released*. Retrieved from <https://www.3plogistics.com/u-s-and-global-third-party-logistics-market-analysis-is-released-3/>
- Bagchi, P. K., & Virum, H. (1996). European logistics alliances: A management model. *The International Journal of logistics management*, 7(1), 93-108.
- Berglund, M. V., Laarhoven, P., Sharman, G., & Wandel, S. (1999). Third-party logistics: Is there a future?. *The international journal of logistics management*, 10(1), 59-70.
- Chuenpitikul, K. (2009). *third party logistics provider (3PLs) for drug inventory management among Thai hospitals*. Nakhon Pathom: Mahidol University. (in Thai)
- Chuthaphisith, T. (2007). *The factors affecting the selection of fourth party logistics provider in the automotive and consumer product industry*. Bangkok: Chulalongkorn University. (in Thai)
- Coyle, J. J., Bardi, E. J., & Langley, C. J. (2003). *The management of business logistics – A supply chain perspective*. Mason, OH: South-Western College.
- Denisa, H. (2013). *The analysis of the use of outsourcing services in logistics by czech manufacturing companies*. Retrieved from <http://www.cjournal.cz/files/195.pdf>
- Emah, P. E., Boolaky, M., & Gungaphul, M. (2017). *third party logistics outsourcing: an exploratory study of the oil and gas industry in nigeria*. U.S.: SAGE.
- Hoek, R. I. (2001). The contribution of performance measurement to the expansion of third-party logistics alliances in the supply chain. *International journal of operations and production management*, 21(1), 15-29.
- Industrial estate authority of Thailand. (2017). *General information of Leam Chabang Industrial Estate*. Retrieved from <https://www.ieat.go.th/laemchabang/>.
- Kirby, C., & Brosa, N. (2011). *Competitiveness factor for small and medium enterprises in latin A merica and the caribbean*. Inter – American Development Bank.
- Knemeyer, A. M., & Murphy, P. R. (2004). Evaluating the performance of third-party logistics arrangements: A relationship marketing perspective. *The journal of supply chain management*, 40(1), 35-51.
- Knemeyer, A. M., & Murphy, P. R. (2005). Exploring the potential impact of relationship characteristics and customer attributes on the outcomes of third-party logistics arrangements. *Transportation journal*, 44(1), 5-19.
- Knemeyer, A. M., Corsi, T. M., & Murphy, P. R. (2003). Logistics outsourcing relationships: Customer perspectives. *Journal of business logistics*, 24(1), 77-109.
- Likert, R. A. (1932). Technique for the measurement of attitudes. *Arch psychology*, 22(140), 55.

- Lim, W. S. (2000). A lemons market? An incentive scheme to induce truth-telling in Third party logistics providers. *European journal of operational research*, 125(3), 519-525.
- Mc-Ginnis, M. A., Kochunny, C. M., & Ackerman, K. B. (1995). third party logistics choice. *The international journal of logistics management*, 6(2), 93-102.
- Menon, M. K., Mc-Ginnis, M. A., & Ackerman, K. B. (1998). Selection criteria for providers of third-party logistics services: An exploratory study. *Journal of business logistics*, 19(1), 121-137.
- Murphy, P. R., & Poist, R. F. (1998). third-party logistics usage: An assessment of propositions based on previous research. *Transportation journal*, 37(4), 26-35.
- Royal Thai Embassy in New Delhi. (2019). *Thailand's Eastern economic corridor: An update*. Retrieved from <https://thaiindia.net/recent-economic-policies/item/3658-thailand-ecc-update.html>
- Sheffi, Y. (1990). third party logistics: present and future prospects. *Journal of business logistics*, 11(2), 27-39.
- Sink, H. L., & Langley, C. J. (1997). A managerial framework for the acquisition of third-party logistics services. *Journal of business logistics*, 18(2), 163-189.
- Sink, H. L., Langley, C. J., & Gibson, B. J. (1996). Buyer observations of the US third party logistics market. *International journal of physical distribution & logistics management*, 26(3), 38-46.
- Stank, T. P., & Maltz, A. B. (1996). Some propositions on third party choice: Domestic vs. international logistics providers. *Journal of marketing theory and practice*, 4(2), 45-54.
- Thailand Board of Investment. (2015). *Structure of Thai automotive industry*. Retrieved from <http://www.boi.go.th/index.php?page=index>.
- The Progress Group LLC. (2017). *The logistics outsourcing*. Retrieved from <http://theprogressgroup.com>, 2017.
- Wei, Z., & Xiang, W. (2013). The importance of supply chain management. *International journal of business and social science*, 4(16), 279-282.
- Yamane, T. (1973). *Statistics: an introductory analysis*. (3rd ed.). Newyork: Harper & Row Publication.
- Zigiaris, S. (2000). *Supply chain management. INNOREGIO: Dissemination of innovation and knowledge management techniques*. Retrieved from http://www.urenio.org/tools/en/supply_chain_management.pdf

ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อมูลค่ากิจการของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์
แห่งประเทศไทย กลุ่ม SET 100
Factors Influencing on Firm Value of Listed Companies on the Stock
Exchange of Thailand: SET 100 Evidence

จิราภรณ์ ชูพูล¹ และ นภาพร นิลภรณ์กุล¹

Jiraporn Choopool¹ and Napaporn Nilapornkul¹

¹หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

¹Master of Business Administration Program, Rajamangala University of Technology Thanyaburi

Received: September 4, 2019

Revised: October 30, 2019

Accepted: October 31, 2019

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยสำคัญที่มีผลกระทบต่อมูลค่ากิจการและศึกษาเปรียบเทียบอุตสาหกรรมที่มีผลกระทบต่อมูลค่ากิจการของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาเป็นบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ กลุ่ม SET 100 จำนวน 46 บริษัท ข้อมูลที่ศึกษาอยู่ในช่วงระหว่างปี 2556 – 2560 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ สถิติเชิงพรรณนา ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน และสมการถดถอยเชิงเส้นพหุ ตัวแปรอิสระที่ศึกษาประกอบด้วย อัตราส่วนหนี้สินต่อสินทรัพย์ สัดส่วนกำไรสะสมต่อส่วนของผู้ถือหุ้น ขนาดของกิจการ และอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ ตัวแปรตามคือ มูลค่าธุรกิจ ตามวิธีการประเมินแบบ Tobin' Q ทั้งนี้มีตัวแปรควบคุมเป็นอัตราการเพิ่มขึ้นของผลิตภัณฑ์มวลรวมของประเทศ ผลการศึกษาพบว่าปัจจัยที่มีผลกระทบต่อมูลค่าธุรกิจอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติมี ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 คือ อัตราส่วนหนี้สิน และ ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 คือ อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์

คำสำคัญ: ปัจจัย, มูลค่ากิจการ, บริษัทจดทะเบียนในกลุ่ม SET 100

Abstract

The purposes of this study is to examine the important factors influencing on firm value and study the comparison of the industries influencing on firm value listed on the Stock Exchange of Thailand The sample use were the companies list on SET 100, including 46 companies. Collected data were retrieved, during 2013 – 2017. The statistical techniques use were descriptive statistics, Pearson Correlation and multiple Linear Regression. Four independent variables were employed, including debt ratio, the proportion of retained earnings per shareholders (RE/TE), firm size, and return on assets (ROA). While, dependent variable was firm value in term of Tobin'Q. Additionally, the study included growth gross domestic product (GDP) as a control variable. The study found two factors influencing on firm value at statistically significant 0.01, including debt ratio, and statistically

significant 0.05, including return on assets.

Keywords: factors, firm value, Listed Companies on SET 100 Evidence

บทนำ

โดยหลักการทางการเงินมักจะกำหนดเป้าหมายทางการเงินของธุรกิจเพื่อให้เกิดความมั่งคั่งของผู้ถือหุ้นให้สูงที่สุด (Maximize share holders' wealth) ดังนั้นการทำให้มูลค่ากิจการของธุรกิจสูงสุดจึงเป็นหน้าที่ของผู้บริหารที่ต้องวางกลยุทธ์ และดำเนินธุรกิจเพื่อให้มูลค่าทางการตลาดของกิจการมีมูลค่าสูงที่สุด ซึ่งในโลกความเป็นจริงการที่จะทำให้กิจการมีมูลค่าตลาดสูงได้นั้น ต้องอาศัยปัจจัยหลายๆ ด้านที่มีอิทธิพลต่อมูลค่าของกิจการนั้นๆ ในมุมมองของนักลงทุนการเลือกลงทุนในบริษัทใดนั้น ส่วนหนึ่งจะมาจากการประเมินมูลค่าของกิจการรวมทั้งการคาดหวังการเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องของมูลค่ากิจการในอนาคต ตลอดถึงปัจจัยที่มีผลกระทบต่อมูลค่าของกิจการที่มีทั้งปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอก

จากการศึกษาจากทฤษฎีทางการเงินพบว่า มีปัจจัยภายในหลายประการที่มีผลกระทบต่อมูลค่ากิจการ อาทิเช่น โครงสร้างเงินทุน ซึ่งเป็นปัจจัยที่มีผลกระทบมาจากนโยบายการจัดหาเงินทุนของธุรกิจที่มีผลกระทบด้านต้นทุนของเงินทุน ซึ่งแหล่งเงินทุนของธุรกิจนั้นมีความหลากหลายรวมทั้งมีข้อดีและข้อเสียที่ส่งผลกระทบต่อมูลค่าทางธุรกิจของบริษัทแตกต่างกัน ปัจจัยต่อมาเป็นอายุของธุรกิจ (Life cycle) ซึ่งในความเป็นจริงการดำเนินงานทางธุรกิจนั้นมีการใช้กลยุทธ์ที่แตกต่างกันตามอายุของธุรกิจ หมายถึงแหล่งเงินทุนภายในหรือกำไรสะสมของกิจการจะถูกใช้ในวัตถุประสงค์ที่แตกต่างกันตามวัฏจักรอายุของธุรกิจ เช่น ธุรกิจอยู่ในช่วงเติบโต (Growth stage) ธุรกิจจะมีนโยบายที่ต้องการรักษากระแสเงินสดไว้เพื่อจะขยายการลงทุนในอนาคตโดยการใช้กำไรสะสม สิ่งหนึ่งที่นักลงทุนให้ความสนใจต่อตัวธุรกิจคือขนาดของกิจการ เพราะสะท้อนถึงขนาดเงินทุนของกิจการ โอกาสของการขยายการลงทุนและความสามารถในการกักเงินในในอนาคต รวมทั้งความน่าเชื่อถือของนักลงทุนด้วย เพราะธุรกิจที่มีขนาดใหญ่ก็จะมีสินทรัพย์จำนวนมากส่งผลถึงการก่อหนี้ได้มากกว่า

ธุรกิจที่มีขนาดเล็ก เนื่องจากสามารถนำสินทรัพย์เหล่านั้นไปเป็นหลักประกันในการก่อหนี้ ทำให้เจ้าหนี้ที่ให้การกู้ยืมสามารถปล่อยกู้ได้จำนวนมากกว่าธุรกิจที่มีขนาดเล็ก เมื่อธุรกิจมีเงินทุนที่มากพอในการดำเนินงานก็จะทำให้มีผลประกอบการที่เพิ่มขึ้นอาจจะทำให้ธุรกิจนั้นมีมูลค่าของกิจการที่สูงขึ้น แต่ปัจจัยสำคัญที่นักลงทุนให้ความสนใจเป็นส่วนมากคืออัตราผลตอบแทน ซึ่งมีหลากหลายรูปแบบของการประเมินอัตราผลตอบแทน เช่น อัตรากำไรสุทธิเป็นการประเมินความสามารถในการทำกำไร ในรูปของการเปรียบเทียบระหว่างรายได้และค่าใช้จ่าย อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ เป็นการประเมินในรูปของกำไรที่ได้จากการดำเนินงานเทียบกับสินทรัพย์ที่มีไว้เพื่อการดำเนินงานทั้งหมด แต่ไม่ว่าจะเป็นอัตราผลตอบแทนในรูปใดนั้น นักลงทุนให้ความสำคัญเสมอเพราะนักลงทุนต่างคาดหวังว่าจะได้รับผลตอบแทนจากการลงทุนในบริษัทนั้นไม่ว่าจะเป็นเงินปันผลหรือมูลค่าของกิจการที่สูงขึ้น

ปัจจัยภายนอกที่ส่งผลกระทบต่อมูลค่าของกิจการมีหลายประการเช่นกัน เช่น สถานการณ์ทางการเมือง กฎหมายแรงงานที่เปลี่ยนแปลง รวมทั้งผลิตภัณฑ์มวลรวมของประเทศซึ่งเป็นตัวบ่งชี้ถึงภาวะเศรษฐกิจของประเทศ

ถึงแม้ว่านักวิจัยจะศึกษาจากทฤษฎีทางการเงินมาแล้วแต่ยังมีความสนใจในการศึกษาเชิงลึกเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลกระทบต่อมูลค่ากิจการ ในมิติของระดับความสำคัญของปัจจัยรวมทั้งทิศทางความสัมพันธ์ และยังสนใจศึกษาถึงถึงความแตกต่างของความสัมพันธ์ในกลุ่มของธุรกิจที่แตกต่างกัน โดยนักวิจัยให้ความสนใจกับบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์โดยเฉพาะในกลุ่ม SET 100 ซึ่งนับเป็นกลุ่มบริษัทที่นักลงทุนให้ความสนใจลงทุนใน 100 อันดับแรก เพื่อเป็นแนวทางให้บริษัทเหล่านั้นให้ความสำคัญต่อปัจจัยที่มีผลกระทบต่อมูลค่ากิจการและบริหารงานให้มีประสิทธิภาพเพื่อก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้ถือหุ้น และสามารถเสริมศักยภาพในการแข่งขันทางธุรกิจต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อมูลค่ากิจการของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่ม SET 100
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบอุตสาหกรรมที่มีผลกระทบต่อมูลค่ากิจการของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่ม SET 100

แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับโครงสร้างเงินทุน
 - 1.1 ทฤษฎีการจัดหาเงินทุนตามลำดับ (Pecking Order Theory)

ในปี ค.ศ. 1984 Myers and Majluf ได้นำเสนอทฤษฎีการจัดหาเงินทุนตามลำดับ โดยมีแนวคิดสำคัญคือ ปัญหาความไม่สมมาตรของข้อมูลระหว่างผู้ถือหุ้นและคณะผู้บริหารของบริษัท โดยบริษัทจะมีการระดมทุนตามลำดับขั้นเพื่อเป็นการขจัดปัญหาดังกล่าว และในการจัดหาแหล่งเงินทุนตามทฤษฎีนี้คือการจัดลำดับของการจัดหาเงินทุนของบริษัทออกเป็น 3 ลำดับ ดังนี้

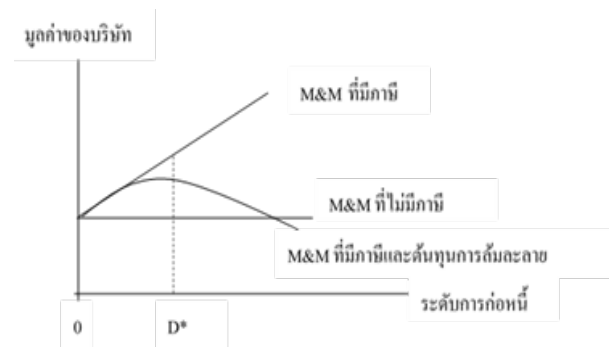
- 1) บริษัทจะใช้กำไรสะสมเป็นลำดับแรก
- 2) ถ้ากำไรสะสมไม่เพียงพอ บริษัทควรจำหน่ายตราสารหนี้ที่มีต้นทุนต่ำ
- 3) แหล่งเงินทุนสุดท้ายจะเป็นการจำหน่ายหุ้นสามัญใหม่ของบริษัท

ซึ่งเป็นการส่งสัญญาณจากผู้บริหารว่า การลงทุนนั้นจะสามารถสร้างความมั่งคั่งให้แก่ผู้ถือหุ้นได้ และราคาหุ้นในขณะนั้นมีมูลค่าต่ำกว่ามูลค่าที่แท้จริง (Undervalued) และหากมีการออกหุ้นเพิ่มทุนจะเป็นการส่งสัญญาณว่าราคาหุ้นในขณะนั้นมีมูลค่าสูงกว่ามูลค่าที่แท้จริงอยู่ (Overvalued) นฤมลวรรณ ตั้งกิจเจริญพร (2558)

- 1.2 ทฤษฎีโครงสร้างของเงินทุนโดยคำนึงถึงผลกระทบต่อต้นทุนการล้มละลาย

จากสมมติฐานของ Franco Modigliani และ Merton Miller ที่กล่าวไว้คือ ต้นทุนของการก่อหนี้คงที่ แต่ในความเป็นจริงแล้วเมื่อหนี้สินเพิ่มขึ้นความน่าจะเป็นของการล้มละลายเพิ่มสูงขึ้นทำให้เจ้าหนี้ต้องการอัตราผลตอบแทนที่สูงขึ้น ยิ่งบริษัทกู้เงินมากขึ้นเท่าไร ต้นทุนของการล้มละลายที่คาดหวังจะยิ่งสูงขึ้นเท่านั้น และมูลค่าของส่วนของผู้ถือหุ้นสามัญจะยิ่งลดต่ำลง ดังนั้นในโลกที่มี

ภาษีและต้นทุนของการล้มละลายนี้ จะมีโครงสร้างเงินที่เหมาะสมที่ต้นทุนของเงินทุนอยู่ในระดับต่ำที่สุดและราคาหุ้นสามัญสูงที่สุด

ภาพ 1 มูลค่าของบริษัทในกรณีที่มีภาษีและต้นทุนของการล้มละลาย

จากภาพสามารถอธิบายได้คือ โครงสร้างเงินทุนที่เหมาะสมนั้น เกิดจากการที่ผลประโยชน์ทางภาษีที่เกิดจากการก่อหนี้หักล้างด้วยต้นทุนที่เกิดจากปัญหาทางการเงินของธุรกิจ ดังนั้นโครงสร้างเงินทุนที่เหมาะสมจึงอยู่ที่จุดสมดุลระหว่างผลประโยชน์ส่วนเพิ่มที่เกิดจากมีหนี้สินกับต้นทุนส่วนเพิ่มที่เกิดจากปัญหาทางการเงินของธุรกิจก็คือ ระดับการก่อหนี้ที่จุด D^* ซึ่งการหักล้างระหว่างผลประโยชน์ของภาษีที่เกิดขึ้นจากการก่อหนี้ และต้นทุนที่เกิดขึ้นจากปัญหาทางการเงินของธุรกิจ บางครั้งจะเรียกว่า ทฤษฎีการหักล้าง หรือ Trade-off Theory ซึ่งกล่าวได้ว่าโครงสร้างเงินทุนที่เหมาะสมจะเกิดขึ้นเมื่อผลประโยชน์หน่วยสุดท้ายของผลประโยชน์ทางภาษีมีค่าเท่ากับต้นทุนหน่วยสุดท้ายของการล้มละลาย

2. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับ Tobin Q

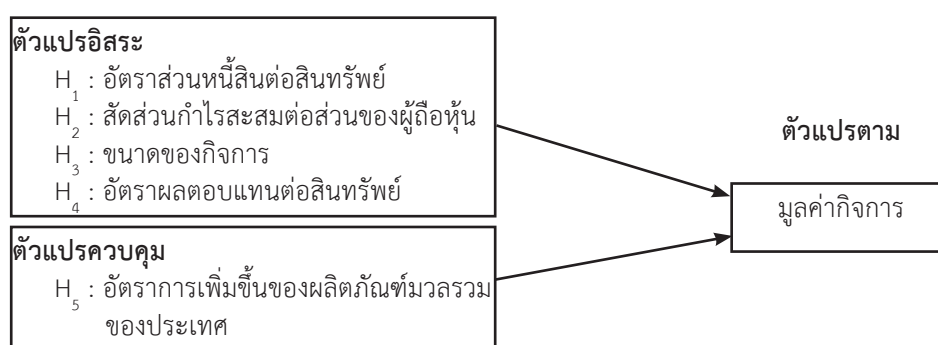
Professor James T. Tobin ศาสตราจารย์แห่งมหาวิทยาลัย Yale ได้นำเสนอเครื่องมือในการวัดมูลค่าของกิจการ ที่มีชื่อว่า Tobin's Q โดยทฤษฎี Tobin's Q เป็นตัววัดผลการปฏิบัติงานที่เกิดจากแนวคิดการผสมผสานข้อมูลจากงบการเงินและมูลค่าทางการตลาด ซึ่งคำนวณโดยนำราคาตลาด (Market Value) ของสินทรัพย์ของกิจการหารด้วยราคาเปลี่ยนแปลง (Replacement Cost) ของสินทรัพย์โดยที่ราคาตลาดของสินทรัพย์จะวัดจากมูลค่าทางการตลาดของหุ้นที่อยู่ในมือของผู้ถือหุ้นและหนี้สิน (วรภาพ เสือพราย, 2554)

3. แนวคิดและทฤษฎีอายุกิจการ

Harry DeAngelo, Linda DeAngelo and Ren Stulz (2006) ได้อธิบายว่า ขั้นตอนการดำเนินงานของบริษัทมีโอกาสในการขยายการลงทุนได้หลายโครงการจะทำให้บริษัทมีความจำเป็นที่ต้องรักษากระแสเงินสดไว้เพื่อการลงทุนตามหลักทฤษฎีการลงทุนตามลำดับขั้น ของ M&M บริษัทจะเริ่มจากแหล่งเงินทุนภายในก่อนเป็นลำดับ

แรก และภายหลังหากเงินที่ระดมทุนได้มาไม่เพียงพอ จึงจะจัดหาแหล่งเงินทุนจากภายนอกโดยการออกตราสารหนี้ บริษัทที่มีอายุการดำเนินงานนานจะแสดงถึงการเติบโตเต็มที่แล้ว จะมีแนวโน้มการจ่ายเงินปันผลได้แก่ผู้ถือหุ้นมากกว่า บริษัทที่มีอายุการดำเนินงานน้อย เพราะว่าบริษัทไม่มีการลงทุนเพิ่มขึ้นมากนัก และการจ่ายเงินปันผลยังสามารถลดปัญหาตัวแทนหรือการทุจริตของผู้บริหารได้

กรอบแนวคิดการวิจัย

สมมติฐานการวิจัย

1. H_1 : อัตราส่วนหนี้สินต่อสินทรัพย์เป็นปัจจัยที่มีผลกระทบในทิศทางตรงกันข้ามต่อมูลค่ากิจการ
2. H_2 : สัดส่วนกำไรสะสมต่อส่วนของผู้ถือหุ้น เป็นปัจจัยที่มีผลกระทบในทิศทางเดียวกันกับต่อมูลค่ากิจการ
3. H_3 : ขนาดของกิจการ เป็นปัจจัยที่มีผลกระทบในทิศทางเดียวกันกับต่อมูลค่ากิจการ
4. H_4 : อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ เป็นปัจจัยที่มีผลกระทบในทิศทางเดียวกันกับต่อมูลค่ากิจการ
5. H_5 : อุตสาหกรรมที่ต่างกันมีผลกระทบในทิศทางเดียวกันต่อมูลค่ากิจการ

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ใช้วิธีการวิจัยเชิงปริมาณ ที่เก็บข้อมูลจากงบการเงินและรายงานทางการเงิน ตลอดจนข้อมูลจากฐานของธนาคารโลก และบริษัทที่ไม่ครบอยู่ช่วงระยะเวลาที่กำหนดจะไม่นำมาวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ศึกษา คือ บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่ม SET 100 ยกเว้นกลุ่มอุตสาหกรรมการเงิน เนื่องจากอุตสาหกรรมการเงินมีโครงสร้างเงินทุนที่แตกต่างจากอุตสาหกรรมอื่น จำนวน 46 บริษัท

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ตาราง 1

แสดงตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

ตัวแปร	สัญลักษณ์ที่ใช้	การคำนวณ
ตัวแปรตาม		
1. มูลค่ากิจการ	Tobin' Q	(ราคาตลาดของหุ้นสามัญ × จำนวนหุ้นที่อยู่ในมือผู้ถือหุ้น) + มูลค่าไถ่ถอนของหุ้นบุริมสิทธิ + มูลค่าตามบัญชีของหนี้สินรวม / มูลค่าตามบัญชีของสินทรัพย์
ตัวแปรต้น		
1. อัตราส่วนหนี้สินต่อสินทรัพย์	D/TA	หนี้สินรวม/สินทรัพย์รวม
2. สัดส่วนกำไรสะสมต่อส่วนของผู้ถือหุ้น	RE/TE	กำไรสะสม/ส่วนของผู้ถือหุ้น
3. ขนาดของกิจการ	TTA	Ln(มูลค่าของสินทรัพย์)
4. อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์	ROA	กำไรสุทธิ/สินทรัพย์สุทธิ
ตัวแปรควบคุม		
1. อัตราการเพิ่มขึ้นของผลิตภัณฑ์มวลรวมของประเทศ (GDP growth rate)	GDP	สืบค้นจาก World bank Database

โดยมีแบบจำลองในการศึกษาดังนี้

$$\text{Tobin' Q} = \beta_0 + \beta_1 \text{D/TA} + \beta_2 \text{RE/TE} + \beta_3 \text{TTA} + \beta_4 \text{ROA} + \beta_5 \text{GDP} + \epsilon$$

โดย

Tobin' Q = มูลค่ากิจการ

D/TA = อัตราส่วนหนี้สินต่อสินทรัพย์

RE/TE = อัตราส่วนกำไรสะสมต่อส่วนของผู้ถือหุ้น

หุ้น

TTA = ขนาดของกิจการ

ROA = อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์

GDP = อัตราการเพิ่มขึ้นของผลิตภัณฑ์มวลรวมของประเทศ

β_i = ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอย (Regression Coefficient) แสดงการเปลี่ยนแปลงของตัวแปรอิสระแต่ละตัวที่มีผลต่อตัวแปรตาม

ϵ = ค่าความคลาดเคลื่อน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ข้อมูลทุติยภูมิ (secondary data) เก็บข้อมูลจากงบการเงิน และรายงานทางการเงินของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่ม SET 100 ระหว่างปี 2556 – 2560 บริษัทที่สามารถนำมาวิเคราะห์ได้มีจำนวน 46 บริษัท

2. ข้อมูลจากฐานข้อมูลของธนาคารโลกในการเก็บข้อมูลผลิตภัณฑ์มวลรวมของประเทศ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics)

2. วิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation Analysis)

3. วิเคราะห์สมมติฐานโดยสมการถดถอยเชิงเส้นพหุ (Multiple Linear Regression Analysis)

ผลการวิจัย

ตาราง 2

การวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนาของแต่ละตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาโดยอาศัยสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ปัจจัย	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
D/TA (เท่า)	230	0.106	0.977	0.537	0.171
RE/TE (เท่า)	230	-13.697	0.989	0.426	0.986
TTA (เท่า)	230	15.337	21.526	18.277	1.182
ROA (ร้อยละ)	230	-23.378	45.145	5.870	7.122
GDP (ร้อยละ)	230	0.984	3.903	2.776	0.982
TOBIN Q (เท่า)	230	0.308	33.309	3.322	4.113

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนาสามารถอธิบายได้

อัตราส่วนหนี้สินต่อสินทรัพย์ สะท้อนถึงการระดมเงินทุนโดยการก่อหนี้ เฉลี่ยเท่ากับ 0.537 เท่า โดยมีค่าต่ำสุดเท่ากับ 0.106 เท่า ค่าสูงสุดเท่ากับ 0.977 เท่า ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.171

สัดส่วนกำไรสะสมต่อส่วนของผู้ถือหุ้น สะท้อนถึงอายุการดำเนินงานของกิจการที่เป็นปัจจัยที่กำหนดการจ่ายเงินปันผล มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.426 เท่า โดยมี ค่าต่ำสุดเท่ากับ -13.697 ค่าสูงสุด เท่ากับ 0.989 เท่า และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.986

ขนาดของกิจการ สะท้อนถึงมูลค่าสินทรัพย์ของกิจการ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 18.277 เท่า โดยมี มีค่าต่ำสุดเท่ากับ 15.337 เท่า ค่าสูงสุดเท่ากับ 21.526 เท่า และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.182 เท่า

อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ สะท้อนถึงการวัดประสิทธิภาพของบริษัทโดยการนำสินทรัพย์ไปลงทุนให้เกิดผลตอบแทน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับร้อยละ 5.870 โดยมีค่าต่ำสุดเท่ากับร้อยละ - 23.378 ค่าสูงสุดเท่ากับร้อยละ 45.145 และ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับร้อยละ 7.122

อัตราการเพิ่มขึ้นของผลิตภัณฑ์มวลรวมของประเทศ (GDP) สะท้อนถึงอัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจ หากเศรษฐกิจมีการขยายตัวเงินเฟ้อก็จะปรับตัวเพิ่มขึ้น และหากเศรษฐกิจหดตัวเงินเฟ้อก็จะปรับลดลงตามวัฏจักรเศรษฐกิจ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับร้อยละ 2.776 ค่าต่ำสุดเท่ากับร้อยละ 0.984 ค่าสูงสุด เท่ากับร้อยละ 3.903 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับร้อยละ 0.982

มูลค่ากิจการ สะท้อนถึงมูลค่าทางการตลาดของกิจการ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.322 เท่า ค่าต่ำสุด เท่ากับ 0.308 เท่า ค่าสูงสุดเท่ากับ 33.309 เท่า ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 4.113 เท่า

ตาราง 3

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตามและตัวแปรควบคุมของบริษัทจดทะเบียนในกลุ่ม SET 100 ในช่วงปี พ.ศ. 2556 - 2560

	D/TA	RE/TE	TTA	ROA	GDP	Tobin Q
D/TA	1	- 0.302**	0.334**	- 0.357**	- 0.035	- 0.271**
RE/TE		1	- 0.087	0.132*	0.006	0.072
TTA			1	- 0.273**	0.047	- 0.085
ROA				1	- 0.081	0.248**
GDP					1	- 0.048
Tobin Q						1

ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Correlation) พบว่าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในของปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อมูลค่ากิจการของบริษัทจดทะเบียนในกลุ่ม SET 100 ในช่วงปี พ.ศ. 2556 - 2560 ซึ่งประกอบด้วยตัวแปรทั้งหมด 15 คู่ โดยที่ตัวแปรทุกตัวมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ไม่เกิน 0.80 ทำให้

ไม่เกิดปัญหา Multicollinearity ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กันโดยมีนัยสำคัญทางสถิติ มีจำนวน 7 คู่

ผลการวิเคราะห์การถดถอยเชิงเส้นพหุ (Multiple Linear Regression Analysis) สามารถอธิบายตามแบบจำลองการศึกษาได้ดังนี้

ตาราง 4

ผลการวิเคราะห์การถดถอยเชิงเส้นพหุของปัจจัยที่มีผลกระทบต่อมูลค่ากิจการของบริษัทจดทะเบียนในกลุ่ม SET100 ในช่วงปี 2556 - 2560

ปัจจัย (N = 230)	มูลค่ากิจการ (Tobin Q)			
	B	t	Sig.	Std. Error
(Constant)	3.671	0.850	0.396	4.318
D/TA	-5.476	-3.104	0.002**	1.764
RE/TE	-0.066	-0.239	0.811	0.277
TTA	0.138	0.580	0.562	0.238
ROA	0.102	2.553	0.011*	0.040
GDP	-0.180	-0.676	0.500	0.267
R ² = 0.103 F = 5.133 Sig = 0.000				

*, ** ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05, 0.01

จากผลจากวิจัยพบว่าค่าสถิติ F statistic มีผลระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 สะท้อนถึงแบบจำลองในการศึกษานี้ที่สามารถอธิบายตัวแปรตามได้ โดยที่ตัวแปรอิสระสามารถพยากรณ์มูลค่าของกิจการได้ในอัตราร้อยละ 10.3

เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยเชิงเส้นพหุของปัจจัยที่มีผลกระทบต่อมูลค่ากิจการพบว่า อัตราส่วนหนี้สินต่อสินทรัพย์ มีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยเท่ากับ -5.476 มีค่า $\text{sig} = 0.002$ หมายความว่า อัตราส่วนหนี้สินต่อสินทรัพย์ มีผลกระทบในทิศทางตรงกันข้ามกับมูลค่ากิจการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์มีผลกระทบค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยเท่ากับ 0.102 มีค่า $\text{sig} = 0.011$ หมายความว่า อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์มีผลกระทบในทิศทางเดียวกันกับมูลค่ากิจการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในขณะที่ปัจจัยอื่นๆ ไม่มีผลกระทบต่อมูลค่ากิจการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

การอภิปรายผล

อัตราส่วนหนี้สินต่อสินทรัพย์ ส่งผลกระทบต่อมูลค่ากิจการ ในทิศทางตรงกันข้าม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงให้เห็นว่า หากกิจการมีความต้องการในการระดมเงินทุนจะพิจารณาแหล่งเงินทุนจากภายในกิจการ (Internal Fund) เป็นอันดับแรก แต่หากแหล่งเงินทุนภายในของกิจการมีไม่เพียงพอต่อความต้องการ ผู้บริหารของกิจการจะต้องอาศัยแหล่งเงินทุนจากภายนอก โดยจะพิจารณาการจัดหาเงินทุนจากการก่อหนี้ (Debt) ก่อนการพิจารณาการจัดหาเงินทุนจากส่วนทุน (Equity) ที่จะเป็ลำดับสุดท้าย ซึ่งสนับสนุนทฤษฎีการจัดหาเงินทุนตามลำดับ (Pecking Order Theory) การจัดหาเงินทุนจากก่อหนี้จะเป็นไปในรูปแบบของการกู้ยืมเงินจากแหล่งเงินทุนบริษัทที่มีความน่าเชื่อถือมาก จะเข้าถึงแหล่งเงินทุนได้ง่ายกว่าบริษัทที่มีความน่าเชื่อถือน้อย โดยจะต้องจ่ายดอกเบี้ยและต้นเงินคืนให้แก่เจ้าของแหล่งเงินทุนเหล่านั้น หากกิจการที่กู้ยืมเงินมีผลการดำเนินงานที่ไม่เป็นไปตามความคาดหวังจะส่งผลให้ไม่สามารถในการชำระหนี้จนทำให้เกิดต้นทุนล้มละลาย (Bankruptcy Costs) ซึ่งสนับสนุนทฤษฎีการหักล้าง (Trade-off Theory) สอดคล้องกับ นฤมลวรรณ ตั้งกิจเจริญพร (2558) ซึ่งพบว่าอัตราส่วนหนี้สินมีผลกระทบในทิศทางตรงกันข้ามกับ

มูลค่ากิจการ เพราะบริษัทที่มีขนาดใหญ่จะมีความน่าเชื่อถือมากทำให้สามารถก่อหนี้ได้ในปริมาณที่มาก รวมถึงมีหลักทรัพย์มาเป็นหลักประกันให้เจ้าของแหล่งเงินทุนได้ จึงทำให้มีความเสี่ยงในการล้มละลายต่ำ โดยที่บริษัทที่มีขนาดเล็กจะมีความน่าเชื่อถือน้อยกว่าจึงทำให้สามารถก่อหนี้ได้ในปริมาณที่น้อยและเสี่ยงที่จะล้มละลายสูง แต่ไม่สอดคล้องกับ Nor Edi Azhar Binti & Noriza Binti (2012) และ Amarjit Gill (2011) ที่อัตราส่วนหนี้สินส่งผลกระทบในทิศทางเดียวกันกับมูลค่ากิจการ อย่างมีนัยสำคัญ และ Muhammad Shadab & Abdul Sattar (2015) ที่อัตราส่วนหนี้สินไม่ส่งผลกระทบต่อมูลค่ากิจการอย่างมีนัยสำคัญ

อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ ส่งผลกระทบต่อมูลค่ากิจการ ในทิศทางเดียวกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เนื่องจาก บริษัทจดทะเบียนในกลุ่ม SET 100 โดยทั่วไปบริษัทเหล่านี้มีพื้นฐานบริษัทที่ดี แต่ไม่สามารถรับประกันได้ว่า บริษัทดังกล่าวจะมีผลกำไรเสมอไป เพราะบริษัทที่ถูกจัดอันดับไว้ในกลุ่ม SET 100 จะมีเกณฑ์การคัดเลือกโดยวัดจากตัวหุ้นของบริษัทที่มีมูลค่าตามราคาตลาด (Market Capitalization) สูงที่สุด 100 อันดับแรก เป็นหุ้นที่มีการซื้อขายอย่างสม่ำเสมอหรืออาจเรียกได้ว่าเป็นหุ้นที่มีสภาพคล่องที่สูง มีสัดส่วนการถือหุ้นโดยผู้ถือหุ้นรายย่อย (Free Float) มากกว่า 20% และสิ่งที่สำคัญที่สุดคือต้องไม่ใช่หุ้นที่กำลังจะถูกเพิกถอนหรือเป็นหุ้นที่กำลังถูกพักการซื้อขาย ดังนั้นการวิเคราะห์ความสามารถในการทำกำไร (Profitability Analysis) เป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อมูลค่ากิจการ และเป็นสิ่งที่สะท้อนให้เห็นถึงความสามารถในการแข่งขัน นักลงทุนส่วนใหญ่จะให้ความสำคัญกับการวิเคราะห์ผลกำไรของกิจการเพื่อใช้ในการตัดสินใจลงทุน หากกิจการมีความสามารถในการทำกำไรที่ดี นักลงทุนย่อมเกิดความเชื่อมั่นว่าตนจะได้รับผลตอบแทนจากการลงทุนสูง ซึ่งสนับสนุนทฤษฎีเกี่ยวกับการวัดผลการดำเนินงาน นอกจากนี้เกี่ยวข้องกับสัญลักษณ์ อังคสุโข และคณะ (2555) อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ยังส่งผลในทิศทางเดียวกันกับความไม่แน่นอนของกระแสเงินสด อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ยังส่งผลในทิศทางตรงกันข้ามกับอัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น ซึ่งเป็นงานของเนาวรัตน์ ศรีพนากุล (2558) อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ยังส่งผลในทิศทางตรงกันข้ามกับอัตราส่วนหนี้สิน ซึ่งเป็น

งานของ Merve Gizem (2018) และอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ไม่ส่งผลราคาหลักทรัพย์ ซึ่งเป็นงานของภาณุวัฒน์ คณะโต (2560)

ข้อเสนอแนะ

1. จากการศึกษาพบว่าบริษัทที่ศึกษาเป็นบริษัทที่มีขนาดใหญ่เพราะมูลค่าตามราคาตลาด (Market Capitalization) สูงที่สุด 100 อันดับแรก มีค่าเฉลี่ยการเกิดอัตราหนี้สินเท่ากับ 0.537 เท่าหรือเกือบครึ่งหนึ่งของสินทรัพย์ที่มีทั้งหมด ดังนั้นบริษัทเหล่านี้ควรมีอัตราหนี้สินในปริมาณที่น้อย และควรใช้กำไรสะสมที่เป็นแหล่งเงินทุนจากภายในก่อนเป็นอันดับแรก ถ้ายังไม่เพียงพอจึงจะจัดหาเงินทุนจากแหล่งภายนอกและควรเลือกแหล่งเงินทุนที่มีต้นทุนต่ำที่สุดเพื่อเป็นการลดภาระค่าใช้จ่ายดอกเบี้ยที่เกิดขึ้น การลดค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นส่งผลให้ผลการดำเนินงานมีประสิทธิภาพดีขึ้น

2. จากการศึกษาพบว่าบริษัทที่ศึกษาที่มีอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์เฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ 5.87 ซึ่งแสดงให้เห็นว่า บริษัทเหล่านี้บริหารสินทรัพย์ที่มีอยู่ให้เกิดผลตอบแทนในปริมาณที่น้อย ดังนั้นควรเพิ่มกำไรโดยการเพิ่มยอดขายหรือบริหารสินทรัพย์ที่มีอยู่โดยเลือกลงทุนให้เหมาะสม รวมทั้งลดการลงทุนที่เกินความจำเป็น วิธีดังกล่าวอาจจะเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้บริษัทมีผลการดำเนินงานที่ดีขึ้น ส่งผลต่อกำไรสะสมที่เพิ่มมากขึ้นตลอดจนสามารถวางแผนและกำหนดนโยบายการจ่ายปันผลได้อย่างเหมาะสม

3. จากการศึกษาสามารถช่วยให้นักลงทุนสามารถวิเคราะห์ถึงความสามารถและศักยภาพของแต่ละบริษัทได้เพียงบางส่วนเท่านั้น ดังนั้นควรศึกษาถึงปัจจัยอื่น ๆ ด้วย เช่น ปัจจัยนโยบายการเงินของบริษัท ปัจจัยผลประโยชน์

ทางภาษีที่ไม่ใช่หนี้สิน เป็นต้น เพื่อที่จะช่วยให้นักลงทุนสามารถตัดสินใจลงทุนในแต่ละบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องในอนาคต

1. เนื่องจากการศึกษาค้นคว้านี้เป็นการศึกษาบริษัทในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่ม SET 100 ปัญหาที่เกิดขึ้นมาจากบางอุตสาหกรรมมีจำนวนบริษัทน้อย ดังนั้นควรศึกษาข้อมูลทั้งตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยแล้วจำแนกแต่ละอุตสาหกรรมเพื่อการศึกษาเชิงเปรียบเทียบ

2. ควรเพิ่มช่วงระยะเวลาของการศึกษาให้มากขึ้นเพื่อสะท้อนผลกระทบของปัจจัยที่เกี่ยวข้องแบบระยะยาว

3. ในการศึกษาครั้งนี้ได้ทำการยกเว้นกลุ่มอุตสาหกรรมการเงิน ประกอบด้วย ธุรกิจธนาคาร ธุรกิจเงินทุนและหลักทรัพย์ และธุรกิจประกันภัยและประกันชีวิต จึงควรไปศึกษากลุ่มอุตสาหกรรมดังกล่าวหรือพิจารณาเป็นพิเศษ

4. ควรเพิ่มตัวแปรอื่นในการศึกษาให้มากขึ้น เช่น เรื่องของสภาพคล่อง ปัจจัยทางการเมือง ความเสี่ยงต่างๆ ที่ธุรกิจต้องเผชิญ เป็นต้น

5. ในการศึกษาครั้งนี้ ได้กำหนดช่วงระยะเวลาในการศึกษา 5 ปี ตั้งแต่ปี 2556 -2560 ซึ่งเป็นช่วงระยะเวลาที่เศรษฐกิจไม่มีความผันผวน และด้วยข้อจำกัดบริษัทที่ศึกษาต้องเป็นบริษัทที่ถูกจัดอันดับไว้ในกลุ่ม SET 100 ตั้ง 5 ปี จึงควรขยายช่วงระยะเวลาในการศึกษาหรือทำการเปรียบเทียบโครงสร้างเงินทุนในช่วงที่มีวิกฤตการณ์ทางการเงินกับช่วงระยะเวลาปกติ

Reference

- Aungkasuko, S., & et. al. (2012). Dividend policy, cash-flow uncertainty, and ownership structure: Evidence from Thai listed companies. *Chulalongkorn business review*, 34(131), 107-14.
- Binti, N. E. A., & Binti, N. (2012). Cost of Capital-The Effect to Firm Value and Profitability Performance in Malaysia. *International journal of academic research in accounting, finance and management sciences*, 2(4), 353–361.
- De-Angelo, H., De-Angelo, L., & Stulz, R. (2006). Dividend policy and the earned/contributed capital mix: A test of the life-cycle theory. *Journal of financial economics*, 81(2), 227-254.
- Gill, A. (2011). The Effect of Capital Structure on Profitability: Evidence from the United States. *International journal of management*, 28(4),
- Gizem, M. (2018). Determinants of Capital Structure: Empirical Evidence from Turkey. *Journal of management and sustainability*, 8(1), 31–45.
- Khanato, P. (2017). *The relationships between tobin's Q ratios and the technology industry sector: ICT companies' stock prices: evidence from stock exchange of Thailand's all sector indices*. An Independent Study Master Degree of Business Administration Bangkok University. (Thai)
- Sripanakul, N. (2017). *Factors determining capital structure of listed companies in the stock exchange of Thailand: The case study of the company in the SET 50 index*. An Independent Study Master Degree of Business. Bangkok Administration University. (in Thai)
- Shadab, M., & Sattar, A. (2015). Cost of Capital–The Effect to the Firm Value and Profitability & Empirical evidences in case of personal goods (Textile) sector of KSE 100 Index. *Journal of poverty, investment and development an international peer-reviewed journal*, 17, 24–28.
- Suea-Phai, W. (2011). *The relationship between quality what is the value of the company*. submitted in partial fulfillment of the requirements for The Degree of Master of Science Financial Management. Thammasat University. (in Thai)
- Tangkitcharoenporn, N. (2015). *The relationship between capital structure and firm performance of listed companies in the stock exchange of Thailand*. An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for The Degree of Master of Science Financial Management. Thammasat University. (in Thai)

ยุทธศาสตร์การเอาชนะปัญหาการค้าประเวณี กองบังคับการตำรวจนครบาล 9

กองบัญชาการตำรวจนครบาล

Strategies to Overcome the Prostitution Problems of Metropolitan Police

Division 9, Metropolitan Police Bureau

รัฐกฤษณ์ ไยไหม¹ และ อติพร เกิดเรือง¹

Rattakrit Yaimai¹ and Atiporn Gerduang¹

¹หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยชินวัตร

¹Doctor of Public Administration Program, Shinawatra University

Received: September 4, 2019

Revised: November 8, 2019

Accepted: December 13, 2019

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาการปฏิบัติตามยุทธศาสตร์การเอาชนะปัญหาการค้าประเวณี (2) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการปฏิบัติตามยุทธศาสตร์การเอาชนะปัญหาการค้าประเวณี ซึ่งใช้การวิจัยเชิงปริมาณ จำนวน 1,563 คน โดยการคำนวณประชากรกลุ่มตัวอย่างจากสูตรของยามานะ และหาสัดส่วนอีกครั้ง ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 400 คน สถิติที่ใช้ในการวิจัย คือ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุคูณ เส้นตรง ผลการวิจัยพบว่า 1. ระดับการปฏิบัติตามยุทธศาสตร์การเอาชนะปัญหาการค้าประเวณี มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด 3 ด้าน คือ ด้านทรัพยากรของนโยบาย ด้านการสื่อสารองค์การ และด้านคุณลักษณะขององค์การ 2. ปัจจัยภายในที่ส่งผลต่อการปฏิบัติตามยุทธศาสตร์มี 3 ปัจจัย คือ ด้านทรัพยากรของนโยบาย ด้านการสื่อสารองค์การ และด้านคุณลักษณะขององค์การ ปัจจัยภายนอกที่ส่งผลต่อการปฏิบัติตามยุทธศาสตร์การเอาชนะปัญหาการค้าประเวณี พบว่า ด้านเงื่อนไขทางเทคโนโลยี มีค่าในระดับมากที่สุด ส่วนการปฏิบัติตามยุทธศาสตร์การเอาชนะปัญหาการค้าประเวณี ด้านที่มีการปฏิบัติมากที่สุด คือ ด้านการป้องกัน ด้านดำเนินคดี ด้านพัฒนากลไกเชิงนโยบาย ตามลำดับ ด้านคุ้มครองช่วยเหลือ และด้านพัฒนาความร่วมมือภาคีเครือข่ายมีการปฏิบัติในระดับมาก

คำสำคัญ: การค้าประเวณี, ยุทธศาสตร์การเอาชนะปัญหาการค้าประเวณี, กองบังคับการตำรวจนครบาล 9, กองบัญชาการตำรวจนครบาล

Abstract

This research has the objectives to (1) studies the strategy of practice level to overcome the prostitution problem (2) studies the factors affecting the implementation of strategies to overcome the prostitution problem. This research is a quantitative. The quantitative population of 1,563 people that calculating the sample by using Yamane's simplified formula and got the result of 400 samples, The statistics used in this research were frequency, percentage, mean and standard deviation, and multiple regression analysis, analyze the relationship between variables using Pearson's correlation

coefficient, analyze independent variables and predictor variables using Enter multiple regression analysis. The research results showed that 1. the level of compliance with the strategy of overcoming prostitution is at the highest level. There are 3 aspects; Policy resources Organization communication and the Characteristics of the organization 2. there are 3 internal factors with the highest mean affecting the implementation of strategies to overcome the prostitution problems, which are policy resources factor, organizational communication factor, and the characteristics of the organization factor. The external factors affecting the implementation of strategies to overcome the prostitution problems showed that the condition of technology had the mean in the highest level, followed by the condition of politic, and the condition of economic and social that had the means at the same rank. For the implementation of strategies to overcome the prostitution problems, the aspect that had the highest mean were included the prevention aspect, the prosecution aspect, the development of policy mechanisms, respectively. The protection aspect and the development of network partners cooperation aspect had the means at high levels.

Keywords: Prostitution, Strategies to overcome the prostitution problems, Metropolitan Police Division 9, Metropolitan Police Bureau

บทนำ

การค้าประเวณี (prostitution) หรือการขายบริการทางเพศคือ การเอารัดเอาเปรียบต่อสตรี และเด็ก ทั้งชาย หญิง มีเป้าหมายเพื่อการบังคับให้ทำงานด้านเพศ ซึ่งครอบคลุมทั้งการหาเหยื่อ การเดินทาง การหาที่พัก โยกย้าย หรือซื้อขายสตรีและเด็ก (จิตติมา เชื้อเจ็ดตน, 2561) โดยการค้าประเวณีถือเป็นช่องทางและรูปแบบหนึ่งที่น่าไปสู่การค้ามนุษย์ที่เป็นปัญหาระดับชาติและในระดับนานาชาติ ซึ่งปัจจุบันพบว่า ผู้ค้าประเวณีส่วนมากมักเป็นเด็กที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี และจากรายงานสถิติการค้ามนุษย์ คดีค้ามนุษย์ ในปี 2559 มีการดำเนินคดีค้ามนุษย์ 333 คดี เป็นคดีการค้าประเวณีสูงถึง 244 คดี รองลงมาสื่อลามก 3 คดี ขอทาน 8 คดี แรงงาน 32 คดี แรงงานประมง 43 คดีและขูดรีด/อื่นๆ 3 คดี ขณะเดียวกันในปี 2560 การดำเนินคดีค้ามนุษย์ 302 คดี ยังเป็นคดีเกี่ยวกับการค้าประเวณีมากถึง 246 คดีสื่อลามก 7 คดี ผลประโยชน์ทางเพศ 2 คดี ขอทาน 26 คดี แรงงาน 14 คดีแรงงานประมง 7 คดี (ภัทรานิษฐ์ เยาดำ, 2561; ประชาไท 2561)

เป็นเวลากว่าห้าปีที่ผ่านมา ประเทศไทยเป็นประเทศต้นทาง ปลายทาง และเป็นประเทศทางผ่าน

สำหรับการค้าผู้ชาย ผู้หญิง และเด็กเพื่อการบังคับค้าประเวณี และค้าแรงงาน และยังเป็นเหยื่อการค้ามนุษย์เพื่อการบังคับใช้แรงงาน ถูกแสวงประโยชน์ในอุตสาหกรรมประมง และอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้อง เช่น ภาคเกษตรกรรม ภาคการผลิต หรือการทำงานรับใช้ตามบ้าน การบังคับให้ขอทาน หรืออุตสาหกรรมการแสวงประโยชน์ทางเพศในเชิงพาณิชย์ของประเทศไทย ที่ยังคงมีอยู่อย่างกว้างขวาง และเป็นสาเหตุของการเพิ่มโอกาสเสี่ยงที่จะทำให้เกิดการค้าประเวณีผู้ชาย ผู้หญิง สตรี และเด็ก สาเหตุโดยส่วนใหญ่ของผู้ที่เข้าสู่อาชีพการค้าประเวณีมีทั้งความสมัครใจและไม่สมัครใจ มีปัจจัยผลักดันและต้นเหตุของปัญหาที่เกิดจากความไม่เพียงพอของรายได้ในครอบครัว ความสัมพันธ์ที่ไม่มั่นคงของครอบครัว แรงบีบคั้นจากความผิดหวังของคนในครอบครัว การถูกบังคับล่อลวงหรือการติดต่อสัมพันธ์กับกลุ่มหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องในแวดวงอาชีพโสเภณี แรงจูงใจที่ต้องการเงินเพื่อพึ่งพาตนเองและแบ่งเบาภาระครอบครัว รวมถึงปัญหาจากการมีค่านิยมที่ผิด (ผาสุก พงษ์ไพจิตร, 2539) เช่น ในเรื่องของวัตถุนิยมเป็นต้น และประเทศไทยเองถือว่าการค้าประเวณีผิดหลัก

ศีลธรรมของคนในชาติ และหลักกฎหมาย ซึ่งก่อให้เกิดผลเสียต่อตัวผู้ประกอบอาชีพค้าประเวณีมากกว่าผลดี

จากการศึกษาของสรสิริ ภรินทรนันท์, โอบเอื้อ วิรัชศิลป์, ญัฐนรี ทองงาม, และ วรัญญา กลยนิย (2560) ศึกษาผลกระทบจากปัญหาการค้ามนุษย์ในมิติของรัฐผู้ประกอบการ และประชาชน พบว่า มีผลกระทบในมิติต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับประเทศไทย ดังนี้ 1) ด้านของภาพลักษณ์ประเทศไทยในเวทีโลก เช่น ไทยประสบปัญหาการค้ามนุษย์อยู่ในระดับ Tier 2 ที่ถูกจับตามอง (Watch List) มีความเสี่ยงต่อการสูญเสียความช่วยเหลือจากสหรัฐอเมริกา เป็นต้น 2) ด้านทรัพยากร เช่น รัฐบาลต้องจัดสรรงบประมาณในการบริหารจัดการแรงงานต่างด้าว และดำเนินการต่อต้านการค้ามนุษย์เพิ่มขึ้นจากเดิม 2,080 ล้านบาท (58.15 ล้านเหรียญสหรัฐ) ในปีงบประมาณ 2559 เป็น 2,580 ล้านบาท หรือ (72.1 ล้านเหรียญสหรัฐ) ของปีงบประมาณ 2560 3) ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน เช่น ถูกล่อลวง ถูกบังคับหรือข่มขู่ ถูกแสวงหาผลประโยชน์ในรูปแบบต่าง ๆ ขาดความรู้สึกปลอดภัยในชีวิต 4) ด้านสุขภาพอนามัย เช่น ส่งผลร้ายต่อร่างกายและจิตใจ ขาดการคุ้มครองความปลอดภัยด้านความเป็นอยู่ที่ดี จากรายงานสถานการณ์ค้ามนุษย์ไทย ปี 2559-2560 พบว่า มีการลงมือปฏิบัติ และทำจริงจังแต่ยังไม่ถึงนโยบาย (กลุ่มต่อต้านการค้ามนุษย์, 2560) ในการเสวนา พบว่า สถิติด้านคดีลดลง แต่ปัญหาส่วนมากยังคงเป็นเรื่องของการค้าประเวณี ซึ่งระบุว่าแม้กฎหมายมีความเข้มแข็ง แต่คนใช้งานยังขาดความรู้ ความเข้าใจ รวมถึงบุคลากรไม่เพียงพอ ขณะเดียวกันผู้ค้ามนุษย์มีลูกเล่น หรือกลวิธีที่แพรวพราว ในขณะที่ผู้ตกเป็นผู้เสียหาย ขาดความรู้ (ภัทรานิษฐ์ เยาดำ, 2561)

จากปัญหา และสถานการณ์ดังกล่าว กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ซึ่งมีหน้าที่โดยตรง ได้นำเสนอนโยบาย ยุทธศาสตร์และมาตรการในการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2560 – 2564 นำเสนอต่อคณะรัฐมนตรี และมีมติเห็นชอบเมื่อวันที่ 13 กันยายน 2560 โดยมีสาระสำคัญ 3 ประการหลัก คือ 1) เห็นชอบนโยบาย ยุทธศาสตร์ และมาตรการในการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2560 – 2564 2) เห็นชอบให้ทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดทำแผนปฏิบัติการให้เป็นไปตามนโยบายยุทธศาสตร์และ

มาตรการในการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2560 – 2564 เพื่อขับเคลื่อนแผนไปสู่การปฏิบัติให้มีประสิทธิภาพ 3) เห็นชอบให้สำนักงานงบประมาณ (สงป.) พิจารณาจัดสรรงบประมาณสนับสนุนในการขับเคลื่อนนโยบายยุทธศาสตร์ และมาตรการในการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2560 – 2564 ไปสู่การปฏิบัติ มีประเด็นยุทธศาสตร์หลักที่สำคัญ 5 ประเด็น ดังนี้ (1) ด้านพัฒนากลไกเชิงนโยบายและการขับเคลื่อน (2) ด้านดำเนินคดี (3) ด้านคุ้มครองช่วยเหลือ (4) ด้านป้องกัน และ (5) ด้านพัฒนาความร่วมมือภาคีเครือข่าย ภายหลังมีมติจากคณะรัฐมนตรี เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติตามประเด็นยุทธศาสตร์หลักสำคัญ 5 ประเด็น กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (2560) จึงได้มอบหมายให้ศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์แห่งชาติ (ศปคม.) เป็นศูนย์กลางในการบริหารจัดการนโยบายดังกล่าวร่วมกับสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ในฐานะมีหน้าที่โดยตรง เพื่อปฏิบัติงานร่วมกันในการดำเนินมาตรการเชิงรุกการป้องกันปราบปรามการค้ามนุษย์เพิ่มความเข้มงวดในการจับกุมสอบสวนขยายผลเพื่อดำเนินคดีกับผู้สนับสนุนสำนักงานตำรวจแห่งชาติ (2559) ได้สั่งการกำชับเพิ่มเติมไปยัง บ.ชน., ภ.1-9, ศชต., ก., สตม. และ ดชด. ให้กำกับดูแลการปฏิบัติให้เป็นรูปธรรม หากพื้นที่ใดปล่อยปละละเลยไม่สนใจตรวจสอบ สืบสวนปราบปรามจับกุมให้พิจารณาหลักเกณฑ์การลงโทษตามคำสั่ง ตร.ที่ 234/2558 ลงวันที่ 27 เม.ย. 58 ดำเนินการปราบปรามการกระทำผิดฐานค้ามนุษย์ในทุกรูปแบบอย่างเด็ดขาดตามนโยบายของรัฐบาล

ผู้วิจัยในฐานะเป็นผู้รับและปฏิบัติหน้าที่โดยตรงตามนโยบายของศูนย์ปฏิบัติการสำนักงานตำรวจแห่งชาติ นโยบายยุทธศาสตร์และมาตรการในการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2560 – 2564 จึงให้ความสนใจมุ่งศึกษาประเด็นยุทธศาสตร์การเอาชนะปัญหาการค้าประเวณี กองบังคับการตำรวจนครบาล 9 กองบัญชาการตำรวจนครบาลเนื่องจากในเขตพื้นที่ดังกล่าวเป็นเขตพื้นที่ที่มีความเหมาะสมในการศึกษาเป็นอย่างยิ่ง เพราะพื้นที่โดยส่วนใหญ่มีภาคอุตสาหกรรมโรงงาน ภาคอุตสาหกรรมประมงอยู่เป็นจำนวนมาก อีกทั้งมีการเข้ามาหางาน การโยกย้ายถิ่นฐานของประชาชน และแรงงานต่างด้าวจำนวนมากจึงเป็นพื้นที่ที่มีความครอบคลุมและเหมาะสมในการศึกษาตามยุทธศาสตร์ดังกล่าว

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการปฏิบัติตามยุทธศาสตร์การเอาชนะปัญหาการค้าประเวณี กองบังคับการตำรวจนครบาล 9 กองบัญชาการตำรวจนครบาล
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการปฏิบัติตามยุทธศาสตร์การเอาชนะปัญหาการค้าประเวณี กองบังคับการตำรวจนครบาล 9 กองบัญชาการตำรวจนครบาล

แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

การจัดทำแผนกลยุทธ์เพื่อพัฒนาหน่วยงาน มักเริ่มจากการทบทวนภาระหน้าที่ (mission) ของหน่วยงานนั้น โดยการกำหนดนโยบาย (policy) หรือทิศทาง (direction) ในการพัฒนาซึ่งจะต้องระบุวัตถุประสงค์ (objective) และมักจะมีการแถลงวิสัยทัศน์ (vision ศัพท์บัญญัติใช้ว่า วิทัศน์ แต่ไม่ติดตลาด) อันเป็นการมองไปในอนาคตว่า ประสงค์จะให้หน่วยงานนั้นมีสภาพเป็นเช่นไร จึงมักมีการบอกเวลากำกับไว้ด้วยว่าภายในปีนั้นๆ จะต้องบรรลุเป้าหมายอย่างนั้นๆ เมื่อได้วัตถุประสงค์และวิสัยทัศน์แล้ว จึงจะกำหนดกลยุทธ์ (strategy) ซึ่งได้แก่ วิธีการหลักๆ ที่จะนำไปสู่วัตถุประสงค์และวิสัยทัศน์ที่ตั้งไว้ และจึงนำกลยุทธ์มาแปลงเป็นแผนปฏิบัติการ (plan of action) หรือโครงการ (programme) ซึ่งมักจะต้องกำหนดเป้าหมาย (target) ที่ระบุตัวเลขแน่ชัด เพื่อสะดวกแก่การติดตาม (monitoring) และการประเมินผล (evaluation) การดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการหรือโครงการในโอกาสต่อไป ซึ่งแนวคิดของ Kaplan and Norton (2004, p.33) ได้ระบุว่า แผนผังเชิงยุทธศาสตร์ (Strategy maps) เป็นเครื่องมือในการบริหารจัดการแนวใหม่ที่มองว่าการบริหารจัดการจะทำได้โดยหากไม่สามารถประเมินผลได้และการประเมินผลในสิ่งที่ไม่สามารถอธิบายได้ก็ไม่อาจทำได้เช่นกัน ดังนั้น Kaplan และ Norton จึงได้พัฒนาแผนผังเชิงยุทธศาสตร์ขึ้นมาเพื่อใช้อธิบายและแสดงความเชื่อมโยงความสัมพันธ์เชิงเหตุและผล (cause and effect relationships) ของปัจจัยต่าง ๆ ตามมุมมองทั้ง 4 มิติ ได้แก่ พันธกิจ หมายถึง เหตุผลของการดำรงอยู่ขององค์กร คุณค่า หมายถึง สิ่งที่เป็นปัจจัยสำคัญขององค์กร วิสัยทัศน์ หมายถึง สิ่งที่ต้องการจะเป็น กลยุทธ์ หมายถึง แนวทางการดำเนินงานขององค์กร ดังนั้น แผนผังเชิงยุทธศาสตร์ หรือ การแปลงยุทธศาสตร์ไปสู่การปฏิบัติ โดย

การใช้ Balanced Scorecard ที่เป็นการประเมินและให้ความสำคัญกับกลยุทธ์สิ่งที่ต้องการต้องดำเนินการ (เป้าหมาย และการริเริ่ม) สิ่งทีบุคลากรต้องปฏิบัติ (เป้าหมายระดับบุคคล) ซึ่งเป็นผลลัพธ์เชิงยุทธศาสตร์ คือ ความพึงพอใจของบุคลากรในองค์กร ความสะดวกสบายของลูกค้าผู้รับบริการ กระบวนการที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล และปัจจัยสุดท้ายคือ บุคลากรที่มีความพร้อมและกระตือรือร้น (พินาตา เชื้อสกุลวณิช, 2559)

แนวคิดเกี่ยวกับยุทธศาสตร์ในการเอาชนะปัญหาการค้ามนุษย์ และการค้าประเวณี

ปัญหาการค้าประเวณี นับเป็นปัญหาที่มีความสำคัญในระดับชาติ และระดับนานาชาติ ซึ่งปัจจุบันมีการปรับเปลี่ยนรูปแบบการค้าประเวณีโดยตรง มาเป็นในรูปแบบแฝงมากขึ้น จึงทำให้หน่วยงานภาครัฐหลายหน่วยงานที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องโดยตรง และหน่วยงานที่มีหน้าที่สนับสนุนตระหนักถึงปัญหาดังกล่าวจึงต่างร่วมมือกันในการหาแนวทางป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขเพื่อการเอาชนะปัญหาการค้าประเวณีของประเทศไทย ศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์แห่งชาติ (ศปคม.แห่งชาติ) กระทรวงการพัฒนาสังคม และความมั่นคงของมนุษย์ (ศปคม.แห่งชาติ, 2560) และโดยคณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบตามที่กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (พม.) เสนอโดยเห็นชอบนโยบาย ยุทธศาสตร์ และมาตรการในการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2560-2564 ได้กำหนดยุทธศาสตร์หลักที่สำคัญในการป้องกันและปราบปราม 5 ยุทธศาสตร์หลัก คือ 1) ด้านพัฒนากลไกเชิงนโยบายและการขับเคลื่อน ได้แก่ ส่งเสริมกลไกทุกระดับ สร้างความร่วมมือในระดับพื้นที่ ส่งเสริมบทบาทศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์จังหวัด 2) ด้านดำเนินคดี ได้แก่ สร้างความปลอดภัยในสังคม ดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิด โดยเฉพาะอย่างยิ่งเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องพัฒนาศักยภาพเจ้าหน้าที่ 3) ด้านคุ้มครองช่วยเหลือ ได้แก่ เพิ่มประสิทธิภาพในการคัดแยกผู้เสียหาย พัฒนาคู่มือการดำเนินงาน ปรับปรุงมาตรฐานสถานคุ้มครอง พัฒนาศักยภาพเจ้าหน้าที่/องค์กร ส่งเสริมหน่วยงานแบบครบวงจร 4) ด้านป้องกัน ได้แก่ ลดปัจจัยเสี่ยง สร้างความรู้แก่กลุ่มเป้าหมาย สร้างเครือข่ายในการเฝ้าระวัง พัฒนาระบบจัดการแรงงานข้ามชาติ 5) ด้านพัฒนาความร่วมมือกับภาคี

เครือข่าย ได้แก่ สร้างความร่วมมือระหว่างภาคีเครือข่าย ทั้งภายในและต่างประเทศ ปรับแก้ไขกฎระเบียบ ขยายความร่วมมือระดับภูมิภาคและนานาชาติ ประชาสัมพันธ์ และขยายผลการดำเนินงาน

แนวคิด การดำเนินการ หรือมาตรการของรัฐบาล ในการแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์ของประเทศไทย

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ ในฐานะประธานคณะกรรมการด้านประชาสัมพันธ์และกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาค้ามนุษย์ ได้แถลงข่าวเกี่ยวกับการจัดทำรายงานความก้าวหน้าและผลการดำเนินการแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์ของไทยประจำปี 2559 ที่เผยแพร่สถานการณ์การค้ามนุษย์และความคืบหน้าในการดำเนินการต่อต้านการมนุษย์ของหน่วยงานต่างๆ ซึ่งครอบคลุมทุกมิติตามยุทธศาสตร์ 5Ps (ศูนย์ปฏิบัติการ การป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์แห่งชาติ, 2560) ได้แก่ 1) ด้านนโยบาย (Policy) 2) ด้านการดำเนินคดีและการบังคับใช้กฎหมาย (Prosecution) 3) ด้านการคุ้มครอง (Protection) 4) ด้านการป้องกัน (Prevention) และ 5) ด้านความร่วมมือ (Partnership) สรุปความก้าวหน้าและความสำเร็จ ดังนี้ (กระทรวงการต่างประเทศ, 2560) 1) ด้านนโยบาย (Policy) รัฐบาลไทยให้ความสำคัญและได้กำหนดให้การแก้ไขปัญหาค้ามนุษย์เป็นวาระเร่งด่วนระดับชาติ 2) ด้านการดำเนินคดีและการบังคับใช้กฎหมาย (Prosecution) รัฐบาลได้เพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินคดีและบังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจังโดยส่งเสริมบูรณาการของการดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหาค้ามนุษย์โดยเฉพาะหน่วยงานด้านการบังคับใช้กฎหมาย 3) ด้านการคุ้มครอง (Protection) รัฐบาลให้ความสำคัญกับการให้ความช่วยเหลือผู้เสียหายเพื่อสร้างชีวิตใหม่และกลับคืนสู่สังคมได้รวมทั้งป้องกันการตกเป็นเหยื่อค้ามนุษย์ซ้ำในอนาคตและให้ความสำคัญแก่การให้ความคุ้มครองกลุ่มที่มีความเปราะบางโดยได้ดำเนินการบนพื้นฐานหลักสิทธิมนุษยชน มุ่งเน้นการไม่เลือกปฏิบัติผลประโยชน์สูงสุดของเด็ก 4) ด้านการป้องกัน (Prevention) รัฐบาลได้ดำเนินมาตรการในการส่งเสริม และปกป้องสิทธิของแรงงานทุกสัญชาติในประเทศไทยอย่างเท่าเทียมกัน โดยมีการปรับปรุงระบบบริหารแรงงานต่างด้าว 5) ด้านความร่วมมือกับภาคส่วนต่าง ๆ (Partnership) ประเด็นการค้ามนุษย์เป็นประเด็นข้ามชาติ รัฐบาลไทยจึงได้เสริม

สร้างความร่วมมือระหว่างภาครัฐภาคเอกชนและภาคประชาสังคมทั้งภายในประเทศและกับต่างประเทศอย่างกว้างขวางมุ่งให้เกิดผลสัมฤทธิ์ที่เป็นรูปธรรมในทางปฏิบัติด้วย

แนวคิดเกี่ยวกับนโยบายสาธารณะ การศึกษา การนำนโยบายไปปฏิบัติ มีความสำคัญอย่างมากในการศึกษาทางด้านรัฐประศาสนศาสตร์ และนโยบายสาธารณะ เนื่องจากการนำนโยบายไปปฏิบัติ นั้น เป็นเรื่องของขั้นตอนที่เกี่ยวข้องกับมาตรการของนโยบายที่มีความสัมพันธ์ระหว่างกระบวนการในการกำหนดนโยบาย เมื่อนโยบายได้รับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรี และนำไปประกาศใช้ในลักษณะต่าง ๆ เช่น พระราชกำหนด พระราชบัญญัติ คำสั่ง หรือมติของคณะรัฐมนตรี ประกาศ หรือกฎกระทรวง โดยหลังจากนั้น นโยบายดังกล่าวถูกนำไปปฏิบัติต่อประชาชนที่เกี่ยวข้อง ซึ่งหากพบว่า นโยบายมีความไม่เหมาะสม ก็จะส่งผลกระทบต่อประชาชนโดยตรง ทำให้ไม่สามารถแก้ไขปัญหาตามที่ตั้งเป้าหมาย หรือคาดหวังได้

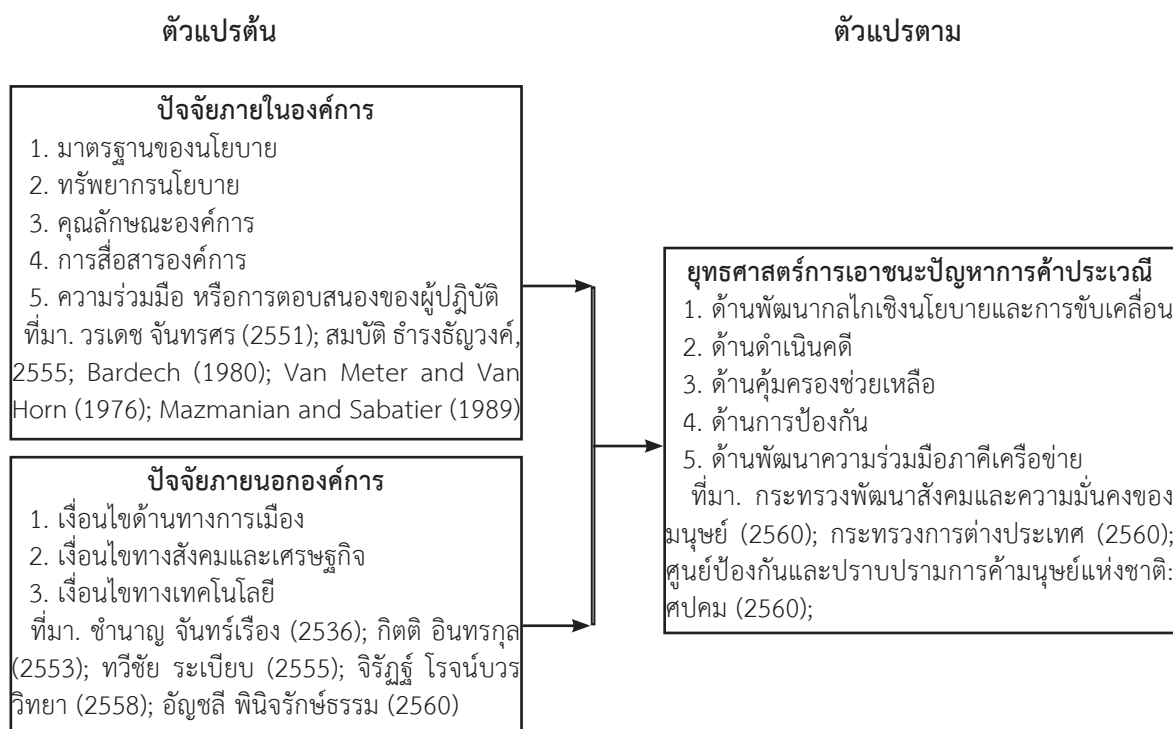
นอกจากนี้การนำนโยบายไปปฏิบัติ จัดเป็นขั้นตอนหนึ่งที่สำคัญต่อกระบวนการนโยบายการศึกษา นโยบายสาธารณะจะเกี่ยวข้องกับ 3 ขั้นตอน ดังนี้ คือ ขั้นแรก คือ การออกแบบและก่อรูปของนโยบาย ขั้นสอง คือ การนำนโยบายไปปฏิบัติ และขั้นสาม คือ การประเมินผลของนโยบาย ซึ่งพบว่า ขั้นตอนที่สอง การนำนโยบายไปปฏิบัติ จะเป็นส่วนที่เป็นปัญหามาตลอด ทำให้การศึกษามุ่งความสนใจไปที่การปรับปรุงคุณภาพการตัดสินใจและการเสนอตัวแบบสำหรับการตัดสินใจนโยบาย Van Meter and Van Horn (1976) ระบุว่า การนำนโยบายไปปฏิบัติเป็นกิจกรรมที่ครอบคลุมกิจกรรมทั้งหมดที่กระทำโดยรัฐบาลและภาคเอกชน ทั้งในรูปปัจเจกบุคคล และกลุ่มบุคคล ที่มีผลต่อการบรรลุความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ได้มีการกำหนดไว้ล่วงหน้าจากการตัดสินใจนโยบาย และหมายรวมถึงปัจจัยทั้งหลายที่มีผลต่อการพยายามเปลี่ยนรูปแบบของการตัดสินใจไปสู่มาตรการเชิงปฏิบัติ Bardech (1980) ให้ความหมายว่า เป็นเกมส์ของกระบวนการทางการเมืองที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดทฤษฎีและการวิจัยการนำนโยบายไปปฏิบัติ และเห็นว่าเป็นกิจกรรมทางสังคมที่เกิดขึ้นและเป็นไปตามข้อกำหนดของนโยบาย การนำนโยบายไปปฏิบัติเป็นกระบวนการทางการเมือง ซึ่งการนำนโยบายไปปฏิบัติเป็นโอกาสแรกที่จะได้นำการตัดสินใจเลือกทาง

เลือกนโยบายไปปฏิบัติตามสถานการณ์ที่เป็นจริง และขั้นตอนทั้งหมดของกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติจะเป็นการสังเคราะห์ และแสดงให้เห็นถึงความหวังในการแก้ไขปัญหาของสังคม ซึ่งความกลัวเกี่ยวกับอุปสรรคที่เกิดขึ้นระหว่างการปฏิบัติงาน และความคิดของผู้มีส่วนร่วมที่ต้องการนำนโยบายไปปฏิบัติให้ประสบความสำเร็จอย่างสมบูรณ์ จึงครอบคลุมกระบวนการแปลงนโยบายที่เป็นนามธรรมให้เป็นแผนงานที่เป็นรูปธรรม ซึ่งสามารถนำไปปฏิบัติ และตรวจสอบระดับความสำเร็จได้

กล่าวโดยสรุปนโยบายสาธารณะเป็นแนวทางโครงการและกิจกรรมในการดำเนินงานบริหารจัดการของรัฐบาลเพื่อที่แก้ไขปัญหาส่วนรวมของสังคม โดยการกำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมายและผลประโยชน์ที่ได้รับให้มีความชัดเจน โปร่งใส ด้วยการประกาศใช้นโยบาย ที่จัดทำในรูปแบบของกฎหมาย ระเบียบและข้อบังคับองค์ประกอบของนโยบายสาธารณะ มีดังนี้ 1) มีวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน มีความสอดคล้องและส่งเสริมซึ่งกันและกัน วัดได้และปฏิบัติได้ จะต้องสอดคล้องกับแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐและตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนโดยส่วนรวมด้วย 2) เป็นแนวทางปฏิบัติกว้าง ๆ ของรัฐบาล

โดยจะต้องผ่านการพิจารณาอย่างสุ่มรอบคอบแล้วว่าเป็นแนวทางที่จะนำไปสู่ผลสำเร็จตามเป้าหมายได้ดีที่สุด แต่จะกำหนดเป็นแนวทางกว้าง ๆ 3) มีความเป็นไปได้ในการนำนโยบายไปปฏิบัติ นโยบายสาธารณะที่กำหนดขึ้นนั้นจะต้องมีการกำหนดแนวทางหรือหลักการในการนำนโยบายไปปฏิบัติด้วย เพื่อให้ให้นโยบายสาธารณะนั้นบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ หากสิ่งใดก็ตามที่กำหนดขึ้นแล้วไม่อยู่ในวิสัยที่จะกระทำให้สำเร็จได้ สิ่งนั้นมีนโยบายสาธารณะแต่จะเป็นเพียงความเพ้อฝันมากกว่า โดยไม่มีความจริงใจและจริงจังในการนำไปปฏิบัติก็ไม่ถือว่าเป็นนโยบายสาธารณะที่ดี 4) เป็นกิจกรรมที่ชอบด้วยกฎหมายหรือเป็นเอกสารที่มีผลทางกฎหมาย มิใช่คำกล่าวลอย ๆ ด้วยวาจา ซึ่งผู้กำหนดนโยบายจะตัดสินใจเพื่อประโยชน์ของคนจำนวนมาก มิใช่ตัดสินใจเพื่อประโยชน์เฉพาะบุคคล และครอบคลุมทั้งกิจกรรมในประเทศและระหว่างประเทศ 5) เป็นทางเลือก ที่รัฐบาลจะกระทำโดยพิจารณาจากผลการวิเคราะห์ทางเลือกที่เหมาะสมที่สุด ทั้งการวิเคราะห์ทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และการบริหารจัดการว่าทางเลือกนั้นเกิดประโยชน์แก่ประชาชนโดยส่วนรวมจริงหรือไม่ (จุมพล หนิมพานิช, 2547, น. 12-13)

กรอบแนวคิดการวิจัย

สมมติฐานการวิจัย

1. ปัจจัยภายในอย่างน้อย 1 ตัวแปรจาก 1) มาตรฐานของนโยบาย 2) ทรัพยากรนโยบาย 3) คุณลักษณะองค์กร 4) การสื่อสารระหว่างองค์กร และ 5) ความร่วมมือหรือการตอบสนองของผู้ปฏิบัติ ส่งผลต่อการปฏิบัติตามยุทธศาสตร์การเอาชนะปัญหาการค้าประเวณี
2. ปัจจัยภายนอกอย่างน้อย 1 ตัวแปรจาก 1) ด้านการเมือง 2) ด้านสังคมและเศรษฐกิจ และ 3) ด้านเทคโนโลยีส่งผลต่อการปฏิบัติตามยุทธศาสตร์การเอาชนะปัญหาการค้าประเวณี

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey research) ที่ใช้วิจัยแบบเชิงปริมาณ (Quantitative research) โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการศึกษาวิจัย (วิโรจน์ สารรัตน์, 2550, น. 7) ทำการกำหนดขอบเขตด้านเนื้อหาที่ได้จากการทบทวนวรรณกรรมที่ต่างๆเกี่ยวข้อง ในประเด็นของยุทธศาสตร์การเอาชนะปัญหาการค้าประเวณี ปัจจัยที่ส่งผลต่อการปฏิบัติตามยุทธศาสตร์ ที่เป็นปัจจัยภายใน และปัจจัยภายนอก

ตาราง 1

แสดงจำนวนอัตราเจ้าพนักงานฝ่ายสืบสวนปราบปราม สังกัดกองบังคับการตำรวจนครบาล 9 กองบัญชาการตำรวจนครบาล กองบัญชาการตำรวจนครบาล แบ่งตามสถานีตำรวจ ณ เดือนธันวาคม 2561 จำแนกตามชั้นยศ

สถานีตำรวจนครบาล	สถานภาพกำลังพล บก.น9		กำลังพลทั้งหมด
	สัญญาบัตร	ชั้นประทวน	
1. สถานีตำรวจนครบาลท่าข้าม	58	155	213
2. สถานีตำรวจนครบาลแสมดำ	57	68	145
3. สถานีตำรวจนครบาลเทียนทะเล	21	69	90
4. สถานีตำรวจนครบาลบางขุนเทียน	63	151	214
5. สถานีตำรวจนครบาลภาษีเจริญ	71	104	175
6. สถานีตำรวจนครบาลหลักสอง	63	94	157
7. สถานีตำรวจนครบาลเพชรเกษม	60	91	151
8. สถานีตำรวจนครบาลหนองแขม	75	81	156
9. สถานีตำรวจนครบาลหนองค้างพลู	67	70	137
10. สถานีตำรวจนครบาลบางบอน	56	89	145
รวม	591	972	1563

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการศึกษาวิจัยเชิงปริมาณ ได้แก่ ข้าราชการตำรวจที่สังกัดกองบังคับการตำรวจนครบาล 9 กองบัญชาการตำรวจนครบาล รวมจำนวน 10 แห่ง ได้แก่ 1) สถานีตำรวจนครบาลท่าข้าม 2) สถานีตำรวจนครบาลแสมดำ 3) สถานีตำรวจนครบาลเทียนทะเล 4) สถานีตำรวจนครบาลบางขุนเทียน 5) สถานีตำรวจนครบาลภาษีเจริญ 6) สถานีตำรวจนครบาลหลักสอง 7) สถานีตำรวจนครบาลเพชรเกษม 8) สถานีตำรวจนครบาลหนองแขม 9) สถานีตำรวจนครบาลหนองค้างพลู 10) สถานีตำรวจนครบาลบางบอน ซึ่งมีสถานภาพกำลังพลกองบังคับการตำรวจนครบาล 9 (บก. น 9) จำนวนกำลังพลทั้งหมด รวม 1,563 นาย (แบ่งเป็นระดับสัญญาบัตร จำนวน 591 นาย และระดับชั้นประทวนจำนวน 972 นาย) (กองบัญชาการตำรวจนครบาล, 2560) กลุ่มตัวอย่าง การวิจัยครั้งนี้ ทำการสุ่มตัวอย่างด้วยวิธีของ Yamanae (1967) จำนวนกำลังพล สังกัดกองบังคับการตำรวจนครบาล 9 กองบัญชาการตำรวจนครบาล 10 แห่ง ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 นาย ดังนี้

จากนั้น นำมาคำนวณกลุ่มตัวอย่าง

$$\frac{n = 1,563}{1 + 1,563(0.05)^2} = 400$$

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เป็นแบบสอบถาม จำนวน 3 ตอน ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล รวม 5 ข้อ ตอนที่ 2 รวมจำนวน 42 ข้อและตอนที่ 3 จำนวน 22 ข้อ รวม 64 ข้อ โดยได้ค่าความสอดคล้องระหว่างข้อถามกับ วัตถุประสงค์หรือเนื้อหา IOC (Index of Item Objective Congruence) ได้ค่า IOC = .966 และได้กำหนดช่วงของ ค่าเฉลี่ยต่อการปฏิบัติตามยุทธศาสตร์การเอาชนะปัญหา การค้าประเวณี เพื่อการแปลผลข้อมูลดังนี้

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.21-5.00 เท่ากับ ระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.41-4.20 เท่ากับ ระดับมาก

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.61-3.40 เท่ากับ ระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.81-2.60 เท่ากับ ระดับน้อย

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00-1.80 เท่ากับ ระดับน้อยที่สุด

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ 1) ผู้ศึกษาวิจัยใช้ระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล ในระหว่างวันที่ 1 สิงหาคม 2561 – 31 กรกฎาคม 2561 โดยเดินทางไปสัมภาษณ์เป็นรายบุคคล และมอบแบบสัมภาษณ์ให้ผู้ตอบแบบสัมภาษณ์เขียนเพิ่มเติม ในกรณีที่ต้องการเพิ่มเติมรายละเอียด หรือประเด็นอื่น ๆ ที่ต้องการให้ข้อมูลเพิ่มเติม 2) ผู้ศึกษาวิจัย ทำการขออนุญาตผู้ให้สัมภาษณ์ทุกครั้งที่จะทำการสัมภาษณ์ และขออนุญาตใช้เครื่องมือ อุปกรณ์เพิ่มเติมในการบันทึกเสียง เช่น เครื่องบันทึกเสียง มือถือ หากไม่อนุญาตจะทำการบันทึกไว้ 3) ภายหลังทำการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยจะนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาบันทึกทันที โดยทำการถอดเทปคำพูดให้ผู้ให้สัมภาษณ์ได้ให้ข้อมูลไว้

การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ ผู้ศึกษาวิจัย ได้ดำเนินการส่งแบบสอบถามไปยังสถานีดารวจนครบาล ในสังกัดกองบังคับการตำรวจนครบาล 9 กองบัญชาการตำรวจนครบาล จำนวน 10 แห่ง รวมทั้งสิ้นจำนวน 400

ชุด โดยการนำส่งด้วยตนเอง

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์สมการถดถอยเชิงพหุคูณเส้นตรง หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

ผลการวิจัย

1. ระดับการปฏิบัติตามยุทธศาสตร์การเอาชนะปัญหาการค้าประเวณีตามการนำนโยบายไปปฏิบัติที่เป็นปัจจัยภายในองค์กรทั้ง 5 ด้าน พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด 3 ด้าน ดังนี้คือ ด้านทรัพยากรของนโยบาย ด้านการสื่อสารองค์กร และคุณลักษณะขององค์กร ส่วนด้านมาตรฐานของนโยบาย และด้านความร่วมมือของผู้ปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด 2 ด้าน สำหรับปัจจัยภายนอกองค์กรทั้ง 3 ด้าน พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก พิจารณาเป็นรายด้าน ด้านเงื่อนไขทางเทคโนโลยี อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านเงื่อนไขทางการเมือง และอันดับสุดท้ายคือ ด้านเงื่อนไขทางเศรษฐกิจ สังคม อยู่ในระดับมาก และสำหรับระดับการปฏิบัติตามกรอบยุทธศาสตร์การเอาชนะปัญหาการค้าประเวณี 5 ประเด็นหลัก พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ด้านการป้องกัน ด้านดำเนินคดี ด้านพัฒนากลไกเชิงนโยบายอยู่ในระดับมากที่สุด โดยด้านคุ้มครองช่วยเหลือ และด้านพัฒนาความร่วมมือภาคีเครือข่าย อยู่ในระดับมาก

2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการปฏิบัติตามยุทธศาสตร์การเอาชนะปัญหาการค้าประเวณี ซึ่งเป็นปัจจัยภายใน พบว่า ปัจจัยภายในที่ส่งผลต่อการปฏิบัติตามยุทธศาสตร์ ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย พบว่าคือ ด้านทรัพยากรของนโยบาย รองลงมาคือ ด้านการสื่อสารองค์กร และด้านคุณลักษณะขององค์กร ส่วนด้านมาตรฐานของนโยบาย และ ด้านความร่วมมือของผู้ปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด 2 ด้าน ส่วนปัจจัยภายนอกที่ส่งผลต่อการปฏิบัติตามยุทธศาสตร์ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อยคือ ด้านเงื่อนไขทางเทคโนโลยี รองลงมาคือ ด้านเงื่อนไขทางการเมือง อยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด

คือ ด้านเงื่อนไขทางเศรษฐกิจ สังคมอยู่ในระดับมาก ส่วนผลการวิเคราะห์การปฏิบัติตามยุทธศาสตร์การเอาชนะปัญหาการค้าประเวณีที่ส่งผลในภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านการป้องกัน ด้านดำเนินคดี และด้านพัฒนากลไกเชิงนโยบาย ส่วนด้านคุ้มครองช่วยเหลือและด้านพัฒนาความร่วมมือภาคีเครือข่ายอยู่ในระดับมาก 3) ผลการทดสอบสมมติฐาน เกี่ยวกับปัจจัยภายในที่ส่งผลต่อการปฏิบัติตามยุทธศาสตร์การเอาชนะปัญหาการค้าประเวณี โดยใช้การวิเคราะห์สมการถดถอยเชิงพหุคูณเส้นตรง โดยมีเงื่อนไขดังต่อไปนี้ (1) ค่าเฉลี่ยของความคลาด

เคลื่อน มีค่าเท่ากับ 0 โดยวิธีการกำลังสองน้อยที่สุด จะมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0 เสมอ (2) การตรวจสอบจากปัญหา Multicollinearity กล่าวคือ ตัวแปรอิสระทั้งหมดจะต้องไม่มีความสัมพันธ์กันเอง โดยใช้สถิติตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระหลาย ๆ ตัวด้วยค่าสถิติ Collinearity Statistics ผลที่ได้มี 2 ค่า คือ ค่า Tolerance อยู่ระหว่าง 0.387 – 0.841 ซึ่งมีค่ามากกว่า 0.10 และค่า Variance Inflation Factor (VIF) อยู่ระหว่าง 1.189 – 2.582 ซึ่ง มีค่าน้อยกว่า 10 แสดงว่าไม่มีปัญหา Multicollinearity หรือไม่เกิดสหสัมพันธ์กันเองระหว่างตัวแปรอิสระ ดังตารางที่ 1

ตาราง 1

แสดงค่า Tolerance และ VIF ของตัวแปรอิสระ

ตัวแปร	Tolerance	VIF
ด้านมาตรฐานของนโยบาย	0.514	1.945
ด้านทรัพยากรของนโยบาย	0.781	1.280
ด้านคุณลักษณะขององค์กร	0.387	2.582
ด้านการสื่อสารองค์กร	0.561	1.781
ด้านความร่วมมือ หรือการตอบสนองของผู้ปฏิบัติ	0.841	1.189

(3) การตรวจสอบความเป็นอิสระของความคลาดเคลื่อน โดยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ มีค่าระหว่าง 0.042 - 0.678 (r น้อยกว่า 0.80) (กลายาวาณิชบัญชา, 2550) ผลปรากฏดังตารางที่ 2 ซึ่งปรากฏว่าทุกคู่มีความสัมพันธ์ไม่เกิน 0.80 แสดงถึงตัวแปรอิสระทุกตัวไม่มีปัญหา Multicollinearity 4. ความคลาดเคลื่อนเป็นอิสระต่อกัน โดยพิจารณาจากค่า Durbin-Watson มี

ค่า 1.370 แสดงว่าค่าความคลาดเคลื่อนระหว่างตัวแปร มีความอิสระต่อกัน เมื่อทดสอบเงื่อนไขข้างต้น สรุปได้ว่าชุดข้อมูลเป็นไปตามเงื่อนไขที่กำหนด จึงวิเคราะห์ปัจจัยภายในที่ส่งผลต่อการปฏิบัติตามยุทธศาสตร์การเอาชนะปัญหาการค้าประเวณีของบังคับการตำรวจนครบาล 9 กองบัญชาการตำรวจนครบาลได้ คือ ด้านความร่วมมือหรือการตอบสนองของผู้ปฏิบัติ ดังตารางที่ 2

ตาราง 2

แสดงการวิเคราะห์ความถดถอยแบบพหุคูณด้วยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

ตัวแปร	ด้านมาตรฐาน ของนโยบาย	ด้าน ทรัพยากร ของนโยบาย	ด้าน คุณลักษณะ ขององค์กร	ด้าน การสื่อสารองค์กร	ด้าน ความร่วมมือ ของผู้ปฏิบัติ	ยุทธศาสตร์การ เอาชนะปัญหา การค้าประเวณี
ด้านมาตรฐาน ของนโยบาย	1.00	0.426**	0.678**	0.351**	0.097	0.365**
ด้านทรัพยากร ของนโยบาย	-	1.00	0.429**	0.252**	0.042	0.370**
ด้านคุณลักษณะ ขององค์กร	-	-	1.00	0.584**	0.134**	0.367**
ด้านการสื่อสาร องค์กร	-	-	-	1.00	0.381**	0.381**
ด้านความร่วมมือ ของผู้ปฏิบัติ	-	-	-	-	1.00	0.372**
ยุทธศาสตร์การ เอาชนะปัญหา การค้าประเวณี	-	-	-	-	-	1.00

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 *มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

ผู้วิจัยนำตัวแปรอิสระ หรือตัวแปรทำนายเข้าทั้งหมด เพื่อดูว่าตัวแปรเหล่านี้มีตัวแปรใดที่สามารถร่วมทำนายตัวแปรตามได้ โดยใช้สถิติถดถอยเชิงพหุคูณ ผลการวิเคราะห์พบว่า มีปัจจัยภายใน 4 ตัวแปร ที่ส่งผลต่อการปฏิบัติตามยุทธศาสตร์ คือ ด้านมาตรฐานของนโยบาย ด้านทรัพยากรของนโยบาย ด้านการสื่อสารองค์กร และด้าน

ความร่วมมือของผู้ปฏิบัติ โดยตัวแปรอิสระทั้ง 4 ตัวแปรดังกล่าวสามารถร่วมกันทำนายการปฏิบัติตามยุทธศาสตร์การเอาชนะปัญหาการค้าประเวณี ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อำนาจทำนายประมาณร้อยละ 31.10 (Adjust R Square = 0.311) ดังตารางที่ 3

ตาราง 3

แสดงผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการปฏิบัติตามยุทธศาสตร์การเอาชนะปัญหาการค้าประเวณี: กรณีศึกษาของบึงค้ำการตำรวจนครบาล 9 กองบัญชาการตำรวจนครบาล

ปัจจัยภายในที่ส่งผลต่อการปฏิบัติ ตามยุทธศาสตร์การเอาชนะ ปัญหาการค้าประเวณี	การปฏิบัติยุทธศาสตร์ การเอาชนะปัญหาการค้าประเวณี			t	p
	B	SE	β		
ค่าคงที่ (a)	1.942	0.171		11.326	0.000
ด้านมาตรฐานของนโยบาย	0.098	0.035	0.163	2.807	0.005*
ด้านทรัพยากรของนโยบาย	0.161	0.032	0.239	5.086	0.000*
ด้านคุณลักษณะขององค์กร	0.027	0.045	0.040	0.603	0.547
ด้านการสื่อสารองค์กร	0.086	0.037	0.129	2.324	0.021*
ด้านความร่วมมือของผู้ปฏิบัติ	0.175	0.027	0.291	6.432	0.000*

Adjusted R Square = 0.311 R = 0.566 R Square = 0.320 Durbin-Watson = 1.370

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01

สมการในรูปของประชากร $y = \beta_0 + \beta_1x_1 + \beta_2x_2 + \dots + \beta_kx_k + \epsilon$

สมการในรูปของตัวอย่าง $y = b_0 + b_1x_1 + b_2x_2 + \dots + b_kx_k + e$

สมการทำนายผล (สมการพยากรณ์) $\hat{y} = b_0 + b_1x_1 + b_2x_2 + \dots + b_kx_k$

ผลการทดสอบสมมติฐานเกี่ยวกับปัจจัยภายนอกหรือปัจจัยแฝงที่ส่งผลต่อการปฏิบัติตามยุทธศาสตร์การเอาชนะปัญหาการค้าประเวณี โดยใช้การวิเคราะห์สมการถดถอยเชิงพหุคูณเส้นตรง (Multiple Regression Analysis) โดยมีเงื่อนไขดังต่อไปนี้ (1) ค่าเฉลี่ยของความ

คลาดเคลื่อน มีค่าเท่ากับ 0 โดยวิธีการกำลังสองน้อยที่สุดจะมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0 เสมอ (2) การตรวจสอบจากปัญหา Multicollinearity กล่าวคือ ตัวแปรอิสระทั้งหมดจะต้องไม่มีความสัมพันธ์กันเอง โดยใช้สถิติตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระหลาย ๆ ตัวด้วยค่าสถิติ Collinearity Statistics ผลที่ได้มี 2 ค่า คือ ค่า Tolerance อยู่ระหว่าง 0.679 – 0.830 ซึ่งมีความมากกว่า 0.10 และค่า Variance Inflation Factor (VIF) อยู่ระหว่าง 1.205 – 1.473 ซึ่งมีค่าน้อยกว่า 10 แสดงว่าไม่มีปัญหา Multicollinearity หรือไม่เกิดสหสัมพันธ์กันเองระหว่างตัวแปรอิสระ ดังตารางที่ 4

ตาราง 4

แสดงค่า Tolerance และ VIF ของตัวแปรอิสระ

ตัวแปร	Tolerance	VIF
ด้านเงื่อนไขทางการเมือง	0.721	1.386
ด้านเงื่อนไขทางเศรษฐกิจ สังคม	0.830	1.205
ด้านเงื่อนไขทางเทคโนโลยี	0.679	1.473

(3) การตรวจสอบความเป็นอิสระของความคลาดเคลื่อน โดยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระมีค่าระหว่าง 0.315 - 0.545 (r น้อยกว่า 0.80) (กลยา

วานิชย์บัญชา, 2550) ผลปรากฏดังตารางที่ 5 ซึ่งปรากฏว่า ทุกคู่มีความสัมพันธ์ไม่เกิน 0.80 แสดงถึงตัวแปรอิสระทุกตัวไม่มีปัญหา Multicollinearity

ตาราง 5

แสดงการวิเคราะห์ความถดถอยแบบพหุคูณด้วยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

ตัวแปร	ด้านเงื่อนไขทางการเมือง	ด้านเงื่อนไขทางเศรษฐกิจ สังคม	ด้านเงื่อนไขทางเทคโนโลยี	ยุทธศาสตร์การเอาชนะปัญหาการค้าประเวณี
ด้านเงื่อนไขทางการเมือง	1.00	0.315**	0.513**	0.421**
ด้านเงื่อนไขทางเศรษฐกิจ สังคม	-	1.00	0.390**	0.441**
ด้านเงื่อนไขทางเทคโนโลยี	-	-	1.00	0.545**
ยุทธศาสตร์การเอาชนะปัญหาการค้าประเวณี	-	-	-	1.00

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01, * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

(4) ความคลาดเคลื่อนเป็นอิสระต่อกัน โดยพิจารณาจากค่า Durbin-Watson มีค่า 1.254 แสดงว่าค่าความคลาดเคลื่อนระหว่างตัวแปรมีความอิสระต่อกัน เมื่อทดสอบเงื่อนไขข้างต้น สรุปได้ว่า ชุดข้อมูลเป็นไปตาม

เงื่อนไขที่กำหนด จึงวิเคราะห์ปัจจัยภายนอกหรือปัจจัยแฝงที่ส่งผลต่อการปฏิบัติตามยุทธศาสตร์การเอาชนะปัญหาการค้าประเวณีกองบังคับการตำรวจนครบาล 9 กองบัญชาการตำรวจนครบาลได้ ดังตารางที่ 6

ตาราง 6

แสดงผลการวิเคราะห์ปัจจัยภายนอกหรือปัจจัยแฝงที่ส่งผลต่อการปฏิบัติตามยุทธศาสตร์การเอาชนะปัญหาการค้าประเวณี: กรณีศึกษากองบังคับการตำรวจนครบาล 9 กองบัญชาการตำรวจนครบาล

ปัจจัยภายนอกหรือปัจจัยแฝงที่ส่งผลต่อการปฏิบัติตามยุทธศาสตร์การเอาชนะปัญหาการค้าประเวณี	การปฏิบัติตามยุทธศาสตร์การเอาชนะปัญหาการค้าประเวณี			t	p
	B	SE	β		
ค่าคงที่ (a)	2.136	0.142		15.054	0.000
ด้านเงื่อนไขทางการเมือง	0.106	0.033	0.152	3.257	0.001*
ด้านเงื่อนไขทางเศรษฐกิจ สังคม	0.155	0.027	0.249	5.714	0.000*
ด้านเงื่อนไขทางเทคโนโลยี	0.242	0.031	0.370	7.686	0.000*

Adjusted R Square = 0.371 R = 0.613 R Square = 0.376 Durbin-Watson = 1.254

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

จากตารางที่ 6 ผู้วิจัยนำตัวแปรอิสระ หรือตัวแปรทำนายเข้าทั้งหมดเพื่อดูว่าตัวแปรเหล่านี้มีตัวแปรใดที่สามารถร่วมทำนายตัวแปรตามได้ โดยใช้สถิติถดถอยเชิงพหุคูณ พบว่า มีปัจจัยภายนอกหรือปัจจัยแฝงทั้ง 3 ตัวแปรที่ส่งผลต่อการปฏิบัติตามยุทธศาสตร์การเอาชนะปัญหาการค้าประเวณี: กรณีศึกษากองบังคับการตำรวจนครบาล 9 กองบัญชาการตำรวจนครบาล คือ ด้านเงื่อนไขทางการเมือง ด้านเงื่อนไขทางเศรษฐกิจ สังคม และด้านเงื่อนไขทางเทคโนโลยี โดยตัวแปรอิสระทั้ง 3 ตัวแปรดังกล่าวสามารถร่วมกันทำนายการปฏิบัติตามยุทธศาสตร์การเอาชนะปัญหาการค้าประเวณี ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อำนาจทำนายประมาณร้อยละ 37.10 (Adjust R Square = 0.371)

ผลการทดสอบสมมติฐานเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการปฏิบัติตามยุทธศาสตร์การเอาชนะปัญหาการค้าประเวณี โดยใช้การวิเคราะห์สมการถดถอยเชิงพหุคูณเส้นตรง (Multiple Regression Analysis) โดยมีเงื่อนไขดังต่อไปนี้ (1) ค่าเฉลี่ยของความคลาดเคลื่อน มีค่าเท่ากับ 0 โดยวิธีการกำลังสองน้อยที่สุด จะมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0 เสมอ (2) การตรวจสอบจากปัญหา Multicollinearity กล่าวคือ ตัวแปรอิสระทั้งหมดจะต้องไม่มีความสัมพันธ์กันเอง โดยใช้สถิติตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระหลาย ๆ ตัวด้วยค่าสถิติ Collinearity Statistics ผลที่ได้มี 2 ค่า คือ ค่า Tolerance ได้ 0.759 ซึ่งมีความมากกว่า 0.10 และค่า Variance Inflation Factor (VIF) ได้ 1.318 ซึ่งมีค่าน้อยกว่า 10 แสดงว่าไม่มีปัญหา Multicollinearity หรือไม่เกิดสหสัมพันธ์กันเองระหว่างตัวแปรอิสระ ดังตารางที่ 7

ตาราง 7

แสดงค่า Tolerance และ VIF ของตัวแปรอิสระ

ตัวแปร	Tolerance	VIF
ปัจจัยภายในที่ส่งผลต่อการปฏิบัติตามยุทธศาสตร์ การเอาชนะปัญหาการค้าประเวณี	0.759	1.318
ปัจจัยภายนอกหรือปัจจัยแฝงที่ส่งผลต่อการปฏิบัติตาม ยุทธศาสตร์การเอาชนะปัญหาการค้าประเวณี	0.759	1.318

(3) การตรวจสอบความเป็นอิสระของความคลาดเคลื่อน โดยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระมีค่าระหว่าง 0.491 - 0.605 (r น้อยกว่า 0.80) (กลายวานิชย์บัญชา, 2550) ผลปรากฏดังตารางที่ 8 ซึ่งปรากฏว่า ทุกคู่มีความสัมพันธ์ไม่เกิน 0.80 แสดงถึงตัวแปรอิสระทุกตัวไม่มีปัญหา Multicollinearity

ตาราง 8

แสดงการวิเคราะห์ความถดถอยแบบพหุคูณด้วยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์

ตัวแปร	ปัจจัยภายในที่ส่งผลต่อการปฏิบัติตามยุทธศาสตร์การเอาชนะปัญหาการค้าประเวณี	ปัจจัยภายนอกหรือปัจจัยแฝงที่ส่งผลต่อการปฏิบัติตามยุทธศาสตร์การเอาชนะปัญหาการค้าประเวณี	ยุทธศาสตร์การเอาชนะปัญหาการค้าประเวณี
ปัจจัยภายในที่ส่งผลต่อการปฏิบัติตามยุทธศาสตร์การเอาชนะปัญหาการค้าประเวณี	1.00	0.491**	0.544**
ปัจจัยภายนอกหรือปัจจัยแฝงที่ส่งผลต่อการปฏิบัติตามยุทธศาสตร์การเอาชนะปัญหาการค้าประเวณี	-	1.00	0.605**
ยุทธศาสตร์การเอาชนะปัญหาการค้าประเวณี	-	-	1.00

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01

(4) ความคลาดเคลื่อนเป็นอิสระต่อกัน โดยพิจารณาจากค่า Durbin-Watson มีค่า 1.412 แสดงว่าค่าความคลาดเคลื่อนระหว่างตัวแปรมีความอิสระต่อกันเมื่อทดสอบเงื่อนไขข้างต้น สรุปได้ว่า ชุดข้อมูลเป็นไปตามเงื่อนไขที่กำหนด จึงวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการปฏิบัติตามยุทธศาสตร์การเอาชนะปัญหาการค้าประเวณี กองบังคับการตำรวจนครบาล 9 กองบัญชาการตำรวจนครบาลได้

ตาราง 9

แสดงผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการปฏิบัติตามยุทธศาสตร์การเอาชนะปัญหาการค้าประเวณี: กรณีศึกษาของ บังคับการตำรวจนครบาล 9 กองบัญชาการตำรวจนครบาล

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการปฏิบัติตามยุทธศาสตร์การเอาชนะปัญหาการค้าประเวณี ภาพรวม	การปฏิบัติตามยุทธศาสตร์การเอาชนะปัญหาการค้าประเวณี			t	p
	B	SE	β		
ค่าคงที่ (a)	1.381	0.164		8.444	0.000
ปัจจัยภายในที่ส่งผลต่อการปฏิบัติตามยุทธศาสตร์การเอาชนะปัญหาการค้าประเวณี	0.306	0.040	0.325	7.575	0.000*
ปัจจัยภายนอกหรือปัจจัยแฝงที่ส่งผลต่อการปฏิบัติตามยุทธศาสตร์การเอาชนะปัญหาการค้าประเวณี	0.376	0.036	0.445	10.379	0.000*

Adjusted R Square = 0.443 R = 0.668 R Square = 0.446 Durbin-Watson = 1.412

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

จากตารางที่ 9 ผู้วิจัยนำตัวแปรอิสระ หรือตัวแปรทำนายเข้าทั้งหมดเพื่อดูว่าตัวแปรเหล่านี้มีตัวแปรใดที่สามารถร่วมทำนายตัวแปรตามได้ โดยใช้สถิติถดถอยเชิงพหุคูณ ซึ่งผลจากการวิเคราะห์พบว่า มีปัจจัยที่ส่งผลต่อการปฏิบัติตามยุทธศาสตร์การเอาชนะปัญหาการค้าประเวณี ในภาพรวมทั้ง 2 ตัวแปร คือ ปัจจัยภายในที่ส่งผลต่อการปฏิบัติตามยุทธศาสตร์การเอาชนะปัญหาการค้าประเวณี และปัจจัยภายนอกหรือปัจจัยแฝงที่ส่งผลต่อการปฏิบัติตามยุทธศาสตร์การเอาชนะปัญหาการค้าประเวณี โดยตัวแปรอิสระทั้ง 2 ตัวแปรดังกล่าวสามารถร่วมกันทำนายด้านการปฏิบัติตามยุทธศาสตร์การเอาชนะปัญหาการค้าประเวณีได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อำนาจทำนายประมาณร้อยละ 44.30

การอภิปรายผล

สามารถอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์การวิจัย คือ วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อศึกษาระดับการปฏิบัติตามยุทธศาสตร์ และ วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อศึกษาปัจจัยภายใน ปัจจัยภายนอกที่ส่งผลต่อระดับการปฏิบัติตามยุทธศาสตร์การเอาชนะปัญหาการค้าประเวณีของการนำนโยบายไปปฏิบัติ

ผลการวิจัยพบว่า ด้านมาตรฐานของนโยบาย มาตรฐานนโยบายที่ต้นผู้ปฏิบัติต้องมีการปฏิบัติตามนโยบายที่ได้กำหนดไว้แล้ว โดยปฏิบัติตามขั้นตอนที่ได้วางไว้ และมีการติดตามผลในการปฏิบัติ และประเมินผลของ

การปฏิบัติตามนโยบาย โดยนโยบายต้องมีความชัดเจนทั้งวัตถุประสงค์ และกลุ่มเป้าหมายที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติ มีความง่ายต่อการนำไปปฏิบัติ และต้องมีการกำหนดแนวทางที่เหมาะสมสำหรับการแก้ไขปัญหาที่จะเกิดขึ้นไว้ล่วงหน้า Van Meter and Van Horn (1975 p. 447 อ้างถึงในกิตติอินทรกุล, 2553, น. 5) พบว่า การนำเอานโยบายไปปฏิบัติอย่างประสบความสำเร็จนั้นมีอยู่หลายประการ เช่น จัดสมรรถนะหน่วยงานที่รับผิดชอบในการปฏิบัติตามนโยบาย ความชัดเจนของตัวนโยบายและกระบวนการในการติดต่อสื่อสาร การให้ความร่วมมือสนับสนุนจากผู้ปฏิบัติงาน และยังให้ความสำคัญต่อปัจจัยสภาพแวดล้อมภายนอกทั้งทางเศรษฐกิจ การเมือง และสังคม ดังที่เพ็ญศิริ พันพา (2550) กล่าวว่า ปัจจัยเกี่ยวกับนโยบายของรัฐ ในการปฏิบัติตามนโยบายมีความยุ่งยากต่อการปฏิบัติ มีความสลับซับซ้อน หน่วยงานขาดการติดตามผลในการแก้ปัญหาอย่างลึกซึ้ง ทำให้เกิดการปฏิบัติตามนโยบายในการแก้ไขปัญหาไม่ตรงจุด สอดคล้องกับประณยา ชัยรังษี, เสน่ห์ จัยโต และชินรัตน์ สมสืบ (2556) ที่การวิจัยชี้ว่า ควรกำหนดแนวปฏิบัติตามนโยบายที่ชัดเจน วรรณภา วามานนท์ (2561) ชี้ให้เห็นประเด็นที่สำคัญของกระบวนการนโยบายสาธารณะในประเทศไทย ประกอบด้วยขั้นตอนสำคัญ คือการก่อตัวของนโยบายการนำนโยบายไปปฏิบัติ และการประเมินนโยบายซึ่งล้วนแล้วแต่ต้องมีความเชื่อมโยงด้วยกันทุกขั้นตอน แต่ในนโยบายสาธารณะในประเทศไทย มักจะพบปัญหาในทุกๆ ขั้นตอน คือ การกำหนดนโยบายไม่เป็นไปตามขั้น

ตอนกระบวนการนโยบาย การตัดสินใจในนโยบายไม่ได้คำนึงในหลากหลายมิติทางสังคม และเศรษฐศาสตร์ในระดับชุมชน นโยบายไม่มีหลักเหตุผล

ด้านทรัพยากรนโยบาย พบว่า จำแนกประเด็นที่สำคัญออกได้เป็น 2 ประเด็น คือ 1) ประเด็นปัญหาที่พบในการปฏิบัติงาน และ 2) ประเด็นการแก้ไขปัญหาดังนี้

การปฏิบัติงานในเรื่องของการจัดสรรงบประมาณด้านการพัฒนาความรู้ ทักษะที่เหมาะสมกับผู้ปฏิบัติงานด้านความรู้ในเรื่องของกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงาน และการเรียนรู้วิธีการใหม่ๆ ที่เหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับเพ็ญศิริ พันพา (2550) ที่ระบุว่า การเสริมสร้างองค์ความรู้แก่ทีมงาน เจ้าหน้าที่ผู้มีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรง และการจัดอบรมให้ความรู้เฉพาะเรื่อง เช่น กฎหมายที่เกี่ยวข้องโดยเฉพาะเรื่องของการค้ามนุษย์ การเข้มงวดในการบังคับใช้มาตรการทางกฎหมาย การปรับกฎหมายให้มีบทลงโทษที่สูงขึ้น สอดคล้องกับการศึกษาของกิตติ อินทรกุล (2553) ที่ระบุว่า การกระจายงบประมาณยังไม่มีประสิทธิภาพชัดเจนไม่ครอบคลุมปัญหาของแต่ละพื้นที่ การจัดสรรงบประมาณอิงอยู่กับสภาพทางการเมือง บางกิจกรรมขาดงบประมาณสนับสนุนในขณะที่บางกิจกรรมมีความซ้ำซ้อนในการใช้งบประมาณ ทำให้การดำเนินงานไม่คล่องตัว วรณา แจ่มจรรยา (2557) กล่าวว่า งบประมาณและวัสดุอุปกรณ์มีไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติตามแผน ทำให้ไม่สามารถปฏิบัติตามแผนที่กำหนดไว้ได้

ด้านคุณลักษณะขององค์กร พบว่า คุณลักษณะขององค์กรที่จะประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย วัตถุประสงค์ของนโยบาย หรือยุทธศาสตร์ที่ได้กำหนดไว้ มีปัจจัยที่เกี่ยวข้องหลากหลายปัจจัย คือ ผู้บริหารองค์กรต้องมีการใช้อำนาจหน้าที่ที่ถูกต้อง ยุติธรรม หรือมีหลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานองค์กร บุคลากรในองค์กรต่างคนต่างรู้หน้าที่ มีความไว้วางใจ เชื่อใจ มีความผูกพันในองค์กร เพราะจะทำให้งานที่ออกมามีประสิทธิภาพมีเป้าหมายในการดำเนินงานที่ชัดเจน และควรมีสายการบังคับบัญชาสั้น เพื่อความสะดวกและคล่องตัวในการปฏิบัติงาน เน้นการปฏิบัติงานที่ทำให้เกิดความไว้วางใจ น่าเชื่อถือซึ่งกันและกัน ซึ่งสอดคล้องกับประณยา ชัยรังษี, เสน่ห์ จัยโต และชินรัตน์ สมสืบ (2556) ผลวิจัยชี้ ผู้นำที่มีหลักธรรมาภิบาล และให้ความสำคัญของการสร้างขวัญและกำลังใจบุคลากร โดยมีการประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากรอย่างยุติธรรม

และควรพัฒนาบุคลากรให้มีสมรรถนะในการปฏิบัติงานเพิ่มมากขึ้น ขณะที่พจนา แยมน์ยนา (2556) วิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ ซึ่งผลการวิจัยชี้ว่า ปัจจัยนโยบายด้านทรัพยากร และคุณลักษณะของหน่วยงาน และผู้นำนโยบายไปปฏิบัติไม่มีความสัมพันธ์กับผลการปฏิบัติตามนโยบาย แต่ปัจจัยด้านมาตรฐานนโยบายเงื่อนไขทางเศรษฐกิจและสังคม เงื่อนไขทางการเมืองและทัศนคติของผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ มีความสัมพันธ์และสามารถพยากรณ์ผลการปฏิบัติตามนโยบายได้ร้อยละ 9

ด้านการสื่อสารองค์การ พบว่า การสื่อสารองค์การที่ดี ที่จะทำให้การปฏิบัติได้ผลอย่างเต็มประสิทธิภาพ คือ ควรนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้การปฏิบัติงานเพื่อเพิ่มความเร็ว ซึ่งพบว่า มีความสอดคล้องกับกิตติ อินทรกุล (2553) ที่ระบุว่า การสื่อสารองค์การ ควรจัดให้มีศูนย์กลางข้อมูลกลาง และนำเทคโนโลยีมาใช้เพื่อจะเป็นวิธีการสื่อสารที่รวดเร็ว และมีความยืดหยุ่น รวมทั้งควรมีระบบในการตรวจติดตามผล และการให้ข้อมูลย้อนกลับสู่ระดับผู้บังคับบัญชา และยังคงควรมีการจำแนกนโยบายออกเป็น ส่วนที่ชัดเจน หรือควรมีการจัดรูปแบบข้อมูล ชั่วสารให้เหมาะสมต่อการปฏิบัติงาน

ผลการทดสอบสมมติฐาน

จากสมมติฐานข้อที่ 1 พบว่า เป็นไปตามสมมติฐานในข้อที่ว่า มีอย่างน้อย 2 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการปฏิบัติตามยุทธศาสตร์การเอาชนะปัญหาการค้าประเวณี ซึ่งหากแต่ผลการวิจัยในครั้งนี้ พบว่า มีถึง 4 ตัวแปรที่ส่งผลต่อการปฏิบัติตามยุทธศาสตร์การเอาชนะปัญหาการค้าประเวณี ได้แก่ ด้านของมาตรฐานนโยบาย ด้านทรัพยากรของนโยบาย ด้านการสื่อสารองค์การ และด้านความร่วมมือของผู้ปฏิบัติ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ปัจจัยกำหนดความสำเร็จหรือความล้มเหลวในการนำนโยบายไปปฏิบัตินั้นทุกปัจจัยมีความเกี่ยวข้องสอดคล้อง และเกื้อกูลซึ่งกันและกัน

สำหรับปัจจัยภายนอกที่ส่งผลต่อการปฏิบัติตามยุทธศาสตร์การเอาชนะปัญหาการค้าประเวณี ด้านเงื่อนไขทางการเมือง พบว่า ปัจจัยทางการเมืองที่มาจากพรรคการเมืองที่ได้รับเข้ามาเป็นรัฐบาล ได้เข้ามามีบทบาทและแทรกแซงการปฏิบัติงานของภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคีเครือข่าย ทั้งนี้อาจเนื่องจากการเปลี่ยนรัฐบาลบ่อยๆ ทำให้เสถียรภาพ และความมั่นคงทางเศรษฐกิจของประเทศ

เกิดผลกระทบ จึงส่งผลโดยตรงต่อการประกอบอาชีพ และการทำมาหากินของประชาชน โดยเฉพาะประชาชน ในระดับล่างที่ต้องหาเช้ากินค่ำ และขาดโอกาส หรือทางเลือกอื่น ๆ ดังที่ Van Meter and Van Horn (1975 p. 447 อ้างถึงในกิตติ อินทรกุล, 2553, น. 5) พบว่า การนำเอานโยบายไปปฏิบัติอย่างประสบความสำเร็จนั้นมีอยู่หลายประการ เช่น ชิดสมรรถนะหน่วยงานที่รับผิดชอบ ในการปฏิบัติตามนโยบาย ความชัดเจนของตัวนโยบาย และกระบวนการในการติดต่อสื่อสาร การให้ความร่วมมือ สนับสนุนจากผู้ปฏิบัติงาน และยังให้ความสำคัญต่อปัจจัย สภาพแวดล้อมภายนอกทั้งทางเศรษฐกิจ การเมือง และ สังคม สอดคล้องกับงานวิจัยของเพ็ญศิริ พันพา (2550) ที่พบว่า กระบวนการเข้าสู่การค้ามนุษย์เงื่อนไขทางด้านการเมืองทั้งในแง่มุมมองของความไม่สงบของการเมืองภายใน นั้นก่อให้เกิดปัญหาเศรษฐกิจทั้งระบบตามมาและกระทบ ต่อการประกอบอาชีพของประชาชน จึงทำให้เกิดการ เดินเข้าสู่กระบวนการค้าประเวณี กิตติ อินทรกุล (2553) สภาพแวดล้อม พบว่า ด้านการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม เป็นปัจจัยเงื่อนไขที่เอื้อต่อการเกิดขึ้นของกระบวนการค้า ประเวณีเด็ก ผู้หญิง ผู้ชายเพราะปัญหาความไม่สงบของ การเมืองภายในประเทศเรา และทั้งของประเทศเพื่อนบ้าน ที่ทำให้เกิดการอพยพแรงงานต่างด้าวเข้ามาในประเทศ

เงื่อนไขทางด้านเศรษฐกิจ สังคม พบว่า ปัญหา ความยากจน การเงินมีปัญหาเป็นหนี้ ขาดแคลนหรือไม่ พอใช้ วัฒนธรรมในเทคโนโลยีใหม่ๆ สิ่งแวดล้อม ที่อยู่อาศัย และสิ่งต่างๆ ที่ล่อตา ล่อใจ การไม่ได้รับการดูแลเอาใจใส่ ไม่ได้รับการเลี้ยงดู หรืออบรมสั่งสอน ครอบครัวแยกทาง กัน ครอบครัวใช้ความรุนแรง หรือครอบครัวมีฐานะยากจน เป็นเหตุจำเป็นต้องหาเงินมาเลี้ยงดู ถูกนายหน้าพาไป โดยไม่รู้ว่าถูกพาไปค้าบริการทางเพศ ล้วนเป็นปัจจัยสำคัญที่ พาไปสู่กระบวนการค้าประเวณีซึ่งสอดคล้องกับชานาญ จันทรเรือง (2536) ที่ผลการวิจัยระบุว่า ปัจจัยที่เป็นสาเหตุ ให้เกิดการค้าประเวณี คือ ปัจจัยสังคม และเศรษฐกิจ ได้แก่ ค่านิยม ลัทธิบริโภคนิยม ความยากจนรายได้ต่ำของ ประชาชน ปัญหาความยากจน ทวิชัย ระเบียบ (2555) พบ ว่า ผู้หญิงที่ประกอบอาชีพค้าประเวณี มีภูมิหลังจากสภาพ ครอบครัวที่ยากจน พ่อแม่แยกทางกัน หรือในครอบครัวมี การทะเลาะเบาะแว้งประจำ มีหนี้สินจำนวนมาก แรงจูงใจ

ที่สำคัญคือ ความต้องการหาเงินจำนวนมาก เพื่อมาใช้จ่าย ส่วนตัว หรือเพื่อตอบสนองความต้องการตามสังคมปัจจุบัน ที่ให้ความสำคัญกับวัตถุนิยม และความต้องการใช้หนี้สิน ให้กับครอบครัวเพื่อตอบแทนบุญคุณพ่อแม่ นอกจากนี้ กิตติ อินทรกุล (2553) ยังพบว่า สภาพแวดล้อมทางการเมือง ทั้งของประเทศเพื่อนบ้านที่ทำให้เกิดการอพยพ แรงงานต่างด้าวเข้ามาในประเทศไทย ปัจจัยทางสังคมของ บางพื้นที่ซึ่งส่งผลให้เกิดการค้าประเวณีอย่างเปิดเผยโดยไม่คำนึงถึงการดำเนินคดีตามกฎหมาย และไม่คำนึงถึงศีลธรรม จริยธรรม

เงื่อนไขทางด้านเทคโนโลยี พบว่า ปัจจุบันมี วิวัฒนาการที่เดินหน้าในทุกๆ วัน การปรับตัวของสังคมที่จะ ให้เข้ากันกับเทคโนโลยีนั้นต้องอยู่บนพื้นฐานของกาลเทศะ และความเหมาะสมด้วย ทิศทางในการใช้ Social Media ในปัจจุบันมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น สิ่งหนึ่งที่อยู่คู่คนในสังคม ไทย คือ Facebook คนไทยนับล้านได้ใช้งานไม่ต่ำกว่าร้อยละ 40 ที่รู้จัก นั่นคือสังคมเมือง ถ้าเป็นสังคมชนบท เรื่อง พวกนี้จะเข้าถึงได้ยากพอควร อาจจะเพราะโทรคมนาคม ความเจริญ หรืออะไรก็ตาม แต่แน่นอนในเมื่อเป็นสังคม ชนบท การให้ความรู้ทางเทคโนโลยีสารสนเทศในปัจจุบัน ก็เป็นสิ่งจำเป็นเช่นกัน เพราะเป็นภูมิด้านทานของคนใน ชนบทจะได้รู้เท่าทันโลก และไม่เสียเปรียบกับคนในสังคม เมืองด้วย นอกจากนี้ เทคโนโลยีย่อมส่งผลต่อตนเอง ผล ต่อสังคม และผลต่อประเทศชาติ สอดคล้องกับ วรธนา แฉงจรรยา (2557) ระบุว่า การนำ และสั่งการควรจะมี การนำเทคโนโลยีสมัยใหม่ และทันสมัยเข้ามาใช้ในการ บริหารจัดการ สั่งการเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานและ นำมาใช้จัดเก็บรวบรวมข้อมูล ลดความซ้ำซ้อน ประหยัด พื้นที่ในการจัดเก็บรวมทั้งประหยัดเวลาในการนำข้อมูล มาใช้ในการปฏิบัติงาน นอกจากนี้ จิรัฏฐ์ โรจน์บรรวิทย์ (2558) ศึกษาปัจจัยเบื้องต้นของการเข้าสู่การค้าประเวณี ผลการวิจัยชี้ว่า การใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ เช่น โทรศัพท์มือถือ อินเทอร์เน็ต แชนไลน์ เป็นช่องทางสำคัญอีกช่องทางหนึ่งในการค้าประเวณีรูปแบบของการขายตรง หรือ รูปแบบแฝง ซึ่งแสดงให้เห็นว่าเทคโนโลยี ถือเป็นอีกปัจจัย หนึ่งที่ส่งผลดี และผลเสียทั้งต่อตัวผู้ปฏิบัติหน้าที่ และตัวผู้ ค้าประเวณี

ผลการทดสอบสมมติฐาน

จากสมมติฐานข้อที่ 2 พบว่า ปัจจัยภายนอกทั้ง 3 ปัจจัย มีความสัมพันธ์ต่อการปฏิบัติตามยุทธศาสตร์การเอาชนะปัญหาการค้าประเวณี

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

1. ปัจจัยภายในที่ส่งผลต่อการปฏิบัติตามยุทธศาสตร์การเอาชนะปัญหาการค้าประเวณี

ด้านนโยบาย ควรมีการกำหนดนโยบายอย่างเป็นขั้นตอนตามกระบวนการของนโยบาย / การตัดสินใจในนโยบาย ควรคำนึงถึงความหลากหลายของมิติทางสังคม และเศรษฐศาสตร์ในระดับชุมชน / การกำหนดนโยบาย ควรคำนึงถึงหลักเหตุผล

ด้านทรัพยากรนโยบาย ในการปฏิบัติงาน ควรมีการกระจายงบประมาณให้มีความชัดเจน และต้องครอบคลุมปัญหาของแต่ละพื้นที่ และการจัดสรรงบประมาณไม่ควรอิงอยู่กับสภาพทางการเมือง หรือการเข้าช้อนในการใช้งบประมาณ

ด้านคุณลักษณะขององค์กร ผู้บริหารองค์กรต้องมีการใช้อำนาจหน้าที่ที่ถูกต้อง ยุติธรรม หรือควรนำหลักการธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารงานองค์กร

ด้านการสื่อสารองค์กร หน่วยงานควรนำเทคโนโลยีเข้ามามีการใช้การปฏิบัติงานเพื่อเพิ่มความรวดเร็ว นอกจากนี้ควรจัดให้มีศูนย์กลางข้อมูลกลาง และนำเทคโนโลยีมาใช้เพื่อจะเป็นวิธีการสื่อสารที่รวดเร็ว และมีความยืดหยุ่น รวมทั้งควรมีระบบในการตรวจติดตามผล และการให้ข้อมูลย้อนกลับสู่ระดับผู้บังคับบัญชา รวมถึงควรมีการจำแนกนโยบายออกเป็นพื้นที่ชัดเจน หรือควรมีการจัดรูปแบบข้อมูล ข่าวสารให้เหมาะสมต่อการปฏิบัติงาน เป็นต้น

2. ปัจจัยภายนอกที่ส่งผลต่อการปฏิบัติตามยุทธศาสตร์การเอาชนะปัญหาการค้าประเวณี

ด้านการเมือง พบว่า ปัจจัยทางการเมือง ที่มาจากพรรคการเมืองที่ได้รับเข้ามา เป็นรัฐบาล ได้เข้ามามีบทบาทแทรกแซง การปฏิบัติงานของภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคีเครือข่าย ทั้งนี้เนื่องจากมีการเปลี่ยนรัฐบาลบ่อยๆ ทำให้เสถียรภาพ และความมั่นคงทางเศรษฐกิจของประเทศเกิดผลกระทบ จึงส่งผลโดยตรงต่อการประกอบอาชีพ และการ

ทำมาหากินของประชาชน โดยเฉพาะประชาชนในระดับล่างที่ต้องหาเช้ากินค่ำ และขาดโอกาส หรือทางเลือกทั้งในด้านการศึกษา และการใช้ชีวิตความเป็นอยู่ที่ไร้แน่นอน ยากจน จึงทำให้เกิดวงจรของการนำไปสู่การค้าประเวณี

ด้านสังคม เศรษฐกิจ และเทคโนโลยี

1. การให้เหยื่อ เป็นผู้มีความรู้ และเป็นบุคคลที่สามารถดูแลตนเองและครอบครัวได้ โดยรัฐบาลต้องหามาตรการในการจัดปัญหาความเหลื่อมล้ำทางสังคม ในด้านการสร้างอาชีพ รายได้ ให้กับบุคคลกลุ่มเสี่ยง และต้องดำเนินการอย่างจริงจัง ต่อเนื่อง ในลักษณะของรูปธรรมที่สามารถวัด และประเมินผลได้ อย่างชัดเจน

2. การแก้ไขปัญหาความยากจนที่ไม่ถูกต้อง ในเรื่องของความต้องการทางวัตถุนิยม ค่านิยมที่ผิดที่เห็นและปฏิบัติตามกันมา ส่วนมากเกิดจากการบริโภคสื่อในปัจจุบัน ไม่ว่าจะเป็น Social Media สื่อโทรทัศน์ ที่เน้นการบริโภคทางด้านวัตถุนิยมที่เกินความจำเป็น เช่น การโฆษณาที่สื่อให้เห็นความล้ำหน้าทันสมัยของเครื่องมือสื่อสาร ยานพาหนะที่ใช้ในการเดินทาง การมีที่อยู่อาศัยที่หรูหรา หรือแม้แต่เรื่องของอาหารการกิน ล้วนแล้วแต่กระตุ้นความต้องการความอยากของประชาชนให้เสพติดความฟุ่มเฟือยอย่างไม่รู้ตัวทั้งสิ้น รวมถึงการมีค่านิยมที่ผิดในเรื่องของการรักความสบายจากการขายบริการทางเพศที่ได้เงินมาอย่างง่ายดาย ดังนั้น ผู้ที่เกี่ยวข้อง ต้องให้ความรู้ และสร้างภูมิคุ้มกัน รวมทั้งชี้ให้เห็นโทษอย่างร้ายแรงที่เกิดจากการขายบริการทางเพศทั้งในระยะสั้น และระยะยาว ที่ส่งผลเสียต่อชีวิต ร่างกาย และทรัพย์สินอย่างมหันต์

3. การแก้ไขปัญหาความยากจนอย่างยั่งยืน โดยรัฐบาลต้องหาวิธี แนวทางที่เหมาะสม และดำเนินการอย่างจริงจัง

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาวิจัยถึงสาเหตุ หรือปัจจัยที่ส่งผลต่อการกลับมาค้าประเวณีซ้ำของผู้ขายบริการ ในรูปแบบของความสมัครใจในเชิงลึก เพื่อหาแนวทางมาตรการที่เหมาะสมในการให้ความช่วยเหลืออย่างตรงจุด ต่อเนื่องและเป็นรูปธรรม อันจะเป็นการลดจำนวนของผู้ค้าประเวณีลงได้

2. ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบโครงการ รูปแบบกิจกรรมที่เหมาะสม ในการนำมาใช้ป้องกันการค้าประเวณีซ้ำของผู้ขายบริการทั้งแบบสมัครใจ และแบบถูก

หลอกลวง

3. ควรศึกษาวิจัยในลักษณะของการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action research) จากตัวผู้ค้าประเวณี โดยนำกิจกรรมที่เน้นการเข้ามามีส่วนร่วมแบบมีการควบคุมกลุ่มเป้าหมายก่อน และหลังเข้ามาทำกิจกรรมในเชิงบูรณาการร่วมกัน เพื่อทำให้เกิด Model ใหม่ที่เหมาะสมต่อ

การนำมาใช้แก้ไขปัญหาในอนาคตต่อไป

4. ควรศึกษาการนำนโยบายไปปฏิบัติของหน่วยงานรองที่ร่วมรับผิดชอบต่อการปราบปรามการค้าประเวณีในประเด็นของการวัด ติดตาม และประเมินผลการนำนโยบายไปปฏิบัติ

References

- Anti-Human Trafficking Group. (2017). *5 Anti-human trafficking organizations submit policies to solve problems with the government*. Retrieved from <https://aromfoundation.org/2017/5-E0%B8%B8/>. (in Thai)
- Bardech, J. (1980). *The implementation game*. Cambridge, MA: MIT Press.
- Center for the Prevention and Suppression of Human Trafficking. (2017). *Plan to prevent and suppress human trafficking*. Bangkok: Author. (in Thai)
- Chairangsee, P., Juito, S., & Somsueb, C. (2013). The implementation of social development policy: A case study office of the Permanent Secretary for Social Development and Human Security. *Journal of modern management*, 11(2), 151-165 (in Thai)
- Chang-Janya, W. (2014). *Study on the administration of human trafficking suppression of the (2nd ed.). enforcing the suppression of human trafficking offenses*. Bangkok: National Police Agency (in Thai)
- Chanrueang. (1993). *The role of government in solving prostitution problems: a comparative study of Phayao Province and Chiang Rai Province*. Chiang Mai: Chiang Mai University. (in Thai)
- Chuanchetton, T. (2018). *Prostitution outstanding issues in Thailand*. Chiang Rai: Chiang Rai Rajabhat University. (in Thai)
- Chuasakunvanich, P. (2016). *Strategic plan the conversion of intangible assets into tangible results*. Retrieved from http://web.sut.ac.th/qa/pdf/Knowledge-general/32-Strategy_Maps2.pdf (in Thai)
- Intarakun, K. (2010). *Problems, obstacles and guidelines for the implementation of prevention and suppression policies and plan issues of trafficking of women and children into action*. Retrieved from <http://un-act.org/wp-content/uploads/2015/11/National-Policy-Strategies-and-Measures-to-Prevent-and-Suppress-Trafficking-in-Persons-2011%E2%80%932016-EN.pdf> (in Thai)
- Ministry of Social Development and Human Security. (2017). *Report of actions to solve problems human trafficking in thailand 2016*. Bangkok: Author. (in Thai)
- Ministry of Foreign Affairs. Ministry of Foreign Affairs News Center (2017). *In case of reporting the arrest and charged the suspects in the human trafficking process in the Thai prostitution network in the united states*. Retrieved from <http://www.mfa.go.th/main/en/news3/6886/78065.html>. (in Thai)

- Nimpanich, C. (2004). *Policy analysis: scope, concepts, theories and cases - examples*. Nonthaburi: Sukhothai Thammathirat University Press. (in Thai)
- Pharintanan, S., Wirachsin, O., Thongngam, N., & Konanyee, W. (2017). *From the problem of human trafficking in the dimensions of the state, entrepreneurs and the people*. Retrieved from <https://lpthailand.files.wordpress.com/2018/07.pdf> . (in Thai)
- Pongpaichit, P. (1996). *Outlaw economy and public policy in Thailand*. Retrieved from http://elibrary.trf.or.th/project_content.asp?PJID=PDG4010014 (in Thai)
- Phongphaichit, P., Piriyaangsan, S., & Trirat, N. (2000). *Prostitution in Thailand in lottery brothels, drug houses, illegal economy and public policy in Thailand*. Bangkok: Trasaywin (in Thai)
- Pracha Thai. (2018). *Opening report of the Thai human trafficking 59-60. actually not yet reached the policy*. Retrieved from <https://prachatai.com/journal/2018/08/78091> (in Thai)
- Rabeab, T. (2012). *Prostitution process: A case study of alien women in Samut Sakhon province*. Bangkok: Thai Thesis Database. (in Thai)
- Rotbovornwittaya, C. (2015). *Government management and latent prostitution in Prachuap Khiri Khan province*. Bangkok: Thai Thesis Database. (in Thai)
- Royal Thai Police. (2016). *Royal thai police increase the intensity of practice to be concrete in the prevention and suppression of human trafficking. police news, information division, Police Office*. Retrieved from <https://saranitet.police.go.th/6051>. (in Thai)
- Van Horn, C. E., & Van Meter, D. H. (1976). *The implementation of inter-governmental policy*. in Charles, O. J., & Robert, D. T. eds. *public policy making in a federal system*. California: Sage.
- Yamanae. (1967). *Statistics: An introductory analysis*. (2nd ed.). New York: Harper & Row.
- Yeao-Dam, P. (2018). *Open report on the situation of thai human trafficking 59-60. actually not yet reached the policy*. Retrieved from <https://prachatai.com/journal/2018/08/78091> (in Thai)

ทักษะทางการเงินที่ส่งผลต่อความมั่งคั่งทางการเงินของกลุ่มวิชาชีพครู
ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล
Financial Literacy Affecting the Wealth of Teaching Professionals
in the Bangkok Metropolitan Region

ณฐมน เพิ่มสุข¹ และ นภาพร นิลารณ์กุล¹

Nathamon Permsook¹ and Napaporn Nilapornkul¹

¹หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

¹Master of Business Administration Program, Rajamangala University of Technology Thanyaburi

Received: September 11, 2019

Revised: October 24, 2019

Accepted: October 31, 2019

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาเปรียบเทียบความมั่งคั่งทางการเงินของกลุ่มวิชาชีพครู ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล (2) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความมั่งคั่งทางการเงินของกลุ่มวิชาชีพครู ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ บุคลากรทางการศึกษาที่ประกอบวิชาชีพครู ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล จำนวน 400 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม สถิติเชิงพรรณนาที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ส่วนสถิติเชิงอนุมาน ได้แก่ Independent Sample t-test One-Way ANOVA และการวิเคราะห์การถดถอยเชิงเส้นพหุคูณ ผลการวิจัย พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามที่มีปัจจัยส่วนบุคคลด้านอายุ สถานภาพ ตำแหน่ง ระยะเวลาการทำงานในหน่วยงานการศึกษา และจำนวนบุคคลในอุปการะ ที่ต่างกัน มีความมั่งคั่งทางการเงิน ด้านสภาพคล่อง และหนี้สิน แตกต่างกัน ขณะที่ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีปัจจัย ส่วนบุคคลด้านสังกัดการทำงาน จำนวนสมาชิกในครัวเรือน และรายได้ ที่ต่างกัน มีความมั่งคั่งทางการเงิน ด้านเงินออม แตกต่างกัน และผู้ตอบแบบสอบถามที่มีปัจจัยส่วนบุคคลด้านเพศ และระดับการศึกษา ที่ต่างกัน มีความมั่งคั่งทางการเงินด้านสภาพคล่อง ด้านหนี้สิน และด้านเงินออม ไม่แตกต่างกัน การประเมินทักษะทางการเงิน พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีทักษะทางการเงินในระดับสูง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทักษะทางการเงิน ด้านทัศนคติทางการเงิน และด้านพฤติกรรมทางการเงิน อยู่ในระดับสูง ส่วนด้านความรู้ทางการเงิน อยู่ในระดับปานกลาง และพบว่า ทักษะทางการเงิน ด้านพฤติกรรมทางการเงิน มีผลต่อความมั่งคั่งทางการเงิน ด้านสภาพคล่อง ด้านหนี้สิน และด้านเงินออม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนด้านความรู้ทางการเงิน พบว่า มีผลต่อความมั่งคั่งทางการเงิน ด้านสภาพคล่อง และด้านเงินออม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สำหรับทักษะทางการเงิน ด้านทัศนคติทางการเงิน พบว่า ไม่มีผลต่อความมั่งคั่งทางการเงิน

คำสำคัญ: ทักษะทางการเงิน, ทัศนคติทางการเงิน, พฤติกรรมทางการเงิน, ความรู้ทางการเงิน, ความมั่งคั่ง

Abstract

The purposes of this research were (1) to compare the wealth of teaching professionals in the Bangkok Metropolitan Region rely on personal factors (2) to study the factors impacting on the wealth of teaching professionals in the Bangkok Metropolitan Region. The sample group was 400 teaching professions in the Bangkok Metropolitan Region. A questionnaire was employed as an instrument for data collection. The descriptive statistics used for data analysis were percentage, mean, and standard deviation. The inferential statistics were, Independent Sample t-test, One-Way ANOVA, and Multiple Regression Analysis. The results indicated that the respondents, who had different age, marital status, work position, work duration in the education institute and a number of adopted person, had different wealth in liquidity skill and debt management skill. While the respondents, who had different of affiliation, number of household members and revenue, had different wealth in savings. In addition, the different gender and education level did not affect the respondents' wealth. Additionally, the result indicated that the financial literacy of respondents was at a high level. For each aspect, the financial attitude and financial behavior of respondents were at a high level, while financial knowledge was at a moderate level. Additionally, financial behavior influenced on wealth in liquidity skill, debt management skill and savings at the statistical significance level of .01 while financial knowledge impacted on liquidity skills and savings at the statistical significance level of .01. However, financial attitude did not affect the wealth.

Keywords: financial literacy, financial attitude, financial behavior, financial knowledge, wealth

บทนำ

ความมั่งคั่งทางการเงินของประชาชนมีความสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศ ทั้งในเชิงเศรษฐกิจและเชิงสังคม กล่าวคือ ในเชิงเศรษฐกิจ หากระดับครัวเรือนมีความมั่งคั่งทางการเงินย่อมส่งผลให้เศรษฐกิจของประเทศโดยรวมมีความมั่งคั่งด้วย ซึ่งสามารถสะท้อนได้จากรายได้ประชาชาติ (Gross National Products: GNP) รวมทั้งการกระจายรายได้ของประชากร (Income distribution) ขณะที่ผลกระทบทางสังคมมักเริ่มจากปัญหาทางการเงินของระดับครัวเรือน ซึ่งถ้าระดับครัวเรือนมีการบริหารการเงินผิดพลาด มีรายได้ต่ำแต่ใช้จ่ายเกินตัว ไม่รู้จักการเก็บออม ส่งผลต่อการขาดสภาพคล่อง และมีภาระหนี้สินสูง สิ่งนี้มักเป็นสาเหตุหลักที่ทำให้เกิดปัญหาการลักทรัพย์ และเลยไปถึงปัญหาด้านอาชญากรรมในสังคม ดังนั้น หากประชาชนในระดับครัวเรือนมีการวางแผนทางการเงินที่ดี และมีวินัย

ทางการเงินที่สามารถปฏิบัติได้ตามแผนที่วางไว้ ย่อมส่งผลให้ตนเองและครอบครัวมีความมั่งคั่งทางการเงินได้ อีกทั้งยังส่งผลต่อการลดลงของปัญหาด้านอาชญากรรม และนำไปสู่ความอยู่ดีมีสุขของสังคมโดยรวม

สำหรับการออม ถือเป็นส่วนหนึ่งในการสร้างความมั่งคั่งให้กับประชาชนที่สามารถรองรับต่อความเสี่ยงที่อาจเกิดจากค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นอย่างไม่คาดคิด และจากผลการสำรวจพฤติกรรมการออมภาคครัวเรือนของไทย ไตรมาสที่ 4 ปี พ.ศ. 2559 ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ (สสช.) พบว่า ครัวเรือนทั่วประเทศมีการออมเงินร้อยละ 66.7 และอีกร้อยละ 33.3 ไม่มีการออมเงิน โดยครัวเรือนที่มีการออมนั้น จะจัดสรรการเงิน กับการออมเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ 1) กลุ่มที่นำเงินที่ได้รับไปใช้จ่ายใช้สอยก่อน ถ้ามีเหลือจึงจะเก็บออม 2) กลุ่มที่แบ่งส่วนของเงินออม

ไว้ก่อนส่วนที่เหลือจึงนำไปจ่ายใช้สอย และ 3) กลุ่มที่จัดสรรการออมแบบไม่แน่นอน ดังนั้น กลุ่มครัวเรือนที่มีความเสี่ยงทางการเงิน จึงหมายถึงกลุ่มครัวเรือนที่ไม่มีการออม กลุ่มครัวเรือนที่มีการออมโดยนำเงินที่ได้ไปจ่ายใช้สอยก่อนถ้ามีเหลือจึงเก็บออม และกลุ่มครัวเรือนที่จัดสรรการออมแบบไม่แน่นอน เมื่อรวมกันแล้วมีสัดส่วนร้อยละ 77.6 ซึ่งเป็นสัดส่วนที่ค่อนข้างสูง

สำหรับด้านหนี้สิน จากการสำรวจหนี้สินภาคครัวเรือนไทย ปี 2560 โดยธนาคารแห่งประเทศไทย พบว่าสาเหตุสำคัญของการก่อหนี้และการมีปัญหาด้านการชำระหนี้ ล้วนเกิดจากรายจ่ายที่ไม่เพียงพอเมื่อเปรียบเทียบกับรายได้ โดยเฉพาะรายจ่ายที่ไม่จำเป็นและเกินฐานะ หรือขาดการวางแผนทางการเงินที่เหมาะสมในระยะยาว ทั้งนี้ หากหนี้ภาคครัวเรือนสูงเกินไป จะเป็นการเพิ่มความเสี่ยงต่อเสถียรภาพทางเศรษฐกิจและการเงินของประเทศ

สำหรับปัญหาหนี้สินครู ซึ่งเป็นปัญหาที่มีมาอย่างยาวนาน หน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องต่างพยายามหาวิธีในการแก้ไขปัญหา หรือแบ่งเบาภาระหนี้สินครูมาอย่างต่อเนื่อง โดยในปี 2558 กระทรวงศึกษาธิการ (ศธ.) ได้ระบุว่า ครูและบุคลากรทางการศึกษามีหนี้ทั้งในระบบประมาณ 1.2 ล้านล้านบาท แบ่งเป็นหนี้ที่อยู่กับสหกรณ์ออมทรัพย์ครูและแหล่งกู้อื่น 7 แสนกว่าล้านบาท และหนี้ที่อยู่กับธนาคารออมสินผ่านทางโครงการสวัสดิการการเงินกู้ กองทุนการฌาปนกิจสงเคราะห์ช่วยเพื่อนครูและบุคลากรทางการศึกษา (ช.พ.ค.) ของสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา (สกสค.) จำนวน 4.7 แสนล้านบาท จำนวนกว่า 6.5 หมื่นคน ซึ่งยังไม่รวมถึงหนี้ในระบบซึ่งเป็นตัวเลขที่ยังไม่มีหน่วยงานไหนรวบรวม จากครูประมาณ 4.5 แสนคน ได้อย่างเป็นรูปธรรม (โพสต์ทูเดย์ออนไลน์, 2558)

จากสาเหตุและปัญหาที่กล่าวมาข้างต้น ทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาถึงผลกระทบของทักษะทางการเงินที่มีผลต่อความมั่งคั่งทางการเงินของคนไทย โดยเน้นศึกษากลุ่มบุคลากรทางการศึกษา กลุ่มวิชาชีพครู เนื่องจากวิชาชีพครูถือว่าเป็นกลุ่มอาชีพที่มีความสำคัญกับสังคม เป็นกลุ่มอาชีพที่มีบทบาทหน้าที่ที่สำคัญในการพัฒนาความรู้ ให้ความรู้ และปลูกฝังจิตสำนึกที่ดีให้แก่เยาวชน ดังนั้น หากครูมีภาระหนี้สินล้นพ้นตัว อาจก่อให้เกิดความกังวลในการบริหารจัดการหนี้ จนกระทั่งส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพ

ในการทำงานได้ ทั้งนี้ เพื่อก่อให้เกิดการตระหนักถึงความสำคัญของทักษะทางการเงินทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ความรู้ทางการเงิน พฤติกรรมทางการเงิน และทัศนคติทางการเงิน เพื่อนำไปสู่การวางแผนทางการเงิน รวมถึงการกระตุ้นการออมของบุคคลที่ประกอบอาชีพครู และประชาชนในภาคครัวเรือน ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความมั่งคั่งทางการเงินของกลุ่มวิชาชีพครู ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

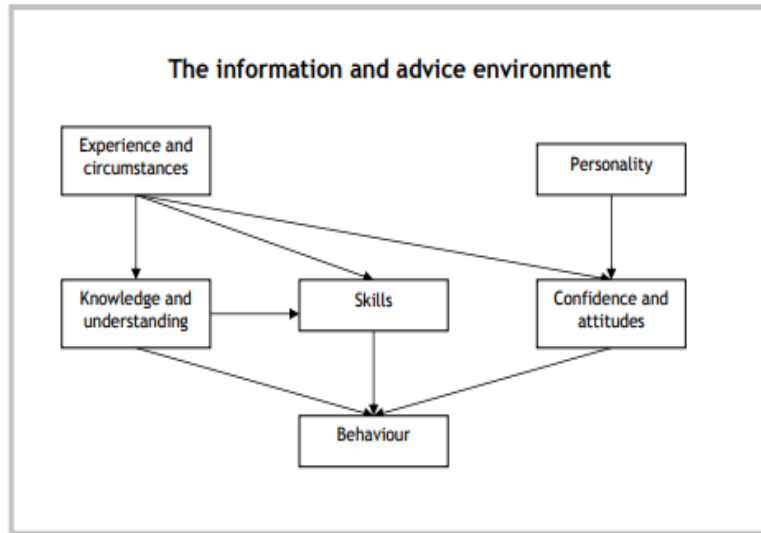
2. เพื่อศึกษาทักษะทางการเงินที่ส่งผลต่อความมั่งคั่งทางการเงินของกลุ่มวิชาชีพครู ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

1. ทักษะทางการเงิน

ทักษะทางการเงิน มีลักษณะเป็นนามธรรม ไม่สามารถจับต้องได้ เช่นเดียวกับความฉลาด หรือลักษณะเฉพาะของบุคคล ดังนั้น ทักษะทางการเงินจึงไม่สามารถวัดได้โดยตรงแต่สามารถวัดได้จากตัวแปรหรือปัจจัยต่างๆ ที่บ่งบอกว่าเป็นลักษณะของผู้มีทักษะทางการเงิน โดยตัวแปรหรือปัจจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการวัดทักษะทางการเงิน ได้ถูกศึกษาและสะท้อนเป็นแผนภาพกรอบแนวคิดโดย Financial Services Authority [FSA] ซึ่งได้ทำการศึกษาและสำรวจระดับทักษะทางการเงินของประชาชนในกลุ่มประเทศสหราชอาณาจักร ซึ่งได้มีการสำรวจครั้งแรกในปี พ.ศ. 2547 และมีการรายงานผลการสำรวจเมื่อปี พ.ศ. 2549 พบว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อทักษะทางการเงินของบุคคล ประกอบด้วย 3 ปัจจัยหลัก คือ ความรู้ความเข้าใจ ทักษะและความเชี่ยวชาญ ความเชื่อมั่นและทัศนคติ ซึ่งปัจจัยเหล่านี้ได้รับอิทธิพลมาจากประสบการณ์ และสภาพแวดล้อม รวมถึงลักษณะนิสัยและความเป็นตัวตนของแต่ละบุคคล (Financial Services Authority [FSA], 2005 อ้างถึงใน ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2556, น. 5)

ดังนั้น ทักษะทางการเงินจึงสามารถสะท้อนและวัดได้จากการสำรวจพฤติกรรมของบุคคล ซึ่งสามารถกำหนดกรอบแนวคิดทักษะทางการเงิน ได้ดังภาพที่ 1

ภาพ 1 กรอบแนวคิดทักษะทางการเงิน (Financial Services Authority [FSA], 2005, p. 2)

การวัดทักษะทางการเงินถูกนำมาศึกษาต่อในหลายๆ ประเทศ เพื่อศึกษาเพิ่มเติมและสำรวจทักษะทางการเงินของประชาชนในประเทศ ซึ่งการศึกษาหลายๆ แห่งมีการกำหนดนิยาม แบบสอบถาม และแนวทางการประมวลผลที่แตกต่างกันออกไป แต่ก็มีโครงสร้างตัวแปรและปัจจัยสำคัญต่างๆ ที่บ่งบอกลักษณะของผู้มีทักษะทางการเงินที่สอดคล้องกับกรอบแนวคิดของ FSA รวมถึงธนาคารแห่งประเทศไทย ด้วยเช่นกัน

ธนาคารแห่งประเทศไทย มีแผนทำการสำรวจระดับทักษะทางการเงินของคนไทยทุก 3 ปี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับทักษะทางการเงินของคนไทยและปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมที่มีผลต่อทักษะทางการเงิน รวมทั้งใช้เป็นผลการศึกษาพื้นฐาน เพื่อเปรียบเทียบระดับของ

พัฒนาการของประชาชนในประเทศ โดยในปี พ.ศ. 2559 ธนาคารแห่งประเทศไทย [ธปท.] ได้ร่วมกับสำนักงานสถิติแห่งชาติ ดำเนินการสำรวจระดับทักษะทางการเงินของคนไทย ซึ่งดำเนินการศึกษาครอบคลุมทั้ง 3 ด้านหลัก คือ ด้านความรู้ทางการเงิน ด้านพฤติกรรมทางการเงิน และด้านทัศนคติทางการเงิน โดยยึดแนวทางการสำรวจทักษะทางการเงิน กรอบการศึกษา นิยาม แบบสอบถาม และแนวทางการประมวลผลการศึกษาตามแบบขององค์การเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา (The Organization for Economic Cooperation and Development [OECD]) ซึ่งเป็นนิยามสากล นิยามหนึ่งและมีแนวทางการประมวลผลการวัดทักษะทางการเงินที่ยอมรับในหลายประเทศ

ภาพ 2 โครงสร้างการวัดทักษะทางการเงิน

2. การวัดความมั่งคั่ง

การที่บุคคลมีทรัพย์สินมาก ๆ นั้น สามารถเป็นฐานของการสร้างความมั่งคั่งได้ ทั้งนี้ ควรเป็นทรัพย์สินที่ไม่มีภาระหนี้สิน เพราะบางครั้งการได้มาซึ่งทรัพย์สินก็มีหนี้สินตามมามากด้วย ดังนั้น การวัดความ มั่งคั่งของบุคคล จึงดูจากมูลค่าทรัพย์สินอย่างเดียวไม่ได้ ต้องดูจากมูลค่าทรัพย์สินสุทธิ (กฤษฎา เสกตระกูล, 2553)

สำหรับการวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงินส่วนบุคคล (Personal Financial Ratio) คือ การจัดทำงานบุคคล ส่วนบุคคลและงบกระแสเงินสดส่วนบุคคล ทำให้ทราบถึงระดับสินทรัพย์ หนี้สิน ความมั่งคั่งสุทธิ และความสามารถในการหารายได้ ตลอดจนการควบคุมค่าใช้จ่ายของแต่ละบุคคล อย่างไรก็ตาม ตัวเลขในงบการเงินนั้น ไม่สามารถบอกถึงสถานะทางการเงินของบุคคลได้โดยตรง เนื่องจากข้อมูลในงบการเงินเพียงรายการใดรายการหนึ่ง อาจไม่เพียงพอที่จะบอกสถานะทางการเงินได้อย่างถูกต้อง นอกจากนี้ การพิจารณาตัวเลขจากงบการเงินที่มีข้อมูลจำนวนมาก อาจทำให้เกิดความสับสนและยากต่อการแปลความหมาย ดังนั้น เพื่อให้สามารถวิเคราะห์สภาพคล่องของบุคคล ว่าเพียงพอหรือไม่ ความสามารถในการชำระหนี้สินของบุคคลมีมากน้อยเพียงใด และสัดส่วนการออมการลงทุน มีเพียงพอต่อการบรรลุเป้าหมายทางการเงินที่กำหนดไว้หรือไม่ จึงจำเป็นอาศัยอัตราส่วนทางการเงิน ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ประเภท ดังนี้ (รัชนิกร วงศ์จันทร์, 2555)

1. การวิเคราะห์สภาพคล่อง

การวิเคราะห์สภาพคล่อง เป็นการวิเคราะห์ความสามารถในการจัดหาเงินสดเพื่อนำมาใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน และสำรองไว้เพื่อเหตุฉุกเฉิน โดยพิจารณาจากเงินออมและสินทรัพย์ สภาพคล่องที่บุคคลเป็นเจ้าของ หากมีเงินออมหรือสินทรัพย์สภาพคล่องจำนวนมากและเป็นสินทรัพย์ที่สามารถเปลี่ยนเป็นเงินสดได้เร็ว จะทำให้บุคคลมีสภาพคล่องมากขึ้น ซึ่งสามารถพิจารณาจากอัตราส่วนดังต่อไปนี้

1.1 อัตราส่วนสภาพคล่อง (Liquidity ratio) แสดงถึงความสามารถในการชำระหนี้ระยะสั้น มีสินทรัพย์ที่มีสภาพคล่อง เช่น เงินสด หรือเงินฝากออมทรัพย์ เพียงพอสำหรับการชำระหนี้ระยะสั้นที่จะครบกำหนดภายในระยะเวลา 1 ปี หรือไม่ ซึ่งอัตราส่วนสภาพคล่องนี้ควรมีค่ามากกว่า 1

1.2 อัตราส่วนสภาพคล่องพื้นฐาน (Basic liquidity ratio) อัตราส่วนนี้แสดงให้เห็นถึงสินทรัพย์สภาพคล่องที่มีอยู่ สามารถใช้จ่ายในการดำรงชีวิตได้กี่เดือน ซึ่งอัตราส่วนนี้ควรมีค่าระหว่าง 3 - 6 เดือน จึงจะถือว่ามีความเหมาะสม

1.3 อัตราส่วนสินทรัพย์ที่มีสภาพคล่องต่อความมั่งคั่งสุทธิ (Liquid assets to net worth ratio) อัตราส่วนนี้แสดงถึงความมั่งคั่งสุทธิที่บุคคลนั้นมีอยู่ มีสัดส่วนสินทรัพย์สภาพคล่องมากน้อยเพียงใด โดยสัดส่วนที่เหมาะสมควรมีค่าประมาณร้อยละ 15 เพราะหากต่ำกว่านี้แสดงว่าไม่สามารถแปลงสินทรัพย์ที่มีอยู่มาใช้นายฉุกเฉินได้ทันทั่วทั้งที่ ซึ่งอาจจะประสบปัญหาทางการเงินได้

2. การวิเคราะห์ด้านหนี้สิน

2.1 อัตราส่วนหนี้สินต่อสินทรัพย์ (Debt to assets ratio) อัตราส่วนนี้ควรมีค่าน้อยกว่าร้อยละ 50 โดยจะถือว่าบุคคลมีหนี้สินในปริมาณที่เหมาะสม แต่หากอัตราส่วนนี้มีค่าสูงกว่าร้อยละ 50 จะถือว่าปริมาณหนี้สินไม่เหมาะสม

2.2 อัตราส่วนแสดงความสามารถในการชำระหนี้สินทั้งหมด (Solvency ratio) อัตราส่วนนี้แสดงถึงความสามารถในการชำระหนี้สินทั้งหมด และบ่งบอกถึงฐานะที่แท้จริงของบุคคลว่ามีความมั่งคั่งทางการเงินมากน้อยเพียงใด โดยอัตราส่วนนี้ควรมีค่ามากกว่าร้อยละ 50

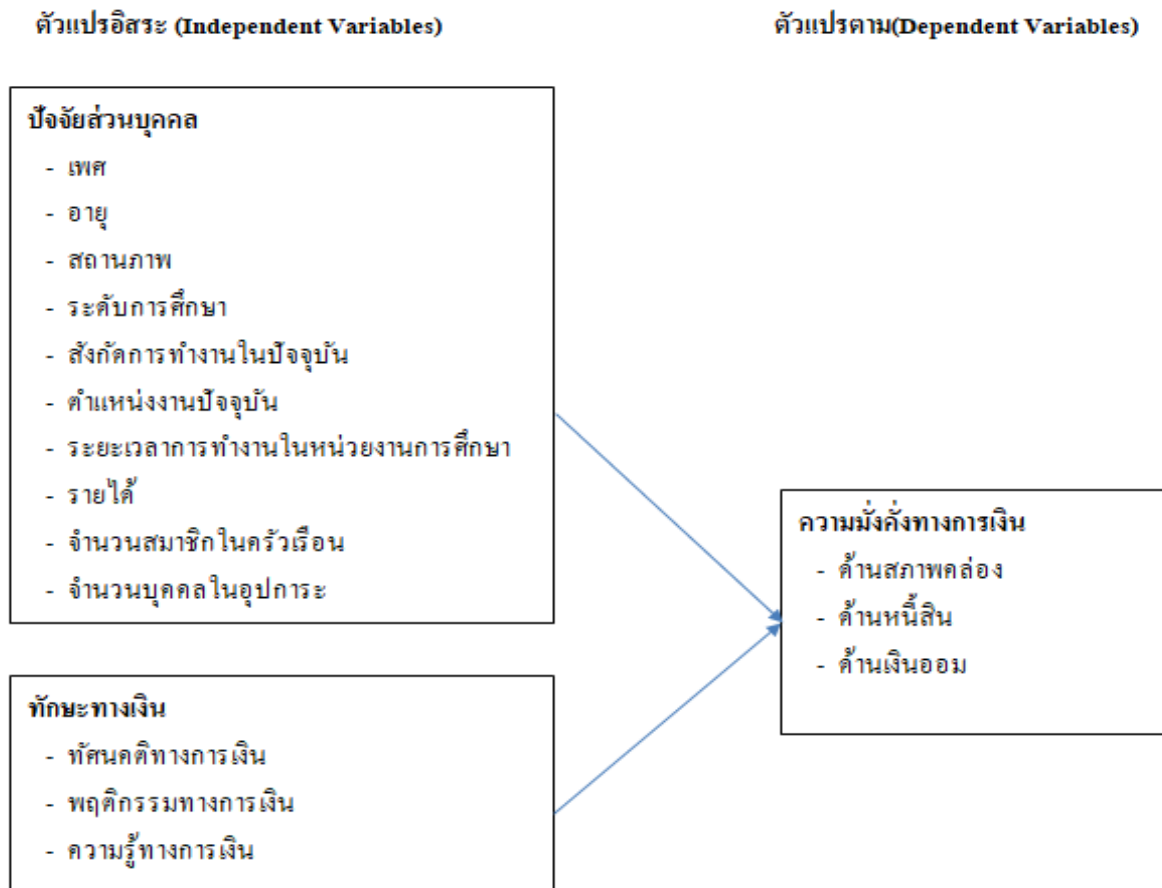
2.3 อัตราส่วนแสดงการชำระหนี้สินจากรายได้ (Debt service ratio) อัตราส่วนนี้แสดงความสามารถในการชำระหนี้สินจากรายได้รวมที่ได้รับ ซึ่งสามารถคำนวณหาได้ทั้งรายปี และรายเดือน โดยอัตราส่วนนี้ควรมีค่าต่ำกว่าร้อยละ 35 และไม่ควรสูงเกินร้อยละ 45

2.4 อัตราส่วนแสดงการชำระหนี้สินที่ไม่ใช่การจดจำนองจากรายได้ (Non-mortgage service ratio) อัตราส่วนนี้แสดงถึงความสามารถในการชำระหนี้สินที่ไม่ใช่การจดจำนองจากรายได้รวมที่ได้รับ โดยภาระหนี้สินที่ใช้ในการคำนวณ คือ ภาระหนี้สินทุกชนิด ยกเว้นหนี้สินที่เกิดจากการจำนองต่างๆ ซึ่งสามารถคำนวณได้ทั้งแบบรายเดือนและรายปี อัตราส่วนนี้ควรมีค่าต่ำกว่าร้อยละ 15 และไม่ควรสูงเกิน ร้อยละ 20

3. การวิเคราะห์ด้านการออม

อัตราส่วนด้านการออม (Savings ratio) อัตราส่วนนี้แสดงถึงสัดส่วนของเงินออมที่บุคคลกันไว้จากรายได้ เพื่อการอุปโภคบริโภค หรือเพื่อการใช้จ่ายในอนาคต รวมถึงกรอบแนวคิดการวิจัย

เป็นเงินทุนสำรองไว้ใช้ในยามเกษียณอายุ ซึ่งอัตราส่วนนี้ควรมีค่ามากกว่าร้อยละ 10 ของรายได้รวม จึงจะถือว่ามี การออมในปริมาณ ที่เหมาะสม

ภาพ 3 กรอบแนวคิดการวิจัย

สมมติฐานการวิจัย

1. กลุ่มวิชาชีพครู ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ที่มีปัจจัยส่วนบุคคลที่ต่างกัน มีความมั่งคั่งทางการเงิน แตกต่างกัน

1.1 เพศที่ต่างกัน มีความมั่งคั่งทางการเงิน ด้านสภาพคล่อง ด้านหนี้สิน และด้านเงินออม แตกต่างกัน

1.2 อายุที่ต่างกัน มีความมั่งคั่งทางการเงิน ด้านสภาพคล่อง ด้านหนี้สิน และด้านเงินออม แตกต่างกัน

1.3 สถานภาพที่ต่างกัน มีความมั่งคั่งทางการเงิน ด้านสภาพคล่อง ด้านหนี้สิน และด้านเงินออม แตกต่างกัน

1.4 ระดับการศึกษาที่ต่างกัน มีความมั่งคั่งทางการเงิน ด้านสภาพคล่อง ด้านหนี้สิน และด้านเงินออม แตกต่างกัน

1.5 สังกัดการทำงานในปัจจุบันที่ต่างกัน มีความมั่งคั่งทางการเงิน ด้านสภาพคล่อง ด้านหนี้สิน และด้านเงินออม แตกต่างกัน

1.6 ตำแหน่งงานปัจจุบันที่ต่างกัน มีความมั่งคั่งทางการเงิน ด้านสภาพคล่อง ด้านหนี้สิน และด้านเงินออม แตกต่างกัน

1.7 ระยะเวลาการทำงานในหน่วยงานการศึกษาที่ต่างกัน มีความมั่งคั่งทางการเงิน ด้านสภาพคล่อง ด้านหนี้สิน และด้านเงินออม แตกต่างกัน

1.8 รายได้ที่ต่างกัน มีความมั่งคั่งทางการเงิน

เงิน ด้านสภาพคล่อง ด้านหนี้สิน และด้านเงินออม แตกต่างกัน

1.9 จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่ต่างกัน มีความมั่งคั่งทางการเงิน ด้านสภาพคล่อง ด้านหนี้สิน และด้านเงินออม แตกต่างกัน

1.10 จำนวนบุคคลในอุปการะที่ต่างกัน มีความมั่งคั่งทางการเงิน ด้านสภาพคล่อง ด้านหนี้สิน และด้านเงินออม แตกต่างกัน

2. ทักษะทางการเงิน มีผลต่อความมั่งคั่งทางการเงินของกลุ่มวิชาชีพครู ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

2.1 ทักษะทางการเงินด้านทัศนคติทางการเงิน พฤติกรรมทางการเงิน และความรู้ทางการเงิน มีผลต่อความมั่งคั่งทางการเงิน ด้านสภาพคล่อง ของกลุ่มวิชาชีพครู ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

2.2 ทักษะทางการเงินด้านทัศนคติทางการเงิน พฤติกรรมทางการเงิน และความรู้ทางการเงิน มีผลต่อความมั่งคั่งทางการเงิน ด้านหนี้สิน ของกลุ่มวิชาชีพครู ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

2.3 ทักษะทางการเงินด้านทัศนคติทางการเงิน พฤติกรรมทางการเงิน และความรู้ทางการเงิน มีผลต่อความมั่งคั่งทางการเงิน ด้านเงินออม ของกลุ่มวิชาชีพครู ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยใช้การวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research Method) และมีวิธีการเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถาม (Questionnaire)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ บุคลากรทางการศึกษาที่ประกอบวิชาชีพครู ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล จำนวน 93,206 คน โดยใช้สูตรกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างในกรณีที่เราทราบจำนวนประชากรของ Taro Yamane (1973) กำหนดระดับความเชื่อมั่นที่ร้อยละ 95 โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เท่ากับ 400 ตัวอย่าง และจะคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยใช้การสุ่มแบบโควตา (Quota sampling) โดยแบ่งกลุ่มโรงเรียนในเขต

กรุงเทพมหานครและปริมณฑล ออกเป็น 4 กลุ่ม ตามสังกัดการศึกษา ได้แก่ โรงเรียนสังกัดคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา (สพป.) โรงเรียนสังกัดคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา (สพม.) โรงเรียนในสังกัดสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร (กทม.) และโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (สช.) จากนั้นเลือกกลุ่มตัวอย่างจากโรงเรียนในแต่ละสังกัดตามสัดส่วน และใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบตามสะดวก (Convenience sampling) โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากโรงเรียนในแต่ละสังกัดตามสัดส่วน เพื่อให้ได้ข้อมูลครบ 400 ตัวอย่าง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.726 โดยเนื้อหาแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคล โดยถามเกี่ยวกับ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา สังกัดการทำงานในปัจจุบัน ตำแหน่งงานปัจจุบัน ระยะเวลาการทำงานในหน่วยงานการศึกษา รายได้ จำนวนสมาชิกในครัวเรือน และจำนวนบุคคลในอุปการะ ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบสอบถามรายการ (Check List) และกรอกรายละเอียดในช่องที่กำหนด รวมจำนวน 10 ข้อ

ส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเพื่อวัดทักษะทางการเงินด้านต่างๆ รวมจำนวน 27 ข้อ ประกอบด้วย

- ด้านทัศนคติทางการเงิน จำนวน 6 ข้อ โดยลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตรวัดของลิเคิร์ท (Likert Scale)

- ด้านพฤติกรรมทางการเงิน จำนวน 11 ข้อ โดยลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบ มาตรวัดของลิเคิร์ท (Likert Scale) และแบบสอบถามแบบตรวจสอบรายการ (Check - List)

- ด้านความรู้ทางการเงิน จำนวน 10 ข้อ โดยลักษณะของแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) และแบบถูกผิด (True - False)

ส่วนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเพื่อวัดความมั่งคั่งทางการเงิน จำนวน 5 ข้อ โดยลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบเติมคำตอบอย่างสั้น (Short answer) และแบบตรวจสอบรายการ (Check - List)

สำหรับการวิจัยในครั้งนี้ใช้การวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงินในการวิเคราะห์ความมั่งคั่งทางการเงินด้านต่างๆ โดยอ้างอิงหลักเกณฑ์ตาม รัชนิกร วงศ์จันทร์, 2555 ดังนี้

ด้านสภาพคล่อง

วิเคราะห์ความมั่งคั่งทางการเงินด้านสภาพคล่อง โดยใช้การวิเคราะห์สภาพคล่องพื้นฐาน ซึ่งสภาพคล่องพื้นฐานที่เหมาะสมควรมีค่าระหว่าง 3 - 6 เดือน สามารถคำนวณได้ดังนี้

อัตราส่วนสภาพคล่องพื้นฐาน = สินทรัพย์สภาพคล่อง/ค่าใช้จ่ายต่อเดือน

ด้านหนี้สิน

วิเคราะห์ความมั่งคั่งทางการเงินด้านหนี้สิน โดยใช้การวิเคราะห์อัตราส่วนแสดงการชำระคืนหนี้สินจากรายได้ต่อเดือน (Debt service ratio) ซึ่งอัตราส่วนการชำระคืนหนี้สินจากรายได้ต่อเดือนที่เหมาะสม ควรมีค่าต่ำกว่าร้อยละ 35 และไม่ควรสูงเกินร้อยละ 45 สามารถคำนวณได้ดังนี้

อัตราส่วนการชำระคืนหนี้สินจากรายได้ = เงินชำระคืนหนี้สินต่อเดือน/รายรับรวมต่อเดือน

ด้านเงินออม

วิเคราะห์ความมั่งคั่งทางการเงินด้านเงินออม โดยใช้การวิเคราะห์อัตราส่วนด้านการออม ซึ่งอัตราส่วนด้านการออมที่เหมาะสม ควรมีค่ามากกว่าร้อยละ 10 ของรายได้รวม สามารถคำนวณได้ดังนี้

อัตราส่วนด้านการออม = เงินออมต่อเดือน / รายได้รวมต่อเดือน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) เป็นข้อมูลที่มาจากการเก็บข้อมูลด้วยตัวเอง โดยการใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างเป้าหมายจำนวน 400 คน โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างจากโรงเรียน ในแต่ละสังกัดตามสัดส่วน ดังนี้ โรงเรียนสังกัดคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา (สพป.) จำนวน 58 คน โรงเรียนสังกัดคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพื้นที่ การศึกษมัธยมศึกษา (สพม.) จำนวน 78

คน โรงเรียนในสังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร 6 (กทม.) จำนวน 61 คน และโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (สช.) จำนวน 203 คน

ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการศึกษาค้นคว้าจากแหล่งต่างๆ เช่น หนังสือ ตำราที่เกี่ยวข้อง บทความ วารสาร เอกสาร งานวิจัยต่างๆ และวิทยานิพนธ์ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการประกอบการวิจัย

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) ประกอบด้วย ค่าความถี่(Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistic) ใช้วิธีการทดสอบ Independent Samples t-test สำหรับการเปรียบเทียบความแตกต่าง สำหรับตัวแปรอิสระที่ถูกจำแนกเป็น 2 กลุ่ม และใช้ One-Way ANOVA สำหรับตัวแปรอิสระที่ถูกจำแนกมากกว่า 2 กลุ่ม และใช้ Multiple Regression Analysis ในการพยากรณ์ระดับความมั่งคั่งทางการเงินในด้านต่างๆ

ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

จากการวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุ 25 - 35 ปี สถานภาพโสด มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี ทำงานภายใต้สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (สช.) ดำรงตำแหน่งครู ระยะเวลาการทำงานในหน่วยงานการศึกษาน้อยกว่า 5 ปี มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือน 3 - 4 คน มีรายได้ 15,000 - 30,000 บาทต่อเดือน และไม่มีบุคคลในอุปการะ

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ระดับทักษะทางการเงินด้านทัศนคติทางการเงิน ด้านพฤติกรรมทางการเงิน และด้านความรู้ทางการเงิน

ตาราง 1

แสดงค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ ค่าคะแนนสูงสุด และค่าคะแนนต่ำสุด ของระดับคะแนนทักษะทางการเงิน

ทักษะทางการเงิน	ระดับคะแนน					แปลผล
	คะแนนเต็ม	คะแนนสูงสุด	คะแนนต่ำสุด	คะแนนเฉลี่ย	ร้อยละต่อคะแนนเต็ม	
ทักษะทางการเงินภาพรวม	72	68	38	54.27	75.38	สูง
- ด้านทัศนคติทางการเงิน	30	30	13	23.81	79.36	สูง
- ด้านพฤติกรรมทางการเงิน	32	31	14	23.82	74.42	สูง
- ด้านความรู้ทางการเงิน	10	10	2	6.65	66.48	ปานกลาง

หมายเหตุ: ใช้เกณฑ์การแปลความหมายระดับคะแนนโดยเทียบเคียงกับการแปลความหมายจากผลการสำรวจทักษะทางการเงินของไทย ปี 2559 โดยธนาคารแห่งประเทศไทย [รพท.] ซึ่งอ้างอิงจากการกำหนดเกณฑ์คะแนนของรายงาน OECD /INFE International Survey of Adult Financial Literacy Competencies, OECD, 2016 ดังนี้

	ทักษะทางการเงินภาพรวม	ด้านทัศนคติทางการเงิน	ด้านพฤติกรรมทางการเงิน	ด้านความรู้ทางการเงิน
ระดับสูง	≥ 49	≥ 19	≥ 21	≥ 7
ระดับปานกลาง	20 - 48	12 - 18	8 - 20	4 - 6
ระดับต่ำ	≤ 19	≤ 11	≤ 7	≤ 3

จากตารางที่ 1 แสดงให้เห็นว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีทักษะทางการเงินอยู่ในระดับสูง โดยมีคะแนนทักษะการเงินในภาพรวม เฉลี่ยที่ 54.27 คะแนน จากคะแนนเต็ม 72 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 75.38 ของคะแนนเต็ม

เมื่อพิจารณาเรียงลำดับจากค่าร้อยละของคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีคะแนนเฉลี่ยของทักษะทางการเงิน ด้านทัศนคติทางการเงิน สูงที่สุด มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 23.81 คะแนน จากคะแนนเต็ม 30 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 79.36 ของคะแนนเต็ม ซึ่งคะแนนเฉลี่ยด้านทัศนคติทางการเงินอยู่ในเกณฑ์คะแนนระดับสูง รองลงมา คือ ด้านพฤติกรรมทางการเงิน มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 23.82 คะแนน จากคะแนนเต็ม 32 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 74.42 ของคะแนนเต็ม ซึ่งคะแนนเฉลี่ยด้านพฤติกรรมทางการเงินอยู่ในเกณฑ์คะแนนระดับสูง ด้านความรู้ทางการเงิน มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 6.65 คะแนน จากคะแนนเต็ม 10 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 66.48 ของคะแนนเต็ม ซึ่งคะแนนเฉลี่ยด้านความรู้ทางการเงินอยู่ในเกณฑ์คะแนนระดับปานกลาง ตามลำดับ

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ระดับความมั่งคั่งทางการเงิน ด้านสภาพคล่อง ด้านหนี้สิน ด้านเงินออม

อัตราส่วนภาระค่าใช้จ่ายต่อรายได้ต่อเดือน

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีอัตราส่วนค่าใช้จ่ายต่อรายได้ต่อเดือน ร้อยละ 25 - 50 คิดเป็นร้อยละ 49.50 รองลงมา คือ มีอัตราส่วนค่าใช้จ่ายต่อรายได้ต่อเดือน ร้อยละ 51 - 75 คิดเป็นร้อยละ 31.75 มีอัตราส่วนค่าใช้จ่ายต่อรายได้ต่อเดือน น้อยกว่าร้อยละ 25 คิดเป็นร้อยละ 9.75 และมีอัตราส่วนค่าใช้จ่ายต่อรายได้ต่อเดือน มากกว่าร้อยละ 75 คิดเป็นร้อยละ 9.00 ตามลำดับ

สภาพคล่องพื้นฐาน

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่สภาพคล่องพื้นฐานอยู่ในระดับที่เหมาะสม 3 - 6 เดือน คิดเป็น ร้อยละ 42.25 ระดับสภาพคล่องพื้นฐานมากกว่า 6 เดือน ขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 29.25 และสภาพคล่องพื้นฐานอยู่ในระดับที่ไม่เหมาะสม 0 - 2 เดือน คิดเป็นร้อยละ 28.50

อัตราส่วนการชำระหนี้สินจากรายได้ต่อเดือน

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอัตราส่วนการชำระ

คืนหนี้สินจากรายได้อยู่ในระดับที่เหมาะสม คือ น้อยกว่าร้อยละ 35 คิดเป็นร้อยละ 66.50 มีอัตราส่วนการชำระคืนหนี้สินจากรายได้ต่อเดือน ร้อยละ 35 - 45 คิดเป็นร้อยละ 14 และมีอัตราส่วนการชำระคืนหนี้สินจากรายได้ต่อเดือนในระดับที่ไม่เหมาะสม คือ มากกว่าร้อยละ 45 ขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 19.50

อัตราส่วนด้านการออม

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอัตราส่วนด้านการออมอยู่ในระดับที่เหมาะสม คือ มากกว่าร้อยละ 10 ขึ้นไป

ตาราง 2

แสดงผลการทดสอบสมมติฐานข้อที่ 1

ปัจจัยส่วนบุคคล	ด้านสภาพคล่อง		ด้านหนี้สิน		ด้านเงินออม	
1. เพศ	t -1.180	Sig. .239	t 0.644	Sig. .520	t -0.284	Sig. .777
2. อายุ	F 12.785**	Sig. .000	F 5.704**	Sig. .001	F 0.735	Sig. .532
3. สถานภาพ	F 5.690**	Sig. .004	F 4.891**	Sig. .008	F 1.375	Sig. .254
4. ระดับการศึกษา	F 1.524	Sig. .219	F 0.515	Sig. .598	F 0.100	Sig. .905
5. สังกัดการทำงาน	F 7.979**	Sig. .000	F 1.271	Sig. .284	F 3.891**	Sig. .009
6. ตำแหน่ง	F 6.246**	Sig. .000	F 2.521*	Sig. .029	F 1.761	Sig. .120
7. ระยะเวลาการทำงาน ในหน่วยงานการศึกษา	F 7.613**	Sig. .000	F 2.562*	Sig. .027	F 0.715	Sig. .613
8. รายได้	F 12.438**	Sig. .000	F 2.372	Sig. .052	F 6.862**	Sig. .000
9. จำนวนสมาชิก ในครัวเรือน	F 0.380	Sig. .767	F 5.806**	Sig. .001	F 2.759*	Sig. .042
10. จำนวนบุคคลในอุปการะ	F 6.403**	Sig. .000	F 5.991**	Sig. .001	F 1.102	Sig. .348

*,** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ .01

จากตารางที่ 2 แสดงผลการทดสอบสมมติฐานด้วยค่าสถิติ t-test โดยวิธี Independent Sample t-test และค่าสถิติ F-test โดยวิธี One-Way ANOVA ดังนี้

1.1 กลุ่มวิชาชีพครู ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ที่มีเพศที่ต่างกัน มีความมั่งคั่งทางการเงิน ด้านสภาพคล่อง ด้านหนี้สิน และด้านเงินออม ไม่แตกต่างกัน

1.2 กลุ่มวิชาชีพครู ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ที่มีอายุที่ต่างกัน มีความมั่งคั่งทางการเงิน ด้านสภาพคล่อง และด้านหนี้สิน แตกต่างกัน สำหรับด้านเงินออม พบว่า ไม่แตกต่างกัน

1.3 กลุ่มวิชาชีพครู ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ที่มีสถานภาพที่ต่างกัน มีความมั่งคั่งทางการเงิน

คิดเป็นร้อยละ 54.50 และมีอัตราส่วนด้านการออมอยู่ในระดับที่ไม่เหมาะสม คือ น้อยกว่าร้อยละ 10 คิดเป็นร้อยละ 45.50

ตอนที่ 4 การทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานข้อที่ 1 กลุ่มวิชาชีพครู ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ที่มีปัจจัยส่วนบุคคลที่ต่างกัน มีความมั่งคั่งทางการเงิน ด้านสภาพคล่อง ด้านหนี้สิน และด้านเงินออม แตกต่างกัน

ด้านสภาพคล่อง และด้านหนี้สิน แตกต่างกัน สำหรับด้านเงินออม พบว่า ไม่แตกต่างกัน

1.4 กลุ่มวิชาชีพครู ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ที่มีระดับการศึกษาที่ต่างกัน มีความมั่งคั่งทางการเงิน ด้านสภาพคล่อง ด้านหนี้สิน และด้านเงินออม ไม่แตกต่างกัน

1.5 กลุ่มวิชาชีพครู ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ที่มีสังกัดการทำงานที่ต่างกัน มีความมั่งคั่งทางการเงิน ด้านสภาพคล่อง และด้านเงินออม แตกต่างกัน สำหรับด้านหนี้สิน พบว่า ไม่แตกต่างกัน

1.6 กลุ่มวิชาชีพครู ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ที่มีตำแหน่งที่ต่างกัน มีความมั่งคั่งทางการเงิน

ด้านสภาพคล่อง และด้านหนี้สิน แตกต่างกัน สำหรับด้านเงินออม พบว่า ไม่แตกต่างกัน

1.7 กลุ่มวิชาชีพครู ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ที่มีระยะเวลาการทำงานในหน่วยงานการศึกษาที่ต่างกัน มีความมั่งคั่งทางการเงิน ด้านสภาพคล่อง และด้านหนี้สิน แตกต่างกัน สำหรับด้านเงินออม พบว่า ไม่แตกต่างกัน

1.8 กลุ่มวิชาชีพครู ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ที่มีรายได้ที่ต่างกัน มีความมั่งคั่งทางการเงิน ด้านสภาพคล่อง และด้านเงินออม แตกต่างกัน สำหรับด้านหนี้สิน พบว่า ไม่แตกต่างกัน

1.9 กลุ่มวิชาชีพครู ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ที่มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่ต่างกัน มีความ

มั่งคั่งทางการเงิน ด้านหนี้สิน และด้านเงินออม แตกต่างกัน สำหรับด้านสภาพคล่อง พบว่า ไม่แตกต่างกัน

1.10 กลุ่มวิชาชีพครู ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ที่มีจำนวนบุคคลในอุปการะที่ต่างกัน มีความมั่งคั่งทางการเงิน ด้านสภาพคล่อง และด้านหนี้สิน แตกต่างกัน สำหรับด้านเงินออม พบว่า ไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานข้อที่ 2 ทักษะทางการเงิน มีผลต่อความมั่งคั่งทางการเงินของกลุ่มวิชาชีพครูในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

สมมติฐานที่ 2.1 ทักษะทางการเงินด้านทัศนคติทางการเงิน พฤติกรรมทางการเงิน และความรู้ทางการเงิน มีผลต่อความมั่งคั่งทางการเงิน ด้านสภาพคล่อง ของกลุ่มวิชาชีพครู ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

ตาราง 3

ผลการวิเคราะห์การถดถอยเชิงเส้นพหุคูณ ของทักษะทางการเงินที่มีผลต่อความมั่งคั่งทางการเงิน ด้านสภาพคล่อง ของกลุ่มวิชาชีพครูในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

ทักษะทางการเงิน	สภาพคล่อง			
	B	t	Sig.	Std. Error
(Constant)	-9.097	-4.528	.000	2.009
ทัศนคติทางการเงิน	0.069	0.989	.323	0.069
พฤติกรรมทางการเงิน	0.422	4.906**	.000	0.086
ความรู้ทางการเงิน	0.445	3.096**	.002	0.144
R ² = 0.124 F = 18.638 Sig = .000				

*,** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ .01

จากตารางที่ 3 แสดงผลการทดสอบสมมติฐานด้วยค่าสถิติ F statistic พบว่ามีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 สะท้อนให้เห็นว่าแบบจำลองในการศึกษานี้ มีผลต่อความมั่งคั่งทางการเงิน ด้านสภาพคล่อง โดยที่ทักษะการเงิน ด้านทัศนคติทางการเงิน ด้านพฤติกรรมทางการเงิน และ ด้านความรู้ทางการเงิน สามารถพยากรณ์ระดับสภาพคล่องพื้นฐานได้ในอัตราร้อยละ 12.4

เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยเชิงเส้นพหุคูณ ของปัจจัยที่มีผลต่อความมั่งคั่งทางการเงินด้านสภาพคล่อง พบว่า พฤติกรรมทางการเงิน มีค่าสัมประสิทธิ์

ถดถอยเท่ากับ 0.422 ค่า sig เท่ากับ .000 ด้านความรู้ทางการเงิน มีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยเท่ากับ 0.445 ค่า sig เท่ากับ .002 หมายความว่า พฤติกรรมทางการเงิน และความรู้ทางการเงิน มีผลต่อสภาพคล่องพื้นฐานในเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สมมติฐานที่ 2.2 ทักษะทางการเงินด้านทัศนคติทางการเงิน พฤติกรรมทางการเงิน และความรู้ทางการเงิน มีผลต่อความมั่งคั่งทางการเงิน ด้านหนี้สิน ของกลุ่มวิชาชีพครู ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

ตาราง 4

ผลการวิเคราะห์การถดถอยเชิงเส้นพหุคูณของทักษะทางการเงินที่มีผลต่อความมั่งคั่งทางการเงิน ด้านหนี้สิน ของกลุ่มวิชาชีพครู ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

ทักษะทางการเงิน	หนี้สิน			
	B	t	Sig.	Std. Error
(Constant)	59.357	6.148	.000	9.655
ทัศนคติทางการเงิน	0.377	1.129	.260	0.334
พฤติกรรมทางการเงิน	-1.731	-4.184**	.000	0.414
ความรู้ทางการเงิน	-0.252	-0.364	.716	0.691

$R^2 = 0.045$ $F = 6.159$ $Sig = .000$

*,** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ .01

จากตารางที่ 4 แสดงผลการทดสอบสมมติฐานด้วยค่าสถิติ F statistic พบว่ามีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 สะท้อนให้เห็นว่าแบบจำลองในการศึกษานี้ มีผลต่อความมั่งคั่งทางการเงิน ด้านหนี้สิน โดยที่ทักษะการเงินด้านทัศนคติทางการเงิน ด้านพฤติกรรมทางการเงิน และด้านความรู้ทางการเงิน สามารถพยากรณ์ระดับอัตราส่วนการชำระคืนหนี้สินจากรายได้ ในอัตราร้อยละ 4.5

เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยเชิงเส้นพหุคูณ ของปัจจัยที่มีผลต่อความมั่งคั่งทางการเงินด้าน

สภาพคล่อง พบว่า พฤติกรรมทางการเงิน มีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยเท่ากับ -1.731 ค่า sig เท่ากับ .000 หมายความว่า พฤติกรรมทางการเงิน มีผลต่อความมั่งคั่งทางการเงินด้านหนี้สินในเชิงลบ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สมมติฐานที่ 2.3 ทักษะทางการเงินด้านทัศนคติทางการเงิน พฤติกรรมทางการเงิน และความรู้ทางการเงิน มีผลต่อความมั่งคั่งทางการเงิน ด้านเงินออม ของกลุ่มวิชาชีพครู ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

ตาราง 5

ผลการวิเคราะห์การถดถอยเชิงเส้นพหุคูณของทักษะทางการเงินที่มีผลต่อความมั่งคั่งทางการเงิน ด้านเงินออม ของกลุ่มวิชาชีพครู ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

ทักษะทางการเงิน	เงินออม			
	B	t	Sig.	Std. Error
(Constant)	-23.604	-5.283	.000	4.468
ทัศนคติทางการเงิน	-0.078	-0.503	.615	0.154
พฤติกรรมทางการเงิน	1.208	6.309**	.000	0.191
ความรู้ทางการเงิน	1.390	4.345**	.000	0.320

$R^2 = 0.160$ $F = 25.123$ $Sig = .000$

*,** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ .01

จากตารางที่ 5 แสดงผลการทดสอบสมมติฐาน ด้วยค่าสถิติ F statistic พบว่ามีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 สะท้อนให้เห็นว่าแบบจำลองในการศึกษานี้ มีผลต่อความมั่งคั่งทางการเงิน ด้านเงินออม โดยที่ทักษะการเงิน ด้านทัศนคติทางการเงิน ด้านพฤติกรรมทางการเงิน และด้านความรู้ทางการเงิน สามารถพยากรณ์อัตราส่วนด้านการออม ในอัตราร้อยละ 16.0

เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยเชิงเส้น พหุคูณ ของปัจจัยที่มีผลต่อความมั่งคั่งทางการเงินด้านเงินออม พบว่า พฤติกรรมทางการเงิน มีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยเท่ากับ 1.208 ความรู้ทางการเงิน มีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยเท่ากับ 1.390 ค่า sig เท่ากับ .000 หมายความว่า พฤติกรรมทางการเงิน และความรู้ทางการเงิน มีผลต่อความมั่งคั่งทางการเงิน ด้านเงินออมในเชิงบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

การอภิปรายผล

จากผลการวิจัย พบว่า กลุ่มวิชาชีพครู ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ที่มีปัจจัยส่วนบุคคลที่ต่างกัน จะมีความมั่งคั่งทางการเงิน ด้านสภาพคล่อง ด้านหนี้สิน และด้านเงินออม แตกต่างกัน โดยเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า กลุ่มวิชาชีพครู ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ที่มีปัจจัยส่วนบุคคล ด้านอายุ สถานภาพ สังกัดการทำงาน ตำแหน่ง ระยะเวลาการทำงานในหน่วยงานการศึกษา รายได้ และจำนวนบุคคลในอุปการะ ที่ต่างกัน จะมีความมั่งคั่งทางการเงิน ด้านสภาพคล่อง แตกต่างกัน สำหรับผู้ที่มีปัจจัยส่วนบุคคลด้านอายุ สถานภาพ ตำแหน่ง ระยะเวลาการทำงานในหน่วยงานการศึกษา จำนวนสมาชิกในครัวเรือน และจำนวนบุคคลในอุปการะที่ต่างกัน จะมีความมั่งคั่งทางการเงินด้านหนี้สิน แตกต่างกัน ส่วนผู้ที่มีปัจจัยส่วนบุคคลด้านสังกัดการทำงาน จำนวนสมาชิกในครัวเรือน และรายได้ ที่ต่างกัน จะมีความมั่งคั่งทางการเงินด้านเงินออม แตกต่างกัน

จากผลการวิจัย พบว่า ทักษะทางการเงิน มีผลต่อความมั่งคั่งทางการเงิน โดยทักษะทางการเงินที่มีผลต่อความมั่งคั่งด้านสภาพคล่อง ได้แก่ ทักษะทางการเงินด้านพฤติกรรมทางการเงิน และด้านความรู้ทางการเงิน ทักษะทางการเงินที่มีผลต่อความมั่งคั่งทางการเงิน ด้านหนี้สิน ได้แก่ ทักษะทางการเงิน ด้านพฤติกรรมทางการเงิน

เงิน และทักษะทางการเงินที่มีผลต่อความมั่งคั่งทางการเงิน ด้านเงินออม ได้แก่ ทักษะทางการเงินด้านพฤติกรรมทางการเงิน และด้านความรู้ทางการเงิน ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่า พฤติกรรมทางการเงินของบุคคล มีผลต่อความมั่งคั่งทางการเงิน ทั้งด้านสภาพคล่อง ด้านหนี้สิน และด้านเงินออม โดยมีรายละเอียดดังนี้

ความมั่งคั่งทางการเงิน ด้านสภาพคล่อง

สภาพคล่อง หมายถึง ความสามารถในการจัดการเงินสด เพื่อนำมาใช้จ่ายในชีวิตประจำวันและสำรองไว้เพื่อฉุกเฉิน โดยสภาพคล่องพื้นฐานที่เหมาะสม ควรที่ค่าอยู่ระหว่าง 3-6 เดือน และจากผลการวิจัย พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีสภาพคล่องพื้นฐานอยู่ในระดับที่เหมาะสม 3 - 6 เดือน คิดเป็นร้อยละ 42.25 โดยทักษะทางการเงิน ด้านพฤติกรรมทางการเงิน และความรู้ทางการเงิน มีผลต่อสภาพคล่องพื้นฐานในเชิงบวก กล่าวคือ หากมีคะแนนพฤติกรรมทางการเงินเพิ่มขึ้น หรือมีคะแนนความรู้ทางการเงินเพิ่มขึ้น ส่งผลให้มีสภาพคล่องพื้นฐานที่สูงขึ้นด้วย เกี่ยวเนื่องกับงานวิจัยของสุภาพงษ์ ดันสุภาพ (2559) ซึ่งได้ทำการศึกษาเรื่อง ผลกระทบของการควบคุมตนเองที่มีต่อการออม กรณีศึกษาบุคลากรของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ผลการศึกษาพบว่า ระดับความรู้ทางการเงินมีผลทางบวกโอกาสที่จะมีเงินเพียงพอหลังจากเลิกทำงานประจำ

ความมั่งคั่งทางการเงิน ด้านหนี้สิน

ความมั่งคั่งทางการเงินด้านหนี้สิน งานวิจัยครั้งนี้วิเคราะห์จาก อัตราส่วนการชำระคืนหนี้สินจากรายได้ (Debt service ratio) ซึ่งอัตราส่วนนี้แสดงถึงความสามารถในการชำระคืนหนี้สินจากรายได้รวมที่ได้รับ โดยระดับหนี้สินที่เหมาะสม ควรมีค่าต่ำกว่าร้อยละ 35 และไม่ควรมีค่าเกินกว่าร้อยละ 45 และจากผลการวิจัยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอัตราส่วนการชำระคืนหนี้สินจากรายได้อยู่ในระดับที่เหมาะสม คือ น้อยกว่าร้อยละ 35 คิดเป็นร้อยละ 66.50 โดยทักษะทางการเงิน ด้านพฤติกรรมทางการเงิน เป็นปัจจัยที่มีผลต่อความมั่งคั่งทางการเงิน ด้านหนี้สินในเชิงลบ กล่าวคือ หากมีคะแนนด้านพฤติกรรมทางการเงินสูงขึ้น ส่งผลให้มีอัตราส่วนการชำระคืนหนี้สินจากรายได้ลดลง เกี่ยวเนื่องกับงานวิจัยของเบญจวรรณ บุญคลี (2552) ซึ่งได้ทำการศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการมีวินัยทางการเงินของครู : ศึกษากรณีครูในเขตพื้นที่การศึกษานครปฐม เขต2 ผลการศึกษา

พบว่า หนี้สิน เป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมกรมการมีวินัยทางการเงินของครู

ความมั่งคั่งทางการเงิน ด้านเงินออม

การออมเงิน คือ การที่บุคคลยอมเสียสละเงินในส่วนที่สามารถนำไปใช้จ่ายได้ในทันที ณ ปัจจุบันมาเก็บไว้เพื่อใช้จ่ายในอนาคตเมื่อยามเกษียณอายุ หรือเมื่อยามเกิดเหตุฉุกเฉินขึ้น ซึ่งอัตราส่วนด้านการออมที่เหมาะสม ควรมีค่ามากกว่าร้อยละ 10 ของรายได้ และจากผลการวิจัยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอัตราส่วนด้านการออมอยู่ในระดับที่เหมาะสม คือ มากกว่า ร้อยละ 10 ขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 54.50 โดยทักษะการเงินด้านพฤติกรรมทางการเงิน และความรู้ทางการเงิน เป็นปัจจัยที่มีผลต่ออัตราส่วนด้านการออม ในเชิงบวก กล่าวคือ หากมีคะแนนพฤติกรรมทางการเงินเพิ่มขึ้น หรือมีคะแนนความรู้ทางการเงินเพิ่มขึ้น ส่งผลให้มีอัตราส่วนในการออมที่เพิ่มขึ้นด้วย เกี่ยวกับงานวิจัยของ กรณิกา วาระวิชนี (2560) ซึ่งได้ทำการศึกษาเรื่อง ความรู้ทางการเงินและความอยู่ดีมีสุขทางการเงินของพนักงานในสถาบันการเงิน กรณีศึกษาจากพนักงานธนาคารไทยพาณิชย์ ผลการศึกษาพบว่า พนักงานที่มีความอยู่ดีมีสุขทางการเงินด้านหนี้สิน และด้านเงินออมที่เหมาะสม มีคะแนนความรู้ทางการเงินสูงกว่าพนักงานที่มีความอยู่ดีมีสุขทางการเงินด้านหนี้สินและด้านเงินออมในระดับที่ไม่เหมาะสม

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะที่ได้จากงานวิจัย

1. ผู้ตอบแบบสอบถามมีทักษะทางการเงิน ด้านความรู้ทางการเงิน อยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้น หน่วย

งานที่เกี่ยวข้องควรมีการส่งเสริมและให้ความรู้พื้นฐานทางการเงิน การวางแผนทางการเงิน รวมถึงความรู้เกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ทางการเงินในด้านต่างๆ เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง

2. การมีสภาพคล่องทางการเงินสำหรับนำมาใช้จ่ายในชีวิตประจำวันและสำรองไว้เพื่อฉุกเฉิน ในระดับสูงเป็นเรื่องที่ดี แต่อย่างไรก็ตาม การมีสินทรัพย์สภาพคล่องในสัดส่วนที่มากเกินไปจะทำให้เสียโอกาสในการได้รับผลตอบแทนในอัตราที่สูงขึ้น ดังนั้น จึงควรมีการจัดสรรรายได้สำหรับการลงทุน เพื่อให้ได้รับผลตอบแทนที่สูงขึ้น

3. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการส่งเสริม ให้ความรู้ เกี่ยวกับการบริหารการเงินส่วนบุคคล ทั้งด้านการเงิน การออม การลงทุน และการบริหารความเสี่ยงจากการลงทุน เพื่อเพิ่มความรู้ความเข้าใจให้กับบุคลากรทางการศึกษา รวมถึงอาจสอดแทรกความรู้ในชั้นเรียน เพื่อปลูกฝังพฤติกรรมทางการเงินที่ดี ตั้งแต่เริ่มเข้ารับการศึกษา

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. การวิจัยครั้งนี้ ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์เท่านั้น ดังนั้น ในการวิจัยครั้งต่อไป ควรมีการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง เพื่อให้ทราบข้อมูลเชิงลึกสำหรับนำมาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลร่วมด้วย

2. การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาทักษะทางการเงิน ที่ส่งผลต่อความมั่งคั่งทางการเงินของกลุ่มวิชาชีพครูในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล เท่านั้น ดังนั้น จึงควรศึกษาเพิ่มเติมในเขตพื้นที่อื่นๆ หรือกลุ่มตัวอย่างอื่นๆ เปรียบเทียบและสรุปผลการวิจัยต่อไป

References

- Bank of Thailand. (2013). *Thai financial literacy survey 2013*. (in Thai)
- _____. (2016). *Thai financial literacy survey 2016*. (in Thai)
- Boonklee, B. (2009). *Factors affecting financial discipline behavior among teacher: A case study of teachers in Nakhonpathom education region, area2*. Master of Arts (Social Development) Independent Study, National Institute of Development Administration. (in Thai)
- National Statistical Office. (2016). *Savings data statistics*. Retrieved from <http://www.nso.go.th/sites>. (in Thai)
- Posttodayonline. (2015). *Teaching professionals' debt*. Retrieved from <https://www.posttoday.com/politic/report/401921>
- Tunsuparp, S. (2016). *The effect of self-control on saving behavior: A case study of Chulalongkorn University's employees*. Master of Economics, Chulalongkorn University. (in Thai)
- Warawichanee, K. (2017). *Financial literacy and financial well-being of employees in financial institutions a case study from siam commercial bank's employee*. Master of Finance Independent Study, Bangkok University. (in Thai)
- Wongchan, R. (2012). *Personal finance*. (2nd ed.). Bangkok: Boonsiriprint. (in Thai)

Development Guideline to be a High-Performance Organization of The Office of National Broadcasting and Telecommunication Commission (NBTC)

แนวทางการพัฒนาสู่การเป็นองค์กรที่มีสมรรถนะสูงของ สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์แห่งชาติ (กสทช.)

Atiporn Gerduang¹ and Chanchai Bunchaphattanasakda¹

อติพร เกิดเรือง¹ และ ชานชัย บัญชาพัฒนาศักดา¹

¹School of Management, Shinnawatra University

¹คณะการจัดการ มหาวิทยาลัยชินวัตร

Received: September 11, 2019

Revised: November 18, 2019

Accepted: November 20, 2019

Abstract

This research has an objective to study characteristics and development guideline to be a high-performance organization of Office of The National Broadcasting and Telecommunications Commission (NBTC). This study is conducted by mixed method. The quantitative study is used to collect data from 240 employees who work for NBTC by questionnaires. Data analysis is done by percentage, mean, and SD The qualitative analysis is done by Purposive in-depth interview from 10 sampling includes 5 experts and 5 scholars with knowledge in management, organization management, and communication by content analysis. Results from the research show that (1) overall internal organization characteristics which support NBTC to be a high-performance organization when considering each factors are the organizational structure as the first factor and followed by knowledge management, organizational culture, technology, employees, management and leadership, innovation process, organizational strategy, and resources respectively (2) development guideline to be a high-performance organization of NBTC shows that management and leadership, corporate strategy, knowledge management, and employees affect the development guideline of NBTC to be a high-performance organization. These characteristics can support, be guideline, and plan the development effectively to be a high-performance organization according to the context of NBTC.

Keywords: high performance, organization, NBTC

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาคุณลักษณะและแนวทางการพัฒนาการเป็นองค์กรที่มีสมรรถนะสูงของคณะกรรมการกิจการกระจายเสียงกิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) วิธีการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ใช้วิธีวิทยาการวิจัยแบบผสมผสานวิธี (Mixed method) วิธีการวิจัยเชิงปริมาณ เก็บข้อมูลจากพนักงานที่ทำงานใน กสทช. จำนวน

240 คน โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้การสัมภาษณ์เชิงลึกโดยวิธีเจาะจง จำนวน 10 คน จากผู้เชี่ยวชาญ 5 คน และนักวิชาการ 5 คน ที่มีความรู้ในศาสตร์ด้านการจัดการ การบริหารองค์กร และการสื่อสาร โดยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า (1) คุณลักษณะภายในองค์กรโดยรวมที่ส่งเสริมให้ กสทช. เป็นองค์กรที่มีสมรรถนะสูงเมื่อพิจารณาจากแต่ละปัจจัยพบว่าโครงสร้างองค์กรมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือการจัดการความรู้ วัฒนธรรมองค์กร เทคโนโลยีพนักงาน รูปแบบการจัดการและความเป็นผู้นำ กระบวนการนวัตกรรม กลยุทธ์องค์กร และทรัพยากรตามลำดับ (2) แนวทางการพัฒนา กสทช. ให้เป็นองค์กรที่มีสมรรถนะสูง พบว่าปัจจัย ด้านรูปแบบการจัดการและภาวะผู้นำ ด้านกลยุทธ์ขององค์กร ด้านการจัดการความรู้ และด้านบุคลากร เป็นปัจจัยที่มีผลต่อแนวทางการพัฒนา กสทช. ให้เป็นองค์กรที่มีสมรรถนะสูง คุณลักษณะเหล่านี้จะมีส่วนในส่งเสริมในแนวทาง และวางแผนการพัฒนาได้อย่างเหมาะสมต่อการเป็นองค์กรที่มีสมรรถนะสูงตามบริบทของ กสทช. ได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

คำสำคัญ: สมรรถนะสูง, องค์กร, กสทช.

Introduction

Amid the economic downturn and creating many pressures for the business sector with the lack of political stability and there are many social problems that have not yet been resolved. This condition makes the system more expectations. The government is an important agency to solve problems in national development while the government system is accelerating self-improvement to be effective. There are many proposals to increase the ability to respond people's needs for the development of government organizations, especially the concept of overhaul of the government system (reinventing government) which is very popular during the year 1992 (Osborne and Gaebler, 1993)

Organizational management strategy covers both operations and missions since all companies rely on human resources. Organizational management concepts differ from one company to another depending on the variety of objectives as leading principles. Generally speaking, organization management is the comprehensive panorama of the connecting micro perspective

of internal units and their operations, which drive forward the whole organization. The study of organization management is therefore not only for understanding in interrelations but also creating the ability to initiate integration of various differences within organizations and from people in organizations themselves, leading to manage resources efficiently in the organizations in the appropriate approach which is in line with the adjusting surrounding under the fast changing condition for both profit and non-profit organizations. Some old organizations in the past have failed and were unable to survive eventually, whereas new organizations have just born and launched. Some have continued and been succeeded in their operation. As a result, people are nowadays very alert about how to successfully manage organizations and how to continue maintaining successfully and sufficiently (Maharatskul, 2011).

The NBTC is an independent regulatory organization in Thailand established in accordance with the Frequency Allocation Act Super

vision Act for Radio Broadcasting Television and the Telecommunications Act BE 2553 (2010). By this power, the NBTC was established as a public unit, but not under the governmental hierarchy according to Government Administration Regulations. As such, it is not a state enterprise according to budget regulations or other regulations. The NBTC is under the supervision of the Chairman Broadcasting Commission. Besides, the NBTC is also not under the protection of Labor Relations Laws or the Compensation Law Provident Fund regulations.

The NBTC has duties to act as a moderator in supporting missions to drive and sustain the organization in such a way that will bring maximum benefits to the people and fair competition. In addition, the NBTC has the duty to urgently transfer ownership from government units, which can still hold ownership as they are having at that time only, to other business operators and available to more people. The existing government units that have frequency ownership can still continue with some frequencies as necessary and appropriate. The NBTC also has the duty to develop quality and direct systems among operators. The NBTC is also set up with the purpose of enabling media reformations from the government owners to a variety of public sectors. The NBTC is an administrative unit, to which operations, assets, rights, duties, debts, employees and budget have been transferred since 20 December 2010.

In the past, National Broadcasting and Telecommunication (NBTC) operations were consistently evaluated on a regular basis, resulting in reduced efficiency and effectiveness. Girdwichai, Gerdrueang & Sophonthada (2015) determined many operational problems and obstacles as follows: 1) Organizational Structure: The chain of command is vertical, complicated and duplicated causing

slow functions. Consequently, some parts of the working process are not effective, 2) The Human Resources Development should be more involved in boosting personnel efficiency; attitudes of employees should also be developed to improve work determination and devotion through willingness with professionalism, 3) As an independent regulator, organizational management reflects government working style and lacks and the ability to change within the political structure and patronage system, 4) Organizational culture does not allow participation or expression of opinions; thoughtful productive and insightful comments from operational officers are also discouraged, and 5) Lack of networking participation both from the public and government sectors hampers progress and productivity.

The NBTC is also observed by all sectors and expected by society to be a high-performance organization. However, although the overall management achieves a certain level of success, there are still some problems which need to be solved. Therefore, the study of the factors associated with high-performance organizations is necessary for its further development. In this study, the author aims to study the factors associated with high-performance organizations and utilizing the results can lead to the NBTC's further development of such factors associated with being a high-performance organization.

Objective

To study characteristics of high performance organization management of the NBTC.

Literature review

Definition of high performance organizations

Scholars have given the meaning of the High performance organization or HPO has many

meanings as follows. De Waal (2005) studied about the organization high performance and has compiled the meanings of the organization. High efficiency from the study, it can be concluded that the organization is experiencing long-term financial success compared to other organizations as well as having the adaptability to the situation from both the internal and external environment of the organization quickly, with the emphasis on Long-term operation in an integrated manner. The management structure is consistent by improvement and development of core competencies. The organization continues and gives importance to people in true assets like organization (De Waal, 2007; Holbeche, 2004) discusses the organization.

Organizations that can adapt to changing conditions over time are a highly efficient organization. It is an innovation organization capable of work effectively without seizing the system too strong and important commander that is encouraging people in the organization to maintain the organization high performance and sustainability factors that can drive the organization to be able to change is creating a corporate culture by the human resource management system within the efficient organization such as creating balance in work life, etc. Epstein (2004) reviewed literature and gave the definition of HPO as a successful organization. Financial success, employees and customers are satisfied with high level of personal initiatives with work, high level of production, innovation in the organization, performance measurement systems in positions, giving rewards for motivation to work and strong working conditions. (Brokaw & Mullins, 2006)

From the definition mentioned above, it was found that HPO has a variety of meanings and

elements, but the focus that scholars have given meaning as follow 1) being an organization that is growing sustainable (De Waal, 2005; Holbeche, 2004 & Loisuwanrat, 2008) 2) organizations with the ability to adapt to environment (De Waal, 2005; Vejayanon, 2008 & Pasutacharin, 2006) organizations that respond to the environment quickly (De Waal, 2005; Brokaw & Mullins, 2006).

High-Performance Practices and Affective Commitment

The three organizational commitment models proposed by Allen and Meyer (1990) have three main elements, namely the affective, normative and continuance dimensions. These models have been examined using factor analysis, which has established that the three components have varying relationships with the different associated consequences and antecedents (Meyer et al., 2002). This research examines affective commitment, which is the positive feeling about one's own organization, which will be revealed as the wish to help the organization to achieve success, and a feeling of pride in playing a role in that achievement (Cohen, 2003). Affective commitment is known to be influenced by the experiences of employees within their organization, particularly with regard to human resources matters (Meyer et al., 2002). Affective commitment is also understood to be closely linked to the achievement of target working outcomes, such as low levels of absenteeism or lateness, and behaviour conducive to a harmonious and productive working environment (Meyer et al., 2002). Furthermore, it plays a part in building connections between effective human resources activities and superior work performance outcomes, while several studies have reported its effectiveness in sustaining the

SHRM approach (Gong et al., 2009). In particular, social exchange theory indicates that when organizations have good relationships with employees, those workers will be inspired to make a greater contribution which will in turn bring about positive results for both parties (Blau, 1995). When human resources departments introduce high-performance practices, the workers are likely to believe that their relationships with the organization are based on a supportive working environment in which their skills are valued and where they are given useful and unbiased feedback, fair and motivating rewards for their performance, and opportunities to advance. They will also believe they are playing their part in working towards the accomplishment of shared goals which they themselves have helped to identify (Gardner et al., 2007). As a consequence, these employees are likely to form a closer bond with the organization and will work harder to achieve those targets, which are a form of affective commitment (Cohen, 2003).

Organizational Structure

Most organizations have traditionally applied the notions set out in Weber's concept of bureaucratic structures. However, in recent years organizations have become more complex and as a result it has been necessary for more companies to use the "federal decentralization" approach proposed by Drucker (1974). This approach requires that organizations are structured such that several different units can operate at the same time. Drucker (1974: p. 572) explains that "each unit has its own management which, in effect, runs its own autonomous business". The outcome has been a model which leads to the creation of huge conglomerates which subsequently diversify their activities so as to

operate in several different fields to spread their risk.

Meanwhile, the project management organizational structure has become commonplace in the technological sector, or in industries which are known to be highly dynamic (French, Kast & Rosenzweig, 1985). In this structure, the focal point becomes the project manager, who coordinates information and activities for the projects. The aim is to integrate the resources of the organization in order to meet the stated objectives, but to implement this approach through managing projects, the hierarchical relationships within the organization must often undergo significant changes as responsibilities are redefined.

The Learning Organization

The definition of learning offered by Senge (1990) describes the development of an individual's ability to take action, arguing that "learning organizations are organizations that are continually enhancing their capacity to create" (p. 127), adding that such organizations evolve from first controlling, and later to learning. Senge (1990) also explores the problem of organizational learning disabilities, which can often arise when people become strongly attached to their roles. In such scenarios they can have difficulty perceiving their role as part of a bigger picture, and they can develop a negative attitude towards others within the same organization. One further disability identified is that inability to recognize potential threats and to understand slowly changing situations.

Senge (1990) explains that learning organizations use five key disciplines. The first of these is to construct a shared vision, which is a lengthy process involving numerous individuals coming to hold the same vision. The second discipline is

the idea of personal mastery, which shows that individuals are committed to the vision. The third is to create mental models whereby individuals can formulate their own internal representations of the vision and the reality. One vital consideration when employing mental models involves the necessity of balancing inquiry and advocacy. The fourth discipline demands that shared mental models are critical in organizational learning, while the fifth requires commitment to a systematic approach.

Innovation Behavior

Many studies have reported that innovation is vital if organizations are to compete and succeed (McAdam & Keogh, 2004; Edwards et al., 2005). Accordingly, the literature on the subject of innovation is extensive, and as a result there are many different perspectives from which innovation can be considered. In this research, we use the definition of innovation offered by Tidd et al. (2001) which holds that “innovation is a process of turning opportunity into new ideas and of putting these into widely used practice”. Different types of innovation are listed by Damanpour (2001) and include administrative, technical, radical, incremental, product, and process innovation. A combination of these ideas allows innovation to be considered in this study in its broadest context through the various different types.

The literature contains numerous examples detailing the common factors which link organizations known for their innovative practices, and the factors which control the ability of organizations to manage their innovations effectively. The literature in the field of management frequently suggests that innovation is vital for organizations to maintain their competitiveness (Porter, 1990; Lengnick-Hall, 1992; Roberts,

1998) but there is less on the subject of how organizations can actually manage innovation and reap the expected benefits. A carefully structured review of the literature is conducted to determine the factors which are reported to control the management of innovation in organizations. The literature to date lacks this particular organized approach which can serve to identify and analyze the main factors and establish the nature of the relationships which exist between factors. The literature review allows previous works to be analyzed to achieve these aims, and will provide a record which can be used by practitioners and other researchers to better understand the management of innovation through the factors involved. While no specific method will be offered in this paper, the factors and their effects will be identified, and this information can be used by organizations to become more innovative and to use innovation to fulfill their potential.

The National Broadcasting and Telecommunication Commission (NBTC) identified the components of organizational indicator bases in its vision to become the leading organization within the ASEAN region for regulating telecommunications services, directing and developing communications for sustainable development, while adhering to new public management. Consequently, this has resulted in a considerable development of telecommunications systems and services, including 1) Quality of service provided to the public 2) Decentralization that gives more independence to agencies, 3) Criteria, evaluation, and reward at an individual level 4) A supportive system for personnel and technology to facilitate the organization's achievements and 5) Opportunity for competition. (NBTC, 2017)

Related research studies

This part composed with synthesis of relevant research. The variables studied are as follow: Technology is often discussed as an output of innovation (Erdener & Dunn, 1995; Madsen et al., 2005), but in this research we are concerned with its role as an influencing factor. Technology discussed in this paper is concerned with the utilization of technology to facilitate innovation and innovative behavior within and between organizations.

Innovation process. Although a few authors (Cummings & O'Connell, 1978; Knight, 1987; Amar, 2004; Bessant et al., 2005; Merx-Chermin & Nijhof, 2005) discuss the impact of operational processes on organizational. Innovativeness, in the context of this paper processes relate to the generation, development, and implementation of innovations.

Corporate Strategy, Strategy is a wide subject area and the definition can often be confusing. Strategy in this research refers to aspects of the corporate and innovation strategies of the organization (Damanpour & Evan, 1984; Read, 2000; Martins & Terblanche, 2003) and how they impact on the management of innovation. It also refers to the dissemination of the strategic vision throughout the organization.

Organizational structure has received much attention in the general management literature (Mintzberg, 1992) and often covers more than the simple configuration of the organization. However, within this research organizational structure relates to the way the various parts of an organization are configured and how this impacts on an organizations ability to manage innovation.

Employees refer to the non-management employees of the organization and the role they play in affecting innovation management. This

factor takes into account the various personal characteristics associated with employees (Ahmed, 1998; Bharadwaj & Menon, 2000) and the motivation of employees to become innovative (Mostafa, 2005).

Organizational culture, Culture here refers to the culture of the organization, although organizational culture has been discussed widely in general management literature (Hofstede, 2001). It relates to the values and beliefs of the organization and how these impact the ability to manage innovation within the organization. It takes into consideration the organization's approach to collaboration, communication, and risk.

Resources relates to all the resources that the organization has, human, financial and physical, but they are discussed in relation to the level of slack resources and how resources are managed (Knight, 1987; Wan et al., 2005) to impact on an organization's ability to manage innovation.

Knowledge management in this research refers to the management and utilization of knowledge for innovation management. This covers all aspects of knowledge, both internal and external to the organization. (Salavou, 2004) to impact on an organization ability.

Management style and leadership refers to the employees that have responsibility for the management of the organization. This factor is concerned with a number of aspects to the way management influences the management of innovation. (Pearson et al., 1989; Hyland & Beckett, 2005) and how management can motivate employees to become more innovative (Roffe, 1999; Rivas & Gobeli, 2005).

Scope of education

In this research, the researcher will study all 9 variables of high efficiency cognitive factors consisting of 1) Technology, 2) Innovation Process, 3) Corporate strategy, 4) Organization structure, 5) Organization culture, 6) Employees Management style and leadership, 7) Resources, 8) Knowledge management and 9) Management style and leadership

Methodology

This study is conducted by mixed method. The quantitative study is used to collect data from 240 employees who work for NBTC by questionnaires. The qualitative analysis is done by Purposive in-depth interview from 10 experts and scholars with knowledge in management, organization management, and communication.

Population and Sample

1. The populations are identified as NBTC's executives and all officers from the headquarters. The research employed purposive sampling in order to collect the data main employees in the NBTC's headquarters within the fiscal year 2017. The total numbers are 900 persons in the actual sample collection a total of 240 by stratified random sampling method classified from work group the researcher used formula for calculating proportions of Daniel (1999) calculates the sample group by population proportion estimation formula with the confidence level of 95% which 5% error is acceptable. Besides, the proportion of the interested population significance level equals 0.5.

2. Key informant for the qualitative study is collected data by in-depth interview who selected by purposive sampling from 10 sampling includes 5 experts and 5 scholars with knowledge

in management, organization management, and communication.

Research Tools

This research used a mixed method design of quantitative and qualitative analysis.

1. The quantitative study use questionnaire and the step designing the research tool as following: 1) To clearly define the object of the questionnaire base on the purpose of research study 2) To create the questionnaire 3) To examine the validity of the questionnaire and The questionnaire item is a 5-point rating scale from strongly disagree (1 point) to strongly agree (5points). The Cronbach's alpha coefficient of the questionnaire is 0.976. The researchers collected questionnaires from NBTC's center, Thailand. The questions, in 2 parts, were as follows

Part 1 Personal information, including gender, age, education, and work experience.

Part 2 The qualities of NBTC's organizational management in order to analyze the descriptive statistics involving 1) Technology, 2) Innovation Process, 3) Corporate strategy, 4) Organization structure, 5) Organization culture, 6) Employees Management style and leadership, 7) Resources, 8) Knowledge management and 9) Management style and leadership.

2. The qualitative study use structures interview and analyze collected data from in-depth interview by content analysis and synthesize for conclusions. A structured questionnaire was used by the researcher to ask about factors affecting the development of NBTC in its goal to become a high-performance organization. The interview in done one by one.

Data Collection

The researchers collected questionnaire from 240 employees who work for NBTC and the researcher will make interview with 10 sampling includes 5 experts and 5 scholars with knowledge in management, organization management, and communication

Research Results

Quantitative analysis

The research found that. off 240 respondents, majority of the respondents were female represented 55.40 percent, ages were between 29-39 years old accounted for 57.90 percent, with 61.70 percent of held higher than bachelor degrees, with working experience less than 1.5 year accounted 55.00 percent, and had position as operation 91.70 percent.

Table 1

A descriptive table of the levels characteristics of high performance organization

No	Variables	Level Comments			
		Mean	SD	Level	Order
1	Organization structure	3.86	.861	High	1
2	Knowledge management	3.76	1.04	High	2
3	Organization culture	3.75	.956	High	3
4	Technology	3.75	1.09	High	4
5	Employees	3.72	.930	High	5
6	Management style and leadership	3.67	1.03	High	6
7	Innovation Process	3.66	0.88	High	7
8	Corporate strategy	3.64	.820	High	8
9	Resources	3.55	.844	High	9
Total average		3.71	0.94	High	

The finding showed that all variables can explain the characteristics of high-performing organizations of NBTC is at a high level (Mean=3.71, SD=0.94). When consider each aspect it is found that 1) organization structure is the highest efficient 2) knowledge management, 3) organization culture, 4) technology, 5) employees, 6) management style and leadership, 7) innovation process, 8) corporate strategy, and 9) resources, respectively.

Qualitative analysis

The development guideline to be a high-performance organization of NBTC is the following:

1. Management and leadership shows that the characteristics of leaders consist of 3 characteristics as follows: 1) Management personalities, 2) Management style, and 3) Motivation of employees. They can create the creditability and confidence in the public view toward the organization. The leader plays

important role in the effective development of the organization, has knowledge to achieve targets, maintain and enhance the work standard, and stimulate employees to work with their full potential.

2. Corporate strategy can be classified as 4 sections as follows: 1) Organizational strategy, 2) Innovation strategy, 3) Vision and goals of the organization, and 4) Strategic decision making. They are parts of the development to be a high-performance organization. The organization with clear strategies can define the use of resource to achieve missions and goals. The organization will be able to compete in the market. Planning will make the organization can survive for a long time and has the advantages in the competition. Strategic planners must be able to look ahead correctly and understand coming environmental changes, maintain management position and competitive capability over other organizations, and stay in the business in a long term.

3. Knowledge management can be classified into 3 sections as follows: 1) Organizational learning, 2) Knowledge of external environment, and 3) Utilization of knowledge repositories. They will increase the capability of decision making and fastness and better of planning. This is because of the availability of information or specific knowledge source with principle, reason, and creditability which can support the decision making. This is the human resource investment to develop the ability to share the knowledge with others in the organization. Moreover, they can apply the knowledge to their works effectively. Besides, it is the organizational development to increase the effectiveness of the organization.

4. Employees can be classified into 4 sections as follows: 1) Motivation to innovate,

2) Employee skills and education, 3) Employee personalities, and 4) Training. They are parts of the development to be a high-performance organization. How much the organization can be developed depends on the ability to drive and solve human problems, also known as human management processes to support and prioritize the human resource as valuable resource and the most important resource in the organization. The lead organizations nowadays see that the excellent ability of human resource management and communication skill is not limited to the management level of the organization only. It will be highly benefit if every employee in the organization from the upper to lower levels or even new employees have this skills and understand correctly as the fundamental of the coordination and driving activities in the organization more effectively.

Discussions

Organization structure overall respondents had a high level of opinion. This may be due to organizational structure is a variable that has highest average with the average 3.86, because good and effective organizational structure can create confidence for the organization to outsiders. The structure of the organization has clearly defined the authority and responsibility of each unit in order that facilitate the operation to success of work objectives of the organization effectively. Especially, organizations that create high performance like NBTC, which is the country's communication organization, the image and credibility of the organization is very important, which is in accordance with Carew et al. (2007), Linder & Brooks. (2004), Schermerhorn, Hunt, & Osborn. (2003), Buytendijk, (2006), Fauzia & Adrienne. (2018). described that organizational

structure is important to influence the behaviour of people. Moreover, people within the organization which the influence created mainly due to the control objectives by being controlled from the nature of the work designed within the organizational structure

In this research, knowledge management is an important part of the organization of the NBTC, gathering the knowledge available in organization, collecting knowledge from all sources in the organization both documents and knowledge from individuals bring it into the system so that employees from all departments can access knowledge and develop himself to be a knowledgeable person including working effectively, which will result in the organization having the highest competitive capability, which is a feature with a high performance organization like NBTC needs in accordance with (Miller, 2012; Carew et al., 2007; Linder & Brooks, 2004; Schermerhorn, Hunt, & Osborn, 2003; De Waal, 2005; Fauzia & Adrienne, 2018). described that if everyone in the organization has a knowledge management approach by learning and having developed concepts as well as developing new abilities of their own to happen and stay in the organization all the time will benefit the organization overall. In addition, there are research findings that influential factors help support the sharing of organizational knowledge having an open, trusting organizational culture with values together as well as promoting initiatives dare to think boldly in new things and having a reward system for those who have results perform excellent work (Gruber, 2000). At the same time (Hussian et al., 2010) study found that important factors as a basic element of effective knowledge management, consisting of organizational culture, strategy, and technology, which is consistent with

the research results of Hurley's (2005) study found that format for knowledge management should consist of basic information news, technology, culture, and important elements of knowledge management with interaction personal factors, information technology factors, and process factors (Ghalib, 2004).

Here is the statement about organization culture, discussing whether organizational culture is a way to help define ideas, decisions, and actions of everyone in the organization in the same direction. The corporate culture is tangible and will benefit the business only when it is continuously adhered to in the long run. The organizational ethics will be a guideline for the organization to conduct business based on responsibility, transparency, honesty and competitive ability by treating and harmonizing benefits for all stakeholders with fairness that affects the success of the business of the company to seek ways that can meet the needs of customers more efficiently and effectively at all times and is the trust of customers which ultimately affects the reputation of the organization in accordance with (Carew et al., 2007; Linder & Brooks, 2004; Schermerhorn, Hunt, & Osborn, 2003; Buytendijk, 2006; Kazuaki & Anthony, 2016) described that organization culture is considered an important tool that executives should not overlook because the organization with a strong culture is a way that executives can used to bring the organization to efficiency and effectiveness as well.

Regarding the use of technology in the NBTC, discussing whether adapting digital technology to the organization appropriately is important in increasing the efficiency of the organization, not allergic to having potential personnel. In an age where there is a lot of information flowing organizations should find ways

to manage information to be used in the preparation of marketing strategies and customer service. Then have to think about how to be able to keep up with the upcoming changes. The important thing to make the organization stand that understands the environment in which the organization is both a body including understanding of customers or customers which is the only factor that will allow the organization to reach the needs and understand customer behaviour. In accordance with (Miller, 2012; Linder & Brooks, 2004; Schermerhorn, Hunt, & Osborn, 2003; De Waal, 2005) described that use of information technology is a tool that develops infrastructure of knowledge in the organization to be useful knowledge. The person at the time and the form that the person wants is called "Knowledge Management System"

The role of employees in the NBTC, discussing whether employees at all levels must improve their abilities, and must be responsible for that organization as well as reducing the command line and work procedures. However, supervisors must work fully, and committed to the work that is done at all times, people in the organization need to understand the true purpose of the organization that we work for, be clear, transparent and must be shown at all times both words and actions. If there is a change or to improve the goal, must inform the personnel at all levels to understand. The staff themselves, if you see and understand what kind of organization you want to work for should be able to help you to develop yourself to be desired by the organization. It is in accordance with (Miller, 2012; Linder & Brooks, 2004; Jupp & Younger, 2004; Schermerhorn, Hunt, & Osborn, 2003) described that creating competitive advantage of the organization is human resource and systems or processes in

managing various human resources (Huselid, 1993; Karami, Analoui, & Cusworth, 2004), known as HR functions for example recruiting, training, and creating incentives for compensation and rewarding. Therefore, it is necessary to have guidelines for human resource management system which may be comparable organization resources is important in the competitiveness and ability of the current organization with efficiency and effectiveness and everyone in the organization needs to develop knowledge that must be responsible for their new ideas and must try to develop those ideas to be as true as possible and can be done, while the director has a duty to create an environment that provides opportunities allowing personnel to increase knowledge and implement ideas of the personnel themselves (Marquardt, 1996).

Management style and leadership, in the organization is available at all levels from senior management in the organization. The executive in the work structure is important in driving various policies going to create a plan and implementing it to improve the efficiency of the NBTC in transforming the policy into a successful implementation of the goal. Besides, it must rely on the role of leaders at every level to drive. In accordance with (Miller, 2012; Carew et al., 2007; Linder & Brooks, 2004; Jupp & Younger, 2004; Buytendijk, 2006; De Waal, 2005) described that leadership of the management itself which the director must not only have the power to follow administrative duties but also consider the relationship and the feelings of personnel as well by passing through assigning duties and support. However, the person must encourage communication between each other to have work as a team and able to develop personnel with differences, effective leaders will use mana

gement perspective human resources to connect with other parts causing people development and professionalism (Daft, 2006).

Innovation process, the organization must develop and prepare for the latest events and changes that will occur in the future. By cultivating people to understand and have creative thinking and innovation mindset, dare to think creatively dare to do the cause (from fixed mindset to growth mindset) to enhance knowledge, skills until being able to apply in the development of innovation process continuously. As well as developing innovative organizations create an atmosphere for creativity opportunity for everyone in the organization to get creative dare to bring good ideas for development, innovation, or invent new things such as new products, processes or service innovation etc. with value creations. Moreover, it can be forwarded or expanded in a commercial manner with confidence until it can be further developed into a new business model innovation. In accordance with (Miller, 2012; Carew et al., 2007; Linder & Brooks, 2004; Jupp & Younger, 2004; Schermerhorn, Hunt, & Osborn, 2003) described that the service is an indication that the service business should be improving service processes and service products by using new ideas and new skills to see advancement of service in response to customer satisfaction while innovation in the manufacturing industry has the main objective: Product development with modern features and a new look by the progress of technology for improving production processes to respond to marketing needs. Product innovation can be considered as part of results that promote the success of an organization or business these innovations may be in the form of products or services to customers. (Smith, 2006; Schilling, 2008)

Corporate strategy, increasing the efficiency of the organization to be successful organizations. It will create a sustainable competitive advantage by making personnel capabilities consistent with business strategies, restructuring or changing business strategies as examples of basic changes that may occur to every organization. In improving the efficiency of the organization coordination of capabilities, processes, attitudes, and competencies is necessary for more effective business strategy. In accordance with (Miller, 2012; Carew et al., 2007; Linder & Brooks, 2004; Jupp & Younger, 2004; Schermerhorn, Hunt, & Osborn, 2003) described that even today public organizations are providing services differently from the past. This is because the quality has become a standard that is definitely an important driving force for management. Quality is the restructuring of the business industry in a changing environment. Economic crisis and changes in the economic, environment, society, and politics will affect whether at the national or international level, affecting the business restructuring of the business and changing consumer behavior. Such effects would make the business organization have to adjust the corporate policy to be in line with such changes so that the business organization can meet the expectations of customers as much as customers expect or better than expected. Besides, they can meet the needs of customers, reduce production costs and used as an advertising strategy to build confidence for the business organization

Resources in an organization are an important part of an organization's success; discuss whether the organization will be successful. The appropriateness of resources and equipment to work is necessary. Resources are the support of the organization's operations to achieve goals.

One of the important factors is the resources in the organization which NBTC is ready for resource. In accordance with (Carew et al., 2007; Linder & Brooks, 2004; Jupp & Younger, 2004; Buytendijk, 2006) described that organizations will be able to create competitive advantage and become a potential organization. The operations that are higher than other organizations must be different from competitors and other organizations in the industry, especially the resources of different organizations, including 1) physical resources like technology machinery and production equipment and financial systems 2) organizational resources such as organizational structure, planning, control, coordination and personnel management systems and 3) human resources such as various skills, decisions and intelligence of employees in the organization (Barney & Wright, 1997) and can be applied to solve problems causing creativity and innovation.

For development guideline to be a high-performance organization of NBTC, 4 factors should be prioritized as follows:

1. Management and leadership because the leader plays the important role in the organizational development effectively. The leader with the knowledge can manage the organization effectively, stimulate employees to work with their full potential, and create the confidence and creditability in the public view toward the organization which in accordance with Miller (2012), Carew et al. (2007), Linder & Brooks (2004), V. Jupp & M.P. Younger (2004), Frank Buytendijk (2010), and De Wall's (2005) described that the leadership of the management itself must involve the director not only having the power to follow administrative duties, but must also consider the relationships and feelings of personnel in the act of passing

on or assigning duties and support. However, the people must encourage communication with others to work effectively as a team and the ability to develop personnel with differences. Effective leaders will use a management perspective as well as human resources to connect with others, causing development and professionalism in them (Daft, 2006).

2. Corporate strategy contributes to the development to be a high-performance organization. The organization with clear strategies can define the use of resource to achieve missions and goals. The understanding of the environmental change makes the organization can survive in a long term, has advantage in the competition, has higher capability over other organizations, and stay in the business in a long term which in accordance with Miller (2012), Carew et al. (2007), Linder & Brooks (2004), Jupp & Younger (2004), and Schermerhorn, Hunt & Osborn (2008) described that, even today public organizations are providing services at different levels from the past. This is because quality has become a standard that is definitely an important driving force for management. Quality is the restructuring of the business industry in a changing environment. Economic crisis and changes in the economic environment, society and politics, at both the national and international levels, affect the business restructuring of the business and changing consumer behaviors. Such effects would make the business organization have to adjust its corporate policy to be in line with the changes so that the business organization could meet or even exceed the expectations of customers. This can meet the needs of customers, reduce production costs, and be used as an advertising strategy in order to, build confidence for the business organization

3. Knowledge management will increase the capability of decision making and fastness of planning to be faster and better. A good knowledge management will be specific sources of knowledge that are rational, credible, and support decision making. Moreover, they can share their knowledge with others in the organization and apply the knowledge to their works more effectively. At the same time, it is the organizational development to increase the effectiveness of the organization which in accordance with Miller (2012), Carew et al. (2007), Linder & Brooks (2004), Schermerhorn, Hunt & Osborn (2008), De Wall's (2005) described that if everyone in the organization has a knowledge management approach by learning and has developed concepts as well as new abilities on their own, they will likely stay in the organization for the long term, which will benefit the entire organization.

4. Employees contribute to the development to be a high-performance organization. How much the organization can be developed depends on the ability to drive and solve human problems. If the employees in the organization have skills and knowledge which appropriate for their job also the promoting of knowledge and skills through training that can stimulate creativity, the organization will has increased capabilities. Therefore, the promoting and prioritizing the human resource as a valuable and the most important resource will make the organization will proceed with better efficiency which in accordance with Miller (2012), Linder & Brooks (2004), Jupp & Younger (2004), and Schermerhorn, Hunt & Osborn (2008) described that creating competitive advantage for the organization involves human resources and systems or processes in managing various human resources (Huselid, 1993; Karami, Analoui & Cusworth, 2004), This is known as

HR functions or HR practices, such as recruiting training and development compensation and reward. Therefore, it is necessary to have guidelines for human resource management which can be considered an important resource for the competitiveness and capability of the current organization

Recommendation

1. Recommendation for NBTC

1.1 The executive should promote and support the organization's management and leadership by distributing authority to make decisions for employees at each level. This is because leadership plays a vital role in developing an efficient organization and building the trust of its employees.

1.2 The executive should give priority to organizational strategies. An organization that has clear strategies can achieve its mission and objectives, and understand the changes to the environment which promote its long-term survival and competitiveness.

1.3 The executive should pay attention to knowledge management within the organization, because effective knowledge management enhances the capability of making decisions and planning. It is the development of personnel and the organization, and the application of knowledge, that drive improvements in efficiency.

1.4 The executive should promote a strategy for personnel to acquire more skills and ability to match the job by providing training to encourage their creativity in order to upgrade the organization's performance. Therefore, the promotion of personnel as a valuable and significant resource will drive the organization's efficiency.

1.5 NBTC should promote and facilitate infrastructure, support access to factors that encourage the NBTC to be a high-performance organization such as organization structure, knowledge management, corporate culture and technology, etc. all of these characteristics to promote the implementation of coping strategies to manage the impact of the current situation of the organization effectively. Therefore, NBTC, government and stakeholders should use these factors to develop and plan to promote the

organization to be a highly effective organization in the context of NBTC.

2. Recommendation for further study

2.1 Detailed study of each section should be conducted including other factors to know true problems which can be solved by results in the future.

2.2 Comparative research should be done by comparing with other agencies that have similar tasks to be guidelines to increase the efficiency of the organization.

References

- Allen, N. J., & Meyer, J. P. (1990). The measurement and antecedents of affective, continuance, and normative commitment to the organization. *Journal of occupational psychology*, 63, 1-18.
- Ahmed, P. K. (1998). Culture and climate for innovation. *European Journal of innovation management*, 1(1), 30-43.
- Amar, A. D. (2004). Motivating knowledge workers to innovate: A model integrating motivation dynamics and antecedents. *European Journal of innovation management*, 7(2), pp. 89-101.
- Barney, J. B., & Wright, P. M. (1997). On becoming a strategic partner: The role of human resources in gaining competitive advantage. *Human resources management*, 37(1), pp. 31-46.
- Bharadwaj, S., & Menon, A. (2000). Making innovation happen in organizations: Individual creativity mechanisms, organizational creativity mechanisms or both?. *Journal of product innovation management*, 17(6), 424-434.
- Bessant, J., Lamming, R., Noke, H., & Phillips, W. (2005). Managing innovation beyond the steady state. *Technovation*, 25(12), 1366-1376.
- Brokaw, G. S., & Mullins, J. M. (2006). In Pursuit of Higher performance-Part I in The Public Manager. *The quarterly for practionaers*, 35(4), 28-33.
- Blau, G. J. (1995). The measurement and prediction of career commitment. *Journal of occupational psychology*, 58, 277-288.
- Buytendijk, F. (2006). The Five Keys to Building a High-Performance Organization (Gartner Group). *Business performance management magazine*.
- Carew, J. S., Nawrocki, S. T., Kahue, C. N., Zhang, H., Yang, C., Chung, L., Houghton, J. A., Huang, P., Giles, F. J., & Cleveland, J. L. (2007). Targeting autophagy augments the anticancer activity of the histone deacetylase inhibitor SAHA to overcome Bcr-Abl-mediated drug resistance. *Blood*, 110(1), 313-322.

- Cohen, A. (2003). *Multiple commitments in the workplace: An integrative approach*. Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum.
- Cummings, L. L., & O'Connell, M. J. (1978). Organizational innovation: A model and needed research. *Journal of business research*, 6(1), 33-50.
- Daft, R. (2006). *Understanding the theory and design of organizations*. Mason: Thomson South-Western.
- Damanpour, F. (2001). E-Business E-Commerce evolution: Perspective and strategy. *Managerial financial*, 27(7), 16-33.
- Damanpour, F., & Evan, W. M. (1984). Organizational innovation and performance: The problem of “organizational lag”. *Administrative science quarterly*, 29(3), 392-408.
- Daniel, W. W. (1999). *Biostatistics: a foundation for analysis in the health sciences* (7th ed.). New York: John Wiley & Sons.
- De Waal, A. A. (2007). The Characteristics of High Performance Organization. *Business strategy series*, 8(3), 179-185.
- De Waal, A. A. (2005). Is your organization ready for beyond budgeting. *Measuring business excellence*, 9(2), 56-67.
- Drucker, P. F. (1974). *Management: tasks responsibilities practices*. New York: Harper & Row
- Edwards, T., Battisti, G., McClendon Jnr, W. P., Denyer, D., & Neely, A. (2005). *Pathways to value how UK firms create more value using innovation strategically*: AIM Research.
- Epstein, M. J. (2004). *The Drivers and Measures of Success in High Performance Organizations in Epstein, M.J. and Manzoni.J.F. (Eds)*. Performance Measurement and Management Control: Superior Organizational Performance. Studies in Managerial and Financial Accounting, Vol. 14 Elsevier, Amsterdam.
- Erdener, C. B., & Dunn, C. P. (1995). Organizational values and technological innovation: A cross-national comparison of corporate annual reports. *International Journal of management*, 12(2), 197-203.
- Fauzia, J., & Adrienne, A. I. (2018). “Examining the impact of organizational culture on trust and career satisfaction in the UAE public sector: A competing values perspective”. *Employee relations*, 40(6), 1036-1053,
- French, W. L., Kast, F. E., & Rosenzweig, J. E. (1985). *Understanding human behaviour in organizations*. New York: Harper & Row.
- Gardner, T., Moynihan, L., & Wright, P. (2007). *The influence of human resource practices and collective affective organizational commitment on aggregate voluntary turnover*. CAHRS Working Paper, Cornell University.
- Ghalib, A. K. (2004). Systemic Knowledge Management: Developing a Model for Managing Organisational Assets for Strategic and Sustainable Competitive Advantage, *Journal of knowledge management practice*, 5, 1-26
- Girdwichai, R., Gerdrung, A., & Sophonthada, D. (2015). *Project performance monitoring and evaluation office of NBTC*. Bangkok: The Graduate School of Suan Sunandha Rajabhat University. (in Thai)

- Gong, G., He, Y., Concha, L., Lebel, C., Gross, D. W., Evans, A. C., & Beaulieu, C. (2009). Mapping anatomical connectivity patterns of human cerebral cortex using in vivo diffusion tensor imaging tractography. *Cereb cortex*, 19, 524-536.
- Gruber, J. (2000). Health Insurance and the Labor Market, in Anthony, J. C., Joseph, P., & Newhouse, eds., *Handbook of health economics volume 1*, (Elsevier Science: Amsterdam), 645-706.
- Holbeche, L. (2004). HR and the High-Performance Organization. *Strategic HR Review*, 5(2),
- Hofstede, G. (2001). *Culture's consequences: comparing values, behaviors, institutions and organizations across nations*. Thousand Oaks, CA: Sage.
- Hussain, I., Ahmed, A., & Si, S. (2010). Personal Knowledge Abilities and Knowledge Management Success. *Journal of information & knowledge management*, 9(04), 319-27.
- Huselid, M. A. (1993). *Essays on human resource management practices, turnover, productivity, and firm performance*. Unpublished Doctoral Dissertation, State University. New York: Buffalo.
- Hyland, P., & Beckett, R. (2005). Engendering an innovative culture and maintaining operational balance. *Journal of small business and enterprise development*, 12(3), 336-352.
- Jupp, V., & Younger, M. P. (2004). A value model for the public sector. *Outlook Journal*, 6(3), 42-51.
- Kazuaki, I., & Anthony, M. (2016). How successful organizations drive innovation. *Strategy & Leadership*, 44(3), 9-19
- Karami, A., Analoui, F., & Cusworth, C. (2004). Strategic human resource management and resource-based approach: The evidence from the British manufacturing industry. *Management research news*, 27(6), 50-68
- Knight, R. M. (1987). Corporate innovation and entrepreneurship: A Canadian study. *The journal of product innovation management*, 4(4), pp. 284-298.
- Lengnick-Hall, C. A. (1992). Innovation and competitive advantage: What we know and what. *Journal of management*, 18(2), 399-429.
- Linder, J. C., & Brooks, J. D. (2004). Transforming the public sector. *Outlook journal*, 60(10), 68-76.
- Madsen, S. R., Miller, D., & John, C. R. (2005). Readiness for organizational change: Do organizational commitment and social relationships in the workplace make a difference?. *Human resource development quarterly*, 16(2), 213-233.
- Maharatskul, P. (2011). *Organization and management. Intellectuals*. Bangkok: Panyachon Printing.
- Marquardt, M. J. (1996). *Building the learning organization: A system approach to quantum improvement and global success*. New York: McGraw-Hill.
- Martins, E. C., & Terblanche, F. (2003). Building organizational culture that stimulates creativity and innovation. *European journal of innovation management*, 6(1), 64-74.
- Mc-Adam, R., & Keogh, W. (2004). Transitioning towards creativity and innovation measurement in SMEs. *Creativity and innovation management*, 13(2), 126-139.
- Meyer, J. P., Stanley, D. J., Herscovitch, L., & Topolnytsky, L. (2002). Affective, continuance, and normative commitment to the organization: A meta-analysis of antecedents, correlates and consequences. *Journal of vocational behaviour*, 61, 20-52.

- Merx-Chermin, M., & Hijhof, W. (2005). Factors influencing knowledge creation and innovation in an organization. *Journal of european industrial training*, 29(2), 135-147.
- Miller, A. (2012). Judgment dependence, tacit knowledge and semantic creativity. *Journal of population economics*. 24(3), 1071–1100.
- Mintzberg, H. (1992). The structuring of organizations. In Mintzberg, H., & Quinn, J. B. (Eds.), *The strategy process: concepts and contexts*. New Jersey: Prentice-Hall.
- Mostafa, M. (2005). Factors affecting organizational creativity and innovativeness in Egyptian business organizations: An empirical investigation. *The journal of management development*, 24(1/2), 7-33.
- NBTC. (2017). *NBTC's History*. Retrieved from <https://www.nbtc.go.th/about/history3.aspx>
- NBTC. (2017). *Annual Report 2017*. Retrieved from [https://www.nbtc.go.th/AnnualReport/NBTC-Annual-Report 2017pdf.aspx](https://www.nbtc.go.th/AnnualReport/NBTC-Annual-Report%202017pdf.aspx)
- Osborne, D., & Gaebler, T. (1993). *Reinventing government: How the entrepreneurial spirit is transforming the public sector*. New York: Plume.
- Pearson, G. J., Pearson, A. W., & Ball, D. F. (1989). Innovation in a mature industry: A case study of warp knitting in the U.K. *Technovation*, 9(8), 657-678.
- Porter, M. E. (1990). *The competitive advantages of nation*. London: Macmillian Press.
- Read, A. (2000). Determinants of successful organizational innovation: A review of current research. *Journal of management practice*, 3(1), 95-119.
- Rivas, R., & Gobeli, D. H. (2005). Accelerating innovation at Hewlett-Packard. *Research technology management*, 48(1), 32-39.
- Roffe, I. (1999). Innovation and creativity in organizations: A review of the implications for training and development. *Journal of european industrial training*, 23(4/5), 224-241.
- Salavou, H. (2004). The concept of innovativeness: Should we need to focus? *European Journal of innovation management*, 7(1), 33-42.
- Schermerhorn, J. R., Hunt, J. G., & Osbourn, R. N. (2003). *Core concepts of organizational behavior*. Hoboken, NJ: John Wiley & Sons.
- Senge, P. (1990). *The art & practice of the learning organization in the New Paradigm in Business: Emerging Strategies for Leadership and Organizational Change* eds. Ray, M., & Rinzler, A. 1993 by the World Business Academy. New York: Jeremy P.Tarcher.
- Schilling, M. A. (2008). *Strategic management of technological innovation*. (2nd ed.). NY: McGraw-Hill Education.
- Smith, D. (2006). *Exploring innovation*. Berkshire: McGraw-Hill Education.
- Tidd, J., Bessant, J., & Pavitt, K. (2001) *Managing innovation: Integrating technological, market and organizational change*. (2nd ed.). Chichester: John Wiley & Sons Ltd.
- Wan, D., Ong, C. H., & Lee, F. (2005). Determinants of firm innovation in Singapore. *Technovation*, 25(3), 261-268.

ประสิทธิภาพการซ่อมบำรุงอากาศยานที่มีอิทธิพลมาจากปัจจัยมนุษย์
ของสายการบินต้นทุนต่ำในประเทศไทย
The Efficiency of Aircraft Maintenance Influencing by Human Factors
of Low-Cost Airlines in Thailand

ถวัลย์ เทียนทอง¹, พรนภา เตียสุธิกุล², ภัทรพล ชุ่มมี² และ ปรีชา คำมาดี²
Tawan Thianthong¹, Pornnapa Tiasuthikul², Pattarapol Chumme² and Preecha
Khammadee²

¹หลักสูตรบริหารธุรกิจดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์

¹Doctor of Business Administration Program, Valaya Alongkorn Rajabhat University under
The Royal Patronage

²วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์

²College of Innovation and Management, Valaya Alongkorn Rajabhat University under the Royal
Patronage

Received: September 26, 2019

Revised: November 7, 2019

Accepted: November 8, 2019

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยมนุษย์ที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการซ่อมบำรุงอากาศยานสายการบินต้นทุนต่ำในประเทศไทย โดยใช้วิธีการวิจัยแบบเชิงคุณภาพ 3 วิธีการ คือการวิเคราะห์เอกสาร (Document analysis) การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) และการสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participatory Observation) ในช่วงสองถึงสามทศวรรษที่ผ่านมา อุตสาหกรรมการบินรวมถึงการซ่อมบำรุงอากาศยานได้รับการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงทางกายภาพ และกระบวนการที่ซับซ้อนอย่างต่อเนื่อง เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน มาตรฐานความปลอดภัยในการซ่อมบำรุงอากาศยาน ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยมนุษย์ (Human factor) เป็นส่วนหนึ่งที่ช่วยป้องกันความผิดพลาดที่อาจสร้างความเสียหายในอนาคต โดยปัจจัยมนุษย์แบ่งออกเป็น 12 ด้าน กล่าวคือ 1) การสื่อสารที่ไม่ดี 2) ความชะล่าใจ 3) การมีความรู้ ทักษะที่ไม่เพียงพอ 4) ความสนใจหักเห 5) ขาดทีมงานที่มีประสิทธิภาพ 6) ความล้า 7) ทรัพยากรไม่เพียงพอ 8) ความกดดัน 9) ขาดการกำกับหรือการกล้าแสดงออก 10) ความเครียด 11) การไม่ตื่นตัว เฉื่อยชา ไม่กระฉับกระเฉง 12) การตั้งกฎหมู่ งานวิจัยนี้พบว่าเรื่องการสื่อสารที่ไม่ดี ความชะล่าใจและการมีความรู้ทักษะที่ไม่เพียงพอเป็นปัจจัยมนุษย์ที่มีผลต่อประสิทธิภาพการซ่อมบำรุงอากาศยานสูงสุดตามลำดับ

คำสำคัญ: การซ่อมบำรุงอากาศยาน, ปัจจัยมนุษย์, สายการบินต้นทุนต่ำ

Abstract

The objective of this article is to study the efficiency of aircraft maintenance influencing by human factors of low-cost airlines in Thailand. It is qualitative research by using three research methodologies, which are document analysis, in-depth interviews, and participatory observation. In the last couple of decades, the aviation industry, including aircraft maintenance, has undergone both architectural and conceptual improvement, which yields higher value in the said industry to be made efficiently functional and worthiness. Human factors are parts of the contribution of such incidents as a means to foreseeable damages. The result found that the significance of improvement in aircraft maintenance is mentioned focusing on the 12 human factors as follows 1) lack of communication 2) Complacency 3) lack of knowledge 4) distraction 5) lack of teamwork 6) fatigue 7) lack of resources 8) pressure 9) lack of assertiveness 10) stress 11) lack of awareness 12) norms. The study has also found that miscommunication, recklessness, and unskillful employees are the three main contributors that affect the efficiency of aircraft maintenance.

Keywords: Aircraft Maintenance Repair and Overhaul (MRO), Human Factors, Low-cost airlines

บทนำ

หากกล่าวถึงข้อผิดพลาดโดยไม่ตั้งใจของมนุษย์ในการบำรุงรักษาอากาศยาน มักจะพบข้อผิดพลาด เกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลา ตามคำนิยาม “ปัจจัยมนุษย์” คือ สาเหตุของข้อผิดพลาดโดยไม่ตั้งใจในการทำงานซึ่งส่งผลให้เกิดความเสียหายทันทีของระบบหรืออาจเป็นข้อผิดพลาดที่ซ่อนอยู่ซึ่งแสดงถึงศักยภาพอันตรายและไม่เหมาะสมสำหรับความสมควรเดินอากาศของเครื่องบิน

เป็นเวลานานที่ปัจจัยมนุษย์ได้รับการปฏิบัติเหมือนเป็นสาขาของ ergonometic หรือ การศึกษาประสิทธิภาพของคนในสภาพแวดล้อมของการทำงาน และเป็นส่วนหนึ่งจากการวิจัยทางการแพทย์ การศึกษาและวิเคราะห์อย่างละเอียดมากขึ้นนำไปสู่ความรู้ที่จำเป็นในการศึกษาความสัมพันธ์ของคน เครื่องจักร สิ่งแวดล้อม และกระบวนการผลิต มนุษย์เป็นปัจจัยสำคัญในการกระบวนการผลิตและในการดำเนินงานของวิธีการทางเทคนิคเพราะก่อให้เกิดคุณค่าใหม่ต่อวัตถุประสงค์ในการทำงาน ความเข้าใจในปัจจัยมนุษย์นั้นยังมีข้อจำกัดในการอธิบายความผิดพลาดที่เกิดขึ้นโดยความไม่ตั้งใจ ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญเพื่อพัฒนาระบบการระบุข้อผิดพลาดและการป้องกันข้อผิดพลาดในการทำงาน นับตั้งแต่สิ้นสุดสงครามโลกครั้งที่ 2 นักวิจัยปัจจัย

มนุษย์ได้ศึกษาศักยภาพในการปฏิบัติของนักบินรวมถึงประเด็นการควบคุมการจราจรทางอากาศและปัญหาด้านความปลอดภัยของห้องโดยสาร ซึ่งถูกค้นพบเมื่อไม่นานนี้ว่าบุคลากรด้านการบำรุงรักษาเป็นอาชีพที่ถูกมองข้ามในการศึกษาปัจจัยมนุษย์ การบำรุงรักษาเป็นหนึ่งในต้นทุนของธุรกิจสายการบินที่ใหญ่ที่สุด ซึ่งถูกประมาณว่าทุก ๆ ชั่วโมงของเที่ยวบินจะต้องใช้จำนวนบุคลากรในการซ่อมบำรุงอากาศยานมากถึง 12 อัตรา และที่สำคัญที่สุดคือ ข้อผิดพลาดจากการบำรุงรักษาสามารถมีผลกระทบร้ายแรงสำหรับความปลอดภัยในการบิน รายงานสถิติทางอุบัติเหตุของอุตสาหกรรมการบินขนส่งทางอากาศทั่วโลก รายงานว่าการบำรุงรักษาอากาศยานในฐานะ “ปัจจัยและสาเหตุหลัก” เป็นเพียงร้อยละ 4 ของสาเหตุในการเกิดอุบัติเหตุและการสูญเสียเมื่อเปรียบเทียบกับภาระการทำงานของนักบิน จากสถิติแสดงให้เห็นว่าการกระทำของนักบินเป็นสาเหตุให้เกิดอุบัติเหตุมากถึงร้อยละ 60 (Boeing, 2003). ซึ่งสาเหตุหลักอาจมีแนวโน้มที่จะเข้าใจความสำคัญของการบำรุงรักษาเป็นปัจจัยร่วม ใน พ.ศ. 2546 ข้อความของหนังสือเที่ยวบินระหว่างประเทศรายงานว่า “ความล้มเหลวจากวิธีการและการบำรุงรักษา” กลายเป็นสาเหตุสำคัญของการ

เกิดอุบัติเหตุและโศกนาฏกรรม โดยทำให้ไม่สามารถบังคับเครื่องบิน จนทำให้บินเข้าชนสิ่งกีดขวาง ซึ่งเคยเป็นสาเหตุสำคัญของอุบัติเหตุสายการบิน (Learmount, D., 2004)

ตามทฤษฎีสมมติฐานคณะกรรมการความปลอดภัยทางคมนาคม (National Transportation Safety Board) John Goglia ระบุว่า การซ่อมบำรุงอากาศยานที่บกพร่องได้มีส่วนเกี่ยวข้องกับอุบัติเหตุ 7 ใน 14 ของอุบัติเหตุร้ายแรงของสายการบิน (Swissair, 2002) ข้อผิดพลาดในการบำรุงรักษาไม่เพียงแต่เป็นภัยคุกคามต่อความปลอดภัยของการบิน แต่ยังสามารถกำหนดและมีผลต่อต้นทุนทางการเงินที่สำคัญจากความล่าช้า การหยุดชะงักของตาราง การยกเลิกเที่ยวบิน และอื่น ๆ เช่น ตัวอย่างในกรณีของเครื่องบินขนาดใหญ่โบอิง 747-400 การยกเลิกเที่ยวบินสามารถทำให้สายการบินต้องเสียเงินประมาณ 140,000 ดอลลาร์สหรัฐขณะที่ความล่าช้าในการเปิดประตูอาจมีค่าใช้จ่ายเฉลี่ย \$ 17,000 ดอลลาร์สหรัฐต่อชั่วโมง (Boeing Commercial Airplanes, 2008) ในบริบทนี้อาจกล่าวได้ว่าการลดลงของความถี่เพียงเล็กน้อยจากการหยุดชะงักของแผนการซ่อมบำรุงอาจส่งผลถึงการประหยัดค่าใช้จ่ายเป็นจำนวนมาก

การบำรุงรักษาเป็นสิ่งจำเป็นต่อความปลอดภัยของการบิน แต่การบำรุงรักษาที่ไม่เหมาะสมนั้นมีส่วนสำคัญต่ออุบัติเหตุและอุบัติเหตุการการบิน ถึงแม้จะเป็นสัดส่วนเพียงเล็กน้อยก็มีภัยคุกคามด้านความปลอดภัยที่สำคัญ หากเปรียบเทียบกับภัยคุกคามอื่น ๆ อีกมากมายเพื่อความปลอดภัยของการบินความผิดพลาดของบุคลากรซ่อมบำรุงนั้นสามารถถูกตรวจจับได้ยากขึ้นและมีความเป็นไปได้ที่จะยังคงแฝงอยู่ซึ่งส่งผลกระทบต่อการทำงานที่ปลอดภัยของเครื่องบินเป็นเวลานาน มาตรการตอบโต้ที่มีประสิทธิภาพต่อข้อผิดพลาดในการบำรุงรักษาจำเป็นต้องมีระบบการประเมินผลซึ่งไม่เพียงแต่นำไปสู่ปัญหาในระดับบุคคล (ช่าง) และสภาพแวดล้อมในการทำงาน ปัจจัยภายในองค์กร เช่น ขั้นตอนการจัดตารางงานและการฝึกอบรมอาจเป็นอีกสาเหตุที่ทำให้เกิดอุบัติเหตุที่เกิดจากปัจจัยมนุษย์ด้วยเช่นกัน

จุดประสงค์ของการศึกษานี้ก็เพื่อที่จะศึกษาปัจจัยมนุษย์ที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการซ่อมบำรุงอากาศยานของสายการบินต้นทุนต่ำในประเทศไทย ซึ่งหากการวัดประสิทธิภาพการซ่อมบำรุงอากาศยานได้รับ

การพัฒนา รวมไปถึงปัจจัยมนุษย์ (Human factors) ที่ถูกนำมาเป็นกลยุทธ์เชิงนโยบายในการป้องกันไม่ให้เกิดอุบัติเหตุอย่างมีระบบและมีประสิทธิภาพ ไม่เพียงแต่จะสามารถตอบสนองตรงตามความต้องการของผู้ประกอบการสายการบินต้นทุนต่ำและความปลอดภัยในการเดินทางโดยอากาศยานของผู้ใช้บริการ แต่ยังเป็นการตอบสนองนโยบายภาครัฐในประเด็นไทยแลนด์ 4.0 ที่มีเป้าประสงค์ในการยกระดับมาตรฐานอุตสาหกรรมการบินในประเทศไทยให้มีขีดความสามารถทัดเทียมนานาชาติในการขยายฐานการซ่อมบำรุงอากาศยานให้เป็นศูนย์กลางการซ่อมบำรุงอากาศยานในระดับภูมิภาคตามนโยบายการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก (ECC) ที่ต่อยอดมาจากนโยบายพัฒนาชายฝั่งทะเลภาคตะวันออก (Eastern Seaboard) ที่รัฐบาลสนับสนุนมาตลอดในช่วง 30 ปี ซึ่งจะผลักดันให้ประเทศไทยเป็นเมืองแห่งการซ่อมบำรุงอากาศยาน และมหานครแห่งการบินประจำภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

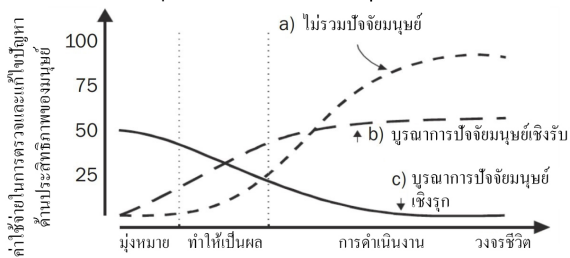
เพื่อศึกษาปัจจัยมนุษย์ที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการซ่อมบำรุงอากาศยานของสายการบินต้นทุนต่ำในประเทศไทย

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

1. ข้อผิดพลาดของมนุษย์โดยไม่ตั้งใจ ในงานและกิจกรรมในการซ่อมบำรุงอากาศยานสามารถสร้างข้อผิดพลาดและซ่อนอยู่ในอากาศยานข้อผิดพลาดที่ซ่อนอยู่เป็นประเภทของข้อผิดพลาดที่ดูเหมือนจะมองไม่เห็นในระหว่างการทำงาน ด้วยตัวของข้อผิดพลาดอย่างเดียวยังไม่ก่อให้เกิดภัยคุกคาม แต่หากเกิดร่วมกับเหตุการณ์อื่น ๆ ที่ไม่เอื้ออำนวยหรือใช้ร่วมกับข้อผิดพลาดอื่น ๆ อาจเป็นอันตรายต่อความปลอดภัยของการใช้งานเครื่องบิน ข้อผิดพลาดในการใช้งานคือข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้นทันทีและส่งผลให้เกิดความเสียหายเครื่องบินหรือบาดเจ็บต่อผู้คน

ตามเอกสาร Eurocontrol และเอกสาร ICAO ค่าใช้จ่ายในการตรวจและแก้ไขปัญหาด้านประสิทธิภาพของมนุษย์มีแนวโน้มลดลงอย่างชัดเจนหากป้องกันและแก้ไขผลกระทบของความผิดพลาดจากปัจจัยมนุษย์ในการบำรุงรักษาเครื่องบินในเชิงรุก

ผลกระทบของความผิดพลาดของมนุษย์ในการซ่อมบำรุงอากาศยาน
หากกระทำในเชิงรุกเกี่ยวกับการกำจัดต้นเหตุ

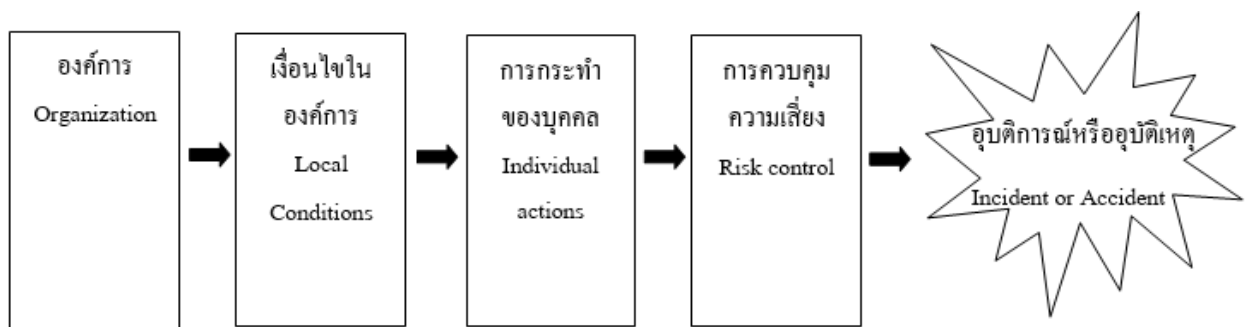
ภาพ 1 แสดงผลค่าใช้จ่ายของ 3 กลยุทธ์ที่แตกต่างกันในวงจรชีวิตของอากาศยาน

ที่มา: ICAO. (2003). *Human Factor Guidelines for Aircraft Maintenance Manual. Doc 9824-AN/450*. Montreal. International Civil Aviation Organization

ดังที่แสดงในแผนภาพที่ 1 ค่าใช้จ่ายในการตรวจและแก้ไขปัญหาด้านประสิทธิภาพของมนุษย์มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นหากไม่มีรูปแบบการป้องกันและการกำจัดตัวแปรถูกนำไปใช้ ด้วยการกระทำเชิงรุกคือการศึกษสาเหตุของข้อผิดพลาดและการตั้งระบบความปลอดภัยเชิงป้องกัน ทำให้แนวโน้มของจำนวนการเกิดข้อผิดพลาดลดลงในด้านการบำรุงรักษาอากาศยานหากมีการพัฒนาวิธีการและเครื่องมือในการระบุสาเหตุของความผิดพลาดของมนุษย์ในองค์กร

2. รูปแบบของการเกิดอุบัติเหตุและอุบัติการณ์ ข้อผิดพลาดของบุคลากรในการบำรุงรักษาสามารถมองเห็นได้มากที่สุดในการบำรุงรักษาจากปัจจัยมนุษย์ แต่เพื่อให้เข้าใจถึงวิธีการและข้อผิดพลาดในการบำรุงรักษาที่เกิดขึ้น จำเป็นที่ต้องทำความเข้าใจบริบทขององค์กรที่เกิดขึ้น รูปที่ 2 แสดงองค์ประกอบเชิงสาเหตุหลักที่เกี่ยวข้องกับอุบัติเหตุและเหตุการณ์ต่าง ๆ เป็นการปรับตัวของรูปแบบ 'Swiss Cheese' ซึ่งสร้างสรรค์โดย James Reason (Walker, M.B. & Bills, K.M., 2008).

ตามรูปแบบดังกล่าวนี้ อุบัติเหตุ หรืออุบัติการณ์ มักเกิดขึ้นจากการกระทำของบุคลากรในการปฏิบัติงาน เช่น นักบิน หรือวิศวกรซ่อมบำรุง อย่างไรก็ตามการกระทำที่เกิดขึ้นเหล่านี้จะเกิดขึ้นตามบริบทของสภาพท้องถิ่น เช่น การสื่อสาร เงื่อนไขในสถานที่ทำงานและอุปกรณ์ สภาพแวดล้อมของงาน รวมถึงการควบคุมความเสี่ยงด้วย ซึ่งประกอบกับคุณสมบัติเหล่านี้ เช่น ขั้นตอนการตรวจสอบ หรือ ข้อควรระวังที่ออกแบบมาเพื่อป้องกันอันตรายที่คุกคามความปลอดภัย การควบคุมความเสี่ยงในแต่ละสภาพท้องถิ่นและการกระทำของแต่ละบุคคลสามารถทำได้และสามารถกลายเป็นอิทธิพลจากปัจจัยองค์กรเช่น นโยบายของ บริษัท ทรัพยากรการจัดสรร และการตัดสินใจจากการบริการ

ภาพ 2 รูปแบบการเกิดอุบัติเหตุและสาเหตุของเหตุการณ์
ที่มา: Walker, M.B. & Bills, K.M. (2008). *Analysis, Causality and Proof in Safety Investigations* (Aviation Research and Analysis Report AR-2007-053). Canberra. Australian Transport Safety Bureau

เพื่อทำความเข้าใจและป้องกันอุบัติเหตุ จำเป็นต้องติดตามห่วงโซ่ของสาเหตุแบบย้อนกลับผ่านองค์ประกอบทั้งหมดของระบบรวมถึงอิทธิพลขององค์กร ซึ่งมักเรียก

กันว่า การวิเคราะห์สาเหตุที่แท้จริง

3. การกระทำในแต่ละบุคคล ความผิดพลาดของมนุษย์เป็นภัยคุกคามต่อระบบเทคโนโลยีขั้นสูงเกือบทั้งหมด ซึ่งคาดว่าข้อผิดพลาดของมนุษย์มีส่วนร่วมในการเกิดอุบัติเหตุเครื่องบิน 70 เปอร์เซ็นต์เช่นเดียวกับอุบัติเหตุการขนส่งร้อยละ 80 และเหตุร้ายทางการแพทย์อย่างน้อยร้อยละ 58 (Felix Redmill, 2007, Hawkins, F. H., 1993., Leape L.L., 1994)

ตามที่เจ้าหน้าที่ให้ข้อมูลว่าคนไข้ประมาณ 80,000 คนในสหรัฐอเมริกาได้เสียชีวิตในแต่ละปีเพราะข้อผิดพลาดทางการแพทย์ที่หลีกเลี่ยงได้ (Leape, L.L., 1994) ดังนั้นจึงไม่ควรแปลกใจที่จะระบุว่าข้อผิดพลาดของมนุษย์เป็นภัยคุกคามที่สำคัญในการบำรุงรักษาอากาศยาน การใช้คำว่า “ความผิดพลาดของมนุษย์” ไม่ควรชี้ว่ามีที่มาหรือปัญหามาจากคน ซึ่งในหลายกรณีข้อผิดพลาดจากการบำรุงรักษาเป็นการแสดงอาการของปัญหาพื้นฐานที่เกิดขึ้นภายในองค์กร แม้ว่าจะเป็นเหตุการณ์ที่ไม่ต้องการให้เกิด แต่ข้อผิดพลาดก็มีนัยสำคัญในการระบุการปรับปรุงแก้ไข

4. ปัจจัยมนุษย์ 12 ประการที่ทำให้เกิดความผิดพลาดของผู้ปฏิบัติงาน

Gordon Dupont เจ้าหน้าที่ของกระทรวงคมนาคมแห่งประเทศแคนาดา กำหนดสาเหตุของความผิดพลาดของมนุษย์โดยไม่ตั้งใจซึ่งถูกแบ่งออกเป็น 12 สาเหตุหรือ “ปัจจัยมนุษย์ 12 ประการที่ทำให้เกิดความผิดพลาดของผู้ปฏิบัติงาน (FAA, 2002) ซึ่งเป็นข้อผิดพลาดที่ได้รับการกำหนดขึ้น จากการศึกษาสาเหตุของข้อผิดพลาดในกระบวนการบำรุงรักษา การวิเคราะห์การเกิดข้อผิดพลาดเหล่านี้ แสดงถึงระบบและวิธีการสำหรับการค้นหาการป้องกันกลไกหรืออุปสรรคที่ขัดขวาง การป้องกันมีทั้งตั้งอยู่ในระดับวิศวกรรม ในความไม่สมบูรณ์ในแต่ละบุคคล และในระดับองค์กร โดยการทำหน้าที่ตรวจสอบซึ่งกันและกัน เพื่อให้ทุกคนแก้ไขการดำเนินการเกี่ยวกับการป้องกันในการเกิดข้อผิดพลาดจะต้องมีการพิจารณาในกิจกรรมทั้ง 3 ระดับ

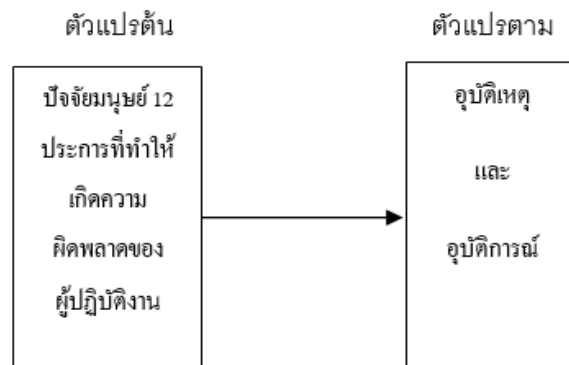
อ้างอิงจากสรุปองค์สาเหตุหลักของมนุษย์ ข้อผิดพลาด 12 ประการคือ

1. การสื่อสารที่ไม่ดี 2. ความชะล่าใจ 3. การขาดทักษะที่เพียงพอ 4. ความสนใจหักเห 5. ขาดทีมงานที่มีประสิทธิภาพ 6. ความล้า 7. ขาดทรัพยากร 8. ความกดดัน 9. ขาดการทักท้วง 10. ความเครียด 11. ความไม่ตื่นตัว 12. บรรทัดฐานหรือกฎหมาย

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องภายใต้กรอบแนวคิดดังนี้ ข้อผิดพลาดของมนุษย์โดยไม่ตั้งใจ รูปแบบการเกิดอุบัติเหตุและอุบัติการณ์ การกระทำในแต่ละบุคคล และ

ปัจจัยมนุษย์ 12 ประการที่ทำให้เกิดความผิดพลาดของผู้ปฏิบัติงานของ Gordon Dupont

ภาพ 3 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบการวิเคราะห์เอกสาร (Document analysis) การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) โดยใช้แบบสัมภาษณ์เชิงโครงสร้าง (Semi-Structured interview) และการสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participatory Observation)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้คือผู้ประกอบการสายการบินต้นทุนต่ำที่ให้บริการในประเทศไทยโดยการเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยเลือก 3 สายการบินต้นทุนต่ำดังต่อไปนี้ 1) สายการบินไทยแอร์เอเชีย 2) สายการบินไทยไลอ้อนแอร์ และ 3) สายการบินนกแอร์ โดยเลือกเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informants) คือ ประธานเจ้าหน้าที่บริหาร จำนวน 3 คน ผู้อำนวยการฝ่ายซ่อมบำรุง และวิศวกรอากาศยาน จำนวน 3 คน และผู้จัดการฝ่ายซ่อมบำรุงอากาศยาน จำนวน 3 คน รวมเป็นจำนวน 9 คน ซึ่งปฏิบัติการซ่อมบำรุงอากาศยาน ทำอากาศยานนานาชาติดอนเมือง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview) และแบบสังเกต (Participatory observation form) ในการปฏิบัติการซ่อมบำรุงอากาศยานในการซ่อมบำรุงอากาศยาน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยใช้วิธีการวิเคราะห์เอกสารและสื่อต่าง ๆ การสังเกตแบบมีส่วนร่วม และวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) กับผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key informants) แล้วจึงขยายการสืบค้นข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลหลักดังกล่าวไปสู่ผู้ให้ข้อมูลระดับอื่น ๆ การเก็บรวบรวมข้อมูลใช้หลายวิธีผสมผสานกัน ได้แก่การสัมภาษณ์แบบตัวต่อตัวใช้คำถามในการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured) เป็นคำถามปลายเปิด (Open questions) โดยเปิดโอกาสให้ผู้ให้ข้อมูลสามารถแสดงความคิดเห็นได้ หากข้อมูลนั้นเป็นประโยชน์ต่องานวิจัย การสังเกตพฤติกรรมเพื่อช่วยเสริมให้ได้ข้อมูลที่ละเอียดขึ้น และบันทึกเทปการสัมภาษณ์เพื่อถอดคำสัมภาษณ์หรือผสมผสานกับการจดบันทึกและนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย และศึกษาจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง ใช้การพูดคุยและใช้สัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ (Informal interview) กับผู้บริหารของหน่วยงานหลัก และผู้ปฏิบัติหน้าที่ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของ 3 สายการบิน ได้แก่ สายการบินไทยไลอ้อนแอร์ สายการบินไทยแอร์เอเชีย และสายการบินนกแอร์ซึ่งปฏิบัติการซ่อมบำรุงอากาศยาน ท่าอากาศยานนานาชาติดอนเมือง โดยมีหัวข้อคำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์ดังนี้ 1. สายการบินของท่านมีแนวทางในการเพิ่มประสิทธิภาพการซ่อมบำรุงอากาศยานอย่างไร 2. ในปัจจุบันสายการบินของท่านพิจารณาปัจจัยมนุษย์ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการซ่อมบำรุงอากาศยานอย่างไร 3. ปัจจัยอะไรเป็นหลักอะไรเป็นปัจจัยมนุษย์ที่มีผลต่อประสิทธิภาพการซ่อมบำรุงอากาศยานของสายการบินที่ท่านบริหารอยู่มากที่สุด รวมถึงให้เรียงลำดับความสำคัญของปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการซ่อมบำรุงอากาศยาน เป็นต้น

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยใช้วิธีการตรวจสอบจากการวิเคราะห์เอกสาร โดยการสัมภาษณ์เชิงลึกและการสังเกตอย่างมีส่วนร่วมด้วยวิธีการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (Triangulation) โดยทำการเก็บข้อมูลจากการสังเกตและทำการตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูล (Reliability) จากกลุ่มเป้าหมายเพื่อจัดทำเป็นแนวทางประเด็นสัมภาษณ์โดยการตรวจสอบข้อมูลจะดำเนินการไปพร้อม ๆ กับการเก็บข้อมูลหลังจากนั้นผู้วิจัยตรวจสอบข้อมูลจากผู้สัมภาษณ์และแหล่งข้อมูล

ส่วนอื่นที่เชื่อถือได้ว่าข้อมูลสอดคล้องกับความจริงหรือไม่ หรือต้องการเพิ่มเติมจนได้ข้อสรุปที่เห็นว่าใกล้เคียงความเป็นจริงมากที่สุดผู้วิจัยจึงทำการวิเคราะห์ข้อมูลไปพร้อมกับการเก็บข้อมูลโดยนำข้อมูลจากการสังเกตแบบมีส่วนร่วมและการสัมภาษณ์เชิงลึกจากนั้นจึงนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้มาวิเคราะห์ตีความและจึงนำมาจำแนกเป็นหมวดหมู่ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้แล้วจึงนำมาวิเคราะห์ตามหลักตรรกะ (Logic) เทียบเคียงกับแนวคิดทฤษฎีเพื่อให้สามารถอธิบายถึงความเชื่อมโยงในความสัมพันธ์ของข้อมูล (Successive Approximation) นำไปสู่ความเข้าใจและนำข้อมูลที่หลากหลายมาวิเคราะห์หาความสัมพันธ์องค์ประกอบเหตุการณ์เงื่อนไขและปัจจัยทั้งภายในและภายนอกมาตอบวัตถุประสงค์ของงานวิจัย

ผลการวิจัย

ผลการศึกษาพบว่า การปฏิบัติหน้าที่ช่างซ่อมอากาศยานและงานด้านการซ่อมบำรุงมีปัจจัยมนุษย์แฝงอยู่ทำให้เกิดความไม่ปลอดภัยและเกิดความผิดพลาดหรือข้อบกพร่องของผู้ปฏิบัติงาน (Human Error) ในภาพรวม Gordon ค้นพบ Dirty Dozen หรือสาเหตุที่สำคัญด้านปัจจัยมนุษย์ 12 ประการที่ทำให้เกิดความผิดพลาดของผู้ปฏิบัติงาน (Human Error) (Gordon Dupont, 2014) กอนดอน (Gordon) เป็นผู้ พัฒนารอบแนวคิดนี้ในช่วงศตวรรษที่ 90 ได้พบความผิดพลาดที่เกิดกับการซ่อมบำรุงอากาศยานบ่อยครั้งจนนำไปสู่การเผยแพร่ทั่วโลกถึงสาเหตุที่ทำให้เกิดความผิดพลาดที่เกิดจากคน (Human Error) ซึ่งตรงกับข้อผิดพลาดของปัจจัยมนุษย์ในการซ่อมบำรุงอากาศยาน ซึ่งมี 12 ประการ

ผลการศึกษาพบว่าปัจจัยมนุษย์ที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการซ่อมบำรุงอากาศยานของผู้ปฏิบัติงานด้านการซ่อมบำรุงอากาศยานสายการบินต้นตุนต่ำคือ 1) การสื่อสารที่ไม่ดี 2) ความชะล่าใจและ 3) การมีความรู้ทักษะที่ไม่เพียงพอเป็นปัจจัยมนุษย์สำคัญที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการซ่อมบำรุงอากาศยานเป็นสามลำดับต้น

จากการสัมภาษณ์ และสำรวจข้อมูลพบว่าการสื่อสารที่ไม่ดี ความชะล่าใจ และการมีความรู้ทักษะที่ไม่เพียงพอเป็นปัจจัยมนุษย์สำคัญที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการซ่อมบำรุงอากาศยานเป็นปัจจัยหลักที่เพิ่มประสิทธิภาพการซ่อมบำรุงอากาศยานและก่อให้เกิดเพิ่มขีดความสามารถด้าน

ความปลอดภัย ปัจจัยมนุษย์ที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพ ได้ ดังนี้
การซ่อมบำรุงอากาศยาน 3 ประการแรกสามารถอธิบาย

ตาราง 1

การหลีกเลี่ยงความผิดพลาดของปัจจัยมนุษย์ 12 ประการ (Avoid the Dirty Dozen)

การหลีกเลี่ยงความผิดพลาดของปัจจัยมนุษย์ 12 ประการ	
1. การสื่อสารไม่เพียงพอ	7. ทรัพยากรไม่เพียงพอ
2. ความชะล่าใจ	8. ความกดดัน
3. มีความรู้และทักษะไม่เพียงพอ	9. ขาดการทบทวนหรือกล้าแสดงออก
4. ความสนใจหักเห	10. ความเครียด
5. ขาดทีมงานที่มีประสิทธิภาพ	11. ขาดความตระหนักรู้ ไม่ตื่นตัว ไม่ระแวดระวัง
6. ความล้า	12. การตั้งกฎหมู่

Federal Aviation Administration. (2012). Avoid the dirty dozen. สืบค้นเมื่อวันที่ 8 กันยายน 2561

ที่มา: <https://www.faa.gov/files/gslac/library/documents/2012/Nov/71574/DirtyDozenWeb3.pdf>

1. การสื่อสารไม่ดีเป็นการการถ่ายทอดข้อมูลที่มีความหมายแลกเปลี่ยนหรือสื่อสารกันระหว่างการปฏิบัติงาน โดยการพูด การฟัง การเขียน การอ่าน การมองเห็น การสัมผัสซึ่งการสื่อสารไม่ชัดเจนไม่เข้าใจทำให้เกิดข้อผิดพลาดเข้าใจผิดปฏิบัติไม่ถูกต้องโดยเฉพาะอุปสรรคด้านภาษาที่แตกต่างกันทำให้การปฏิบัติงานขาดประสิทธิภาพหรืออาจปฏิบัติที่ผิดๆโดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อฟังไม่เข้าใจก็ปล่อยผ่านไม่ทวนให้เข้าใจตรงกันผู้บริหารสายการบิน และผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงในการบริหารจัดการการซ่อมบำรุงอากาศยานได้ให้เปอร์เซ็นต์ความสำคัญที่จะมีผลต่อประสิทธิภาพการซ่อมบำรุงอากาศยานเป็นลำดับสูงสุดถึง 85.19 เปอร์เซ็นต์ ประกอบกับธุรกิจสายการบินเป็นธุรกิจที่ต้องใช้ความไวและตรงต่อเวลาต้องมีการสื่อสารกับผู้คนหลายชาติหลายภาษา และต่างวัฒนธรรมจึงมีความสามัญเป็นลำดับแรกที่จะเพิ่มประสิทธิภาพการซ่อมบำรุงอากาศยาน

2. ความชะล่าใจไม่ใช้ความระมัดระวังหรือความพึงพอใจเกิดจากความพึงพอใจที่ตนเองยอมรับเพียงฝ่ายเดียวโดยขาดการสอบถามจากคนอื่นเป็นการเข้าข้างตัวเองว่าปฏิบัติได้ถูกต้องแล้วหรือเกิดจากความลเลยไม่ต้องการแก้ไขงานนั้นใหม่ความเบื่อหน่ายกับงานเดิม ๆ

ความเครียด ความล้าจากสภาพแวดล้อมผู้บริหารสายการบินและผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงในการบริหารจัดการการซ่อมบำรุงอากาศยานได้ให้เปอร์เซ็นต์ความสำคัญที่จะมีผลต่อประสิทธิภาพการซ่อมบำรุงอากาศยานเป็นลำดับสองโดยมีเปอร์เซ็นต์สูงถึง 83.33 เปอร์เซ็นต์สภาวะอากาศที่เปลี่ยนแปลงความเคยชินกับสิ่งที่เคยทำแบบเดิม ๆ การกระทำซ้ำ ๆ บ่อย ๆ จนเป็นอัตโนมัติทำให้สูญเสียความระแวดระวังไม่ตื่นตัวขาดความรอบคอบไม่รับรู้อันตรายแอบแฝงหรือมีสิ่งเร้าภายนอกจนขาดความเอาใจใส่เท่าที่ควรการมั่นใจจนเกินกว่าที่ควรก็เป็นปัจจัยที่สองที่จะเพิ่มประสิทธิภาพการซ่อมบำรุงอากาศยาน

3. การมีความรู้ และทักษะไม่เพียงพอขาดความรู้ความเข้าใจขาดประสบการณ์ต่อเนื่องฝึกฝนมาไม่พอกับงานที่ต้องรับผิดชอบ รวมทั้งความไม่ตั้งใจในการศึกษาบางครั้งการไม่กล้าทักท้วงในสิ่งที่ผิด ๆ เพราะไม่มีพื้นความรู้ขาดการต่อเนื่องในสายงานวิชาชีพ ขาดการฝึกอบรมจนทำให้ความสามารถของพนักงาน และการครองตำแหน่งปัจจุบันของพวกเขาถูกนำมาใช้ในการประเมินองค์ประกอบสำคัญในการเพิ่มประสิทธิภาพการซ่อมบำรุงอากาศยานความรู้ของพวกเขาในระดับการรับรองในความสามารถทางอาชีพจะถูกใช้ในการประเมินองค์ประกอบความสามารถการฝึก

อบรมในการทำงานหมายถึงทั้งความรู้ และองค์ประกอบความสามารถของทักษะของพนักงานซ่อมบำรุงอากาศยาน ส่วนใหญ่ของบุคลากรที่มีระดับความรู้จากประสบการณ์การทำงานการรับรองว่าเป็นผู้เชี่ยวชาญเรื่องการซ่อมบำรุงอากาศยานแต่ละแบบจะมีการรับรองขีดความสามารถและถูกควบคุมโดยสำนักงานการบินพลเรือนแห่งประเทศไทย

ส่วนปัจจัยที่มีความสำคัญรองลงมาตาม ลำดับดังต่อไปนี้ความสนใจหักเหให้เปอร์เซ็นต์ความสำคัญ 74.07 เปอร์เซ็นต์ ขาดทีมงานที่มีประสิทธิภาพให้เปอร์เซ็นต์ความสำคัญ 51.85 เปอร์เซ็นต์ ความล่าช้าให้เปอร์เซ็นต์ความสำคัญ 50.93 เปอร์เซ็นต์ ทรัพยากรไม่เพียงพอให้เปอร์เซ็นต์ความสำคัญ 44.44 เปอร์เซ็นต์ ความกดดันให้เปอร์เซ็นต์ความสำคัญ 43.52 เปอร์เซ็นต์ ขาดการหักท้วงหรือการกล้าแสดงออกให้เปอร์เซ็นต์ความสำคัญ 41.67 เปอร์เซ็นต์ ความเครียดให้เปอร์เซ็นต์ความสำคัญ 38.89 เปอร์เซ็นต์ การไม่ตื่นตัว เฉื่อยชา ไม่กระฉับกระเฉงให้เปอร์เซ็นต์ความสำคัญ 30.56 เปอร์เซ็นต์ และการตั้งกฎหมู่ให้เปอร์เซ็นต์ความสำคัญ 29.63 เปอร์เซ็นต์ซึ่งทั้งหมด 12 ปัจจัยมนุษย์มีผลต่อประสิทธิภาพการซ่อมบำรุงอากาศยานของสายการบินต้นทุนต่ำ

การอภิปรายผล

ผลการวิจัยพบว่า Dirty Dozen หรือปัจจัยมนุษย์ 12 ประการที่ทำให้เกิดความผิดพลาดของผู้ปฏิบัติงาน (Human Error) คือสาเหตุข้อผิดพลาดของปัจจัยมนุษย์ในการซ่อมบำรุงอากาศยาน และสรุปได้ว่าการสื่อสารที่ไม่ดี ความชะล่าใจ และการ มีความรู้ทักษะที่ไม่เพียงพอเป็นปัจจัยที่สำคัญ ที่สุดในการซ่อมบำรุงอากาศยาน ที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการทำงานของ การซ่อมบำรุงอากาศยาน ในอุตสาหกรรมการบิน เนื่องจากการบริหารจัดการและการให้ความสำคัญเกี่ยวกับปัจจัย มนุษย์ในการวางแผนการจัดการซ่อมบำรุงอากาศยานต้องทำด้วยความรวดเร็วและความถูกต้อง แม่นยำ เพื่อให้ผลของการซ่อมบำรุงออกมาดี และปลอดภัย ผลการสำรวจที่ระบุการสื่อสารที่ไม่ดี ความชะล่าใจ และการมีความรู้ทักษะที่ไม่เพียงพอเป็นปัจจัยที่สำคัญในการซ่อมบำรุงอากาศยานที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการทำงานของ การซ่อมบำรุงอากาศยานภายในอุตสาหกรรมการบินต้นทุนต่ำสูงสุดตามลำดับเมื่อเทียบกับปัจจัยมนุษย์ทั้ง 12 ปัจจัย

การวัดประสิทธิภาพการซ่อมบำรุงอากาศยานจากปัจจัยสามอันดับแรกเป็นภาพสะท้อนของลำดับความสำคัญของการจัดการการซ่อมบำรุงการวางแผนการทำงานและการวัดประสิทธิภาพการจัดตารางการทำงานในปัจจุบัน บ่งชี้ว่าขาดการมุ่งเน้นไปที่กิจกรรมเหล่านี้ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้เกิดวัฒนธรรมการซ่อมบำรุงอากาศยานเชิงป้องกัน เจ้าหน้าที่ฝ่ายซ่อมบำรุงอากาศยานผู้บังคับบัญชาและผู้บริหารที่ไม่ได้มุ่งเน้นไปที่กิจกรรมเหล่านี้และไม่สามารถสร้างการรับรู้ความสำคัญของปัจจัยเหล่านี้ และไม่มีการสนับสนุนและกลยุทธ์ที่ขับเคลื่อนในการจัดการปัจจัยที่กล่าวมาอาจส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการซ่อมบำรุงอากาศยานและความปลอดภัยตรงกับแนวคิดเรื่องข้อผิดพลาดของมนุษย์โดยไม่ตั้งใจของ ICAO และเอกสารของ Eurocontrol ที่ว่าด้วยค่าใช้จ่ายในการตรวจและแก้ไขปัญหาด้านประสิทธิภาพของมนุษย์มีแนวโน้มลดลงอย่างชัดเจน หากป้องกันและแก้ไขผลกระทบของความผิดพลาดจากปัจจัยมนุษย์ในการบำรุงรักษาเครื่องบินในเชิงรุกและในทางกลับกันค่าใช้จ่ายในการตรวจและแก้ไขปัญหาด้านประสิทธิภาพของมนุษย์จะมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นชัดเจนหากไม่ได้คำนึงถึงการป้องกันและแก้ไขในปัญหาที่เกิดจากปัจจัยมนุษย์

การปรับปรุงข้อบกพร่องของการทำงาน และการวัดประสิทธิภาพการซ่อมบำรุงอากาศยานเป็นวัตถุประสงค์ในการซ่อมบำรุงอากาศยาน อาจไม่ได้เชื่อมโยงกับกลยุทธ์ทางธุรกิจสายการบินต้นทุนต่ำโดยตรง แต่การวัดประสิทธิภาพการซ่อมบำรุงอากาศยานที่มุ่งเน้นไปที่มุมมองการดำเนินงานและไม่ละเลยผลของนโยบายการซ่อมบำรุงอากาศยานขององค์กร ผลจากการปฏิบัติงานของพนักงานและการให้ความสำคัญกับปัจจัยมนุษย์จะทำให้ประสิทธิภาพการซ่อมบำรุงอากาศยานดีขึ้นและส่งผลกระทบต่อความปลอดภัยของผู้โดยสารและเกิดความมั่นคงต่อธุรกิจยังสามารถส่งผลไปที่ความหลากหลายของแ่งมุมเช่นประสิทธิภาพของอุปกรณ์ประสิทธิภาพต้นทุนประสิทธิภาพของกระบวนการการซ่อมบำรุงอากาศยาน แม้แต่ประสิทธิภาพของอากาศยานจะดำรงอยู่ได้ยาวนาน ต้องมาจากการมีประสิทธิภาพของการซ่อมบำรุง (Jack Hessburg, 2002 & Harry Kinnison, 2004) การจัดการทรัพยากรการซ่อมบำรุงอากาศยานมีบทบาทสำคัญต่อการซ่อมบำรุงอากาศยานปัจจัยของมนุษย์มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการซ่อมบำรุงอากาศยาน การ

จัดการทรัพยากรการซ่อมบำรุงอากาศยานเพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพการซ่อมบำรุงอากาศยานโดยผ่านหลักการจัดการหรือกระบวนการและนโยบายเช่นระบบการทำงานที่มีประสิทธิภาพสูงหรือความสามารถเพิ่มประสิทธิภาพสูงสุดล้วนมาจากประสิทธิภาพการซ่อมบำรุงอากาศยานที่มาจากปัจจัยของมนุษย์ที่ได้รับการดูแลแก้ไขป้องกันที่มีประสิทธิภาพก่อนเสมอ ซึ่งเมื่อบูรณาการของผลของงานวิจัยและแนวคิดรูปแบบของการเกิดอุบัติเหตุและอุบัติเหตุการณ์ Swiss Cheese ของ James Reason และการกระทำในแต่ละบุคคลที่หลีกเลี่ยงได้ของ Leape สายการบินสามารถลดปัจจัยเสี่ยงที่จะทำให้เกิดอุบัติเหตุและอุบัติเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจากปัจจัยมนุษย์ได้หากมีการป้องกันที่มีการวางแผนที่ดีซึ่งสามารถลดค่าใช้จ่ายในการซ่อมบำรุงรักษาได้ ดังข้อมูลพบว่าค่าใช้จ่าย 10% จะเป็นค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นกับการซ่อมบำรุงอากาศยาน (A. Al-hammad 2009, Dzulkafli Jalil ,2017) และเมื่อมีการใช้งานอากาศยานการสึกหรอเสียหายเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นได้แต่เนื่องจากความปลอดภัยทางด้านการบินจำเป็นต้องปฏิบัติตามมาตรฐานองค์กรการบินนานาชาติ จากการคาดการณ์มูลค่าการซ่อมบำรุงอากาศยานเฉพาะเอเชียแปซิฟิกจะเห็นว่าการซ่อมบำรุงอากาศยานมีมูลค่าถึง 167.2 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ (ที่มา: Frost & Sullivan Analysis, 2016) ฉะนั้นการที่สามารถควบคุมประสิทธิภาพการซ่อมบำรุงอากาศยานที่มีสัดส่วนต่อค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานบริหารบริษัทสายการบินมากถึง 10% จะช่วยให้ประหยัดค่าใช้จ่ายของสายการบินไปได้มากซึ่งมีความสอดคล้องกับแนวคิดของ Michael E. Porter (2004) ที่ได้กล่าวถึงปัจจัยแห่งความสำเร็จและกลยุทธ์ในการพัฒนาความสามารถหลักขององค์กรที่มีความสำคัญในการประกอบธุรกิจที่มีการแข่งขันสูง (Key Success Factors) ของสายการบินต้นทุนต่ำจะต้องมีการเป็นผู้นำด้านต้นทุน (Cost Leadership) การสร้างความแตกต่างของสินค้าและบริการ(Differentiation) และการมุ่งเน้นจุดสนใจ (Focus) ปัจจัยมนุษย์เป็นปัจจัยสำคัญของผู้ประกอบการสายการบินต้นทุนต่ำที่จะพิจารณาในการเพิ่มประสิทธิภาพการซ่อมบำรุงอากาศยานและลดการส่งออกไปยังต่างประเทศแก้ปัญหาการซ่อมบำรุงอากาศยานทำให้รัฐบาลเล็งเห็นความสำคัญและโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก (EEC) ภายใต้นโยบายไทยแลนด์ 4.0 ที่จะมีการสนับสนุนให้มีการตั้งศูนย์ซ่อมบำรุงอากาศยาน (Maintenance Repair and

Overhaul, MRO) ซึ่งข้อมูลการศึกษานี้สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการพิจารณาในส่วนที่เกี่ยวข้องในการเตรียมการพัฒนาบุคลากรทางด้านการซ่อมบำรุงให้มีคุณภาพและพิจารณาปรับปรุงในสิ่งที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยมนุษย์เพื่อประสิทธิภาพการซ่อมบำรุงสูงขึ้นเทียบเท่าสากล

ข้อเสนอแนะ

1. แนวทางการป้องกันไม่ให้เกิดข้อผิดพลาดที่มาจากปัจจัยมนุษย์ซึ่งมีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการซ่อมบำรุงอากาศยาน องค์กรต้นสังกัดหรือสายการบินควรมีนโยบายที่สนับสนุนและควบคุมการปฏิบัติงานของพนักงานหรือเจ้าหน้าที่ผู้ดำเนินการการซ่อมบำรุงอากาศยาน และให้ความสำคัญต่อกระบวนการบริหารจัดการในการนำมาใช้ในทางปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ

2. ข้อผิดพลาดที่เกิดจากปัจจัยมนุษย์เป็นปัจจัยสำคัญที่สามารถสร้างความเสียหายต่ออากาศยานและอาจก่อให้เกิดอุบัติเหตุกับอากาศยานและความเสียหายต่อชีวิตซึ่งยากที่จะเยียวยา หากไม่มีนโยบายที่จริงจังและเข้มงวดในการพัฒนาพื้นฐานความคิดการตระหนักรู้ในปัจจัยมนุษย์และการรักษามาตรฐานการซ่อมบำรุงอากาศยานในวัฒนธรรมขององค์กรและบุคลากร อาจจะทำให้เกิดปัญหาในระยะยาวและยากเกินที่จะแก้ไข อย่างไรก็ตามการรักษามาตรฐานจำเป็นต้องวัดประเมินและทำอย่างต่อเนื่องในระยะยาวเพื่อที่จะสร้างวัฒนธรรมการรักษาประสิทธิภาพการซ่อมบำรุงให้เกิดขึ้นในองค์กร

3. การรักษามาตรฐานในการควบคุมและวัดประเมินประสิทธิภาพในการซ่อมบำรุงอากาศยานในองค์กรต่างๆให้มีมาตรฐานจะส่งผลถึงภาพลักษณ์และประสิทธิภาพในการซ่อมบำรุงในภาพใหญ่ของประเทศและการยกระดับมาตรฐานศูนย์ซ่อมบำรุงอากาศยานขนาดใหญ่ (Maintenance Repair and Overhaul, MRO) ให้มีมาตรฐานโลกจะช่วยส่งเสริมประสิทธิภาพการซ่อมบำรุงและคุณภาพของบุคลากรในอุตสาหกรรมการซ่อมบำรุงอากาศยานของประเทศไทย

4. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งถัดไป ควรเก็บข้อมูลการซ่อมบำรุงของสายการบินบริการเต็มรูปแบบด้วยซึ่งอาจมีบริบทที่ต่างกัน ซึ่งสามารถนำผลที่ได้มาหาความสัมพันธ์ของความผิดพลาดในปัจจัยมนุษย์ต่อการซ่อมบำรุงอากาศยานที่จะได้ผลค่าตอบครอบคลุมครบถ้วนทั้งในฝั่งสายการบินบริการเต็มรูปแบบและฝั่งสายการบินต้นทุนต่ำ

References

- A. Al-hammad, S. A., & Al-shihah, M. (2009). An outsourcing decision model for airlines' MRO activities. ESCOLHA. *Journal of quality in maintenance engineering*, 3, 29–39.
- Boeing. (2003). *Statistical summary of commercial jet aircraft accidents*. Washington: Seattle.
- Boeing Commercial Airplanes. (2008). *Flight interruption cost estimates*. Boeing Minute, 17 November 2008. Washington: Seattle.
- Eurocontrol. (1999). *Human factors module — a business case for human factors investment*. HUM. ET1.ST13.4000-REP-02. Retrieved from <http://www.idemployee.id.tue.nl/g.w.m.rauterberg/lecturenotes/HF99cost-report.pdf>
- Federal Aviation Administration. (2002). *Aviation maintenance technician handbook – general. chapter 14: human factors*. Retrieved from https://www.faa.gov/files/gslac/courses/content/258/1097/AMT_Handbook_Addendum_Human_Factors.pdf
- Federal Aviation Administration. (2012). *Avoid the dirty dozen*. Retrieved from <https://www.faa.gov/files/gslac/library/documents/2012/Nov/71574/DirtyDozenWeb3.pdf>
- Frost & Sullivan. (2016). *Aviation outlook-growth opportunities in asia abound*. Retrieved from https://2016.export.gov/singapore/build/groups/public/@eg_sg/documents/webcontent/eg_sg_097131.pdf
- Gordon, D. (2014). *History of human factor training for aircraft maintenance personnel*. Retrieved from http://system-safety.com/hfhistory/human_factors_history.htm
- Hawkins, F. H. (1993). *Human factors in flight*. Aldershot: Ashgate.
- Hessburg, J. (2000). *MRO Handbook*. NY: McGraw-Hill
- ICAO. (2003). *Human factor guidelines for aircraft maintenance manual. Doc 9824-AN/450*. Montreal. Canada: International Civil Aviation Organization
- Jalil, D. (2017). Integrated Facility Platform for Next-Gen Aircraft Maintenance, Repair and Overhaul (MRO). *International Journal of computer science and information security (IJCSIS)*. 15(5), 356-362
- Kinnison, H. (2004). *Aviation maintenance management*. NY: McGraw-Hill
- Leape, L. L. (1994). Error in medicine. *Journal of the american medical association*, 1994(272), 1851-1857.
- Learmount, D. (2004). *Annual accident survey*. Flight International. 20-26 January, 34 –36.
- Michael, E. P. (2004). *Competitive strategy: techniques for analyzing industries and competitors*. New York: The Free Press.
- Redmill, F. (2007). *Human factors in safety critical systems*. Oxford: Butterworth Heinmann.
- Swissair. (2002). *Human factors programs vital to enhance safety in maintenance*. Retrieved from forums.swissair111.org/eve/forums/a/tpc/f/322103945/m/996103945
- Sukhabundit, S. (2018). *The policy of thailand 4.0: opportunity challenge and benefits of thailand in asean region*. Retrieved from https://www.parliament.go.th/ewtadmin/ewt/parliament_parcy/download/article/article_20180302145352.pdf. (in Thai)

- The Eastern Economic Corridor Policy Committee. (2018). *Eastern special development zone act b.e. 2561*. Retrieved from <http://www.ratchakitcha.soc.go.th>. (in Thai)
- The Civil Aviation Authority of Thailand. (2017). *Annual report 2017*. The Civil Aviation Authority of Thailand. Retrieved from http://www.catc.or.th/2015/attachments/article/ANNUAL_REPORT_2017.pdf. (in Thai)
- Walker, M. B., & Bills, K. M. (2008). *Analysis causality and proof in safety investigations (Aviation Research and Analysis Report AR-2007-053)*. Canberra. Australian Transport Safety Bureau

ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารวิชาการของสถานศึกษาอาชีวศึกษา
ตามแนวคิดแรงงานที่มีนวัตกรรม ในเขตพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก
The Priority Needs in Academic Management Development of Vocational
Education Institutions Based on the Concept of Innovative
Workforce in Eastern Economic Corridor Area

อภิรดี จรรย์รังษิโรจน์¹, พฤทธิ ศิริบรรณพิทักษ์¹ และ สุกัญญา แชมช้อย¹
Apiradee Jariyarangsiroge¹, Pruet Siribanpitak¹ and Sukanya Chaemchoy¹

¹หลักสูตรครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

¹Doctor of Philosophy Program, Chulalongkorn University

Received: October 11, 2019

Revised: March 18, 2020

Accepted: April 27, 2020

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยแบบบรรยาย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารวิชาการของสถานศึกษาอาชีวศึกษา ตามแนวคิดแรงงานที่มีนวัตกรรม ในเขตพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก โดยกลุ่มตัวอย่างได้แก่สถานศึกษาอาชีวศึกษาทั้งของรัฐและเอกชนที่ตั้งอยู่ในเขตพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก จำนวน 25 สถานศึกษา โดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น ผู้ให้ข้อมูลได้แก่ (1) ผู้อำนวยการสถานศึกษา (2) รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ (3) รองผู้อำนวยการฝ่ายพัฒนากิจการนักเรียนนักศึกษา และ (4) หัวหน้าแผนกวิชา รวมจำนวน 104 คน วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ด้วยการส่งและรับแบบสอบถามทางไปรษณีย์และด้วยตนเอง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (PNI modified) ผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมค่าดัชนีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารวิชาการของสถานศึกษาอาชีวศึกษา ตามแนวคิดแรงงานที่มีนวัตกรรม ในเขตพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก ที่มีลำดับความต้องการจำเป็นสูงสุดคือ การพัฒนาหลักสูตร รองลงมาคือการจัดการเรียนการสอน เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า (1) คุณลักษณะแรงงานที่มีนวัตกรรมที่มีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาหลักสูตร และการจัดการเรียนการสอนสูงสุด คือ ความสามารถแก้ไขปัญหาด้วยตนเองและไม่กลัวปัญหาที่ซับซ้อน และอันดับรองลงมาคือ ความสามารถวิเคราะห์ตนเองได้ว่าไม่รู้อะไร ใฝ่รู้ และแสวงหาความรู้ใหม่ ๆ ตลอดชีวิต (2) คุณลักษณะแรงงานที่มีนวัตกรรมที่มีความต้องการจำเป็นสูงสุดในการวัดผลประเมินผลตามสภาพจริง คือ กล้ารับความเสี่ยงจากการดำเนินการที่ได้พิจารณาอย่างรอบคอบและอันดับรองลงมาคือ สามารถแก้ไขปัญหาด้วยตนเองและไม่กลัวปัญหาที่ซับซ้อน

คำสำคัญ: การบริหารวิชาการของสถานศึกษาอาชีวศึกษา, แรงงานที่มีนวัตกรรม, อุตสาหกรรมเป้าหมายในเขตพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก

Abstract

The purpose of this descriptive research was to study the priority needs in academic management development of vocational education institutions based on the concept of innovative workforce in eastern economic corridor area. The sample groups used in this research were 25 state and private vocational education institutions in Eastern Economic Corridor area which were sampled by stratified random sampling. A total of 104 subjects including (1) college director (2) deputy director of academics (3) deputy director of student affairs development and (4) a head of department. Data collection by sending and collecting the questionnaire via postal mail and by the researcher. The research instrument used in this study was a 5-level rating scaled questionnaire. The data were analyzed by frequency distribution, percentage, mean, standard deviation and PNI^{modified}. The findings indicated that in overall the priority needs in academic management development of vocational education institutions based on the concept of innovative workforce in eastern economic corridor area, the highest priority needs index was Curriculum Development and the second was Instructional Management. While considering in each aspect indicated that (1) the highest priority needs index of characteristic of innovative workforce in curriculum development and instructional management was “Be able to solve complicated problem” and the second priority needs index was “Be a life-long learner” (2) the highest priority needs index of characteristic of innovative workforce in authentic assessment is “Be willing to take calculated risk” and followed by “Be able to solve complicated problem”

Keywords: Academic Management of Vocational Education Institution, Innovative Workforce, Targeted Industries in Eastern Economic Corridor Area

บทนำ

ในปัจจุบันเรากำลังอยู่ในโลกที่เทคโนโลยีสามารถทำอะไรได้หลายอย่างเกือบจะแทนที่มนุษย์ เทคโนโลยีใหม่ ๆ ที่เกิดขึ้นต่างมีศักยภาพในการเปลี่ยนรูปแบบการดำเนินชีวิตและการทำงานได้อย่างแท้จริง มนุษย์เราไม่เพียงแค่ว่ารับรู้ถึงสิ่งที่กำลังจะเกิดขึ้นเพราะเราคือผู้ที่สร้างสรรค์เทคโนโลยีเหล่านี้ขึ้นมา เราไม่ได้เป็นผู้ผลิตและใช้งานเทคโนโลยีเพียงเท่านั้น แต่เราจะต้องเตรียมความพร้อมสำหรับผลกระทบที่จะเกิดขึ้นอีกด้วย นั่นคือการสร้างคนให้มีคุณลักษณะที่มีความคิดสร้างสรรค์ จินตนาการ และเป็นนวัตกรรม ตามโมเดลพัฒนาเศรษฐกิจของรัฐบาลปัจจุบัน “ประเทศไทย 4.0” ที่ได้มุ่งมั่นในการพัฒนา “เศรษฐกิจที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม” “การผลิตสินค้าเชิงนวัตกรรม” และ “การขับเคลื่อนประเทศด้วยเทคโนโลยี ความคิด

สร้างสรรค์ และนวัตกรรม” สรุขพงศ์ สิกขาบัณฑิต (2561) ซึ่งแสดงให้เห็นว่านวัตกรรมมีความสำคัญและจำเป็นกับการพัฒนาของประเทศไทยในปัจจุบันอย่างแท้จริง ดังนั้นจึงนำมาสู่ประเด็นที่สำคัญของการพัฒนาทรัพยากรบุคคลของประเทศไทยให้เป็นแรงงานที่มีนวัตกรรม ที่มีคุณลักษณะที่สามารถนำเทคโนโลยีมาใช้ในการเพิ่มผลิตภาพ และมีคุณลักษณะต่าง ๆ ที่เอื้อต่อการสร้างสรรค์นวัตกรรมและรองรับการเป็นประเทศไทย 4.0 เช่น ความใฝ่รู้ ความคิดสร้างสรรค์ ความสามารถในการแก้ไขปัญหา ความอดทน มุ่งมั่น เป็นต้น

ระบบการศึกษามีบทบาทสำคัญในการผลิตทรัพยากรบุคคลในระดับแรงงานที่มีคุณภาพเพื่อตอบสนองกับความเปลี่ยนแปลง และการสร้างสรรค์นวัตกรรม

โดยสถานศึกษาที่เป็นแหล่งผลิตและพัฒนากำลังคนในการเข้าสู่ตลาดแรงงานเป็นส่วนใหญ่ทั้งในระดับแรงงานฝีมือ และแรงงานกึ่งฝีมือ ด้วยรูปแบบ การเรียนการสอนที่เน้นการฝึกภาคปฏิบัติควบคู่กับภาคทฤษฎี เพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนสามารถเข้าสู่ตลาดแรงงานและเป็นแรงงานที่มีคุณภาพได้ นั่นคือระบบการศึกษาของอาชีวศึกษา (เรวัตินามทองดี, 2558) ในปัจจุบันการขยายอุตสาหกรรมของประเทศไทย มีความต้องการแรงงานสายอาชีพเป็นจำนวนมากและมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นในอนาคต กระบวนการเรียนการสอนในการบริหารวิชาการอาชีวศึกษา จึงเป็นสิ่งที่นักการศึกษาและนักพัฒนาการศึกษาควรให้ความสนใจเป็นอย่างยิ่ง ซึ่งอาชีวศึกษานั้นเรียกได้ว่าเป็นพื้นที่สำหรับการผลิตและประดิษฐ์ (Maker Space) ผู้เรียนมีโอกาสดำรงมือปฏิบัติจริงด้วยการเรียนรู้แบบลงมือทำ (Hands on) โดยนำจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์มาผสมผสานในกระบวนการเรียนรู้ เพื่อช่วยให้ผู้เรียนเห็นภาพว่าแรงบันดาลใจสามารถนำไปสู่การสร้างสรรค์นวัตกรรมที่จับต้องได้จริง รวมทั้งช่วยสร้างค่านิยมในการกล้าคิด กล้าทำ กล้าแสดงออกอย่างสร้างสรรค์ให้กับผู้เรียน

จากนโยบายและแผนงานการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก ปี พ.ศ. 2560 – 2564 นำมาสู่ความสำคัญของยุทธศาสตร์พัฒนากำลังคนสนับสนุนเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ปี พ.ศ. 2560 – 2564 เพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนให้มีสมรรถนะด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรม ดังที่ คณิศ แสงสุพรรณ (2561) กล่าวว่าหัวใจสำคัญที่แท้จริงของ EEC คือทรัพยากรมนุษย์ เพราะถึงแม้จะมีเงินทุนมหาศาลหลังไหลมายังภาคตะวันออกของไทย แต่ถ้าไม่มีบุคลากรที่มีคุณภาพ แรงงานที่มีฝีมือ เพื่อตอบโจทย์ทางธุรกิจการพัฒนา EEC เพื่อพลิกฟื้นประเทศก็ไม่อาจบรรลุเป้าหมายเป็นได้ ดังนั้นกุญแจสำคัญที่จะสร้างบุคลากรคุณภาพขึ้นมาได้ ก็คือ “การศึกษา” ที่ถูกทาง การบริหารวิชาการในอาชีวศึกษาถือได้ว่าเป็นการพัฒนาการดำเนินการเพื่อทำให้กระบวนการผลิตกำลังคนผ่านระบบอาชีวศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล ต้องเป็นการพัฒนาคุณภาพกระบวนการเรียนการสอน ซึ่งคุณภาพการเรียนการสอนอาชีวศึกษาขึ้นอยู่กับองค์ประกอบสำคัญหลายประการ ได้แก่ หลักสูตร ผู้สอน ผู้เรียน วิธีการสอน เครื่องมือเครื่องจักร สื่อการศึกษา และการวัดและการประเมินผล เป็นต้น จึงเป็นที่น่าสนใจ

ว่าในปัจจุบันองค์ประกอบของงาน การบริหารวิชาการในวงการอาชีวศึกษานั้น ได้มีการเสริมสร้างคุณลักษณะด้านนวัตกรรมให้กับผู้เรียนมากขึ้นเพียงใด และมีความต้องการจำเป็นมากน้อยเพียงใดในการบริหารวิชาการเพื่อให้ผู้เรียนอาชีวศึกษาในสถานศึกษาที่อยู่ในเขตพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก (EEC) อันได้แก่ จังหวัดชลบุรี จังหวัดระยอง และจังหวัดฉะเชิงเทรา มีคุณลักษณะของแรงงานที่มีนวัตกรรม

การศึกษาความต้องการจำเป็นในการบริหารวิชาการของสถานศึกษาอาชีวศึกษา ตามแนวคิดแรงงานที่มีนวัตกรรม ในเขตพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก นี้ จะเป็นแนวทางในการพัฒนาการบริหารวิชาการของสถานศึกษาอาชีวศึกษา ในเขตพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก สามารถบริหารวิชาการให้กับผู้เรียนอาชีวศึกษามีคุณลักษณะของแรงงานที่มีนวัตกรรมให้ดียิ่งขึ้น และสามารถตอบสนองและเสริมสร้างการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตามนโยบายและแผนงานการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออกได้เป็นอย่างดี

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารวิชาการของสถานศึกษาอาชีวศึกษา ตามแนวคิดแรงงานที่มีนวัตกรรม ในเขตพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก

แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารวิชาการของอาชีวศึกษา การบริหารวิชาการในอาชีวศึกษาถือได้ว่าเป็นการพัฒนากระบวนการผลิตกำลังคนอาชีวศึกษาให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล เป็นการพัฒนาคุณภาพกระบวนการเรียนการสอน ซึ่งขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหลายประการ ได้แก่ หลักสูตร ครู-อาจารย์ ผู้เรียน วิธีการสอน เครื่องมือเครื่องจักร สื่อการศึกษา และการวัดและการประเมินผล เป็นต้น ผู้วิจัยได้ศึกษาและสังเคราะห์แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารวิชาการของอาชีวศึกษาจากนักการศึกษาเหล่านี้ ปาณเดชา ทองเลิศ (2561), ระเบียบสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาว่าด้วยการบริหารสถานศึกษา พ.ศ. 2552, กฤษมันต์ วัฒนารงค์ (2556), จอมพงศ์ มงคลวนิช (2561), Williamson

B. & Payton S. (2009), มงคลชัย สมอุดร (2560) สรุปได้ว่าการบริหารวิชาการ หมายถึง การพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การวัดผลประเมินผลตามสภาพจริง ซึ่งแต่ละองค์ประกอบของการบริหารวิชาการมีดังนี้ 1. การพัฒนาหลักสูตร หมายถึง การออกแบบหลักสูตร โดยมีการกำหนดลักษณะจำเพาะของผู้เรียน ตามความต้องการของสถานประกอบการและผู้เรียน 2. การจัดการเรียนการสอน หมายถึง การออกแบบระบบบริหารจัดการการเรียนการสอน ร่วมกับสถานประกอบการและผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนได้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ และ 3. การวัดผลประเมินผลตามสภาพจริง หมายถึง การวัดผลประเมินผลและการประกันคุณภาพของผู้เรียน ร่วมกับสถานประกอบการและผู้เรียน ในการนำคุณลักษณะที่พึงประสงค์ไปใช้ในสภาพจริง เพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับแรงงานที่มีนวัตกรรมจากนโยบายและแผนยุทธศาสตร์ในการพัฒนาแรงงานของกระทรวงแรงงาน ได้กำหนดกรอบยุทธศาสตร์การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศไทยระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560 – 2579) โดยในช่วงที่ 2 ได้กำหนดให้เป็นช่วงของ Innovative Workforce (พ.ศ. 2565 – 2569) เป็นยุคซึ่งทรัพยากรมนุษย์ของประเทศไทยเป็นประชาชนของโลกให้แรงงานสามารถนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาใช้ในการเพิ่มผลิตภาพได้เพื่อรองรับต่อ Thailand 4.0 อย่างเต็มรูปแบบ ผู้วิจัยได้ศึกษาและสังเคราะห์แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับแรงงานที่มีนวัตกรรมจากนักการศึกษาและพบว่า นักการศึกษาต่าง ๆ ใช้คำว่าคุณลักษณะแรงงานที่มีนวัตกรรมเช่น Characteristics of Innovative Workforce หรือ Characteristics of Innovators และ Traits of Innovators หรือ Traits of Innovative Workers ซึ่งคุณลักษณะคือบทบาทที่แสดงออกต่อสังคม ภาพลักษณ์แห่งตน แรงจูงใจ อุปนิสัย หรือบุคลิกลักษณะนิสัยประจำตัวของบุคคล เป็นสิ่งที่อธิบายถึงแต่ละบุคคลได้

ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับคุณลักษณะแรงงานที่มีนวัตกรรมที่มาจากคำว่า Characteristics และ Traits จากนักการศึกษาเหล่านี้ได้แก่ Elizabeth Chell & Rosemary Athayde (2009), Tomas Charmorro Premuzic (2013), Charles Mburugu (2015), Patterson F., Kerrin M. & Gatto Roissand G. (2017), Wolfe I. (2008), Lindegaard S. (2009), Bagley R. O.

(2014), Nicolette Chinomona (2014), Nick Santillo (2017) Thedieck B., Lippitz V. & Pfeifer D. (2018) และสังเคราะห์มาเป็นคุณลักษณะแรงงานที่มีนวัตกรรมประกอบด้วย 9 คุณลักษณะดังนี้ 1) กล้ารับความเสี่ยงจากการดำเนินการที่ได้พิจารณาอย่างรอบคอบ (Be willing to take calculated risk) 2) เชื่อมมั่นในตนเอง และแสดงออกถึงศักยภาพของตัวเอง (Be confident and express themselves at their highest potential) 3) สามารถแก้ไขปัญหาด้วยตนเอง และไม่กลัวปัญหาที่ซับซ้อน (Be able to solve complicated problem) 4) มีแรงกระตุ้นในการทำงานจากภายใน และสามารถจูงใจหรือชักนำผู้อื่นให้เกิดการทำงานร่วมกันได้ (Be self-motivated and able to convince others to work collaboratively) 5) สามารถวิเคราะห์ตนเองได้ว่าไม่รู้อะไร ใฝ่รู้ และแสวงหาความรู้ใหม่ ๆ ตลอดชีวิต (Be a life-long learner) 6) อดทน มุ่งมั่น และพากเพียรในการทำงาน (Be persistent and perseverance) 7) มีจินตนาการและคิดสร้างสรรค์ (Be imaginative and creative) 8) สามารถควบคุมอารมณ์ และมีทัศนคติที่ดีต่ออาชีพ (Displays emotional stability and positive attitude towards their own career) 9) มีภาวะผู้นำในการทำงานและสามารถเป็นผู้นำทีมได้ (Equips with leadership skills and can be a team leader)

แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาเขตพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาเขตพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออกจากพระราชบัญญัติเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก ในวันที่ 10 พฤษภาคม 2561 ได้ให้ความหมายของเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออกหมายความว่าตามมาตรา 6 คือ พื้นที่จังหวัดฉะเชิงเทรา จังหวัดชลบุรี และจังหวัดระยอง และพื้นที่อื่นใดที่อยู่ในภาคตะวันออกที่กำหนดเพิ่มเติมโดยพระราชกฤษฎีกาเป็นเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก โดยได้พิจารณาว่าพื้นที่ในสามจังหวัดนั้น ตั้งอยู่ในจุดยุทธศาสตร์ของภูมิภาคอาเซียน โดยการพัฒนาในเขตพื้นที่นี้ ส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้ประกอบการทั้งในและต่างประเทศเข้ามาประกอบอุตสาหกรรมเป้าหมาย รวมทั้งให้มีการวิจัย พัฒนา และการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรม ตลอดจนให้มีการถ่ายทอดความรู้ความเชี่ยวชาญจากผู้ประกอบการ สถาบันการศึกษาหรือสถาบันวิจัยที่มีศักยภาพสูงเพื่อ

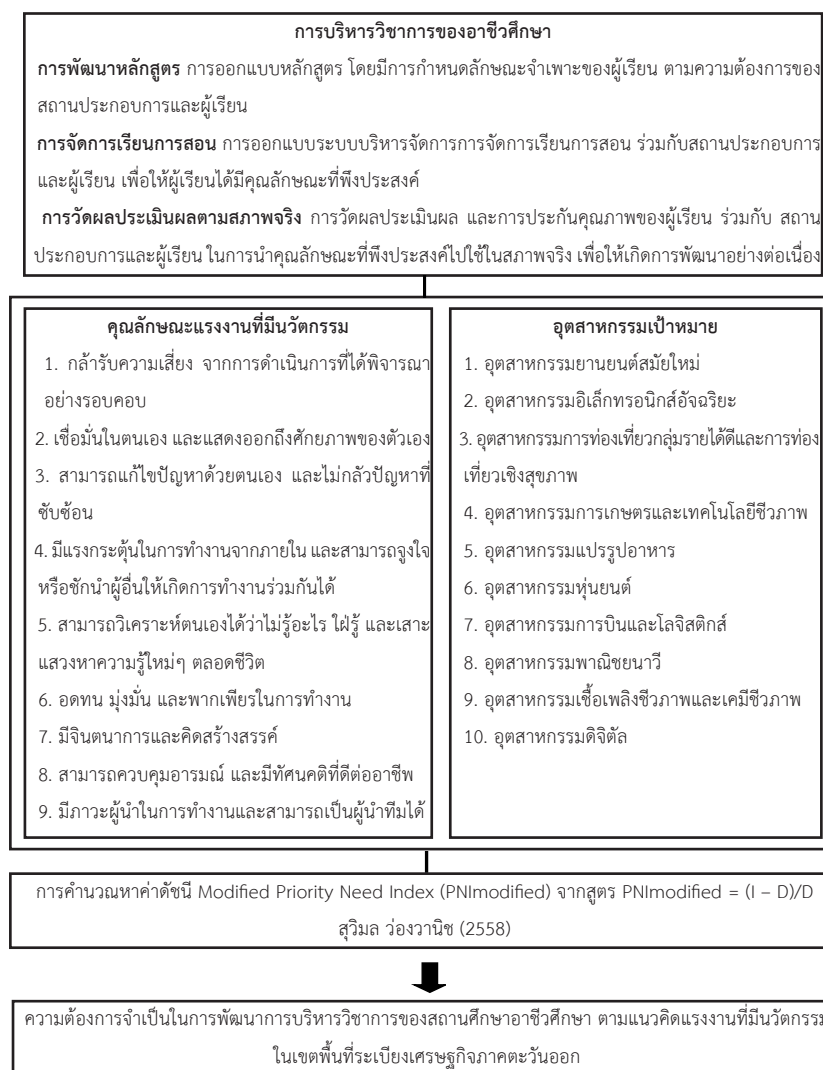
เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

จากการศึกษาแนวคิดการพัฒนาเขตพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก และการประเมินแนวคิดโดยผู้ทรงคุณวุฒิ สามารถสรุปแนวคิดการพัฒนาโดยใช้แนวคิดอุตสาหกรรมเป้าหมายได้ดังนี้ อุตสาหกรรมเป้าหมายหมายถึง อุตสาหกรรมที่ได้รับการประกาศไว้ในพระราชบัญญัติเขตเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก และได้รับการประเมินจากผู้ทรงคุณวุฒิในความเกี่ยวข้องกับการศึกษาอาชีวศึกษา ในจังหวัดชลบุรี จังหวัดระยอง และจังหวัดฉะเชิงเทรา ครอบคลุมอุตสาหกรรมใน 10 อุตสาหกรรมดังต่อไปนี้ 1. อุตสาหกรรม ยานยนต์สมัยใหม่ 2. อุตสาหกรรม อิเล็กทรอนิกส์อัจฉริยะ 3. อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวกลุ่มรายได้ดีและการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ 4. อุตสาหกรรมการเกษตรและเทคโนโลยีชีวภาพ 5. อุตสาหกรรมแปรรูป

อาหาร 6. อุตสาหกรรมหุ่นยนต์ 7. อุตสาหกรรมการบินและโลจิสติกส์ 8. อุตสาหกรรมพาณิชย์นาวี 9. อุตสาหกรรมเชื้อเพลิงชีวภาพและเคมีชีวภาพ และ 10. อุตสาหกรรมดิจิทัล (พระราชบัญญัติเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก, 2561)

แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับความต้องการจำเป็น (Priority needs) โดยการศึกษาเอกสารจากแนวคิดของ สุวิมล ว่องวานิช (2558) โดยการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างสภาพปัจจุบัน (D) และสภาพที่พึงประสงค์ (I) ด้วยการใช้เทคนิคหรือการคำนวณค่าดัชนี Modified Priority Need Index (PNI_{modified}) จากสูตร $PNI_{modified} = (I - D)/D$ เพื่อระบุความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารวิชาการสถานศึกษาอาชีวศึกษาตามแนวคิดแรงงานที่มีนวัตกรรม ในเขตพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก

กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยแบบบรรยายที่ใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณโดยมีขั้นตอนดังนี้ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารวิชาการของสถานศึกษาอาชีวศึกษา ตามแนวคิดแรงงานที่มีนวัตกรรม ในเขตพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก และ 2) ศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารวิชาการของสถานศึกษาอาชีวศึกษา ตามแนวคิดแรงงานที่มีนวัตกรรม ในเขตพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรเป้าหมายในการวิจัยคือ สถานศึกษาอาชีวศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ที่ดำเนินการโดยรัฐและเอกชนในเขตพื้นที่ระยองเศรษฐกิจภาคตะวันออก อันได้แก่ จังหวัดชลบุรี จังหวัดระยอง และ จังหวัดฉะเชิงเทรา รวมทั้งสิ้น 57 วิทยาลัย

ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) ซึ่งเป็นการสุ่มตัวอย่าง โดยแยกประชากรออกเป็นกลุ่มประชากรย่อย ๆ หรือแบ่งเป็นชั้นภูมิก่อนตามอุตสาหกรรมเป้าหมาย โดยหน่วยประชากรในแต่ละชั้นภูมิจะมีลักษณะเหมือนกัน คือมีการเปิดสอนในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมเป้าหมาย นั้น ๆ และผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่ายเพื่อให้ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง โดยผู้วิจัยเลือกสุ่มอุตสาหกรรมละ 3 สถานศึกษา เป็นอย่างน้อย และในบางอุตสาหกรรมที่มีสถานศึกษาเปิดการเรียนการสอนไม่ถึง 3 สถานศึกษา ผู้วิจัยจะเก็บข้อมูลจากทุกสถานศึกษาที่เปิดการเรียนการสอน รวมกลุ่มตัวอย่างสถานศึกษาที่ใช้จำนวน 25 สถานศึกษา

ผู้ให้ข้อมูล แบ่งเป็น 4 กลุ่ม ในแต่ละสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้ที่ดำรงตำแหน่ง 1) ผู้อำนวยการสถานศึกษา 2) รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ 3) รองผู้อำนวยการฝ่ายพัฒนากิจการนักเรียนนักศึกษา และ 4) หัวหน้าแผนกวิชาต่างๆ ตามอุตสาหกรรมเป้าหมาย รวมผู้ให้ข้อมูลจำนวน 132 คน โดยที่ผู้วิจัยพิจารณาเลือกแบบเจาะจงกับตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษา รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ รองผู้อำนวยการฝ่ายพัฒนากิจการ และ หัวหน้าแผนกวิชา เนื่องจากแนวคิดในการพัฒนาคุณลักษณะ

แรงงานที่มีนวัตกรรมของผู้เรียนนั้น สามารถเกิดขึ้นได้จากกระบวนการทางวิชาการและกระบวนการของกิจกรรมนอกชั้นเรียนที่เหมาะสมตามแต่ละอุตสาหกรรม

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารวิชาการสถานศึกษาอาชีวศึกษาตามแนวคิดแรงงานที่มีนวัตกรรม ในเขตพื้นที่ระยองเศรษฐกิจภาคตะวันออก ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วยคำถาม 2 ตอน ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษาสูงสุด และตำแหน่ง ตอนที่ 2 สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารวิชาการสถานศึกษาอาชีวศึกษาตามแนวคิดแรงงานที่มีนวัตกรรม ในเขตพื้นที่ระยองเศรษฐกิจภาคตะวันออก จำนวน 27 ข้อ มีลักษณะเป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale)

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้รับการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Validity) โดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน เกณฑ์ที่ใช้ในการวัดค่าดัชนีความสอดคล้อง คือ IOC (Item Objective Congruence) ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับเนื้อหาและวัตถุประสงค์ ซึ่งพิจารณาเลือกค่า IOC มากกว่า 0.5 ถือว่าข้อคำถามนั้นวัดได้สอดคล้องกับเนื้อหาและวัตถุประสงค์ (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2552)

จากนั้นนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับกลุ่มที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง ซึ่งมีผู้ให้ข้อมูลได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษา รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ รองผู้อำนวยการฝ่ายพัฒนาฯ และหัวหน้าแผนกวิชา รวมทั้งสิ้น 30 คน และนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่น (Reliability) โดยการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Co-efficient) ของครอนบาค (Cronbach, 1990) ได้ผลการตรวจสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ มีค่าเท่ากับ 0.993 และนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพิจารณาความเห็นชอบในการจัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการส่งแบบสอบถามพร้อมแนบหนังสือขอความอนุเคราะห์จากมหาวิทยาลัย เพื่อประสานงานขอความช่วยเหลือในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยครั้งนี้ โดยดำเนินการส่งทางไปรษณีย์ และดำเนินการส่งด้วยตนเอง จำนวน 132 ฉบับ จากนั้นรวบรวมแบบสอบถามภายหลังการได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาผู้วิจัยทำการตรวจสอบความครบถ้วนของการตอบแบบสอบถาม ได้แบบสอบถามที่มีการตอบอย่างสมบูรณ์จำนวน 104 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 78.79 ซึ่งถือว่าเป็นอัตราการตอบกลับที่อยู่ในเกณฑ์ที่ดีมาก (Berdie, Anderson, & Niebuhr, 1986)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่การแจกแจงความถี่และ ค่าร้อยละ ส่วนการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารวิชาการของสถานศึกษาอาชีวศึกษา ตามแนวคิด

ตาราง 1

ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารวิชาการของสถานศึกษาอาชีวศึกษา ตามแนวคิดแรงงานที่มีนวัตกรรม ในเขตพื้นที่ระยองเศรษฐกิจภาคตะวันออก

การบริหารวิชาการ สถานศึกษาอาชีวศึกษา	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			PNI modified	ลำดับ ความ ต้องการ จำเป็น
	$\bar{X}$	SD	แปลผล	$\bar{X}$	SD	แปลผล		
การพัฒนาหลักสูตร	3.69	0.63	มาก	4.46	0.51	มากที่สุด	0.208	1
1.1 กล้ารับความเสี่ยงจากการดำเนินการที่ได้พิจารณาอย่างรอบคอบ	3.57	0.76	มาก	4.28	0.69	มากที่สุด	0.199	5
1.2 เชื่อมั่นในตนเองและแสดงออกถึงศักยภาพของตัวเอง	3.85	0.70	มาก	4.50	0.62	มากที่สุด	0.168	8
1.3 สามารถแก้ไขปัญหาด้วยตนเองและไม่กลัวปัญหาที่ซับซ้อน	3.57	0.83	มาก	4.54	0.61	มากที่สุด	0.271	1
1.4 มีแรงกระตุ้นในการทำงานจากภายใน และสามารถจูงใจหรือชักนำผู้อื่นให้เกิดการทำงานร่วมกันได้	3.69	0.79	มาก	4.40	0.70	มากที่สุด	0.192	7
1.5 สามารถวิเคราะห์ตนเองได้ว่าไม่รู้อะไร ใฝ่รู้ และแสวงหาความรู้ใหม่ๆตลอดชีวิต	3.53	0.85	มาก	4.38	0.70	มากที่สุด	0.240	2
1.6 อดทน มุ่งมั่น และพากเพียรในการทำงาน	3.85	0.93	มาก	4.61	0.64	มากที่สุด	0.197	6

แรงงานที่มีนวัตกรรม ในเขตพื้นที่ระยองเศรษฐกิจภาคตะวันออก ใช้การหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วนำค่าเฉลี่ยของสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ มาวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น โดยใช้วิธี Priority Needs Index (PNI_{modified}) สุวิมล ว่องวานิช (2558) เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ และจัดลำดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารวิชาการของสถานศึกษาอาชีวศึกษา ตามแนวคิดแรงงานที่มีนวัตกรรม ในเขตพื้นที่ระยองเศรษฐกิจภาคตะวันออก จากค่าดัชนี PNI_{modified} แล้วนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารวิชาการของสถานศึกษาอาชีวศึกษา ตามแนวคิดแรงงานที่มีนวัตกรรม ในเขตพื้นที่ระยองเศรษฐกิจภาคตะวันออก

1.7 มีจินตนาการและคิดสร้างสรรค์	3.65	0.80	มาก	4.43	0.62	มากที่สุด	0.213	3
1.8 สามารถควบคุมอารมณ์ และมีทัศนคติที่ดีต่ออาชีพ	3.72	0.83	มาก	4.47	0.67	มากที่สุด	0.201	4
1.9 มีภาวะผู้นำในการทำงานและสามารถเป็นผู้นำทีมได้	3.77	0.86	มาก	4.52	0.67	มากที่สุด	0.199	5
การจัดการเรียนการสอน	3.77	0.64	มาก	4.52	0.50	มากที่สุด	0.198	2
1.1 กลัวรับความเสี่ยงจากการดำเนินการที่ได้พิจารณาอย่างรอบคอบ	3.75	0.80	มาก	4.47	0.59	มากที่สุด	0.192	7
1.2 เชื่อมั่นในตนเองและแสดงออกถึง	3.83	0.74	มาก	4.53	0.65	มากที่สุด	0.182	8
1.3 สามารถแก้ไขปัญหาด้วยตนเองและไม่กลัวปัญหาที่ซับซ้อน	3.72	0.77	มาก	4.52	0.64	มากที่สุด	0.215	1
1.4 มีแรงกระตุ้นในการทำงานจากภายใน และสามารถจูงใจหรือชัก	3.70	0.77	มาก	4.45	0.68	มากที่สุด	0.202	4
1.5 สามารถวิเคราะห์ตนเองได้ว่าไม่รู้อะไร ใ้รู้ และเสาะแสวงหาความรู้ใหม่ๆตลอดชีวิต	3.75	0.83	มาก	4.53	0.62	มากที่สุด	0.208	2
1.6 อดทน มุ่งมั่น และพากเพียรในการทำงาน	3.85	0.91	มาก	4.60	0.56	มากที่สุด	0.194	6
1.7 มีจินตนาการและคิดสร้างสรรค์	3.78	0.80	มาก	4.56	0.59	มากที่สุด	0.206	3
1.8 สามารถควบคุมอารมณ์ และมีทัศนคติที่ดีต่ออาชีพ	3.76	0.74	มาก	4.51	0.61	มากที่สุด	0.199	5
1.9 มีภาวะผู้นำในการทำงานและสามารถเป็นผู้นำทีมได้	3.81	0.72	มาก	4.50	0.67	มากที่สุด	0.181	9
การวัดผลประเมินผลตามสภาพจริง	3.78	0.67	มาก	4.52	0.51	มากที่สุด	0.195	3
1.1 กลัวรับความเสี่ยงจากการดำเนินการที่ได้พิจารณาอย่างรอบคอบ	3.64	0.75	มาก	4.46	0.67	มากที่สุด	0.225	1
1.2 เชื่อมั่นในตนเองและแสดงออกถึงศักยภาพของตัวเอง	3.77	0.78	มาก	4.49	0.62	มากที่สุด	0.190	6
1.3 สามารถแก้ไขปัญหาด้วยตนเองและไม่กลัวปัญหาที่ซับซ้อน	3.76	0.76	มาก	4.56	0.62	มากที่สุด	0.212	2
1.4 มีแรงกระตุ้นในการทำงานจากภายใน และสามารถจูงใจหรือชักนำผู้อื่นให้เกิดการทำงานร่วมกันได้	3.73	0.77	มาก	4.47	0.65	มากที่สุด	0.198	5
1.5 สามารถวิเคราะห์ตนเองได้ว่าไม่รู้อะไร ใ้รู้ และเสาะแสวงหาความรู้ใหม่ๆตลอดชีวิต	3.73	0.86	มาก	4.49	0.64	มากที่สุด	0.203	4
1.6 อดทน มุ่งมั่น และพากเพียรในการทำงาน	3.82	0.82	มาก	4.60	0.57	มากที่สุด	0.204	3
1.7 มีจินตนาการและคิดสร้างสรรค์	3.77	0.85	มาก	4.49	0.59	มากที่สุด	0.190	6
1.8 สามารถควบคุมอารมณ์ และมีทัศนคติที่ดีต่ออาชีพ	3.90	0.82	มาก	4.60	0.57	มากที่สุด	0.179	7
1.9 มีภาวะผู้นำในการทำงานและสามารถเป็นผู้นำทีมได้	3.91	0.81	มาก	4.57	0.62	มากที่สุด	0.168	8

รวม	3.62	0.79	มาก	4.50	0.62	มากที่สุด	0.201
-----	------	------	-----	------	------	-----------	-------

จากตารางที่ 1 พบว่าความต้องการจำเป็นของสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาการบริหารวิชาการของสถานศึกษาอาชีวศึกษา ตามแนวคิดแรงงานที่มีนวัตกรรม ในเขตพื้นที่ระยองเศรษฐกิจภาคตะวันออก ด้านการพัฒนาหลักสูตรมีลำดับความต้องการจำเป็นสูงสุด ($PNI_{modified} = 0.208$) รองลงมา คือ ด้านการจัดการเรียนการสอน ($PNI_{modified} = 0.198$) และด้านการวัดผลประเมินผลตามสภาพจริง ($PNI_{modified} = 0.195$) ตามลำดับ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า 1) ด้านการพัฒนาหลักสูตร ลำดับความต้องการจำเป็นของคุณลักษณะแรงงานที่มีนวัตกรรม อันดับสูงสุดคือ สามารถแก้ไขปัญหาด้วยตนเองและไม่กลัวปัญหาที่ซับซ้อน ($PNI_{modified} = 0.271$) และอันดับรองลงมาคือ สามารถวิเคราะห์ตนเองได้ว่าไม่รู้อะไร ใฝ่รู้ และแสวงหาความรู้ใหม่ๆตลอดชีวิต ($PNI_{modified} = 0.240$) 2) ด้านการจัดการเรียนการสอน ลำดับความต้องการจำเป็นของคุณลักษณะแรงงานที่มีนวัตกรรม เหมือนกับด้านการพัฒนาหลักสูตรอันดับสูงสุดได้แก่ สามารถแก้ไขปัญหาด้วยตนเองและไม่กลัวปัญหาที่ซับซ้อน ($PNI_{modified} = 0.215$) และอันดับรองลงมาคือ สามารถวิเคราะห์ตนเองได้ว่าไม่รู้อะไร ใฝ่รู้ และแสวงหาความรู้ใหม่ๆตลอดชีวิต ($PNI_{modified} = 0.208$) และ 3) ด้านการวัดผลประเมินผลตามสภาพจริง ลำดับความต้องการจำเป็นของคุณลักษณะแรงงานที่มีนวัตกรรม อันดับสูงสุดคือ กล้ารับความเสี่ยงจากการดำเนินการที่ได้พิจารณาอย่างรอบคอบ ($PNI_{modified} = 0.225$) และอันดับรองลงมาคือ สามารถแก้ไขปัญหาด้วยตนเองและไม่กลัวปัญหาที่ซับซ้อน ($PNI_{modified} = 0.212$)

การอภิปรายผล

จากผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารวิชาการของสถานศึกษาอาชีวศึกษา ตามแนวคิดแรงงานที่มีนวัตกรรม ในเขตพื้นที่ระยองเศรษฐกิจภาคตะวันออก มีประเด็นที่น่าสนใจได้ดังนี้

1. ผลการประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารวิชาการของสถานศึกษาอาชีวศึกษา ตามแนวคิดแรงงานที่มีนวัตกรรม ในเขตพื้นที่ระยองเศรษฐกิจ

ภาคตะวันออก โดยภาพรวมจะเห็นได้ว่าในองค์ประกอบของการบริหารวิชาการทั้ง 3 องค์ประกอบ อันได้แก่ การพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียน การสอน และการวัดผลประเมินผลตามสภาพจริงนั้น ด้านที่มีลำดับความต้องการจำเป็นสูงสุดคือ ด้าน การพัฒนาหลักสูตร ซึ่งเป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่าหลักสูตร คือสิ่งสำคัญเป็นอันดับแรกของการบริหารวิชาการของสถานศึกษาอาชีวศึกษา ในปัจจุบัน จากข้อมูลความนำข้างต้นที่ได้กล่าวไว้เกี่ยวกับ การเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีในปัจจุบันทำให้เกิดอุตสาหกรรมใหม่ๆ เช่น อุตสาหกรรมยานยนต์สมัยใหม่ อุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์อัจฉริยะ อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวกลุ่มรายได้ดีและการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ อุตสาหกรรมการเกษตรและเทคโนโลยีชีวภาพ อุตสาหกรรมแปรรูปอาหาร อุตสาหกรรมหุ่นยนต์ อุตสาหกรรมการบิน และ โลจิสติกส์ อุตสาหกรรมพาณิชย์นาวี อุตสาหกรรมเชื้อเพลิงชีวภาพและเคมีชีวภาพ และอุตสาหกรรมดิจิทัล ซึ่งอุตสาหกรรมเป้าหมายใหม่เหล่านี้ต้องการแรงงานที่มีนวัตกรรมและมีความรู้ชุดใหม่ที่เหมาะสม ดังนั้นหลักสูตรอาชีวศึกษาที่ใช้อยู่ในปัจจุบันอาจจะไม่เหมาะสมและไม่ตอบโจทย์อุตสาหกรรมเป้าหมายใหม่นั้นได้ จึงพิจารณาได้ว่ามีความจำเป็นอย่างยิ่งกับอาชีวศึกษาที่จะต้องเร่งพัฒนาและปรับร่างหลักสูตรขึ้นมาใหม่ให้เหมาะสม โดยที่หลักสูตรที่เหมาะสมกับอุตสาหกรรมเป้าหมายนั้นจะต้องคำนึงถึงการพัฒนาคูณลักษณะการเป็นแรงงานที่มีนวัตกรรมด้วย ตามที่คณะกรรมการอำนวยการปฏิรูปการศึกษา (2547) ให้ข้อมูลเกี่ยวกับหลักการทั่วไปของการพัฒนาหลักสูตรจะต้องจัดทำหลักสูตรการศึกษาให้สอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาประเทศ และคำนึงถึงความต้องการของตลาดแรงงาน (Demand Driven) โดยคุณลักษณะของหลักสูตรที่ดีจะต้องมีความยืดหยุ่น หลากหลาย และสามารถปรับเปลี่ยนให้เร็วกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมได้ ฤกษ์มนต์ วัฒนารงค์ (2556) กล่าวถึงทฤษฎีการอาชีวศึกษาข้อที่ 15 ของ Charles Allen Prosser ว่าควรให้หลักสูตรและการสอนมีความสามารถปรับตัวเองและยืดหยุ่นได้ เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ เกิดขึ้นได้เสมอ รวมทั้งความเปลี่ยนแปลงคุณสมบัติของผู้ทำงานในสถานประกอบการหรือแหล่งทำงานต่าง ๆ เมื่อคุณสมบัติที่ต้องการเปลี่ยน

ไป หลักสูตรและการสอนก็ต้องเปลี่ยนไปด้วยเช่นกัน

นอกจากนี้ในการพัฒนาหลักสูตรของอาชีวศึกษาจะต้องเป็นหลักสูตรที่เกิดจากการผสมผสานความรู้วิทยาการและศาสตร์ต่างๆ เพื่อให้เกิดความรู้ใหม่และสามารถพัฒนาผู้เรียนให้สามารถสร้างสิ่งใหม่ได้ ดังที่เราจะเห็นได้ว่าในปัจจุบันมีหลักสูตรที่เป็นลักษณะข้ามศาสตร์เพิ่มมากยิ่งขึ้น ยิ่งไปกว่านั้นกระบวนการพัฒนาหลักสูตรที่ดีจะต้องเกิดจากการทำร่วมกันระหว่างสถานศึกษาและสถานประกอบการหรือภาคอุตสาหกรรม ดังที่เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2553) กล่าวว่า iva ควรเปิดโอกาสให้ตัวแทนสถานประกอบการในท้องถิ่นเข้ามาช่วยคิด ช่วยแนะนำเกี่ยวกับการเปิดสาขาวิชา หลักสูตร วิธีการเรียนการสอน ซึ่งแนวทางนี้จะทำให้แผนการดำเนินงานมีความสอดคล้องกับความเป็นจริงและตรงกับความต้องการของนายจ้าง

2. ผลการประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารวิชาการของสถานศึกษาอาชีวศึกษา ตามแนวคิดแรงงานที่มีนวัตกรรม ในเขตพื้นที่ระยองเศรษฐกิจภาคตะวันออก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าคุณลักษณะแรงงานที่มีนวัตกรรมที่มีความต้องการจำเป็นสูงสุดและรองลงมาที่เหมือนกันของด้านการพัฒนาหลักสูตรและด้านการจัดการเรียนการสอน คือ คุณลักษณะความสามารถแก้ไขปัญหาด้วยตนเองและไม่กลัวปัญหาที่ซับซ้อน และความสามารถวิเคราะห์ตนเองได้ว่าไม่รู้อะไร ใฝ่รู้ และเสาะแสวงหาความรู้ใหม่ ๆ ตลอดชีวิต ตามลำดับ ซึ่งทั้งสองคุณลักษณะนี้แสดงให้เห็นว่าเป็นคุณลักษณะที่สำคัญอย่างยิ่งกับการเป็นแรงงานที่มีนวัตกรรม เนื่องจากการที่โจทย์ในการปฏิบัติงานได้มีการเปลี่ยนแปลงเป็นโจทย์ที่ซับซ้อนมากยิ่งขึ้น การจะสร้างสรรค์สิ่งใหม่ นวัตกรรมใหม่ ๆ ได้นั้น ไม่ใช่การปฏิบัติเพียงครั้งเดียวแต่จะต้องเกิดจากการกระทำซ้ำ ๆ ในโจทย์ที่เปลี่ยนไป เช่นเมื่อมีการสร้างหรือผลิตไปบางส่วนและพบเจอปัญหา ผู้เรียนจะต้องรู้สึกสนุกและชอบที่จะแก้ไขปัญหา จะต้องมีความรู้สึกระหยาในการแก้ไขปัญหา ไม่ได้รู้สึกว่าเป็นภาระหรือกลัวที่จะแก้ไขและไม่สามารถหาทางออกของปัญหาได้ด้วยตนเอง สอดคล้องกับที่ Reeve E.M. (2016) ได้กล่าวไว้ว่าการแก้ไขปัญหาเป็นหนึ่งในทักษะของศตวรรษที่ 21 ที่สำคัญและผู้เรียนอาชีวศึกษาควรได้รับการส่งเสริมให้มีเนื่องจากเป็นหนึ่งในทักษะอันดับต้น ๆ ที่นายจ้างมีความต้องการให้แรงงานมีคุณลักษณะนี้

นอกจากนี้คุณลักษณะที่สามารถวิเคราะห์ตนเองได้ว่าไม่รู้อะไร ใฝ่รู้ และเสาะแสวงหาความรู้ใหม่ ๆ ตลอดชีวิต สอดคล้องกับยุคสมัยของความก้าวหน้าของเทคโนโลยีต่างๆที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับผู้เรียนอาชีวศึกษา ยกตัวอย่างเช่นอุตสาหกรรมยานยนต์ จากเดิมที่ความรู้และทักษะการซ่อมแซมรถยนต์ที่ใช้พลังงานเชื้อเพลิงกำลังจะหมดไปแต่กลับแทนที่ด้วยเทคโนโลยีของรถยนต์ที่ใช้พลังงานไฟฟ้า สิ่งนี้จึงทำให้เห็นว่าวิทยาการที่เปลี่ยนแปลงไปต่างๆเป็นสิ่งเร้าที่จะทำให้ผู้เรียนอาชีวศึกษาจะต้องมีความอยากรู้อยากเห็น สงสัยใคร่รู้และอยากที่จะเรียนรู้และพัฒนาตนเองไปอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

ดังนั้นในการบริหารวิชาการทั้งการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนของอาชีวศึกษาควรจะต้องมุ่งเน้นที่ความต้องการจำเป็นของการพัฒนาในสองคุณลักษณะของแรงงานที่มีนวัตกรรมนี้ก่อน นอกจากนี้ในการพัฒนาคุณลักษณะนี้ให้เกิดขึ้น พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์ และ เพียวร์ ยินดีสุข (2560) ได้กล่าวว่าครูสามารถพัฒนาคุณลักษณะนิสัยของผู้เรียนโดยการจัดการเรียนรู้ด้วยการสอนแบบตรง คือ สอนมโนทัศน์ของลักษณะนิสัยนั้น ๆ โดยตรง และการสอนแบบบูรณาการ ไปกับการทำงาน หรือปฏิบัติการของผู้เรียน และ การอบรมปมนิสัย คุณลักษณะไปตามสถานการณ์

ตัวอย่างการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเป็นผู้ที่สามารถแก้ไขปัญหาได้ด้วยตนเองนั้น Mills K. & Kim H. (2017) ได้มีเทคนิควิธีการสอนให้ผู้เรียนแก้ไขปัญหาได้ด้วยตนเองโดยการที่ให้อำนาจหรือปัญหาให้ผู้เรียนแก้ไขและปล่อยให้ผู้เรียนได้ติดอยู่กับปัญหาเหล่านั้น จนสามารถหาทางแก้ไขได้ด้วยตนเองโดยครูจะเป็นเพียงผู้ที่ดูสถานการณ์อยู่ห่าง ๆ ตัวอย่างการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความสงสัยใคร่รู้ อยากที่จะเสาะแสวงหาความรู้ใหม่ตลอดชีวิตนั้น Robinson K. & Aronica L. อ้างถึงใน วิชา ปิตชามุข (2559) ว่า “เมื่อผู้เรียนเกิดความสงสัยใคร่รู้ เขาจะเรียนรู้เพื่อตอบสนองความต้องการของตนเอง โดยเรียนรู้จากคนอื่นหรือจากแหล่งความรู้ที่สามารถเข้าถึงได้ การรู้วิธีนำทางความสงสัยใคร่รู้ของผู้เรียน นับเป็นพรสวรรค์ของครูทุกคนโดยอาศัยวิธีการส่งเสริมให้นักเรียนสำรวจ และตั้งคำถามเพื่อตัวพวกเขาเอง ครูควรช่วยตั้งคำถามมากกว่าบอกคำตอบและท้าทายผู้เรียนให้คิดลึกซึ้งกว่าเดิมโดยการมองให้ไกล

ขึ้น หากโรงเรียนสามารถสร้างผู้เรียนให้มีความรู้สึกสงสัยใคร่รู้ได้ตลอดชีวิต ก็นับว่าเป็นของขวัญพิเศษชิ้นหนึ่ง”

สรุปจากข้อค้นพบในการศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารวิชาการของสถานศึกษาอาชีวศึกษา ตามแนวคิดแรงงานที่มีนวัตกรรมในเขตพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออกนั้น ควรจะต้องเริ่มจากการพัฒนาหลักสูตร และการจัดการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนอาชีวศึกษามีคุณลักษณะแรงงานที่มีนวัตกรรม สามารถแก้ไขปัญหาด้วยตนเองและไม่กลัวปัญหาที่ซับซ้อน และสามารถวิเคราะห์ตนเองได้ว่าไม่รู้อะไร ใฝ่รู้ และแสวงหาความรู้ใหม่ ๆ ตลอดชีวิต ซึ่งเป็นลักษณะที่เด่นชัดของความต้องการจำเป็นในการบริหารวิชาการของอาชีวศึกษาในปัจจุบัน นอกจากนี้ควรมีการพัฒนากระบวนการการวัดผลประเมินผลของคุณลักษณะเป็นการประเมินร่วมกันระหว่างสถานศึกษาและสถานประกอบการในสภาพจริงของการปฏิบัติงานเพื่อให้ผู้เรียนอาชีวศึกษาได้นำคุณลักษณะแรงงานที่มีนวัตกรรมไปใช้ในสถานปฏิบัติงานจริง เพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งนี้

1. สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ควรพิจารณาให้การสนับสนุนและส่งเสริมแนวทางเชิงรุกในการพัฒนาหลักสูตรของอาชีวศึกษาให้เป็นหลักสูตรที่ตรงกับความต้องการของกำลังคนเพื่อการพัฒนาของประเทศ

และอุตสาหกรรมเป้าหมายหรือที่เรียกว่าหลักสูตรที่เป็น Demand Driven ดังเช่นข้อมูลจากคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก ที่ได้กล่าวไว้ถึงความต้องการจ้างงานใหม่ในเขตพื้นที่ EEC นั้นว่าอุตสาหกรรมที่มีความต้องการแรงงานมากเป็นลำดับที่ 1 คือ อุตสาหกรรมดิจิทัล และอุตสาหกรรมโลจิสติกส์ และอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์อัจฉริยะเป็นลำดับที่ 2 และ 3 จากผลของการจัดลำดับความต้องการจำเป็นของการบริหารวิชาการของสถานศึกษาอาชีวศึกษา ตามแนวคิดแรงงานที่มีนวัตกรรมในเขตพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออกพบว่า ด้านการพัฒนาหลักสูตรมีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นสูงที่สุด ดังนั้นการพัฒนาหลักสูตรจึงควรตอบโจทย์ความต้องการในพื้นที่ เนื่องจากการพัฒนาหลักสูตรเปรียบเสมือนพื้นฐานสำคัญของการบริหารวิชาการต่อไปด้วย

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. จากผลการศึกษาความต้องการจำเป็นของการบริหารวิชาการของสถานศึกษาอาชีวศึกษา ตามแนวคิดแรงงานที่มีนวัตกรรมในเขตพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก จึงเสนอแนะให้มีการศึกษาต่อเนื่องว่าการบริหารวิชาการของสถานศึกษาอาชีวศึกษาควรจะต้องมีกลยุทธ์เช่นใด เพื่อเป็นการเสริมสร้างการพัฒนาให้ผู้เรียนอาชีวศึกษานั้นมีคุณลักษณะแรงงานที่มีนวัตกรรมที่เหมาะสมกับการพัฒนาในเขตพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก ซึ่งกำลังเป็นการพัฒนาใหม่ที่สำคัญของประเทศไทยต่อไปในอนาคต

Reference

- Act of Parliament of Eastern Economic Corridor Area. (2018) (in Thai)
- Bagley, R. O. (2014). *The 10 traits of great innovators*. Retrieved from <https://www.forbes.com/sites/rebeccabagley/2014/01/15/the-10-traits-of-great-innovators/#76dea10a4bf4>
- Berdie, D. R., Anderson, J. F., & Niebuhr, M. A. (1986). *Questionnaires: Design and use*. Metuchen, N.J.: Scarecrow Press.
- Chamorro-Premuzic, T. (2013). *The five characteristics of successful innovators [Online] 2013*. Retrieved from <https://hbr.org/2013/10/the-five-characteristics-of-successful-innovators>
- Charles, M. (2015). *6 Characteristics of innovative employees*. Retrieved from <https://www.careeraddict.com/6-characteristics-of-innovative-employees>
- Chell, E., & Athayde, R. (2009). The Identification and measurement of innovative characteristics of young people. Research Report. NESTA. Kingston University.
- Chinomona, N. (2017). *Traits and characteristics you need to develop as an innovator*. Retrieved from <http://harambee.co/?p=2292>
- Cronbach, L. J. (1990). *Essentials of psychological testing* (5th ed.). New York: Harper & Row
- Dachakupt, P., & Yindeesuk, P. (2017). *7C Skills of teacher 4.0*. Bangkok: Chulalongkorn University Press. (in Thai)
- Eastern Economic Corridor Committee. (n.d.). *EEC Labor roadmap*. Retrieved from <https://www.prachachat.net/economy/news-315063>
- Kanjanawasee, S. (n.d.). *Classical test theory*. Bangkok: Faculty of Education Chulalongkorn University. (in Thai)
- King, R. (2019). *Teaching innovation and problem solving*. Retrieved from <https://k12.thoughtfullearning.com/blogpost/teaching-innovation-and-problem-solving>
- Lindegaard, S. (2009). *9 Traits of successful innovators*. Retrieved from <http://thecreativeleadershipforum.com/creativity-matters-blog/2009/11/4/9-traits-of-successful-innovators-stefan-lindegaard-leadersh.html>
- Mills, K., & Kim, H. (2017). *Teaching problem solving: Let students get stuck and unstuck*. Retrieved from <https://www.brookings.edu/blog/education-plus-development/2017/10/31/teaching-problem-solving-let-students-get-stuck-and-unstuck/?fbclid=IwAR0HtdFw0w5ldvN69TPZSEgyidAxtOkZfaZYHYQJ2ZNNJGuatmgIMj5io>
- Mongkolwanich, J. (2018). *Administration of dual education system*. Bangkok: Chulalongkorn University Printing Press. (in Thai)
- Narmthongdee, R. (2016). The Vocational Training Education and Potential Skills Development for Thai Workers in ASEAN. *Veridian E-Journal Silpakorn University*, 8(2), 669-681. (in Thai)
- Patterson, F., Kerrin, M., & Gatto-Roissand, G. (2017). Characteristics and Behaviors of Innovative People in Organizations, Literature Review. *Nesta policy and research unit*, 3-63.
- Pidchamook, W. (2016). *Creative schools*. Bangkok: Open Worlds Publishing House.
- Reeve, E. M. (2016). 21st Century Skills needed by students in technical and vocational education and training. *Asian international of social sciences*, 16(4), 62-74.

- Saengsuphan, K. (2018). *Education reform: big project to stop economic lost*. Retrieved from <https://www.salika.co/2018/01/26/eec-education-reform-economic/>
- Santillo, N. (2017). *19 Essential traits of innovative employee*. Retrieved from <https://blog.hubspot.com/agency/innovative-employee-qualities>[2017,September 15]
- Sikhabandit, S. (2018). *Thailand 4.0 policy: Opportunities threats and benefits of thailand in ASEAN Area*. Retrieved from https://www.parliament.go.th/ewtadmin/ewt/parliament_parcy/download/article/article_20180302145352.pdf[2019, September 20]
- Somudorn, M. (2017). *Quality development standard manual of vocational education*. Bangkok: Office of the Vocational Educational Commission. Ministry of Education. (in Thai)
- Thedieck, B., Lippitz, V., & Pfeifer, D. (2018). *The innovative employee: Traits, knowledge and company culture*. Retrieved from <https://innovationmanagement.se/2013/06/06/the-innovative-employee-traits-knowledge-and-company-culture/>
- Thonglert, P. (2015). *Concept of academic management*. Retrieved from <https://www.gotoknow.org/posts/590165> (in Thai)
- Whattananarong, K. (2012). *The importance and factors related to vocational education*. Retrieved from <https://www.thairath.co.th/content/237956> (in Thai)
- Williamson, B., & Payton, S. (2009). *Curriculum and teaching innovation transforming classroom practice and personalization. FutureLab Handbook*. Retrieved from <https://www.nfer.ac.uk/curriculum-and-teaching-innovation-transforming-classroom-practice-and-personalisation/>
- Wolfe, I. (2008). *Nine personality traits that shape innovation*. Retrieved from <https://www.successperformancesolutions.com/nine-personality-traits-that-shape-innovation/>
- Wongwanit, S. (2016). *Needs assessment research*. Bangkok: Chulalongkorn University Printing Press. (in Thai)

การพัฒนาเอกสารประกอบการสอนรายวิชา สุขาภิบาลสิ่งแวดล้อม ตามหลักสูตร
สาธารณสุขศาสตรบัณฑิต พุทธศักราช 2561 คณะสาธารณสุขศาสตร์
สถาบันเทคโนโลยีแห่งอยุธยา

Developing of Instructional Documents on Environmental Sanitation
According to the Bachelor of Public Health Program, 2018, Faculty
of Public Health, Institute of Technology Ayothaya

พัฒนา พรหมณี

Pattana Prommanee

คณะสาธารณสุขศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีแห่งอยุธยา

Faculty of Public Health, Institute of Entrepreneurial Science Ayothaya

Received: October 1, 2019

Revised: December 18, 2019

Accepted: December 20, 2019

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้ เป็นการวิจัยเพื่อพัฒนาที่ใช้ทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) พัฒนาเอกสารประกอบการสอน (2) ประเมินคุณภาพเอกสารประกอบการสอน และ (3) ศึกษาประสิทธิภาพและความพึงพอใจ ต่อเอกสารประกอบการสอน ประชากรและกลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย ผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่เจาะจงเลือกจากผู้ทรงคุณวุฒิด้านการเรียนการสอน จำนวน 5 คน สำหรับการพัฒนาและประเมินคุณภาพเอกสารประกอบการสอน และนักศึกษาระดับปริญญาตรี หลักสูตรสาธารณสุขศาสตรบัณฑิต ที่ได้จากการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากข้อกำหนดของการวิจัย เชิงทดลองด้วยการสุ่มอย่างง่าย จำนวน 30 คน สำหรับการหาประสิทธิภาพและความพึงพอใจต่อเอกสารประกอบการสอน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย 1) แบบสัมภาษณ์ สำหรับการสร้างและพัฒนาเอกสารประกอบการสอน 2) แบบสอบถามสำหรับประเมินคุณภาพเอกสารประกอบการสอน 3) แบบทดสอบความรู้ และ 4) แบบสอบถามความพึงพอใจ ข้อมูลวิเคราะห์ด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า 1) เอกสารประกอบการสอนรายวิชา สุขาภิบาลสิ่งแวดล้อม ประกอบด้วยเนื้อหา จำนวน 10 บท ได้แก่ (1) ความรู้พื้นฐานทางสุขาภิบาลสิ่งแวดล้อม (2) การจัดการน้ำสะอาด (3) การจัดการน้ำเสีย (4) การจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตราย (5) การจัดการ สิ่งปฏิกูล (6) การสุขาภิบาลอาหาร (7) การควบคุมและป้องกันมลพิษทางอากาศ (8) การควบคุมและป้องกันแมลงและสัตว์นำโรค (9) การสุขาภิบาลที่พักอาศัย (10) การวางแผนและการจัดการสุขาภิบาลสิ่งแวดล้อม (2) คุณภาพเอกสารประกอบการสอนอยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X}=4.68$, $SD=.45$) และ (3) เอกสารประกอบการสอนมีประสิทธิภาพ เท่ากับ 82.60/81.67 และ นักศึกษามีความพึงพอใจต่อการเรียนโดยใช้เอกสารประกอบการสอนในระดับมาก ($\bar{X}=4.46$, $SD=0.70$)

คำสำคัญ: การพัฒนา, เอกสารประกอบการสอน, สุขาภิบาลสิ่งแวดล้อม, สาธารณสุขศาสตร์

Abstract

This research was research for development used quantitative and qualitative research. The objectives of this research were to (1) develop the instructional documents (2) assess the quality of instructional documents, and (3) study the efficiency and satisfaction with the instruction documents. Population and Samples consisted of: 5 key informants were selected from the teaching and learning experts used purposive sampling for develop and assess the instructional documents, and 30 students of bachelor of public health program used requirements of experimental research for study the efficiency and satisfaction. The research instruments consisted of (1) interview forms (2) assessing questionnaire (3) knowledge test, and (4) satisfied questionnaire. The research data was analyzed by content analysis, percentage, mean and standard deviation. The research result found that: 1) the instructional documents consist of 10 chapters as: (1) basic of environmental sanitation, (2) water supply management (3) waste water management, (4) management of solid waste and hazardous waste, (5) sewage management, (6) food sanitation, (7) control and prevention of air pollution, (8) control and prevention of insects and diseases, (9) residential sanitation, and (10) planning and management of environmental sanitation, 2) the quality of the instruction documents was a very high level ($\bar{X}$ =4.68, SD =.45), and 3) the effective was 82.60/81.67 and the satisfaction was at a high level ($\bar{X}$ =4.46, SD =0.70)

Keywords: Development, Instruction Documents, Environmental Sanitation, Public Health

บทนำ

กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาของประเทศไทย(Thai Qualifications Framework for Higher Education; TQF: HEd) เป็นเครื่องมือในการนำนโยบายตามมาตรฐานการอุดมศึกษาไปสู่การปฏิบัติในสถาบันอุดมศึกษาอย่างเป็นรูปธรรม มุ่งเน้นเป้าหมายการจัดการศึกษาที่ผลการเรียนรู้ (Learning Outcomes) ของนักศึกษา มีความเชื่อมั่นถึงผลการเรียนรู้ที่บัณฑิตได้รับการพัฒนาว่า มีมาตรฐาน มีความมั่นใจในประสิทธิผลของการดำเนินงานของสถาบันอุดมศึกษาว่าสามารถผลิตบัณฑิตให้บรรลุคุณภาพตามมาตรฐานผลการเรียนรู้ (Bureau of Higher Education Standards and Evaluation, 2017) โดยกำหนดให้มีการพัฒนาหลักสูตรให้ทันสมัย มีการประเมินและรายงานผลการดำเนินการของหลักสูตรทุกปีการศึกษา เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรเป็นระยะๆ ตามรอบระยะเวลาของหลักสูตร หรือทุกรอบ 5 ปี (Government Gazette, 2015)

หลักสูตรสาธารณสุขศาสตรบัณฑิต สถาบันเทคโนโลยีแห่งเอเชีย ได้จัดการเรียนการสอนมาครบรอบ 5 ปี ในปีการศึกษา 2560 จึงมีความจำเป็นต้องพัฒนา ปรับปรุงหลักสูตรให้ทันสมัยในปีการศึกษา 2561 โดยปรับปรุงเนื้อหารายวิชาใหม่ให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและเทคโนโลยี ให้ผู้เรียนสามารถบูรณาการความรู้และทักษะ ด้านเทคโนโลยีวิทยาศาสตร์ สุขภาพและ การบริหารจัดการสาธารณสุขสมัยใหม่ มาใช้ในการปฏิบัติงานในสถานการณ์ที่หลากหลายได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนมีคุณธรรม จริยธรรม มีทักษะวิชาชีพที่สามารถบริหารจัดการสุขภาพของตนเอง ครอบครัว รวมทั้งสนองความต้องการด้านการบริการสาธารณสุขของประชาชนในท้องถิ่นได้อย่างเหมาะสม (Institute of Technology Ayothaya, 2018) โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสถานการณ์สิ่งแวดล้อมที่มีการเปลี่ยนแปลงเป็นอย่างมาก ซึ่งหลักสูตรสาธารณสุขศาสตรบัณฑิต สถาบันเทคโนโลยี

แห่งอยุธยา ได้นำรายวิชาสุขภาพสิ่งแวดล้อม บรรจุไว้ในหลักสูตร อันเป็นรายวิชาที่ต้องนำไปใช้ในการดำเนินงานควบคุมและป้องกันโรค ที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงไปของคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่ลดลง

รายวิชา สุขภาพสิ่งแวดล้อม ของหลักสูตร สาธารณสุขศาสตรบัณฑิต สถาบันเทคโนโลยีแห่งอยุธยา เป็นวิชาที่อยู่ในหมวดวิชาเฉพาะ กลุ่มวิชาบังคับรหัสวิชา AYPH 28016 จำนวน 3 หน่วยกิต 3(3-0-6) มีเนื้อหาวิชาประกอบด้วยหลักการ ทฤษฎีและความสำคัญของการสุขภาพสิ่งแวดล้อม วิธีการพัฒนาระบบการศึกษา ซึ่งจะให้ผู้เรียนรู้จัก เข้าใจ คิด วิเคราะห์ สังเคราะห์ และประเมินผล ได้อย่างเหมาะสม ภายใต้แนวคิดเกี่ยวกับความรู้พื้นฐานทางสุขภาพสิ่งแวดล้อม (Institute of Technology Ayothaya, 2018; Pattana, P. & et al, 2018) ซึ่งในการเรียนการสอนมีความจำเป็นอย่างยิ่งต้องมีเอกสารประกอบการสอนสำหรับการจัดการเรียนการสอน ภายใต้พัฒนา ปรับปรุงหลักสูตรในปีการศึกษา 2561

การพัฒนาเอกสารประกอบการสอนรายวิชา สุขภาพสิ่งแวดล้อม จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องดำเนินการให้สะท้อนให้เห็นเนื้อหาวิชาและวิธีการสอนอย่างเป็นระบบที่ได้จากการศึกษาหลักสูตรอย่างละเอียด โดยมุ่งให้เกิดความรู้ ความเข้าใจในวัตถุประสงค์ เป้าหมาย โครงสร้างของหลักสูตร รายวิชา คำอธิบายรายวิชา ในภาพรวม โดยจัดทำโครงเรื่องของเอกสารประกอบการสอนเป็นบทแต่ละบทแบ่งเป็นเรื่องหรือหัวข้อ โครงเรื่องแสดงให้เห็นถึงขอบเขตของเรื่องและกรอบแนวคิดที่ยึดกรอบชื่อรายวิชา คำอธิบายรายวิชา วัตถุประสงค์ และกลุ่มเป้าหมายเป็นสำคัญ (Sacchanand, C., n.d.; Supapron, S., 2016; Office of Academic Affairs South East Bangkok College, 2015) จึงจะสามารถนำมาใช้ในการ จัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพส่งผลให้ผู้เรียนสามารถผ่านการวัดผลตามกระบวนการเรียน และมีความพึงพอใจในการเรียนการสอนในรายวิชานี้ อีกทั้งสามารถนำไปใช้ในการปฏิบัติงานในพื้นที่จริงได้อย่างมีคุณภาพและเหมาะสม นำไปสู่การเป็นกำลังหลักของประเทศในการควบคุม ดูแลสภาพแวดล้อม ไม่ให้ส่งผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชนในภาพรวมต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนาเอกสารประกอบการสอนรายวิชา สุขภาพสิ่งแวดล้อม ตามหลักสูตร สาธารณสุขศาสตรบัณฑิต พุทธศักราช 2560 คณะสาธารณสุขศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีแห่งอยุธยา
2. เพื่อประเมินคุณภาพเอกสารประกอบ การสอน รายวิชา สุขภาพสิ่งแวดล้อม ตามหลักสูตรสาธารณสุขศาสตรบัณฑิต พุทธศักราช 2560
3. เพื่อศึกษาประสิทธิภาพและความพึงพอใจต่อเอกสารประกอบการสอนรายวิชา สุขภาพสิ่งแวดล้อม

แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยภายใต้ขอบเขตด้านเนื้อหา แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา ระดับปริญญาตรี หลักสูตรสาธารณสุขศาสตรบัณฑิต เป็นกรอบที่แสดงระบบคุณวุฒิการศึกษาระดับอุดมศึกษา ของประเทศ ซึ่งประกอบด้วย ระดับคุณวุฒิ การแบ่งสายวิชา ความเชื่อมโยงต่อเนื่องจากคุณวุฒิระดับหนึ่ง ไปสู่ระดับที่สูงขึ้น ที่ประกอบด้วยระบบและกลไกที่ให้ความมั่นใจในประสิทธิภาพผลการดำเนินงาน ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติของสถาบันอุดมศึกษาว่า สามารถผลิตบัณฑิตให้บรรลุคุณภาพตามมาตรฐานผลการเรียนรู้ สามารถบูรณาการความรู้และทักษะ ด้านเทคโนโลยี และการบริหารจัดการ มาใช้ในการปฏิบัติงานในสถานการณ์ใหม่ๆ ที่หลากหลาย และการเปลี่ยนแปลง ได้อย่างมีประสิทธิภาพตลอดจน มีคุณธรรม จริยธรรม มีทักษะวิชาชีพที่สนองความต้องการของสังคม ประชาชน และท้องถิ่นได้ อย่างมีอาชีพ (Bureau of Higher Education Standards and Evaluation, 2017; Government Gazette, 2015)

2. แนวคิดเกี่ยวกับเอกสารประกอบ การสอน เป็นเอกสารหรือสื่ออื่นๆ ที่ใช้ประกอบการสอนวิชาใดวิชาหนึ่ง ตามหลักสูตรของสถาบัน การศึกษาระดับอุดมศึกษา ที่สะท้อนให้เห็นเนื้อหาวิชาและวิธีการสอนอย่างเป็นระบบ การเขียนเอกสารประกอบการสอนต้องศึกษาหลักสูตร และคำอธิบายรายวิชาอย่างละเอียด จัดทำโครงเรื่อง ที่เป็นการนำเสนอความรู้ใหม่ ที่มี ความถูกต้อง ทันสมัย สมบูรณ์ และลุ่มลึก เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย มีการจัด

กิจกรรม การเรียนในเนื้อหาที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของรายวิชา ครอบคลุมเนื้อหา เหมาะสมกับระดับพฤติกรรมที่ต้องการวัด มีการอ้างอิงบอกถึงแหล่งที่มาของข้อมูลที่ใช้ในเอกสารประกอบ การสอนเพื่อแสดงหลักฐานที่มาของข้อมูล อันเป็นส่วนหนึ่งของการประเมินคุณค่า ความน่าเชื่อถือได้ของข้อมูลและเนื้อหาสาระโดยรวม (Sacchanand, C., n.d.; Supapron, S., 2016; Office of Academic Affairs South East Bangkok College, 2015)

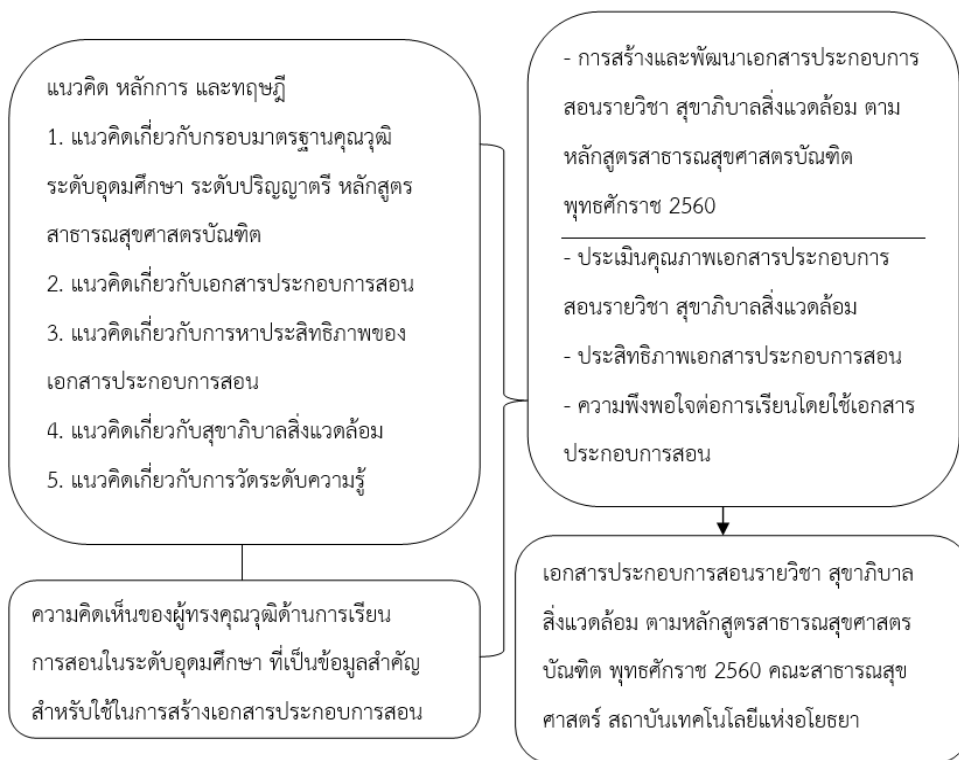
3. แนวคิดเกี่ยวกับการหาประสิทธิภาพของเอกสารประกอบการสอน เป็นสภาวะหรือคุณภาพของสมรรถนะของเอกสารประกอบการสอนในการจัดการเรียนการสอน มีความสำเร็จ โดยใช้เวลา ความพยายาม และค่าใช้จ่ายคุ้มค่าที่สุด ตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ เพื่อให้ได้ผลลัพธ์โดยกำหนดเป็นอัตราส่วน หรือร้อยละระหว่างปัจจัยนำเข้ากระบวนการ (Process: E1) และผลลัพธ์ (Process: E2) คือ ประสิทธิภาพของเอกสารประกอบการสอนมีค่าเท่ากับ E1/E2 (Brahmawong, C., 2013)

4. แนวคิดเกี่ยวกับสุขภาพสิ่งแวดล้อม เป็นการระงับรักษาสิ่งแวดล้อมเพื่อให้มนุษย์ มีความสุข ปราศจากโรคภัยไข้เจ็บ ด้วยการใช้อย่างถูกต้องทั้งหลักทางด้านศาสตร์และศิลป์ ในการพิทักษ์ปัจจัยสิ่งแวดล้อมที่มีผลเสียสุขภาพของมนุษย์ และคุณภาพของสิ่งแวดล้อม รวมทั้งการจัดการกับปัจจัยทางกายภาพ เคมี และชีวภาพ และปัจจัย ที่เกี่ยวข้องที่มีผลกระทบต่อสุขภาพ รวมถึง การส่งเสริมสุขภาพและการป้องกันโรคที่มี ความเกี่ยวข้องกับปัจจัยทางสิ่งแวดล้อมที่มีความสัมพันธ์กับสุขภาพของมวลมนุษย์ (Institute of Technology Ayothaya, (2018; Pattana, P. & et al., 2018)

5. แนวคิดเกี่ยวกับการวัดระดับความรู้ เป็นผลสัมฤทธิ์ที่เกิดจากการรับรู้ข้อเท็จจริง ข้อมูลข่าวสาร ทักษะ ความเข้าใจ ความเชี่ยวชาญ ผ่านทางการเรียนรู้ ศึกษาเล่าเรียน การค้นคว้า ประสบการณ์ หรือสภาพแวดล้อม รวมถึง การระลึกถึงเรื่องราวต่างๆ ที่เคยมีประสบการณ์มาแล้วและรวมถึงการจำเนื้อเรื่องต่างๆ ทั้งที่ปรากฏอยู่ในแต่ละเนื้อหาวิชา และวิชาที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาวิชานั้นด้วย เกิดเป็นความสามารถเชิงปฏิบัติ และทักษะ ความเข้าใจ หรือสารสนเทศ ที่สามารถแบ่งปันกันได้ เกิดการผสมผสานของประสบการณ์ สารสนเทศ ความเข้าใจ ทักษะ และความเชี่ยวชาญ สิ่งที่ได้รับสั่งสมมาจากการศึกษาเล่าเรียน ค้นคว้าและถ่ายทอด เกิดเป็นประสบการณ์ความรู้ใหม่ การวัดระดับความรู้เกิดขึ้นภายใต้กระบวนการวัดระดับความรู้อย่างเป็นขั้นเป็นตอน (Sukhothai Thammathirat Open University, 2012; Khemmani, T., 2012)

กรอบแนวคิดการวิจัย

ผู้วิจัยได้ทบทวนเอกสาร แนวคิดทฤษฎี ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ แนวคิดเกี่ยวกับกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา ระดับปริญญาตรี แนวคิดเกี่ยวกับเอกสารประกอบการสอน แนวคิดเกี่ยวกับการหาประสิทธิภาพของเอกสารประกอบการสอน แนวคิดเกี่ยวกับสุขภาพสิ่งแวดล้อม แนวคิดเกี่ยวกับการวัดระดับความรู้ นำมาสังเคราะห์ร่วมกับความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิสำหรับสร้างและพัฒนาเป็นเอกสารประกอบการสอนรายวิชาสุขภาพสิ่งแวดล้อม โดยมีกรอบแนวคิด ดังนี้

สมมติฐานการวิจัย

1. การพัฒนาเอกสารประกอบการสอนรายวิชา สุขาภิบาลสิ่งแวดล้อม ที่มีคุณภาพ ในระดับดี
2. เอกสารประกอบการสอนรายวิชา สุขาภิบาลสิ่งแวดล้อม มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ ที่ระดับ 80/80 และ นักศึกษามีความพึงพอใจต่อการเรียนโดยใช้เอกสารประกอบการสอนรายวิชา สุขาภิบาลสิ่งแวดล้อม ในระดับมาก

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเพื่อพัฒนา (Research for Development) ที่ใช้ทั้งการวิจัย เชิงปริมาณ (Quantitative Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยโดยแบ่งการวิจัยออกเป็น 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 พัฒนาและประเมินคุณภาพเอกสารประกอบการสอน

ผู้วิจัยดำเนินการวิจัย เก็บข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) ที่เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ สำหรับใช้ในการสร้างเอกสารประกอบการสอนจากผู้ทรงคุณวุฒิ ด้านการเรียนการสอนในระดับ อุดมศึกษา และ เก็บข้อมูลเชิงปริมาณ

ด้วยแบบสอบถาม โดยสอบถามผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ สำหรับการประเมินคุณภาพของเอกสารประกอบการสอน

ระยะที่ 2 ศึกษาประสิทธิภาพเอกสารประกอบการสอน

ผู้วิจัยดำเนินการวิจัย เก็บข้อมูลเชิงปริมาณจากพัฒนาเอกสารประกอบการสอนด้วยกระบวนการศึกษาประสิทธิภาพเอกสารประกอบการสอนด้วยแบบทดสอบความรู้ ทั้ง 3 ขั้นตอน ทั้งในขั้นตอนการศึกษาประสิทธิภาพแบบเดี่ยว แบบกลุ่มย่อย และ แบบภาคสนาม โดยในขั้นตอนการศึกษาประสิทธิภาพแบบภาคสนามจะเก็บข้อมูล ความพึงพอใจของนักศึกษาที่เรียนโดยใช้เอกสารประกอบการสอนด้วยเป็นขั้นตอนสุดท้าย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง แบ่งตามระยะของการวิจัย ดังนี้

ระยะที่ 1 พัฒนาและประเมินคุณภาพเอกสารประกอบการสอน

ในการพัฒนาเอกสารประกอบ การสอน และการประเมินคุณภาพของเอกสารประกอบการสอน ผู้วิจัยได้เจาะจงเลือก (Purposive Sampling) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

(Key Informant) สำหรับใช้ในการสร้างเอกสารประกอบการสอน จากผู้ทรงคุณวุฒิ ด้านการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษา จำนวน 5 คน

ระยะที่ 2 ศึกษาประสิทธิภาพและ ความพึงพอใจ ของนักศึกษาที่เรียนโดยใช้เอกสารประกอบการสอน

ในการทดสอบประสิทธิภาพ เพื่อพัฒนาเอกสารประกอบการสอน ประชากร เป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรี หลักสูตรสาธารณสุขศาสตร์ ของสถาบันเทคโนโลยี แห่งโยธยา ภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 43 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยอาศัยข้อกำหนดของการวิจัยเชิงทดลองด้วยการทดสอบประสิทธิภาพเอกสารประกอบการสอน (Brahmawong, C., 2013) โดยมีกลุ่มตัวอย่างสำหรับการหาประสิทธิภาพเอกสารประกอบการสอนตามกระบวนการ ดังนี้

1. กลุ่มตัวอย่างสำหรับการหาประสิทธิภาพแบบรายบุคคล (Individual Try out or One to One Testing) จำนวน 3 คน เจาะจงเลือกตัวอย่าง (Purposive Sampling) จากนักศึกษาที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561 โดยเลือกนักศึกษาที่เรียนเก่ง 1 คน เรียนปานกลาง 1 คน และเรียนอ่อน 1 คน นำเข้าสู่กระบวนการเรียนรู้รายบุคคล และวัดผลการเรียนรู้ จากนั้นนำผลการเรียนมาวิเคราะห์หาค่าประสิทธิภาพเอกสารประกอบการสอน และปรับปรุงเอกสารประกอบการสอน ตามข้อบกพร่องที่พบ เป็นการพัฒนาเอกสารประกอบการสอน ครั้งที่ 1

2. กลุ่มตัวอย่างสำหรับการหาประสิทธิภาพแบบกลุ่มย่อย (Group Try out) กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดสอบประสิทธิภาพแบบรายบุคคล จำนวน 10 คน เจาะจงเลือกตัวอย่าง (Purposive Sampling) จากนักศึกษาที่เรียนเก่ง 2 คน เรียนปานกลาง 6 คน และเรียนอ่อน 2 คน ที่ไม่ซ้ำกับกลุ่มตัวอย่างสำหรับการหาประสิทธิภาพแบบรายบุคคล นำเข้าสู่กระบวนการเรียนรู้กลุ่มย่อย และวัดผลการเรียนรู้ นำผลการเรียนมาวิเคราะห์หาค่าประสิทธิภาพเอกสารประกอบการสอน และปรับปรุงเอกสารประกอบการสอนตามข้อบกพร่องที่พบ เป็นการพัฒนาเอกสารประกอบการสอน ครั้งที่ 2

3. กลุ่มตัวอย่างสำหรับการหาประสิทธิภาพแบบภาคสนาม (Field Try out) จำนวน 30 คน เจาะจงเลือกตัวอย่าง (Purposive Sampling)

จากนักศึกษาชั้นปีที่ 3 ที่ไม่ซ้ำกับกลุ่มตัวอย่างสำหรับการหาประสิทธิภาพแบบรายบุคคลและแบบกลุ่มย่อย นำเข้าสู่กระบวนการเรียนการสอนและวัดผลการเรียน จากนั้นนำผลการเรียนมาวิเคราะห์หาค่าประสิทธิภาพเอกสารประกอบการสอน และปรับปรุงเอกสารประกอบการสอนตามข้อบกพร่องที่พบ เป็นการพัฒนาเอกสารประกอบการสอน ครั้งที่ 3 ครั้งสุดท้าย ช่วงสุดท้ายของกระบวนการนี้จะเก็บข้อมูลความพึงพอใจของนักศึกษาที่เรียนโดยใช้เอกสารประกอบการสอนด้วย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบสัมภาษณ์ (แบบกึ่งโครงสร้าง) สำหรับการพัฒนาเอกสารประกอบการสอน ที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) รายข้อ อยู่ระหว่าง .60 ถึง 1.00 และทั้งหมด เท่ากับ .93
2. แบบสอบถามสำหรับการประเมินคุณภาพเอกสารประกอบการสอน จำนวน 10 ข้อ ที่มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .73
3. แบบทดสอบความรู้เพื่อวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จำนวน 30 ข้อ ที่มีค่าความยากง่าย (p) อยู่ระหว่าง .05 - .77 และค่าอำนาจจำแนก (r) อยู่ระหว่าง .40 - .67 และค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .89
4. แบบสอบถามความพึงพอใจ ที่มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .80

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลในภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2562 โดยดำเนินการ ตามขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยส่งหนังสือถึงผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อ ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิในการสร้างเอกสารการสอนที่เหมาะสมและสอดคล้องกับคำอธิบายรายวิชา ด้วยการสัมภาษณ์ นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ ด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา
2. ผู้วิจัยสร้างเอกสารประกอบการสอน โดยสังเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วยแนวคิดเกี่ยวกับกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา ระดับปริญญาตรี หลักสูตรสาธารณสุขศาสตรบัณฑิต หลักการสร้างเอกสารประกอบการสอน และ ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิสำหรับการสร้างเอกสารประกอบการสอนในรายวิชานี้ มาสังเคราะห์

ร่วมกันแล้วสร้างเป็นเอกสารประกอบการสอน พัฒนาปรับปรุงตามคำชี้แนะของผู้ทรงคุณวุฒิแล้วประเมินคุณภาพ

3. นำเอกสารประกอบการสอนมาพัฒนาตามกระบวนการหาประสิทธิภาพเอกสารการสอน กับนักศึกษา กลุ่มที่ใช้ในกระบวนการทดสอบประสิทธิภาพเอกสารประกอบการสอนโดยชี้แจงวัตถุประสงค์การศึกษาแก่นักศึกษา เพื่อสร้างความเข้าใจให้ตรงกัน

4. ทำการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ระหว่างเรียนเรียนและหลังเรียน ตามกระบวนการหาประสิทธิภาพเอกสาร การสอน โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ผ่าน การตรวจสอบคุณภาพแล้วบันทึกผลการทดสอบไว้เป็นคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ระหว่างเรียนเรียนและหลังเรียนสำหรับวิเคราะห์ข้อมูล

5. ดำเนินการทดสอบประสิทธิภาพเอกสารประกอบการสอนขั้นสุดท้าย โดยดำเนินการจัดการเรียนรู้ตามรายละเอียดคำอธิบายรายวิชา เก็บข้อมูลคะแนนการทดสอบระหว่างเรียนเรียน (E1) และหลังเรียน (E2) ของนักศึกษาที่เรียนด้วยเอกสารประกอบการสอน เพื่อใช้เป็นข้อมูลสำหรับคำนวณหาประสิทธิภาพของเอกสารประกอบการสอน ในขั้นตอนนี้ จะเก็บข้อมูลความพึงพอใจในการเรียนที่มีต่อเอกสารประกอบการสอนด้วย

6. วิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ การวิจัย สรุปผล เขียนรายงานการวิจัย

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้จากการสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา ข้อมูล เชิงปริมาณที่ได้จากการทดสอบความรู้ วิเคราะห์ด้วย ค่าร้อยละ (Percentage) และข้อมูลเชิงปริมาณ ที่ได้จากการสอบถามวิเคราะห์ด้วย ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ผลการวิจัย

1. เอกสารประกอบการสอน สุขาภิบาลสิ่งแวดล้อม สร้างและพัฒนาขึ้นจากการนำ ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิที่ให้สร้างและพัฒนาเอกสารประกอบการสอนให้ตรงตามคำอธิบายรายวิชา ซึ่งมีทั้งหมด 10 หัวข้อ และให้จัดทำเนื้อหาให้เป็นปัจจุบันที่สอดคล้องกับสถานการณ์ของสิ่งแวดล้อม อีกทั้งให้มีการสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลง

ทางสังคมและวัฒนธรรมของประเทศไทยพัฒนาและที่เปลี่ยนแปลงไป นำมาสังเคราะห์ร่วมกับแนวคิดเกี่ยวกับกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา ระดับปริญญาตรี หลักสูตรสาธารณสุขศาสตรบัณฑิต แนวคิดเกี่ยวกับการหาประสิทธิภาพของเอกสารประกอบการสอน และแนวคิดเกี่ยวกับสุขาภิบาลสิ่งแวดล้อม สร้างและพัฒนาขึ้นเป็นเอกสารประกอบการสอน สุขาภิบาลสิ่งแวดล้อม มีโครงสร้างประกอบด้วย 1) ส่วนนำ (ปกนอก ปกใน คำนำ สารบัญ สารบัญภาพ คำอธิบายรายวิชา คำชี้แจงการนำเอกสารประกอบการสอนไปใช้ คำอธิบายรายวิชา) 2) ส่วนเนื้อหาและส่วนอ้างอิง (ชื่อหน่วยการเรียนรู้ สารสำคัญ จุดประสงค์การเรียนรู้ แบบทดสอบก่อนเรียน เนื้อหา แบบทดสอบหลังเรียน ส่วนอ้างอิงหรือบรรณานุกรม) โดยในส่วนรายละเอียดของเนื้อหาของเอกสารประกอบ การสอน มี 10 บท ประกอบด้วย บทที่ 1 ความรู้พื้นฐานทางสุขาภิบาลสิ่งแวดล้อม บทที่ 2 การจัดการน้ำสะอาด บทที่ 3 การจัดการน้ำเสีย บทที่ 4 การจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตราย บทที่ 5 การจัดการสิ่งปฏิกูล บทที่ 6 การสุขาภิบาลอาหาร บทที่ 7 การควบคุมและป้องกันมลพิษทางอากาศ บทที่ 8 การควบคุมและป้องกันแมลงและสัตว์นำโรค บทที่ 9 การสุขาภิบาลที่พักอาศัย บทที่ 10 การวางแผนและการจัดการสุขาภิบาลสิ่งแวดล้อม ซึ่งมีเนื้อหาเพิ่มเติมจากเอกสารประกอบการสอนตามหลักสูตรเดิม อีก 2 บท คือบทที่ 7 การควบคุมและป้องกันมลพิษทางอากาศ และ บทที่ 10 การวางแผนและการจัดการสุขาภิบาลสิ่งแวดล้อม เพื่อให้มีความรู้ตามสภาวะแวดล้อมในปัจจุบันและสามารถนำความรู้ไปใช้ในการวางแผนการดำเนินงานควบคุมและการจัดการสุขาภิบาลสิ่งแวดล้อมได้ โดยเอกสารประกอบการสอนนี้ มีผลการประเมินคุณภาพอยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X}$ = 4.68, SD = .45)

2. เอกสารประกอบการสอนมีประสิทธิภาพ (E1/E2) เท่ากับ 81.60/81.67

3. นักศึกษามีความพึงพอใจในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.46, SD = .70) ต่อการเรียนโดยใช้เอกสารประกอบการสอน

การอภิปรายผล

เอกสารประกอบการสอน สุขาภิบาลสิ่งแวดล้อม ตามหลักสูตรสาธารณสุขศาสตรบัณฑิต พุทธศักราช 2560

คณะสาธารณสุขศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีแห่งเอเชีย มีโครงสร้างประกอบด้วย 1) ส่วนนำ 2) ส่วนเนื้อหา และ ส่วนอ้างอิง โดยในส่วนรายละเอียดของเนื้อหา ของเอกสารประกอบการสอนมี 10 บท โดยมีผล การประเมินคุณภาพเอกสารประกอบการสอน รายวิชา สุขศึกษา สิ่งแวดล้อม อยู่ในระดับดีมาก ในด้านความมีประสิทธิภาพพบว่าเอกสารประกอบการสอนเล่มนี้ มีประสิทธิภาพ (E1/E2) เท่ากับ 81.60/81.67 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ที่ 80/80 เล็กน้อย อีกทั้งนักศึกษามีความพึงพอใจในระดับมาก ต่อการเรียนรู้โดยใช้เอกสารประกอบการสอนเนื่องจาก เอกสารประกอบ การสอนนี้มีเนื้อหาวิชาและวิธีการสอนที่เหมาะสม โดยแต่ละเนื้อหาในแต่ละบทได้พัฒนาขึ้นอย่างเป็นระบบอันเป็นผลจากการศึกษาหลักสูตร อย่างละเอียดและได้รับคำแนะนำและความคิดเห็นจากผู้ทรงคุณวุฒิในทุกแง่มุมที่มุ่งให้เกิดความรู้ ความเข้าใจตรงตามวัตถุประสงค์และคำอธิบายของรายวิชา สอดคล้องกับนักวิจัยหลายคนที่ได้ศึกษาไว้ (Sacchanand, C., n.d.; Supapron, S., 2016; Office of Academic Affairs South East Bangkok College, 2015) ในส่วนของเนื้อหา เป็นการนำเสนอรายละเอียดของความรู้ที่ทันสมัย มีความถูกต้อง ลุ่มลึก และสมบูรณ์ วิธีการนำเสนอเนื้อหา ใช้การบรรยาย การอ้างเหตุผล ใช้ภาษาที่กระชับ ชัดเจน อ่านง่าย มีเอกภาพ สัมพันธ์ภาพ และ สรรตภาพ รวมถึงมีภาพ ตาราง แผนภูมิ แผนที่ ประกอบ เพื่อเสริมความเข้าใจและน่าสนใจ สอดคล้องกับนักวิจัยหลายคนที่ได้ศึกษาไว้เช่นเดียวกัน (Sacchanand, C., n.d.; Supapron, S., 2016; Office of Academic Affairs South East Bangkok College, 2015)

การดำเนินการพัฒนาเอกสารประกอบการสอน ได้พัฒนาขึ้นตามกระบวนการโดยการสังเคราะห์องค์ความรู้จากมาตรฐานคุณวุฒิกรอบคุณวุฒิ และหลักสูตรที่ต้องการพัฒนาเอกสารประกอบการสอนขณะนั้น หลักการเขียนเอกสารประกอบการสอน คำอธิบายรายวิชา แผนการจัดการเรียนการสอน แล้วนำมาสังเคราะห์ร่วมกับความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ สร้างขึ้นเป็นเอกสารประกอบการสอนตามรายวิชาที่สอน ก่อนการนำไปใช้จริงต้องผ่านกระบวนการทดสอบประสิทธิภาพของเอกสารประกอบการสอนนั้นก่อนในสองขั้นตอน คือ การทดลองใช้เบื้องต้น (Tryout) และการทดลองใช้จริง (Trial Run) ทั้งสองขั้นตอน

จะทำการทดสอบประสิทธิภาพของกระบวนการ (Process: E1) และทดสอบประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (Process: E2) ในขั้นตอนของการทดลองใช้เบื้องต้น (Tryout) ประกอบด้วย การทดลองใช้แบบเดี่ยว (1:1) แบบกลุ่ม (1:10) และแบบสนาม (1:30) โดยกำหนดเกณฑ์ประสิทธิภาพ E1/E2 ที่ 80/80 แล้วนำไปใช้จริงในช่วงภาคการศึกษาที่จัด การเรียนการสอนของรายวิชานั้น ในการทดสอบประสิทธิภาพของเอกสารประกอบการสอน ที่ผู้วิจัยหลายท่านได้พัฒนาขึ้นตามกระบวนการนี้ พบว่ามีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ E1/E2 ที่ 80/80 และมีคุณภาพจากการประเมินของผู้ทรงคุณวุฒิในระดับดี ขึ้นไป (Brahmawong, C., 2013; Nuprasert, K., 2017; Thunpraserd, U., & et al. 2015; Thaneerat, A., & et al. 2016; Phuthanonok, P., 2018; Chotklang, W., 2016; Manthaworwong, W., 2017; Phosawang, R., & et al. 2018; Sinthon, P., 2015; Datoo, A., 2013; Jamnongtam, A., & et al. 2019; Darapong, S., & et al. 2018)

นักศึกษามีความพึงพอใจในระดับมาก ต่อการเรียนรู้โดยใช้เอกสารประกอบการสอน รายวิชา สุขศึกษา สิ่งแวดล้อมซึ่งสอดคล้องกับ ผลการวิจัยของนักวิจัยหลายๆ ท่านที่ได้นำมาอ้างอิงและสนับสนุนการวิจัยนี้ที่พบว่า ผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อเอกสารประกอบการสอน ที่นำมาใช้ในการเรียนการสอน ในระดับมากถึง มากที่สุดเช่นเดียวกัน (Nuprasert, K., 2017; Thunpraserd, U., & et al. 2015; Thaneerat, A., & et al. 2016; Phuthanonok, P., 2018; Chotklang, W., 2016; Manthaworwong, W., 2017; Phosawang, R., & et al. 2018; Sinthon, P., 2015; Datoo, A., 2013; Jamnongtam, A., & et al. 2019; Darapong, S., & et al. 2018)

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. การนำเอกสารประกอบการสอนนี้ไปใช้ในการเรียนการสอน ควรตรวจสอบคำอธิบายรายวิชาที่ทำการเรียนการสอนอยู่ว่ามีความสอดคล้องกับเนื้อหาวิชาหรือไม่ และควรนำไปปรับใช้ให้ตรงตามนั้น อีกทั้ง ควรปรับแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนให้สอดคล้องกัน เพื่อให้สามารถวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้อย่างเหมาะสม

2. หากต้องการพัฒนาเอกสารประกอบการสอน และ เทคโนโลยีประกอบการดำเนินการพัฒนา เพื่อให้มี
 ให้มีคุณภาพที่ดีคุณภาพที่ดีขึ้น ควรมีการวิเคราะห์ ความสอดคล้องและเหมาะสมในการเรียน การสอนยิ่งขึ้น
 สถานการณ์ปัจจุบัน ในด้านสิ่งแวดล้อม สังคมวัฒนธรรม ตามสถานการณ์ปัจจุบัน

References

- Brahmawong, C. (2013). Developmental testing of media and instructional package. *Silpakorn educational research journal*, 5(1), 5-20. (in Thai)
- Bureau of Higher Education Standards and Evaluation. (2017). *Higher education curriculum standard criteria 2015 and relevant benchmarks criteria*. Bangkok: Wongsawang Publishing and Printin (in Thai)
- Chotklang, W. (2016). *The construction and efficiency evaluation of teaching documents for welding maintenance (2103-2114) subject. the 3rd national conference & research presentation 2016, toward the second decade: sustainability knowledgement on research integration 17 June 2016*. Nakhonratchasima: College. (in Thai)
- Darapong, S., & et. al. (2018). Developing training course to build good citizenship by applying knowledge management technique for Matthayomsuksa II students. *Sripatum Chonburi Journal*, 14(4), 115-124. (in Thai)
- Datoo, A. (2013). *The development of the document for teaching on sufficient economy based on the islamic principles*. Master of Education Teaching in Islamic Education Yala Rajabhat University. (in Thai)
- Government Gazette. (2015). *Announcement of the ministry of education on bachelor degree program criteria 2015 B.E.* Volume 132, special episode 295 d. (in Thai)
- Institute of Technology Ayothaya. (2018). *Qualification standard for higher education achelor of public health Program (TQF 2) institute of technology Ayothaya*. Phra Nakhon Sri Ayutthaya: Faculty of Public Health. (in Thai)
- Jamnongtam, A., & et al. (2019). Curriculum development of basic science course on biomolecules learning unit through STEM education approach applied for Matthayomsuksa IV students in Schools under Bangkok Metropolitan. *Sripatum Chonburi Journal*, 15(3), 253-263. (in Thai)
- Khemmani, T. (2012). *Science of teaching*. Bangkok: Chulalongkorn University. (in Thai)
- Manthaworwong, W. (2017). Result of the instruction materials in The direct current circuit course, subject code 2105-2002, 2013 curriculum for the certificate of vocational education with curriculum education students. *Princess of Naradhiwas University journal*, 9(2), 139-149. (in Thai)
- Nuprasert, K. (2017). Classroom action research developing a course book of public policy and planning for local governing associate degree students, Phangnga Community College. *Journal of education Thaksin University*, 17(2), 67-75. (in Thai)

- Office of Academic Affairs South East Bangkok College. (2015). *Handbook for preparation of teaching documentation*. Bangkok: South East Bangkok College. (in Thai)
- Pattana, P., & et al. (2018). Concept of environmental sanitation. *Apheit journals*, 7(2), 137-147. (in Thai)
- Phosawang, R., & et al. (2018). Developing Instructional Materials Entitled ‘Toys’ in the science learning substance group for second grade students. *Journal of curriculum and instruction Sakon Nakron Rajabhat University*, 9(25), 169-178. (in Thai)
- Phuthanonok, P. (2018). Developing supplementary books on “Common Laws” (S. 33203) of the civil duty, culture and social living contents through 7-step-Learning cycle for improving analytical thinking abilities of 12th grade students. *Journal of information technology management and innovation*, 5(1), 109-121. (in Thai)
- Sacchanand, C. (n.d.). *Writing instruction documents*. Nonthaburi: Sukhothai Thammathirat Open University. (in Thai)
- Sinthon, P. (2015). The Development of instructional handbook for fundamental guitar 1 by using folk wisdom apply to Rum Wong YornYookSong for Bachelor’s degree in Music Education Program of Rajabhat Mahasarakham University. *Chophayom Journal*, 26(2), 259-266. (in Thai)
- Sukhothai Thammathirat Open University. (2012). *Development of measuring instruments in cognitive domain* (2nd ed.). Nonthaburi: Sukhothai Thammathirat Open University. (in Thai)
- Supapron, S. (2016). Guidelines for writing and instruction manual. *Journal of faculty of physical education*, 19(1), 1-11. (in Thai)
- Thaneerat, A., & et. al. (2016). The Development of document instructional for fundamental string performance 1 (Violin) by Folk Wisdom Apply of Rum Wong YornYook Song for Undergraduate at KamphaengPhetRajabhat University. *The golden teak: humanity and social science journal*, 22(3), 114-124. (in Thai)
- Thunpraserd, U., & et. al. (2015). The Development of Instructional Document for Fundamental Classical Guitar Praticce by Applying Local Wisdoms of Rum Wong Yorn Yook Song for Matthayom 4 of Lomkao Pittayakom School in Petchabun. *Humanities and Social Sciences Journal of Graduate School, Pibulsongkram Rajabhat University*, 9(1), 27-36. (in Thai)

รูปแบบการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเอกชนการกุศล

Model For The Development of Educational Quality of Private Charitable Schools

อรรถสิทธิ์ ลิ้มสถายูรัตน์¹ และ วีระวัฒน์ อุทัยรัตน์¹

Attasit Limsathayurat¹ and Weerawat Utairat¹

¹หลักสูตรศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย

¹Doctor of Education Program, Eastern Asia University

Received: October 4, 2019

Revised: February 3, 2020

Accepted: February 11, 2020

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ของการวิจัยนี้ทำเพื่อ (1) ศึกษาสภาพ (2) สร้างรูปแบบ (3) ประเมินรูปแบบการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเอกชนการกุศล 1. สภาพของการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเอกชนการกุศลประกอบด้วย การพัฒนาองค์ประกอบคุณภาพการศึกษา 3 ด้านคือ (1) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาที่เน้นผู้รับบริการทางการศึกษา (2) การพัฒนาบุคลากรเพื่อการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ และ (3) การมีส่วนร่วมในการจัดและใช้แหล่งการเรียนรู้และการวัดผลการประเมิน 2. รูปแบบที่สร้างขึ้นเป็นชุดของการนำองค์ประกอบ 3 ด้านของสภาพการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเอกชนการกุศลมากำหนดเป็น 4 หัวเรื่องย่อยพร้อมเสนอรายละเอียดของการดำเนินการ หัวเรื่องย่อยได้แก่ (1) เนื้อหาสำคัญ - ให้การจัดกระบวนการเรียนรู้สอดคล้องตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตรสถานศึกษา (2) วัตถุประสงค์หลักพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาที่เน้นผู้รับบริการทางการศึกษาเป็นสำคัญ (3) วิธีการของการพัฒนา - พัฒนาบุคลากรในการสร้างและใช้หลักสูตรสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ (4) กระบวนการสนับสนุนการพัฒนา - สร้างความร่วมมือกับชุมชนในการใช้หลักสูตรสถานศึกษา 3. การประเมินความถูกต้องความเป็นไปได้และประโยชน์ของรูปแบบแสดงให้เห็นผลอยู่ในระดับมากที่สุดทั้งในด้านเนื้อหา ด้านวัตถุประสงค์ ด้านวิธีการพัฒนาและด้านกระบวนการสนับสนุนการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

คำสำคัญ: รูปแบบการพัฒนาคุณภาพการศึกษา, คุณภาพการศึกษา, โรงเรียนเอกชนการกุศล

Abstract

The purpose of this research is to (1) study the condition (2) create a model (3) evaluate the model for the development of the quality of education of private charitable schools. 1. the condition of improving the quality of education of private charitable schools consists of the development of educational quality components in 3 aspects (1) the development of educational institutions that emphasize educational service recipients (2) personnel development for learning process development (3) participation in organizing and using learning resources and assessing results 2. The model was created as a set of 3 elements of the quality of education

development of private charitable schools in 4 sub-headings with details of the operation (1) important content - Provide learning process following the curriculum set in the school (2) the main objective - Develop the school curriculum that emphasizes the importance of educational service providers (3) the method of development - Develop personnel to create and use the school curriculum efficiently (4) development support process - Build cooperation with the community in implementing the school curriculum. 3. The assessment of the accuracy, feasibility, and usefulness of the model showed that the results were at the highest level in terms of content, objectives, methods of development, and support processes of the development of educational quality.

Keywords: Model for the development of educational quality, Educational quality, Private charitable schools

บทนำ

โรงเรียนเอกชนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา เป็นสถานศึกษาที่วัดเป็นผู้ถือใบอนุญาต ตามพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. 2525 มาตรา 15 (1) และ (3) ที่วัดเป็นผู้รับใบอนุญาต โดยมีคณะสงฆ์ พระภิกษุเป็นผู้บริหาร ดำเนินการ และเป็นเจ้าของ ซึ่งทางโรงเรียนไม่สามารถคัดกรองนักเรียนที่มีระดับความพร้อมทางสติปัญญาโดยใช้การสอบแข่งขันเข้าเรียนหรือปฏิเสธการรับนักเรียนได้ เนื่องจากเป็นสถานศึกษาที่เน้นการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้บริการประชาชนด้านการศึกษาสงเคราะห์ ตั้งแต่ระดับชั้นปฐมวัย ประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย (ม.1-6) ทั้งสายวิทย์-คณิต สายศิลป์ และในระดับวิชาชีพ ส่งผลให้ทางโรงเรียนเอกชนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาเป็นพิเศษ และจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องดำเนินการโดยที่ผ่านมา ส่วนใหญ่โรงเรียนจะมีระบบหรือวิธีการที่จะพัฒนาโรงเรียนตามวงจรคุณภาพ (PDCA) เพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างเป็นระบบและยั่งยืน อันจะส่งผลให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ

แต่จากการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเอกชนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา ที่ผ่านมา กลับพบปัญหาของการจัดการศึกษา ดังนี้ (1) การพัฒนาหลักสูตรที่อิงกับหลักสูตรแกนกลางเป็นหลัก ไม่มีความยืดหยุ่นต่อท้องถิ่น (2) การขาดแคลนบุคลากร และไม่สามารถบริหาร

บุคลากรได้อย่างคล่องแคล่ว และเท่าทันต่อการแก้ไขปัญหา (3) การไม่สนใจปรับปรุงหลักสูตรให้ทันสมัย หรือไม่ส่งเสริมการพัฒนาด้านวิชาการ เป็นต้น โดยจากปัญหาดังกล่าว จะพบว่ามีลักษณะเกี่ยวพันกันทั้งจากปัจจัยภายในของสถานศึกษา เช่น การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การจัดและใช้แหล่งเรียนรู้ และการวัดผลประเมินผล และจากปัจจัยเชิงกระบวนการของสถานศึกษา เช่น การปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง การเน้นผู้รับบริการทางการศึกษาเป็นสำคัญ การพัฒนาบุคลากร การมีส่วนร่วม

ดังนั้น เพื่อสนับสนุนให้โรงเรียนเอกชนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา สามารถจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนได้อย่างต่อเนื่อง ผู้วิจัยจึงทำการวิจัยและพัฒนาเพื่อกำหนดรูปแบบการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเอกชนการกุศล ให้เกิดการยกระดับคุณภาพการศึกษาโรงเรียนเอกชนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา ให้ผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถ และพฤติกรรมตามมาตรฐานการศึกษาที่สถานศึกษากำหนดไว้ ได้อย่างต่อเนื่อง

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบสภาพการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเอกชนการกุศล
2. เพื่อกำหนดรูปแบบการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

ศึกษาของโรงเรียนเอกชนการกุศล

3. เพื่อประเมินรูปแบบการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเอกชนการกุศล

ทบทวนวรรณกรรม และกรอบแนวคิดในการวิจัย

การบริหารคุณภาพทางการศึกษา

ประเทศไทยเองได้มีการนำเอาหลักการบริหารคุณภาพทั่วทั้งองค์กร (TQM) มาประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการทางการศึกษาในทุกระดับ ปัจจัยที่สำคัญหนึ่งที่สำคัญในการเพิ่มคุณภาพการให้บริการทางการศึกษา ได้แก่ โรงเรียน รวมไปถึงลักษณะทางกายภาพที่เอื้อต่อการศึกษา เช่น อุปกรณ์การเรียนการสอน การจัดกิจกรรม การเอาใจใส่ของครู การมีส่วนร่วมของ ผู้ปกครอง การมีส่วนร่วมของชุมชน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่พึงประสงค์ คือ ความก้าวหน้าทางการศึกษาของนักเรียน การเป็นพลเมืองที่ดี มีประโยชน์ต่อสังคม ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญที่แสดงให้เห็นถึงการเป็นสถานศึกษาที่มีมาตรฐาน (Sallis, 1996, p. 139) โดย Murgatroyd and Morgan (1993, p. 48) ได้ให้ความสำคัญของการบริหารคุณภาพทั่วทั้งองค์กรของโรงเรียนไว้ว่า โรงเรียนกับคุณภาพ (Schooling and Quality) ที่สัมพันธ์กันใน 3 ประเด็น ดังนี้ (1) การประกันคุณภาพ (Quality Assurance) (2) การสร้างข้อตกลง (Contract Conformance) ก่อนที่จะประเมิน และ (3) คุณภาพของผู้รับบริการ (Customer Driven Quality) เพื่อปรับปรุงคุณภาพ 5 ขั้นตอน คือ (1) การจัดองค์การให้เป็นทางเดียวกัน มอบหมายหน้าที่และมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน (2) รูปแบบองค์การต้องทำงานเป็นทีม พัฒนาทีมงาน และการเปลี่ยนแปลงการจัดการที่ทำงานอย่างเป็นระบบ (3) มีเป้าหมายเฉพาะขององค์การในการเพิ่มผลผลิต (4) ระบบการจัดการในองค์การเกิดจากการใช้เครื่องมือในการวัดผลและผลย้อนกลับ

สอดคล้องตามแนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่สำคัญของ Deming ที่เรียกว่าวงจรคุณภาพ ใน 4 กระบวนการ หรือที่เรียกว่า วงจร PDCA ดังนี้

1. การวางแผน จะต้องมีการกำหนดเป้าหมาย การดำเนินงาน ผู้รับผิดชอบงาน ระยะเวลา และทรัพยากรที่ต้องใช้ สำหรับแผนต่าง ๆ ที่ควรจัดทำ คือ แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา แผนปฏิบัติการประจำปี แผนการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตร ซึ่งสอดคล้อง

กับเป้าหมายของสถานศึกษา แผนการประเมินคุณภาพ และแผนงบประมาณ เป็นต้น

2. การปฏิบัติตามแผน ซึ่งในขณะดำเนินการต้องมีการเรียนรู้เพิ่มเติมตลอดเวลาและผู้บริหารควรให้การส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากรทุกคนทำงานอย่างมีความสุข จัดสิ่งอำนวยความสะดวก สนับสนุนทรัพยากรเพื่อการปฏิบัติ กำกับ ติดตามการทำงาน ทั้งระดับบุคลากร รายกลุ่ม รายหมวด และให้การนิเทศ

3. การตรวจสอบประเมินผล ซึ่งเป็นกลไกสำคัญที่กระตุ้นให้เกิดการพัฒนา เพราะจะทำให้ได้ข้อมูลย้อนกลับที่แสดงว่าการดำเนินงานที่ผ่านมาบรรลุเป้าหมายเพียงใด โดยการประเมินต้องจัดวางกรอบการประเมิน จัดหาหรือจัดทำเครื่องมือ จัดเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ ข้อมูล แปลความข้อมูล และการตรวจสอบ ปรับปรุงคุณภาพการประเมิน

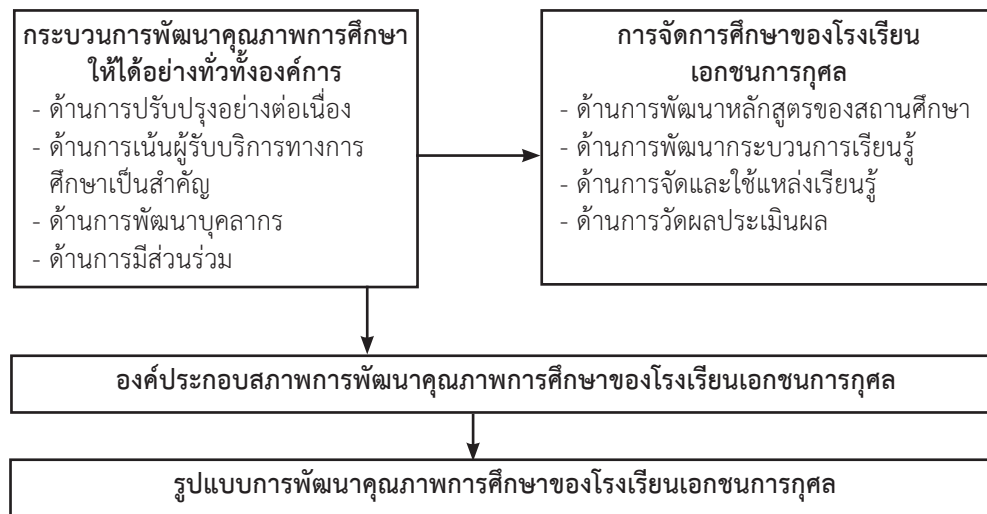
4. การนำผลการประเมินมาปรับปรุงงาน เมื่อแต่ละฝ่ายประเมินผลเสร็จแล้ว จะส่งผลให้คณะกรรมการรับผิดชอบนำไปวิเคราะห์ สังเคราะห์ และแปลผล แล้วนำเสนอผลต่อผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำไปปรับปรุงการปฏิบัติงานของผู้บริหารและบุคลากร นำไปวางแผนในระยะต่อไปและจัดทำเป็นข้อมูลสารสนเทศหรือการเขียนรายงานประเมินตนเอง

กรอบแนวคิดการวิจัย

ผู้วิจัยทำการศึกษาค้นคว้าประกอบสภาพการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเอกชนการกุศล ให้ได้อย่างทั่วทั้งองค์การ จากปัจจัยเชิงกระบวนการของสถานศึกษา ประกอบด้วย การปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง การเน้นผู้รับบริการทางการศึกษาเป็นสำคัญ การพัฒนาบุคลากร การมีส่วนร่วม (จันทราณี สงวนนาม, 2553) และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 โดยเฉพาะในหมวดที่ 1 มาตรา 8 หมวดที่ 7 มาตรา 9 หมวดที่ 4 มาตรา 24 และมาตรา 22 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2547) ซึ่งมีลักษณะเกี่ยวพันกันกับปัจจัยภายในของสถานศึกษา ประกอบด้วย ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา ด้านการจัดและใช้แหล่งเรียนรู้และด้านการวัดผลประเมินผล (Tyler, 1950, Taba, 1962, Saylor, Alexander, and Lewis, 1981, Oliva, 1992, Skilbeck, 1984) ด้านการพัฒนา

กระบวนการเรียนรู้ (Osborne, 1985, Vygotsky, 1978, Driscoll, 1994, Hamachek, 1995, Zahoric, 1995, Murphy, 1997, Curry, 2003) ที่ส่งผลในการกำหนดรูปแบบ

แบบการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเอกชนการกุศล ดังนี้

ภาพ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

รูปแบบการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเอกชนการกุศล เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed - Method Research) ที่ประกอบด้วยวิธีการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยการสอบถามสภาพการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเอกชนการกุศล ใช้การวิเคราะห์ด้วยสมการถดถอย และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก และใช้การสังเคราะห์เพื่อให้ได้องค์ประกอบสภาพการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเอกชนการกุศล และกำหนดรูปแบบการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเอกชนการกุศล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ได้แก่ โรงเรียนเอกชนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จำนวน 102 โรงเรียน จำแนกเป็น (1) ภาคกลางเขต 1 จำนวน 12 โรงเรียน (2) ภาคกลางเขต 2 จำนวน 17 โรงเรียน (3) ภาคเหนือ จำนวน 21 โรงเรียน (4) ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เขต 1 จำนวน 25 โรงเรียน (5) ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เขต 2 จำนวน 14 โรงเรียน (6) ภาคใต้ จำนวน 13 โรงเรียน

2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้จัดการ จำนวนโรงเรียนละ 1 คน ผู้อำนวยการ จำนวนโรงเรียนละ 1 คน ตัวแทนครู จำนวนโรงเรียนละ 1 คน และตัวแทนผู้ปกครอง จำนวนโรงเรียนละ 1 คน ซึ่งได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) รวมทั้งสิ้น 408 คน

3. ผู้ให้ข้อมูลสำคัญของการสัมภาษณ์เชิงลึก แนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเอกชนการกุศล ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการจัดการศึกษา จำนวน 7 คน ซึ่งเป็นที่ยอมรับในระดับประเทศ โดยได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

4. ผู้ให้ข้อมูลสำคัญของการกำหนดรูปแบบการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเอกชนการกุศล ได้แก่ ตัวแทนผู้บริหารโรงเรียนเอกชนการกุศลขนาดใหญ่ จำนวน 7 คน และผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหารการศึกษา ในระดับอุดมศึกษา จำนวน 7 คน ซึ่งได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

5. ผู้ให้ข้อมูลสำคัญของการประเมินรูปแบบการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเอกชนการกุศล ได้แก่ ตัวแทนผู้บริหารโรงเรียนการกุศล จำนวน 30 คน ซึ่งได้มาจากการเลือกแบบตามสะดวก (Convenience Selection)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบสอบถามสภาพการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเอกชนการกุศล ที่มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) จำนวน 1 ฉบับ รวมจำนวน 80 ข้อ ที่มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ .8801 จากการทดลองใช้กับครูโรงเรียนเอกชนการกุศล จำนวน 30 คน แบ่งออกเป็น 2 ตอน ได้แก่

1.1 ตอนที่ 1 กระบวนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเอกชนการกุศลให้ได้อย่างทั่วทั้งองค์กร จำนวน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง ด้านการเน้นผู้รับบริการทางการศึกษาเป็นสำคัญ ด้านการพัฒนาบุคลากร และด้านการมีส่วนร่วม จำนวน 40 ข้อ

1.2 ตอนที่ 2 การจัดการศึกษาของโรงเรียนเอกชนการกุศล จำนวน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้ ด้านการจัดและใช้แหล่งเรียนรู้ และด้านการวัดผล ประเมินผล จำนวน 50 ข้อ

2. แบบสัมภาษณ์เชิงลึกแนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเอกชน การกุศล

3. แบบประเมินรูปแบบการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเอกชนการกุศล ที่มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) จำนวน 1 ฉบับ โดยมีวิธีการสร้างเครื่องมือ ดังนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเอกชนการกุศล

2. สังเคราะห์เป็นประเด็นสำคัญเพื่อนำไปสู่การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3. สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ซึ่งประกอบด้วย (1) แบบสอบถามที่มีลักษณะเป็น มาตราส่วนประมาณค่า (2) แบบสัมภาษณ์เชิงลึก ซึ่งมีลักษณะเป็นข้อคำถามแบบปลายเปิด (3) แบบประเมินรูปแบบฯ

4. นำเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา และการใช้ภาษา โดยหาค่าความสอดคล้องหรือดัชนีของความสอดคล้องกันระหว่างข้อคำถามแต่ละข้อกับจุดประสงค์ (Index of Item – Objective Congruence หรือ IOC) ซึ่งได้ค่า IOC ของ (1) แบบสอบถาม เท่ากับ .810 (2) แบบสัมภาษณ์เชิงลึก เท่ากับ .850 และ (3) แบบประเมินรูปแบบฯ

แบบฯ เท่ากับ .890

5. ปรับปรุง และแก้ไข เพื่อจัดพิมพ์เป็นฉบับสมบูรณ์

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ขอนหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย เพื่อขอความร่วมมือจาก โรงเรียนเอกชนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา 102 โรงเรียน ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสภาพ การพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเอกชนการกุศล ในวันที่ 21 พฤศจิกายน 2561

2. จัดส่งแบบสอบถามสภาพการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเอกชนการกุศล พร้อมซองเปล่าติดแสตมป์ โดยกำหนดระยะเวลาในการส่งกลับประมาณ 4 สัปดาห์ หลังจากได้รับเอกสาร

3. ขอนหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย เพื่อขอความร่วมมือจากผู้ทรงคุณวุฒิด้านการจัดการศึกษา จำนวน 7 คน ซึ่งเป็นที่ยอมรับในระดับประเทศ ในการสัมภาษณ์ เชิงลึกแนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเอกชนการกุศล

4. นัดหมายวัน และเวลาในการสัมภาษณ์เชิงลึกแนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเอกชนการกุศล

5. ขอนหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย เพื่อขอความร่วมมือจากตัวแทนผู้บริหารโรงเรียนเอกชนการกุศลขนาดใหญ่ จำนวน 7 คน และผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหารการศึกษาในระดับอุดมศึกษา จำนวน 7 คน เพื่อทำการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ (Connoisseurs) ในการนำเสนอรูปแบบการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเอกชนการกุศล

6. จัดสมมนาอิงผู้ทรงคุณวุฒิ (Connoisseurs) เพื่อนำเสนอรูปแบบการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเอกชนการกุศล ตามวันและเวลาที่กำหนด

7. จัดส่งรูปแบบ และแบบประเมินรูปแบบการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเอกชนการกุศล พร้อมซองเปล่าติดแสตมป์ โดยกำหนดระยะเวลาในการส่งกลับประมาณ 4 สัปดาห์ หลังจากได้รับเอกสาร ไปยังตัวแทนผู้บริหารโรงเรียนการกุศล จำนวน 30 คน

8. นำรูปแบบการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเอกชนการกุศล กลับมาทำ การปรับปรุงและแก้ไข

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. หาคุณภาพของแบบสอบถามสภาพการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเอกชนการกุศล โดยการหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ด้วยค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient)

2. วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามสภาพการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเอกชนการกุศล ด้วยสถิติ ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และ การวิเคราะห์สมการถดถอย (Stepwise Regression Analysis) จากนั้นนำเสนอในรูปแบบของตารางประกอบความเรียง

3. สังเคราะห์ผลการสัมภาษณ์เชิงลึกแนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเอกชนการกุศล จากนั้นนำเสนอในรูปแบบของความเรียง

4. สังเคราะห์ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามสภาพการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเอกชนการกุศล กับผลการสัมภาษณ์เชิงลึกแนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเอกชนการกุศล เพื่อสรุปเป็นองค์ประกอบสภาพการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเอกชนการกุศล และนำเสนอในรูปแบบของตาราง

5. นำองค์ประกอบสภาพการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเอกชนการกุศล มาสังเคราะห์เป็นรูปแบบการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเอกชนการกุศล ตามสมการถดถอย ที่ได้

6. วิเคราะห์ข้อมูลความถูกต้อง ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบ การพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเอกชนการกุศล ด้วยสถิติ ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่า ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) จากนั้นนำเสนอในรูปแบบของตารางประกอบความเรียง

ผลการวิจัย

จัดส่งแบบสอบถาม พร้อมซองเปล่าติดแสตมป์ไปยังกลุ่มตัวอย่าง โดยมีการติดตามเป็นระยะ ๆ เพื่อให้ได้ข้อมูลกลับมาภายในกำหนดระยะเวลา ประมาณ 4 สัปดาห์ หลังจากได้รับเอกสาร ซึ่งต่อมา ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามกลับมาจำนวน 344 ฉบับ จากทั้งหมด 408 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 84.31 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสามารถนำเสนอได้

ดังนี้

1. ผู้จัดการ ผู้อำนวยการ ตัวแทนครู และตัวแทนผู้ปกครอง ของโรงเรียนเอกชนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่อยู่ในโรงเรียนเอกชนการกุศลของวัด ในพระพุทธศาสนาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เขต 1 (ร้อยละ 23.26) รองลงมาอยู่ในภาคเหนือ (ร้อยละ 22.09) ในภาคกลางเขต 2 (ร้อยละ 17.44) ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เขต 2 (ร้อยละ 12.79) ในภาคใต้ (ร้อยละ 13.95) และในภาคกลางเขต 1 (ร้อยละ 10.47) ตามลำดับ

2. สภาพของการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเอกชนการกุศลประกอบด้วยการพัฒนาองค์ประกอบคุณภาพการศึกษา 3 ด้านคือ (1) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาที่เน้นผู้รับบริการด้านการศึกษา (2) การพัฒนาบุคลากรเพื่อพัฒนาระบบการเรียนรู้ และ (3) การมีส่วนร่วมในการจัดและใช้แหล่งการเรียนรู้และการวัดผลการประเมิน ซึ่งต่อมากสามารถสังเคราะห์องค์ประกอบสภาพการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเอกชนการกุศล ได้เป็น 3 ด้าน ตามสมการถดถอยการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเอกชนการกุศลให้ได้อย่างทั่วทั้งองค์การ ด้านการเน้นผู้รับบริการทางการศึกษาเป็นสำคัญ (X_2) ด้านการพัฒนาบุคลากร (X_3) และด้านการมีส่วนร่วม (X_4) ส่งผลต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนเอกชนการกุศล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ด้วยค่าอำนาจการพยากรณ์ร่วมกันร้อยละ 56 ($R^2 = .560$) คือ $\hat{Y} = .547 + .540(X_2) + .224(X_3) + .207(X_4)$ ประกอบด้วย (1) ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษาที่เน้นผู้รับบริการทางการศึกษาเป็นสำคัญ ($Y_1 X_2$) ได้แก่ (1.1) หลักสูตรต้องเน้นการบูรณาการข้ามกลุ่มสาระที่สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น (1.2) หลักสูตรต้องเน้นการบูรณาการสภาพปัญหาและความต้องการของท้องถิ่น และ (1.3) หลักสูตรต้องเน้นการพัฒนาทักษะชีวิตประเภทต่าง ๆ (2) ด้านการพัฒนาบุคลากรเพื่อพัฒนาระบบการเรียนรู้ ($X_3 Y_2$) ได้แก่ (2.1) พัฒนาครูให้มีความรู้ความสามารถในการพัฒนาสาระหลักสูตร ท้องถิ่นที่มีกิจกรรมส่งเสริมความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ รักความเป็นไทย และอยู่อย่างพอเพียง (2.2) พัฒนาครูให้มีความรู้ความสามารถในการวางแผนวิชาการ และจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนทุกคนได้เข้าร่วมกิจกรรมที่ทำประโยชน์เพื่อท้องถิ่นของ

ตน เพื่อชุมชนหรือสังคม (3) ด้านการมีส่วนร่วมในการจัดและใช้แหล่งเรียนรู้ และการวัดผลประเมินผล ($X_4Y_3Y_4$) ได้แก่ (3.1) มีส่วนร่วมในการจัดตั้งและพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ (3.2) ส่งเสริมให้ชุมชนมีความเข้มแข็งทางวิชาการ โดยร่วมกันพัฒนาองค์ความรู้ที่ครอบคลุม ภูมิปัญญาท้องถิ่น สนับสนุนการมีส่วนร่วมในการประสานงานวิชาการ เพื่อวางแผนการจัดกิจกรรมให้นักเรียนมีทักษะฝีมือ ด้านศิลปะ วัฒนธรรมไทย ประเพณีดั้งเดิม มีความรัก ความนิยม ความชื่นชมความเป็นไทย (3.3) สนับสนุนการมีส่วนร่วมในการวัดผลประเมินผลเพื่อการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ในทุกกลุ่มสาระ

3. รูปแบบการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเอกชนการกุศล เป็นชุดของการนำองค์ประกอบสภาพการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเอกชนการกุศล ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษาที่เน้นผู้รับบริการทางการศึกษาเป็นสำคัญ (Y_1X_2) ด้านพัฒนาบุคลากรเพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้ (X_3Y_2) และด้านการมีส่วนร่วมในการจัดและใช้แหล่งเรียนรู้ และการวัดผลประเมินผล ($X_4Y_3Y_4$) ที่ได้จากผลการวิจัยในตอนที่ 1 มากำหนดให้ครอบคลุมถึงเนื้อหาสำคัญของการพัฒนาคุณภาพการศึกษา วัดดูประสงคหลักของการพัฒนาคุณภาพการศึกษา วิธีการของการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และกระบวนการสนับสนุนการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ดังนี้

3.1 เนื้อหาสำคัญของการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

เนื้อหาสำคัญของการพัฒนาคุณภาพการศึกษา เป็นการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้ได้อย่างสอดคล้องตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตรสถานศึกษา ที่เน้นการบูรณาการข้ามกลุ่มสาระที่สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น เน้นการบูรณาการสภาพปัญหาและความต้องการของท้องถิ่น และเน้นการพัฒนาทักษะชีวิตประเภทต่าง ๆ

3.2 วัดดูประสงคหลักของการพัฒนาคุณภาพการศึกษา คือ การมุ่งพัฒนาให้มีหลักสูตรสถานศึกษาที่เน้นผู้รับบริการทางการศึกษาเป็นสำคัญ ดังนี้

3.2.1 เพื่อมุ่งพัฒนาให้มีหลักสูตรสถานศึกษาที่เน้นการจัดการศึกษาโดยให้นักเรียนได้แสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้ และสามารถพัฒนาตนเองได้อย่างต่อเนื่อง โดยมีตัวบ่งชี้ ได้แก่ (1) นักเรียนสามารถค้นหาความรู้จากหนังสือ และแหล่งความรู้

รู้ต่าง ๆ (2) นักเรียนกล้าพูดคุยซักถาม แสดงความคิดเห็น และแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้อื่น (3) นักเรียนสามารถตั้งคำถามเพื่อแสวงหาความรู้เพิ่มเติม (4) นักเรียนสามารถวางแผนการทำงานเป็นกลุ่มตามที่ได้รับมอบหมาย (5) นักเรียนสามารถใช้สื่อต่าง ๆ ในการค้นหาความรู้

3.2.2 เพื่อมุ่งพัฒนาให้มีหลักสูตรสถานศึกษาที่เน้นการจัดการศึกษาให้นักเรียนสามารถคิดได้อย่างเป็นระบบ คิดสร้างสรรค์ ตัดสินใจแก้ปัญหาได้อย่างมีสติ สมเหตุผล โดยมีตัวบ่งชี้ ได้แก่ (1) นักเรียนแยกแยะข้อเท็จจริง รายละเอียด และสรุป ความคิดจากเรื่องที่อ่าน ฟัง ดูได้ (2) นักเรียนสามารถบอกเหตุผลของสิ่งที่ตัดสินใจเลือกได้ (3) นักเรียนสามารถคิดแก้ปัญหาเฉพาะหน้า ได้เหมาะสมกับสถานการณ์ (4) นักเรียนสามารถคิดสร้างสรรค์ผลงาน ผลการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม (5) นักเรียนสามารถเสนอรูปแบบวิธีคิดที่หลากหลาย (6) นักเรียนสามารถคิดคาดคะเนเหตุการณ์หรือคาดคะเนคำตอบได้อย่างสมเหตุผล (7) นักเรียนสามารถคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ผสมผสานความคิด มีผลงานที่แปลกใหม่

3.2.3 เพื่อมุ่งพัฒนาให้มีหลักสูตรสถานศึกษาที่เน้นการจัดการศึกษาให้นักเรียนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร โดยมีตัวบ่งชี้ ได้แก่ (1) นักเรียนสามารถจับประเด็นใจความหลักจากสิ่งที่อ่าน ฟัง ได้เหมาะสมกับระดับชั้น (2) นักเรียนสามารถพูดสื่อสาร พูดสื่อความหมายได้ ถูกต้อง เหมาะสมกับสถานการณ์ (3) นักเรียนสามารถคิดเชื่อมโยงได้หลายมิติวิธี (4) นักเรียนสามารถสังเกตสิ่งต่าง ๆ รอบตัว แล้วสรุปเป็นความรู้ได้เหมาะสมกับระดับชั้น (5) นักเรียนสามารถทำงานเป็น ระบบตามกระบวนการ ขั้นตอนทางวิทยาศาสตร์ (6) นักเรียนรู้เท่าทันโลกและสามารถปรับตัวในการดำเนินชีวิตได้อย่างเหมาะสม (7) นักเรียนมีทักษะในการสื่อสารภาษาอังกฤษได้เหมาะสมกับระดับชั้น

3.3 วิธีการของการพัฒนาคุณภาพการศึกษา เป็นการดำเนินการเพื่อให้บุคลากรมีความรู้ความสามารถในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา และสามารถนำความรู้ความสามารถดังกล่าวมาใช้ในการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้ได้อย่างสอดคล้องตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตรสถานศึกษา ดังนี้

3.3.1 พัฒนาครูให้มีความรู้ความสามารถในการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น ที่มีกิจกรรมส่ง

เสริมความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ รักความเป็นไทย และอยู่อย่างพอเพียง โดยมีตัวบ่งชี้ ได้แก่ (1) ครูใช้ความรู้ความสามารถในการเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดเนื้อหาสาระการเรียนรู้หลักสูตรท้องถิ่น (2) นำครูภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดเนื้อหาสาระการเรียนรู้หลักสูตรท้องถิ่น (3) กำกับดูแลให้คณะครูกำหนดเนื้อหาและจัดทำสาระ การเรียนรู้หลักสูตรท้องถิ่นของแต่ละระดับชั้น (4) กำกับดูแลให้คณะครูนำหลักสูตรท้องถิ่นไปจัดทำแผน การจัดการเรียนรู้และนำไปจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแต่ละระดับชั้น

3.3.2 พัฒนาครูให้มีความรู้ความสามารถในการวางแผนวิชาการ และจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนทุกคนได้เข้าร่วมกิจกรรมที่ทำประโยชน์เพื่อท้องถิ่นของตน เพื่อชุมชนหรือสังคม โดยมีตัวบ่งชี้ ได้แก่ (1) ครูร่วมกันวิเคราะห์ข้อมูลผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทุกรายวิชาเพื่อกำหนดจุดเน้น และแนวทางการพัฒนา ยก ระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (2) ครูร่วมกันวางแผนกำหนดแนวทางการพัฒนาและกิจกรรมที่ชัดเจนเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (3) ครูร่วมกันประเมินแผนการจัดโครงการ/กิจกรรม เพื่อจัดโครงการ/กิจกรรมที่เหมาะสมไม่กระทบกับเวลาเรียนของนักเรียน (4) ครูร่วมกันกำกับติดตามแผนงานยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปฏิบัติงานให้เป็นไปตามกรอบเวลาที่กำหนดไว้ในแผน (5) ครูกำกับกับการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามกิจกรรมที่กำหนดไว้ในแผน (6) ครูสามารถคัดกรองนักเรียนเพื่อออกแบบหน่วยการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับนักเรียนแต่ละกลุ่ม (7) ครูสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยเน้นให้นักเรียนเรียนรู้ได้ด้วยตนเองให้ได้มากที่สุด ซึ่งครูทำหน้าที่เป็นเพียง ผู้ชี้แนะ (8) ครูสามารถนำสื่อ เทคโนโลยีต่าง ๆ เข้ามาช่วยในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

3.4 กระบวนการสนับสนุนการพัฒนาคุณภาพการศึกษา เป็นกระบวนการที่หลอมรวมให้ชุมชนมีความเข้มแข็งทางวิชาการ โดยสร้างความร่วมมือกับชุมชนเพื่อสนับสนุนการใช้หลักสูตรสถานศึกษาที่เน้นผู้รับบริการทางการศึกษาเป็นสำคัญ การสนับสนุนการจัดตั้งและพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ ดังนี้

3.4.1 มีส่วนร่วมในการจัดตั้งและพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ชุมชนมีความเข้มแข็งทางวิชาการ ครอบคลุมภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยมีตัวบ่งชี้ ได้แก่ (1) ร่วมกันจัดสรรรายการหนังสือที่ตอบสนองความ

ต้องการสำหรับครูและนักเรียนในทุกกลุ่มสาระ (2) ร่วมกันจัดหาคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ตให้เพียงพอกับความต้องการใช้ของนักเรียน (3) ร่วมกันจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนสนใจมาใช้เวลาว่าง (4) ร่วมกันสนับสนุนชุมชนให้มีส่วนร่วมจัดแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่นสำหรับนักเรียน (5) ร่วมกันจัดห้องปฏิบัติการต่าง ๆ อย่างเหมาะสมให้เป็นแหล่งเรียนรู้สำหรับนักเรียน

3.4.2 สนับสนุนการมีส่วนร่วมในการประสานงานวิชาการเพื่อวางแผนการจัดกิจกรรมให้นักเรียนมีทักษะฝีมือ ด้านศิลปะ วัฒนธรรมไทย ประเพณีดีงาม มีความรัก ความนิยม ความชื่นชมความเป็นไทย โดยมีตัวบ่งชี้ ได้แก่ (1) สนับสนุนให้คนในชุมชนไปศึกษาดูงานด้านทักษะฝีมือ ด้านศิลปะ วัฒนธรรมไทย ประเพณีดีงาม มีความรัก ความนิยม ความชื่นชมความเป็นไทยเพื่อ มาถ่ายทอดให้นักเรียนและชุมชน (2) สนับสนุนแหล่งเรียนรู้และครูภูมิปัญญาท้องถิ่นดั้งเดิม ที่มีอยู่ในชุมชนให้ เข้มแข็งเพื่อเพิ่มศักยภาพในการ เป็นแหล่งเรียนรู้สำหรับนักเรียนและชุมชน (3) จัดกิจกรรมอบรมผู้ปกครองเกี่ยวกับจิตวิทยาเด็ก การดูแลปกครองเด็ก (4) ครูร่วมเป็นคณะกรรมการที่ปรึกษาให้กับ องค์การหน่วยงานต่าง ๆ ในชุมชน (5) ครูในโรงเรียนเป็นวิทยากรการฝึกอบรมเผยแพร่ความรู้ด้านต่าง ๆ ตามที่ชุมชน หน่วยงานต่าง ๆ ร้องขอ (6) โรงเรียนเปิดโอกาสให้บุคคลทั่วไปมาศึกษาค้นคว้าใช้แหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ในโรงเรียน

3.4.3 สนับสนุนการมีส่วนร่วมในการวัดผลประเมินผลเพื่อการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ในทุกกลุ่มสาระ โดยมีตัวบ่งชี้ ได้แก่ (1) การใช้ผลการวัดผลประเมินผลมาปรับปรุงการใช้หลักสูตรในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของครูทุกกลุ่มสาระ (2) การนำผลการวัดผลประเมินผลไปใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ (3) การจัดทำแผนการติดตามกำกับการใช้หลักสูตร

4. รูปแบบการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเอกชนการกุศล ด้านเนื้อหาสำคัญของการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ด้านวัตถุประสงค์หลักของการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ด้านวิธีการของการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และด้านกระบวนการสนับสนุนการพัฒนาคุณภาพการศึกษา มีความ ถูกต้อง ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด และข้อมูลมีการกระจายตัวน้อย ดังแสดงในตาราง 1

ตาราง 1

ความถูกต้อง ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการพัฒนาคณาภาพการศึกษาของโรงเรียนเอกชนการกุศลในภาพรวม ($n = 30$)

รายการ	ความถูกต้อง			ความเป็นไปได้			ความเป็นประโยชน์		
	$\bar{X}$	SD	แปลผล	$\bar{X}$	SD	แปลผล	$\bar{X}$	SD	แปลผล
เนื้อหาสำคัญของการพัฒนาคณาภาพการศึกษา	4.83	.38	มากที่สุด	4.84	.31	มากที่สุด	4.87	.27	มากที่สุด
วัตถุประสงค์หลักของการพัฒนาคณาภาพการศึกษา	4.98	.28	มากที่สุด	4.97	.23	มากที่สุด	4.96	.21	มากที่สุด
วิธีการของการพัฒนาคณาภาพการศึกษา	4.85	.22	มากที่สุด	4.86	.23	มากที่สุด	4.96	.09	มากที่สุด
กระบวนการสนับสนุนการพัฒนาคุณภาพการศึกษา	4.91	.21	มากที่สุด	4.94	.18	มากที่สุด	4.93	.20	มากที่สุด
โดยภาพรวม	4.88	.31	มากที่สุด	4.90	.27	มากที่สุด	4.91	.22	มากที่สุด

การอภิปรายผล

จากการวิจัยมีประเด็นที่น่าสนใจที่จะนำมาอภิปราย ดังนี้

จากผลการวิจัยที่สามารถสังเคราะห์ห้วงค์ประกอบสภาพการพัฒนาคณาภาพการศึกษาของโรงเรียนเอกชนการกุศล ได้เป็น 3 ด้าน ตามสมการถดถอยการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเอกชนการกุศลให้ได้อย่างทั่วทั้งองค์การ ด้านการเน้นผู้รับบริการทางการศึกษาเป็นสำคัญ (X_2) ด้านการพัฒนาบุคลากร (X_3) และด้านการมีส่วนร่วม (X_4) ส่งผลต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนเอกชนการกุศล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งไม่พบว่ามีตัวแปรด้านการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง อยู่ในสมการถดถอย และไม่พบกระบวนการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทางการศึกษาในการร่วมกันขับเคลื่อนการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ซึ่งผลการศึกษาวิจัยในประเด็นนี้ขัดแย้งกับ น้ำฝน มงคลล้อม (2554) ที่ศึกษาเกี่ยวกับการศึกษาการจัดการคุณภาพโดยรวมของผู้บริหารโรงเรียนในเครือพระแม่มาลี เขตกรุงเทพมหานคร ที่พบว่า ระดับการจัดการคุณภาพโดยรวม ด้านการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง การเน้นผู้รับบริการทางการศึกษาเป็นสำคัญ การพัฒนาบุคลากร การเปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการทำงาน และการจัดสภาพการเรียนรู้ โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่าการพัฒนาคณาภาพการศึกษามีความจำเป็นต้องใช้การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทางการ

ศึกษาเพื่อผลักดันกิจกรรมการเรียนรู้ต่าง ๆ ให้ได้อย่างตรงตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตรสถานศึกษา ซึ่งใช้กระบวนการปรับปรุงอย่างต่อเนื่องเป็นกระบวนการที่คอยกำกับกับการดำเนินการหรือเป็นการประกันคุณภาพการจัดการศึกษาให้ได้อย่างมีคุณภาพ

ทั้งนี้อาจเป็นไปได้ว่าการปรับปรุงอย่างต่อเนื่องจัดเป็นกระบวนการการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อเป็นหลักประกันของการดำเนินกิจกรรมทางการศึกษา เช่น ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ด้านการจัดและใช้แหล่งเรียนรู้ และด้านการวัดผลประเมินผลอยู่แล้ว ประเด็นที่น่าสนใจจากสมการถดถอยที่ได้บอกผู้วิจัยว่า หากต้องการให้เกิดการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนเอกชนการกุศล ต้องดำเนินการจัดการศึกษาโดย (1) เน้นผู้รับบริการทางการศึกษาเป็นสำคัญ สอดคล้องตามผลจากการวิจัยที่ผู้วิจัยพบองค์ประกอบสภาพการพัฒนาคณาภาพการศึกษาของโรงเรียนเอกชนการกุศล ให้เกิดการพัฒนาคณาภาพของสถานศึกษาที่เน้นผู้รับบริการทางการศึกษาเป็นสำคัญ โดยโรงเรียนต้องมีหลักสูตรที่เน้นการบูรณาการข้ามกลุ่มสาระที่สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น เน้นการบูรณาการสภาพปัญหาและความต้องการของท้องถิ่น และเน้นการพัฒนาทักษะชีวิตประเภทต่าง ๆ (2) เน้นการพัฒนาคณาภาพ ซึ่งต่อมาผู้วิจัยพบองค์ประกอบสภาพการพัฒนาคณาภาพการศึกษาของโรงเรียนเอกชน

การกุศล ให้เกิดการพัฒนาครูให้มีความรู้ความสามารถในการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น ที่มีกิจกรรมส่งเสริมความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ รักความเป็นไทย และอยู่อย่างพอเพียงพัฒนาครูให้มีความรู้ความสามารถในการวางแผนวิชาการ และจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนทุกคนได้เข้าร่วมกิจกรรมที่ทำประโยชน์เพื่อท้องถิ่นของตน เพื่อชุมชนหรือสังคม ขัดแย้งกับ Moses (2014) ที่ว่า การบริหารคุณภาพทั่วทั้งองค์การมีองค์ประกอบที่สำคัญที่จะนำโรงเรียนไปสู่ความสำเร็จ ได้แก่ การปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ การเพิ่มพลังอำนาจให้ครู การเน้นผู้รับบริการทางการศึกษาเป็นสำคัญและการจัดสภาพการเรียนรู้ไปทางบวก และ (3) เน้นการมีส่วนร่วมซึ่งต่อมาผู้วิจัยพบองค์ประกอบสภาพการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเอกชนการกุศล ให้เกิดมีส่วนร่วมในการจัดตั้งและพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ การส่งเสริมให้ชุมชนมีความเข้มแข็งทางวิชาการโดยร่วมกันพัฒนาองค์ความรู้ที่ครอบคลุมภูมิปัญญาท้องถิ่น การสนับสนุนการมีส่วนร่วมในการประสานงานวิชาการเพื่อวางแผนการจัดกิจกรรมให้นักเรียนมีทักษะฝีมือ ด้านศิลปะ วัฒนธรรมไทย ประเพณีดั้งเดิม มีความรัก ความนิยม ความชื่นชมความเป็นไทย

นอกจากนั้น ผลการวิจัยยังสามารถกำหนดรูปแบบการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเอกชนการกุศล ซึ่งประเด็นที่ผู้วิจัยใคร่ขอนำผลการวิจัยในประเด็นนี้มาอภิปราย ได้แก่ (1) การกำหนดวัตถุประสงค์การพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่มุ่งพัฒนาให้มีหลักสูตรสถานศึกษา การบูรณาการข้ามกลุ่มสาระที่สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น สภาพปัญหาและความต้องการของท้องถิ่น และการพัฒนาทักษะชีวิตประเภทต่าง ๆ (2) วิธีการของการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และ (3) กระบวนการสนับสนุนการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ที่หลอมรวมให้ชุมชนมีความเข้มแข็งทางวิชาการ โดยสร้างความร่วมมือกับชุมชนเพื่อสนับสนุนการใช้หลักสูตรสถานศึกษาที่เน้นผู้รับบริการทางการศึกษาเป็นสำคัญ การสนับสนุนการจัดตั้งและพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ แสดงให้เห็นว่า หลักสูตรสถานศึกษาจะเป็นตัวกำหนดให้โรงเรียนเอกชนการกุศลมีคุณภาพในการจัดการศึกษา ขัดแย้งกับ Shipe (2014) ที่ศึกษาเกี่ยวกับการจัดการคุณภาพโดยรวมในโรงเรียน และพบว่า การจัดการคุณภาพโดยรวมจะเกี่ยวข้องกับการ

วางแผนกลยุทธ์ การสนับสนุนจากผู้บริหารที่เข้มแข็ง การปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง การแก้ไขปัญหาอย่างเป็นระบบ การปรับปรุงการสื่อสาร การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง การจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่เหมาะสม การใช้การอบรมในการพัฒนาบุคลากรโดยเฉพาะ จะสอดคล้องกับการใช้ทฤษฎีแรงจูงใจในการบริหารงาน ซึ่งไม่มีประเด็นของหลักสูตรสถานศึกษาแต่อย่างใด โดยการพัฒนาบุคลากร และการมีส่วนร่วมเป็นเพียงวิธีการสนับสนุนให้มีหลักสูตรสถานศึกษาที่ดีเท่านั้น ทั้งที่ในความเป็นจริงควรจะเป็นประเด็นหลักในการกำหนดวัตถุประสงค์ ซึ่งจะนำไปสู่วิธีการและกระบวนการในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเอกชนการกุศล เพราะหลักสูตรเป็นเพียงชุดของกิจกรรมที่สถานศึกษากำหนดให้นักเรียนได้เรียนรู้ เพื่อพัฒนานักเรียนทั้งด้านสติปัญญา ทักษะ เจตคติ รวมทั้งคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่ต้องการให้เกิดกับนักเรียนเท่านั้น ดังนั้น การจะมีหลักสูตรสถานศึกษาที่ดี ได้นั้น จึงควรเกิดจากประเด็นหลัก คือ การพัฒนาบุคลากร และการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทางการศึกษา

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1. โรงเรียนเอกชนการกุศล ควรนำรูปแบบการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเอกชนการกุศล ไปประยุกต์ใช้ในการสร้างการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง ทั้งในด้านการบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคลากร และการบริหารทั่วไป เพื่อยกระดับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนให้ได้อย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิผล
2. โรงเรียนเอกชนการกุศล ควรนำรูปแบบการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเอกชนการกุศล ไปประยุกต์ใช้ในการกำหนดแนวทางการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทางการศึกษาในการพัฒนาครูให้มีความรู้ความสามารถในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา และสามารถนำความรู้ความสามารถมาใช้ในการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้ได้อย่างสอดคล้องตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตรสถานศึกษา
3. โรงเรียนเอกชนการกุศล ควรมีการวางแผนแนวทางการใช้กระบวนการบริหารจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วม เพื่อสร้างความร่วมมือกับชุมชนในการจัดตั้งและพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับสาระสำคัญในการ

พัฒนาคุณภาพผู้เรียนของหลักสูตรสถานศึกษา

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ในการวิจัยครั้งต่อไปควรมีการศึกษาเพื่อพัฒนาระบบฐานข้อมูลสารสนเทศของการพัฒนาครูที่มีความทันสมัย สามารถรองรับการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้ได้ตามทุกตัวบ่งชี้ด้านคุณภาพผู้เรียนของหลักสูตรสถานศึกษา
2. ในการวิจัยครั้งต่อไปควรมีการศึกษาเพื่อจัดทำแผนการติดตามกำกับการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน เพื่อให้เกิด

การระบุประเด็น จุดเน้น รูปแบบ ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้ ด้านการจัดและใช้แหล่งเรียนรู้ และด้านการวัดผลประเมินผลที่ชัดเจน เพื่อให้ผู้เรียนเป็นคนดี มีความรู้ความสามารถตามหลักสูตร มีความสามารถในการคิด และมีทักษะชีวิตได้ต่อไป

Reference

- Curry, J. (2003). *The dialectic of knowledge-in-production: value creation in late capitalism and the of knowledge-center production*. Retrieved from www.sociology.org/content/vol002.003./curry.html.
- Driscoll, M. P. (1994). *Psychology of learning for instruction*. Boston: Allyn & Bacon.
- Hamachek, D. (1995). Self-concept and School Achievement: Interaction dynamics and a tool for assessing the Self-concept Component. *Journal of counseling & development*, 73(4), 419-425.
- Murgatroyd, S., & Morgan, C. (1993). *Total quality management and the school*. Buckingham: Open University Press.
- Moses, N. W. (2014). Total quality management in secondary schools in Kenya. *Quality assurance in education an international perspective*, 14(4), 339-362.
- Mongkollom, N. (2009). *A study of total quality management of pha mae maree congregation school administrators in bangkok metropolitant area*. Bangkok: Graduate School, Srinakharinwirot University. (in Thai)
- Oliva, P. F. (1992). *Developing the curriculum*. (3rd ed.). New York: Harper Collins.
- Osborne, R. (1985). *Learning in science: the implication of children's science*. Portsmouth, NH: Heinemann.
- Office of the Basic Education Commission. (2008). *National education act b.e. 2542*. Bangkok: Prig Wan Graphic. (in Thai)
- Sallis, E. (1996). *Total quality management in education*. London: Kogan Page Limited.
- Saylor, J. G., Alexander, W. M., & Lewis, A. J. (1981). *Curriculum planning for better teaching and learning* (4th ed.). New York: Holt McDougal.
- Shipe, D. A. (2014). A case study about total quality management in A School District: Form selection to reflection (Participatory Management, Continuous Improvement). *Dissertation abstracts international*, 59(1), 46-A.
- Skilbeck, M. (1984). *School-Based curriculum development*. London: Harper & Row, Publishers.
- Sanguannam, J. (2010). *Theory and practical management in education* (3rd ed.). Bangkok: Bookpoint. (in Thai)

- Taba, H. (1962). *Curriculum development: theory and practice*. New York: Harcourt Brace and World.
- Tyler, R. W. (1950). *Basic principles of curriculum and instruction*. Chicago: The University of Chicago Press.
- Vygotsky, L. S. (1978). *Mind in society*. Cambridge: Harvard University Press.
- Zahoric, J. A. (1995). *Constructivist teaching (Fastback 390)*. Indiana: Phi Delta Kappa Educational Foundation.

คุณสมบัติของนักบัญชีที่พึงประสงค์ของสถานประกอบการในยุคดิจิทัล Qualifications of Desirable Accountant of Enterprises in the Digital Era

ณัชชา คล้ายสุบรรณ¹ และ กุสุมา คำพิทักษ์¹

Nachar Klaysuban¹ and Kusuma Dumpitukse¹

¹หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

¹Master of Business Administration Program, Rajamangala University of Technology thanyaburi

Received: October 31, 2019

Revised: January 5, 2020

Accepted: January 7, 2020

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) คุณสมบัติของนักบัญชีที่พึงประสงค์ของสถานประกอบการในยุคดิจิทัล (2) เพื่อศึกษาเปรียบเทียบคุณสมบัติของนักบัญชีที่พึงประสงค์ของสถานประกอบการในยุคดิจิทัล จำแนกตามลักษณะธุรกิจอุตสาหกรรม กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือผู้จัดการฝ่ายบัญชีในนิคมอุตสาหกรรมบางชัน จังหวัดกรุงเทพมหานคร และนิคมอุตสาหกรรมบางปู จังหวัดสมุทรปราการจำนวน 240 แห่ง ทำการเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ สถิติพรรณนา ประกอบด้วย ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติอนุมานประกอบด้วย independent sample t-test และ One way ANOVA ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ผลการวิจัยพบว่า ระดับความคิดเห็นของผู้จัดการฝ่ายบัญชีต่อคุณสมบัติของนักบัญชีที่พึงประสงค์ของสถานประกอบการในยุคดิจิทัลในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยความต้องการลำดับที่ 1 ได้แก่คุณสมบัติด้านทักษะทางวิชาชีพ ด้านที่มีความต้องการคือด้านทักษะทางลักษณะเฉพาะบุคคล ในเรื่องของความรับผิดชอบในหน้าที่สามารถจัดการตนเองได้ ลำดับที่ 2 ได้แก่คุณสมบัติด้านความรู้ทางวิชาชีพบัญชี ด้านที่มีความต้องการคือด้านการบัญชีการเงินและวิชาที่เกี่ยวข้อง ในเรื่องของจริยธรรมทางวิชาชีพ ลำดับที่ 3 ได้แก่คุณสมบัติด้านความรู้ด้านเทคโนโลยีดิจิทัล ด้านที่มีความต้องการคือระบบการยื่นเอกสารผ่านอิเล็กทรอนิกส์ ในเรื่องของระบบการชำระเงินผ่านอินเทอร์เน็ต ลำดับที่ 4 ได้แก่คุณสมบัติด้านทักษะด้านภาษา ด้านที่มีความต้องการคือภาษาอังกฤษและภาษาอื่น ๆ ในเรื่องของทักษะในการอ่านภาษาต่างประเทศ

คำสำคัญ: คุณสมบัตินักบัญชี, ยุคดิจิทัล, ทักษะทางวิชาชีพ

Abstract

The objectives of this independent study were (1) to study the qualifications of desirable accountants in a digital age, and (2) to compare the qualifications of desirable accountants in a digital age classified by nature of industry. The sample group used in the study was accountant managers from 240 workplaces in Bangchan Industrial Estate in Bangkok and Bangpoo industrial estates in Samut Prakarn Province. Data were collected by using questionnaires. The statistics used for data analysis were descriptive statistics consisting of frequency, percentage, mean and standard deviation and Inferred statistics consisting of independent sample t-test and a One-way ANOVA at the

statistical significance level of 0.05. The study indicated that the level of opinions of accounting managers on the qualifications of desirable accountants of the enterprises in the digital age as a whole was high. The first need of qualifications was professional skills. The area needed was personality skills which included responsibility in duties and the ability to manage oneself. The second desirable qualification was accounting professional knowledge. The areas in demand were accounting, finance, and professional ethics. The third need was the knowledge of digital technology. The demand side was the electronic document submission system which included the internet payment system. The fourth need was language skills. The demands needed were English and other languages in terms of reading skills in foreign languages.

Keywords: qualifications of accountants, a digital era, professional skills

บทนำ

เศรษฐกิจดิจิทัล เป็นนโยบายที่สำคัญเกี่ยวกับการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาประยุกต์ใช้ให้เข้ากับกิจกรรมทางเศรษฐกิจและสังคม และสืบเนื่องจากนโยบายของรัฐบาล พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา ที่แถลงต่อรัฐสภา ในส่วนของนโยบายการสร้างศักยภาพทางเศรษฐกิจของประเทศ รัฐบาลได้กำหนดนโยบายให้มีการส่งเสริม ภาคเศรษฐกิจดิจิทัลและวางรากฐานของเศรษฐกิจดิจิทัลอย่างจริงจัง ซึ่งจะทำให้ธุรกิจเจริญก้าวหน้าทันต่อโลกสมัยใหม่ และสามารถแข่งขันได้ (สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล, 2558)

ความก้าวหน้าของเทคโนโลยีส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อโครงสร้างองค์กร และการบริหารจัดการ จนทำให้บทบาทและคุณสมบัติของนักบัญชีเปลี่ยนแปลงไป นักบัญชีในยุคก่อน ถูกกำหนดบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบ ด้วยการบันทึกบัญชี วางระบบบัญชี จัดทำงบการเงินให้เป็นไปตามมาตรฐานการบัญชี ให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด แล้วส่งข้อมูลบัญชีให้กับผู้บริหารในหน่วยงานภาครัฐหรือภาคเอกชน เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ต่อไป (สุวรรณ หวังเจริญเดช, 2560) เนื่องจากปัจจุบันเศรษฐกิจได้มีการเปลี่ยนแปลงเข้าสู่ยุคแห่งเศรษฐกิจดิจิทัล ดังนั้นนักบัญชีในยุคดิจิทัลจึงมีการขยายบทบาทออกไปจากความรับผิดชอบเดิม ไปสู่บทบาทที่ช่วยเพิ่มคุณค่าให้กับองค์กรมากขึ้น โดยนักบัญชีจะต้องมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องเศรษฐกิจดิจิทัล กระบวนการ

ทำงานขององค์กร ความพร้อม ด้านวิชาชีพ กฎหมาย ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ เทคโนโลยีดิจิทัลและความพร้อมขององค์กร ซึ่งจะทำให้กับบัญชีต้องมีบทบาทและคุณสมบัติเพิ่มมากขึ้น ทั้งในด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนกลยุทธ์ขององค์กร การนำเทคโนโลยีต่าง ๆ มาประยุกต์ใช้กับงานบัญชี รวมทั้งการวิเคราะห์และนำเสนอข้อมูลที่มีส่วนช่วยในการตัดสินใจ ของผู้บริหาร ด้วยเหตุนี้คุณสมบัติที่นักบัญชีในยุคดิจิทัล จึงเป็นสิ่งสำคัญที่สถานประกอบการต้องการ (บรรจงจิตต์ อังศุสิงห์, 2561)

จากเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะทำการศึกษา คุณสมบัติของนักบัญชีที่พึงประสงค์ของสถานประกอบการในยุคดิจิทัล ทั้งนี้เพื่อให้ทราบถึง คุณสมบัติของนักบัญชีในยุคดิจิทัลตามความต้องการของสถานประกอบการ ซึ่งผลดังกล่าวสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในทาง การพัฒนาบุคลากรทางด้าน ความรู้ทางวิชาชีพบัญชี ทักษะทางวิชาชีพ ความรู้ด้านเทคโนโลยีดิจิทัล และทักษะด้าน ภาษาให้กับองค์กร นักบัญชีสามารถนำข้อมูลไปใช้พัฒนาตนเองให้มีคุณสมบัติสอดคล้องกับความต้องการของสถานประกอบการในยุคดิจิทัลต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

ในการศึกษาเรื่อง คุณสมบัติของนักบัญชีที่พึงประสงค์ของสถานประกอบการในยุคดิจิทัล มีการกำหนด วัตถุประสงค์เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของการวิจัยตามความ

เป็นมาและความสำคัญของปัญหา ดังนี้

1. เพื่อศึกษาคุณสมบัติของนักบัญชีที่สถานประกอบการต้องการ ด้านความรู้ทางวิชาชีพบัญชี ด้านทักษะทางวิชาชีพ ด้านความรู้ทางเทคโนโลยีดิจิทัล และทักษะด้านภาษา

2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบคุณสมบัติของนักบัญชีที่พึงประสงค์ของสถานประกอบการตาม ลักษณะธุรกิจอุตสาหกรรม

แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

สภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์ (2557) ได้กำหนดคุณสมบัติสำหรับผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชีให้ต้องปฏิบัติตามมาตรฐานการศึกษาสากล (International Education Standard: IES) ที่ออกโดยสหพันธ์นักบัญชีระหว่างประเทศ (IFAC) ทั้ง 8 ฉบับ โดยมาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศฉบับนี้ได้มีการปรับปรุง อธิบายหลักการที่ใช้ในการกำหนดและสื่อสารข้อกำหนดสำหรับการเข้าสู่หลักสูตรวิชาชีพทางบัญชีโดยข้อกำหนดในการเข้าสู่วิชาชีพบัญชีได้กล่าวไว้ในมาตรฐานการศึกษาฉบับที่ 2-6

สภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์ (2561) ข้อบังคับสภาวิชาชีพบัญชี ว่าด้วยจรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี

ผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชีต้องปฏิบัติตามหลักการพื้นฐานของจรรยาบรรณ ดังต่อไปนี้

1. ความซื่อสัตย์สุจริต
2. ความเที่ยงธรรมและความเป็นอิสระ
3. ความรู้ ความสามารถ ความเอาใจใส่ และการรักษามาตรฐานในการปฏิบัติงาน
4. การรักษาความลับ
5. พหุติกรรมทางวิชาชีพ

กระทรวงศึกษาธิการ (2562) เรื่องมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาการบัญชีในส่วนของคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์และมาตรฐานการเรียนรู้

คุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ ประกอบด้วย

1. การมีคุณธรรมจริยธรรม ยึดมั่นในจรรยาบรรณวิชาชีพ มีความรับผิดชอบต่องาน วิชาชีพ และสังคม

2. มีความรอบรู้ในศาสตร์ทางการบัญชีและศาสตร์อื่นที่เกี่ยวข้อง สามารถบูรณาการและประยุกต์ความรู้ได้อย่างเหมาะสม และมีทัศนคติที่ดีต่อการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง

3. มีทักษะทางวิชาชีพบัญชี สามารถใช้ดุลยพินิจ เยี่ยงผู้ประกอบการวิชาชีพ และมีคุณลักษณะการเป็นผู้ประกอบการ

4. มีความคิดสร้างสรรค์และความรับผิดชอบในงานที่ทำร่วมกับผู้อื่น รวมถึงสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น ร่วมมือร่วมพลังเพื่อสร้างสรรค์การพัฒนาวิชาชีพการบัญชี

5. มีความสามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัย และสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ

กรมสรรพากรสำนักวิชาการแผนภาษี (2559) การดำเนินการตามแผนยุทธศาสตร์ National e-Payment โครงการระบบภาษีและเอกสารธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์

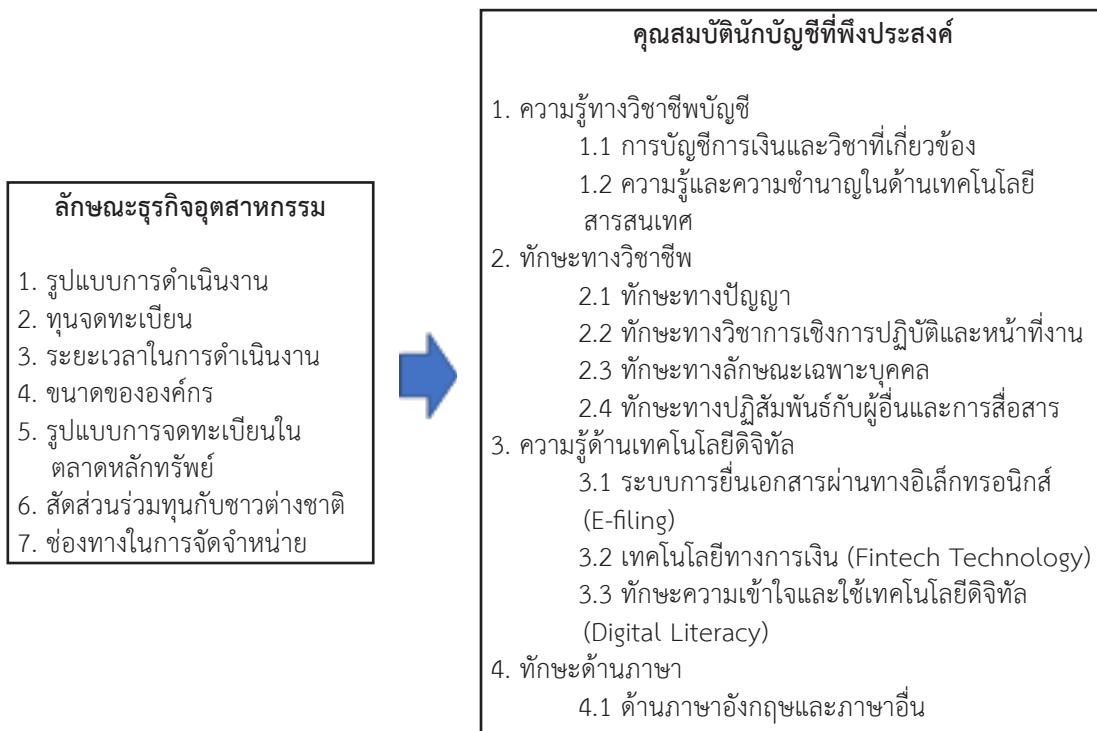
รายละเอียดของโครงการนี้ประกอบด้วยรายละเอียด 3 โครงการ ซึ่งมีรายละเอียดที่แตกต่างกันดังนี้

1. e-withholding Tax ระบบภาษีหัก ณ ที่จ่ายอิเล็กทรอนิกส์ เปลี่ยนจากการหักภาษี ณ ที่จ่ายแบบเดิมให้ผู้จ่ายเงินได้ส่งให้ธนาคารกลายเป็นผู้ทำหน้าที่หักภาษีและนำส่งข้อมูลการหักภาษีให้กับสรรพากร ทั้งการจ่ายเงินทั้งในและต่างประเทศ โดยระบบนี้เริ่มใช้งานแล้ว

2. e-Tax Invoice/e-Receipt ระบบใบกำกับภาษีอิเล็กทรอนิกส์ เปลี่ยนการจัดทำใบกำกับภาษีและใบรับเงินเป็นรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ และจัดเก็บข้อมูลในรูปแบบออนไลน์ผ่านระบบของกรมสรรพากร โดยเริ่มจากธุรกิจรายใหญ่ที่มีรายได้เกิน 30 ล้านบาท ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2561

3. e-filing ระบบการชำระภาษีผ่านอินเทอร์เน็ต ให้ยื่นแบบแสดงรายการผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ ยกเลิกการยื่นแบบกระดาษ(ยกเว้นแต่บางกรณี) เริ่มจากธุรกิจรายใหญ่ที่มีรายได้เกิน 30 ล้านบาท ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2562

กรอบแนวคิดการวิจัย

สมมติฐานการวิจัย

สถานประกอบการที่มีรูปแบบการดำเนินงาน ทุนจดทะเบียน ระยะเวลาในการดำเนินงาน ขนาดขององค์กร รูปแบบการจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ สัดส่วนร่วมทุนกับชาวต่างชาติ และช่องทางการจัดจำหน่ายแตกต่างกัน มีความต้องการคุณสมบัติของนักบัญชีที่พึงประสงค์แตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ ผู้จัดการฝ่ายบัญชีของสถานประกอบการในกลุ่มนิคมอุตสาหกรรมบางชัน จังหวัดกรุงเทพมหานคร และกลุ่มนิคมอุตสาหกรรมบางปู จังหวัดสมุทรปราการ จำนวนทั้งสิ้น 240 แห่ง (การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย, 2561) ซึ่งเป็นลักษณะธุรกิจอุตสาหกรรมทั้งสองแห่ง

การศึกษานี้ใช้กลุ่มตัวอย่างแบบการสุ่มตัวอย่างโดยไม่ใช้ความน่าจะเป็น คือกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) เป็นการสุ่มตัวอย่างโดยพิจารณาจากการตัดสินใจของผู้วิจัยเอง ลักษณะของกลุ่มที่เลือกเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้คือแบบสอบถาม (Questionnaire) โดยกำหนดขึ้นเพื่อให้ครอบคลุม วัตถุประสงค์ของการวิจัยและตัวแปรของการวิจัย โดยทำการศึกษาค้นคว้าจาก แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมากำหนดกรอบแนวคิด ซึ่งแบบสอบถามในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งรายละเอียดของคำถามออกเป็น 4 ส่วน

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ทำงาน

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานประกอบการ

ส่วนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับคุณสมบัติของนักบัญชีที่พึงประสงค์

ส่วนที่ 4 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ เกี่ยวกับคุณสมบัติของนักบัญชีที่พึงประสงค์

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษานี้ใช้กลุ่มตัวอย่างแบบการสุ่มตัวอย่างโดยไม่ใช้ความน่าจะเป็น คือกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) เป็นการสุ่มตัวอย่างโดย

พิจารณาจากการตัดสินใจของผู้วิจัยเอง ลักษณะของกลุ่ม
ที่เลือกเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

แหล่งข้อมูลในการดำเนินการวิจัยครั้งนี้ แบ่งเป็น
2 ประเภทคือ

1. แหล่งข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) ได้แก่
ข้อมูล ที่เกิดจากแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่าง
2. แหล่งข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ได้แก่
ข้อมูล แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติเชิงพรรณนา

ส่วนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของ
ผู้ตอบแบบสอบถามโดยใช้สถิติพรรณนา(Descriptive
Statistics) โดยการหาค่าความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)

ส่วนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับ
สถานประกอบการโดยใช้สถิติพรรณนา(Descriptive

Statistics) โดยการหาค่าความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)

ส่วนที่ 3 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับ
คุณสมบัติของนักบัญชีที่พึงประสงค์ โดยใช้หลักสถิติเชิง
พรรณนา (Descriptive Statistics) ค่าเฉลี่ย (Mean) และ
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2. สถิติเชิงอนุมาน ผู้วิจัยทำการทดสอบสมมติฐาน
ซึ่งวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป จากการนำข้อมูลจาก
การตอบแบบสอบถาม เข้าสู่กระบวนการวิเคราะห์ทางสถิติ
โดยใช้การทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่ม
ตัวอย่างที่มี 2 กลุ่ม ที่เป็นอิสระต่อกัน (Independent
Sample t-Test) การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่าง
ค่าเฉลี่ยตัวอย่างที่มีมากกว่า 2 กลุ่ม ด้วยการวิเคราะห์ความ
แปรปรวนจำแนกทางเดียว (One-way ANOVA) กำหนด
ระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติ (Level of Significance)
ที่ 0.05

ผลการวิจัย

ตาราง 1

ข้อมูลระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณสมบัติของนักบัญชีที่พึงประสงค์ในภาพรวม

คุณสมบัติของนักบัญชีที่พึงประสงค์	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ระดับ การแปล ผล
1. ความรู้ทางวิชาชีพบัญชี	4.156	.5137	มาก
2. ทักษะทางวิชาชีพ	4.271	.4781	มาก
3. ความรู้ด้านเทคโนโลยีดิจิทัล	3.803	.5633	มาก
4. ทักษะด้านภาษา	3.712	.7599	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	4.028	.4656	

ตาราง 2

ข้อมูลระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณสมบัติของนักบัญชีที่พึงประสงค์รายละเอียดในภาพรวม

คุณสมบัติของนักบัญชีที่พึงประสงค์	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับ การแปลผล
1. ความรู้ทางวิชาชีพบัญชี			
1.1 การบัญชีการเงินและวิชาที่เกี่ยวข้อง	4.308	.531	มากที่สุด
1.2 ความรู้และความชำนาญในด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ	3.854	.646	มาก
2. ทักษะทางวิชาชีพ			
2.1 ทักษะทางปัญญา	4.233	.547	มากที่สุด
2.2 ทักษะทางวิชาการเชิงการปฏิบัติและหน้าที่งาน	4.150	.605	มาก
2.3 ทักษะทางลักษณะเฉพาะบุคคล	4.352	.496	มากที่สุด
2.4 ทักษะทางปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นและการสื่อสาร	4.253	.541	มากที่สุด
3. ความรู้ด้านเทคโนโลยีดิจิทัล			
3.1 ระบบการยื่นเอกสารผ่านอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Filing)	4.071	.667	มาก
3.2 เทคโนโลยีทางการเงิน (Financial Technology)	3.392	.744	ปานกลาง
3.3 ทักษะความเข้าใจและใช้เทคโนโลยีดิจิทัล (Digital Literacy)	4.028	.624	มาก
4. ทักษะด้านภาษา			
4.1 ภาษาอังกฤษและภาษาอื่น	3.712	.759	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	4.035	.614	

ผลการวิจัยจากตารางที่ 1 และตารางที่ 2 พบว่า คุณสมบัติที่นักบัญชีที่พึงประสงค์ของสถานประกอบการ มีค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นของผู้จัดการฝ่ายบัญชี โดยภาพรวม อยู่ในระดับ มาก โดยมีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.028 เมื่อพิจารณารายคุณสมบัติพบว่า อยู่ในระดับมากทุกประเด็น เช่นเดียวกัน โดยความต้องการลำดับที่ 1 ได้แก่คุณสมบัติด้านทักษะทางวิชาชีพ มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 4.271 ด้านที่มีความต้องการคือด้านทักษะทางลักษณะเฉพาะบุคคล ในเรื่องของความรับผิดชอบในหน้าที่ สามารถจัดการตนเองได้ ลำดับที่ 2 ได้แก่คุณสมบัติด้านความรู้ทางวิชาชีพบัญชี

มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.156 ด้านที่มีความต้องการคือด้านการบัญชีการเงินและวิชาที่เกี่ยวข้อง ในเรื่องของจริยธรรมทางวิชาชีพ ลำดับที่ 3 ได้แก่คุณสมบัติด้านความรู้ด้านเทคโนโลยีดิจิทัล มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.803 ด้านที่มีความต้องการคือระบบการยื่นเอกสารผ่านอิเล็กทรอนิกส์ ในเรื่องของระบบการชำระเงินผ่านอินเทอร์เน็ต ลำดับที่ 4 ได้แก่คุณสมบัติด้านทักษะด้านภาษา มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดเท่ากับ 3.712 ด้านที่มีความต้องการคือภาษาอังกฤษและภาษาอื่น ๆ ในเรื่องของทักษะในการอ่านภาษาต่างประเทศ

ตาราง 3

แสดงผลการทดสอบของสถานประกอบการที่มีรูปแบบการดำเนินงานแตกต่างกัน จะมีความต้องการคุณสมบัติของนักบัญชีที่พึงประสงค์แตกต่างกัน

คุณสมบัติของนักบัญชี ที่พึงประสงค์	บริษัทจำกัด N = 210		บริษัทจำกัด (มหาชน) N = 30		t	Sig
	Mean	SD	Mean	SD		
ความรู้ทางวิชาชีพบัญชี	4.143	0.537	4.256	0.291	-1.741	.087
ทักษะทางวิชาชีพ	4.251	0.501	4.417	0.231	-3.046	.003**
ความรู้ด้านเทคโนโลยีดิจิทัล	3.762	0.584	4.095	0.247	-5.504	.000**
ทักษะด้านภาษา	3.671	0.786	4.000	0.455	-3.312	.002**
ภาพรวมคุณสมบัติ	3.999	0.488	4.232	0.153	-5.330	.000**

หมายเหตุ: * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการวิจัยจากตารางที่ 3 พบว่า สถานประกอบการที่มีรูปแบบการดำเนินงานแตกต่างกัน ได้แก่ 1) บริษัทจำกัด 2) บริษัทจำกัด (มหาชน) มีความต้องการคุณสมบัติ

ของนักบัญชีที่พึงประสงค์ แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ตาราง 4

แสดงผลการทดสอบของสถานประกอบการที่มีระยะเวลาในการดำเนินงานแตกต่างกัน จะมีความต้องการคุณสมบัติของนักบัญชีที่พึงประสงค์แตกต่างกัน

คุณสมบัติของนักบัญชี ที่พึงประสงค์	ความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig
1. ความรู้ทางวิชาชีพบัญชี	ระหว่างกลุ่ม	.763	2	.381	1.451	.236
	ภายในกลุ่ม	62.325	237	.263		
	รวม	63.088	239			
2. ทักษะทางวิชาชีพ	ระหว่างกลุ่ม	1.792	2	.896	4.018	.019*
	ภายในกลุ่ม	52.838	237	.223		
	รวม	54.630	239			
3. ความรู้ด้านเทคโนโลยีดิจิทัล	ระหว่างกลุ่ม	3.907	2	1.954	6.435	.002**
	ภายในกลุ่ม	71.945	237	.304		
	รวม	75.852	239			
4. ทักษะด้านภาษา	ระหว่างกลุ่ม	9.338	2	4.669	8.598	.000**
	ภายในกลุ่ม	128.700	237	.543		
	รวม	138.038	239			
ภาพรวมคุณสมบัติ	ระหว่างกลุ่ม	2.416	2	1.208	5.796	.003**
	ภายในกลุ่ม	49.401	237	.208		
	รวม	51.818	239			

หมายเหตุ: * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการวิจัยจากตารางที่ 4 พบว่า สถานประกอบการที่มีระยะเวลาในการดำเนินงานแตกต่างกัน ได้แก่ 1) ต่ำกว่า 10 ปี 2) 11-20 ปี 3) 20 ปีขึ้นไป มีความต้องการ

คุณสมบัติของนักบัญชีที่พึงประสงค์แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ตาราง 5

แสดงผลการทดสอบของสถานประกอบการที่มีสัดส่วนร่วมทุนกับชาวต่างชาติแตกต่างกัน จะมีความต้องการคุณสมบัติของนักบัญชีที่พึงประสงค์แตกต่างกัน

คุณสมบัติของนักบัญชีที่พึงประสงค์	ความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig
1. ความรู้ทางวิชาชีพบัญชี	ระหว่างกลุ่ม ภายในกลุ่ม รวม	.595 62.494 63.088	2 237 239	.297 .264	1.128	.325
2. ทักษะทางวิชาชีพ	ระหว่างกลุ่ม ภายในกลุ่ม รวม	1.540 53.090 54.630	2 237 239	.770 .224	3.437	.034*
3. ความรู้ด้านเทคโนโลยีดิจิทัล	ระหว่างกลุ่ม ภายในกลุ่ม รวม	2.869 72.983 75.852	2 237 239	1.435 .308	4.658	.010*
4. ทักษะด้านภาษา	ระหว่างกลุ่ม ภายในกลุ่ม รวม	8.602 129.436 138.038	2 237 239	4.301 .546	7.875	.000**
ภาพรวมคุณสมบัติ	ระหว่างกลุ่ม ภายในกลุ่ม รวม	1.553 50.265 51.818	2 237 239	.776 .212	3.661	.027*

หมายเหตุ: * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการวิจัยจากตารางที่ 5 พบว่า สถานประกอบการที่มีสัดส่วนร่วมทุนกับชาวต่างชาติแตกต่างกัน ได้แก่ 1) ไม่มีสัดส่วน 2) มีสัดส่วนไม่เกิน 49% 3) มีสัดส่วนมากกว่า

49% มีความต้องการคุณสมบัติของนักบัญชีที่พึงประสงค์แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาเรื่อง คุณสมบัติของนักบัญชีที่พึงประสงค์ของสถานประกอบการในยุคดิจิทัล โดยกลุ่มตัวอย่างคือผู้จัดการฝ่ายบัญชีจากนิคมอุตสาหกรรมบางชัน จังหวัดกรุงเทพมหานคร และนิคมอุตสาหกรรมบางปู จังหวัดสมุทรปราการ พบว่า

คุณสมบัติด้านความรู้ทางวิชาชีพบัญชี และทักษะทางวิชาชีพ มีความต้องการในระดับมาก แสดงว่าผู้ทำบัญชีมีบทบาทสำคัญต่อสถานประกอบการ คุณภาพของข้อมูลที่ดี ย่อมส่งผลต่อคุณภาพของข้อมูลทางบัญชี จึงทำให้ผู้ทำบัญชีต้องมีความรู้และประสบการณ์ในการจัดทำบัญชีอย่างถูก

ต้องตามหลักการบัญชีที่รับรองโดยทั่วไป โดยมีการกำหนดคุณสมบัติและเงื่อนไขของผู้ทำบัญชีไว้ในมาตรฐานการศึกษา ระหว่างประเทศสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี ซึ่งจะช่วยพัฒนาความรู้ทางวิชาชีพบัญชี ทักษะทางวิชาชีพ รวมถึงจรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีในการปฏิบัติงาน ตามความรับผิดชอบทั้งในปัจจุบันและอนาคต ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อุมพร บุญทอง (2559) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาคุณสมบัติส่วนบุคคล ปัจจัยกระบวนการความรู้ ความเข้าใจ และปัจจัยกระบวนการทำงาน ที่มีผลต่อความพร้อมของนักบัญชีไทยเพื่อการรองรับเศรษฐกิจดิจิทัล ผลการศึกษาพบว่า ระดับความพร้อมเพื่อการรองรับเศรษฐกิจ

ดิจิทัลอยู่ในระดับมากได้แก่ ด้านวิชาชีพบัญชี ด้านกฎหมาย ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และด้านองค์กร และ มงคล กิติวุฒิกโร และมนัสดา ชยสวนิยากรณ์ (2559) ได้ทำการวิจัยเรื่อง คุณลักษณะของบัณฑิตสาขาการบัญชีในความ ต้องการของสถานประกอบการในเขตจังหวัดมุกดาหาร ผลการศึกษาพบว่า คุณลักษณะบัณฑิตสาขาการบัญชีตาม ความต้องการของสถานประกอบการคือทักษะทางวิชาชีพ ทั้ง 5 ด้าน อยู่ในระดับมากเรียงตามลำดับดังนี้ 1) ด้าน ทักษะการบริหารองค์กรและการจัดการธุรกิจ 2) ด้านทักษะ วิชาการเชิงปฏิบัติและหน้าที่งาน 3) ด้านทักษะทางปัญญา 4) ด้านทักษะทางคุณลักษณะเฉพาะบุคคล 5) ทักษะการ ปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและการสื่อสาร

คุณสมบัติด้านความรู้ด้านเทคโนโลยีดิจิทัล พบ ว่าอยู่ในระดับมาก แสดงว่าสถานประกอบการเห็นความ สำคัญของการยื่นแบบรายการภาษีผ่านทางอินเทอร์เน็ต เนื่องจากกรมสรรพากรได้มีการพัฒนาระบบเพื่อให้ผู้เสีย ภาษีสามารถดำเนินการผ่านช่องทางทางอิเล็กทรอนิกส์ อย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่การป้อนข้อมูลที่ต้องกรอกในแบบ แสดงรายการที่ได้รับอนุญาตให้ยื่นผ่านทางอินเทอร์เน็ต ซึ่งเป็นการอำนวยความสะดวกให้สถานประกอบการ ทั้ง ในด้านการประหยัดเวลา และค่าใช้จ่ายในการเดินทาง ซึ่ง สอดคล้องกับแนวคิด ของกรมสรรพากร สำนักวิชาการแผน ภาษี (2559) และอนุชิต ศิริขันธ์กร (2562) ได้ให้ความรู้ แง่คิด และเล็งเห็นความสำคัญด้าน ระบบการยื่นเอกสาร ผ่านทางอิเล็กทรอนิกส์ (E-filing) ส่วนพิมรักษ์ พรหมปา ริด (2559) และสำนักงานปลัดกระทรวงการคลัง (2561) มี แนวทางในการพัฒนาและส่งเสริมอุตสาหกรรมเทคโนโลยี ทางการเงิน (Fintech Technology) และธิดา แซ่ซัน และ ทศนีย์ หมอสอน (2559) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การรู้ดิจิทัล นิยาม องค์ประกอบ และสถานการณ์ในปัจจุบัน และพร ชนิตร ลินราช (2560) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ทักษะการรู้ ดิจิทัลเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ ทั้งหมดนี้ได้ให้ความ สำคัญเกี่ยวกับ ทักษะความเข้าใจและใช้เทคโนโลยีดิจิทัล

คุณสมบัติด้านทักษะด้านภาษา พบว่าอยู่ในระดับ มาก สะท้อนให้เห็นว่าประเทศไทยจำเป็นต้องมีการติดต่อ สื่อสารกับชาวต่างชาติ โดยเฉพาะสถานประกอบการที่มี ชาวต่างชาติถือหุ้น ไม่ว่าจะเป็นการติดต่อด้านการค้า หรือการลงทุน นักบัญชีในปัจจุบันมีบทบาทสำคัญในการ

ติดต่อสื่อสารให้มีความรู้ความเข้าใจในข้อมูลทางบัญชีรวม ทั้งเป็นคู่คิดคู่กับผู้บริหาร ดังนั้นนักบัญชีจึงมีความตื่นตัว ในการพัฒนาทักษะด้านภาษาต่างประเทศ ซึ่งสอดคล้อง กับ ขนิษฐา นิลรัตนานนท์ (2559) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัย ที่มีผลต่อความพร้อมของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีไทย เพื่อ รองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ผลการศึกษาพบว่า ความพร้อมด้านวิชาชีพบัญชี มีความพร้อมในระดับมาก ได้แก่ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านภาษา ด้านกฎหมาย ด้านวิชาชีพ

สรุปลำดับความต้องการคุณสมบัติของนักบัญชีที่ พึงประสงค์ของผู้ประกอบการในนิคมอุตสาหกรรม บางชั้น จังหวัดกรุงเทพมหานคร และนิคมอุตสาหกรรมบางปู จังหวัด สมุทรปราการ มีความต้องการดังนี้ ทักษะทางวิชาชีพมี ความต้องการสูงสุดโดยเฉพาะ ทักษะทางลักษณะเฉพาะ บุคคล ในด้านความรับผิดชอบในหน้าที่ สามารถจัดการ ตนเองได้ อยู่ในระดับมากที่สุด ลำดับรองลงมาคือ ความ รู้ทางวิชาชีพบัญชี โดยเฉพาะในส่วนของ การบัญชีการเงิน และวิชาที่เกี่ยวข้อง ในด้านจริยธรรมทางวิชาชีพ ลำดับ ที่สามคือ ความรู้ด้านเทคโนโลยีดิจิทัลในส่วนของ ระบบ การยื่นเอกสารผ่านอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Filing) ใน ด้าน ระบบการชำระภาษีผ่านอินเทอร์เน็ต ลำดับสุดท้าย คือ ทักษะด้านภาษาในส่วนของ ภาษาอังกฤษและภาษา อื่น ในด้านการอ่านภาษาต่างประเทศ

ข้อเสนอแนะ

1. ผลการวิจัยสามารถนำไปพัฒนาหลักสูตรการ เรียนการสอนด้านความรู้ด้านเทคโนโลยีดิจิทัลให้มีเนื้อหา ที่ทันสมัยให้สอดคล้องกับยุคปัจจุบันตรงกับความต้องการ ของสถานประกอบการ
2. ผลการวิจัยสามารถนำไปใช้ในการพัฒนาขีด ความสามารถของนักบัญชี ในเรื่องของคุณสมบัติของนัก บัญชีที่พึงประสงค์ ในด้านของ ความรู้ทางวิชาชีพบัญชี ทักษะทางวิชาชีพ ความรู้ด้านเทคโนโลยีดิจิทัล และทักษะ ด้านภาษา เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของสถาน ประกอบการ
3. ผลการวิจัยสามารถนำไปใช้กับหน่วยงานต่าง ๆที่มีความสนใจ เกี่ยวกับคุณสมบัตินักบัญชีที่พึงประสงค์ โดยนำไปพัฒนาต่อยอดได้

References

- Federation of Accounting Professions In the royal patronage (2014). *International education standard for entrepreneurs accounting profession*
- Federation of Accounting Professions In the royal patronage (2018). *Regulations of the federation of accounting professions on the ethics of the people accounting profession*
- Industrial Estate Authority of Thailand. (2018). *List of industrial estates of Thailand*
- Kittiwutkrai, M., & Chaisavaneeyakon, M. (2016). Characteristics of graduates in accounting in needs of establishments in Mukdahan province. *Journal of research and development valai alongkorn in the Royal Patronage*, 12(1), 1-35
- Leenarat, P. (2017). Digital literacy skills to improve learning quality. *Journal of Chiang Mai University Library*, 61(2), 77-81
- Ministry of Education. (2019). *Bachelor's degree qualification standard accounting branch in terms of features of desirable graduates and learning standards*
- Nilattananon, K. (2016). Factors affecting the readiness of Thai accounting professionals to support Asean Economic Community. *Journal of accounting professions*, 12(33), 27-31.
- Office of the Permanent Secretary for Finance (2018). *Guidelines for the development and promotion of the financial technology industry. (Financial Technology: Fintech)*. Bangkok: Fiscal Information Group
- Office of Digital Economy Promotion (2015). *Digital economy*. Bangkok: Office of the Economic Development Board. and the National Society
- Phromparit, P. (2016). *Financial technology in the digital age*. Bangkok: Stock Exchange of Thailand
- Sasun, T., & Morson, T. (2016). Digital literacy, definition of current elements and situations. *Journal Information science*, 34(4), 118-125.
- Siriratchanikorn, A. (2019). *Electronic payment system*. Bank of Thailand System Policy Department Payment.
- The Revenue Department. (2016). *Implementation of the national e-payment strategic plan*. Bangkok: Bureau of Tax Planning.

Effects of Instructional Process Using Cooperative Language Learning (CLL) on Fluency Development of Sixth-Grade Students' Oral Communication Skills

ผลของกระบวนการสอนโดยใช้การเรียนรู้ภาษาแบบร่วมมือที่มีต่อการพัฒนาความคล่องในการสื่อสารภาษาอังกฤษด้วยปากเปล่าของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่หก

Phonsuda Phrueksa¹ and Ra-shane Meesri¹

พรสุดา พฤกษา¹ และ ราเชน มีศรี¹

¹Teaching English as a Foreign Language (International Program), Faculty of Education, Chulalongkorn University

¹การสอนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศ (หลักสูตรนานาชาติ), คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Received: November 18, 2019

Revised: December 18, 2019

Accepted: December 20, 2019

Abstract

The purposes of this research were as follows: (1) to study the effects of the instructional process using Cooperative Language Learning (CLL) on fluency development of sixth-grade students' oral communication skills and (2) to investigate their opinions towards the instructional process. The participants were 35 sixth-grade students studying in a private school in Chon Buri Province in the academic year 2019. The quantitative and qualitative data were collected in 15 periods experiment. The research instruments were lesson plans integrating the Cooperative Language Learning approach, oral fluency scoring rubric, questionnaire and self-evaluation form and semi-structured interview. Statistics employed for quantitative data analysis were the percentage, mean standard deviation, t-test. The qualitative data were analyzed with content analysis. The finding revealed that the post-learning achievement instructional process using Cooperative Language Learning on fluency development of students' oral communication skills was significantly higher than pre-learning at the .05 level; and (2) students had positive opinions towards learning English through the Cooperative Language Learning approach.

Keywords: English Instructional Process, Cooperative Language Learning, English oral communication fluency, Oral communication

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีจุดประสงค์เพื่อศึกษาผลของกระบวนการสอนโดยใช้การเรียนรู้ภาษาแบบร่วมมือที่มีต่อการพัฒนาความคล่องในการสื่อสารภาษาอังกฤษด้วยปากเปล่าของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่หก และศึกษาความเห็นของนักเรียนที่มีต่อกระบวนการสอนดังกล่าว กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ศึกษาในปีการศึกษา

2562 ภาคเรียนที่ 1 ในโรงเรียนเอกชนแห่งหนึ่งในจังหวัดชลบุรี จำนวน 35 คน งานวิจัยนี้ได้เก็บข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพภายใน 15 ชั่วโมง โดยใช้เครื่องมือการวิจัยประกอบด้วย แผนการสอนโดยใช้การเรียนรู้ภาษาแบบร่วมมือ, เกณฑ์การให้คะแนน, แบบประเมินตนเอง, แบบสอบถาม และการสัมภาษณ์ การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า (1) ผลสัมฤทธิ์ของคะแนนหลังการเรียนรู้ ผลของกระบวนการเรียนรู้โดยใช้การเรียนรู้ภาษาแบบร่วมมือ ที่มีต่อการพัฒนาความคล่องในการสื่อสารภาษาอังกฤษด้วยปากเปล่าของนักเรียนเพิ่มขึ้นก่อนการเรียนรู้โดยใช้การเรียนรู้ภาษาแบบร่วมมือ แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 และ (2) นักเรียนมีความคิดเห็นทางบวกต่อการเรียนการสอนโดยใช้การเรียนรู้ภาษาแบบร่วมมือ

คำสำคัญ: การบวนการสอนภาษาอังกฤษ, การเรียนรู้ภาษาแบบร่วมมือ, ความคล่องในการสื่อสารภาษาอังกฤษด้วยปากเปล่า, การสื่อสารภาษาด้วยปากเปล่า

Introduction

In Thailand, English plays the major roles in society, and English is a compulsory course in basic core curriculum of Thailand (Foley, 2005). According to the Ministry of Education of Thailand, sixth-grade Thai students are expected to reach A1 level in Common European Framework of Reference for Languages (CEFR) meaning that they can understand and use familiar everyday expressions and very basic phrases aimed at the satisfaction of needs of a concrete types. Moreover, the ministry of education provides the national standardize test (ONET: Ordinary National Educational Test) to evaluate the academic achievement of Thai students in grade 6, 9 and 12. Unfortunately, in the academic year 2017, the average score of English subject of sixth-grade students throughout the nation was only 36.14 out of 100 indicating the low language proficiency of Thai students (NIETS, 2017). Due to the extensive content in the curriculum, inadequate preparation students and teachers, classroom management and lack of integration of English to other learning areas and the limitations of the assessment system (Foley,

2005), the English instruction in Thailand could not meet the satisfaction or the standard set by the government. In addition, the exams focus more on reading and grammar, not writing and speaking which are more demanding in the real-life situations and the workplace (Wiriyachitra, 2002).

In every skill, speaking is difficult for Thai students (Khamkhien, 2010). Nualsri (2012) also reported that students got nervous and worried when they spoke with the foreigners or made mistakes in front of their peers. In line with Koçak (2010) that second language anxiety has a negative effect on the oral performance of speakers of English as a second language.

Objectives

The objectives of this study were 1) to investigate the effects of the instructional process using Cooperative Language Learning (CLL) to develop English oral communication skills of sixth-grade students' fluency and 2) to examine the sixth-grade students' opinions toward the instructional process using Cooperative Language Learning (CLL) to develop their English oral

communication skills' fluency.

Literature Review

1. Cooperative Learning

Cooperative Learning is a specific kind of collaborative learning. In Cooperative learning, students work together in a small group on a structured activity. They are individually accountable for their work and the work of the group which is also assessed. Cooperative group work face-to-face and learn to work as a team. Cooperative learning is defined as students working together to attain group goals that cannot be obtained by working alone or competitively." (Adams, 2013 as cited from Johnson et al., 1986). In other word, "cooperation is working together to accomplish shared goals" (Johnson, Johnson & Smith, 2014 as cited from Johnson & Johnson, 1989,1999; Johnson) According to Johnson, Johnson and Holubec (2013), there are five basic elements of cooperative learning; 1.) Positive Interdependence, 2.) Face-to-Face Promotive Interaction, 3.) Individual Accountability, 4.) Social Skills, 5.) Group Processing. Hence, the Cooperative Language Learning (CLL) approach was integrated in the instructional process in this study based on the key elements of the Cooperative Language Learning (CLL). The two techniques of Cooperative Language Learning (CLL); think-pair-share (students think on their own and share their idea with their pairs and then to the whole class) and Round Robin presentation (students present the information in a small group and the audiences rotate to the next group for the presenters to speak more than one rounds), were applied in the instructional process using CLL as it is proved that these two techniques can promote students' fluency development of oral communication skills (Usman, 2015; Raba, 2017;

Aristy et al., 2019; Nation, 1989).

2. Oral Communication Skills

According Dougherty (2018), the process of oral communication practice has strong interdependent of three components; speaking, listening and pronunciation, hence teacher must provide enough time for students to practice speaking and listening in the classrooms. According to Alam and Uddin (2013), the keys factors that enhance language learners' oral communication skills are opportunities to practice, teaching strategies and peer or self-correction. The teaching steps include the presentation, practice and production. The oral communication skills were the terminal objectives of the instructional process using CLL in this study.

3. Fluency Development

Rehearsal and repetition are the keys for successful oral communication skills fluency, as familiarity with language increases through repetition, fluency also improves (Rossiter et al., 2010 as cited in Bygate, 2001; Gatbonton & Segalowitz, 2005). In addition, less anxiety and supportive environment and enjoyable teaching strategies could encourage students to speak confidently and fluently (Tanner & Chapman, 2012). Consequently, the instructional process using CLL (think-pair-share, Round Robin Presentation techniques) could develop students' oral communication fluency.

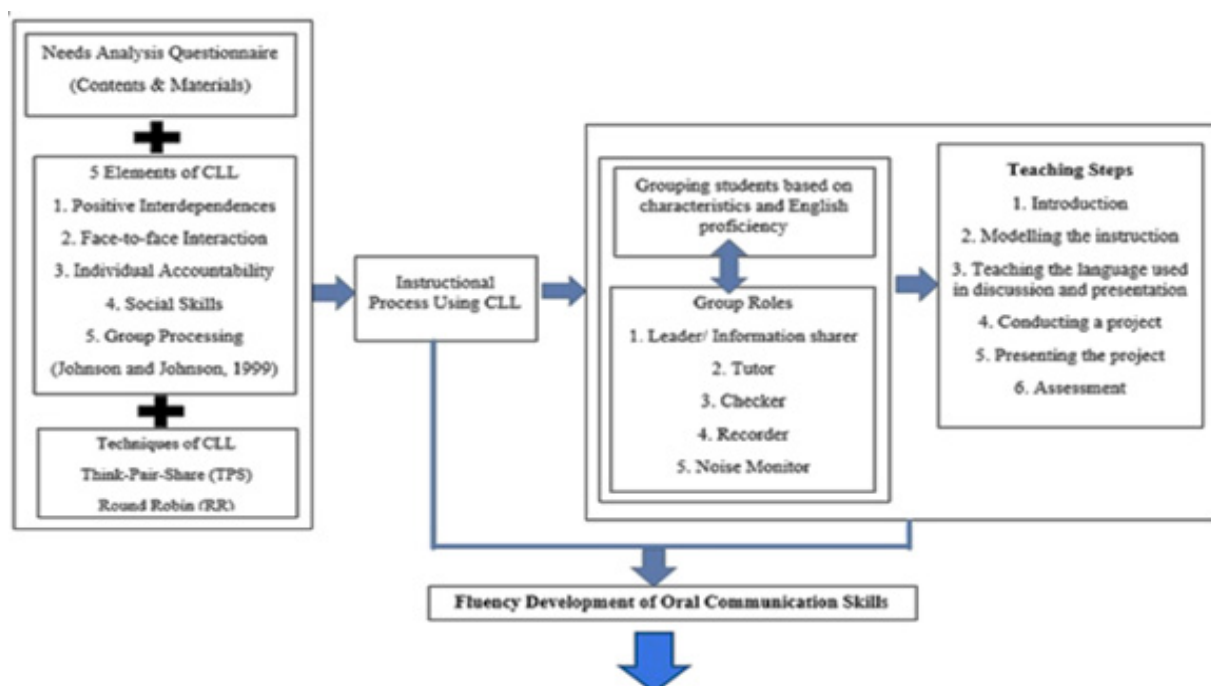
4. Related Studies

Recent studies on Cooperative Language Learning (CLL) revealed that Cooperative Language Learning has positive effects on speaking skills and attitudes towards learning English (Al-Tamini, 2014). Moreover, Cooperative Language Learning plays crucial roles in enhancing EFL learners' students' oral communication skills (Ahmed

& Bedri, 2017). In an investigation of the effectiveness of cooperative learning strategy through English village for teaching speaking skill, it is found that Cooperative Learning has positive effects on speaking skills (Hengki et al., 2017). In a nutshell, Cooperative Language Learning has positive effects on oral communication skills. Using Cooperative Language Learning (CLL) techniques to teach enhances and improves students' speaking

ability (Aristy et al., 2019; Tirtanawati, 2016), likewise Think-Pair-Share Cooperative Language Learning (CLL) technique also improves students' oral communication skills in EFL classrooms (Raba, 2017) and improves speaking ability (Usman, 2015). Furthermore, it has been proved that pair and small group interactions has positive effects on oral tasks (Lasito and Storch, 2013).

Conceptual Framework

A research to investigate the effects of the instructional process using Cooperative Language Learning (CLL) on fluency development of sixth-grade students' oral communication skills

Figure 1 Framework of the research study of the effects of Cooperative language Learning (CLL) on fluency development of sixth-grade students' oral communication skills

Methodology

The study was one-group pretest and posttest experimental research design implementing quantitative and qualitative methods. The study was carried out for 15 periods in the first semester of the academic year 2019. The study is divided into two phases; development of the instructional process and implementation of the instructional process.

The quantitative data was collected using pretest and posttest oral presentation and the questionnaire. The qualitative data was collected through semi-structured interview investigating students' attitudes towards the instructional process.

Population and Sample

There are 35 sixth-grade students who enrolled in semester 1, the academic year 2019 participated in the experiment using purposive sample.

Research Tools

The research instruments of this research were pretest and posttest oral presentations using rubric scoring with focus on speaking fluency (Pearson, 2005), the instructional process using CLL, questionnaire and self-assessment form. The steps of designing the research tools include the following: Phase I - The preparation of the oral communication instruction using Cooperative Language Learning, think-pair-share and Round Robin presentation techniques

The first step was to study the core curriculum of the foreign language strand. Then the concepts related to oral communication ability. Needs analysis was conducted before preparing the instruments to investigate the contents students interested in and what sources of information they like to use. Next, the scope and sequence of the course was done to plan the course. After that, the lesson plans were conducted. The pilot study was done with other group of 35 sixth-grade students before the experiment and the lesson plans were verified to check the effectiveness by the experts who were the head of Foreign Language Department of Maryvit Affiliated Schools and a university lecturer at Faculty of Education, Burapha University . Lastly, the instruments were revised according to the results of the pilot study

and the suggestions from the experts. Phase II – the implementation of the instruction using Cooperative Language Learning, think-pair-share and Round Robin presentation techniques

In the pretest of the oral communication ability, students were tested individually with the researcher and three foreign teachers who were taking the role of examiners. After taking the pretest, the lesson plans were implemented. The posttest of the oral communication ability was tested by the same examiners using the same scoring rubric which was designed with 4 rating scales showing the demonstrated competence (4 = the highest).

After the instruction, the questionnaire and semi-structured interview which were revised based on the suggestions of the advisor were used to investigate students' attitudes towards the course and assess themselves on oral communication improvement.

Data Collection

The researcher collected the questionnaire from sixth-grade students in a private school in Chon Buri, Thailand. The researchers made the interview with 35 samplings who participating in the study and 1 teacher who was the class advisor of the students.

Statistical Analysis

Statistic employed for data analysis were mean, standard deviation and t-test as shown in Table 1.

Table 1*Descriptive statistics of students' English Oral communication ability test scores*

	Mean	SD	t	p
pre	1.8	0.75	-4.932	
post	2.25	0.98		.000*

*P<.05 n=35

As shown in Table 1, the maximum score of the test were 4 points. There is the difference between the English oral communication pretest and posttest at 0.00 level ($P<.05$). From table 1, the posttest total mean score, 2.25, is higher than that of the pretest, 1.8. The difference between the total mean scores of the pretest and the posttest is -0.45. In addition, the standard deviation of the posttest, 0.98, is bigger than that of the pretest, 0.75. These findings indicate that there were significant differences between the pretest and posttest mean scores at a significant

level ($p<.05$). In other words, students received the better scores in the posttest as they had better oral communication skills.

In conclusion, the posttest scores of oral communication ability test were significantly higher than the pretest. Therefore, the first hypothesis in this study was accepted.

The second research question concerned students' opinions towards learning through Cooperative Language Learning (think-pare-share and Round Robin presentation) instruction. The responses are summarized in the following table.

Table 2*The questionnaire Interpretation*

Statement	M	SD	Meaning
Part 1 Group work			
I like working in groups or in pairs rather than working alone.	3.4	.81	Agree
I like to have specific role in my group.	3.3	.68	Agree
I am proud of myself that I can help my group finish the task.	3.6	.54	Agree
I can ask my groupmates who do not help to do something.	2.8	.87	Agree
I think working in groups make me understand the lesson better.	3.5	.65	Agree
I feel comfortable when I work in groups.	3.5	.61	Agree
Part 2 Teaching Strategies			
Thinking together helps me understand the lesson more.	3.4	.69	Agree
I can share my opinions in my group well.	3.0	.65	Agree
I am proud of myself that I can share my opinion in my groups.	3.4	.65	Agree
I am willing to speak more when I talk in a small group.	3.5	.56	Agree

I feel more comfortable when I present my poster for small group of people than for the whole class.	3.4	.73	Agree
I think I speak better when I give many rounds of presentation.	3.4	.74	Agree
I can answer questions when I give presentation well.	3.0	.76	Agree

Part 3 English Skills Development

I can speak English better.	3.4	.77	Agree
I can understand when my friends talk to me in English.	3.2	.71	Agree
I can give my opinion in English when I discuss in groups.	3.2	.68	Agree
I can ask my friends for clarification when I don't understand what they say.	3.2	.83	Agree
I can explain what my friends ask me to make them understand what I mean.	3.2	.85	Agree

In part I, pair work and group work, the students agreed that working in pairs or groups is better than working alone in terms of understanding the lessons and feeling more comfortable.

In part II, talking about teaching strategies, they agreed that discussing the idea in small groups made them more willing to speak and have more opportunity to speak.

In part III, talking about the student's improvement in oral communication ability, the students agreed that they have been improved after participating in the instruction using Cooperative Language Learning (think-pair-share and Round Robin presentation) as they could express their ideas, give the presentation, ask and answer questions during the presentation.

In line with the semi-structured interview, students have positive attitudes towards learning and they feel more confident communicating in English as they can answer questions orally in English when they had an interview. For example, a student reported that he had a lot of fun learning in this course as he could work with his friends. A student also reported the goodness of CLL that Studying in this course helped them practiced working in groups and being a group

leader helped him learned how to solve the problems that occurred during the group work. In addition, a student reported that Studying in this course made him more confident to speak as he thought he could speak better than before. Many rounds of presenting the posters helped him become more confident to speak.

Result

The results were divided into two parts which included the effects of the instructional process using Cooperative Language Learning (think-pair-share and Round Robin presentation strategies) on fluency development of sixth-grade students' oral communication skills and students' opinions towards the instructional process using Cooperative Language Learning (think-pair-share and Round Robin presentation strategies).

The effects of the instructional process using Cooperative Language Learning

Students' pre and posttest scores are significantly different meaning that the instructional process using Cooperative Language Learning (CLL) had positive effects on students' English oral communication skills. Moreover, the result from the questionnaire and semi-structured

interview investigating students' attitudes towards the course revealed that students had positive attitudes and believed they themselves perform better after the course.

Discussion

The purposes of this study were to investigate the effects of the instructional process using Cooperative Language Learning (CLL) to develop English oral communication skills of sixth-grade students' fluency and examine the sixth-grade students' opinions toward the instructional process. The results were discussed into two aspects which are the fluency of oral communication ability and students' opinion towards the instruction.

The Fluency of Oral Communication Ability

One of the hypotheses investigated that after learning through the Cooperative Language Learning (think-pair-share and Round Robin Presentation) instruction, the posttest score of fluency of English oral communication ability was higher than the pretest at the 0.05 significant level. After learning through the Cooperative Language Learning (think-pair-share and Round Robin Presentation) instruction, the finding showed that the posttest mean scores were significantly higher than the pretest mean scores. It meant that the Cooperative Language Learning (think-pair-share and Round Robin Presentation) instruction could enhance students' fluency on oral communication ability as showing in the increased number of the posttest scores after the implementation of the instructional process using CLL in table 1. Consequently, findings showed that students had the improvement of oral communication ability and got advantages from the instruction using Cooperative Language

Learning, think-pair-share and Round Robin Presentation techniques.

Students' Opinion toward the Instruction

The other hypothesis proposed that students would have positive opinions towards learning through the oral communication instruction using Cooperative Language Learning, think-pair-share and Round Robin Presentation techniques. The survey of students' opinion was divided into two main parts which are the opinion towards the instruction using Cooperative Language Learning, think-pair-share and Round Robin Presentation techniques and the improvement of oral communication fluency.

According to the results, students like working cooperatively in pairs or groups better than working individually as working in groups helped reduce their anxiety and working in small groups made students more confident to speak or express their opinions. Moreover, having the specific roles in groups made them proud of themselves and enjoyed working with others as no one was left behind when doing the group work. Some students stated the problems occurring during working in groups; for example, one group member did not actively engaged, but the situation the group members fixed this situation by talking to that member who did not help that he/she could not give the presentation if he/she did not understand the content very well.

In summary, the results showed that the instruction using Cooperative Language Learning, think-pair-share and Round Robin Presentation techniques could enhance students' fluency on oral communication skills as suggested in Gömleksiz (2017), Dellicarpini (2009), Sugeng & Suryani (2018), Chikh & Hank (2016), Hsiung (2012), Jacob & Kimura (2013), Ghaith (2010), Alamri

(2018), Smith et al. (2005). Therefore, students had positive opinion towards the instruction using Cooperative Language Learning, think-pair

-share and Round Robin Presentation techniques. The motivation would help students enhance positive opinion.

References

- Adams, A. R. (2013). *Cooperative learning effects on the classroom*. Northern Michigan University, Michigan. MI.
- Ahmed, S. A. E., & Bedri, A. M. (2017). The role of cooperative learning in enhancing EFL learners students' oral communication skills. *International Journal of english language, literature and translation studies (IJELR)*, 4(1), 33-40.
- Alam, Q., & Bashir, U. A. (2013). Improving English oral communication skills of Pakistani public school's students. *International journal of English language teaching*, 1(2), 17-36.
- Alamri, H. R. (2018). The effects of using the jigsaw cooperative learning technique on Saudi EFL students' speaking skills. *Journal of education and practice*, 9(6), 65-77.
- Al-Tamimi, N. O. M., & Attamimi, R. A. (2014). Effectiveness of cooperative learning in enhancing speaking skills and attitudes towards learning English. *International Journal of Linguistics*, 6(4), 27
- Aristy, I., Hadiansyah, R., & Apsari, Y. (2019). Using three step-interview to improve student's speaking ability. *Project Professional Journal of english education*, 2(2), 175-180.
- Chan, K. L. (2016). *Power Language Index*. Which are the world's most influential languages.
- Chikh, A., & Hank, S. (2016). Towards a cooperative learning approach using intelligence based learners grouping. *Computer applications and engineering education*, 24(4), 639-650.
- Dellicarpini, M. (2009). Enhancing cooperative learning in TESOL teacher education. *ELT Journal*, 63(1), 42-50. doi:10.1093/elt/ccn016
- Dougherty, E. (2018). Teaching Speaking to Grade School and Elementary Students. *The TESOL encyclopedia of english language Teaching*, 1-7.
- Education, P. (2005). *Speaking Rubrics for fluency Activities Pearson Loagman*. Retrieved from <http://www.pearsonlongman.com/ae/worldview/wvvideospeakingrubric.pdf> accesado el, 7, 10-12.
- Foley, J. A. (2005). English in Thailand. *RELC journal*, 36(2), 223-234. doi:10.1177/0033688205055578
- Gatbonton, E., & Segalowitz, N. (2005). Rethinking communicative language teaching: A focus on access to fluency. *Canadian modern language review*, 61(3), 325-353.
- Ghaith, G. (2010). Effects of the learning together model of cooperative learning on English as a foreign language reading achievement, academic Self- Esteem, and Feeling of School Alienation. *Bilingual research journal*, 27(3), 451-474.
- Gömleksiz, M. N. (2007). Effectiveness of cooperative learning (jigsaw II) method in teaching English as a foreign language to engineering students (Case of Firat University, Turkey). *European*

- Journal of engineering education*, 32(5), 612-625.
- Hengki, H., Jabu, B., & Salija, K. (2017). The effectiveness of cooperative learning strategy through english village for teaching speaking skill. *Journal of language teaching and research*, 8(2), 306-312.
- Hsiung, C. (2012). The Effectiveness of Cooperative Learning. *Journal of engineering education*, 101(1), 119-137.
- Jacobs, G. (2003). Combining dictogloss and cooperative learning to promoting language learning. *The reading matrix*, 3(1), 1-15.
- Jacobs, G. M., & Kimura, H. (2013). Encouraging second language use in cooperative learning groups. *Beyond words*, 1(1), 23-36.
- Johnson, D. W., Johnson, R. T., & Smith, K. A. (2014). Cooperative learning: Improving University instruction by basing practice on validated theory. *Journal on excellence in University teaching*, 25(4), 1-26.
- Johnson, D. W., Johnson, R. T., & Holubec, E. J. (2013). *Cooperation in the classroom* (9th ed.). Edina, MN: Interaction Book Company.
- Koçak, M. (2010). A novice teacher's action research on EFL learners' speaking anxiety. *Procedia-social and behavioral sciences*, 3, 138-143.
- Khamkhien, A. (2010). Thai Learners' English pronunciation competence: Lesson Learned from Word Stress Assignment. *Journal of language teaching and research*, 1(6), 757-764 doi:10.4304/jltr.1.6.
- Lasito, & Storch, N. (2013). Comparing pair and small group interactions on oral tasks. *RELC Journal*, 44(3), 361-375.
- Nualsri, K. (2012). *The problems with the English listening and speaking of students studying at a private vocational school*. Bangkok: Srinakarinwirot University. (in Thai)
- Prapphal, K. (2003). English proficiency of Thai learners and directions of English teaching and learning in Thailand. *Journal of studies in the english language*, 1, 1-6.
- Raba, A. A. A. (2017). The influence of think-pair-share (TPS) on improving students' oral communication skills in EFL classrooms. *Creative education*, 8(1), 12.
- Rossiter, M. J., Derwing, T. M., Manimtim, L. G., & Thomson, R. I. (2010). Oral fluency: The neglected component in the communicative language classroom. *Canadian modern language review*, 66(4), 583-606.
- Smith, K. A., Sheppard, S. D., Johnson, D. W., & Johnson, R. T. (2005). Pedagogies of engagement: classroom-based practices. *Journal of engineering education*, 94(1), 87-101. doi:10.1002/j.2168-9830.2005.tb00831.x
- Sugeng, B., & Suryani, A. W. (2018). Presentation-based learning and peer evaluation to enhance active learning and self-confidence in financial management classroom. *Malaysian Journal of learning and instruction*, 15(1), 173-201.
- Tanner, P., & Chapman, J. (2012). Poster presentations speak for themselves. *Language Teacher*, 36(4), 15-20.

- Tirtanawati, M. (2016). Promoting students' speaking skill through three-step interview technique at non-English department students of Ikip Pagi Bojonegoro. *Journal edukasi*, 2(2), 157-170.
- The National Institute of Education Testing Service. (2017). *Summary of test result academic year 2017*. Retrieved from <https://www.niets.or.th/en/>
- Usman, A. H. (2015). Using the think-pair-share strategy to improve students' speaking ability at Stain Ternate. *Journal of education and practice*, 6(10), 37-45.
- Wiriyachitra, A. (2002). English language teaching and learning in Thailand in this decade. *Thai TESOL focus*, 15(1), 4-9.

แนวทางการพัฒนาการบริหารกิจกรรมนักศึกษา ด้านกิจกรรมส่งเสริม
ศิลปะและวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย
The Guidelines to Develop Student Affairs Administration in Art
and Cultural Promotion Activities, Eastern Asia University

ชวัลภา พรหมมาชุย

Chawanra Phrommasui

หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร

Master of Education, Silpakorn University

Received: November 28, 2019

Revised: March 3, 2020

Accepted: March 5, 2020

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบ (1) การบริหารกิจกรรมนักศึกษา ด้านกิจกรรมส่งเสริมศิลปะและวัฒนธรรมของมหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย (2) แนวทางการพัฒนาการบริหารกิจกรรมนักศึกษา ด้านกิจกรรมส่งเสริมศิลปะและวัฒนธรรมของมหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ คณะ สังกัดมหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย จำนวน 11 คณะ ผู้ให้ข้อมูลคณะละ 6 คน ประกอบด้วย ผู้บริหาร จำนวน 1 คน อาจารย์ จำนวน 1 คน เลขานุการ จำนวน 1 คน นักศึกษา จำนวน 3 คน รวมทั้งสิ้น 66 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารกิจกรรมนักศึกษา ด้านกิจกรรมส่งเสริมศิลปะและวัฒนธรรมมหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่ามัธยฐานเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1. การบริหารกิจกรรมนักศึกษา ด้านกิจกรรมส่งเสริมศิลปะและวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซียโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 2. แนวทางการพัฒนาการบริหารกิจกรรมนักศึกษา ด้านกิจกรรมส่งเสริมศิลปะและวัฒนธรรมของมหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย ได้แก่ 1.ด้านการวางแผน ควรกำหนดการประชุมเพื่อวางแผนก่อนจัดกิจกรรมด้านศิลปะและวัฒนธรรมทุกครั้ง 2. ด้านการปฏิบัติตามแผน ควรปรับปรุงระยะเวลาการจัดกิจกรรมด้านศิลปะและวัฒนธรรมให้เป็นตามแผนการจัดกิจกรรมที่กำหนดไว้ 3. ด้านการตรวจสอบและประเมินผล ควรมีการตรวจสอบและประเมินผลการจัดกิจกรรมด้านศิลปะและวัฒนธรรมในทุกกิจกรรม และ 4. ด้านการพัฒนาปรับปรุง ควรนำผลการประเมินมาปรับปรุงการดำเนินการกิจกรรมด้านศิลปะและวัฒนธรรมในปีถัดไป

คำสำคัญ: การบริหารกิจกรรมนักศึกษา, กิจกรรมส่งเสริมศิลปะและวัฒนธรรม, มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย

Abstract

The purposes of this research were to find (1) educational administration management on encouraging arts and cultures for Student Affairs in Eastern Asia University (2) the guidelines of Educational Administration for Students Affairs on encouraging arts and cultures for Student Affairs in Eastern Asia University Research Population Samples consisted of 11 faculties in Eastern Asia

University. There were 6 research informant from every faculty which were 1 executive, 1 instructor, 1 secretary and 3 students from each faculty. There were 66 research participants in total. Research instruments were questionnaires on Educational Administration for Student affairs on arts and cultures in Eastern Asia University. Frequency value, Percentage, Arithmetic Average, Standard Deviation, Content Analysis. The result found out 1. Educational Administration for Student affairs on arts and cultures in Eastern Asia University are in a great performance as a whole. 2. The Guidelines of Educational Administration for Students Affairs on encouraging arts and cultures are (1) plan: the Student Affairs should set the meeting goals and brief the strategies before every single Arts and Cultures Activities (2) do: the Student Affairs should adjust and manage the time and duration of the activities associated to the plan (3) check: the organization should inspect and evaluate the plan and project to set the course of the activities into the same direction and (4) act: the university should use the result from the evaluation to make progress on activities.

Keywords: Develop Student Affairs, Administration in Art and Cultural Promotion Activities, Eastern Asia University.

บทนำ

กระแสการเปลี่ยนแปลงของโลก สังคมยุคใหม่ ซึ่งเรียกว่า ยุคโลกาภิวัตน์ มีการติดต่อสื่อสารกันอย่างทั่วถึงและรวดเร็วในทั่วโลก การหลั่งไหลของวัฒนธรรมและวัตถุทั้งทางชาติตะวันตก ชาติตะวันออกมีอิทธิพลมากขึ้น ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงขึ้นในหลายภาคส่วน ประชากรทุกคนจึงควรเข้าใจ ปรับตัว และเตรียมตัวรับมือกับการเปลี่ยนแปลงของโลกและสังคมให้มากขึ้น ซึ่งสิ่งที่จะทำให้ประชากรในสังคมสามารถรับมือกับการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นต่อไปในอนาคตได้ การสร้างประชากรให้มีคุณภาพจึงเป็นสิ่งที่จำเป็นและสำคัญ

การศึกษาจึงเป็นส่วนสำคัญที่จะทำให้ประชากรมีคุณภาพ สามารถพัฒนาตนเองให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นในทุกยุค ทุกสมัย ประชากรทุกคนจึงต่างมีความคาดหวังที่จะได้รับการศึกษาในระดับที่สูงที่สุด คือการได้เข้ารับการศึกษาระดับอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยจึงเป็นอีกหนึ่งสถาบันในสังคมไทยที่ทุกคนต่างให้ความสนใจและต้องการจะเข้ามาศึกษาเล่าเรียนเพื่อหวังจะได้รับความรู้ มีความสามารถและนำความรู้ที่ได้รับไปพัฒนาประเทศชาติ สังคมให้ก้าวไกลต่อไป เมื่อทุกคนมีจุดมุ่งหมายได้รับการเรียนรู้ในระดับอุดมศึกษาเพื่อนำความรู้ไปใช้พัฒนา

ตนเอง การเรียนรู้ที่เกิดขึ้นจึงต้องเป็นการเรียนรู้ที่สามารถให้นักศึกษานำประโยชน์มาใช้ได้ในทุก ๆ ด้าน ซึ่งถ้าเป็นเช่นนั้นแล้วการเรียนรู้แต่เฉพาะในห้องเรียนคงไม่เพียงพอต่อการเรียนรู้ในปัจจุบันที่ก้าวเข้าสู่โลกในยุคโลกาภิวัตน์ที่นักศึกษาจะต้องได้รับการพัฒนาทั้งทางด้านวิชาการ และด้านการทำกิจกรรมทั้ง 5 ด้าน คือ กิจกรรมส่งเสริมคุณลักษณะบัณฑิต กิจกรรมกีฬา กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ กิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรมและจริยธรรม และกิจกรรมส่งเสริมศิลปะและวัฒนธรรม ดังนั้น สถาบันอุดมศึกษาจึงควรมุ่งเน้นสร้างกิจกรรมที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อเสริมสร้างให้เกิดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในตัว of นักศึกษา และมหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซียได้ตระหนักเห็นความสำคัญดังกล่าวข้างต้น จึงได้ดำเนินงานตามภารกิจของสถาบันอุดมศึกษาด้วยปรัชญา ปณิธาน ที่เน้นการผลิตบัณฑิตให้เป็นผู้มีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานและมีจริยธรรมในการดำรงชีวิตมีความสามารถในการใช้ศักยภาพที่มีอยู่ในการปรับตัวกับสภาวะการณ์และถึงพร้อมด้วยปัญญาอันเป็นสากล มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซียได้มีการส่งเสริมกิจกรรมนักศึกษาที่เป็นกิจกรรมเชิงบูรณาการที่ส่งเสริมให้นักศึกษาและบุคลากรได้ทำกิจกรรมในรูปแบบต่าง ๆ ร่วมกัน อาทิ

การจัดนิทรรศการแสดงผลงานของนักศึกษา การบรรยายพิเศษจากวิทยากรระดับชาติ การแข่งขันกีฬา การบำเพ็ญประโยชน์ การส่งเสริมอนุรักษ์ศิลปะและวัฒนธรรมให้มีความสอดคล้องกับปรัชญา ปณิธาน มหาวิทยาลัยและกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ

การจัดกิจกรรมร่วมกับการเรียนในมหาวิทยาลัยจึงเป็นสิ่งสำคัญและควรให้ความสนใจ การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ดังนั้นการจัดการศึกษานอกจากจะมุ่งเน้นให้มนุษย์มีการพัฒนาทางด้านความรู้แล้ว ยังต้องจัดการศึกษาให้พัฒนาในทุกด้านเพื่อความสมบูรณ์พร้อมทั้งร่างกายและจิตใจ การจัดกิจกรรมจึงเป็นสิ่งที่จะทำให้การพัฒนามนุษย์เป็นไปตามเป้าหมาย และในกระบวนการเรียนรู้ ต้องมุ่งปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รู้จักรักษาและส่งเสริมสิทธิ หน้าที่ เสรีภาพ เคารพกฎหมาย ความเสมอภาค และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย รู้จักรักษาผลประโยชน์ส่วนรวมและของประเทศชาติ รวมทั้งส่งเสริมศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรมของชาติ การกีฬา ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และความรู้อันเป็นสากล ตลอดจนอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม มีความสามารถในการประกอบอาชีพ รู้จักพึ่งตนเอง มีความริเริ่มสร้างสรรค์ใฝ่รู้และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง การปลูกฝังจิตสำนึกที่ดีได้นั้น ก็ต้องเริ่มจากการปลูกฝังให้เข้าใจและเห็นถึงความสำคัญทางศิลปะและวัฒนธรรม เพราะศิลปะและวัฒนธรรมคือสิ่งที่จะทำให้คนเราไม่ลืมหูลืมตาและเข้าใจการดำรงชีวิตของสังคมอย่างแท้จริง เป็นเอกลักษณ์ของประเทศที่แสดงให้เห็นถึงความเจริญงอกงามของคนในชาติโดยเฉพาะอย่างยิ่งในความเป็นมนุษย์ที่มีจิตใจงามรักสงบดำรงยึดมั่นในศีลธรรม มีความคิดสร้างสรรค์ที่แสดงออกอย่างมีระเบียบแบบแผนที่ทำให้เกิดความภูมิใจและสามารถพึ่งตนเองได้ เป็นที่พึ่งแก่ผู้อื่นได้นำไปสู่สันติสุข สันติธรรมในการดำเนินชีวิต

ดังนั้น กิจกรรมนักศึกษาในด้านส่งเสริมศิลปะและวัฒนธรรมจึงเป็นกิจกรรมแห่งการเรียนรู้และเข้าใจชีวิต มีความสำคัญและน่าสนใจในการศึกษาเพื่อนำมาซึ่งการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีต่อไป

ปัญหาของการวิจัย

มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย ได้กำหนดให้มีการจัดกิจกรรมนักศึกษาซึ่งเป็นอีกภาระหนึ่งที่มีความสำคัญอันจะช่วยพัฒนานักศึกษานอกเหนือจากการจัดการศึกษาในชั้นเรียน การจัดการศึกษาในชั้นเรียนเพียงอย่างเดียวไม่สามารถช่วยสร้างให้นักศึกษาเป็นบัณฑิตที่สมบูรณ์ได้ สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาได้กำหนดกรอบการจัดกิจกรรมนักศึกษาที่ทุกมหาวิทยาลัยพึงปฏิบัติ รวมถึงมหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซียที่ได้มีการกำหนดกิจกรรมนักศึกษาไว้ 5 ด้านตามคู่มือการประกันคุณภาพการศึกษามหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย พ.ศ.2559 ดังนี้ 1) ด้านวิชาการ ที่ส่งเสริมคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ 2) ด้านกีฬาและการส่งเสริมสุขภาพ 3) ด้านบำเพ็ญประโยชน์และรักษาสีน้ำจืด 4) ด้านเสริมสร้างคุณธรรมและจริยธรรม 5) ด้านส่งเสริมศิลปะและวัฒนธรรม โดยเฉพาะกิจกรรมด้านส่งเสริมศิลปะและวัฒนธรรมเป็นหนึ่งในองค์ประกอบหลักด้านกิจกรรมที่จะทำให้ นักศึกษาสำนึกถึงและภูมิใจในวัฒนธรรมไทยและเลือกบริโภควัฒนธรรมอื่น ๆ ได้อย่างถูกต้อง ในการจัดกิจกรรมส่งเสริมศิลปะและวัฒนธรรมของมหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซียนั้น แต่ละคณะจะเป็นผู้ดูแลรับผิดชอบและจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่องเป็นประจำทุกปี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมให้นักศึกษาได้เข้าใจถึงศาสตร์วิชา อารมณ์ศิลปะและวัฒนธรรมของประเทศชาติและบูรณาการกิจกรรมกับรายวิชาต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีกิจกรรมด้านศิลปะและวัฒนธรรม ได้แก่ พิธีไหว้ครูคณะและมหาวิทยาลัย พิธีประดับปีกเครื่องหมายการบิน พิธีประดับปิ่นอินทนิลชั้นปี พิธีตักน้ำประจักษ์ศักดิ์สิทธิ์และประดับเข็ม Rx พิธีน้อมรำลึกพระคุณครูและติดเข็มชั้นปี กิจกรรมศาสนสัมพันธ์ สาขามุสลิม กิจกรรมชมรมดนตรีไทย กิจกรรมขับร้องเพลงประสานเสียง East Wind กิจกรรมวัฒนธรรมล้านนา กิจกรรมชมรม English Club โครงการถวายเทียนพรรษา เป็นต้น ซึ่งในปัจจุบันการจัดกิจกรรมในแต่ละปีนั้น มหาวิทยาลัยมีปัญหาในการดำเนินกิจกรรมด้านศิลปะและวัฒนธรรมในหลาย ๆ ด้าน ทั้งในด้านการวางแผน ที่ไม่ได้กำหนดการประชุมก่อนจัดกิจกรรมด้านศิลปะและวัฒนธรรมในทุกครั้ง ไม่มีการวางแผนเพื่อพัฒนาสถานที่จัดกิจกรรมด้านศิลปะและวัฒนธรรมให้มีความพร้อมและสะดวกในการปฏิบัติกิจกรรม ด้านอุปกรณ์ในการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ไม่รองรับการจัดกิจกรรมเท่า

ที่ควรเพราะมีข้อจำกัดในเรื่องของการเบิกจ่ายอุปกรณ์ จึงทำให้มหาวิทยาลัยมีปัญหาในการจัดการ การบริหาร กิจกรรมนักศึกษา ด้านส่งเสริมศิลปะและวัฒนธรรมพอสมควร การจัดสรรงบประมาณยังไม่เพียงพอต่อการจัดทำกิจกรรมด้านศิลปะและวัฒนธรรมของภาควิชา คณะ และมหาวิทยาลัย ในแต่ละกิจกรรมจะต้องใช้งบประมาณเพื่อดำเนินการจัดกิจกรรมขึ้น งบประมาณจึงเป็นปัจจัยสำคัญในการสนับสนุนให้กิจกรรมสามารถเกิดขึ้นได้อย่างเต็มกำลัง ด้านการปฏิบัติตามแผน ไม่มีการปรับปรุงระยะเวลาการจัดกิจกรรมด้านศิลปะและวัฒนธรรมให้เป็นตามแผน อาจารย์ บุคลากรและนักศึกษาไม่มีความสนใจที่จะเข้าร่วมกิจกรรม ดังจะสามารถสังเกตได้จากอาจารย์ บุคลากรและนักศึกษาที่เข้าร่วมกิจกรรมมีจำนวนน้อยกว่าเป้าหมายที่คาดหวังไว้ การมีบทบาทและการมีส่วนร่วมในภาระงานของอาจารย์ บุคลากรและนักศึกษาที่มีความเกี่ยวข้องต่อกิจกรรมนั้นๆ ยังไม่มีความชัดเจนในด้านการวางแผนและการปฏิบัติงานมากพอจึงทำให้เมื่อปฏิบัติงานกิจกรรมเกิดปัญหาในการจัดการภาระหน้าที่ความรับผิดชอบของแต่ละบุคคล ด้านการตรวจสอบและประเมินผล ไม่มีการตรวจสอบและประเมินผลการจัดกิจกรรมด้านศิลปะและวัฒนธรรมตามตัวชี้วัดที่กำหนดไว้ และด้านการพัฒนาปรับปรุง ไม่มีการนำผลการประเมินมาปรับปรุงการดำเนินการจัดกิจกรรมด้านศิลปะและวัฒนธรรมในปีถัดไป อีกทั้งมหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซียยังไม่เคยมีการประเมินการบริหารและการประกันคุณภาพของกิจกรรมส่งเสริมศิลปะและวัฒนธรรมที่ได้ปฏิบัติไปว่ามีผลการดำเนินงานเป็นไปตามที่มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซียได้กำหนดไว้หรือไม่เป็นไปตามหลักการ การดำเนินการจัดกิจกรรมที่ดีหรือไม่ และเมื่อวิเคราะห์แล้วมีจุดที่ควรแก้ไขและจัดการอย่างไร กิจกรรมส่งเสริมศิลปะและวัฒนธรรมนักศึกษายังไม่มีแผนปฏิบัติงานที่ดีและขาดการปฏิบัติให้ครบวงจรคุณภาพ จึงทำให้การบริหารและจัดกิจกรรมไม่ทราบถึงผลการดำเนินการเพื่อที่จะนำผลการดำเนินการมาพัฒนาการจัดกิจกรรมให้ดีขึ้นได้

จากสภาพปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นอาจารย์ในมหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซียจึงมีความสนใจทราบถึงแนวทางการพัฒนาการบริหารกิจกรรมนักศึกษา ด้านกิจกรรมส่งเสริมศิลปะและวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซียเพื่อนำผลการศึกษามาใช้ประโยชน์ในการ

ดำเนินงานบริหารกิจกรรมนักศึกษาและพัฒนานักศึกษา ให้มีความสมบูรณ์เป็นบัณฑิตที่พร้อมก้าวออกไปเป็นกำลังสำคัญในการขับเคลื่อนประเทศชาติต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อทราบการบริหารกิจกรรมนักศึกษา ด้านกิจกรรมส่งเสริมศิลปะและวัฒนธรรมของมหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย
2. เพื่อทราบแนวทางการพัฒนาการบริหารกิจกรรมนักศึกษา ด้านกิจกรรมส่งเสริมศิลปะและวัฒนธรรมของมหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย

คำถามการวิจัย

1. การบริหารกิจกรรมนักศึกษา ด้านกิจกรรมส่งเสริมศิลปะและวัฒนธรรมของมหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซียอยู่ในระดับใด
2. แนวทางการพัฒนาการบริหารกิจกรรมนักศึกษา ด้านกิจกรรมส่งเสริมศิลปะและวัฒนธรรมของมหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซียเป็นอย่างไร

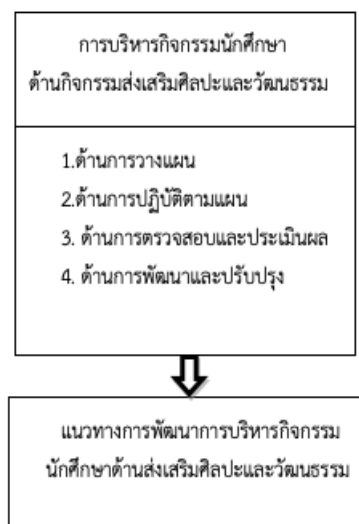
การทบทวนวรรณกรรม

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้ทฤษฎีระบบของ ลุนเนนเบิร์กและออร์นสไตน์ (Lunenburg and Ornstein, 2012) ซึ่งได้กล่าวถึงวิธีการในเชิงระบบว่าประกอบด้วยตัวป้อน (input) ได้แก่ คน งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ การจัดการ กระบวนการ (Transformation Process) ได้แก่ การผลิตบัณฑิต การวิจัย การบริการวิชาการ การทำนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรม การบริหารจัดการ ผลที่ได้รับ (Output) ได้แก่ คุณภาพผู้สำเร็จการศึกษา คุณลักษณะของนักศึกษา โดยมีสถานะแวดล้อม (Context) ทั้งสภาพเศรษฐกิจ สภาพสังคม สภาพทางภูมิศาสตร์ ซึ่งมีอิทธิพลต่อคุณภาพขององค์กรทั้งในทางจริงและในทางอ้อม รวมถึงการให้ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) เพื่อการปรับปรุงและพัฒนาองค์กรต่อไป แนวคิดด้านการบริหารกิจกรรมนักศึกษาของมหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซียได้มีการกำหนดกระบวนการประกันคุณภาพกิจกรรมนักศึกษาโดยยึดหลักกระบวนการวงจร PDCA ตามคู่มือการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ระดับอุดมศึกษา พ.ศ.2557 ดังนี้ 1) ด้านการวางแผน 2) ด้านการปฏิบัติตามแผน 3) ด้านการตรวจสอบ

และประเมินผล 4) ด้านการพัฒนาและปรับปรุง ซึ่งสถาบันอุดมศึกษาต้องส่งเสริมให้มีการจัดกิจกรรมนักศึกษา ด้านกิจกรรมส่งเสริมศิลปะและวัฒนธรรมต่าง ๆ อย่างเหมาะสมและครบถ้วน มีการจัดทำแผนการจัดกิจกรรมพัฒนานักศึกษาในภาพรวมของสถาบันโดยให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนและการจัดกิจกรรม เพื่อพัฒนาการจัดกิจกรรมส่งเสริมศิลปะและวัฒนธรรมให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น มีการจัดกิจกรรมให้ความรู้และทักษะการประกันคุณภาพการศึกษาแก่นักศึกษา ในทุกกิจกรรมที่ดำเนินการ มีการประเมินผลความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ของกิจกรรม และนำผลการประเมินมาปรับปรุงการดำเนินงานเพื่อเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนานักศึกษาในครั้งต่อไป

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารกิจกรรมนักศึกษา ด้านส่งเสริมศิลปะและวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย โดยใช้กระบวนการการบริหารคุณภาพของเดมมิง (Deming Cycle, 1993) ซึ่งได้แก่ 1. การวางแผน (Plan) 2. การปฏิบัติตามแผน (Do) 3. การตรวจสอบ (Check) 4. การพัฒนาและปรับปรุง (Act) ในการดำเนินงานวิจัยกิจกรรมศึกษาด้านกิจกรรมส่งเสริมศิลปะวัฒนธรรม ตามเกณฑ์คู่มือการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ระดับอุดมศึกษา ฉบับปีการศึกษา 2557 ดังภาพประกอบที่ 1

ภาพ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ บรรลุวัตถุประสงค์ของการวิจัยจึงกำหนดขั้นตอนเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 วางแผนและจัดเตรียมโครงการวิจัย เป็นการศึกษาสภาพปัญหาอุปสรรคของมหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย จากเอกสาร ตำรา ข้อมูล สถิติ ระเบียบคำสั่ง หลักสูตร วรรณกรรม ผลการวิจัย รายงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อขอคำแนะนำและความเห็นชอบในการจัดทำโครงร่างงานวิจัย รับข้อเสนอแนะมาปรับปรุงข้อบกพร่องต่าง ๆ ให้สมบูรณ์ นำเสนอภาคิวิชาเพื่อขออนุมัติโครงการวิจัยจากบัณฑิต

วิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ตอนที่ 2 การดำเนินการวิจัย เป็นขั้นตอนที่ผู้วิจัยสร้างเครื่องมือ ทดสอบและปรับปรุง แก้ไขข้อบกพร่องของเครื่องมือ นำเครื่องมือไปเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง แล้วนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้ มาตรวจสอบความถูกต้อง ทำการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ และแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 3 รายงานผลการวิจัย เป็นขั้นตอนของการจัดร่างรายงานการวิจัยเสนอคณะกรรมการตรวจสอบ การค้นคว้าอิสระ ตรวจสอบความถูกต้อง ปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่อง ตามที่คณะกรรมการผู้ควบคุมเสนอแนะ จัดพิมพ์และส่งรายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์ต่อบัณฑิตวิทยาลัย

เพื่อขออนุมัติเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยเรื่อง “แนวทางการพัฒนาการบริหารกิจกรรมนักศึกษา ด้านส่งเสริมศิลปะและวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย” เสนอผลการวิเคราะห์ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศหญิง จำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 68.18 เป็นเพศชาย จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 31.82 ด้านอายุมีอายุไม่เกิน 25 ปี จำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 48.48 รองลงมาคือ มีอายุ 36-45 ปี จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 21.21 มีอายุ 26-35 ปี จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 16.67 และมีอายุ 46 ปีขึ้นไป จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 13.64 ด้านประสบการณ์ในการทำงาน เป็นนักศึกษา จำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 50.01 มีประสบการณ์

น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 16.66 มีประสบการณ์ 11 – 15 ปี จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 13.63 และมีประสบการณ์ 15 ปีขึ้นไป จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 13.63 ด้านวุฒิการศึกษา ส่วนใหญ่กำลังศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 50.00 มีวุฒิการศึกษาปริญญาเอก จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 21.21 มีวุฒิการศึกษาปริญญาโท จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 15.16 และมีวุฒิการศึกษาปริญญาตรี จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 13.63 ด้านตำแหน่งหน้าที่ ส่วนใหญ่เป็นนักศึกษา จำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 49.99 รองลงมาคือ ตำแหน่งผู้บริหาร จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 16.67 ตำแหน่งอาจารย์ จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 16.67 และตำแหน่งเลขานุการ จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 16.67

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์การบริหารกิจกรรมนักศึกษา ด้านกิจกรรมส่งเสริมศิลปะและวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย

ตาราง 1

แสดงค่ามัธยฐานและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการบริหารกิจกรรมนักศึกษาด้านกิจกรรมส่งเสริมศิลปะและวัฒนธรรม ในภาพรวม

ตัวแปร	ผู้บริหาร อาจารย์ และ เลขานุการ (n=33)			นักศึกษา (n=33)			รวม (n=66)		
	$\bar{X}$	SD	ระดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับ
ด้านการวางแผน (P)	4.41	0.59	มาก	4.00	1.01	มาก	4.20	0.80	มาก
ด้านการปฏิบัติตามแผน (D)	4.38	0.61	มาก	4.05	0.94	มาก	4.21	0.77	มาก
ด้านการตรวจสอบและประเมินผล (C)	4.50	0.62	มาก	4.03	0.86	มาก	4.26	0.74	มาก
ด้านการพัฒนาปรับปรุง (A)	4.36	0.69	มาก	3.98	0.87	มาก	4.17	0.78	มาก
รวม	4.41	0.63	มาก	4.00	0.92	มาก	4.21	0.77	มาก

การบริหารกิจกรรมนักศึกษาด้านกิจกรรมส่งเสริมศิลปะและวัฒนธรรม โดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.21$, $SD = 0.77$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงค่ามัธยฐานจากมากไปหาน้อยดังนี้ ด้านการตรวจสอบและประเมินผล ($\bar{X} = 4.26$, $SD = 0.74$) ด้านการปฏิบัติตามแผน ($\bar{X} = 4.21$, $SD = 0.77$) ด้านการวางแผน ($\bar{X} = 4.20$, $SD = 0.80$) ด้านการพัฒนาปรับปรุง ($\bar{X} = 4.17$, $SD = 0.78$) ตามลำดับ

เมื่อนำมาจำแนกรายกลุ่ม พบว่า กลุ่มผู้บริหาร อาจารย์ และบุคลากรสายสนับสนุน มีความคิดเห็นต่อการบริหารกิจกรรมนักศึกษาด้านกิจกรรมส่งเสริมศิลปะและวัฒนธรรม ในภาพรวม อยู่ในระดับมากทุกด้าน ($\bar{X} = 4.41$, $SD = 0.63$) เมื่อพิจารณาเป็นรายละเอียดเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงค่ามัธยฐานจากมากไปหาน้อยดังนี้ ด้านการตรวจสอบและประเมินผล ($\bar{X} = 4.50$, $SD = 0.62$) ด้านการวางแผน ($\bar{X} = 4.41$, $SD = 0.59$) ด้านการปฏิบัติตามแผน ($\bar{X} = 4.38$, $SD = 0.61$) และด้านการพัฒนาปรับปรุง (Act) ($\bar{X} = 4.36$, $SD = 0.69$)

กลุ่มนักศึกษา พบว่ามีความคิดเห็นต่อการบริหารกิจกรรมนักศึกษาด้านกิจกรรมส่งเสริมศิลปะและวัฒนธรรม ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.00$, $SD = 0.92$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงค่ามัธยฐานจากมากไปหาน้อยดังนี้ ด้านการปฏิบัติตามแผน ($\bar{X} = 4.05$, $SD = 0.94$) ด้านการตรวจสอบและประเมินผล ($\bar{X} = 4.03$, $SD = 0.86$) ด้านการวางแผน ($\bar{X} = 4.00$, $SD = 1.01$) และด้านการพัฒนาปรับปรุง ($\bar{X} = 3.98$, $SD = 0.87$)

2.1 แบบสัมภาษณ์ผลการวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาการบริหารกิจกรรมนักศึกษาด้านกิจกรรมส่งเสริมศิลปะและวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย

การวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาการบริหารกิจกรรมนักศึกษาด้านกิจกรรมส่งเสริมศิลปะและวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย พบว่า

2.1.1 ด้านการวางแผน ควรกำหนดการประชุมเพื่อวางแผนก่อนจัดกิจกรรมด้านศิลปะและวัฒนธรรมทุกครั้ง ควรวางแผนจัดกิจกรรมในรายวิชาให้สอดคล้องกับการเรียนรู้ในกิจกรรมด้านศิลปะและวัฒนธรรม ควรวางแผนพัฒนาสถานที่จัดกิจกรรมด้านศิลปะและวัฒนธรรม

ให้มีความพร้อมและสะดวกในการปฏิบัติกิจกรรม และควรวางแผนการจัดสรรงบประมาณให้พอเพียงต่อการทำกิจกรรมด้านศิลปะและวัฒนธรรมของภาควิชา คณะและมหาวิทยาลัย

2.1.2 ด้านการปฏิบัติตามแผน ควรปรับปรุงระยะเวลาการจัดกิจกรรมด้านศิลปะและวัฒนธรรมให้เป็นตามแผนการจัดกิจกรรมที่กำหนดไว้ ควรดำเนินการจัดกิจกรรมด้านศิลปะและวัฒนธรรมให้ตรงตามแผนที่วางไว้ และควรปลูกฝังจิตสำนึกให้บุคลากรและนักศึกษาตระหนักถึงความสำคัญและให้ความร่วมมือในการปฏิบัติกิจกรรมด้านศิลปะและวัฒนธรรม

2.1.3 ด้านการตรวจสอบและประเมินผล ควรมีการตรวจสอบและประเมินผลการจัดกิจกรรมด้านศิลปะและวัฒนธรรมในทุกกิจกรรม และควรมีการตรวจสอบและประเมินผลสำเร็จตามตัวชี้วัดที่กำหนด

2.1.4 ด้านการพัฒนาปรับปรุง ควรนำผลการประเมินมาปรับปรุงการดำเนินการกิจกรรมด้านศิลปะและวัฒนธรรมในปีถัดไป

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ คณะในมหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย จำนวน 11 คณะ ผู้วิจัยกำหนดผู้ให้ข้อมูล คณะละ 6 คน ประกอบด้วย 1) คณบดี จำนวน 1 คน 2) อาจารย์ จำนวน 1 คน 3) เลขานุการคณะ จำนวน 1 คน 4) นักศึกษา จำนวน 3 คน รวมผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น 66 คน

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย ตัวแปรพื้นฐาน และตัวแปรที่ศึกษาซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้ 1. ตัวแปรพื้นฐาน เป็นตัวแปรที่เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ให้ข้อมูล ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งหน้าที่ และประสบการณ์ในการทำงาน

2. ตัวแปรที่ศึกษา เป็นตัวแปรที่เกี่ยวกับการบริหารกิจกรรมนักศึกษา ตามเกณฑ์คู่มือการประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับอุดมศึกษา พ.ศ.2557 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับปรับปรุง) พ.ศ.2558 แบ่งออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่

2.1 ด้านการวางแผน หมายถึง การประชุมร่วมกันในการจัดทำแผนและมีหลักฐานหรือรายงานการ

ประชุมที่ชัดเจน มีการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี ต้องมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ขององค์กรนักศึกษา และคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ของมหาวิทยาลัย พร้อมทั้งมีการกำหนดดัชนีชี้วัดความสำเร็จ เป้าหมาย กำหนดระยะเวลาการจัดกิจกรรม งบประมาณและผู้รับผิดชอบในแต่ละโครงการที่ชัดเจน ครบทุกโครงการและ ต้องมีการทบทวนหรือปรับปรุงแผนปฏิบัติการประจำปี อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง

2.2 ด้านการปฏิบัติตามแผน หมายถึง การดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการประจำปี อย่างน้อยร้อยละ 80 ของแผนปฏิบัติการประจำปีทั้งหมด ระบุขั้นตอนการดำเนินงาน ผู้รับผิดชอบ อย่างชัดเจน เก็บรวบรวมข้อมูลผลการดำเนินงาน และงบประมาณที่ใช้จริงในทุกโครงการ มีการประเมินความพึงพอใจของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในทุกโครงการ อย่างน้อย 2 กลุ่ม คือ กลุ่มนักศึกษาที่เป็นกรรมการ กลุ่มผู้เข้าร่วม อาจารย์ที่ปรึกษา หรือผู้เกี่ยวข้องอื่น ๆ รวมถึงมีการวิเคราะห์ผลการประเมิน เพื่อนำผลการประเมินไปปรับปรุงการดำเนินงานในการจัดทำโครงการครั้งต่อไป

2.3 ด้านการตรวจสอบและประเมินผล หมายถึง กลไกในการตรวจสอบติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน มีการตรวจสอบติดตามและประเมินผลตามแผนการดำเนินงาน อย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง พร้อมทั้งมีผลตรวจสอบติดตามและประเมินผลการดำเนินงานและ มีการจัดทำรายงานการประเมินตนเองและจัดส่งให้สภาผู้แทนนักศึกษาภายในเวลาที่กำหนด

2.4 ด้านการพัฒนาและปรับปรุง หมายถึง การจัดทำแนวทางและโครงการพัฒนาปรับปรุงคุณภาพ จากผลการตรวจสอบติดตามประเมินผลการดำเนินงาน รวมถึงส่งแนวทางและโครงการพัฒนาปรับปรุงให้สภาผู้แทนนักศึกษาภายในเวลาที่กำหนด

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ แบบสอบถาม มีทั้งหมด 66 ชุด แบ่งออกเป็น 2 ตอน มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. แบบสอบถาม มีทั้งหมด 2 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 สอบถามสถานภาพส่วนตัว ของผู้ตอบแบบสอบถาม คือ เพศ อายุ ระดับการศึกษา

ตำแหน่งหน้าที่ และประสบการณ์ในการทำงาน มีลักษณะ เป็นแบบตัวเลือกที่กำหนดคำตอบไว้ให้

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับการ บริหารกิจกรรมนักศึกษาด้านกิจกรรมส่งเสริมศิลปะและ วัฒนธรรมตามเกณฑ์มาตรฐานคู่มือการประกันคุณภาพ การศึกษาภายในระดับอุดมศึกษา พ.ศ.2557 มีลักษณะ เป็นแบบสอบถาม ชนิดจัดลำดับคุณภาพ 5 ระดับของ ลิเคิร์ต (Likert's Scale ,1961)

2. แบบสัมภาษณ์ มีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิด ใช้ในการสอบถามแนวทางการพัฒนาการบริหารกิจกรรม นักศึกษา ด้านกิจกรรมส่งเสริมศิลปะและวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย ใช้สัมภาษณ์ คณบดี จำนวน 1 คน อาจารย์ จำนวน 1 คน เลขานุการ จำนวน 1 คน และนักศึกษา จำนวน 2 คน

การสร้างและการพัฒนาเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างแบบสอบถาม โดยมีขั้นตอนการสร้างเครื่องมือซึ่งเป็นแบบสอบถาม มีขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาแนวคิดและทฤษฎีชนิดลำดับคุณภาพ 5 ระดับของลิเคิร์ต (Likert's Scale ,1961)

2. สร้างข้อคำถาม โดยใช้เกณฑ์คู่มือการประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2557 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับปรับปรุง) พ.ศ. 2558

3. การตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (content validity) โดยอาจารย์ที่ปรึกษาและทดสอบความเชื่อมั่น (Reliability) ของเครื่องมือ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .985

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวม ข้อมูลตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยทำหนังสือเรียนภาควิชาการบริหาร การศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากรเพื่อทำ หนังสือขอความอนุเคราะห์ไปยังอธิการบดีมหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย เพื่อให้ออกหนังสือแจ้งขอความร่วมมือของคณะที่เป็นประชากรในการวิจัย อนุเคราะห์ตอบแบบสอบถามในการวิจัยครั้งนี้

2. ผู้วิจัยนำหนังสือที่ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากรออกให้ไปส่งยัง

มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซียเพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการโดยติดตามเก็บแบบสอบถามด้วยตนเอง

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้การวิเคราะห์ข้อมูลตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่ศึกษาและตรงข้อคำถามที่ต้องการทราบในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. การวิเคราะห์สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถามใช้ค่าความถี่ (f) และร้อยละ (%)

2. การวิเคราะห์ระดับการบริหารกิจกรรมนักศึกษาใช้ค่ามัธยฐานเลขคณิต ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) แล้วพิจารณาค่าน้ำหนักของค่ามัธยฐานเลขคณิตที่ได้จากการตอบแบบสอบถามในตอนต้นที่ 2 เพื่อใช้แปลความหมายโดยนำไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ในการวิเคราะห์ตามแนวคิดของเบสท์ (Best, 1970) มีรายละเอียดดังนี้

มัธยฐานเลขคณิต 4.50 ถึง 5.00 แสดงว่าการบริหารกิจกรรมนักศึกษาด้านกิจกรรมส่งเสริมศิลปะและวัฒนธรรมมหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซียอยู่ในระดับมากที่สุด

มัธยฐานเลขคณิต 3.50 ถึง 4.49 แสดงว่าการบริหารกิจกรรมนักศึกษาด้านกิจกรรมส่งเสริมศิลปะและวัฒนธรรมมหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซียอยู่ในระดับมาก

มัธยฐานเลขคณิต 2.50 ถึง 3.49 แสดงว่าการบริหารกิจกรรมนักศึกษาด้านกิจกรรมส่งเสริมศิลปะและวัฒนธรรมมหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซียอยู่ในระดับปานกลาง

มัธยฐานเลขคณิต 1.50 ถึง 2.49 แสดงว่าการบริหารกิจกรรมนักศึกษาด้านกิจกรรมส่งเสริมศิลปะและวัฒนธรรมมหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซียอยู่ในระดับน้อย

มัธยฐานเลขคณิต 1.00 ถึง 1.49 แสดงว่าการบริหารกิจกรรมนักศึกษาด้านกิจกรรมส่งเสริมศิลปะและวัฒนธรรมมหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซียอยู่ในระดับน้อยที่สุด

3. การวิเคราะห์คำถามปลายเปิดแนวทางการพัฒนาการบริหารกิจกรรมนักศึกษาด้านกิจกรรมส่งเสริมศิลปะและวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซียใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis)

บทสรุป

ผลการวิจัยครั้งนี้มีประเด็นสำคัญสามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

1. การบริหารกิจกรรมนักศึกษาด้านส่งเสริมศิลปะและวัฒนธรรมมหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ในระดับปานกลาง ทั้งนี้ เนื่องจาก กลุ่มผู้บริหาร อาจารย์ประจำ บุคลากรสายสนับสนุน และนักศึกษา ได้ดำเนินการจัดกิจกรรมพัฒนานักศึกษา โดยยึดหลักกระบวนการ PDCA (Plan-Do-Check-Act) ทั้งในด้านการวางแผนก่อนการปฏิบัติกิจกรรม หรือโครงการต่าง ๆ มีการตรวจสอบความก้าวหน้าของงาน และประเมินผล รวมถึงจากผลการตรวจสอบ ถ้าพบว่ามีปัญหาข้อบกพร่องขึ้น งานที่ได้ไม่ตรงกับเป้าหมาย หรือปฏิบัติไม่ได้ตามแผน ให้ปฏิบัติตามและแก้ไขตามลักษณะของปัญหาที่ค้นพบ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศุภลักษณ์ ร่วมจิตร (2556) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของนักศึกษาต่อการเข้าร่วมกิจกรรม นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ด้านกิจกรรมศิลปวัฒนธรรม ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยสามารถอภิปรายผล ได้ ดังนี้

1.1 ด้านการวางแผน พบว่า การบริหารกิจกรรมนักศึกษาด้านกิจกรรมส่งเสริมศิลปะและวัฒนธรรมมหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซียในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจาก ในแต่ละคณะได้มีการประชุมร่วมกันในการจัดทำแผนและมีหลักฐานหรือรายงานการประชุมในแต่ละครั้ง รวมถึงการกำหนดดัชนีชี้วัดความสำเร็จ เช่น ตัวชี้วัดเชิงปริมาณ และระยะเวลาในการดำเนินงานของแผนที่ชัดเจน มีการจัดทำแผนปฏิบัติกิจกรรมประจำปี รวมถึงมีการทบทวนปรับปรุงแผนปฏิบัติกิจกรรมประจำปี ซึ่งจะช่วยให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพ เนื่องจากผู้ปฏิบัติ หรือผู้ดำเนินโครงการทราบว่าการดำเนินงานควรสิ้นสุดหรือสำเร็จเมื่อใด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ดารารัตน์ ธรรมานาจิต (2551) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง สภาพการบริหารกิจการนักศึกษาในวิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดลำปาง พบว่า การบริหารกิจกรรมนักศึกษาที่เกิดประสิทธิภาพ และประสบผลสำเร็จควรมีการวางแผนการดำเนินงานที่ชัดเจน ตลอดจนการประเมินและปรับปรุงการดำเนินงานอยู่เสมอ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับข้อเสนอแนะของ วรวิทย์ ขำพล

จิต (2556) ได้ทำการวิจัยเรื่องการบริหารกิจกรรมนักเรียนที่ส่งผลต่อคุณลักษณะของนักเรียนนายเรือ พบว่า มีการวางแผนทำกิจกรรมตามแผนที่ได้วางเอาไว้ โดยมีระดับการบริหารกิจกรรมนักเรียนอยู่ในระดับมาก

1.2 ด้านการปฏิบัติตามแผน พบว่า การบริหารกิจกรรมนักศึกษาด้านกิจกรรมส่งเสริมศิลปะและวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ในแต่ละคณะมีการบริหารกิจกรรมนักศึกษาตามแผนที่กำหนดไว้ โดยในแต่ละโครงการมีการกำหนดผู้รับผิดชอบ และระยะเวลาในการดำเนินโครงการที่ชัดเจน และวางกรอบการประเมิน รวมถึงมีการเก็บรวบรวมข้อมูลผลการดำเนินงาน เช่น จำนวนผู้เข้าร่วมกิจกรรม ประเภทของผู้เข้าร่วมกิจกรรม และประเมินความพึงพอใจของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในทุกโครงการอย่างสม่ำเสมอ รวมถึงการปฏิบัติตามแผนที่ได้วางเอาไว้โดยไม่ข้ามขั้นตอนที่ระบุไว้ในแผน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วรวิทย์ ขำพลจิต (2556) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารกิจกรรมนักเรียนที่ส่งผลต่อคุณลักษณะของนักเรียนนายเรือ พบว่า การบริหารกิจกรรมนักเรียนด้านกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ของนักเรียนนายเรือ มีการดำเนินกิจกรรมตามแผนที่ได้วางไว้ โดยมีระดับการบริหารกิจกรรมนักเรียนอยู่ในระดับมาก

1.3 ด้านการตรวจสอบและประเมินผล พบว่า การบริหารกิจกรรมนักศึกษาด้านกิจกรรมส่งเสริมศิลปะและวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ในแต่ละคณะการบริหารกิจกรรมนักศึกษามีกลไกในการตรวจสอบติดตามและประเมินผลการดำเนินงานอย่างสม่ำเสมอ และมีการตรวจสอบติดตามและประเมินผลตามแผนการดำเนินงาน อย่างน้อยปีละ 2 ครั้งว่างานที่ได้เป็นไปตามมาตรฐานหรือเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้หรือไม่ มีผลตรวจสอบติดตามและประเมินผล รวมถึงการจัดทำรายงานการประเมินตนเองอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาแห่งชาติ ที่ได้กล่าวว่า เกณฑ์ในการจัดทำแผนการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนานักศึกษาในทุกกิจกรรมที่ดำเนินการมีการประเมินผลความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ของกิจกรรม และนำผลการประเมินมาปรับปรุงการดำเนินงานครั้งต่อไป

1.4 ด้านการพัฒนาปรับปรุง พบว่า การบริหารกิจกรรมนักศึกษาด้านกิจกรรมส่งเสริมศิลปะและวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก การบริหารกิจกรรมนักศึกษามีการพัฒนาปรับปรุงคุณภาพจากผลการตรวจสอบติดตาม รวมถึงการนำแนวทางการบริหารคุณภาพกิจกรรมนักศึกษามาพิจารณาปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานว่ามีจุดใดที่ควรต้องพัฒนา และปรับปรุง รวมถึงมีการนำเสนอแนะจากผู้ที่เกี่ยวข้องมาปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินกิจกรรมนักศึกษาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วลัยทิพย์ เปรมทวีธินโชติ (2556) ที่ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาลักษณะของการมีส่วนร่วมในกิจกรรมนักศึกษา กับคุณลักษณะด้านจิตอาสาของนิสิตนักศึกษา พบว่า การมีส่วนร่วมในกิจกรรมนักศึกษาอย่างจริงจังในลักษณะที่มีการทุ่มเทแรงกาย แรงใจ เข้าไปมีส่วนร่วมในการคิด แก้ไข มีการพัฒนา และลงมือปฏิบัติจริง จะทำให้เกิดการพัฒนาคุณลักษณะด้านต่าง ๆ ของนักศึกษา นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ที่ได้กล่าวว่า กระบวนการสร้างทักษะด้านประกันคุณภาพ และกระบวนการคุณภาพพื้นฐานที่ต้องการสร้างให้นักศึกษา และบัณฑิตทุกคนที่สำเร็จการศึกษา ควรมีการจัดทำแนวทางโครงการพัฒนาปรับปรุงคุณภาพจากผลการตรวจสอบติดตามและประเมินผลการดำเนินงานและนำผลการประเมินไปปรับปรุงแผนหรือปรับปรุงการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนานักศึกษาโดยมีระดับการพัฒนาปรับปรุงอยู่ในระดับมาก

2. แนวทางการพัฒนาการบริหารกิจกรรมนักศึกษา ด้านกิจกรรมส่งเสริมศิลปะและวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย พบว่า ด้านการวางแผน ควรกำหนดการประชุมเพื่อวางแผนก่อนจัดกิจกรรมด้านศิลปะและวัฒนธรรมทุกครั้ง ควรวางแผนจัดกิจกรรมในรายวิชาให้สอดคล้องกับการเรียนรู้ในกิจกรรมด้านศิลปะและวัฒนธรรม ควรวางแผนพัฒนาสถานที่จัดกิจกรรมด้านศิลปะและวัฒนธรรมให้มีความพร้อมและสะดวกในการปฏิบัติกิจกรรม และควรวางแผนการจัดสรรงบประมาณให้พอเพียงต่อการทำกิจกรรมด้านศิลปะและวัฒนธรรมของภาควิชา คณะและมหาวิทยาลัย ด้านการปฏิบัติตามแผน ควรปรับปรุงระยะเวลาการจัดกิจกรรมด้านศิลปะและวัฒนธรรมให้เป็นไปตามแผนการจัดกิจกรรมที่กำหนด

ไว้ ควรดำเนินการจัดกิจกรรมด้านศิลปะและวัฒนธรรมให้ตรงตามแผนที่วางไว้ และควรปลูกฝังจิตสำนึกให้บุคลากรและนักศึกษาตระหนักถึงความสำคัญและให้ความร่วมมือในการปฏิบัติกิจกรรมด้านศิลปะและวัฒนธรรม ด้านการตรวจสอบและประเมินผล ควรมีการตรวจสอบและประเมินผลการจัดกิจกรรมด้านศิลปะและวัฒนธรรมในทุกกิจกรรม และควรมีการตรวจสอบและประเมินผลสำเร็จตามตัวชี้วัดที่กำหนด ด้านการพัฒนาปรับปรุง ควรนำผลการประเมินมาปรับปรุงการดำเนินการกิจกรรมด้านศิลปะและวัฒนธรรมในปีถัดไป

ทั้งนี้เนื่องจาก บุคลากรหลายท่านมีภาระงานที่แตกต่างกันจึงส่งผลทำให้การกำหนดและมีการนัดหมายเพื่อประชุมเรื่องการวางแผนก่อนเริ่มปฏิบัติกิจกรรมไม่เป็นไปตามแผนงานที่ได้ระบุไว้ รวมถึงระยะเวลาในการดำเนินกิจกรรมบางครั้งไม่เป็นไปตามที่ระบุในแผนการดำเนินกิจกรรม เนื่องจากนักศึกษาบางชั้นปีมีการกิจในรายวิชาที่เรียน จึงส่งผลให้เวลาในการดำเนินกิจกรรมอาจจะไม่เป็นไปตามแผน โดยอาจจะถูกเลื่อนออกไป แต่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดไว้ รวมถึงอาคารสถานที่และวัสดุอุปกรณ์บางครั้งมีกิจกรรมที่จัดขึ้นในระยะเวลาที่ใกล้กัน จึงส่งผลถึงการใช้สถานที่ และวัสดุอุปกรณ์ที่ต้องวางแผนการจัดกิจกรรมไม่ให้ระยะเวลามีความใกล้เคียงกันมากเกินไป ซึ่งสอดคล้องกับ วรวิทย์ ขำพลจิต (2556) ได้ทำการวิจัยเรื่องการบริหารกิจกรรมนักเรียนที่ส่งผลต่อคุณลักษณะของนักเรียนนายเรือ พบว่า แนวทางในการพัฒนาการบริหารกิจกรรมที่มีประสิทธิภาพ ควรเปิดโอกาสให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการวางแผนและมีการทบทวนหลังปฏิบัติงานเสร็จ

ข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาการบริหารกิจกรรมนักศึกษา ด้านส่งเสริมศิลปะและวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังต่อไปนี้

1. จากผลการศึกษา การบริหารกิจกรรมนักศึกษา ด้านกิจกรรมส่งเสริมศิลปะและวัฒนธรรมมหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย พบว่า ด้านการพัฒนาปรับปรุง (Act) มีค่าสัมประสิทธิ์อันดับสุดท้าย ดังนั้น มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย ควรมีการพัฒนาปรับปรุง ตรวจสอบติดตามและประเมินผลตามแผนการดำเนินงานอย่างน้อยปีละ 2 ครั้งหรือมากกว่านั้น มีการพัฒนาปรับปรุงให้ครอบคลุมในแต่ละโครงการ รวมถึงวางแผนการจัดสรรงบประมาณให้พอเพียงต่อการทำกิจกรรมด้านศิลปะและวัฒนธรรมของภาควิชา คณะและมหาวิทยาลัย มีการรายงานผลการตรวจสอบติดตามและประเมินผลตามแผนการดำเนินงานให้แก่ผู้เกี่ยวข้องได้ทราบอย่างสม่ำเสมอ และการพัฒนาการบริหารงบประมาณโดยการจัดสรรงบประมาณให้พอเพียงต่อการทำกิจกรรมต่าง ๆ ของภาควิชา คณะ รวมถึงจัดหาอุปกรณ์ที่ใช้ในการปฏิบัติกิจกรรมให้ครบครัน เพื่อให้การดำเนินกิจกรรมทำได้อย่างสะดวก มีคุณภาพ และนำแบบพัฒนางานกิจกรรมมาใช้พัฒนางานกิจกรรมในปีการศึกษาถัดไป

2. ควรมีการจัดทำแนวทางโครงการพัฒนาปรับปรุงคุณภาพจากผลตรวจสอบติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน โดยการมีส่วนร่วมของผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาและปรับปรุงการบริหารกิจกรรมนักศึกษา ด้านกิจกรรมส่งเสริมศิลปะและวัฒนธรรม รวมถึงการกำกับติดตามการส่งแนวทางหรือโครงการพัฒนาปรับปรุงให้ผู้รับผิดชอบภายในเวลาที่กำหนด เพื่อนำไปสู่การพัฒนาและปรับปรุงการบริหารกิจกรรมนักศึกษา ด้านกิจกรรมส่งเสริมศิลปะและวัฒนธรรมให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นต่อไป

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษา ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารกิจกรรมนักศึกษา ด้านส่งเสริมศิลปะและวัฒนธรรม
2. ควรมีการศึกษา การบริหารกิจกรรมนักศึกษา แบบมีส่วนร่วมด้านส่งเสริมศิลปะและวัฒนธรรม

Reference

- Boonthin, A. (1972). *The speech of boonthin utthakorn 1959-1972*. Pranakorn: Khurusapa Book Publisher. (in Thai)
- Dararat, T. (2008). *The state of educational administration for students affairs at institute of physical education in lampang*. Master of Education Program in Educational Administration, Graduate School Chiangmai University. (in Thai)
- Deming, W. E. (1993). *PDCA cycle a quality approach*. Cambridge: MA MIT.
- Donovan, R. J., & Roositer, J. R. (1982). Store atmosphere: an environmental. *Journal of Retailing*, 58(1), 34-57
- Fred, C. L., & Allan, C. O. (2012). *Educational administration: concepts and practices* (6th ed.). CA: Wadsworth Publishing.
- Higher. (2015). *Education and the additional amendment (revised version)*. Bangkok. (in Thai)
- John, W. B. (1970). *Research in education*. New York: Prentice, Ine.
- Jirawat, J. (2014). *Exchange and learn quality of educational administration for students affairs*. Bangkok: Kasetsart University. (in Thai)
- Kru Thai. (2017). *Constitution of the kingdom of Thailand*. Retrieved from <http://www.kruthai.info/4093/>. (in Thai)
- Ministry of Education. (2002). *National education act b.e. 2002 and the additional amendment* (2nd ed.). 2002. Bangkok: Khurusapha Ladprao Book Publisher. (in Thai)
- Mitr, T. (2016). *Interactive management in educational administration for students affairs office of the higher education commission*. Master of Education Program in Educational Administration, Graduate School North Bangkok University. (in Thai)
- Pattama, P. (2012). *Educational administration for students affairs at Mahidol University, Budda monton campus Nakornphatom*. Ph.D. of Education Administration, Chulalongkorn University. (in Thai)
- RensisLikert. (1961). *New pattern of management*. New York: Mc Graw-Hill Book Company.
- Roongrat, M., & Tuenchai, D. (2017). *Educational administration for students affairs at faculty of medicine in government Universities located in bangkok*. Master of Education Administration, Suan Sunandha Rajabhat University. (in Thai)
- Samnao, K. (1995). *New dimension of educational administration for students affairs2: college student development*. Bangkok: Kasem Bundit University. (in Thai)
- Samnao, K. (1996). *New dimension of educational administration for students affairs1: student foundation and service* (2nd ed.). Bangkok: Kasem Bundit University. (in Thai)
- Sudarat, T. (2012). *Management system to maintain arts and cultures suan dusit University*. Bangkok: Suan Dusit University. (in Thai)
- Suppalak, R. (2013). *Students' point of view on educational administration for students affairs in rajabhut Universities In Rumbhai Barni Rajabhut University*. Master Business Administration, Graduate School Raphaiphon Rajabhat University. (in Thai)

- Teerathat, S. (2014). *Educational administration for students affairs to protect oneself from drugs in school office of the vocational education commission, Songkla*. Bachelor of Education, Rajabhat Sonkla University. (in Thai)
- Thidarat, B. (2000). *Educational administration for students affairs*. Bangkok: Ministry of University Affairs. (in Thai)
- Thanachot, P. W. (2013). *Study characteristics of participation in student activities and characteristics of volunteer spirit of students in University*. Thesis Master of Education Program, Silpakorn University. (in Thai)
- Worawut, K. (2013). *Educational administration for students affairs for Navy student quality*. Master of Education Administration, Silpakorn University. (in Thai)

การพัฒนาแบบสอบถามทักษะการกำกับอารมณ์สำหรับนิสิตระดับปริญญาตรี

The Development of the Emotion Regulation Skills Questionnaire for Undergraduate Students

วิทวัส เพ็ญภู¹, ทิยาวรรณ ศรีสวัสดิ์¹, ปิยะทิพย์ ประดุงพรหม² และ พีร วงศ์อุปราช²
Withawat Penphu¹, Tiwawan Srisawat¹, Piyathip Pradujprom² and Peera Wongupparaj²
¹ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและสถิติทางวิทยาการปัญญา วิทยาลัยวิทยาการวิจัยและวิทยาการปัญญา
มหาวิทยาลัยบูรพา

¹Research and Statistics in Cognitive Science, College of Research Methodology and Cognitive Science, Burapha University

²วิทยาลัยวิทยาการวิจัยและวิทยาการปัญญา มหาวิทยาลัยบูรพา

²College of Research Methodology and Cognitive Science, Burapha University

Received: December 11, 2019

Revised: March 10, 2020

Accepted: March 11, 2020

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนาและตรวจสอบคุณสมบัติทางจิตของแบบสอบถามทักษะ การกำกับอารมณ์สำหรับนิสิตระดับปริญญาตรี ทั้งในด้านคุณภาพรายข้อ ความเที่ยงและความตรงทั้งฉบับ กลุ่มตัวอย่างเป็นนิสิตระดับปริญญาตรีที่มีอายุระหว่าง 17-24 ปี จำนวน 450 คน ผลการวิจัย พบว่า แบบสอบถามทักษะการกำกับอารมณ์สำหรับนิสิตระดับปริญญาตรี มีลักษณะเป็นมาตรประมาณค่า 5 ระดับ ประกอบด้วย ข้อคำถาม ทั้งสิ้น 27 ข้อ ข้อคำถามทุกข้อมีความตรงเชิงเนื้อหาที่ดี (ทุกข้อมีค่า CVI เท่ากับ 1.00) ค่าความเที่ยงแบบความสอดคล้องภายในทั้งฉบับ เท่ากับ .95 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ มีค่าระหว่าง .37 - .67 จำนวน 26 ข้อ และมีข้อคำถามหนึ่งข้อมีค่าอำนาจจำแนก เท่ากับ 0.17 (ข้อ 3) จึงพิจารณาตัดข้อคำถามออกซึ่งแบบสอบถามจำแนกเป็นองค์ประกอบหลัก 9 ด้าน ได้แก่ 1) ตระหนักถึงอารมณ์อย่างมีสติ 2) การอธิบายอารมณ์ที่เกิดขึ้นได้ 3) การตอบสนองทางอารมณ์ที่ส่งผลทางกาย 4) ความสามารถเข้าใจอารมณ์ 5) การช่วยเหลือตนเอง เมื่อเจอกับอารมณ์ที่ตึงเครียด 6) การปรับเปลี่ยนอารมณ์ 7) การยอมรับอารมณ์ตนเอง 8) ความอดทนต่ออารมณ์ด้านลบ 9) ความพร้อมที่จะเผชิญหน้าในสถานการณ์ที่ทำให้รู้สึกไม่สบายใจ ขณะที่โมเดลองค์ประกอบเชิงยืนยันมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์โดยพิจารณาจากค่า ค่าสถิติไค-สแควร์ เท่ากับ 266.83 ค่าองศาอิสระ (df) เท่ากับ 195 ค่า GFI เท่ากับ .953 ค่า AGFI เท่ากับ .954 ค่า CFI เท่ากับ .987 ค่า RMSEA เท่ากับ .029 ค่า SRMR เท่ากับ .034 ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าแบบสอบถามทักษะการกำกับอารมณ์สำหรับนิสิตระดับปริญญาตรี เหมาะสมสำหรับใช้เป็นเครื่องมือวัดทักษะการกำกับอารมณ์ของนิสิต ระดับปริญญาตรี

คำสำคัญ: แบบสอบถาม, ทักษะการกำกับอารมณ์, นิสิตระดับปริญญาตรี

Abstract

The purpose of this research were as follows to develop and to examine the the emotion regulation skills questionnaire for undergraduate students in terms of item quality, reliability, and validity of the questionnaire scale. The 450 - undergraduate students aged between 17 - 24 years were included in this study. The results indicated that the five-point scale composed of 27 items and it is demonstrated that every item showed an excellent content validity (CVI = 1.00) and a high reliability (internal consistency = .95) for full scale. The item-total correlation ranging of 26 item between .37 to .67 and one item (item 3) was written off because the values did not meet the criteria. The nine-factor model of questionnaire was confirmed via Confirmatory Factor Analysis (CFA), that is, (1) awareness, (2) clarification, (3) sensation, (4) understanding, (5) compassionate Self-support, (6) modification, (7) acceptance, (8) tolerance, and (9) readiness to confront. The nine factor model of questionnaire was consistent with empirical data as indicated by the values of Chi-square = 266.83 (df = 195), GFI = .953, AGFI = .954, CFI = .987, RMSEA = .029, and SRMR = .034. In conclusion, the overall results suggested that the emotion regulation skills questionnaire for undergraduate students is suitable for measuring the emotion regulation skills for undergraduate students.

Keywords: Questionnaire, Emotion Regulation Skills, Undergraduate Students

บทนำ

การกำกับอารมณ์ (Emotion regulation) หมายถึง สิ่งที่เกิดขึ้นโดยทั่วไปในชีวิต ซึ่งบุคคลจำเป็นต้องมีการกำกับอารมณ์ ให้ถูกต้อง เหมาะสมตามโอกาส และสถานการณ์ต่างๆ การที่สามารถกำกับอารมณ์ได้แสดงว่า บุคคลนั้นมีความพยายามที่จะจัดการกับอารมณ์โดยใช้วิธีการต่างๆ เช่น การตระหนักรู้ในอารมณ์ของตนเอง เป็นต้น การกำกับอารมณ์มุ่งเน้นทำให้อารมณ์เกิดเสถียรภาพ และปรับอารมณ์ให้อยู่ในด้านบวก เมื่อต้องเผชิญหน้ากับสถานการณ์ต่างๆ (Gross, 2013) การกำกับอารมณ์เป็นกระบวนการทั้งภายในและภายนอกของแต่ละบุคคล ซึ่งมีทั้งส่วนที่เห็นได้ชัดเจนและบางส่วนที่สังเกตเห็นได้ยาก การกำกับอารมณ์เป็นความสามารถของบุคคลในการรักษาอารมณ์ให้อยู่ในสภาวะปกติ และปรับเปลี่ยนอารมณ์เชิงลบที่เกิดขึ้นให้เป็นอารมณ์เชิงบวก รวมทั้งยับยั้งหรือลดอารมณ์เชิงลบลง การกำกับอารมณ์ไม่ได้เป็นเรื่องเฉพาะตัวบุคคลเท่านั้น แต่ยังมีอิทธิพลจากบุคคลอื่น หรือสภาวะการณ์อื่นเกี่ยวข้องด้วย ยิ่งไปกว่านั้น ความสามารถในการควบคุมอารมณ์ยังแตกต่างกันออกไปขึ้นอยู่กับ

กับพัฒนาการในแต่ละช่วงวัยด้วย (Thompson, 1994) การกำกับอารมณ์ที่ผิดปกติ (Emotion dysregulation) ถือว่า เป็นปัจจัยความเสี่ยงสำหรับความผิดปกติทางจิตต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งภาวะซึมเศร้า (Depression) และความวิตกกังวล (Anxiety disorders) (Barlow et al., 2016) การกำกับอารมณ์เป็นสิ่งสำคัญสำหรับการใช้ชีวิตในสังคมและส่งผลให้เกิดสุขภาวะทางจิตที่ดีโดยเฉพาะในเด็กและวัยรุ่น (Roth & Assor, 2012) ช่วงวัยรุ่นหรือช่วงวัยผู้ใหญ่ตอนต้นเป็นช่วงเวลาแห่งความเสี่ยงในเรื่องของการกำกับอารมณ์ ภาวะซึมเศร้า ความวิตกกังวลและพฤติกรรมต่อต้านสังคม การวางแผนการพัฒนาและตรวจสอบอารมณ์ในช่วงวัยรุ่นจึงสามารถที่จะช่วยป้องกันการเกิดโรคทางจิตเภทได้ (Ahmed, Bittencourt-Hewitt, & Sebastian, 2015) จากการศึกษาทางวิจัยศักยภาพไฟฟ้าสมองสัมพันธ์กับเหตุการณ์ (event-related potential: ERP) ในการกำกับอารมณ์ของวัยรุ่นและวัยผู้ใหญ่ ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า ศักยภาพไฟฟ้าสมองในช่วง Late positive potential หรือ LPP ในตำแหน่งขั้วไฟฟ้า CPz Pz และ

Oz ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับการกำกับอารมณ์ มีความไวต่อการเปลี่ยนแปลงในวัยรุ่นมากกว่าวัยผู้ใหญ่ (Desatnik et al., 2017) ซึ่งหมายความว่าในวัยผู้ใหญ่จะสามารถกำกับอารมณ์ได้ดีกว่าวัยรุ่น

นิสิตระดับมหาวิทยาลัย มีอายุระหว่าง 17 - 25 ปี อยู่ในช่วงวัยรุ่น เป็นวัยที่ให้ความสำคัญกับกลุ่มเพื่อน (Peer Group) ในด้านอารมณ์จะเปลี่ยนแปลงง่าย ห้วนไหวง่าย มีความวิตกกังวล มีอารมณ์รุนแรง กลัวโดยไม่มีเหตุผล จึงทำให้ถูกชักจูงได้ง่าย ชอบต่อต้านผู้ใหญ่ และระเบียบกฎเกณฑ์ นิสิตที่อยู่ในช่วงวัยนี้เป็นวัยที่มีความสำคัญและเป็นอนาคตที่ดีของชาติจำเป็นต้องได้รับการดูแล เอาใจใส่อย่างดีและการได้รับคำแนะนำในการดำเนินชีวิตที่เหมาะสม แต่ในปัจจุบันพบว่าปัจจัยต่างๆ มากมายที่มีผลกระทบต่อสภาพร่างกายและจิตใจของวัยรุ่น (คันธารัตน์ ยอดพิชัย, 2549) นิสิตระดับปริญญาตรีจำเป็นต้องมีการควบคุมอารมณ์ความรู้สึกที่ดีและต้องปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์เนื่องจากต้องเผชิญกับความกดดันมากมายโดยเฉพาะในเรื่องของการเรียน (Gruber, Mauss, & Tamir, 2011)

จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีแนวคิดที่จะพัฒนาแบบสอบถามทักษะการกำกับอารมณ์สำหรับนิสิตระดับปริญญาตรี เพื่อประเมินผู้ที่มีความเสี่ยงในเรื่องของทักษะการกำกับอารมณ์ เพื่อที่จะทำให้ได้ทราบว่านิสิตระดับปริญญาตรีนั้นมีทักษะการกำกับอารมณ์อยู่ในระดับเท่าใด และมีทักษะการกำกับอารมณ์ด้านใดบ้างที่ควรได้รับการส่งเสริม เพื่อให้ให้นิสิตระดับปริญญาตรีได้มีการกำกับอารมณ์ที่ดีขึ้น สามารถใช้ชีวิตในสังคมได้อย่างปกติ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนาแบบสอบถามทักษะการกำกับอารมณ์สำหรับนิสิตระดับปริญญาตรี
2. เพื่อตรวจสอบคุณสมบัติทางจิตวิทยาของแบบสอบถามทักษะการกำกับอารมณ์สำหรับนิสิตระดับปริญญาตรี
 - 2.1 เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาของแบบสอบถามทักษะการกำกับอารมณ์สำหรับนิสิตระดับปริญญาตรี
 - 2.2 เพื่อตรวจสอบความเที่ยงของแบบสอบถามทักษะการกำกับอารมณ์สำหรับนิสิตระดับ

ปริญญาตรีด้วยวิธีการตรวจสอบความสอดคล้องภายใน

2.3 เพื่อวิเคราะห์โมเดลองค์ประกอบเชิงยืนยันแบบสอบถามทักษะการกำกับอารมณ์สำหรับนิสิตระดับปริญญาตรี

แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

การพัฒนาแบบสอบถามทักษะการกำกับอารมณ์สำหรับนิสิตระดับปริญญาตรี ได้ศึกษาแนวคิดทฤษฎี โมเดลการปรับตัวรับมือกับอารมณ์ (Adaptive Coping with Emotions model: ACE) และ การฝึกกำกับอารมณ์ (Affect Regulation Training: ART) อธิบายได้ว่าอารมณ์เกิดขึ้นและสามารถควบคุมเพื่อปรับปรุงอารมณ์ให้ประสิทธิภาพได้อย่างไร โมเดลนี้ขึ้นอยู่กับทฤษฎีทางวิทยาศาสตร์อารมณ์ (Emotional Science Theory) ผลการวิจัยจากประสบการณ์ทางคลินิกของนักพัฒนาและรายงานจากการสัมภาษณ์ผู้ป่วยจำนวนมากเกี่ยวกับปัญหาด้านการควบคุมอารมณ์ ได้แบ่งออกเป็นประเด็นดังนี้ (1) ตระหนักถึงความรู้สึกอย่างมีสติ (2) ระบุและกำหนดอารมณ์ความรู้สึกได้อย่างถูกต้อง (3) ระบุสิ่งที่เป็สาเหตุและรักษาอารมณ์ความรู้สึกไว้ (4) ปรับเปลี่ยนอารมณ์โดยการปรับตัว (5) การยอมรับอารมณ์เชิงลบเมื่อจำเป็น (6) แนวทางในการเผชิญหน้ากับสถานการณ์ที่อาจทำให้เกิดอารมณ์เชิงลบ (7) ให้การสนับสนุนตนเองอย่างมีประสิทธิภาพในสถานการณ์ที่น่าวิตก ดังนั้นในรูปแบบของการรับมือกับอารมณ์ที่ปรับตัวได้ จึงสามารถเข้าใจกระบวนการควบคุมภายในของประสบการณ์ทางอารมณ์ได้อย่างละเอียด จากรูปแบบการรับมือกับอารมณ์ที่ปรับตัวได้ Berking (2007) ได้พัฒนาการฝึกกำกับอารมณ์ (ART) ซึ่งเป็นโครงการฝึกการวินิจฉัยโรคที่ครอบคลุมการควบคุมภาวะซึมเศร้าในความผิดปกติต่างๆ และเพิ่มขีดความสามารถในการควบคุมอารมณ์ การพัฒนาแบบสอบถามทักษะการกำกับอารมณ์อยู่ในโมเดลของการรับมือกับอารมณ์ที่ปรับตัวได้และการฝึกกำกับอารมณ์ ประกอบไปด้วยทักษะการกำกับอารมณ์ 9 ด้าน (Berking & Znoj, 2017) ได้แก่

1. ตระหนักถึงอารมณ์อย่างมีสติ (Awareness) หมายถึง ความสามารถในการมีสติรับรู้ถึงความรู้สึกและอารมณ์ของตนเองได้
2. การอธิบายอารมณ์ที่เกิดขึ้นได้ (Clarification) หมายถึง ความสามารถในการระบุอารมณ์ความรู้สึกว่า

ตนเองมีอารมณ์ความรู้สึกอย่างไร

3. การตอบสนองทางอารมณ์ที่ส่งผลทางกาย (Sensation) หมายถึง ความสามารถในการรับรู้ความรู้สึกทางกายที่แสดงออกมาจากผลกระทบทางอารมณ์ที่เกิดขึ้น

4. ความสามารถเข้าใจอารมณ์ (Understanding) หมายถึง การเข้าใจถึงสาเหตุที่ทำให้เกิดอารมณ์ตลอดจนสามารถบอกได้ว่าอารมณ์ของตนเอง

5. การช่วยเหลือตนเองเมื่อเจอกับอารมณ์ที่ตึงเครียด (Compassionate Self-support) หมายถึง การช่วยเหลือตนเองหรือการสนับสนุนตนเองเมื่อต้องเผชิญหน้ากับเหตุการณ์การเชิงลบที่ส่งผลทำให้เกิดอารมณ์เชิงลบตามไปด้วย

6. การปรับเปลี่ยนอารมณ์ (Modification) หมายถึง ความสามารถในการจัดการกับอารมณ์เชิงลบตลอดจนสามารถปรับเปลี่ยนให้มาเป็นอารมณ์เชิงบวกได้

7. การยอมรับอารมณ์ตนเอง (Acceptance) หมายถึง ความพึงพอใจหรือความสุขส่วนตัวเกี่ยวกับตัว

เอง มักเกี่ยวข้องกับการเข้าใจตนเอง การรับรู้ได้ถึงจุดแข็งและจุดอ่อนของตน แม้ว่าจะเป็นความคิดเห็นส่วนตัว โดยจะแสดงออกทางความรู้สึกเกี่ยวกับตนเอง

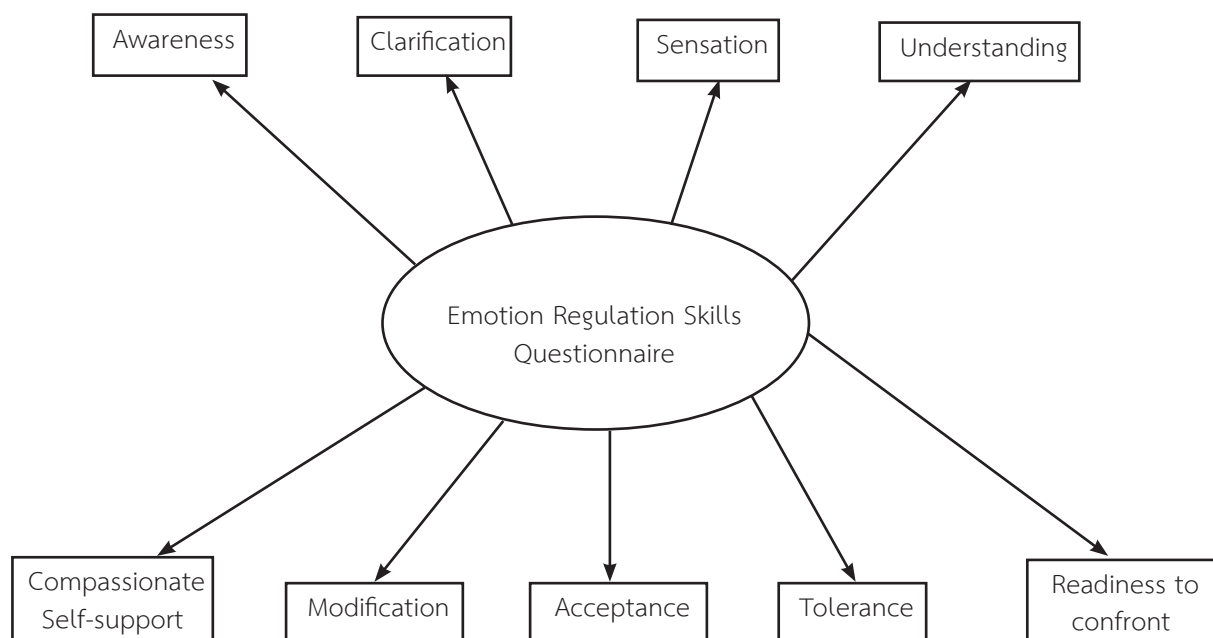
8. ความอดทนต่ออารมณ์ด้านลบ (Tolerance) หมายถึง การระงับหรือการควบคุมกิริยาหรือการกระทำอันมาจากปัจจัยภายนอกหรือปัจจัยภายในที่มากระตุ้นอารมณ์ และความรู้สึกในทางลบ

9. ความพร้อมที่จะเผชิญหน้าในสถานการณ์ที่ทำให้รู้สึกไม่สบายใจ (Readiness to confront) หมายถึง การทำตามเป้าหมายที่ได้ตั้งไว้แม้จะต้องเผชิญหน้ากับอารมณ์ที่ทำให้ตนเองรู้สึกไม่ดี

สมมติฐานการวิจัย

1. โมเดลองค์ประกอบเชิงยืนยันแบบสอบถามทักษะการกำกับอารมณ์สำหรับนิสิตระดับปริญญาตรี ที่พัฒนาขึ้นมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากร เป็นนิสิตระดับปริญญาตรีอายุระหว่าง 17-24 ปี ในประเทศไทย จำนวน 1,681,148 คน (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2560)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่าง เป็นนิสิตระดับปริญญาตรี อายุระหว่าง 17-24 ปี โดยกำหนดขนาดตัวอย่างจากเกณฑ์ 10-20 เท่าของตัวแปรสังเกตได้

ตาราง 1

จำแนกมหาวิทยาลัย 5 ภูมิภาค

ลำดับที่	กลุ่มสาขาวิชา	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
1	ภาคเหนือ		
	1.1 มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	29,202	48
	1.2 มหาวิทยาลัยแม่โจ้	15,516	26
	1.3 มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง	14,096	23
2	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ		
	2.1 มหาวิทยาลัยขอนแก่น	31,327	52
	2.2 มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี	14,464	24
	2.3 มหาวิทยาลัยมหาสารคาม	41,826	69
3	ภาคกลาง		
	3.1 มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน	25,831	43
	3.2 มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต	12,676	21
	3.3 มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ	8,892	15
4	ภาคตะวันออก		
	4.1 มหาวิทยาลัยบูรพา	29,029	48
	4.2 มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก บางพระ	3,355	6
	4.3 มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี	10,057	17
5	ภาคใต้		
	5.1 มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์	16,338	27
	5.2 มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต	9,916	16
	5.3 มหาวิทยาลัยทักษิณ	10,922	15
รวมจำนวนทั้งสิ้น		273,447	450

ตามแนวคิดของ Hair et al., (2010) ซึ่งงานวิจัยนี้มีตัวแปรสังเกตได้ 9 ตัวแปร ดังนั้น ขนาดของกลุ่มตัวอย่างขั้นต่ำควรมีไม่น้อยกว่า 180 คน ผู้วิจัยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 450 คน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ โดยการจำแนกมหาวิทยาลัยออกเป็น 5 ภูมิภาค จากนั้นสุ่มรายชื่อมหาวิทยาลัยภูมิภาคละ 3 มหาวิทยาลัย และแบ่งสัดส่วน จำนวน 15 มหาวิทยาลัย ดังนี้

การพัฒนามาตรวัดและการตรวจสอบคุณสมบัติทางการวัด

การพัฒนาและตรวจสอบคุณสมบัติทางการวัดแบบสอบถามทักษะการกำกับอารมณ์สำหรับนิสิตระดับปริญญาตรี ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

1. ศึกษาทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทักษะการกำกับอารมณ์เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาแบบสอบถามทักษะการกำกับอารมณ์สำหรับนิสิตระดับปริญญาตรี

2. วิเคราะห์กรอบแนวคิดและเขียนนิยามเชิงปฏิบัติการของทักษะการกำกับอารมณ์ ได้แก่ ตระหนักถึงอารมณ์อย่างมีสติ (Awareness) การอธิบายอารมณ์ที่เกิดขึ้นได้ (Clarification) การตอบสนองทางอารมณ์ที่ส่งผลทางกาย (Sensation) ความสามารถเข้าใจอารมณ์ (Understanding) การช่วยเหลือตนเองเมื่อเจอกับอารมณ์ที่ตึงเครียด (Compassionate Self-support) การปรับเปลี่ยนอารมณ์ (Modification) การยอมรับอารมณ์ตนเอง (Acceptance) ความอดทนต่ออารมณ์ด้านลบ (Tolerance) ความพร้อมที่จะเผชิญหน้าในสถานการณ์ที่ทำให้รู้สึกไม่สบายใจ (Readiness to confront)

3. ตรวจสอบคุณสมบัติทางการวัดของแบบสอบถามทักษะการกำกับอารมณ์สำหรับนิสิตระดับปริญญาตรี ดังนี้

3.1 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความตรงเชิงเนื้อหา โดยพิจารณาความสอดคล้องของข้อความถามกับนิยามเชิงปฏิบัติการ ความเหมาะสมของตัวเลือกการคำตอบที่เลือกใช้ ความถูกต้องของการใช้ภาษา และความครอบคลุมของเนื้อหาที่ต้องการวัดตามนิยามเชิงปฏิบัติการ

3.2 นำแบบสอบถามทักษะการกำกับอารมณ์ให้ผู้เชี่ยวชาญในสาขาที่เกี่ยวข้อง เช่น การวัดและประเมินผล จิตวิทยา การวิจัย จำนวน 3 ท่านในการประเมินความตรง Content Validity จากนั้นแก้ไขตามคำแนะนำ และพิจารณาค่า I-CVI และ S-CVI การหาการหาค่าดัชนีความตรงเชิงเนื้อหาทั้งฉบับ (Content Validity Index for the Scale; SCVI) การประเมินความสอดคล้องของข้อความถามพบว่าข้อความผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด 3 คน ต้องประเมินความสอดคล้องที่ระดับ 3 หรือ 4 ดังนั้นค่า S-CVI เท่ากับ 0.96 ค่าที่ได้ควรมีค่าตั้งแต่ .80 ขึ้น

ไป แสดงว่าข้อความถามทั้งฉบับมีความตรงเชิงเนื้อหา (Polit & Beck, 2008)

3.3 แบบสอบถามที่ปรับแก้ไขเรียบร้อยแล้วไปทดลองใช้กับนิสิตระดับปริญญาตรีที่มีอายุระหว่าง 17-24 ปี ที่มีลักษณะคล้ายกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน

3.4 จัดเตรียมเครื่องมือที่ใช้สำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามทักษะการกำกับอารมณ์

3.5 จากนั้นผู้วิจัยจะนำข้อมูลที่ได้จากการนำเครื่องมือมีพัฒนาขึ้น ไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลมาวิเคราะห์หองค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในเดือนธันวาคม พ.ศ. 2561 โดยได้รับความยินยอมจากนิสิตระดับปริญญาตรีในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แบบสอบถามกลับคืนมา 450 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

โดยขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลมีดังนี้

1. ผู้วิจัยทำการติดต่อกลุ่มเครือข่ายนิสิตและประสานงาน เพื่อนัดหมาย
2. ผู้วิจัยกับเครือข่ายนัดสถานที่ต่างๆ ในการแจกแบบสอบถามให้ได้ครบตาม จำนวน 450 ชุด
3. ผู้เข้าร่วมโครงการจะใช้เวลาประมาณ 20 นาทีในการทำแบบสอบถาม
4. การเก็บแบบสอบถามกลับ

4.1 ในกรณีที่สามารรถทำการตอบแบบสอบถามได้ทันที ผู้วิจัยทำการรอเก็บแบบสอบถามด้วยตนเอง

4.2 ในกรณีที่สามารรถส่งแบบสอบถามด้วยตนเอง ผู้วิจัยเตรียมซองพร้อมอุปกรณ์ปิดผนึกซองและนำซองส่งกลับมาให้ผู้วิจัยได้ทันที โดยการส่งเอกสารจะมีการติดต่อกันระหว่างผู้ตอบแบบสอบถามตลอดเวลา

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นโดยใช้สถิติพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่างด้วยความถี่ ร้อยละค่าเฉลี่ยและส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่อบรรยายลักษณะข้อมูลทั่วไปของกลุ่ม

ตัวอย่างด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์

2. วิเคราะห์ค่า CVI (Content Validity Index)

ด้วยโปรแกรม Microsoft Excel

3. วิเคราะห์ค่าดัชนีอำนาจจำแนกรายข้อ (Item Discrimination) ด้วยวิธีการหาค่าสหสัมพันธ์รายข้อ (Item-total correlation) และคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีอำนาจจำแนกไม่น้อยกว่า 0.20 และวิเคราะห์ความเที่ยงที่ได้จากแบบสอบถามทักษะการกำกับอารมณ์สำหรับนิสิตระดับปริญญาตรี โดยใช้เทคนิคแบบอัลฟาของครอนบาค (Cronbach alpha)

4. วิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis) ของแบบสอบถามทักษะการกำกับอารมณ์สำหรับนิสิตระดับปริญญาตรี ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์

ผลการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1. ความตรงเชิงเนื้อหา ได้รับการพิจารณาโดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ได้แก่ 1) ดร.พีร วงศ์อุปราช ผู้เชี่ยวชาญด้านจิตวิทยาคลินิก 2) ดร.ปิยะทิพย์ ประดุงพรม ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผล 3) ดร.ปรัชญา แก้วแก่น ผู้เชี่ยวชาญด้านประสาทวิทยาศาสตร์ ปรากฏว่าข้อคำถามทั้ง 27 ข้อ มีความตรงเชิงเนื้อหา และมีค่า CVI (Content Validity Index) ซึ่งแสดงถึงความสอดคล้องระหว่างข้อความกับนิยามเชิงปฏิบัติการเท่ากับ 1.00 ทุกข้อ

2. ดัชนีอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถามทักษะการกำกับอารมณ์สำหรับนิสิตระดับปริญญาตรี จำแนกรายข้อ จำนวน 27 ข้อ มีดัชนีอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไป จำนวน 26 ข้อ เนื่องจากข้อคำถามข้อที่ 3 มี

ค่าอำนาจจำแนก เท่ากับ 0.17 จึงพิจารณาตัดข้อคำถามออก

3. ค่าความเที่ยงของแบบสอบถามทักษะการกำกับอารมณ์ มีค่าความเที่ยงแบบสอดคล้องภายในตามวิธีของครอนบาคทั้งฉบับ เท่ากับ 0.95 จำแนกตามด้านต่างๆ ได้ดังนี้ 1) ตระหนักถึง อารมณ์อย่างมีสติ เท่ากับ 0.66 2) การอธิบายอารมณ์ที่เกิดขึ้นได้ เท่ากับ 0.61 3) การตอบสนองทางอารมณ์ที่ส่งผลทางกาย เท่ากับ 0.70 4) ความสามารถเข้าใจอารมณ์ เท่ากับ 0.85 5) การช่วยเหลือตนเองเมื่อเจอกับอารมณ์ที่ตึงเครียด เท่ากับ 0.80 6) การปรับเปลี่ยนอารมณ์ เท่ากับ 0.82 7) การยอมรับอารมณ์ตนเอง เท่ากับ 0.87 8) ความอดทนต่ออารมณ์ด้านลบ เท่ากับ 0.90 9) ความพร้อมที่จะเผชิญหน้าในสถานการณ์ที่ทำให้รู้สึกไม่สบายใจ เท่ากับ 0.924

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง เป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 450 คน ปรากฏว่ากลุ่มตัวอย่างเป็นเพศชาย จำนวน 141 คน คิดเป็นร้อยละ 31.33 และเป็นเพศหญิง จำนวน 309 คน คิดเป็นร้อยละ 68.67 อายุระหว่าง 17-24 ปี กำลังศึกษาอยู่ในชั้นปีที่ 1 จำนวน 82 คน ชั้นปีที่ 2 จำนวน 83 คน ชั้นปีที่ 3 จำนวน 137 คน และชั้นปีที่ 4 จำนวน 148 คน

ค่าสถิติพื้นฐานของแบบสอบถามทักษะการกำกับอารมณ์สำหรับนิสิตระดับปริญญาตรี

ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของแบบสอบถามทักษะการกำกับอารมณ์สำหรับนิสิตปริญญาตรี ดังตารางที่ 2

ตาราง 2

ค่าสถิติพื้นฐานแบบสอบถามทักษะการกำกับอารมณ์สำหรับนิสิตปริญญาตรี (n=450)

ทักษะการกำกับอารมณ์	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ความเบ้	ความโด่ง
ตระหนักถึงอารมณ์อย่างมีสติ	3.99	.48	.43	-.52
การอธิบายอารมณ์ที่เกิดขึ้นได้	4.04	.65	-1.76	4.98
การตอบสนองทางอารมณ์ที่ส่งผลทางกาย	3.82	.69	.71	2.29
ความสามารถในการเข้าใจอารมณ์	3.89	.73	.52	.31
การช่วยเหลือตนเองเมื่อเจอกับอารมณ์ที่ตึงเครียด	3.97	.66	-1.12	1.94
การปรับเปลี่ยนอารมณ์	3.96	.71	-.53	.54
การยอมรับอารมณ์ตนเอง	3.86	.79	.06	-.45
ความอดทนต่ออารมณ์ด้านลบ	3.54	.82	.20	-.23
ความพร้อมที่จะเผชิญหน้าในสถานการณ์ที่ทำให้ รู้สึกไม่สบายใจ	3.48	.80	-0.2	-.54
แบบสอบถามทั้งฉบับ	3.84	.56	-.67	2.25

จากตารางที่ 2 แสดงผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของแบบสอบถามทักษะการกำกับอารมณ์สำหรับนิสิตปริญญาตรี จำแนกตามด้านและทั้งฉบับ ปรากฏว่า ด้านตระหนักถึงอารมณ์อย่างมีสติมีค่าเฉลี่ยเลขคณิตเท่ากับ 3.99 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .48 ด้านการอธิบายอารมณ์ที่เกิดขึ้นได้ มีค่าเฉลี่ยเลขคณิตเท่ากับ 4.04 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .65 ด้านการตอบสนองทางอารมณ์ที่ส่งผลทางกาย มีค่าเฉลี่ยเลขคณิตเท่ากับ 3.82 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .69

ด้านความสามารถในการเข้าใจอารมณ์ มีค่าเฉลี่ยเลขคณิตเท่ากับ 3.89 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .73 ด้านการช่วยเหลือตนเองเมื่อเจอกับอารมณ์ที่ตึงเครียดเท่ากับ 3.97 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .66 ด้านการปรับเปลี่ยนอารมณ์มีค่าเฉลี่ยเลขคณิตเท่ากับ 3.96 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .71 ด้านการยอมรับอารมณ์ตนเองมีค่าเฉลี่ยเลขคณิตเท่ากับ 3.86 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .79 ด้านความอดทนต่ออารมณ์ด้านลบมีค่าเฉลี่ยเลขคณิตเท่ากับ 3.54 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .82 และด้านความพร้อมที่จะเผชิญหน้าในสถานการณ์ที่ทำให้รู้สึกไม่สบายใจมีค่าเฉลี่ยเลขคณิต

เท่ากับ 3.48 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .80 เมื่อพิจารณาค่าความเบ้และค่าความโด่งของแบบสอบถามทั้งฉบับ ปรากฏว่า มีค่าความเบ้เท่ากับ -.67 และค่าความโด่งเท่ากับ 2.25 ซึ่งค่าความเบ้และค่าความโด่งดังกล่าวอยู่ในช่วงที่ยอมรับได้ (Kline, 2011, p. 63) ตัวแปรที่นำมาวิเคราะห์มีการแจกแจงปกติ และขนาดกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้มีขนาดใหญ่เพียงพอ (Hair et al., 2010, p. 71) ที่ประมาณค่าพารามิเตอร์ของประชากรจะมีความคงเส้นคงวา ดังนั้นจากผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของมาตรวัด จึงมีความเหมาะสมที่จะนำมาวิเคราะห์โมเดลองค์ประกอบเชิงยืนยัน เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างของโมเดลต่อไปได้

ผลการวิเคราะห์โมเดลองค์ประกอบเชิงยืนยันแบบสอบถามทักษะการกำกับอารมณ์สำหรับนิสิตปริญญาตรี ผลการวิเคราะห์นี้เป็นการนำเสนอเป็นตารางค่าดัชนีความสอดคล้องของโมเดลองค์ประกอบยืนยันแบบสอบถามทักษะการกำกับอารมณ์สำหรับนิสิตปริญญาตรี พร้อมทั้งเสนอค่าสถิติแสดงค่าขนาดอิทธิพลและความสอดคล้องของโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์ เป็นดังนี้

ตาราง 3

ผลการตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลองค์ประกอบเชิงยืนยัน

ดัชนีตรวจสอบความ สอดคล้อง	การตรวจสอบค่าดัชนีความสอดคล้องขององค์ประกอบเชิงยืนยัน		
	ค่าที่ได้	เกณฑ์	ผลการตรวจสอบ
χ^2	266.83	-	มีค่าใกล้เคียงดี
χ^2/df	1.368	< 2.00	ผ่านเกณฑ์
GFI	.953	> .95	ผ่านเกณฑ์
AGFI	.954	> .95	ผ่านเกณฑ์
CFI	.987	> .95	ผ่านเกณฑ์
TLI	.978	> .95	ผ่านเกณฑ์
SRMR	.034	< .05	ผ่านเกณฑ์
RMSEA	.029	< .05	ผ่านเกณฑ์

จากตารางที่ 3 ผลการตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลองค์ประกอบเชิงยืนยันของแบบสอบถามทักษะการกำกับอารมณ์สำหรับนิสิตปริญญาตรี ปรากฏว่า มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ (พุทพงษ์ สุขสว่าง, 2557) โดยพิจารณาจากค่าดัชนีความสอดคล้อง $\chi^2 = 266.83$, $df=195$, $GFI=.953$, $AGFI = .954$, $CFI = .987$, $TLI = .978$, $SRMR = .034$, $RMSEA = .029$ ผ่านเกณฑ์ทุกค่า อธิบายได้ว่า แบบสอบถามทักษะการกำกับอารมณ์

สำหรับนิสิตปริญญาตรี สามารถวัดได้จากองค์ประกอบทั้ง 9 ด้าน ได้แก่ การตระหนักถึงอารมณ์อย่างมีสติ การอธิบายอารมณ์ที่เกิดขึ้นได้ การตอบสนองทางอารมณ์ที่ส่งผลทางกาย ความสามารถในการเข้าใจอารมณ์ การช่วยเหลือตนเองเมื่อเจอกับอารมณ์ที่ตึงเครียด การปรับเปลี่ยนอารมณ์ การยอมรับอารมณ์ตนเอง ความอดทนต่ออารมณ์ด้านลบ และความพร้อม ที่จะเผชิญหน้าในสถานการณ์ที่ทำให้รู้สึกไม่สบายใจ

ตาราง 4

ผลการวิเคราะห์โมเดลองค์ประกอบเชิงยืนยันของแบบสอบถามทักษะการกำกับอารมณ์สำหรับนิสิตปริญญาตรี

ตัวแปรแฝง	ทักษะการกำกับอารมณ์		
	bi	β_i	R2
ตระหนักถึงอารมณ์อย่างมีสติ	1.00*	.723*	.523
การอธิบายอารมณ์ที่เกิดขึ้นได้	.822*	.823*	.667
การตอบสนองทางอารมณ์ที่ส่งผลทางกาย	1.186*	.847*	.718
ความสามารถในการเข้าใจอารมณ์	1.506*	.894*	.800
การช่วยเหลือตนเองเมื่อเจอกับอารมณ์ที่ตึงเครียด	1.411*	.819*	.671
การปรับเปลี่ยนอารมณ์	1.146*	.936*	.876
การยอมรับอารมณ์ตนเอง	1.297*	.825*	.680
ความอดทนต่ออารมณ์ด้านลบ	1.237*	.686*	.471
ความพร้อมที่จะเผชิญหน้าในสถานการณ์ที่ทำให้รู้สึกไม่สบายใจ	1.139*	.661*	.437

* $p < .05$

จากตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์โมเดลองค์ประกอบเชิงยืนยันของแบบสอบถามทักษะการกำกับอารมณ์สำหรับนิสิตปริญญาตรี อธิบายได้ว่า แบบสอบถามทักษะการกำกับอารมณ์สำหรับนิสิตปริญญาตรี ประกอบไปด้วย การตระหนักถึงอารมณ์อย่างมีสติ การอธิบายอารมณ์ที่เกิดขึ้นได้ การตอบสนองทางอารมณ์ที่ส่งผลทางกาย ความสามารถในการเข้าใจอารมณ์ การช่วยเหลือตนเองเมื่อเจอกับอารมณ์ที่ตึงเครียด การปรับเปลี่ยนอารมณ์ การยอมรับอารมณ์ตนเอง ความอดทนต่ออารมณ์ด้านลบ และความพร้อมที่จะเผชิญหน้าในสถานการณ์ที่ทำให้รู้สึกไม่สบายใจ โดย พิจารณาค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐาน มีค่าตั้งแต่ .661 - .936 โดยองค์ประกอบที่มีค่าน้ำหนักมากที่สุดคือการปรับเปลี่ยนอารมณ์ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ .936 และองค์ประกอบที่มีค่าน้ำหนักน้อยที่สุดคือ ความพร้อมที่จะเผชิญหน้าในสถานการณ์ที่ทำให้รู้สึกไม่สบายใจ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ .661 และทุกองค์ประกอบสามารถอธิบายความแปรปรวนของแบบสอบถามทักษะการกำกับอารมณ์สำหรับนิสิตปริญญาตรี ได้ร้อยละ 43.7 – 87.6 ทั้งนี้องค์ประกอบทั้งหมดมีอิทธิพลเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผลการวิจัย

การพัฒนาแบบสอบถามทักษะการกำกับอารมณ์สำหรับนิสิตระดับปริญญาตรีนี้ พบว่า องค์ประกอบของแบบสอบถามทักษะการกำกับอารมณ์สำหรับนิสิตระดับปริญญาตรีมี 9 องค์ประกอบ ได้แก่ การตระหนักถึงอารมณ์อย่างมีสติ การอธิบายอารมณ์ที่เกิดขึ้นได้ การตอบสนองทางอารมณ์ที่ส่งผลทางกาย ความสามารถในการเข้าใจอารมณ์ การช่วยเหลือตนเองเมื่อเจอกับอารมณ์ที่ตึงเครียด การปรับเปลี่ยนอารมณ์ การยอมรับอารมณ์ตนเอง ความอดทนต่ออารมณ์ด้านลบ และความพร้อม ที่จะเผชิญหน้าในสถานการณ์ที่ทำให้รู้สึก ไม่สบายใจ โดยมีค่าความเที่ยงทั้งฉบับเท่ากับ .95 ซึ่งสอดคล้องกับ สอดคล้องกับ ศิริชัย กาญจนวาสี (2552) ที่กล่าวว่า แบบสอบถามที่ดีควรมีค่าความเที่ยงไม่ต่ำกว่า .50 จึงแสดงได้ว่าแบบสอบถามที่พัฒนาขึ้นมีความเหมาะสมในการนำมาวัดทักษะในการกำกับอารมณ์สำหรับนิสิตระดับปริญญาตรี โดยการวิเคราะห์ การวิเคราะห์โมเดลองค์ประกอบเชิงยืนยัน เพื่อเป็นการยืนยันความตรงเชิงโครงสร้าง ซึ่งผลปรากฏว่า

มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ซึ่งสอดคล้องกับ Berking & Znoj (2008) ที่ได้กล่าวหาว่าองค์ประกอบโมเดลของการรับมือกับอารมณ์ที่ปรับตัวได้และการฝึกกำกับอารมณ์ ประกอบไปด้วยทักษะการกำกับอารมณ์ 9 ด้าน ได้แก่ 1) การตระหนักถึงอารมณ์อย่างมีสติ (Awareness) หมายถึง ความสามารถในการมีสติรับรู้ถึงความรู้สึกและอารมณ์ของตนเองได้ 2) การอธิบายอารมณ์ที่เกิดขึ้นได้ (Clarification) หมายถึง ความสามารถในการระบุอารมณ์ความรู้สึกว่าตนเองมีอารมณ์ความรู้สึกอย่างไร 3) การตอบสนองทางอารมณ์ที่ส่งผลทางกาย (Sensation) หมายถึง ความสามารถในการรับรู้ความรู้สึกทางกายที่แสดงออกมาจากผลกระทบทางอารมณ์ที่เกิดขึ้น 4) ความสามารถเข้าใจอารมณ์ (Understanding) หมายถึง การเข้าใจถึงความสาเหตุที่ทำให้เกิดอารมณ์ตลอดจนสามารถบอกอารมณ์ของตนเอง 5) การช่วยเหลือตนเองเมื่อเจอกับอารมณ์ที่ตึงเครียด (Compassionate Self-support) หมายถึง การช่วยเหลือตนเองหรือการสนับสนุนตนเองเมื่อต้องเผชิญหน้ากับเหตุการณ์การเชิงลบที่ส่งผลทำให้เกิดอารมณ์เชิงลบตามไปด้วย 6) การปรับเปลี่ยนอารมณ์ (Modification) หมายถึง ความสามารถในการจัดการกับอารมณ์เชิงลบตลอดจนสามารถปรับเปลี่ยนให้มาเป็นอารมณ์เชิงบวกได้ 7) การยอมรับอารมณ์ตนเอง (Acceptance) หมายถึง ความพึงพอใจหรือความสุขส่วนตัวเกี่ยวกับตัวเอง มักเกี่ยวข้องกับการเข้าใจตนเอง การรับรู้ได้ถึงจุดแข็งและจุดอ่อนของตน แม้ว่าจะเป็นความคิดเห็นส่วนตัว โดยจะแสดงออกทางความรู้สึกเกี่ยวกับตนเอง 8) ความอดทนต่ออารมณ์ด้านลบ (Tolerance) หมายถึง การระงับหรือการควบคุมกิริยาหรือการกระทำอันมาจากปฏิกิริยาภายนอกหรือปัจจัยภายในที่มากระตุ้นอารมณ์ และความรู้สึกในทางลบ 9) ความพร้อมที่จะเผชิญหน้าในสถานการณ์ที่ทำให้รู้สึกไม่สบายใจ (Readiness to confront) หมายถึง การทำตามเป้าหมายที่ได้ตั้งไว้แม้จะต้องเผชิญหน้ากับอารมณ์ที่ทำให้ตนเองรู้สึกไม่ดี โดยพิจารณาได้จากค่าไคสแควร์ (Chi-Square) มีค่าเท่ากับ 226.83, ค่าไคสแควร์สัมพัทธ์ (χ^2 / df) เท่ากับ 1.368 ซึ่งมีค่าน้อยกว่า 2.0 ค่าดัชนีความกลมกลืน (GFI) เท่ากับ 0.953 ดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) เท่ากับ 0.954 ดัชนีวัดระดับความกลมกลืนเปรียบเทียบ (CFI) เท่ากับ .987 ค่าดัชนีความสอดคล้อง (TLI) เท่ากับ .978 ค่ารากของค่า

เฉลี่ยกำลังสองของส่วนเหลือมาตรฐาน (SRMR) เท่ากับ .034 ค่าความคลาดเคลื่อนในการประมาณค่าพารามิเตอร์ (RMSEA) เท่ากับ 0.29 โดยภาพรวมผ่านเกณฑ์ทุกค่าตามกำหนดไว้ (พุทพงศ์ สุขสว่าง, 2557) เมื่อพิจารณาว่า หนึ่งองค์ประกอบทั้งเก้าด้าน ปรากฏว่า การปรับเปลี่ยนอารมณ์ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ .936 และองค์ประกอบที่มีค่าน้ำหนักน้อยที่สุดคือ ความพร้อมที่จะเผชิญหน้าในสถานการณ์ที่ทำให้รู้สึกไม่สบายใจ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ .661 และทุกองค์ประกอบสามารถอธิบายความแปรปรวนของแบบสอบถามทักษะการกำกับอารมณ์ สำหรับนิสิตปริญญาตรี ได้ร้อยละ 43.7 – 87.6 ทั้งนี้ องค์ประกอบทั้งหมดมีอิทธิพลเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

นิสิตระดับมหาวิทยาลัย มีอายุระหว่าง 17 - 25 ปี อยู่ในช่วงวัยรุ่น เป็นวัยที่ให้ความสำคัญกับกลุ่มเพื่อน (Peer Group) ในด้านอารมณ์จะเปลี่ยนแปลงง่าย ห้วนไหวง่าย มีความวิตกกังวล มีอารมณ์รุนแรง กลัวโดยไม่มีเหตุผล จึงทำให้ถูกชักจูงได้ง่าย ชอบต่อต้านผู้ใหญ่ และระบียบกฎเกณฑ์ นิสิตระดับปริญญาตรีจำเป็นจะต้องมี

การควบคุมอารมณ์ความรู้สึกที่ดีและต้องปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์เนื่องจากต้องเผชิญกับความกดดันมากมาย โดยเฉพาะในเรื่องของการเรียน การพัฒนาแบบสอบถามทักษะการกำกับอารมณ์สำหรับนิสิตระดับปริญญาตรี เพื่อประเมินผู้ที่มีความเสี่ยงในเรื่องของทักษะการกำกับอารมณ์ เพื่อที่จะทำให้ได้ทราบว่านิสิตระดับปริญญาตรีนี้นั้นมีทักษะการกำกับอารมณ์อยู่ในระดับเท่าใด และมีทักษะการกำกับอารมณ์ด้านใดบ้างที่ควรจะได้รับการส่งเสริม เพื่อให้ นิสิตระดับปริญญาตรีได้มีการกำกับอารมณ์ที่ดีขึ้น จึงเป็นเรื่องที่จำเป็นอย่างยิ่ง

จากผลการตรวจสอบคุณสมบัติมาตรวัดทั้งรายข้อ และทั้งฉบับ และการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของแบบสอบถามทักษะการกำกับอารมณ์สำหรับนิสิตระดับปริญญาตรีเป็นการแสดงให้เห็นว่าการพัฒนาแบบสอบถามนี้ สามารถวัดได้ตรงตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการวัด และให้ผลการทดสอบที่สม่าเสมอกับข้อมูลเชิงประจักษ์ เหมาะสำหรับเป็นอีกทางเลือกหนึ่งที่มีคุณภาพเพียงพอสำหรับประเมินทักษะการกำกับอารมณ์สำหรับนิสิตระดับปริญญาตรี

References

- Ahmed, S. P., Bittencourt-Hewitt, A., & Sebastian, C. L. (2015). Neurocognitive bases of emotion regulation development in adolescence. *Developmental Cognitive Neuroscience*, 15, 11-25.
- Barlow, D. H., Allen, L. B., & Choate, M. L. (2016). Toward a unified treatment for emotional disorders–republished article. *Behavior therapy*, 47(6), 838-853.
- Berking, M. (2017). *Training emotionaler Kompetenzen*. Springer-Verlag.
- Berking, M., & Znoj, H. (2008). Development and validation of a self-report measure for the assessment of emotion regulation skills (SEK-27). *Zeitschrift Fur Psychiatrie Psychologie and Psychotherapie*, 56(2), 141-153.
- Desatnik, A., Bel-Bahar, T., Nolte, T., Crowley, M., Fonagy, P., & Fearon, P. (2017). Emotion regulation in adolescents: An ERP study. *Biological psychology*, 129, 52-61.
- Gruber, J., Mauss, I. B., & Tamir, M. (2011). A dark side of happiness? How, when, and why happiness is not always good. *Perspectives on psychological science*, 6(3), 222-233.
- Gross, J. J. (Ed.). (2013). *Handbook of emotion regulation*. New York: Guilford publications.
- Hair, J. F., Black, W. C., Babin, B. J., & Anderson, R. E. (2010). *Multivariate data analysis a global perspective* (7th ed.). New Jersey: Prentice-Hall International.

- Kline, R. B. (2011). *Principle and practice of structural equation modeling* (3rded.). New York: Guilford Publications.
- Kanjanawasee, S. (2009). *Classical test theory* (2nd ed.). Bangkok: Chulalongkorn University (in Thai)
- Polit, D. F., & Beck, C. T. (2008). *Nursing research: Generating and assessing evidence for nursing practice*. Lippincott: Williams & Wilkins.
- Roth, G., & Assor, A. (2012). The costs of parental pressure to express emotions: Conditional regard and autonomy support as predictors of emotion regulation and intimacy. *Journal of Adolescence*, 35(4), 799-808.
- Suksawang, P. (2015). The Basics of structural equation modeling. *Princess of Naradhiwas University Journal*, 6(2), 136 – 145.
- Thompson, R. A. (1994). Emotion regulation: A theme in search of definition. *Monographs of the society for research in child development*, 59(2-3), 25-52.
- Yodpichai, K. (2006). *The Relationship, emotional quotient, and Stress of Public University Students in Bangkok Metropolis*. Department of Vocational Education. Kasetsart University

พฤติกรรมบริการด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์ ของนักศึกษา
วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ยะลา
Behavior with a Humanize care of Boromarajonani College
of Nursing Students, Yala

อัจฉรา มุสิกวัฒน์¹, พิชญ์ชญาธิษฐ์ เรืองเริงกุลฤทธิ์¹ และ นวรัตน์ ไวยชุมภู²
Atchara Musigawan¹, Pichayanit Ruangroengkulrit¹ and Navarat Waichompu²

¹วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ยะลา

¹Boromarajonani College of Nursing, Yala

²มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

²Yala Rajabhat University

Received: December 12, 2019

Revised: March 15, 2020

Accepted: May 8, 2020

บทคัดย่อ

การวิจัยเชิงพรรณนา มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อศึกษาระดับพฤติกรรมบริการสุขภาพด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์ (2) เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมบริการสุขภาพด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์ จำแนกตาม เกรดเฉลี่ย ชั้นปีที่ศึกษา และภูมิภาค และ (3) เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมบริการสุขภาพด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์ ของนักศึกษาวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ยะลา ตามการรับรู้ของอาจารย์และนักศึกษา กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาพยาบาลหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต จำนวน 136 คน และอาจารย์ จำนวน 32 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามที่พัฒนาโดย กิตติพร เนาว์สุวรรณ (2557) หาค่าความตรงตามเนื้อหาโดยใช้ดัชนี ได้เท่ากับ .75 หาค่าความเที่ยงโดยการค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาช ได้เท่ากับ .992 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าที่อิสระ และ สถิติ One-way ANOVA ผลการวิจัย พบว่า พฤติกรรมบริการสุขภาพด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์ด้านจิตบริการและด้านการมีส่วนร่วมของผู้รับบริการ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.27$, $SD = 0.52$) และ ($\bar{X} = 3.17$, $SD = 0.57$) ส่วนด้านการคิดเชิงวิเคราะห์อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.91$, $SD = 0.54$) พฤติกรรมบริการสุขภาพด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์ พบว่า เพศชายกับเพศหญิง นักศึกษาในเขตจังหวัดกับนักศึกษานอกเขตจังหวัด ไม่มีความแตกต่าง ส่วนค่าเฉลี่ยเกรด 2.00-3.00 กับ ค่าเฉลี่ยเกรด 3.00-4.00 มีความแตกต่าง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .001 เช่นเดียวกับระหว่างชั้นปี มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .001 พฤติกรรมบริการสุขภาพด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์ ตามการรับรู้ของอาจารย์และนักศึกษา พบว่า มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .001

คำสำคัญ: หัวใจความเป็นมนุษย์, นักศึกษาพยาบาล, วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ยะลา

Abstract

This research is a descriptive research. with objectives (1) to study the level of Humanize care behavior of Boromarajonani College of Nursing, Yala (2) to compare the Humanize care behavior of Boromarajonani College of Nursing students, classified by grade, year of study and domicile and (3) to compare the behavior Humanize care of Boromarajonani College of Nursing students, as perceived by teachers and students. the sample consisted of 136 nursing and 32 teachers. the instrument developed by kittiporn Nawsuwan (2014). Find the content validity by CVI Is equal to .75. The reliability Index Is equal to .992. Analyze the data by percentage, mean, standard deviation, independent value and One-way ANOVA statistics. the research found that: Humanize care behavior in the Service mind and in the participation of clients at a high level ($\bar{X}$ =3.27, SD=0.52) and ($\bar{X}$ =3.17, SD=0.57) as for the analytical thinking Moderate ($\bar{X}$ =2.91, SD=0.54) Humanize care behavior, Male and female Students in the province and students outside the province No difference, The grade point average 2.00-3.00 and the grade point average of 3.00-4.00 are different. with statistical significance at .001 as well as between the years There was a statistically significant difference at .001. Humanize care behavior perceived by teachers and students found that there is a statistically significant difference at .001

Keywords: Humanize care, Nursing students, Boromarajonani College of Nursing students, Yala

บทนำ

วิชาชีพพยาบาลเป็นวิชาชีพที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของความเอื้ออาทร ซึ่งเป็นการให้คุณค่ากับความเป็นมนุษย์และชีวิตของทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน การดูแลผู้รับบริการด้วยความรัก ความอบอุ่น ความเข้าใจ และยึดมั่นในคุณธรรม จริยธรรม เป็นสิ่งที่สะท้อนอยู่ในความเป็นพยาบาลทุกคน ความรัก ความเมตตา ความรับผิดชอบ ความเสียสละ และมีหัวใจพร้อมที่จะช่วยเหลือผู้อื่นได้ตลอดเวลา (Intawat, Bundasak, & Jangasem, 2017) การบริการด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์เป็นการให้บริการ ที่สอดคล้องกับบริบทชีวิต โดยคำนึงถึงเงื่อนไขข้อจำกัดของผู้รับบริการ ผู้ให้บริการต้องประยุกต์ใช้ความรู้ให้สอดคล้องกับบริบทชีวิต โดยให้ข้อมูลทางเลือกแก่ผู้รับบริการอย่างเพียงพอ และตั้งศักยภาพของผู้รับบริการมาร่วมในการตัดสินใจและแก้ปัญหา ให้บริการด้วยความเข้าใจชีวิตจริงของผู้รับบริการบนความแตกต่างของแต่ละบุคคล และเป็นบริการทางสุขภาพที่เคารพในศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ ยอมรับในความเป็นตัวตน ยอมรับในการคิดและการตัดสินใจของผู้รับบริการสุขภาพ เป็นการบริการที่ยึด

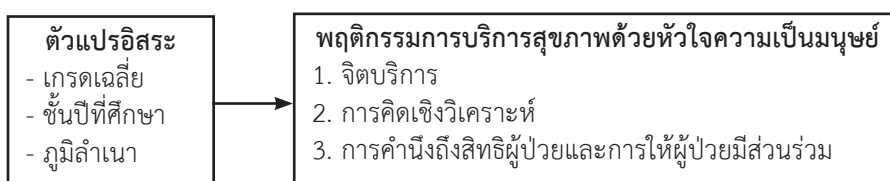
ผู้ป่วยเป็นศูนย์กลางอย่างแท้จริง (Prombuasri, Intana, Srimabunt & Meebunmak, 2014)

สถาบันพระบรมราชชนกได้กำหนดทิศทางของการพัฒนาการศึกษาที่สอดคล้องตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และทิศทางการพัฒนาระบบสุขภาพที่เน้นการพัฒนาตามปรัชญาการสาธารณสุขแนวใหม่ คือ การเน้นประชาชนเป็นศูนย์กลาง และให้บริการด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์ จึงได้พัฒนาหลักสูตรพยาบาลศาสตร์ แบบบูรณาการและเน้นชุมชน โดยมีเป้าหมายเพื่อผลิตบุคลากรที่มีความรู้และสมรรถนะเชิงวิชาชีพ มีความคิดวิจารณ์ญาณและความใฝ่รู้อย่างต่อเนื่องบนพื้นฐานของความเข้าใจมนุษย์และสังคมที่เป็นจริง สามารถนำความรู้ประยุกต์ไปสู่การปฏิบัติทั้งการให้การดูแล รักษา การสร้างเสริมสุขภาพ การป้องกันโรค และการฟื้นฟูสภาพร่างกาย ตลอดจนการสนับสนุนบทบาทของประชาชนในการดูแลสุขภาพตนเองตามศักยภาพที่เป็นจริง สถาบันพระบรมราชชนกจึงได้กำหนดอัตลักษณ์บัณฑิตขึ้น คือ “การบริการสุขภาพด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์” หรือ

SAP ซึ่งประกอบไปด้วย S =Service mind (จิตบริการ) คือ การให้บริการที่เป็นมิตร พร้อมทั้งจะให้บริการโดยคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวม A = Analytical Thinking (การคิดเชิงวิเคราะห์) คือ การคิดที่อยู่บนฐานของการมีข้อมูลที่หลากหลายตามสภาพความเป็นจริง เพื่อเป็นการวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการที่แท้จริงของผู้รับบริการอย่างมีวิจารณญาณ และ P = Participation/Patient Right (การคำนึงถึงสิทธิผู้ป่วยและการให้ผู้ป่วยมีส่วนร่วม) คือ การให้บริการสุขภาพที่คำนึงถึงความแตกต่างของบุคคลความสามารถที่มีผลต่อพฤติกรรมสุขภาพของผู้รับบริการ ตลอดจนสนับสนุน และส่งเสริมให้ประชาชนสามารถพึ่งตนเองด้านสุขภาพได้

วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ยะลา เป็นสถาบันอุดมศึกษาในสังกัด สถาบันพระบรมราชชนก มีภารกิจในการผลิตและพัฒนาบุคลากรสาธารณสุขที่สอดคล้องกับความต้องการของระบบสุขภาพของประเทศ โดยมุ่งเน้นให้บัณฑิตของสถาบันมีอัตลักษณ์การบริการสุขภาพด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์ ประกอบกับหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต ของวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ยะลา มุ่งเน้นให้บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาในหลักสูตรมีคุณลักษณะและความสามารถในการปฏิบัติการพยาบาลได้อย่างเป็นองค์รวมทั้งด้านส่งเสริม ป้องกัน รักษา และฟื้นฟูสุขภาพแก่ผู้ใช้บริการทุกช่วงวัย ทุกภาวะสุขภาพ ทุกระดับของสถานบริการสุขภาพบนพื้นฐานของความเอื้ออาทรและบริการสุขภาพด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์ในความหลากหลายทางวัฒนธรรม โดยใช้ศาสตร์และศิลปะทางการพยาบาลและหลักฐานเชิงประจักษ์ ภายใต้กฎหมายและจรรยาบรรณวิชาชีพ (Boromarajonani College of Nursing Boromarajonani College of Nursing, Yala. (Yala, 2017) และที่ผ่านมหาวิทยาลัย มีการทำวิจัยติดตามคุณภาพของบัณฑิตโดยผู้ใช้บัณฑิตภายหลังที่สำเร็จการศึกษาไปแล้ว ยังไม่มีการศึกษาพฤติกรรมบริการสุขภาพด้วย

กรอบแนวคิดการวิจัย

หัวใจความเป็นมนุษย์ของนักศึกษาพยาบาลในระหว่างการศึกษาโดยเฉพาะการให้นักศึกษาได้แสดงความคิดเห็นของตนเองต่อการแสดงออกซึ่งพฤติกรรมบริการสุขภาพด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์ คณะผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาพฤติกรรมบริการด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์ของนักศึกษาวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ยะลา เพื่อนำผลการศึกษาไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาอัตลักษณ์บัณฑิตให้มีคุณภาพ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับพฤติกรรมบริการสุขภาพด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์ของนักศึกษาวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ยะลา
2. เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมบริการสุขภาพด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์ของนักศึกษาวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ยะลา จำแนกตาม เกรดเฉลี่ย ชั้นปีที่ศึกษา และภูมิลำเนา
3. เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมบริการสุขภาพด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์ของนักศึกษาวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ยะลา ตามการรับรู้ของอาจารย์และนักศึกษา

แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาครั้งนี้ใช้กรอบแนวคิด การบริการด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์ ของสถาบันพระบรมราชชนก ซึ่งประกอบไปด้วย 3 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ 1) จิตบริการ คือ การให้บริการที่เป็นมิตร พร้อมทั้งจะให้บริการโดยคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวม 2) การคิดเชิงวิเคราะห์ คือ การคิดที่อยู่บนฐานของการมีข้อมูลที่หลากหลายตามสภาพความเป็นจริง เพื่อเป็นการวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการที่แท้จริงของผู้รับบริการอย่างมีวิจารณญาณ และ 3) การคำนึงถึงสิทธิผู้ป่วยและการให้ผู้ป่วยมีส่วนร่วม

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้ เป็นวิจัยเชิงพรรณนา 1) เพื่อศึกษา ระดับพฤติกรรมบริการสุขภาพด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์ 2) เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมบริการสุขภาพด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์ และ 3) เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมบริการสุขภาพด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์ของนักศึกษาวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ยะลา

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักศึกษาพยาบาลหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต ชั้นปีที่ 2-4 ในปีการศึกษา 2561 จำนวนทั้งสิ้น 207 คน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตาราง (Krejcie and morgan, 1970) ได้ขนาดตัวอย่าง 136 คน สุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) โดยการเทียบสัดส่วนตามระดับชั้นปี จากนั้นสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) และอาจารย์วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ยะลา ในปีการศึกษา 2561 จำนวน 32 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามวัด พฤติกรรมบริการด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์ที่พัฒนา โดย Nawsuwan (2014) เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) จำนวน 75 ข้อ ประกอบด้วย 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล

ส่วนที่ 2 แบบวัดพฤติกรรมบริการด้วยหัวใจ ความเป็นมนุษย์มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 4 ระดับ จำนวน 75 ข้อ คือ

4	หมายถึง	ปฏิบัติเป็นประจำ
3	หมายถึง	ปฏิบัติเป็นส่วนใหญ่
2	หมายถึง	ปฏิบัตินานๆครั้ง
1	หมายถึง	ไม่เคยปฏิบัติเลย

เกณฑ์การแปลผลของแบบสอบถามส่วนที่ 2 ทั้งสองชุดคิดจากค่าเฉลี่ยของคะแนนคำตอบของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้เกณฑ์พิสัย (range) 3 ระดับ (Singchongchai, Khampalikit, & Nasae, 1996) (ค่าสูงสุด= 5, ค่าต่ำสุด=1) ค่าอันตรภาค 1.33 สามารถแปลผลได้ ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย

ความหมาย

3.01 – 4.00

มีพฤติกรรมบริการด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์อยู่ใน ระดับมาก

2.01 – 3.00

มีพฤติกรรมบริการด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์อยู่ใน ระดับปานกลาง

1.00 – 2.00

มีพฤติกรรมบริการด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์อยู่ใน ระดับน้อย

ส่วนที่ 3 เป็นคำถามปลายเปิด

ตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย โดย หาค่าความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) โดยผู้ทรง ภูมิปัญญาได้ค่า CVI เท่ากับ .75 หาค่าความเที่ยง (Reliability) โดยการทดลองใช้กับอาจารย์ที่ปฏิบัติงาน ในวิทยาลัยจำนวน 50 คน ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของ ครอนบาช (cronbach's alpha coefficient) ทั้งฉบับ เท่ากับ .992 และเก็บข้อมูลกับนักศึกษาพยาบาลชั้นปี 3 จำนวน 35 คนเพื่อยืนยันความเที่ยงตรงตามสภาพจริง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ขออนุมัติผู้อำนวยการวิทยาลัยพยาบาลบรม ราชชนนี ยะลา ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2. ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยนัดหมายไว้ล่วงหน้า โดยมีขั้นตอนดังนี้

2.1 ผู้วิจัยแนะนำตนเอง ขอความร่วมมือกับกลุ่มตัวอย่างในการทำแบบสอบถามและให้ผู้ร่วม วิจัยเซ็นยินยอมเข้าร่วมวิจัย

2.2 ผู้วิจัยแจกแบบสอบถามคนละ 1 ชุด ให้กลุ่มตัวอย่าง ซึ่งผู้วิจัยจะอ่านคำอธิบายลักษณะ ของแบบสอบถามและวิธีการทำแบบสอบถามให้กับกลุ่ม ตัวอย่าง

2.3 ผู้วิจัยตรวจสอบความถูกต้องและ ความสมบูรณ์ของข้อมูลก่อนเก็บรวบรวมเพื่อนำไปวิเคราะห์ ต่อไป

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลมาประมวลผลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. ข้อมูลส่วนบุคคล โดยการหาค่าความถี่ ร้อยละ
2. ข้อมูลพฤติกรรมบริการสุขภาพด้วยหัวใจ ความเป็นมนุษย์ วิเคราะห์โดยค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบน

มาตรฐาน

3. เปรียบเทียบพฤติกรรมบริการสุขภาพด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์ จำแนกตามภูมิภาค และเกรด ใช้ t-test

4. เปรียบเทียบพฤติกรรมบริการสุขภาพด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์ จำแนกตามชั้นปี ใช้ One-way ANOVA

ตาราง 1

แสดงค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับพฤติกรรมบริการสุขภาพด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์ ด้านจิตบริการ รายข้อ

พฤติกรรมบริการด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์ ด้านจิตบริการของนักศึกษาพยาบาล (S : service mind)	$\bar{X}$	SD	ระดับ
1. จัดให้มีความพร้อมด้านสิ่งอำนวยความสะดวก	3.03	0.50	ระดับมาก
2. เพิ่มคุณค่าการบริการ	2.97	0.50	ระดับปานกลาง
3. จัดสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการดูแลแบบองค์รวม	2.97	0.50	ระดับปานกลาง
4. ดูแลเอาใจใส่ผู้รับบริการตามความต้องการ	3.41	0.50	ระดับมาก
5. คำนึงผลสำเร็จของการให้บริการ	3.07	0.46	ระดับมาก
6. ให้บริการเพื่อให้ผู้รับบริการเกิดความเชื่อมั่น	3.28	0.45	ระดับมาก
7. ให้การพยาบาลเพื่อให้เกิดความศรัทธาในสิ่งที่ถูกต้องดีงาม	3.21	0.49	ระดับมาก
8. ให้การพยาบาลด้วยกระบวนการทางวิทยาศาสตร์	3.29	0.53	ระดับมาก
9. ให้การช่วยเหลือผู้รับบริการจนเกิดความพึงพอใจ	3.32	0.48	ระดับมาก
10. ให้การพยาบาลเพื่อให้เกิดความหวังในชีวิต	3.14	0.52	ระดับมาก
11. ปฏิบัติต่อผู้รับบริการอย่างเป็นธรรมชาติเท่าเทียม	3.43	0.50	ระดับมาก
12. รักษาความลับของผู้รับบริการ	3.46	0.51	ระดับมาก
13. พึงทักษะผู้รับบริการ	3.36	0.49	ระดับมาก
14. เคารพในความแตกต่างระหว่างบุคคล	3.25	0.44	ระดับมาก
15. มีความซื่อสัตย์สุจริต	3.50	0.51	ระดับมาก
16. ปฏิบัติในสิ่งที่ตนเป็นประโยชน์ต่อผู้รับบริการ	3.43	0.50	ระดับมาก
17. รับผิดชอบต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย	3.39	0.50	ระดับมาก
18. ไม่ปฏิบัติในสิ่งที่ตนอันตรายต่อผู้รับบริการ	3.39	0.50	ระดับมาก
19. มีภาวะผู้นำที่ส่งผลต่อความเชื่อมั่นของผู้รับบริการ	3.00	0.47	ระดับมาก
20. มีทักษะการบริหารจัดการ	2.93	0.54	ระดับปานกลาง
21. สามารถทำงานเป็นทีมร่วมกับผู้อื่นได้	3.32	0.55	ระดับมาก
22. มีทักษะการสื่อสารกับผู้รับบริการ	3.21	0.42	ระดับมาก
23. ปฏิบัติการพยาบาลองค์รวมตามกระบวนการพยาบาล	3.21	0.50	ระดับมาก

ผลการวิจัย

1. ระดับพฤติกรรมบริการสุขภาพด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์ของนักศึกษาวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ยะลา

24. ปฏิบัติงานโดยเห็นประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน	3.25	0.52	ระดับมาก
25. เข้าใจในบริบททางสังคมและวัฒนธรรมของผู้รับบริการ	3.32	0.55	ระดับมาก
26. ให้การพยาบาลด้วยความรู้สึกห่วงใยและเมตตา	3.50	0.51	ระดับมาก
27. เห็นประโยชน์ของผู้รับบริการเป็นสำคัญ	3.32	0.48	ระดับมาก
28. เคารพในคุณค่าศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์	3.61	0.50	ระดับมาก
ภาพรวม	3.27	0.52	ระดับมาก

จากตารางที่ 1 พบว่า พฤติกรรมการบริการสุขภาพ ด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์ด้านจิตบริการ ภาพรวม อยู่ใน ระดับมาก ($\bar{X} = 3.27$, $SD=0.52$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมากเช่นกัน โดยการเคารพใน

คุณค่าศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ มีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 3.61$, $SD=0.52$) รองลงมา คือ มีความซื่อสัตย์สุจริต ($\bar{X} = 3.50$, $SD=0.51$)

ตาราง 2

แสดงค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับพฤติกรรมการบริการสุขภาพด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์ ด้านการคิดเชิง วิเคราะห์ รายข้อ

พฤติกรรมการบริการด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์ ด้านการคิดเชิงวิเคราะห์ของนักศึกษาพยาบาล (A : Analytical thinking)	$\bar{X}$	SD	ระดับ
1. ใฝ่เรียนรู้ด้วยตนเองโดยการสืบค้นข้อมูล	3.07	0.60	ระดับมาก
2. มีลักษณะช่างซักถาม	2.79	0.69	ระดับปานกลาง
3. มีลักษณะช่างสังเกต	2.82	0.61	ระดับปานกลาง
4. สรุปข้อมูลด้วยการจัดบันทึกเชิงวิเคราะห์	2.79	0.63	ระดับปานกลาง
5. มองความจริงตามสภาพความเป็นจริง	2.89	0.50	ระดับปานกลาง
6. มีทักษะการตัดสินใจที่เหมาะสม	2.86	0.36	ระดับปานกลาง
7. มีความรอบรู้ในเรื่องที่ศึกษา	2.82	0.55	ระดับปานกลาง
8. สามารถรวบรวมข้อมูลที่แท้จริงได้อย่างเป็นระบบ	2.86	0.45	ระดับปานกลาง
9. ใจกว้างยอมรับความคิดเห็นโดยปราศจากอคติ	3.14	0.52	ระดับมาก
10. สามารถสรุปข้อมูลที่เป็นจริงอย่างเป็นระบบ	3.07	0.54	ระดับมาก
11. สามารถวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการของผู้รับบริการ	3.07	0.47	ระดับมาก
12. สามารถเชื่อมโยงข้อมูลกับความรู้ทางวิชาการ	2.93	0.60	ระดับปานกลาง
13. สามารถจัดหมวดหมู่ข้อมูล	2.93	0.60	ระดับปานกลาง
14. สามารถจำแนกแยกแยะข้อมูล	2.90	0.41	ระดับปานกลาง
15. สามารถวางแผนให้บริการสุขภาพสอดคล้องกับบริบทของผู้รับ บริการ	2.90	0.49	ระดับปานกลาง
16. สามารถใช้เหตุผลหรือหลักฐานในการแก้ปัญหาอย่างรอบคอบ	2.79	0.49	ระดับปานกลาง
ภาพรวม	2.91	0.54	ระดับปานกลาง

จากตารางที่ 2 พบว่า พฤติกรรมการบริการ
สุขภาพด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์ด้านการคิดเชิงวิเคราะห์
ภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=2.91$, $SD=0.54$) เมื่อ
พิจารณารายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง เช่น
กัน โดยใจกว้างยอมรับความคิดเห็นโดยปราศจากอคติ มี
ค่าคะแนนเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}=3.14$, $SD=0.52$) รองลงมา

คือ ใฝ่เรียนรู้ด้วยตนเองโดยการสืบค้นข้อมูล ($\bar{X}=3.07$,
 $SD=0.60$) สามารถสรุปข้อมูลที่เป็นจริงอย่างเป็นระบบ
($\bar{X}=3.07$, $SD=0.54$) และสามารถวิเคราะห์ปัญหาและ
ความต้องการของผู้รับบริการ ($\bar{X}=3.07$, $SD=0.47$) ตาม
ลำดับ

ตาราง 3

แสดงค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับพฤติกรรมการบริการสุขภาพด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์ ด้านการมีส่วนร่วมของผู้รับบริการ รายข้อ

พฤติกรรมการบริการด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์ ด้านการมีส่วนร่วมของผู้รับบริการ (P : participation)	$\bar{X}$	SD	ระดับ
1. กระตุ้นให้ผู้รับบริการมีส่วนร่วมในการวางแผนและเลือกวิธีการ ดูแลตนเอง	3.00	0.46	ระดับมาก
2. ให้คำปรึกษาแก่ผู้รับบริการเพื่อพิจารณาทางเลือกที่เหมาะสม	3.21	0.56	ระดับมาก
3. กระตุ้นให้ผู้รับบริการค้นพบปัญหาที่แท้จริงของตนเอง	2.97	0.50	ระดับปานกลาง
4. ให้ความรู้แก่ผู้รับบริการตรงตามสภาพปัญหา	3.17	0.38	ระดับมาก
5. สนับสนุนให้ครอบครัวมีส่วนร่วมในการดูแลผู้รับบริการ	3.07	0.53	ระดับมาก
6. ช่วยผู้รับบริการค้นหาข้อมูลที่เหมาะสม	3.03	0.50	ระดับมาก
7. กำหนดเป้าหมายการดูแลตนเองร่วมกับผู้รับบริการ	3.03	0.50	ระดับมาก
8. ส่งเสริมให้ผู้รับบริการรู้จักและเข้าใจตนเอง	2.97	0.42	ระดับปานกลาง
9. ชี้แนะวิธีแก้ปัญหาสุขภาพเพื่อการตัดสินใจ	3.21	0.41	ระดับมาก
10. เสนอทางเลือกที่เหมาะสมในการแก้ปัญหา	3.07	0.46	ระดับมาก
11. สะท้อนคิดให้กับผู้รับบริการอย่างสร้างสรรค์ มีเหตุผล	2.90	0.56	ระดับปานกลาง
12. ให้ข้อมูลผู้รับบริการเพื่อการตัดสินใจ	3.14	0.52	ระดับมาก
13. จัดบรรยากาศให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน	3.03	0.57	ระดับมาก
14. ให้ผู้รับบริการมีส่วนร่วมในการจัดสรรสิ่งอำนวยความสะดวก	3.14	0.58	ระดับมาก
15. เปิดโอกาสให้ผู้รับบริการตัดสินใจและปฏิบัติที่ถูกต้อง	3.24	0.58	ระดับมาก
16. ให้กำลังใจผู้รับบริการด้วยคำพูดและการสัมผัส	3.41	0.50	ระดับมาก
17. ประสานความร่วมมือกับผู้รับบริการ	3.24	0.51	ระดับมาก
18. คำนึงถึงศักดิ์ศรีของผู้รับบริการ	3.48	0.51	ระดับมาก
19. เคารพการตัดสินใจของผู้รับบริการ	3.45	0.51	ระดับมาก
20. ให้ความช่วยเหลือโดยไม่เลือกปฏิบัติ	3.48	0.57	ระดับมาก
21. เคารพและตระหนักในสิทธิของผู้รับบริการ	3.52	0.51	ระดับมาก
22. คำนึงถึงองค์ประกอบทางวัฒนธรรมของผู้รับบริการ	3.38	0.62	ระดับมาก

23. ให้การช่วยเหลือตามความต้องการของผู้รับบริการภายใต้ขอบเขตวิชาชีพ	3.41	0.57	ระดับมาก
24. สร้างความมั่นใจในความปลอดภัยให้กับผู้รับบริการ	3.34	0.48	ระดับมาก
25. สนับสนุนให้ผู้รับบริการตัดสินใจตามสิทธิ	3.28	0.59	ระดับมาก
26. รักษาความลับของผู้รับบริการ	3.38	0.56	ระดับมาก
27. ยอมรับความเชื่อค่านิยม วัฒนธรรม วิธีการดำเนินชีวิตของผู้รับบริการ	3.45	0.51	ระดับมาก
28. เป็นตัวแทนผู้รับบริการในการเรียกร้องสิทธิที่พึงได้รับ	2.62	0.78	ระดับปานกลาง
29. ปกป้องการถูกละเมิดสิทธิของผู้รับบริการ	2.83	0.54	ระดับปานกลาง
30. มีอิสระเชิงวิชาชีพในการพิทักษ์สิทธิ	2.90	0.62	ระดับปานกลาง
31. เพิ่มประสิทธิภาพระบบการดูแล	2.86	0.58	ระดับปานกลาง
ภาพรวม	3.17	0.57	ระดับมาก

จากตารางที่ 3 พบว่า พฤติกรรมการบริการสุขภาพ ด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์ด้านการมีส่วนร่วม ภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.17$, $SD = 0.57$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก เช่นกัน โดยการเคารพ และตระหนักในสิทธิของผู้รับบริการมีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 3.52$, $SD = 0.51$) รองลงมา คือ คำนึงถึงศักดิ์ศรีของผู้รับบริการ ($\bar{X} = 3.48$, $SD = 0.51$) และให้ความช่วยเหลือโดยไม่เลือกปฏิบัติ ($\bar{X} = 3.48$, $SD = 0.57$) ตามลำดับ

ตาราง 4

แสดงค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับพฤติกรรมการบริการสุขภาพด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์ รายด้าน

พฤติกรรมการบริการด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์	$\bar{X}$	SD	ระดับ
1. ด้านจิตบริการของนักศึกษาพยาบาล (S : service mind)	3.27	0.52	ระดับมาก
2. ด้านการคิดเชิงวิเคราะห์ของนักศึกษาพยาบาล (A : Analytical thinking)	2.91	0.54	ระดับปานกลาง
3. ด้านการมีส่วนร่วมของผู้รับบริการ (P : participation)	3.17	0.57	ระดับมาก
ภาพรวม	3.15	0.56	ระดับมาก

จากตารางที่ 4 พบว่า พฤติกรรมการบริการสุขภาพด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์ทั้ง 3 ด้าน อยู่ในระดับมาก 2 ด้าน ได้แก่ ด้านจิตบริการ และด้านการมีส่วนร่วมของผู้รับบริการ ส่วนด้านการคิดเชิงวิเคราะห์ อยู่ในระดับปานกลาง โดยด้านจิตบริการ มีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 3.27$, $SD = 0.52$) รองลงมา คือ ด้านการมีส่วนร่วมของผู้รับบริการ ($\bar{X} = 3.17$, $SD = 0.57$) และด้านการคิดเชิงวิเคราะห์ ($\bar{X} = 2.91$, $SD = 0.54$)

2) พฤติกรรมการบริการสุขภาพด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์ของนักศึกษาวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนียะลา จำแนกตาม เกรดเฉลี่ย ชั้นปีที่ศึกษา และภูมิภาค

ตาราง 5

เปรียบเทียบพฤติกรรมบริการสุขภาพด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์ของนักศึกษาวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ยะลา จำแนกตามภูมิภาค

รายการประเมิน	ในเขต 3 จังหวัด (N = 84)		นอกเขต 3 จังหวัด (N = 52)		t	Sig
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD		
1. ด้านจิตบริการของนักศึกษาพยาบาล	3.51	0.55	3.58	0.57	-1.617	0.112
2. ด้านการคิดเชิงวิเคราะห์ของนักศึกษาพยาบาล	3.20	0.58	3.25	0.57	-1.210	0.236
3. ด้านการมีส่วนร่วมของผู้รับบริการ	3.42	0.58	3.47	0.62	-1.133	0.262
โดยรวม	3.41	0.58	3.47	0.61	-1.842	0.067

จากตารางที่ 5 พฤติกรรมบริการสุขภาพด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์ ระหว่างนักศึกษาในเขตจังหวัดกับ นักศึกษานอกเขตจังหวัด ภาพรวม ไม่มีความแตกต่าง เมื่อพิจารณารายด้าน ไม่มีความแตกต่างเช่นกัน

ตาราง 6

เปรียบเทียบพฤติกรรมบริการสุขภาพด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์ จำแนกตามเกรดเฉลี่ย

รายการประเมิน	เกรด 2.00-3.00 (N = 30)		เกรด 3.00-4.00 (N = 106)		t	Sig
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD		
1. ด้านจิตบริการของนักศึกษาพยาบาล	3.39	0.61	3.58	0.54	-3.913	0.000**
2. ด้านการคิดเชิงวิเคราะห์ของนักศึกษาพยาบาล	3.19	0.58	3.23	0.57	-1.210	0.236
3. ด้านการมีส่วนร่วมของผู้รับบริการ	3.34	0.60	3.47	0.59	-2.912	0.005*
โดยรวม	3.33	0.60	3.46	0.58	-3.913	0.000**

*P< .01, **P< .001

จากตารางที่ 6 พฤติกรรมบริการสุขภาพด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์ ระหว่างค่าเฉลี่ยเกรด 2.00-3.00 กับ ค่าเฉลี่ยเกรด 3.00-4.00 ภาพรวม มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .001 เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านจิตบริการของนักศึกษาพยาบาล มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .001 ส่วนด้านการคิดเชิงวิเคราะห์ของนักศึกษาพยาบาลพบว่า ไม่มีความแตกต่าง

ต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .001 ด้านการมีส่วนร่วมของผู้รับบริการ มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 ส่วนด้านการคิดเชิงวิเคราะห์ของนักศึกษาพยาบาลพบว่า ไม่มีความแตกต่าง

ตาราง 7

เปรียบเทียบพฤติกรรมบริการสุขภาพด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์ จำแนกตามระดับชั้น

รายการประเมิน	ชั้นปี 2 (N = 43)		ชั้นปี 3 (N = 44)		ชั้นปี 4 (N = 49)		F	Sig
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD		
1. ด้านจิตบริการของนักศึกษาพยาบาล	3.66	0.56	3.35	0.61	3.54	0.54	19.068	0.000*
2. ด้านการคิดเชิงวิเคราะห์ของนักศึกษาพยาบาล	3.34	0.59	3.12	0.56	3.18	0.55	15.932	0.000*
3. ด้านการมีส่วนร่วมของผู้รับบริการ	3.54	0.60	3.27	0.58	3.44	0.56	20.456	0.000*
โดยรวม	3.55	0.58	3.27	0.59	3.42	0.57	36.148	0.000*

*P< .001

จากตารางที่ 7 พฤติกรรมบริการสุขภาพด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์ ระหว่างชั้นปี ภาพรวม พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .001 เมื่อพิจารณา

รายด้าน พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .001 เช่นกัน

ตาราง 8

เปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ พฤติกรรมบริการสุขภาพด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์ ตามชั้นปี

	ชั้นปี 2	ชั้นปี 3	ชั้นปี 4
	$\bar{X}$	Sig	Sig
ชั้นปี 2	3.55		.000*
ชั้นปี 3	3.27		.002
ชั้นปี 4	3.42	.057	

*P< .001

จากตารางที่ 8 เปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ พฤติกรรมบริการสุขภาพด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์ พบว่า ชั้นปี 2 กับ ชั้นปี 3 ค่าเฉลี่ยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และ ชั้นปี 3 กับ ชั้นปี 4 ค่า

เฉลี่ยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3) เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมบริการสุขภาพด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์ของนักศึกษาวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ยะลา ตามการรับรู้ของอาจารย์และนักศึกษา

ตาราง 9

เปรียบเทียบพฤติกรรมบริการสุขภาพด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์ของนักศึกษาวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ยะลา ตามการรับรู้ของอาจารย์และนักศึกษา

รายการประเมิน	อาจารย์ (N = 30)		นักศึกษา (N = 136)		t	Sig
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD		
1. ด้านจิตบริการของนักศึกษาพยาบาล	3.26	0.51	3.53	0.56	-5.863	0.000*
2. ด้านการคิดเชิงวิเคราะห์ของนักศึกษาพยาบาล	2.89	0.55	3.22	0.58	-8.255	0.000*
3. ด้านการมีส่วนร่วมของผู้รับบริการ	3.16	0.56	3.44	0.59	-5.311	0.000*
โดยรวม	3.14	0.56	3.43	0.59	-8.099	0.000*

*P< .001

จากตารางที่ 9 พฤติกรรมการบริการสุขภาพด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์ ตามการรับรู้ของอาจารย์และนักศึกษา ภาพรวม พบว่า มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ

การอภิปรายผล

1. พฤติกรรมการบริการสุขภาพด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์ด้านจิตบริการ และด้านการมีส่วนร่วมของผู้รับบริการ อยู่ในระดับมาก สามารถอธิบายได้ว่า วิชาชีพพยาบาลเป็นการปฏิบัติการพยาบาลโดยบูรณาการศาสตร์ทางการพยาบาลกับศาสตร์อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องตลอดจนศิลปะการพยาบาลเพื่อให้การพยาบาลแบบองค์รวมทั้งร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคมและจิตวิญญาณ ภายใต้กระบวนการพยาบาล การสร้างเสริมสุขภาพและการป้องกันโรค การดูแลผู้ป่วยอย่างต่อเนื่อง ตลอดจนหัตถการและทักษะการปฏิบัติการพยาบาล (The Nursing Council, 2010) ดังนั้นการดูแลให้ผู้รับบริการหายจากการเจ็บป่วยจึงจำเป็นต้องให้การดูแลแบบองค์รวมเช่นเดียวกัน ประกอบกับปัจจุบันสังคมมีความคาดหวังต่อระบบคุณภาพการบริการที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น จึงทำให้สถานบริการทั้งภาครัฐและเอกชนปรับเปลี่ยนบทบาทตนเองหันมามุ่งเน้นเรื่องคุณภาพการบริการเป็นสำคัญ เห็นได้จากผลการศึกษาของ (Maliwan, 2008) พบว่า ผู้ป่วยนอกมีความคาดหวังต่อคุณภาพบริการใน ด้านความสะดวกในการบริการ ด้านอรรถาศัยไมตรี ด้านความเป็นรูปแบบของบริการ ด้านความพร้อมที่จะให้การรักษพยาบาล เช่นเดียวกับ Juntakanbandit (2011) ศึกษาการพัฒนาตัวบ่งชี้คุณภาพบริการผู้ป่วยใน โรงพยาบาลชุมชน จังหวัดพิษณุโลก พบว่า

ทางสถิติที่ .001 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .001 เช่นกัน

ตัวบ่งชี้คุณภาพบริการผู้ป่วยในโรงพยาบาลชุมชน ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ความเป็นรูปธรรมของการบริการ 2) ทำที่การแสดงออกของบุคลากรต่อผู้ป่วย 3) ความสะดวกในการรับบริการ 4) ความเชื่อถือไว้วางใจในการรักษาและการเก็บรักษาความลับ 5) การให้ความรู้ คำแนะนำและข้อมูลข่าวสารด้านสุขภาพ และ 6) ผลของการรักษา สอดคล้องกับผลการวิจัยของ Nawsuwan (2014) พบว่า ด้านคุณภาพการบริการแบบองค์รวม เป็นองค์ประกอบที่สามารถสะท้อนถึงอัตลักษณ์ของนักศึกษาวิทยาลัยพยาบาล กระทรวงสาธารณสุข ได้มากที่สุด ในองค์ประกอบหลักด้านจิตบริการของนักศึกษาพยาบาล มีค่าความแปรปรวนในองค์ประกอบนี้ถึง ร้อยละ 45.89 และมีความเที่ยงตรงตามสภาพจริง

ส่วนพฤติกรรมการบริการสุขภาพด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์ด้านการคิดเชิงวิเคราะห์ อยู่ในระดับปานกลาง อาจเกิดจากการออกแบบการเรียนการสอนที่ยังไม่สอดคล้องกับกระบวนการเรียนรู้ของนักศึกษา เพื่อส่งเสริมการคิดเชิงวิเคราะห์ สามารถอธิบายได้ว่าการคิดเชิงวิเคราะห์เป็นการคิดที่อยู่บนฐานของการมีข้อมูลที่หลากหลาย ตามสภาพความเป็นจริงเพื่อเป็นการวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการที่แท้จริงของผู้รับบริการอย่างมีวิจารณญาณ โดยเชื่อมโยงความรู้สู่การแก้ปัญหาของผู้รับบริการที่สอดคล้องกับบริบทการดำรงชีวิต

(Praboromarajchanok Institutet, 2011) สอดคล้องกับแนวคิดของ Alfaro-LeFevre (2013) ให้ทัศนะว่าในวิชาชีพพยาบาลการคิดอย่างมีวิจารณญาณมีความสำคัญต่อการปฏิบัติการพยาบาล โดยจะช่วยให้พยาบาลเกิดความมั่นใจเนื่องจากผลสำเร็จของงาน เกิดความปลอดภัยทั้งพยาบาลและผู้ป่วย ส่งผลให้ผู้รับบริการมีอาการดีขึ้น และพึงพอใจต่อการให้การพยาบาลจากพยาบาล นอกจากนี้การคิดอย่างมีวิจารณญาณจะช่วยให้เกิดการตัดสินใจทางพยาบาลและการแก้ไขปัญหา เพื่อให้เกิดการปฏิบัติการพยาบาลที่มีประสิทธิภาพ เห็นได้จากผลการวิจัยของ Nawsuwan (2014) พบว่า ด้านคุณลักษณะนักคิดเชิงวิเคราะห์ เป็นองค์ประกอบที่สามารถสะท้อนถึงอัตลักษณ์ของนักศึกษา วิทยาลัยพยาบาล กระทรวงสาธารณสุข ได้มากที่สุด ในองค์ประกอบหลักด้านการคิดเชิงวิเคราะห์ของนักศึกษาพยาบาลและมากที่สุดในทั้ง 3 องค์ประกอบหลัก มีค่าความแปรปรวนในองค์ประกอบนี้ถึง ร้อยละ 66.02 และมีความเที่ยงตรงตามสภาพจริง สอดคล้องกับผลการวิจัยของ Poorananon (2014) พบว่า นักศึกษามีความสามารถด้านการปฏิบัติการพยาบาลด้วยหัวใจของความเป็นมนุษย์ในระดับมากในเรื่องการปฏิบัติต่อผู้ป่วยทั้งวจาและการกระทำด้วยความเคารพในคุณค่าและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์

2. พฤติกรรมการบริการสุขภาพด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์ของนักศึกษาวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนิยะลา ระหว่างค่าเฉลี่ยเกรด 2.00-3.00 กับ ค่าเฉลี่ยเกรด 3.00-4.00 มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .001 สามารถอธิบายได้ว่า ค่าคะแนนเฉลี่ยของเกรดอาจมีผลต่อพฤติกรรมการบริการสุขภาพด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์ของนักศึกษาวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนิยะลา ส่วนพฤติกรรมการบริการสุขภาพด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์ของนักศึกษาวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนิยะลา ระหว่างชั้นปี พบว่า มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .001 สามารถอธิบายได้ว่า ประสบการณ์การเรียนรู้ในแต่ละชั้นปีของนักศึกษาวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนิยะลา เกี่ยวกับการบริการสุขภาพด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์ อาจมีผลต่อพฤติกรรมการบริการสุขภาพด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์ของที่แตกต่างกัน สอดคล้องกับผลการศึกษาของ Poorananon (2014) พบว่า นักศึกษาชั้นปีที่ 3 มีประสบการณ์การเรียนรู้จากการฝึกปฏิบัติในด้าน

คุณลักษณะของพยาบาลวิชาชีพหลังปฏิบัติการพยาบาลโดยในเรื่องการพัฒนาคุณลักษณะทางอารมณ์ นักศึกษาสามารถแสดงออกทางคำพูดและสีหน้าท่าทางเหมาะสมมีอธยาศัยดี หน้าตายิ้มแย้ม ท่าทางเป็นมิตร มากที่สุด รองลงมานักศึกษาสามารถควบคุมอารมณ์ได้ดีขึ้น นักศึกษากล้าแสดงความคิดเห็นหรือให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมหรือผู้ป่วย นักศึกษาสามารถจัดลำดับความสำคัญของการปฏิบัติงานได้ และมีความคิดที่เป็นระบบก่อนปฏิบัติงานหรือในการตัดสินใจแก้ปัญหา ตามลำดับ

เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ พบว่า ชั้นปี 2 กับ ชั้นปี 3 มีค่าเฉลี่ยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 โดยชั้นปีที่ 2 มีค่าเฉลี่ยมากกว่า ชั้นปีที่ 3 ($\bar{X} = 3.55$, $\bar{X} = 3.27$) สามารถอธิบายได้ว่า นักศึกษาชั้นปี 2 นั้นเป็นการเริ่มก้าวแรกในการฝึกปฏิบัติส่งผลต่อความตื่นตัวในสถานการณ์จริงรวมกับการเผชิญความเครียดในการฝึกปฏิบัติ ส่งผลให้นักศึกษาชั้นปี 2 เกิดความตระหนักในทุกขั้นตอนของพฤติกรรมกรบริการสุขภาพด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์ส่งผลให้มีค่าคะแนนเฉลี่ยที่สูงกว่านักศึกษาชั้นปี 3 ที่ผ่านประสบการณ์ดังกล่าวมาแล้ว ส่วนชั้นปี 3 กับ ชั้นปี 4 มีค่าเฉลี่ยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยชั้นปีที่ 4 มีค่าเฉลี่ยมากกว่าชั้นปี ($\bar{X} = 3.42$, $\bar{X} = 3.27$) สามารถอธิบายได้ว่า นักศึกษาชั้นปี 4 ผ่านการการออกแบบการเรียนรู้การสอนที่บ่มเพาะพฤติกรรมกรบริการสุขภาพด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติตั้งแต่ชั้นปีที่ 1, 2 และ 3 ภายใต้ลักษณะเฉพาะของวิชาชีพพยาบาลที่ครอบคลุมทั้ง 4 มิติ คือ ด้านร่างกาย จิตใจ สังคม และจิตวิญญาณ ที่ควรปลูกฝังให้เกิดขึ้นในพยาบาลวิชาชีพทุกคน สิ่งเหล่านี้ส่งผลต่อค่าคะแนนเฉลี่ยของนักศึกษาชั้นปี 4 ที่มากกว่าชั้นปี 3

3. พฤติกรรมการบริการสุขภาพด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์ ตามการรับรู้ของอาจารย์และนักศึกษา พบว่า มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .001 โดยค่าคะแนนเฉลี่ยของนักศึกษามากกว่าอาจารย์ ($\bar{X} = 3.43$, $\bar{X} = 3.14$) อาจเนื่องจากมุมมองการรับรู้พฤติกรรมการบริการสุขภาพด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์ของนักศึกษาวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนิยะลา ตามการรับรู้ของอาจารย์และนักศึกษามีความแตกต่างกันในแง่ความลึกซึ้งของการรับรู้ที่อาจส่งผลต่อการรับรู้พฤติกรรมการบริการสุขภาพด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์ของนักศึกษา

วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ยะลา สอดคล้องกับผลการ
ศึกษาของ Udomluck, Vongchaiya, Tachawisad, &
Sutjasakulrat (2013) พบว่า ผู้สำเร็จการศึกษามีการรับ
รู้พฤติกรรมบริการสุขภาพด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์ภาพ
รวมอยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 4.22$, $SD = 0.42$) โดยการรับรู้
ด้านที่มากที่สุดคือ มีความสุภาพ อ่อนน้อม ($\bar{X} = 4.40$, $SD = 0.40$) รองลงมา คือ การให้ผู้รับบริการมีส่วนร่วมและ
คำนึงถึงสิทธิผู้ป่วย ($\bar{X} = 4.23$, $SD = 0.41$) การจัดการ
ศึกษาที่ส่งเสริมพฤติกรรมบริการสุขภาพด้วยหัวใจความ
เป็นมนุษย์ภาพรวมอยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 3.97$, $SD = 0.80$)
โดยมีการรับรู้ด้านการดำเนินการมากที่สุด ($\bar{X} = 4.15$, $SD = 0.59$) รองลงมา คือ ด้านการประเมิน ($\bar{X} = 4.11$, $SD = 0.62$) การรับรู้พฤติกรรมบริการสุขภาพด้วยหัวใจความ
เป็นมนุษย์และการจัดการศึกษาที่ส่งเสริมพฤติกรรมบริการ
สุขภาพด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์มีความสัมพันธ์กันทุก
ด้าน ($r = .30 - .55$) แต่การรับรู้พฤติกรรมบริการสุขภาพ
ด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่มี
ความสัมพันธ์กัน ($r = - 0.12$)

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

ผลการวิจัยพฤติกรรมบริการสุขภาพด้วย
หัวใจความเป็นมนุษย์ พบว่า อยู่ในระดับมาก 2 ด้าน คือ
ด้านจิตบริการของนักศึกษาพยาบาล และด้านการมีส่วน
ร่วมของผู้รับบริการ ส่วนด้านการคิดเชิงวิเคราะห์ของ
นักศึกษาพยาบาล อยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้นหน่วยงานที่
เกี่ยวข้องควรนำข้อมูลที่ได้จากการวิจัยมาจัดทำแผนกลยุทธ์
กิจกรรม เพื่อพัฒนาอัตลักษณ์นักศึกษาสู่อัตลักษณ์ของ
บัณฑิตวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ยะลา

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการยกระดับ
พฤติกรรมบริการสุขภาพด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์
เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาวางแผนดำเนินการเพื่อขับเคลื่อนอัต
ลักษณ์นักศึกษาสู่อัตลักษณ์ของบัณฑิตอย่างภายใต้ข้อมูล
เชิงประจักษ์

Reference

- Alfaro-LeFevre, R. (2013). *Critical thinking, clinical reasoning, and clinical judgment: a practical guide* (5th ed.). St. Louis, MO: Elsevier Saunders.
- Boromarajonani College of Nursing, Yala. (2017). *Nursing program 2016*. Yala: Boromarajonani College of Nursing, Yala. (in Thai)
- Intawat, J., Bundasak, T., & Jangasem, N. (2017). The Humanized care paradigm: The Chapter of gilanadhamma camp. *Journal of mcu peace studies*, 5(2), 376-387. (in Thai)
- Juntakanbandit, P. (2011). The Development of the in-patient service quality satisfaction indicators of the community hospital. *Journal of nursing and health sciences*, 5(3), 80-91. (in Thai)
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational and psychological measurement*, 30(3), pp. 607-610.
- Maliwan, S. (2008). *Outpatient satisfaction with service quality of system nursing work cardiovascular Siriraj Hospital*. independent research Master of Science Social Science and Health System Management Program College Silpakorn University. (in Thai)
- Nawsuwan, K. (2014). *Development indicators of nursing students identity in Nursing Colleges, ministry of public health*. Doctor of Education, Faculty of Management Studies Hat Yai University. (in Thai)

- Poorananon, P. (2014). The teaching and learning conditions that promote evidence-based human caring of nursing students. *Nursing Journal of the ministry of public health*, 24(1), 30-44. (in Thai)
- Praboromarajchanok Institutet. (2011). *Annual report 2011, praboromarajchanok institute ministry of public health*. Bangkok: Thai Press Dance Company Limited. (in Thai)
- Prombuasri, P., Intana, J., Srimabunt, K., & Meebunmak, Y. (2014). Instructional reform of Boroma rajonani College of Nursing, Ratchaburi. *Journal of nursing and education*, 7(2), 48-63. (in Thai)
- Singchongchai, P., Khampalikit, S., & Nasae, T. (1996). *Nursing research: principle and process* (2nd ed.). Songkhla: Tempe Printing. (in Thai)
- The Nursing Council. (2010). *Nursing and midwifery practices act b.e. 2528*. Bangkok: Siri Yod Printing. (in Thai)
- Udomluck, S., Vongchaiya, P., Tachawisad, S., & Sutjasakulrat, S. (2013). Humanized health care identity among Graduates of Boromarajonani College of Nursing, Phayao. *Nursing Journal of the the ministry of public health*, 25(8), 14-26. (in Thai)

การศึกษบทบาทที่เป็นจริงของหน่วยงานรัฐและกลไกของรัฐในการบังคับใช้กฎหมาย
เกี่ยวกับมาตรการควบคุมจุดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์รอบมหาวิทยาลัย
A Study of the Actual Role of Government Agencies and Government
Mechanisms in the Enforcement of Alcohol Control Points Around the
University

กิจพิณัฐ อุสาโห¹, ปองสิน วิเศษศิริ¹, ฐิติกร หมายมั่น², มณฑา วิญญูโสภิต³ และ ยุพวรรณ
นังคลาภิวัฒน์⁴

Kitpinit Usaho¹, Pongsin Wisethsiri¹, Thitikorn Maimun², Monta Winyasopit³ and
Yuphawan Nangklapiwat⁴

¹บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย

¹Graduate School, Eastern Asia University

²คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย

²School of Engineering, Eastern Asia University

³ผู้อำนวยการกลุ่มโรงเรียนเสริมทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษอาภาพัฒนา

³Director of the School Group for English Communication Skills Arpa Pattana

⁴ที่ปรึกษาประธานบริหาร บริษัท เพ็ชรทรัพย์ เรียลเอสเตท จำกัด และที่ปรึกษา บริษัท เอส แอนด์ เอส มีเดีย จำกัด
(ผู้ผลิตรายการมัธยมศึกษาตอนปลายสายเก่ง)

⁴Advisor to Executive Chairman Permsap Real Estate Co., Ltd. And Advisor to S & S Media Co., Ltd.
(High school program producer, good line)

Received: August 11, 2020

Revised: September 28, 2020

Accepted: September 30, 2020

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษบทบาทที่เป็นจริงของหน่วยงานรัฐและกลไกของรัฐ ในการบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับมาตรการควบคุมจุดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์รอบมหาวิทยาลัย ประชากร ได้แก่ สถานีตำรวจภูธรเมืองปทุมธานี สถานีตำรวจภูธรอำเภอคลองหลวง ที่ว่าการอำเภอคลองหลวง สรรพสามิตพื้นที่ปทุมธานี 1 สรรพสามิตพื้นที่ปทุมธานี 2 และสาธารณสุขจังหวัดปทุมธานี ผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน 9 คน เครื่องมือ คือ แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง โดยสัมภาษณ์เชิงลึก (Indepth Interview) การเก็บรวบรวมข้อมูล เก็บด้วยตนเอง การวิเคราะห์ข้อมูลวิเคราะห์เชิงเนื้อหา นำเสนอเป็นความเรียง ผลการวิจัยพบว่า ภายหลังจากคำสั่ง คสช.ที่ 22/2558 เจ้าหน้าที่รัฐได้ปฏิบัติงานแบบบูรณาการร่วมกัน โดยมีเจ้าพนักงานฝ่ายปกครองเป็นผู้นำเจ้าหน้าที่ทหาร เจ้าพนักงานตำรวจ เจ้าพนักงานสรรพสามิต และเจ้าพนักงานสาธารณสุขจังหวัด สนธิกำลังประมาณ

50 นาย ในการบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับมาตรการควบคุมจุดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์รอบมหาวิทยาลัย อาทิตย์ละ 1 ครั้ง ผลการปฏิบัติงานร่วมกันมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลมากกว่าผลการปฏิบัติงานในสถานการณ์ปกติ

คำสำคัญ: บทบาทที่เป็นจริง, หน่วยงานของรัฐ, กลไกของรัฐ, มาตรการควบคุมจุดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ รอบมหาวิทยาลัย

Abstract

This research was a qualitative research. the objective was to study the actual role of government agencies and government mechanisms in enforcing laws regarding the control measures of alcoholic beverage sales points around university. population were Muang Pathumthani Police Station, Khlong Luang Police Station, Khlong Luang District, Excise Area Pathumthani 1, Excise Area Pathumthani 2, and Pathumthani Public Health. the number of key informants was 9. the instrument was a semi-structured interview form with in-depth interview. Data collection and collection by yourself. data analysis, content analysis presented in descriptive way. the research results were found that. after the NCPO Order No.22/2015, government officials performed integrated operations, with the administrative staff leading, Military, Police, Excise and Provincial Public Health. approximately 50 intercourse laws were enforced regarding the regulation of alcohol distribution control points around university, once a week. Joint performance was more efficient and effective than normal performance.

Keywords: Actual Role, Government Ageneies, Government Mechanism, Enforcement of Alcohol Control Points Around the University

บทนำ

ปัญหาการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์รอบมหาวิทยาลัย ได้เกิดขึ้นช่วงราวปี พ.ศ.2538 – 2539 (ศรีรัช ลอยสมุทร, 2561 น. 60) โดยเฉพาะมหาวิทยาลัยรังสิตและมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์รังสิต เนื่องจากมหาวิทยาลัยขนาดใหญ่ มีนักศึกษาจำนวนมาก และพอมีฐานะในการใช้จ่าย ทำให้เกิดจุดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และมีวิวัฒนาการมาโดยลำดับหลัง พ.ศ. 2554 เป็นต้นมา จุดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์รอบมหาวิทยาลัยมีจำนวนมากขึ้นและลูกค้าคือนักศึกษา ทำให้ธุรกิจเครื่องดื่มแอลกอฮอล์สนับสนุนจุดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์รอบมหาวิทยาลัยมากขึ้น ตั้งแต่ พ.ศ. 2557 เป็นต้นมา จุดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์รอบมหาวิทยาลัยยังถูกใช้เป็นแหล่งการกระทำผิดกฎหมายตามพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ.

2551 ปัญหาที่ชัดเจนและเป็นประเด็นร้อนทางสังคม พาดหัวข่าวหน้าหนึ่งในสื่อต่าง ๆ ทำให้สังคมหันกลับมาพิจารณาประเด็นจุดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์รอบมหาวิทยาลัย ดังนั้นช่วงก่อน พ.ศ.2558 ในเขตพื้นที่จังหวัดปทุมธานี ซึ่งมีมหาวิทยาลัยทั้งของภาครัฐและภาคเอกชนมากถึง 13 แห่ง และมีจุดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์รอบมหาวิทยาลัยจำนวนมากเป็นอันดับ 2 ของประเทศ รองจากกรุงเทพมหานคร ซึ่งในช่วงเวลานั้นจุดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เปิดอย่างเสรี ทำให้นักศึกษาเข้าถึงได้ง่าย ส่งผลกระทบตามมาอย่างต่อเนื่อง อาทิ เกิดนักดื่มหน้าใหม่ เกิดอุบัติเหตุ เกิดคดีล่วงละเมิดทางเพศ เกิดความเดือดร้อนคำรณาส่งเสียงดังให้กับชุมชน เกิดการทะเลาะวิวาท เกิดอาชญากรรมและเกิดคดียาเสพติด เป็นต้น ผู้ที่ได้รับผลกระทบส่วนใหญ่ ได้แก่ ชุมชนและ

นักศึกษา การปล่อยปละละเลยให้มีจุดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์รอบมหาวิทยาลัยจำนวนมาก จึงเป็นแหล่งอบายมุขที่ทำลายอนาคตนักศึกษาและยังสร้างปัญหาให้แกสังคมอย่างต่อเนื่อง

ปัญหาเกี่ยวกับจุดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์รอบมหาวิทยาลัย มีผู้เกี่ยวข้องที่สำคัญไม่น้อยกว่าสามฝ่าย ได้แก่ นักศึกษา ผู้ประกอบการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์รอบมหาวิทยาลัย และหน่วยงานราชการที่มีหน้าที่ในการบังคับใช้กฎหมาย กล่าวคือ 1) ในส่วนของนักศึกษาต้องการการอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับโทษของการดื่มแอลกอฮอล์ เช่น เสียสุขภาพ เสียค่าใช้จ่าย เกิดอุบัติเหตุ เกิดการทะเลาะวิวาท ผลการเรียนตกต่ำ มีหนี้สินจากการพนัน ติดยาเสพติด และเรื่องชู้สาว เป็นต้น 2) ผู้ประกอบการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์รอบมหาวิทยาลัยที่จะต้องมิจิตสำนึก มีความรู้สึกรับผิดชอบต่อสังคม ไม่เห็นแก่ประโยชน์ทางด้านธุรกิจเพียงอย่างเดียว โดยเฉพาะอย่างยิ่งการไม่สนับสนุนให้นักศึกษามาเป็นลูกค้าหลักทางธุรกิจของตนเอง และ 3) หน่วยงานราชการที่ต้องบังคับใช้มาตรการตามกฎหมายอย่างเข้มงวด เพื่อให้พื้นที่รอบมหาวิทยาลัยเป็นพื้นที่สีขาว ปลอดจากอบายมุข โดยเฉพาะจุดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (สำนักวิชาการ, สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2558)

จากผลกระทบที่เกิดจากจุดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์รอบมหาวิทยาลัยมีจำนวนมาก ดังกล่าวข้างต้น จึงนำไปสู่การออกมาตรการเป็นคำสั่ง หัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ที่ 22/2558 เรื่อง “มาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาการแข่งรถยนต์ และรถจักรยานยนต์ในทางและการควบคุมสถานบริการหรือสถานประกอบการที่เปิดให้บริการลักษณะคล้ายสถานบริการ” เมื่อวันที่ 23 กรกฎาคม พ.ศ.2558 และแก้ไขเพิ่มเติม 46/2559 โดยใช้ควบคู่กับพระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. 2493 และพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ.2551 และพระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ.2560 ซึ่งตลอดระยะเวลาการบังคับใช้มาตรการดังกล่าวพบว่าจุดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์รอบมหาวิทยาลัยลดลงอย่างเห็นได้ชัดเจน อย่างไรก็ตามก็ยังคงพบการใช้ช่องว่างของกฎหมายโดยการอ้างเหตุผลต่าง ๆ จากผู้ประกอบการ อาทิ ผู้ประกอบการส่วนใหญ่ยังไม่ทราบข้อกฎหมายว่าอะไรทำได้ อะไรทำไม่ได้ ส่วนผู้ประกอบการที่ทราบข้อ

กฎหมายโดยละเอียดแล้วพยายามที่จะหลีกเลี่ยงไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย เมื่อเจ้าหน้าที่จับกุมผู้กระทำผิดมีข้ออ้างว่าไม่ทราบข้อกฎหมายและปฏิเสธว่าไม่ได้ขาย แต่ถูกค่านำเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มาเองหรือกล่าวหาว่าเจ้าหน้าที่ไม่แจ้งให้ทราบล่วงหน้าก่อนจะเข้ามาตรวจสอบ

เพื่อให้เกิดการแก้ปัญหา เกิดการบังคับใช้มาตรการอย่างจริงจัง และมีความยั่งยืนของมาตรการจำกัดการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้นักศึกษาในมหาวิทยาลัยของผู้ประกอบการจุดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์รอบมหาวิทยาลัย ผู้วิจัยจึงมีความสนใจในส่วนของโครงการย่อย คือ การศึกษาบทบาทที่เป็นจริง ของหน่วยงานรัฐและกลไกของรัฐในการบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับมาตรการควบคุมจุดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์รอบมหาวิทยาลัย

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาบทบาทที่เป็นจริงของหน่วยงานรัฐและกลไกของรัฐในการบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับมาตรการควบคุมจุดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์รอบมหาวิทยาลัย

ขอบเขตการวิจัย

ขอบเขตด้านพื้นที่ ศึกษาบทบาทที่เป็นจริงของหน่วยงานรัฐ และกลไกของรัฐในการบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับมาตรการควบคุมจุดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์รอบมหาวิทยาลัย ในจังหวัดปทุมธานี

แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

1. คำสั่ง คสช.ที่22/2558 เรื่อง มาตรการในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการแข่งรถยนต์และรถจักรยานยนต์ในทาง และการควบคุมสถานบริการหรือสถานประกอบการที่เปิดให้บริการในลักษณะที่คล้ายกับสถานบริการในข้อ 4 และข้อ 6

ข้อ 4 ห้ามมิให้ผู้ประกอบกิจการสถานบริการหรือสถานประกอบการใดที่เปิดให้บริการในลักษณะที่คล้ายกับสถานบริการ กระทำกรอย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้

1. ยินยอมหรือปล่อยปละละเลยให้ผู้มีอายุต่ำกว่ายี่สิบปีบริบูรณ์ เข้าไปใช้บริการ
2. ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แก่ผู้มีอายุต่ำกว่ายี่สิบปีบริบูรณ์
3. เปิดทำการเกินกว่าเวลาตามที่กฎหมาย

บัญญัติ

4. ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เกินกว่ากำหนดเวลาตามที่กฎหมายบัญญัติ

5. ยินยอมหรือปล่อยปละละเลยให้มีการพอกาฐ วัตถุระเบิด หรือยาเสพติดเข้าไปในสถานที่ของตน

ในกรณีที่สถานบริการหรือสถานประกอบการใดกระทำการตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้มีอำนาจตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง มีอำนาจเพิกถอนใบอนุญาต หรือสั่งปิด และห้ามมิให้มีการเปิดสถานบริการหรือสถานประกอบการในสถานที่ดังกล่าวเป็นเวลาห้าปี และหากอยู่ในระหว่างการต่ออายุใบอนุญาตก็ให้สั่งมิให้ต่ออายุใบอนุญาต และมีให้ออกใบอนุญาตให้แก่ผู้นั้นเป็นเวลาห้าปี

ภายใต้บังคับตามข้อ 6 กรณีเป็นสถานบริการหรือสถานประกอบการที่ตั้งอยู่ในบริเวณใกล้เคียงสถานศึกษา หรือหอพักในบริเวณใกล้เคียงสถานศึกษา ให้ผู้มีอำนาจตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องสั่งเพิกถอนใบอนุญาต หรือสั่งปิดสถานประกอบการ และห้ามมิให้มีการเปิดสถานบริการหรือสถานประกอบการในสถานที่ดังกล่าวอีก

ในการสั่งเพิกถอน หรือสั่งปิดตามวรรคสอง หากสถานบริการหรือสถานประกอบการนั้นได้รับใบอนุญาตขายสุรา ให้ถือว่าเป็นความผิดตามกฎหมายว่าด้วยสุรา และให้เจ้าพนักงานสรรพสามิตเพิกถอนใบอนุญาตขายสุราด้วย แต่ถ้าเป็นสถานบริการหรือสถานประกอบการที่ตั้งอยู่ในบริเวณใกล้เคียง สถานศึกษาหรือหอพักในบริเวณใกล้เคียงสถานศึกษา ให้เพิกถอนใบอนุญาตขายสุราและห้ามมิให้ออกใบอนุญาตขายสุราให้อีก

คำสั่งเพิกถอนใบอนุญาตหรือสั่งปิดหรือมิให้ต่ออายุใบอนุญาตให้เป็นที่สุด

ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐปล่อยปละละเลยให้มีการออกใบอนุญาตประกอบกิจการสถานบริการหรือใบอนุญาตขายสุราที่ไม่เป็นไปตามข้อกำหนดเกี่ยวกับการออกใบอนุญาตสถานบริการ หรือข้อกำหนดการออกใบอนุญาตขายสุรา และการขายสุรา ให้ผู้บังคับบัญชา ซึ่งมีอำนาจสั่งบรรจุของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ผู้นั้นดำเนินการทางแพ่ง ทางอาญา และทางปกครองกับเจ้าหน้าที่ผู้นั้นอย่างเฉียบขาดและรวดเร็ว

2. พระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ.2560 (ราชกิจจานุเบกษา, 2560 น. 1)

มาตรา 4 เจ้าพนักงานสรรพสามิต หมายความว่า ข้าราชการพลเรือนสังกัดกรมสรรพสามิต (ราชกิจจานุเบกษา, 2560 น. 1)

มาตรา 12 เมื่อมีเหตุอันควรเชื่อว่าการหลีกเลี่ยงภาษี การเสียภาษี ให้อธิบดีมีอำนาจเข้าไปหรือออกคำสั่งเป็นหนังสือให้เจ้าพนักงานสรรพสามิตเข้าไปในสถานที่ หรือยานพาหนะใดๆ เพื่อทำการตรวจค้นยึด หรืออายัดบัญชีเอกสารหรือหลักฐานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือสันนิษฐานว่าเกี่ยวกับภาษีที่จะต้องเสียได้ทั่วราชอาณาจักร

การเข้าไปเพื่อทำการตามวรรคหนึ่ง ต้องทำในระหว่างเวลาพระอาทิตย์ขึ้นถึงพระอาทิตย์ตกหรือในระหว่างเวลาทำการของผู้ประกอบกิจการนั้น เว้นแต่การตรวจค้น ยึด หรืออายัดในเวลาดังกล่าวยังไม่แล้วเสร็จจะกระทำต่อไปก็ได้ (ราชกิจจานุเบกษา, 2560 น. 4)

มาตรา 85 อธิบดีมีอำนาจออกคำสั่งเพิกถอนใบอนุญาตเมื่อปรากฏว่าผู้รับใบอนุญาตให้ผลิตเครื่องหมายแสดงการเสียภาษีจดทะเบียน

1. ถูกสั่งพักใช้ใบอนุญาตตั้งแต่สองครั้งขึ้นไปและมีเหตุที่จะต้องถูกสั่งพักใช้ใบอนุญาตอีก

2. ไม่ปฏิบัติหรือปฏิบัติไม่ถูกต้องตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ กฎกระทรวงหรือประกาศที่ออกตามพระราชบัญญัตินี้ หรือเงื่อนไขที่ระบุไว้ในใบอนุญาต และการไม่ปฏิบัติหรือการปฏิบัติไม่ถูกต้องนั้นอาจก่อให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรง (ราชกิจจานุเบกษา, 2560 น. 6)

ส่วนที่ 12

การเปรียบเทียบคดี

มาตรา 136 ในกรณีที่ต้องมีการเปรียบเทียบคดี ให้ใช้ราคาขายปลีกแนะนำตามมาตรา 17 (1) ในการกำหนดค่าปรับ แต่ในกรณีที่ไม่มีราคาขายปลีกแนะนำตามมาตรา 17 (1) ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ ประเมินมูลค่าของสินค้าเพื่อกำหนดค่าปรับ โดยให้ถือมูลค่าของสินค้าชนิดเดียวกันซึ่งได้เสียภาษีโดยถูกต้องแล้วในเวลาหรือใกล้เคียงเวลาที่กระทำความผิดนั้น ถ้าไม่มีสินค้าชนิดเดียวกัน ให้ถือมูลค่าของสินค้าที่มีลักษณะใกล้เคียงกันตามที่ซื้อขายกันในเวลาดังกล่าว

ในกรณีที่ไม่สามารถหามูลค่าของสินค้าตามวรรคหนึ่งได้หรือสินค้านั้นมีหลายราคา ให้อธิบดีมีอำนาจ

ประกาศมูลค่าของสินค้าเพื่อถือเป็นเกณฑ์ในการกำหนดค่าปรับ

มาตรา 137 ถ้าอธิบดีหรือคณะกรรมการเปรียบเทียบคดีเห็นว่าผู้ต้องหาไม่ควรได้รับโทษถึงจำคุกหรือไม่ควรถูกฟ้องร้อง ให้มีอำนาจเปรียบเทียบ ดังต่อไปนี้

1. สำหรับความผิดที่มีโทษปรับสถานเดียว หรือความผิดที่มีโทษปรับหรือโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน ให้เป็นอำนาจของอธิบดี

2. สำหรับความผิดที่มีโทษปรับหรือโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน

(ก) ในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร ให้เป็นอำนาจของคณะกรรมการเปรียบเทียบคดีซึ่งประกอบด้วยปลัดกระทรวงการคลัง อธิบดีกรมสรรพสามิต และผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ

(ข) ในเขตพื้นที่จังหวัดอื่น ให้เป็นอำนาจของคณะกรรมการเปรียบเทียบคดี ซึ่งประกอบด้วยผู้ว่าราชการจังหวัด สรรพสามิตพื้นที่แห่งท้องที่ที่รับผิดชอบ และผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัด

เมื่อผู้ต้องหาได้ชำระเงินค่าปรับตามจำนวนที่เปรียบเทียบภายในสามสิบวัน ให้ถือว่าคดีเลิกกันตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

ถ้าผู้ต้องหาไม่ยินยอมตามที่เปรียบเทียบ หรือเมื่อยินยอมแล้วไม่ชำระเงินค่าปรับภายในกำหนดเวลาดังกล่าวให้ดำเนินคดีต่อไป (ราชกิจจานุเบกษา, 2560 น. 31-32)

มาตรา 138 ในกรณีที่พนักงานเจ้าหน้าที่หรือเจ้าพนักงานสรรพสามิตเป็นผู้จับกุมผู้ต้องหาในความผิดที่เปรียบเทียบได้ตามพระราชบัญญัตินี้และเป็นผู้ต้องหาที่มีอัตราโทษปรับอย่างสูงไม่เกินห้าหมื่นบาท ถ้าผู้ต้องหายินยอมให้เปรียบเทียบ ให้ผู้จับกุมควบคุมผู้ต้องหาไปยังที่ทำการของผู้ที่มีอำนาจเปรียบเทียบคดีเพื่อดำเนินการเปรียบเทียบคดี ทั้งนี้ ต้องเปรียบเทียบคดีให้เสร็จสิ้นภายในสิบสองชั่วโมงนับแต่ผู้ต้องหาถึงที่ทำการของผู้มีอำนาจทำการเปรียบเทียบคดี

ถ้าผู้ต้องหาหรือผู้มีประโยชน์เกี่ยวข้องร้องขออธิบดีจะปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาในระหว่างรอการเปรียบเทียบหรือรอการชำระเงินค่าปรับโดยมีประกัน หรือมีประกันและหลักประกันก็ได้ ทั้งนี้ ให้นำบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาใช้บังคับโดยอนุโลม

การเปรียบเทียบตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามระเบียบที่อธิบดีกำหนด

มาตรา 139 ในกรณีที่พนักงานสอบสวนพบว่าผู้ใดกระทำความผิดที่เปรียบเทียบได้ตามพระราชบัญญัตินี้ และผู้นั้นยินยอมให้เปรียบเทียบ ให้พนักงานสอบสวนส่งเรื่องให้อธิบดีหรือคณะกรรมการเปรียบเทียบคดี แล้วแต่กรณี ภายในเจ็ดวันนับแต่วันซึ่งผู้นั้นแสดงความยินยอมให้เปรียบเทียบ ทั้งนี้ ให้นำบทบัญญัติมาตรา 138 มาใช้บังคับโดยอนุโลม (ราชกิจจานุเบกษา, 2560 น. 32)

3. พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พุทธศักราช 2551 สืบค้นจาก (web.krisdika.go.th)

มาตรา 27 ห้ามขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในสถานที่หรือบริเวณดังต่อไปนี้ 1) วัดหรือสถานที่สำหรับปฏิบัติพิธีกรรมทางศาสนา 2) สถานบริการสาธารณสุขของรัฐ สถานพยาบาลตามกฎหมายว่าด้วยสถานพยาบาล และร้านขายยาตามกฎหมายว่าด้วยยา 3) สถานที่ราชการ ยกเว้นบริเวณที่จัดไว้เป็นร้านค้าหรือสโมสร 4) หอพักตามกฎหมายว่าด้วยหอพัก 5) สถานศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ 6) สถานบริการน้ำมันเชื้อเพลิงตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมน้ำมันเชื้อเพลิงหรือร้านค้าในบริเวณสถานบริการน้ำมันเชื้อเพลิง 7) สวนสาธารณะของทางราชการที่จัดไว้เพื่อการพักผ่อนของประชาชนโดยทั่วไป 8) สถานที่อื่นที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ สืบค้นจาก (web.krisdika.go.th)

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยของศรีรัช ลอยสมุทร (2561) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาสถานการณ์การติดตามการเปลี่ยนแปลงหลังการบังคับใช้กฎหมาย และผลกระทบของร้านเหล้ารอบสถานศึกษาในกรุงเทพมหานคร ปริมณฑล และภูมิภาค ผลการศึกษาพบว่า จากสถานศึกษาทั้งหมด 18 แห่ง ทุกแห่งมีร้านเหล้ารอบสถานศึกษาในรัศมีไม่เกิน 10 กิโลเมตร ยกเว้นมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (ประสานมิตร) ที่ไม่มีร้านเหล้ารอบสถานศึกษา สถานศึกษาที่มีความเสี่ยงสูง คือ มีร้านเหล้าจำนวนมากเกิน 10 ร้าน มีจำนวน 5 สถานศึกษาที่มีความเสี่ยงต่ำ คือ มีร้านเหล้าจำนวน 1-2 ร้าน มีจำนวน 3 สถานศึกษา สถานศึกษาที่มีความเสี่ยงปานกลาง มีจำนวน 8 สถานศึกษา ผลการติดตามการเปลี่ยนแปลงสถานการณ์พบว่า การบังคับใช้กฎหมายในด้านการควบคุมแหล่งจำหน่าย

ได้ผลสำเร็จในด้านจำนวนร้านเหล้าลดลงร้อยละ 20 – 50 ในหลายพื้นที่ ร้านย้ายออกไปไกลสถานศึกษามากขึ้นในทุกพื้นที่ ๆ สํารวจเฉลี่ย 1 กิโลเมตร จากสถานศึกษา มีร้านในรัศมี 300 เมตรอยู่ในบางพื้นที่ คิดเป็นร้อยละ 31

กรอบแนวคิดการวิจัย

การศึกษาบทบาทที่เป็นจริงของหน่วยงานรัฐและกลไกของรัฐในการบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับมาตรการควบคุมจุดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์รอบมหาวิทยาลัย ใช้กรอบแนวคิด คำสั่ง หัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ 22/2558 เรื่อง มาตรการในการป้องกัน และแก้ไขปัญหาการแข่งรถยนต์ และรถจักรยานยนต์ในทาง และการควบคุมสถานบริการหรือสถานประกอบการที่เปิดให้บริการในลักษณะที่คล้ายกับสถานบริการ ในข้อ 4 ห้ามมิให้ผู้ประกอบกิจการสถานบริการหรือสถานประกอบการใดที่เปิดให้บริการในลักษณะที่คล้ายกับสถานบริการ กระทำการอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังต่อไปนี้

1. ยินยอมหรือปล่อยปละละเลยให้ผู้มีอายุต่ำกว่ายี่สิบปีบริบูรณ์เข้าไปใช้บริการ
2. ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แก่ผู้มีอายุต่ำกว่ายี่สิบปีบริบูรณ์
3. เปิดทำการเกินกว่าเวลาตามที่กฎหมายบัญญัติ
4. ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เกินกว่ากำหนดเวลาตามที่กฎหมายบัญญัติ
5. ยินยอมหรือปล่อยปละละเลยให้มีการพกดุรวัตถุระเบิด หรือยาเสพติดเข้าไปในสถานที่ของตน

ในกรณีที่สถานบริการหรือสถานประกอบการใดกระทำการตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้มีอำนาจตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง มีอำนาจเพิกถอนใบอนุญาต หรือสั่งปิด และห้ามมิให้มีการเปิดสถานบริการหรือสถานประกอบการในสถานที่ดังกล่าวเป็นเวลาห้าปี และหากอยู่ในระหว่างการต่ออายุใบอนุญาตก็ให้สั่งมิให้ต่ออายุใบอนุญาต และมีให้ออกใบอนุญาตให้แก่ผู้นั้นเป็นเวลาห้าปี

ภายใต้บังคับตามข้อ 6 กรณีเป็นสถานบริการหรือสถานประกอบการที่ตั้งอยู่ในบริเวณใกล้เคียงสถานศึกษา หรือหอพักในบริเวณใกล้เคียงสถานศึกษา ให้ผู้มีอำนาจตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องสั่งเพิกถอนใบอนุญาต หรือสั่งปิดสถานประกอบการ และห้ามมิให้มีการเปิดสถานบริการหรือสถานประกอบการในสถานที่ดังกล่าวอีก

ในการสั่งเพิกถอน หรือสั่งปิดตามวรรคสอง หากสถานบริการหรือสถานประกอบการนั้นได้รับใบอนุญาตขายสุรา ให้ถือว่าเป็นความผิดตามกฎหมายว่าด้วยสุรา และให้เจ้าพนักงานสรรพสามิตเพิกถอนใบอนุญาตขายสุราด้วย แต่ถ้าเป็นสถานบริการหรือสถานประกอบการที่ตั้งอยู่ในบริเวณใกล้เคียง สถานศึกษาหรือหอพักในบริเวณใกล้เคียงสถานศึกษา ให้เพิกถอนใบอนุญาตขายสุราและห้ามมิให้ออกใบอนุญาตขายสุราให้อีก

คำสั่งเพิกถอนใบอนุญาตหรือสั่งปิดหรือมิให้ต่ออายุใบอนุญาตให้เป็นที่สุด

ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐปล่อยปละละเลยให้มีการออกใบอนุญาตประกอบกิจการสถานบริการหรือใบอนุญาตขายสุราที่ไม่เป็นไปตามข้อกำหนดเกี่ยวกับการออกใบอนุญาตสถานบริการ หรือข้อกำหนดการออกใบอนุญาตขายสุรา และการขายสุรา ให้ผู้บังคับบัญชา ซึ่งมีอำนาจสั่งบรรจุของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ผู้นั้นดำเนินการทางแพ่ง ทางอาญา และทางปกครองกับเจ้าหน้าที่ผู้นั้นอย่างเฉียบขาดและรวดเร็ว

วิธีดำเนินการวิจัย

1. สร้างเครื่องมือ คือ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างตามกรอบแนวคิด คำสั่ง คสช.ที่ 22/2558 เรื่อง มาตรการในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการแข่งรถยนต์และรถจักรยานยนต์ในทางและการควบคุมสถานบริการหรือสถานประกอบการที่เปิดให้บริการในลักษณะที่คล้ายกับสถานบริการในข้อ 4 และข้อ 6

2. ออกหนังสือในนามมหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย ขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลจากหน่วยราชการ ได้แก่ สถานีตำรวจภูธร เมืองปทุมธานี สถานีตำรวจภูธรคลองหลวง ที่ว่าการอำเภอคลองหลวง สรรพสามิตพื้นที่ปทุมธานี 1 สรรพสามิตพื้นที่ปทุมธานี 2 สาธารณสุขจังหวัด

3. นัดหมายวันสัมภาษณ์และสัมภาษณ์เชิงลึกแบบมีโครงสร้างกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ ผู้กำกับการสถานีตำรวจภูธร เมืองปทุมธานี ผู้กำกับการสถานีตำรวจภูธรคลองหลวง สารวัตรป้องกันปราบปรามสถานีตำรวจภูธรคลองหลวง รองสารวัตรป้องกันปราบปรามสถานีตำรวจภูธรคลองหลวง หัวหน้าจัดเก็บภาษีสรรพสามิตพื้นที่ปทุมธานี 2 เจ้าหน้าที่ฝ่ายปราบปรามสรรพสามิตพื้นที่ปทุมธานี 2 เจ้า

หน้าที่ฝ่ายปราบปรามสรรพสามิตพื้นที่ปทุมธานี 1 ปลัด อำเภอลองหลวงและเจ้าหน้าที่อำเภอลองหลวง รวม 9 คน

4. วิเคราะห์เชิงเนื้อหาและสังเคราะห์ข้อมูล สรุปผล และทำร่างบทสรุปสำหรับผู้บริหาร นำเสนอคณะผู้วิจัย
5. ปรับแก้ไข นำส่งรายงานฉบับสมบูรณ์

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

สถานีตำรวจภูธรเมืองปทุมธานี สถานีตำรวจภูธรคลองหลวง ที่ว่าการอำเภอลองหลวง สรรพสามิตพื้นที่ปทุมธานี 1 สรรพสามิตพื้นที่ปทุมธานี 2 และสาธารณสุขจังหวัดปทุมธานี ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ ผู้กำกับการสถานีตำรวจภูธรเมืองปทุมธานี ผู้กำกับการสถานีตำรวจภูธรคลองหลวง สารวัตรป้องกันปราบปรามสถานีตำรวจภูธรคลองหลวง รองสารวัตรป้องกันปราบปรามสถานีตำรวจภูธรคลองหลวง นายอำเภอลองหลวง สรรพสามิตพื้นที่ปทุมธานี 1 หัวหน้าฝ่ายบริหารจัดการเก็บภาษีสรรพสามิตพื้นที่ปทุมธานี 2 และเจ้าหน้าที่ฝ่ายปราบปรามสรรพสามิตพื้นที่ปทุมธานี 2 รวม 9 คน

ผลการวิจัย

ผลการปฏิบัติงานตามคำสั่ง คสช.ที่ 22/2558 ตามข้อ 4 และข้อ 6 มีดังนี้

เจ้าหน้าที่รัฐมาตรวจและกวดขันจุดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์รอบมหาวิทยาลัยจากการสัมภาษณ์

1. ความถี่ในการตรวจ มีการบูรณาการร่วมระหว่างเจ้าพนักงานฝ่ายปกครอง เจ้าหน้าที่ทหาร เจ้าพนักงานตำรวจ เจ้าพนักงานสรรพสามิต และเจ้าพนักงานสาธารณสุขจังหวัด ปทุมธานี สนธิกำลังประมาณ 50 นาย ตรวจร่วมอาทิตย์ละ 1 ครั้ง และต่อมาตรวจร่วมสองอาทิตย์ต่อ 1 ครั้ง

2. ผลการตรวจร่วมและกวดขันในช่วงมีคำสั่ง คสช.ที่ 22/2558 มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลมากกว่าสถานการณ์ปกติ

3. ผลการเปรียบเทียบของสองสถานการณ์การปฏิบัติตามคำสั่ง คสช.ที่ 22/2558 ในช่วงพ.ศ.2558 ถึง พ.ศ.2559 ผลการปฏิบัติงานแบบบูรณาการมีประสิทธิภาพ

และเกิดประสิทธิผลมากกว่าสถานการณ์ปกติ พิจารณาจากผลการจับกุมตามคำสั่ง คสช. ที่ 22/2558 จำนวน 35 ราย เนื่องจากบูรณาการตรวจร่วมทำให้มีเอกภาพในการปฏิบัติงาน สามารถสนธิกำลังได้ถึง 50 นาย แต่ในสถานการณ์ปกติเจ้าพนักงานสรรพสามิตพื้นที่ปทุมธานี 2 มีกำลังน้อยจำนวน 3 นายเท่านั้น ทำให้การปฏิบัติงานเป็นไปด้วยความยากลำบาก จับกุมได้น้อยมาก (ญาณวุฒิ ปาละชัยวุฒิ, สัมภาษณ์)

4. เจ้าหน้าที่รัฐมีการประชาสัมพันธ์ก่อนจะมาตรวจจุดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

5. เจ้าหน้าที่รัฐไม่ยินยอมหรือปล่อยปละละเลยให้ผู้มีอายุต่ำกว่ายี่สิบปีบริบูรณ์เข้าไปใช้บริการในการซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์หรือใช้บริการในกิจการสถานบริการหรือสถานประกอบการ

6. เจ้าหน้าที่รัฐไม่มีผลการจับกุมการกระทำผิดในด้านการขายตามมาตรา 30 มาตรา 30 (3) มาตรา 30 (4) หรือเสนอสิทธิใด ๆ ซึ่งโจทก์วางหลักเสีย แลกซื้อแก๊สเชื้อเพลิงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มาตรา 30 (5) แจก แถม ให้ และกำหนดเงื่อนไขในลักษณะบังคับซื้อ

7. เจ้าหน้าที่รัฐจากกรมสรรพสามิต มีการสำรวจร้านค้าจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์หลังการประกาศสถานการณ์หรือบริเวณห้ามขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

8. เจ้าหน้าที่รัฐยังไม่เคยตรวจพบผู้จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์โดยวิธีการปั่น เป็นเหล้าปั่น จำหน่ายโดยวิธีการใช้รถเข็นตามตรอก ซอก ซอย รอบสถานศึกษา

9. เจ้าหน้าที่รัฐ เคยจับกุมร้านจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ หรือผู้ประกอบการกิจการสถานประกอบการที่มีการกระทำผิดตามข้อ 4 ตามคำสั่ง คสช.ที่ 22/2558 กรณีจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แก่ผู้มีอายุต่ำกว่ายี่สิบปีบริบูรณ์หรือเข้าไปใช้บริการ

10. เจ้าหน้าที่รัฐเคยจับกุมร้านจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์หรือผู้ประกอบการกิจการสถานบริการ หรือสถานประกอบการที่มีการกระทำผิด ตามข้อ 4 ของคำสั่ง คสช.ที่ 22/2558 กรณีเปิดทำการเกินกว่าเวลาตามที่กฎหมายบัญญัติและจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เกินกว่าเวลาตามที่กฎหมายบัญญัติ

11. เจ้าหน้าที่รัฐเคยจับกุมร้านจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ หรือผู้ประกอบการ สถานบริการหรือสถานประกอบการที่มีการกระทำผิด ตามข้อ 4 ของ คำสั่ง

คสช.ที่ 22/2558 กรณียินยอมหรือปล่อยปละละเลยให้มีการพกพาอาวุธ วัตถุระเบิด หรือยาเสพติด เข้าไปในสถานที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของผู้ประกอบการหรือสถานประกอบการ

12. เจ้าหน้าที่รัฐเคยสั่งเพิกถอนใบอนุญาตหรือสั่งปิดสถานบริการหรือสถานประกอบการ โดยคำสั่งผู้ว่าราชการจังหวัดปทุมธานี และส่งสำเนาคำสั่งให้กรมสรรพสามิตดำเนินการเพิกถอนใบอนุญาต

13. เจ้าหน้าที่รัฐไม่เคยปลอมตัวเป็นผู้ค้าปลีก แต่ปลอมเป็นลูกค้าและจับกุมผู้จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

14. เจ้าหน้าที่รัฐ เคยมีการประชุมร่วมกับทางมหาวิทยาลัยเพื่อแก้ไขปัญหาตามมาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาการควบคุมสถานบริการหรือสถานประกอบการที่เปิดให้บริการในลักษณะที่คล้ายกับสถานบริการ

ผลการวิจัย

1. ภายหลังจากมีคำสั่ง คสช.ที่ 22/2558 เจ้าหน้าที่ของรัฐปฏิบัติงานแบบบูรณาการออกตรวจร่วมกัน 5 ฝ่าย ได้แก่ เจ้าพนักงานฝ่ายปกครอง เจ้าหน้าที่ทหาร เจ้าพนักงานตำรวจ เจ้าพนักงานสรรพสามิต และเจ้าพนักงานสาธารณสุขจังหวัดปทุมธานี โดยเจ้าพนักงานฝ่ายปกครองเป็นผู้นำ ประกอบกำลัง จำนวน 50 คน การปฏิบัติงานร่วมกัน มีประสิทธิภาพเกิดประสิทธิผลมากกว่าสถานการณ์ปกติ สามารถจับกุมผู้กระทำความผิด โดยเฉพาะผู้ประกอบการสถานบริการหรือสถานประกอบการใดที่เปิดให้บริการ ในลักษณะที่คล้ายสถานบริการกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังต่อไปนี้

1.1 ยินยอมหรือปล่อยปละละเลยให้ผู้มีอายุต่ำกว่ายี่สิบปีบริบูรณ์เข้าไปใช้บริการ

1.2 ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แก่ผู้มีอายุต่ำกว่ายี่สิบปีบริบูรณ์

1.3 เปิดทำการเกินกว่าเวลาตามที่กฎหมายบัญญัติ

1.4 ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เกินกว่ากำหนดเวลาตามที่กฎหมายบัญญัติ

1.5 ยินยอมหรือปล่อยปละละเลยให้มีการพกพาอาวุธ วัตถุระเบิด หรือยาเสพติดเข้าไปในสถานที่ของตน

2. ในกรณีสถานบริการหรือสถานประกอบการถูก

จับกุมตามกรณีดังกล่าวข้างต้นอย่างใดอย่างหนึ่ง ตำรวจจะดำเนินคดี และสำเนาส่งผลคดีถึงผู้ว่าราชการจังหวัด ผู้ว่าราชการจังหวัดจะสั่งปิดและส่งสำเนาให้สรรพสามิตพื้นที่ปทุมธานี ตามเขตอำนาจหน้าที่ มีอำนาจเพิกถอนใบอนุญาต และห้ามมิให้มีการเปิดสถานบริการหรือสถานประกอบการในสถานที่ดังกล่าวเป็นเวลาห้าปี

3. กรณีเป็นสถานบริการหรือสถานประกอบการที่ตั้งอยู่ในบริเวณใกล้เคียงสถานศึกษา หรือหอพักในบริเวณใกล้เคียงสถานศึกษา มีการจับกุมและดำเนินคดีโดยเจ้าหน้าที่ตำรวจส่งฟ้องศาล ผลคดีส่งผู้ว่าราชการจังหวัด ผู้ว่าราชการจังหวัดสั่งปิด ส่งสำเนาให้สรรพสามิตพื้นที่ตามเขตอำนาจสั่งเพิกถอนใบอนุญาต ในการสั่งเพิกถอนหรือสั่งปิด หากสถานบริการหรือสถานประกอบการนั้นได้รับใบอนุญาตขายสุรา ให้ถือว่าเป็นความผิดตามกฎหมายว่าด้วยสุรา เจ้าพนักงานสรรพสามิตเพิกถอนใบอนุญาตขายสุราด้วย แต่ถ้าเป็นสถานบริการหรือสถานประกอบการที่ตั้งอยู่ในบริเวณใกล้เคียงสถานศึกษาหรือหอพักในบริเวณใกล้เคียงสถานศึกษาให้เพิกถอนใบอนุญาตขายสุรา และห้ามมิให้ออกใบอนุญาตขายสุราให้อีก คำสั่งเพิกถอนใบอนุญาตหรือสั่งปิดมิให้ต่ออายุใบอนุญาต ให้เป็นที่สุด

4. ไม่มีกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐ ปล่อยปละละเลยให้มีการออกใบอนุญาตประกอบกิจการสถานศึกษา หรือใบอนุญาตขายสุราที่ไม่เป็นไปตามข้อกำหนดเกี่ยวกับการออกใบอนุญาตสถานบริการหรือข้อกำหนดการออกใบอนุญาตขายสุราและการขายสุราแต่อย่างใด

5. ปัญหาในการปฏิบัติงานแบบบูรณาการออกตรวจร่วมกัน ไม่มีปัญหา มีแต่ปัญหาการหลีกเลี่ยงข้อกฎหมายของผู้กระทำความผิด เช่น ไม่พักที่หอพัก ไปพักที่อพาร์ทเมนต์และกระทำความผิดโดยอ้างสิทธิมนุษยชน

6. คำสั่ง คสช.ที่ 22/2558 ส่งผลให้เจ้าหน้าที่ของรัฐปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพเกิดประสิทธิผล มากกว่าสถานการณ์ปกติ

7. ข้อเสนอแนะของเจ้าหน้าที่ของรัฐ

7.1 เห็นควรจัดระเบียบสถานบริการให้อยู่ในโซน (Zone) ตามพระราชบัญญัติสถานบริการ พุทธศักราช 2509 โดยแก้ไขเพิ่มเติมนิยามสถานบริการใหม่ พิจารณาจากหลักเกณฑ์ดังนี้

1. เข้าถึงได้ง่าย

2. ด้านกายภาพ พิจารณาจาก

ถนน คู คลอง เป็นหลัก และ

3. ติดตั้ง คงที่ไม่มีการเคลื่อนย้าย

7.2 จากปัญหาการหลีกเลี่ยงข้อกฎหมายของผู้กระทำผิด เช่น ไม่พักที่หอพัก ไปพักที่อพาร์ทเมนต์ และกระทำผิด โดยอ้างสิทธิมนุษยชน เห็นควรแก้ไขเพิ่มเติมข้อกฎหมาย ในมาตรา 27 ของพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พุทธศักราช 2551 เพิ่มในข้อที่ 9 อพาร์ทเมนต์หรือสถานที่ที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ

การอภิปรายผล

1. ภายหลังจากมีคำสั่ง คสช.ที่22/2558 เจ้าหน้าที่ของรัฐได้ปฏิบัติงานแบบบูรณาการออกตรวจร่วมกันทั้งห้าฝ่าย ได้แก่ เจ้าพนักงานฝ่ายปกครองเป็นผู้นำ เจ้าหน้าที่ทหาร เจ้าพนักงานตำรวจ เจ้าพนักงานสรรพสามิตและเจ้าพนักงานสาธารณสุขจังหวัด ประกอบกำลังจำนวน 50 นาย ได้ผลเป็นที่น่าพึงพอใจของเจ้าหน้าที่รัฐ การประเมินผลการปฏิบัติงานร่วมกันแบบบูรณาการของเจ้าหน้าที่รัฐทั้งห้าฝ่าย มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลมากกว่าการปฏิบัติงานในสถานการณ์ปกติ (เศรษฐนันท์ ทิมวัฒน์, วิชัย แก้วศรี และวายุ ระสา, สัมภาษณ์)

การปฏิบัติงานในสถานการณ์ปกติเป็นการปฏิบัติเพียงลำพังหน่วยเดียวได้ผลอยู่ในระดับหนึ่ง จะพบปัญหาข้ออ้างของเจ้าของสถานบริการหรือสถานประกอบการต่าง ๆ เช่น ผู้ประกอบการส่วนใหญ่ ยังไม่ทราบข้อกฎหมายว่าอะไรทำได้ อะไรทำไม่ได้ ส่วนผู้ประกอบการที่ทราบข้อกฎหมายโดยละเอียดก็มีความพยายามที่จะหลีกเลี่ยงไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย เมื่อเจ้าหน้าที่จับกุม ผู้กระทำผิดมักมีข้ออ้างว่า ไม่ทราบกฎหมาย และปฏิเสธว่าไม่ได้ขาย แต่ลูกค้านำเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มาเองหรืออ้างว่าเจ้าหน้าที่ไม่แจ้งให้ทราบล่วงหน้าก่อนจะเข้าตรวจสอบ (สมประสงค์ มีสุตเพียร, สัมภาษณ์)

สำหรับด้านการกระทำผิดด้านการขายตามมาตรา 30 มาตรา 30 (3) การลดราคาเพื่อประโยชน์ในการขาย มาตรา 30 (4) การให้หรือเสนอสิทธิใด ๆ ชิงโชค รางวัล แลกสลาก แลกซื้อ แก่ผู้ซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ มาตรา 30 (5) แจก แถม ให้ และกำหนดเงื่อนไขในลักษณะบังคับซื้อ ในส่วนนี้เจ้าหน้าที่ของรัฐทุกระดับให้สัมภาษณ์ว่า ใน

ส่วนด้านนี้ไม่สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ศรีรัช ลอยสมุทร (2561 น. ณ) เนื่องจากผลการวิจัยของศรีรัช ลอยสมุทร มีขอบเขตของพื้นที่การดำเนินงานวิจัยมีมากกว่า เช่น พื้นที่ในกรุงเทพมหานคร ปริมณฑล และภูมิภาค

2. การเปรียบเทียบการปฏิบัติงานแบบบูรณาการการออกตรวจร่วมกันของเจ้าหน้าที่รัฐทั้งห้าฝ่าย ภายหลังจากหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ มีคำสั่ง คสช.ที่22/2558 สั่ง ณ วันที่ 22 กรกฎาคม 2558 และคำสั่งนี้มีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ประกาศในราชกิจจานุเบกษา คือ วันที่ 23 กรกฎาคม 2558 ช่วงพ.ศ. 2558 – 2559 มีการปฏิบัติงานแบบบูรณาการร่วมกันทั้งห้าฝ่าย โดยมีเจ้าพนักงานฝ่ายปกครองเป็นผู้นำกวาดค้นและตรวจตรา อาทิตย์ละ 1 ครั้ง ในช่วงแรก และต่อมาปรับเปลี่ยนเป็นสองอาทิตย์ต่อ 1 ครั้ง สามารถจับกุมผู้กระทำผิดได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล สำหรับช่วงสถานการณ์แพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด – 19) ยังคงใช้คำสั่ง คสช.ที่ 22/2558 อยู่ผลการปฏิบัติงานแบบบูรณาการร่วมกันสี่ฝ่าย ได้แก่ เจ้าพนักงานฝ่ายปกครองเป็นผู้นำ เจ้าหน้าที่ทหาร เจ้าพนักงานตำรวจ และเจ้าพนักงานสาธารณสุขจังหวัด ยกเว้นเจ้าพนักงานสรรพสามิต ประกอบกำลังจำนวน 50 นาย ผลการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่รัฐมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล โดยเฉพาะอย่างยิ่งการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานสาธารณสุขจังหวัด ปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัติโรคติดต่อ พุทธศักราช 2558 สืบค้นจาก (<https://library2.parliament.go.th>) อีกประการหนึ่งด้วย สำหรับเจ้าพนักงานสรรพสามิตไม่ได้เข้าร่วมปฏิบัติงานแบบบูรณาการในสถานการณ์ โควิด – 19 เพราะรับนโยบายเร่งด่วน กวาดค้น ตรวจตรา เรื่องการขาดแคลน แอลกอฮอล์ การผลิตแอลกอฮอล์โดยไม่ได้รับอนุญาต และปราบปรามการกักตุนแอลกอฮอล์ (จันทร์เรือง สุขสำราญ และญาณวุฒิ ปาละชัยวุฒิ, สัมภาษณ์)

การปฏิบัติแบบบูรณาการทั้งสองสถานการณ์ มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลเช่นเดียวกัน (ญาณวุฒิ ปาละชัยวุฒิ, สัมภาษณ์)

3. กรณีสถานบริการหรือสถานประกอบการที่ตั้งอยู่ในบริเวณใกล้เคียงสถานศึกษา หรือหอพักในบริเวณใกล้เคียงสถานศึกษา มีการจับกุมและดำเนินคดีโดยเจ้าพนักงานตำรวจ ส่งฟ้องศาลลงโทษผู้กระทำผิด ผลคดีส่งผู้ว่าราชการจังหวัด ผู้ว่าราชการสั่งปิด ส่งสำเนาให้เจ้า

พนักงานสรรพสามิตพื้นที่ปทุมธานีตามเขตอำนาจหน้าที่
สั่งเพิกถอนใบอนุญาต ปัญหา คือ ผู้กระทำผิดหลีกเลี่ยง
ข้อกฎหมาย กล่าวคือ กระทำผิดแทนที่จะอยู่หอพัก กลับ
ไปพักที่อพาร์ทเมนต์ อยู่บริเวณใกล้เคียงสถานศึกษาและ
อ้างสิทธิมนุษยชน (สมประสงค์ มีสุดเพียร, สัมภาษณ์)
ทำให้เจ้าหน้าที่ของรัฐไม่สามารถดำเนินคดีตามกฎหมาย
เป็นปัญหาข้อกฎหมายเพราะในกฎหมายไม่ได้บัญญัติถึง
อพาร์ทเมนต์ เห็นควรแก้ไขเพิ่มเติมในมาตรา 27 แห่งพระ
ราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 เพิ่ม
ในข้อที่ 9 สืบค้นจาก (web.krisdika.go.th)

4. ประเด็นเรื่องระยะห่างระหว่างสถานศึกษา หรือ
สถานประกอบการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์รอบสถาน
ศึกษา ห่างจากสถานศึกษาควรอยู่ห่างกี่เมตร เช่น 300
เมตร 500 เมตร 1,000 เมตร ในประเด็นนี้ เจ้าหน้าที่ของรัฐ
เห็นว่ายังเป็นประเด็นปัญหาที่มีข้อถกเถียงโต้แย้งกัน
อย่างมาก การบังคับใช้กฎหมายในด้านการควบคุมแหล่ง
จำหน่ายรอบสถานศึกษา ผลการวิจัยของศรีรัช ลอยสมุทร
(2561) พบว่าได้ผลสำเร็จในด้านจำนวนร้านเหล้าลดลง
ร้อยละ 20 – 50 ในหลายพื้นที่ ร้านย้ายออกไปไกลสถาน
ศึกษามากขึ้นในทุก ๆ พื้นที่สำรวจ เฉลี่ย 1 กิโลเมตรจาก
สถานศึกษา มีร้านอยู่ในรัศมี 300 เมตร อยู่ในบางพื้นที่
คิดเป็นร้อยละ 31 แต่จากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ของรัฐ
เจ้าหน้าที่รัฐมีความเห็นว่ายังไม่ควรระบุ จึงไม่สอดคล้อง
กับผลการวิจัยของศรีรัช ลอยสมุทร (2561) เห็นควรจัด
สถานบริการหรือสถานประกอบการที่จำหน่ายเครื่องดื่ม
แอลกอฮอล์รอบสถานศึกษาควรจัดเป็นโซน (Zone) จัด
ระเบียบทางสังคมให้อยู่เป็นพื้นที่ ๆ (ญาณวุฒิ ปาละชัยวุฒิ,
สัมภาษณ์) ตามพระราชบัญญัติสถานบริการ พุทธศักราช
2509 โดยแก้ไขเพิ่มเติมนิยามคำว่าสถานบริการใหม่ ควร
จัดโซน (Zone) ควรมีหลักเกณฑ์ดังนี้ 1) เข้าถึงได้ง่าย 2)
ด้านกายภาพพิจารณาจากถนน คู คลอง เป็นหลัก 3) ติด
ตั้งคงที่ (จันทร์เรือง สุขสำราญ และญาณวุฒิ ปาละชัยวุฒิ,
สัมภาษณ์)

ข้อเสนอแนะ

การนำผลการวิจัยไปใช้

1. นำผลการวิจัยไปใช้เชิงนโยบาย

เห็นควรจัดระเบียบสถานบริการให้อยู่ในโซน
(Zone) ตามพระราชบัญญัติสถานบริการ พุทธศักราช
2509 โดยแก้ไขเพิ่มเติมนิยามสถานบริการใหม่ โดยมีหลัก
เกณฑ์ดังนี้ 1) เข้าถึงได้ง่าย 2) ด้านกายภาพพิจารณาจาก
ถนน คู คลอง เป็นหลัก 3) ติดตั้งคงที่

2. นำผลการวิจัยไปใช้ในเชิงปฏิบัติ

เห็นควรแก้ไขเพิ่มเติมข้อกฎหมาย ในประเด็นหอ
พักหรืออพาร์ทเมนต์ หรือสถานที่ที่เป็นที่พักของนักเรียน
นิสิต นักศึกษา รอบสถานศึกษา ห้ามมิให้ขายเครื่องดื่ม
แอลกอฮอล์ในบริเวณใกล้เคียงกับสถานศึกษา เช่น ใน
กรณีที่เป็นสถานบริการ หรือสถานประกอบการใดที่เปิด
ให้บริการในลักษณะที่คล้ายกับสถานประกอบการซึ่งตั้งอยู่
ในบริเวณใกล้เคียงกับสถานศึกษาหรือหอพัก หรืออพาร์ท
เมนต์ หรือสถานที่พักของนักเรียน นิสิต นักศึกษา อย่างใด
อย่างหนึ่ง ห้ามมิให้ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในสถานที่ดัง
กล่าวนั้นด้วย ให้ผู้มีอำนาจตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องสั่งเพิก
ถอนใบอนุญาต หรือสั่งปิดสถานประกอบการ และห้ามมิ
ให้มีการเปิดสถานบริการ หรือสถานประกอบการในสถาน
ที่ดังกล่าวอีก เห็นควรแก้ไขเพิ่มเติมในมาตรา 27 แห่งพระ
ราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ.2551 เพิ่ม
ในข้อที่ 9 สืบค้นจาก (web.krisdika.go.th)

การวิจัยในครั้งต่อไป

เห็นควรวิจัยเรื่อง การศึกษาความเป็นไปได้ของ
โครงการนำร่องการจัดระเบียบสถานบริการหรือสถาน
ประกอบการให้อยู่ในโซน (Zone) หรืออยู่ในพื้นที่ที่ทาง
รัฐจัดให้

References

- Academic Office, Secretariat of the House of Representative. (2015). *Liquor store around the University: solution*. Bangkok: Secretariat of the House of Representatives. (in Thai)
- Excise Department. (2008). *Alcohol beverage control act 2008*. Retrieved from <https://www.excise.go.th> (in Thai)
- Kaewsri, W. (2020). *Pol. Lt. Col. Suppression Inspector*. (Interview 9 July 2020) (in Thai)
- Loysmut, S. (2018). *Situation study of alcohol outlets an pubs near Universities and change after law enforcement in bangkok and other Provinces in Thailand*. This Project was supported by the Alcohol Problem Research Center and The Fund Office. (in Thai)
- Mesudpien, S. (2020). *Pol. Lt. Col. Deputy Superintendent*. (Interview 8 July 2020) (in Thai)
- Office of the Council of State. (2008) *Alcohol beverage control act 2008*. Retrieved from <https://krisdika.go.th/web/guest/home> (in Thai)
- Palachaiwut, Y. (2020). *Expert excise scholars*. (Interview 13 July 2020) (in Thai)
- Panchanan, N. (2020). *Sub corporal of the smaill gun squadron*. (Interview 9 July 2020) (in Thai)
- Parliament Library 2. (2015). *Communicable diseases act 2015*. Retrieved from <https://library2parliament.go.th> (in Thai)
- _____. (20015). *Royal decree on public administration in emergency situation 2005*. Retrieved from <https://library2parliament.go.th> (in Thai)
- Pienrat, P. (2020). *Bailift*. (Interview 9 July 2020) (in Thai)
- Rachakitchanubakesa. (2017) *Excise tax act. 2017*. V. 134 Part 32 A March 20, 2017.
- Rasa, W. (2020). *Pol capt. Sub inspector of suppression*. (Interview 9 July 2020) (in Thai)
- Suksamran, C. (2020). *Chief of tax administration and Yanwut palachaiwut. Expert excise scholars*. (Interview 13 July 2020) (in Thai)
- Tharipap, W. (2020). *Expert excise scholars*. (Interview 8 July 2020) (in Thai)
- Timwat, S. (2020) *Pol. Col. Superintendent. Wichai Kaewsri, Pol.Lt.Col. Superression Inspector. and Wayu Rasa. Pol.Capt. Sub Inspector of Suppression*. (Interview 13 July 2020) (in Thai)

การสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาศักยภาพการให้บริการของธุรกิจสถานพักฟื้นระยะยาวเพื่อเสนอยุทธศาสตร์พัฒนาธุรกิจสถานพักฟื้นระยะยาวของประเทศไทย

Synthesis of Research Related to the Study of Service Potential Assessment for Strategy Development of Healthy Long Stay Business in Thailand

วรรณิดา วิทยากุล¹, เมธี จันทะ¹, โสพรรณ โพทะยะ², สุชาติ เลาบรียพัตร³
Wannida Vittayakul¹, Methee Chanted¹, Soparn Potaya², Suchart Laoboriphunta³

¹คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย

¹School of Business Management, Eastern Asia University

²คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย

²School of Nursing, Eastern Asia University

³ผู้อำนวยการสำนักผู้เชี่ยวชาญ กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ กระทรวงสาธารณสุข

³Department of Health Service Support, Ministry of Public Health

Received: October 26, 2020

Revised: December 21, 2020

Accepted: December 22, 2020

บทคัดย่อ

บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของงานวิจัย ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจศักยภาพการให้บริการธุรกิจสถานพักฟื้นระยะยาวในประเทศไทย เพื่อนำไปสู่การจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนาธุรกิจสถานพักฟื้นระยะยาว การศึกษาครั้งนี้ คณะผู้วิจัยได้ใช้วิธีการทบทวนวรรณกรรมอย่างเป็นระบบ การสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ประกอบการ และการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม ตามกรอบแนวคิด 7S model พบว่า (1) การวางกลยุทธ์มีความชัดเจน มีการนำกลยุทธ์ทางการตลาดมาปรับใช้ แต่ไม่มีการสร้างเครือข่ายพันธมิตร ผู้ประกอบการท้องถิ่นยังขาดทักษะและประสบการณ์ระดับสากล (2) การจัดทำโครงสร้างองค์กรและสายการบังคับบัญชา มีการแบ่งเป็นแผนกตามหน้าที่ความรับผิดชอบ (3) มีการวางระบบหลักและระบบรองเพื่อการดำเนินการ แต่การนำเทคโนโลยีมาใช้ในระบบสนับสนุนยังมีน้อย ขาดระบบฐานข้อมูลที่เชื่อมโยงกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (4) รูปแบบการบริหารจัดการของผู้ประกอบการธุรกิจสถานพักฟื้นระยะยาวมีความหลากหลาย (5) มีการคัดเลือกบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ โดยเฉพาะผู้ที่ต้องใช้ความสามารถเฉพาะสาขา มีการสร้างแรงจูงใจโดยให้รางวัลและผลตอบแทน (6) ทักษะ เน้นความเป็นไทยร่วมกับความสามารถเฉพาะบุคคล ทำให้พนักงานมีทักษะในการให้บริการแต่ยังขาดทักษะในการสื่อสารด้วยภาษาต่างประเทศ (7) การสร้างค่านิยมร่วมกันระหว่างคนในองค์กร มีการกระตุ้นเตือนให้ยึดถือปฏิบัติช่วยให้องค์กรมีความเข้มแข็ง ซึ่งจากการศึกษาได้นำผลมาประมวลจัดทำเป็นร่างยุทธศาสตร์การพัฒนาธุรกิจสถานพักฟื้นระยะยาวของประเทศไทยใน 5 ยุทธศาสตร์ดังนี้ ยุทธศาสตร์การพัฒนาและเตรียมความพร้อมบุคลากร ยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบการสื่อสารและการประชาสัมพันธ์ ยุทธศาสตร์การพัฒนากลไกการบริหารจัดการโดยการสร้างเครือข่ายและพันธมิตรทางธุรกิจ ยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบฐานข้อมูลและสารสนเทศ และยุทธศาสตร์การส่งเสริมการบริหารจัดการโดยการพัฒนาระบบสาธารณูปโภค การคมนาคม และความปลอดภัย

คำสำคัญ: การสังเคราะห์งานวิจัย, การศึกษาศักยภาพการให้บริการ, ธุรกิจสถานพักฟื้นระยะยาว, ยุทธศาสตร์การพัฒนาธุรกิจสถานพักฟื้นระยะยาวของประเทศไทย

Abstract

This article is part of the research with an objective in exploring the service potential of long-stay businesses in Thailand. The development of long-stay business has led to the formation of policies and strategies proposals. A systemic review of the literature, in-depth interviews with entrepreneurs and non-participating observations were utilized in this study. The results compiled according to the 7S model conceptual framework (1) marketing strategies are applied but not having network business. Local entrepreneurs lack of universal skills and experiences (2) organisational structure and the chain of command are divided into departments according to responsibilities (3) division between primary and secondary systems for operation management but less usage in technology support system. Database systems linked to relevant agencies have not been set up (4) use of diverse management style using long-term hospital operators (5) selection of competent personal, especially the ones who have specific skill. It is incentivized by providing rewards and incentives (6) skill, focus on Thai culture with individual abilities make employees have service skills. But still lacking of foreign language (7) a common value is shared amongst people within the organization. That's making the organization to be strong. The results from this study has been compiled into a draft of Thailand's long-stay business development strategy with 5 core principles: human resource development and readiness; the development of communication and public relation systems; strategies in management mechanisms using the building of networks and business alliances; utilization of database and information systems; management promotion strategies of developing utilities, transport and safety.

Keywords: Synthesis Research, The Study of Service Potential, Long Stay business, Strategy for Long Stay business development in Thailand

บทนำ

อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของหลายประเทศทั่วโลก รวมทั้งประเทศไทย เนื่องจากเป็นแหล่งที่มาของรายได้หลักของประเทศ ก่อให้เกิดการจ้างงานทั้งในภาคอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและธุรกิจที่เกี่ยวข้องอย่างกว้างขวาง นำมาซึ่งการกระจายความเจริญและรายได้ไปสู่ภูมิภาค อีกทั้งยังช่วยเสริมสร้างคุณภาพชีวิตของชุมชนในท้องถิ่น รวมทั้งมีส่วนช่วยในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของประเทศทั้งด้านคมนาคม และสาธารณูปโภคเพื่อรองรับการท่องเที่ยว ซึ่งธุรกิจการท่องเที่ยวมีแนวโน้มเติบโตขึ้นอย่างต่อเนื่องทั้งในเชิงจำนวนและรายได้จากนักท่องเที่ยว โดยในปี พ.ศ. 2562 มีนักท่องเที่ยวต่างชาติเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในประเทศไทยทั้งสิ้น 39,916,251 คน เพิ่มขึ้นร้อยละ 4.55

เมื่อเปรียบเทียบกับปี พ.ศ. 2561 และเพิ่มขึ้น 7.27 จากปี พ.ศ. 2560 (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2563) โดยกลุ่มนักท่องเที่ยวหลัก คือ จีน มาเลเซียและรัสเซีย สำหรับรายได้จากการท่องเที่ยวปี พ.ศ. 2562 ประเทศไทยมีรายได้จากนักท่องเที่ยวต่างชาติ 1,911,807.95 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 1.90 เมื่อเทียบกับปี พ.ศ. 2561 และเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.46 เมื่อเทียบกับปี พ.ศ. 2560 โดยนักท่องเที่ยวจากประเทศจีนสร้างรายได้สูงสุดเท่ากับ 531,576.6 ล้านบาท ตามมาด้วยนักท่องเที่ยวจากยุโรป (รวมรัสเซีย) 448,743.81 ล้านบาท และนักท่องเที่ยวกลุ่มอาเซียน (รวมมาเลเซีย) 342,370.64 ล้านบาท (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2563) ซึ่งองค์การการท่องเที่ยวโลก (World Tourism Organization--WTO) ได้คาดการณ์ไว้ว่า ในปี

พ.ศ. 2563 จะมีนักท่องเที่ยวระหว่างประเทศ 1,600 ล้านคน โดยภูมิภาคที่มีแนวโน้มเป็นแหล่งท่องเที่ยวยอดนิยมคือ เอเชียตะวันออก เอเชียแปซิฟิก และกลุ่มประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

อย่างไรก็ตาม สิ่งที่เกิดขึ้นในปี 2563 ไม่เป็นไปตามการคาดการณ์ข้างต้น สาเหตุสำคัญมาจากวิกฤติการณ์การแพร่ระบาดของโรคโคโรนาไวรัส 2019 (Covid-19) ที่แพร่ระบาดมาตั้งแต่ปลายปี 2562 และยังคงระบาดอย่างหนักต่อเนื่องมาจนถึงขณะนี้ ซึ่งการระบาดดังกล่าวส่งผลกระทบโดยตรง และรุนแรงต่อธุรกิจการท่องเที่ยวและธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในทุกประเทศทั่วโลก เช่นเดียวกับประเทศไทย แม้จะมีมาตรการการรับมือกับโรคระบาด COVID-19 ได้ในระดับที่น่าพอใจ แต่ด้วยจำนวนผู้ป่วย ผู้ติดเชื้อทั่วโลกยังคงมีแนวโน้มสูงขึ้นมากโดยอัตราผู้ติดเชื้อทั่วโลก ณ วันที่ 30 พฤศจิกายน 2563 มีจำนวนสูงถึง 63,036,282 ราย (กระทรวงสาธารณสุข, 2563) โดยประเทศที่มีอัตราผู้ติดเชื้อสูงสุดคือสหรัฐอเมริกา มีผู้ติดเชื้อทั้งสิ้น 13,749,317 ราย รองลงมาคืออินเดีย 9,432,039 ราย ส่วนประเทศที่มีนักท่องเที่ยวเดินทางมาประเทศไทยสูงสุดคือ จีน และรัสเซีย นั่น ปัจจุบัน (ข้อมูล ณ วันที่ 30 พฤศจิกายน 2563) มีจำนวนผู้ติดเชื้อทั้งสิ้น 86,512 ราย และ 2,269,316 รายตามลำดับ (ทริโอดี, 2563)

แต่อย่างไรก็ดี ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคที่เริ่มควบคุมสถานการณ์ได้ในหลายประเทศ ส่งผลให้เริ่มมีการผ่อนคลายมาตรการการปิดสถานที่และ ควบคุมการเดินทาง ทำให้ภาพรวมเศรษฐกิจโลกเริ่มมีสัญญาณการฟื้นตัวดีขึ้น สะท้อนจากดัชนีผู้จัดการฝ่ายจัดซื้อโลก (Global PMI) ปรับตัวขึ้นมาอยู่ที่ระดับสูงสุดในรอบ 17 เดือนนับตั้งแต่เดือนเมษายน 2562 (ประชาชาติธุรกิจ, 2563) สำหรับสถานการณ์การท่องเที่ยวภายในประเทศ แม้จำนวนผู้เดินทางด้วยจุดประสงค์ต่างๆ จะยังคงมีอยู่ แต่ก็ยังไม่มากเท่าที่ควร จำนวนการเข้าพักในโรงแรมเฉลี่ยทั่วประเทศในเดือนสิงหาคม 2563 ปรับตัวดีขึ้นจากเดือนก่อนหน้า แต่ยังคงอยู่ในระดับต่ำกว่าช่วงเดียวกันของปีก่อน และยังไม่มีครอบคลุมในพื้นที่จังหวัดที่ห่างไกลกรุงเทพฯ และปริมณฑล ประเทศไทยจึงพยายามที่จะกระตุ้นการใช้จ่ายของคนในประเทศมากขึ้น โดยการสนับสนุนค่าใช้จ่ายผ่านโครงการต่างๆ นอกจากนี้รัฐบาลไทยยังได้ดำเนินการสนับสนุนเศรษฐกิจรายสาขา เช่น การกระตุ้นการลงทุนของ

นักลงทุนไทยและต่างชาติ อาทิ การขยายสิทธิประโยชน์เพื่อส่งเสริมการลงทุน การจูงใจให้เกิดการลงทุนภายในประเทศ การอำนวยความสะดวกให้ผู้เชี่ยวชาญ/นักลงทุนต่างชาติเดินทางเข้าประเทศ และการลดอุปสรรคจากการดำเนินงานของภาครัฐ ด้วยการปรับปรุงกฎระเบียบที่เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินธุรกิจ และการสร้างระบบนิเวศให้เอื้ออำนวย เพื่อให้ครอบคลุมภาคการผลิตที่สำคัญ อาทิ ภาคเกษตร ภาคอุตสาหกรรม ภาคการท่องเที่ยว ภาคการค้า และ ภาคบริการ (ประชาชาติธุรกิจ, 2563)

แม้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโคโรนาไวรัส 2019 จะยังคงมีอยู่ แต่เพื่อให้การดำเนินธุรกิจด้านการท่องเที่ยวที่มีบทบาทสำคัญในการสร้างรายได้ของประเทศยังคงดำเนินต่อไป โดยเฉพาะการดึง เม็ดเงินจากนักท่องเที่ยวต่างชาติที่มีศักยภาพสูงในการใช้จ่าย ด้วยการดำเนินการอย่างระมัดระวังและค่อยเป็นค่อยไป รัฐบาลจึงเลือกเปิดรับนักท่องเที่ยวในประเทศที่มีความเสี่ยงของโรคต่ำ แต่มีการใช้จ่ายสูง ซึ่งได้แก่ นักท่องเที่ยวที่มาตรการสุขภาพ หรือสัลยกรรมด้านความงาม รวมถึงกลุ่มนักท่องเที่ยวพำนักระยะยาว (ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2563) ซึ่งคณะรัฐมนตรีได้อนุมัติในหลักการ ในการเปิดรับนักท่องเที่ยวประเภทพิเศษ Special Tourist VISA (STV) เพื่อให้คนต่างด้าวเดินทางท่องเที่ยวในประเทศไทยได้ โดยต้องมีคุณสมบัติดังนี้ 1) เป็นบุคคลต่างด้าวที่ประสงค์จะเดินทางมาพำนักระยะยาว (Long Stay) ในประเทศไทย 2) ยอมรับปฏิบัติตามมาตรการด้านสาธารณสุขที่ประกาศใช้ภายในประเทศไทยและยินยอมกักตัวในห้องพัก 14 วัน และ 3) มีหลักฐานแสดงสถานที่พักอาศัยระยะยาวในประเทศไทย เป็นต้น (EXIM Knowledge Center ข่าวเศรษฐกิจ, 2563)

การท่องเที่ยวพำนักระยะยาวหรือพักพำนักระยะยาว (Long stay tourism) เป็นการท่องเที่ยวที่ครอบคลุมการท่องเที่ยวในรูปแบบต่างๆ มีลักษณะเป็นการไปพักอาศัยชั่วคราว และมีวัตถุประสงค์ที่ชัดเจนเพื่อการใดการหนึ่ง โดยเฉพาะ แบ่งเป็น 4 กลุ่มหลัก ได้แก่ (1) กลุ่มที่ต้องการใช้วันหยุดชีวิตในการท่องเที่ยว เช่น ผู้เกษียณอายุการทำงาน หรือผู้สูงอายุที่ขาดผู้ดูแล (2) กลุ่มที่ต้องการดูแลสุขภาพ เช่น ผู้เข้ารับการรักษาพยาบาล ระยะพักฟื้น หรือฟื้นฟูสภาพร่างกาย หรือชาวต่างชาติที่ต้องการหลบสภาพอากาศที่รุนแรงในประเทศของตนในบางฤดู (3) กลุ่มที่มีจุดประสงค์เพื่อการศึกษา เช่น นักเรียน นักศึกษา

ที่เข้ารับการศึกษาหรือฝึกอบรมในหลักสูตรต่างๆ และ (4) กลุ่มนักศึกษาที่เข้ามาเก็บตัวหรือฝึกซ้อมกีฬา (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2549) ซึ่งนักท่องเที่ยวสองกลุ่มแรกเป็นตลาดเป้าหมายหลักที่ภาครัฐให้ความสำคัญและพยายามส่งเสริม เพื่อให้กลุ่มดังกล่าวเข้ามาพำนักรและใช้บริการในประเทศไทยให้มากขึ้น จากโครงสร้างประชากรโลกที่ก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ (Ageing Society) โดยเฉพาะในประเทศที่พัฒนาแล้วทั้งในภูมิภาคเอเชีย ยุโรป และอเมริกา ซึ่งมีจำนวนประชากรสูงอายุเพิ่มมากขึ้นและมีสัดส่วนเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง องค์การสหประชาชาติคาดการณ์ว่าจะมีประชากรสูงอายุเพิ่มสูงขึ้นจาก 687.9 ล้านคน ในปี พ.ศ.2549 เป็น 1,968 ล้านคนในปี พ.ศ.2593 ซึ่งทวีปเอเชียจะมีประชากรสูงอายุมากที่สุด (สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข, 2552) ส่วนประเทศสมาชิกในอาเซียนช่วงปี พ.ศ.2558-2563 มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นกว่า 2 เท่าตัว โดยสิงคโปร์เป็นประเทศที่มีสัดส่วนจำนวนประชากรสูงอายุมากที่สุดในอาเซียนสำหรับประเทศไทยสัดส่วนผู้สูงอายุมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง จากร้อยละ 9.4 ในปี พ.ศ.2545 เพิ่มเป็นร้อยละ 10.7 ในปี พ.ศ.2550 และร้อยละ 16.7 ในปี 2560 (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2561) โดยประเทศไทยได้ก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุแล้วตั้งแต่ปี พ.ศ. 2548

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อสำรวจศักยภาพการให้บริการของธุรกิจสถานพักฟื้นระยะยาวของประเทศไทย
2. เพื่อจัดทำยุทธศาสตร์การพัฒนาธุรกิจสถานพักฟื้นระยะยาวของประเทศไทย

การทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การสังเคราะห์งานวิจัยครั้งนี้คณะผู้วิจัยได้ทำการศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในประเด็นหลัก ดังต่อไปนี้

1. สถานการณ์และแนวโน้มการท่องเที่ยว
2. แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวพักผ่อนระยะยาว
3. ศักยภาพการให้บริการของธุรกิจสถานพักฟื้นระยะยาวของประเทศไทย
4. แนวคิดการวัดปัจจัยความสำเร็จของธุรกิจตามหลัก 7s ของ McKinsey

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สถานการณ์และแนวโน้มการท่องเที่ยว

จากการวิเคราะห์สถานการณ์ก่อนเกิดการระบาดของ Covid-19 ทั่วโลกนั้น สถานการณ์การท่องเที่ยวระหว่างประเทศของประเทศไทยมีแนวโน้มจะขยายตัวตามการท่องเที่ยวโลก โดยมีปัจจัยหลักจากค่าเงินดอลลาร์สหรัฐและค่าเงินยูโรที่มีแนวโน้มแข็งค่าขึ้น การเปิดเส้นทางบินใหม่ของสายการบินต่าง ๆ และการขยายเส้นทางการบินของสายการบินต้นทุนต่ำ ร่วมกับปัจจัยบวกอื่น ๆ เช่น แผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวที่มุ่งเน้นให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวเชิงกีฬา การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ และการท่องเที่ยวกลุ่มสูงอายุ ยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศไทยให้เป็นศูนย์กลางสุขภาพนานาชาติ ซึ่งเป็นไปตามแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (๕) ประเด็น พ.ศ. ๒๕๖๑-๒๕๘๐ ซึ่งให้ความสำคัญกับการรักษาการเป็นจุดหมายปลายทางของการท่องเที่ยวระดับโลก ซึ่งถูกระบุอยู่ในแผนย่อยที่ 3 “การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ความงาม และแพทย์แผนไทย” ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาและยกระดับมาตรฐานการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ความงาม และแพทย์แผนไทย ทั้งสินค้า บริการ บุคลากร ผู้ประกอบการ และแหล่งท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้อง (แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติฯ, น. 1-2) เช่นเดียวกับแผนยุทธศาสตร์ 10 ปี ที่กระทรวงสาธารณสุข โดยกรมสนับสนุนบริการสุขภาพได้จัดทำขึ้น ในชื่อ “ยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศไทยให้เป็นศูนย์กลางสุขภาพนานาชาติ (Medical Hub) ๒๕๖๐-๒๕๖๙” ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อขับเคลื่อนและสนับสนุนนโยบายด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ (Medical and Wellness Tourism) โดยมีจุดมุ่งหมายให้การส่งเสริมและพัฒนาด้านการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพสอดคล้องกับแผนและนโยบายของประเทศไทย โดยยึดหลักการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนตามกรอบแนวคิด หลักการของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ.๒๕๖๐-๒๕๖๔) ที่ให้ความสำคัญกับการยึดคนเป็นศูนย์กลางในการพัฒนา โดยมุ่งเน้นใน 4 ผลผลิตหลัก ได้แก่ การเป็นศูนย์กลางในการบริการเพื่อส่งเสริมสุขภาพ (Wellness Hub), ศูนย์กลางบริการสุขภาพ (Medical Service Hub), ศูนย์กลางบริการวิชาการและงานวิจัย (Academic Hub), และศูนย์กลางยาและผลิตภัณฑ์สุขภาพ

(Product Hub) ซึ่งยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศไทยให้เป็นศูนย์กลางสุขภาพนานาชาติ ระยะ ๑๐ ปีทั้ง 4 ผลผลิตหลักนี้ คณะรัฐมนตรีได้ให้ความเห็นชอบในหลักการแล้วตั้งแต่วันที่ 13 กันยายน 2559 (ยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศไทยให้เป็นศูนย์กลางสุขภาพนานาชาติฯ, น. 3)

จากจำนวนประชากรสูงอายุที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วผนวกกับปัจจัยด้านเศรษฐกิจสังคมที่เปลี่ยนไป ส่งผลให้ความต้องการของธุรกิจเกี่ยวกับผู้สูงอายุเพิ่มขึ้นด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศทางตะวันตกที่พัฒนาแล้ว ซึ่งสมาชิกในครอบครัวให้ความสำคัญต่อการดูแลผู้สูงอายุค่อนข้างน้อย ขณะเดียวกันประเทศในแถบเอเชียที่เริ่มมีแนวโน้มเปลี่ยนไปมากขึ้น เช่น ประเทศจีน จากสังคมเดิมที่ให้ความสำคัญกับผู้สูงอายุอย่างมาก แต่ด้วยการขยายตัวของเศรษฐกิจทำให้สมาชิกในครอบครัวต้องออกไปทำงานไกลบ้าน และทอดทิ้งบิดามารดาที่ชราภาพให้ดูแลตนเอง จนทำให้รัฐบาลจีนต้องใช้กฎหมายดูแลสิทธิผู้สูงอายุ (elderly rights law) บังคับลูกหลานให้กลับไปเยี่ยมและดูแลบิดามารดาที่บ้านมากขึ้น เช่นเดียวกับประเทศไทย แม้ว่าสังคมไทยจะให้ความสำคัญกับผู้สูงอายุ แต่ด้วยแนวโน้มการเติบโตของจำนวนผู้สูงอายุในประเทศไทยที่สวนทางกับจำนวนสมาชิกในครอบครัวที่ลดลงอย่างต่อเนื่อง ทำให้สมาชิกวัยทำงานต้องออกไปทำงานนอกบ้านมากขึ้น และมีเวลาในการดูแลผู้สูงอายุน้อยลง ปัจจัยต่าง ๆ เหล่านี้สะท้อนให้เห็นความต้องการบริการดูแลผู้สูงอายุที่มีแนวโน้มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ด้วยเหตุผลดังกล่าว จึงเป็นโอกาสสำคัญสำหรับการส่งเสริมและพัฒนาธุรกิจสถานพักฟื้นระยะยาว และธุรกิจการให้บริการ เพื่อรองรับผู้สูงอายุทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติให้มากขึ้น

แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวพักฟื้นระยะยาว

องค์การการท่องเที่ยวโลกแห่งสหประชาชาติ (www.unwto.org) ได้กำหนดรูปแบบการท่องเที่ยว เป็น 3 รูปแบบหลัก ได้แก่ 1) การท่องเที่ยวในแหล่งธรรมชาติ (Natural based tourism) 2) การท่องเที่ยวในแหล่งวัฒนธรรม (Cultural based tourism) และ 3) การท่องเที่ยวในความสนใจพิเศษ (Special interest tourism) ซึ่งการท่องเที่ยวแบบพำนักระยะยาวหรือพักฟื้นระยะยาว (Long stay tourism) อยู่ในรูปแบบที่ 3

การท่องเที่ยวพักฟื้นระยะยาว เกิดขึ้นจากประชากรในประเทศตะวันตกที่มีรายได้สูงที่ต้องการแสวงหาความสุขด้วยการไปท่องเที่ยวต่างถิ่นทั้งในประเทศและต่างประเทศ โดยการท่องเที่ยวแต่ละครั้งจะมีวัตถุประสงค์ที่เจาะจงชัดเจน และใช้ระยะเวลาพักอาศัยยาวนาน ซึ่งนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่นิยมไปกันเป็นกลุ่ม ดังนั้น การท่องเที่ยวพำนักระยะยาวหรือพักฟื้นระยะยาว (longstay) จึงหมายถึง กลุ่มผู้ใช้ชีวิตในบ้านปลายหลังเกษียณอายุการทำงานที่ต้องการมาใช้ชีวิตในต่างแดนเป็นหลัก เพื่อเพิ่มปัจจัยที่ห้าของชีวิต คือ การท่องเที่ยว สำหรับประเทศไทย การท่องเที่ยวแบบพำนักระยะยาวหรือพักฟื้นระยะยาว เกิดจากการที่สำนักธุรกิจบริการกรมส่งเสริมการส่งออกกระทรวงพาณิชย์ได้ริเริ่มโครงการธุรกิจบริการเพื่อสุขภาพระยะยาว (longstay health care service) ขึ้นในเดือนมกราคม พ.ศ. 2543 ซึ่งเป็นช่วงที่ประเทศไทยเกิดภาวะเศรษฐกิจตกต่ำโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมนักท่องเที่ยวสูงอายุจากประเทศที่มีฤดูหนาวยาวนานให้เดินทางมาท่องเที่ยวและรักษาสุขภาพที่ประเทศไทย และเนื่องจากโครงการธุรกิจบริการเพื่อสุขภาพระยะยาวนี้มีความสัมพันธ์โดยตรงกับการท่องเที่ยว การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) จึงได้เสนอและจัดตั้งโครงการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวพำนักระยะยาวขึ้น โดยเน้นที่ 2 กลุ่มหลัก คือกลุ่มที่ต้องการเข้ามาใช้ชีวิตบั้นปลายในการท่องเที่ยว และกลุ่มที่เข้ามาเพื่อรักษาสุขภาพ ทั้งนี้เพื่อผลประโยชน์ในเชิงเศรษฐกิจ อันจะก่อให้เกิดการสร้างงานสร้างรายได้ในภาคอุตสาหกรรมและภาคการบริการที่เกี่ยวข้อง ซึ่งจะทำให้เกิดการขยายตัวของเศรษฐกิจไทยและขยายกลุ่มตลาดนักท่องเที่ยวให้ครอบคลุมมากยิ่งขึ้น (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2549)

ศักยภาพการให้บริการของธุรกิจสถานพักฟื้นระยะยาวในประเทศไทย

ศักยภาพการให้บริการของธุรกิจสถานพักฟื้นระยะยาว หมายถึง ความสามารถสูงสุดหรือคุณสมบัติของธุรกิจสถานพักฟื้นระยะยาวที่จะดำเนินการ ปฏิบัติกิจกรรม หรือให้ความสะดวกต่างๆ เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้รับบริการ และผลจากการกระทำนั้นก่อให้เกิดความพึงพอใจแก่ผู้รับบริการ จากแนวโน้มความต้องการด้านการท่องเที่ยวและพักฟื้นระยะยาวที่เพิ่มสูงขึ้น ทำให้ธุรกิจสถานพัก

พื้นที่ระยะยาวเติบโตตามขึ้นไปด้วย อีกทั้งรัฐบาลให้ความสำคัญกับการส่งเสริมนโยบายการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพเพื่อพัฒนาและส่งเสริมประเทศไทยให้เป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวเชิงการแพทย์และสุขภาพ (Medical & Wellness Tourism) ตลอดจนผลักดันให้ประเทศไทยก้าวสู่การเป็นศูนย์กลางสุขภาพระดับโลก โดยการพัฒนาศักยภาพของสถานบริการสุขภาพทุกระดับ และสถานประกอบการเพื่อสุขภาพให้ได้คุณภาพและมีมาตรฐาน และมีการขยายเวลาพำนักในประเทศไทยให้แก่ชาวต่างชาติที่เข้ามารับการรักษาและฟื้นฟูสุขภาพจากหลายกลุ่มประเทศ เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ชาวต่างชาติกลุ่มเป้าหมายให้เดินทางเข้ามารับการรักษาพยาบาลในประเทศไทยเพิ่มมากขึ้น (ธนะศักดิ์ ปฏิมาประกร, 2560)

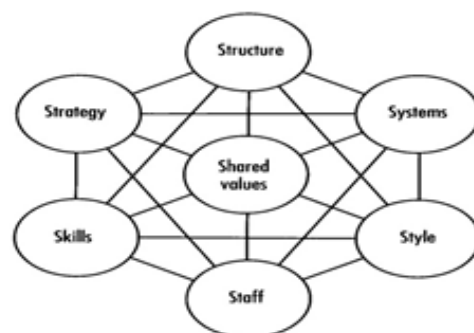
การให้บริการธุรกิจสถานพักฟื้นระยะยาว แบ่งออกเป็น 2 ประเภทหลัก ๆ ได้แก่ (1) การให้บริการดูแลช่วยเหลือผู้สูงอายุในการใช้ชีวิตประจำวัน การจัดกิจกรรมพักผ่อน และการสร้างสังคมระหว่างหมู่เพื่อน การดูแลผู้สูงอายุในระยะพักฟื้นจากการรักษาพยาบาล หลังการผ่าตัด และการฟื้นฟูสุขภาพ รวมทั้งการให้บริการด้านการแพทย์สำหรับผู้สูงอายุที่มีปัญหาสุขภาพและจำเป็นต้องได้รับการดูแลอย่างสม่ำเสมอ (2) ประเภทสังฆาริมทรัพย์ในรูปแบบบริการบ้านพักหรือห้องพักระยะยาวสำหรับผู้สูงอายุที่ต้องการย้ายถิ่นฐานเข้ามาในโครงการเพื่อความสะดวกสบายในการใช้ชีวิตหลังเกษียณ โดยเฉพาะผู้สูงอายุที่อยู่คนเดียว

ธุรกิจสถานพักฟื้นระยะยาวยังเป็นหนึ่งในสาขาธุรกิจที่สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (Board of Investment--BOI) ให้การสนับสนุน ทำให้มีผู้ประกอบการชาวต่างชาติเข้ามาลงทุนในประเทศไทยมากขึ้น เช่น ญี่ปุ่น เยอรมัน และประเทศในสแกนดิเนเวีย เป็นต้น การทำธุรกิจสถานพักฟื้นระยะยาวของผู้ประกอบการไทยจึงควรหาพันธมิตรทางธุรกิจโดยเฉพาะผู้เชี่ยวชาญจากต่างประเทศ เข้ามาสนับสนุนการให้บริการด้านสุขภาพที่ดีซึ่งเป็นจุดแข็งของไทยเพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขันให้สูงขึ้น (SCB Economic Intelligence Center, 2558)

แนวคิดการวัดปัจจัยความสำเร็จของธุรกิจตามหลัก 7s ของ McKinsey

7s McKinsey เป็นเครื่องมือวิเคราะห์ทางธุรกิจที่ใช้วิเคราะห์องค์กรกับกลยุทธ์ที่ใช้ ซึ่งถูกพัฒนาขึ้นจากงานวิจัยของ ดร.โทมัส เจ. ปีเตอร์ส และโรเบิร์ต เอช. วอเตอร์แมน (Tom J Peter & Robert H. Waterman) ที่ปรึกษาทางธุรกิจของ McKinsey & Company ซึ่งแนวคิด 7s McKinsey เป็นการวิเคราะห์ที่สามารถนำมาใช้ได้หลากหลายสถานการณ์ และเป็นแนวคิดที่เน้นว่า “ค่านิยม” เป็นศูนย์กลางในการพัฒนาทุกองค์ประกอบที่สำคัญขององค์กร ซึ่งองค์ประกอบของ 7s McKinsey เกี่ยวข้องกับปัจจัย 7 ประการของการพึ่งพาซึ่งกันและกัน โดยแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ องค์ประกอบ “สัมผัสจับต้องได้” มีลักษณะที่ง่ายต่อการกำหนดหรือระบุวิธีการจัดการโดยตรง และมีอิทธิพลต่อคนในองค์กร จำเป็นต้องใช้แผนภูมิองค์กรสายการบังคับบัญชา กระบวนการที่เป็นทางการ รวมถึงระบบสารสนเทศเข้ามาช่วยสนับสนุน ซึ่งองค์ประกอบส่วนนี้ได้แก่ กลยุทธ์ (Strategy) โครงสร้าง (Structure) และระบบการทำงาน (System) อย่างไรก็ตาม องค์ประกอบส่วนแรกนี้สามารถลอกเลียนแบบได้ แต่ความสำเร็จขององค์กรจะเกิดขึ้นหรือไม่ ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบที่สองคือ องค์ประกอบ “สัมผัสจับต้องไม่ได้” ซึ่งได้แก่ ทักษะการทำงาน (Skill) สไตล์ (Style) และพนักงาน (Staff) ทั้งสามตัวนี้เป็นตัวขับเคลื่อนองค์กร หรืออาจกล่าวได้ว่าหากรูปแบบองค์กรดี กลยุทธ์ดี ระบบการทำงานดี แต่คนทำงานขาดทักษะ คนทำงานไม่พอ หรือผู้นำองค์กรมีรูปแบบการทำงานไม่ดี ก็ยากที่จะประสบความสำเร็จเช่นกัน

จากผัง McKinsey 7s แสดงให้เห็นว่า องค์ประกอบทั้งหมดมีเส้นเชื่อมประสานกันโดยมีค่านิยมร่วมกัน (Shared value) เป็นศูนย์กลาง ส่งผลให้เกิดการหลอมรวมกันขององค์ประกอบทั้งหมด

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

คณะผู้วิจัยพบว่า นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2545 หลังมติคณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบและสนับสนุนการท่องเที่ยวแบบพำนักระยะยาวหรือพักพื่นระยะยาว ได้มีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการพำนักระยะยาวหรือพักพื่นระยะยาวอย่างหลากหลาย โดยผลการศึกษาพบว่า แม้ประเทศไทยจะมีความพร้อมในการให้บริการแก่นักท่องเที่ยวแบบพำนักระยะยาวในระดับมากถึงมากที่สุดก็ตาม แต่ในการประกอบธุรกิจบริการท่องเที่ยว ผู้ประกอบการไทยควรมีการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับตลาดกลุ่มพักพื่นระยะยาว โดยเฉพาะอย่างยิ่งการทำความเข้าใจถึงพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวสูงอายุแต่ละประเทศซึ่งมีความชอบและวัฒนธรรมที่ต่างกันรวมถึงการเตรียมความพร้อมทางด้านภาษาต่างประเทศ (ศูนย์วิจัยกิจการไทย, 2560) การศึกษาที่ผ่านมาพบว่าภาคธุรกิจการท่องเที่ยวพักพื่นระยะยาวมีระบบการบริหารจัดการที่สามารถตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวได้ในระดับหนึ่ง โดยศักยภาพการให้บริการของธุรกิจสถานพักพื่นระยะยาวเป็นองค์ประกอบหนึ่งในการตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยว และช่วยขับเคลื่อนความสำเร็จของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ซึ่งผลการสำรวจศักยภาพของสถานประกอบธุรกิจการท่องเที่ยวแบบพักพื่นระยะยาวในด้านรูปแบบกิจกรรมการให้บริการและอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องมีความพร้อมในการให้บริการตามองค์ประกอบของการท่องเที่ยวและตามกลยุทธ์การตลาด รวมทั้งภาครัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นก็มีศักยภาพพร้อมที่จะสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวแบบพักพื่นระยะยาวได้เช่นกัน (จำเนียร ชุณหโสภาค, 2554) แต่ยังพบว่าประเด็นปัญหาและความต้องการของนักท่องเที่ยวพักพื่นระยะยาวโดยเฉพาะนักท่องเที่ยวต่างชาติ คือ ความไม่สะดวกในการขอวีซ่าและการขยายระยะเวลาในการพำนักรวมทั้งหน่วยงานหลักที่ทำหน้าที่ในการบริการข้อมูลข่าวสาร การประสานงาน และการอำนวยความสะดวกต่างๆ (กมลรัฐ อินทรทัศน์ และคณะ, 2549) รวมถึงด้านความปลอดภัยและความมั่นคง (เฉลิมพล แจ่มจันทร์ และ อรไท โสภารัตน์, 2555) การปรับปรุงระบบการขนส่ง การจราจร และการใช้ภาษาต่างประเทศของบุคลากรที่ให้บริการ (ฐิติพร ศรีอาภรณ์ และ ณรงค์พันธุ์ ณุรัมย์, 2558; นฤมล จิตรเอื้อ และเขมนารี รัชชชีพ, 2557)

นอกจากนี้ ยังพบว่าการดำเนินธุรกิจให้ประสบความสำเร็จนั้น จำเป็นจะต้องเข้าใจความต้องการและลักษณะเฉพาะของลูกค้ากลุ่มเป้าหมาย และบริหารจัดการให้ลูกค้าเกิดความพึงพอใจสูงสุด การเข้าใจลูกค้า ให้ความเชื่อมั่นต่อลูกค้า สามารถทำให้ลูกค้าเกิดความเชื่อถือไว้วางใจได้ และมีการตอบสนองต่อความต้องการของลูกค้าด้วยบริการที่เป็นรูปธรรม (กาญจนา ทวีพันธ์ และ แวมยุรา คำสุข, 2558) สิ่งอำนวยความสะดวก (จันทร์จิรา ตันตยานุสรณ์, 2552) รวมทั้งคุณภาพบริการล้วนส่งผลต่อการตัดสินใจและความพึงพอใจของลูกค้าทั้งสิ้น (นฤมล จิตรเอื้อ และ เขมนารี รัชชชีพ, 2557) อย่างไรก็ตาม การศึกษาส่วนใหญ่เป็นการศึกษาในธุรกิจการท่องเที่ยวของกลุ่มนักท่องเที่ยวต่างชาติ แต่ยังไม่ชัดเจนในส่วนของนักท่องเที่ยวสูงอายุชาวไทย ซึ่งเป็นสังคมสูงอายุที่ต้องเตรียมการรองรับไว้ด้วยเช่นกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. การรวบรวมข้อมูลจากเอกสารงานวิจัยและวิทยานิพนธ์ในระดับบัณฑิตศึกษาที่ศึกษาเกี่ยวกับศักยภาพการให้บริการของธุรกิจสถานพักพื่นระยะยาวของประเทศไทย ตั้งแต่ปี พ.ศ.2545-2560 โดยการสืบค้นจากวารสาร งานวิจัยในฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ และห้องสมุดต่างๆ ทั้งงานวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ โดยสืบค้นจากคำสำคัญหรือดัชนีคำค้นที่กำหนดขึ้น เช่น “พำนักระยะยาว” “สถานที่พักระยะยาว” “การท่องเที่ยวพำนักระยะยาว” “สถานพักพื่นระยะยาว” “Long stay” “Long stay tourism” “Long stay business” เป็นต้น โดยดำเนินการดังนี้

1.1 กำหนดเกณฑ์การคัดเลือกงานวิจัย (criteria) ซึ่งประกอบด้วย เกณฑ์การเลือกเข้า (Inclusion criteria) ได้แก่ รายงานการวิจัยที่ได้รับการตีพิมพ์ระหว่างปี พ.ศ.2545-2560วัตถุประสงค์การศึกษาเกี่ยวกับศักยภาพการให้บริการของธุรกิจสถานพักพื่นระยะยาวหรือปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาศักยภาพการให้บริการของธุรกิจสถานพักพื่นระยะยาว ศึกษาในกลุ่มเป้าหมายที่ต้องการพักผ่อน การดูแลสุขภาพ การพักพื่นหลังผ่าตัดหรือการฟื้นฟูสภาพร่างกาย เอกสารที่ศึกษาในประเทศไทย เอกสารเฉพาะภาษาไทยและภาษาอังกฤษ รายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์รายงานประเมินผลโครงการ และเกณฑ์การคัด

ออก (Exclusion criteria) เอกสารหรือบทความที่มีเฉพาะ บทความคัดย่อการศึกษาอื่นๆ ที่ไม่ใช่รูปแบบงานวิจัยเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพ

1.2 การประเมินคุณภาพเอกสาร มีเกณฑ์ในการพิจารณาตามรูปแบบของรายงานวิจัย โดยแบ่งผลการประเมินเป็น 2 ระดับ คือ ผ่าน และไม่ผ่าน โดยกำหนดให้เอกสารที่ผ่านต้องมีข้อมูลครบทุกข้อของการประเมินกรณีเป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ ต้องมีการตรวจสอบสามเส้า เช่น ใช้ข้อมูลจากหลายแหล่งหรือใช้วิธีการเก็บข้อมูลหลากหลาย วิธีการเป็นงานวิจัยเชิงปริมาณ ต้องมีการควบคุมอคติในการเลือกกลุ่มศึกษา และมีการควบคุมตัวแปรกวน

1.3 การดึงข้อมูล เมื่อสืบค้นเอกสารที่เกี่ยวข้องทั้งหมดได้ตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้แล้ว จะนำมาพิจารณาอย่างละเอียด ด้วยการดึงกรอบข้อมูลตามรูปแบบ 7s model

2. การสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ประกอบการธุรกิจสถานพักฟื้นระยะยาว โดยทำการคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลหลักด้วยวิธีการคัดเลือกอย่างเจาะจง คำนึงถึงวัตถุประสงค์ของการศึกษา และทำการสัมภาษณ์จากผู้ประกอบการธุรกิจสถานพักฟื้นระยะยาวในสถานประกอบการที่มีขนาดต่างกันทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค จำนวนรวม 10 แห่ง

3. การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม เนื่องจากคณะผู้วิจัย ไม่ได้ขออนุญาตทำการสอบถามหรือพูดคุยกับผู้สูงอายุ และ/หรือกลุ่มลูกค้ายูสเซอร์ในสถานพักฟื้น เนื่องจากเห็นว่าไม่เหมาะสม จึงเลือกใช้วิธีการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม เพื่อศึกษาพฤติกรรม และการดำเนินชีวิตทั่วไปของผู้สูงอายุและผู้ให้บริการในสถานพักฟื้นต่างๆ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบบันทึกข้อมูลศักยภาพและขีดความสามารถของสถานประกอบการธุรกิจพักฟื้นระยะยาวได้แก่ ประเภทของสถานประกอบการ สถานที่ตั้ง ขนาดของสถานประกอบการ จำนวนปีที่เปิดให้บริการ จำนวนพนักงาน กลุ่มผู้รับบริการหลัก ปริมาณผู้มาใช้บริการ ระบบและนโยบายด้านคุณภาพ

2. แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับศักยภาพและขีดความสามารถของผู้ประกอบการธุรกิจสถานพักฟื้นระยะยาว โดยใช้กรอบแนวคิดการวัดปัจจัยความสำเร็จของธุรกิจตามหลัก 7s Model ของ McKinsey

ผลการวิจัย

จากการทบทวนวรรณกรรมอย่างเป็นระบบและการสังเคราะห์อภิमानงานวิจัยมีรายละเอียดผลการคัดเลือกเอกสารจาก ฐานข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา การสัมภาษณ์ผู้ประกอบการทั้ง 10 แห่ง และการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม พบว่า การให้บริการของธุรกิจสถานพักฟื้นระยะยาวหรือพักฟื้นระยะยาวส่วนใหญ่เน้นกลุ่มชาวต่างชาติสูงอายุหรือผู้ที่เกษียณจากการทำงาน โดยแบ่งเป็น 2 ประเภทหลักๆ ได้แก่ (1) สถานพักฟื้นระยะยาวที่ให้บริการดูแลช่วยเหลือผู้สูงอายุหรือผู้ที่เกษียณจากการทำงานที่ต้องการเข้ามาพักผ่อนหรือใช้ชีวิตประจำวัน ผู้ที่ต้องการหลบสภาพอากาศที่รุนแรงในประเทศของตน และผู้สูงอายุในระยะพักฟื้นจากการรักษาพยาบาล เพื่อการฟื้นฟูสุขภาพ (2) ธุรกิจสังหาริมทรัพย์สำหรับนักท่องเที่ยวต่างชาติ เช่น คอนโดมิเนียม (อาคารชุด) แมนชั่นเซอร์วิสอพาร์ทเมนต์ หรือบ้านพัก ในลักษณะของการครอบครองที่พำนักซึ่งเป็นการเช่าและการซื้อ นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ ซึ่งส่วนใหญ่ เป็นชาวอเมริกัน ยุโรป สแกนดิเนเวีย ซึ่งมักพำนักตามจังหวัดท่องเที่ยวริมทะเล ส่วนนักท่องเที่ยวชาวญี่ปุ่นส่วนใหญ่พำนักอาศัยในจังหวัดภาคเหนือตอนบนโดยอาศัยอยู่ในจังหวัดเชียงใหม่มากที่สุด การมาท่องเที่ยวมีทั้งแบบมาคนเดียว และมากับคู่สมรส ส่วนใหญ่เคยเดินทางมาประเทศไทยอย่างน้อย 1 ครั้ง ระยะเวลาการพำนักในประเทศไทย 2-3 เดือน เหตุผลที่ต้องการมาท่องเที่ยวพักผ่อนในประเทศไทยเนื่องจากมีแหล่งท่องเที่ยวที่มีความสวยงามและหลากหลาย ทั้งแหล่งท่องเที่ยวทางทะเล แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ แหล่งท่องเที่ยวทางศิลปวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ มีสภาพอากาศดี อีกทั้งขนบธรรมเนียมประเพณีไทย วิถีชีวิตความเป็นอยู่และอรรถาธิบายไมตรีของคนไทยที่มีความเป็นมิตร และรสชาติของอาหารไทย กิจกรรมท่องเที่ยวที่ได้รับความสนใจมากที่สุด กิจกรรมพักผ่อนตามชายหาด การท่องเที่ยวทางทะเล ท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ท่องเที่ยวเชิงเกษตร ชมวิถีชีวิตพื้นบ้าน ทำงานศิลปะโดยนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ได้รับข้อมูลจากญาติหรือเพื่อนสนิท มีส่วนน้อยที่ได้รับข้อมูลจากหน่วยงานหรือภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง

ด้านผู้บริโภค จากการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วมพบว่ากลุ่มผู้สูงอายุชาวต่างชาติจะมีพฤติกรรมที่แสดงออกอย่างมีความสุข เหมือนการมาพักผ่อน มีการออกกำลังกาย

โดยการว่ายน้ำ การสนทนาการระหว่างเพื่อนๆ และการออกไปจับจ่ายซื้อของภายนอกด้วยรถบริการที่สถานพักผ่อนจัดไว้ให้ ส่วนผู้สูงอายุชาวไทย หากเป็นบ้านพักหรือที่พักระยะยาวที่ตนเองตัดสินใจเลือกซื้อ หรือครอบครองด้วยตนเอง การใช้ชีวิตประจำวันจะคล้ายกับชาวต่างชาติ แต่จะมีกิจกรรมเพิ่มเติมที่จัดขึ้นโดยผู้ประกอบการธุรกิจเอง เช่น การจัดกิจกรรมท่องเที่ยวต่างประเทศ การสอนวาดรูป ทำอาหาร และปลูกพืชสวนครัว เป็นต้น แต่หากเป็นผู้สูงอายุที่ครอบครัวนำมาให้อยู่ในความดูแล ก็จะมีลักษณะเงียบเฉย กิจกรรมจะทำก็ต่อเมื่อมีการแนะนำจากผู้ดูแล และจะอยู่ในความดูแลของแพทย์และหรือเจ้าหน้าที่ของสถานพักฟื้นอย่างใกล้ชิด เช่นมีการทำกายภาพบำบัด เป็นต้น

สำหรับผู้ประกอบการธุรกิจภาคเอกชน เห็นว่าในอนาคตการท่องเที่ยวแบบพำนักระยะยาว/พักพำนักระยะยาวในประเทศไทยจะเพิ่มมากขึ้น ด้วยเหตุผลว่า ประเทศไทยมีความเหมาะสมที่จะเป็นที่ยุ่อาศัยหลังเกษียณการทำงาน เนื่องจากมีอากาศดี มีแหล่งท่องเที่ยวสวยงาม สินค้าราคาไม่แพง คนไทยมีไมตรีจิต ธุรกิจการให้บริการแบบพักพำนักระยะยาวมีความพร้อมในด้านศักยภาพของบุคลากร การบริหารจัดการ การตลาด การส่งเสริมการขาย การประสานงาน ศักยภาพการบริการ ทั้งในเรื่องความสะดวก ความสะดวกสบาย ความปลอดภัย และมีการจัดกิจกรรมตรงตามความต้องการของนักท่องเที่ยว แต่ยังมีปัญหาด้านกฎหมายและนโยบายภาครัฐ ขาดเสถียรภาพทางการเมือง และขาดข้อมูลระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

การสนับสนุนจากภาครัฐ หน่วยงานภาครัฐ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้มีการดำเนินการเพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยวแบบพำนักระยะยาว โดยการเบิกจ่ายงบประมาณให้รวดเร็วและทันเวลา การจัดกิจกรรมในเทศกาลประจำปีเพื่อดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่องตลอดทั้งปี และการประสานความร่วมมือระหว่างภาครัฐกับประชาชนในพื้นที่จัดการประชาสัมพันธ์งานและกิจกรรมการท่องเที่ยวในพื้นที่ การดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้อยู่ในสภาพเดิมให้มากที่สุด และการอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่นให้คงอยู่ตลอดไป การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบสาธารณูปโภค การให้ความรู้ด้านวิชาการแก่ภาคธุรกิจท่องเที่ยวและผู้นำชุมชนและการส่งเสริมให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมให้มากยิ่งขึ้น

ขึ้น การเป็นศูนย์กลางให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยวและการให้บริการด้านการทำเรื่องขอต่ออายุการพักอาศัยให้รวดเร็ว และลดขั้นตอนการดำเนินงานจากอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวแบบพำนักระยะยาวที่มีแนวโน้มขยายตัวขึ้นอย่างต่อเนื่อง ภาครัฐต้องกำหนดนโยบายการส่งเสริมการท่องเที่ยวแบบพำนักระยะยาวให้ชัดเจนยิ่งขึ้น

การอภิปรายผล

จากการสำรวจศักยภาพการให้บริการของธุรกิจสถานพักพำนักระยะยาวเพื่อเสนอยุทธศาสตร์การพัฒนาธุรกิจสถานพักพำนักระยะยาวของประเทศ สรุปได้ดังนี้

1. ด้านกลยุทธ์ (Strategy) ทำเลที่ตั้งของสถานพักพำนักระยะยาว มีทั้งเน้นความเป็นธรรมชาติ และอยู่ใกล้แหล่งชุมชน การวางกลยุทธ์ของธุรกิจมีความชัดเจน มีการนำกลยุทธ์ทางการตลาด 16P มาปรับใช้ และการนำเสนอเอกลักษณ์ของสถานประกอบการที่มีความแตกต่างหรือโดดเด่นกว่าสถานประกอบการอื่น หรือ brand ส่งผลให้มีผู้มาใช้บริการและมีความพึงพอใจในบริการ สถานประกอบการส่วนใหญ่ดำเนินธุรกิจโดยไม่มีการสร้างเครือข่ายพันธมิตรทางธุรกิจ โดยเฉพาะผู้ประกอบการท้องถิ่นที่ขาดทักษะและประสบการณ์ในระดับสากล ทำให้การดำเนินธุรกิจประสบปัญหา และขาดวิธีการรับมือกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น การให้ความรู้ทางวิชาการ นโยบาย และยุทธศาสตร์เกี่ยวกับธุรกิจสถานพักพำนักระยะยาวที่ชัดเจน และการสนับสนุนจากภาครัฐที่เป็นรูปธรรม จะช่วยสร้างความเข้มแข็งให้ผู้ประกอบการ

2. โครงสร้างองค์กร (Structure) การจัดทำโครงสร้างองค์กรและสายการบังคับบัญชาแบ่งเป็นแผนกตามหน้าที่รับผิดชอบ มีสายการบังคับบัญชาที่ไม่ซับซ้อน สะดวกต่อการบริหารจัดการและการตัดสินใจ มีการให้อำนาจหน้าที่แก่ผู้จัดการที่เป็นผู้ประสานการติดต่อ สั่งการควบคุมและประเมินผลบุคลากรในความรับผิดชอบ เพื่อให้เกิดความคล่องตัวและรวดเร็ว การออกแบบและการจัดสรรเนื้อที่ในลักษณะ universal design มีอาคารหลักพื้นที่ส่วนกลาง พื้นที่ทำกิจกรรมและอื่นๆ ที่ใช้ประโยชน์ได้สูงสุด ตามมาตรฐานที่พักแบบพำนักระยะยาว และมีการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการติดต่อสื่อสารในองค์กร

3. ระบบ (System) มีการวางระบบหลักและระบบรองเพื่อการดำเนินการ การบริหารจัดการ และการ

อำนวยความสะดวกในการดำเนินชีวิตประจำวันอย่างเพียงพอและครบวงจร การนำเทคโนโลยีมาใช้ในระบบสนับสนุน เช่น ระบบสื่อสารและประชาสัมพันธ์ ระบบการเงินยังมีน้อย ขณะที่ความต้องการเกี่ยวกับระบบการรักษาความปลอดภัยของนักท่องเที่ยวและมาตรฐานความปลอดภัยของการบริการ ทั้งในสถานประกอบการและแหล่งท่องเที่ยวเพิ่มสูงขึ้น ควรเพิ่มมาตรการการรักษาความปลอดภัยโดยการประสานงานระหว่างสถานประกอบการและเจ้าหน้าที่ของรัฐเพิ่มการสื่อสารและประชาสัมพันธ์ในทุกรูปแบบและต่อเนื่อง ทั้งในกลุ่มผู้ให้บริการและนักท่องเที่ยว รวมทั้งความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวผ่านระยะยาวหรือพักพื่นระยะยาวแก่ผู้ประกอบการ ภาครัฐ ชุมชนท้องถิ่นและผู้เกี่ยวข้องทุกระดับ เพื่อการบริหารจัดการได้อย่างถูกต้อง มีประสิทธิภาพ และช่วยลดค่าใช้จ่ายร่วมกันระหว่างทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง

4. สไตล์ (Style) รูปแบบการบริหารจัดการของผู้ประกอบการธุรกิจสถานพักพื่นระยะยาวมีความหลากหลาย มีทั้งเป็นธุรกิจครอบครัว เป็นนิติบุคคล มีคณะกรรมการบริหาร และเป็นกิจการที่มีเจ้าของคนเดียว โดยอำนาจการตัดสินใจอยู่ที่ผู้บริหารสูงสุดหรือเจ้าของกิจการ ควรเปิดโอกาสให้บุคลากรในองค์กรมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและตัดสินใจในกระบวนการทำงาน เพื่อสร้างแรงจูงใจและธำรงรักษาบุคลากรไว้ในองค์กร

5. บุคลากร (Staff) มีการคัดเลือกพนักงานที่มีความรู้ความสามารถ โดยเฉพาะผู้ที่ต้องใช้ความสามารถเฉพาะสาขา เช่น บุคลากรทีมสุขภาพ มัคคุเทศก์ การปฐมนิเทศบุคลากรใหม่ทุกคน และการพัฒนาฝึกอบรมบุคลากรอย่างต่อเนื่อง ซึ่งช่วยให้บุคลากรมีความรู้ความสามารถ และปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ควรมีการฝึกอบรมการใช้ภาษาอังกฤษพื้นฐาน และภาษาที่สามเพื่อลดปัญหาการสื่อสารกับผู้ให้บริการ มีการนิเทศติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากร

6. ทักษะ (Skill) บุคลากรส่วนใหญ่มีทัศนคติที่ดี มีจิตบริการและมีความชำนาญในการให้บริการ แต่มีข้อจำกัดในด้านการสื่อสารและการใช้ภาษาต่างประเทศ โดยเฉพาะภาษาที่สาม ซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการดำเนินธุรกิจ จึงควรมุ่งเน้นพัฒนาในด้านการใช้ภาษา

7. ค่านิยมร่วม (Shared Value) การสร้างค่านิยมร่วมกันระหว่างคนในองค์กร โดยการสื่อสารทั่วทั้ง

องค์กร การกระตุ้นให้บุคลากรตระหนักถึงความสำคัญ of คำขวัญหรือสโลแกนขององค์กร และมีการปฏิบัติจนเป็นวัฒนธรรมองค์กร จะนำองค์กรสู่ความเข้มแข็ง

จากการวิจัย คณะผู้จัดทำได้นำข้อมูลมาประมวลผลและจัดทำเป็นร่างยุทธศาสตร์การพัฒนาธุรกิจสถานพักพื่นระยะยาวของประเทศไทย ดังนี้ ยุทธศาสตร์ที่ 1 การพัฒนาและเตรียมความพร้อมบุคลากรด้านธุรกิจสถานพักพื่นระยะยาว ในทุกระดับและทุกภาคส่วน โดยการกำหนดสมรรถนะหลักของผู้ให้บริการ การฝึกอบรมและให้คำปรึกษาด้านการบริหารจัดการ กลยุทธ์การตลาด การบริการ การใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร ยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนาระบบการสื่อสารและการประชาสัมพันธ์ โดยการใช้สื่อและเทคโนโลยีที่เหมาะสมและยึดหลักการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน ยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนากลไกการบริหารจัดการธุรกิจสถานพักพื่นระยะยาวโดยการสร้างเครือข่ายและพันธมิตรทางธุรกิจ และเสริมสร้างความเข้มแข็งให้แก่องค์กรทั้งภาครัฐ เอกชน และประชาชน ยุทธศาสตร์ที่ 4 การพัฒนาระบบฐานข้อมูลและสารสนเทศ ที่เชื่อมโยงทุกระดับทุกภาคส่วน เพื่อใช้ในการบริหารจัดการ และยุทธศาสตร์ที่ 5 การส่งเสริมการบริหารจัดการตลาดธุรกิจสถานพักพื่นระยะยาวโดยพัฒนาระบบสาธารณูปโภค การคมนาคม ระบบและมาตรการความปลอดภัย

ข้อเสนอแนะ

จากยุทธศาสตร์ข้างต้น สิ่งสำคัญที่ทุกภาคส่วนต้องให้ความสนใจและต้องเตรียมพร้อมในการรับมือ ตลอดจนดำเนินการได้แก่ ภาครัฐ ที่มีหน้าที่ความรับผิดชอบโดยตรง จำเป็นจะต้องมีแนวนโยบาย และกฎเกณฑ์ที่ชัดเจนในการส่งเสริม สนับสนุนเพื่อให้การดำเนินการของธุรกิจสถานพักพื่นระยะยาวประสบความสำเร็จอย่างยั่งยืน การสนับสนุนของภาครัฐอย่างจริงจัง ด้วยการกำหนดนโยบาย กฎเกณฑ์ หรือการออกเป็นกฎหมายที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งการกำกับดูแลให้การดำเนินการเป็นไปตามกฎหมาย มีส่วนสำคัญเป็นอย่างมากที่จะทำให้ผู้ประกอบการมีทิศทางในการดำเนินธุรกิจของตนเองที่มีความชัดเจน สามารถวางแผนการดำเนินการในอนาคตได้อย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นความต้องการของผู้ประกอบการทุกคน ภาคเอกชน การดำเนินงานของผู้ประกอบการปัจจุบันยังอาศัยความรู้ ความสามารถ ความถนัดและประสบการณ์ ตลอดจนชื่อ

เสียงของผู้ประกอบการโดยตรง ส่งผลให้ผู้เข้าสู่ธุรกิจนี้กว่าร้อยละเก้าสิบเป็นผู้ที่อยู่ในแวดวงของบุคลากรที่มีสุขภาพ เช่น แพทย์ พยาบาล เป็นต้น การดำเนินการของสถานพำนักระยะยาวหรือพักฟื้นระยะยาว จึงมีลักษณะเป็นสถานดูแลช่วยเหลือร่วมกับการรักษาพยาบาลผู้สูงอายุและ/หรือผู้ป่วยที่ต้องพึ่งพาและขาดผู้ดูแล ซึ่งโดยทั่วไปในปัจจุบันโรงพยาบาลใหญ่ๆ หลายแห่งได้นำเสนอทางเลือกที่มีความพร้อมและศักยภาพในการดูแลบุคคลข้างต้นได้ดีกว่า และที่สำคัญมีความน่าเชื่อถือมากกว่าเพราะมีบุคลากรทางการแพทย์ที่มีความรู้ความสามารถเฉพาะด้านที่มากกว่า จึงส่งผลให้การยอมรับและการเลือกใช้บริการกับสถานพักฟื้นระยะยาวอาจไม่ได้รับความสนใจเท่าที่ควร นอกจากนี้ การที่สถานพักฟื้นระยะยาวยังขาดการสนับสนุนอย่างชัดเจนจากภาครัฐ ทำให้ต้นทุนในการดำเนินการสูง ค่าใช้จ่ายในการให้บริการจึงเพิ่มสูงขึ้น ผลที่ตามมาคือ กลุ่มผู้ใช้บริการมีจำนวนค่อนข้างจำกัด หน่วยงานองค์กรไม่แสวงหากำไร ทั้งของประเทศไทย เช่น สภาอากาศไทย และหน่วยงานของต่างประเทศ มีข้อได้เปรียบกว่ากลุ่มภาคเอกชนซึ่งลงทุนเองค่อนข้างมาก กล่าวคือ เป็นกลุ่มที่มีการสนับสนุนที่ชัดเจน มีเงินลงทุนสูง และมีอำนาจในการต่อรอง และที่สำคัญมีการสนับสนุนที่ชัดเจนจึงสามารถคัดสรร และ/หรือเลือกกลุ่มลูกค้าผู้ใช้บริการ โดยเฉพาะสถานประกอบการที่ลงทุนโดยชาวต่างชาติและได้รับการสนับสนุนจากสำนักงาน

คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (สกท.หรือ BOI)ซึ่งให้บริการเฉพาะชาวต่างประเทศในกลุ่มของตนเท่านั้น และกลุ่มธุรกิจใหม่ เช่น ผู้พัฒนาอสังหาริมทรัพย์ กลุ่มธุรกิจโรงแรม กลุ่มโรงพยาบาล รวมถึงกลุ่มทุนต่างประเทศ ซึ่งกลุ่มเหล่านี้มีกำลังทรัพย์สูงมาก บางแห่งมีการลงทุนกว่าพันล้านบาท การดำเนินงานโครงการมีรูปแบบที่ชัดเจน มีลักษณะการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพรองรับสังคมเมืองของผู้สูงอายุขนาดใหญ่ มีการจัดสถานที่พักอาศัยที่สวยงาม มีความปลอดภัย มีสิ่งอำนวยความสะดวกทันสมัยครบครัน มีกิจกรรมสันทนาการต่างๆ ที่จะช่วยให้การใช้ชีวิตของกลุ่มลูกค้าเป้าหมายมีประสิทธิภาพสูงสุด และที่สำคัญมีการโฆษณาประชาสัมพันธ์อย่างกว้างขวางและเข้าถึงด้วยงบประมาณที่สูงมาก

ฉะนั้น สิ่งสำคัญที่จะต้องเร่งดำเนินการคือการผลักดันให้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินธุรกิจสถานพักฟื้นระยะยาวได้มีผลใช้บังคับ รวมทั้งการกำหนดมาตรการการสนับสนุนจากภาครัฐที่ชัดเจนอย่างเป็นรูปธรรม มีหน่วยงานรับผิดชอบโดยตรงที่สามารถให้ข้อมูลข่าวสารคำแนะนำ และคำปรึกษาแก่ผู้ประกอบการธุรกิจปัจจุบันและผู้ประกอบการรายใหม่ที่จะเข้าสู่ธุรกิจประเภทนี้ เพื่อให้สามารถวางแผนการดำเนินธุรกิจ ตลอดจนการกำหนดทิศทางในการดำเนินธุรกิจของตนในอนาคตให้ประสบความสำเร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืนต่อไป

Reference

- Chalermopol, C., & Oratai, S. (2012). Long-Stay of the Japanese in Chiangmai: Analysis of the determining factors in the pre-and post-period of the visit. *Japanese Studies Journal*, 29(1), 16-34 (in Thai)
- Department of Disease Control, Ministry of Public Health. (2020). *Corona Virus 2019 (Covid-19) The Situation in Thailand and the world*. Retrieved from <https://ddc.moph.go.th/viralpneumonia/index.php> (in Thai)
- Exim Knowledge Center, Economic News. (2020). *Cabinet approves long stay policy for foreign tourists*. Retrieved from <https://kmc.exim.go.th/> (in Thai)
- Janjira, T. (2009). *Needs of Japanese for long stay accommodations on Changklan road, Amphoe Mueang Chiangmai*. Independent Study Business Administration Chiang Mai University (in Thai)

- Jumnian, J. (2011). Making a strategic plan for development and promotion of business of long stay tourism in Thailand (2011-2017). *Social Sciences Journal*, 1(2), 24-37 (in Thai)
- Kamolrat, T. et al. (2006). *Thailand's potential long-stay tourism*. Sukhothai Thammathirat University (in Thai)
- Kanjana, T., & Wawmayura, C. (2015). Service quality that affecting customer satisfaction in long stay tourism industry in Thailand. *Business Review Journal*, 7(2) 151-167 (in Thai)
- Kanyaporn, P. (2020). *Covid Update as of 20 Oct 2020 the Bangkok Insight*. Retrieved from <https://www.thebangkokinsight.com/> (in Thai)
- Naruemon, J., & Khemaree, R. (2012). Strategic management in motivating retired foreign tourist staying longer with full happiness. *RMUTT Global Business and Economic Review*, 7(2), 65-75 (in Thai)
- Pobporn, O. (2012). *The model of service quality, destination image, and satisfaction influencing behavioral intention of European and American visitors in long stay tourism*. Doctor of Business Administration (Marketing), Eastern Asia University. (in Thai)
- Thitiporn, S., & Narongpun, C. (2015). Factor influencing of the Japanese tourists' decision making in long stay visit in Chiang Mai. *Journal of Graduate Research*, 6(1), 177-184 (in Thai)
- Office of the Permanent Secretary for Tourism and Sports. (2020). *Number of foreign tourists entering Thailand classified by country of residence, 2010 – 2019 National Statistical Office*. Retrieved from <http://statbbi.nso.go.th/> (in Thai)
- Office of the National Economic and Social Development Council. *Master plan under the national strategy (5) tourism issues (2018-2017) 1-2, 8-9*, Retrieved from <http://nscr.nesdb.go.th/> (in Thai)
- Statistical Forecasting Division. (2018). *Report on the 2017 Survey of the older persons in Thailand*. Bangkok: National Statistical Office, Ministry of Digital economy and society (in Thai)
- Thurakit, P. (2020). *Domestic economy "Reveal the meeting of the economic situation center from the effects of the outbreak of infectious diseases of the Corona Virus 2019"*. Retrieved from <https://www.prachachat.net/economy/> (in Thai)
- The Ministry of Sport and Tourism. (2017). *The Academic conferences and press conferences on the condition report tourism economy, No. 3*. Retrieved from <http://www.mots.go.th>. (in Thai)
- Tourism and Sports Economy Division. (2020). *Summary of the number of foreign tourists in 2016 – 2019: Ministry of tourism and sport*. Retrieved from <https://www.mots.go.th>. (in Thai)
- True ID. (2020). *Latest update infected Covid-19 people around the world 2020*. Retrieved from <https://travel.trueid.net>. (in Thai)
- Warittha, P., Tipprapa, R., & Nichapat, S. (2020). *How to switch on the tourism sector to make it worth the risk*. Macroeconomic department, Bank of Thailand. Retrieved from <https://www.bot.or.th>. (in Thai)

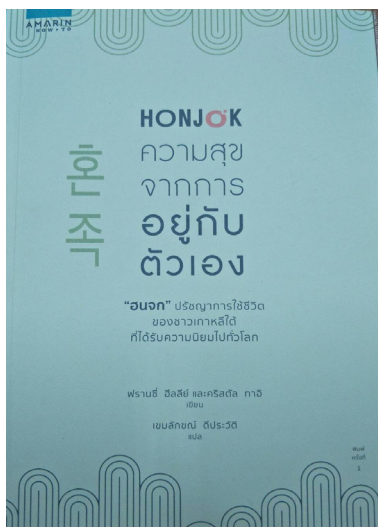

แนะนำหนังสือ Book Review

โดย พรภัทร์ หวังดี

By Pornpat Whangdee

สาขาวิชาการจัดการและการบริหาร คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย
Management and Administration Department School of Management Science,
Eastern Asia University

ชื่อหนังสือ: HONJOK ความสุขจากการอยู่กับตัวเอง

ผู้เขียน: ฟรานซ์ อีสลีย์ และ คริสตัล ทาฮี

ผู้แปล: เชมลักซ์ ดิประวัติ

สำนักพิมพ์: บริษัทอมรินทร์พริ้นติ้ง แอนด์ พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน)

ปีที่พิมพ์: 2564

หนังสือเล่มนี้เป็นหนังสือประเภทจิตวิทยาประยุกต์ ซึ่งเขียนโดยฟรานซ์ อีสลีย์และคริสตัล ทาฮี และแปลโดย เชมลักซ์ ดิประวัติ โดยผู้เขียนได้อธิบายถึง ฮนจกซึ่งเป็น คำที่เกิดขึ้นในปี 2017 ของชาวเกาหลีใต้เริ่มเพื่อนำมาใช้กับ สภาพสังคมที่เต็มไปด้วยการแข่งขันตามค่านิยม “ความ ฝันของชาวเกาหลี” และชวนให้ผู้อ่านได้เห็นความสำคัญ ของการอยู่คนเดียว การดูแลจิตวิญญาณของตัวเอง และ การเลือกที่จะใช้ชีวิตในแบบที่ตนต้องการ

เนื้อหาภายในเล่มนี้ประกอบด้วย 4 บท สามารถ อธิบายเนื้อหาในแต่ละบทได้ดังนี้

บทที่ 1 เผ่าหนึ่งคน

ใครคือฮนจกแห่งเกาหลีใต้ ในปี 2017 คำว่า “Honjok” อ่านว่า ฮนจก ถือกำเนิดขึ้นและเป็นคำยอด นิยามสำหรับการต่อต้านวัฒนธรรมในเกาหลีใต้ โดยคำว่า ฮนจก เป็นการผสมคำระหว่างคำว่า “ฮน” ย่อมาจากคำว่า “ฮนจา” ที่หมายถึงเพียงคนเดียว และ “จก” ที่หมายถึงเผ่า โดย ความหมายของคำว่าฮนจกคือ เผ่าหนึ่งคน โดย ชาว ฮนจกเป็นคนเลือกทำกิจกรรมตามลำพังและใช้ความเป็น อิสระให้เป็นประโยชน์สูงสุดโดยให้คุณค่ากับปัจเจกบุคคล มากกว่าความปรารถนาของคนส่วนใหญ่ โดยจำนวนครัวเรือนที่มีสมาชิกเพียง 1 คนของชุมชนเมืองในเกาหลีใต้ คิด เป็นร้อยละ 31.6 ตามข้อมูลของเดือนเมษายนในปี 2019 และอาจจะเพิ่มสูงถึงร้อยละ 36.3 ในปี 2026

โดยสาเหตุของการเติบโตของเผ่าหนึ่งคนในเกาหลี ประกอบไปด้วย

1. ลำดับชั้นทางสังคมที่เปลี่ยนแปลงได้ยากของ ชาวเกาหลี โดยผู้คนที่เกิดมาในยุค 80 และ 90 ให้ความสำคัญทางกายภาพไม่ว่าจะเป็นรูปร่างและหน้าตา และได้รับ การสั่งสอนมาให้เชื่อว่า “ความฝันของชาวเกาหลี” ต้อง ตั้งใจเรียน มีงานทำในบริษัทระดับแนวหน้าของประเทศ และสร้างครอบครัว

2. การเติบโตของสิทธิสตรีนิยม (Feminism) ของ เกาหลีใต้

3. แนวคิดนิยมคนหน้าตาดี การแบ่งแยกผู้คนโดย ยึดรูปร่างหน้าตาของสังคมเกาหลีใต้

ผู้เขียนกล่าวว่าปรากฏการณ์เผ่าหนึ่งคนเป็นปรากฏการณ์ที่ขยายไปในหลายสังคมทั่วโลกทั้งในยุโรปและ เอเชีย โดยแนวคิดเรื่องปัจเจกนิยมจะมีมาตั้งแต่ทศวรรษ

ที่ 1800 แต่แนวคิดเรื่องความสันโดษและความเหงาเพิ่งได้รับการผลักดันอย่างจริงจัง โดย แอนนา อาเรนท นักปรัชญาชาวเยอรมัน โดยแอนนาอธิบายถึงความแตกต่างระหว่างความสันโดษกับความเหงาที่การที่มีตัวเองเป็นเพื่อน

บทที่ 2 สภาวะจิตใจ : เดียวดายหรือคนเดียว

ในบทนี้ผู้เขียนพูดถึงความแตกต่างระหว่างความเดียวดาย (lonely) และคนเดียว (alone) โดยประเด็นความแตกต่างระหว่างความเดียวดาย (lonely) และคนเดียว (alone) คือ ความเดียวดาย (lonely) จะเน้นไปที่ความเศร้า แต่ในขณะที่คนเดียว (alone) จะเน้นไปที่การรับรู้ของผู้รับความรู้สึก ซึ่งก็มีคนจำนวนมากมีความสุขสำหรับการอยู่คนเดียว

สำหรับสภาวะจิตใจของผู้ที่อยู่คนเดียวก็ขึ้นอยู่กับผู้ที่ประสบสภาวะดังกล่าว หากผู้ที่ประสบอยู่ในภาวะดังกล่าวมีความรู้สึกที่เป็นบวก เขาจะเห็นคุณค่าของการมีเวลาและพื้นที่ที่เป็นของตัวเอง หากผู้ที่ประสบอยู่ในภาวะดังกล่าวมีความรู้สึกที่เป็นลบ เขาจะมีความต้องการความรู้สึกอบอุ่นจากผู้อื่น และผลกระทบจากความรู้สึกเหงาคือ การรู้สึกไม่ดีต่อสุขภาพและการขาดสัมพันธ์ภาพ และผู้เขียนยังได้แนะนำวิธีการรับมือกับความเหงา

ผู้เขียนยังบอกถึงความแตกต่างระหว่างผู้โดดเดี่ยวและชาวฮนจก โดยประเด็นในความแตกต่างระหว่างผู้โดดเดี่ยวและชาวฮนจกจะคล้ายกับความแตกต่างระหว่างความเดียวดาย (lonely) และคนเดียว (alone) คือ ผู้โดดเดี่ยวจะมองเป็นเรื่องในด้านลบและดูสิ้นหวัง แต่ชาวฮนจกจะมีความสุขในการอยู่คนเดียวและมีความเข้าใจในคนอื่น ซึ่งความรู้สึกของชาวฮนจกจะแตกต่างจากผู้โดดเดี่ยวอย่างสิ้นเชิง

นอกจากนี้ผู้เขียนยังให้แบบสำรวจความรู้สึกของการอยู่คนเดียวและแบบสำรวจบุคลิกของผู้อ่านว่าเป็นคนมีบุคลิกเก็บตัว เปิดเผย หรือ ผสมผสาน เพื่อนำผลสำรวจไปใช้ในการจัดการอารมณ์พื้นฐานและพัฒนาสัมพันธภาพที่ดีกับตัวเอง

บทที่ 3 ศิลปะแห่งการรู้จักตน

ในบทนี้ผู้เขียนได้ให้ผู้อ่านใช้เวลาสำหรับคิดในขณะที่อยู่คนเดียว เพื่อสำรวจ สังเกตรูปแบบของพฤติกรรมของตนเองอย่างซ้ำๆ ว่าที่ผ่านมาการรับมือกับสถานการณ์

ต่างๆอย่างไร เพื่อพัฒนาตนเองสู่การรู้จักกับตนเอง พัฒนาความเห็นอกเห็นใจที่มีกับคนอื่น และสร้างความสัมพันธ์กับตัวเองที่อ่อนโยนและเต็มเปี่ยมไปด้วยความรัก เพื่อจะนำไปสู่การมีสุขภาพที่ดีแบบองค์รวม

ในหัวข้อการทำความรู้จักตนเอง ผู้เขียนให้ผู้อ่านสำรวจตัวเองในประเด็นดังต่อไปนี้

ความเชื่อที่ได้รับอิทธิพล โดยให้สำรวจว่าความเชื่อที่เกี่ยวกับตัวตน บุคลิกและสิ่งที่ชอบจากการเรียนรู้ประสบการณ์ อิทธิพลจากครอบครัวและความคาดหวังจากสังคม โดยผู้เขียนให้ผู้อ่านสำรวจว่ามันเป็นสิ่งที่ถูกต้องหรือไม่ สอดคล้องกับความสุขที่ต้องการหรือไม่

ความปรารถนาและความต้องการของผู้อ่าน ผู้เขียนเชิญให้ผู้อ่านเปลี่ยนมุมมองให้มีคุณค่าโดยพิจารณาถึงสิ่งที่ต้องการ และต้องให้ความสำคัญกับโลกภายในตนเองให้เท่ากับการให้ความสำคัญกับโลกภายนอก

สังเกตความรู้สึกของตนเอง โดยให้อยู่กับปัจจุบัน และรับฟังความรู้สึกของตัวเองจะช่วยให้เข้าใจตัวตนอย่างลึกซึ้งขึ้น

หลังจากสำรวจและทำความรู้จักกับตนเองแล้ว สิ่งที่จะต้องทำต่อ คือ การปลูกสร้างจิตใจสงสัยใคร่รู้ จะต้องสังเกตสิ่งที่เกิดขึ้นจริงเกี่ยวกับความรู้สึก ความคิด และพฤติกรรมของตัวเองโดยจะต้องเป็นผู้มอง ไม่ใช่เป็นผู้วิพากษ์วิจารณ์ และผู้เขียนยังแนะนำวิธีการจัดการนักวิจารณ์ตัวเองในจิตใจด้วย เช่น หาสถานที่ที่เหมาะสมกับการทบทวนตัวเอง พิจารณาถึงความเชื่อที่ส่งผลต่อตัวเรา ตัดสินความเชื่อดังกล่าวว่าเป็นประโยชน์ต่อตนหรือไม่ ปลอ่ยกความคิดที่ไม่ถูกต้อง

ขั้นตอนต่อมาคือการสร้างคุณค่าให้กับตัวเอง โดยผู้เขียนแนะนำวิธีการสร้างคุณค่าในตัวเอง คือ การปลูกฝังความเห็นอกเห็นใจ การผูกมิตรกับตัวเอง

บทที่ 4 การอยู่อย่างสันโดษ

วิถีชีวิตแบบฮนจกมอบโอกาสให้ตัวเองมีความพอใจในชีวิตที่สันโดษและทำให้มีความพึงพอใจในตัวเอง เพราะความสุขด้วยตนเองคือวิถีชีวิตแบบฮนจก โดยผู้เขียนแนะนำวิธีการอยู่อย่างสันโดษแบบฮนจกหลายวิธี เช่น

การน้อมรับช่วงเวลาของการอยู่คนเดียวอย่างมีความสุข ทำกิจกรรมต่างๆคนเดียวไม่ว่าจะเป็นการรับประทานอาหารนอกบ้านคนเดียว ชมภาพยนตร์หรือท่อง

เพียงคนเดียว ซึ่งประโยชน์อย่างหนึ่งของการใช้ชีวิตแบบ
ฮนจก คือช่วยประหยัดเงินและมีอิสระ

การสร้างกิจวัตรการดูแลตนเอง โดยให้ลองจัด
ตารางเวลาสำหรับตัวเองและแทรกการดูแลตัวเองออก
เป็นช่วงต่างๆ หรือลองหาสถานที่ที่เหมาะสมในการฝึกฟัง
อย่างมีสติ

การสะท้อนตัวตนด้วยการจดบันทึก ซึ่งการจด
บันทึกสามารถจัดการอารมณ์รู้จักตัวเองมากขึ้น โดย
ประเด็นที่บันทึก อาจจะเป็นประเด็นในเรื่องของแผนใน
อนาคต ความรู้สึกอยากขอบคุณ เป็นต้น

การทำสมาธิ การฝึกเจริญสติ การเคลื่อนไหว
ร่างกายแบบเจริญสติ ซึ่งในประเด็นนี้จะทำให้ผู้ปฏิบัติได้
อยู่กับปัจจุบันและเห็นสิ่งที่เกิดขึ้น ณ ปัจจุบัน โดยไม่ต้อง
กังวลเรื่องราวในอดีตและสิ่งที่เกิดขึ้นในอนาคต

การใช้เวลาอยู่กับธรรมชาติจะทำให้เกิดพลังแห่ง
การฟื้นฟูที่ช่วยขจัดความเครียดและส่งเสริมสุขภาพทาง
ร่างกายและจิตใจ

หนังสือ “HONJOK ความสุขจากการอยู่กับตัว
เอง” ผู้เขียนได้เล่าถึงความเป็นมา สภาวะจิตใจและวิธีการ
ใช้ชีวิตของชาวฮนจก ซึ่งปัจจุบันแนวโน้มการใช้ชีวิตแบบ
ชาวฮนจกมีการขยายแผ่กว้างไปทั่วโลก และในอนาคต

อาจจะมีผลกระทบต่อโครงสร้างของประชากร แต่ก็ยัง
ไม่อาจตัดสินได้ว่าผลกระทบจะเป็นผลกระทบในเชิงบวก
หรือเชิงลบ เนื่องจากจำเป็นต้องมีความเคารพในเรื่องการ
ปัจเจกบุคคลในการตัดสินใจการใช้ชีวิต ซึ่งชาวฮนจกบาง
คนอาจจะใช้ชีวิตในแบบนี้เพราะเป็นประเพณีนิยม หรือบาง
คนอาจจะเลือกเป็นชาวฮนจกจากประสบการณ์ของตนเอง
ถึงจะเลือกใช้ชีวิตเป็นชาวฮนจกเพราะสาเหตุใดก็ตาม แต่
พื้นฐานก็ต้องมาจากความมีเมตตาและกรุณาต่อตนเองซึ่ง
จะต้องไม่ทับเส้นความเห็นแก่ตัว เพราะมีคำกล่าวว่า “การ
ดูแลตนเองเท่ากับการดูแลสังคม” หากนำแนวคิดในการ
เป็นมิตรกับตัวเองของชาวฮนจกแล้ว เท่ากับสามารถดูแล
ตัวเองได้เป็นอย่างดีและก็จะเท่ากับดูแลสังคมได้เป็นอย่างดี
ด้วย

สำหรับผู้สนใจศึกษาแนวคิดการสร้างความสุข
ตัวของตัวเอง นอกเหนือจากหนังสือ “HONJOK ความ
สุขจากการอยู่กับตัวเอง” แล้ว ขอแนะนำหนังสือ “12 กฎ
ที่ใช้ได้ตลอดชีวิต” ซึ่งนำเสนอกฎทรงพลัง 12 ประการ
ที่จะช่วยให้ผู้อ่านพ้นจากปัญหาที่ต้องเผชิญแบบซ้ำๆ
ของชีวิต โดยศาสตราจารย์จอร์แดน บี. ปีเตอร์สัน จาก
มหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ดและโตรอนโต

ใบสมัครสมาชิก

วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเชีย ฉบับสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์

1. ประเภทสมาชิก

☐ สมัครสมาชิกใหม่ ☐ ต่ออายุ

1.1 ☐ ประเภท บุคคล

ชื่อ _____ นามสกุล _____ เลขที่สมาชิก _____

1.1.1 บุคลากรภายใน: มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเชีย

☐ นักศึกษา ☐ ปริญญาโท ☐ ปริญญาเอก

☐ อาจารย์ หรือ ☐ อื่นๆ โปรดระบุ _____

1.1.2 บุคลากรภายนอก: สถาบัน/หน่วยงาน

☐ นักศึกษา ☐ ปริญญาโท ☐ ปริญญาเอก

☐ อาจารย์ หรือ ☐ อื่นๆ โปรดระบุ _____

1.2 ☐ ประเภท หน่วยงาน

2. ที่อยู่ในการจัดส่งวารสาร

เลขที่ _____ หมู่ที่ _____ ตรอก/ซอย _____ ถนน _____

แขวง/ตำบล _____ เขต/อำเภอ _____ จังหวัด _____

รหัสไปรษณีย์ _____ โทรศัพท์ _____ อีเมล _____

3. ประเภทการสมัครฉบับสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์

☐ 1 ปี 3 ฉบับ เป็นเงิน 800 บาท

☐ 2 ปี 6 ฉบับ เป็นเงิน 1,500 บาท

☐ 5 ปี 15 ฉบับ เป็นเงิน 3,500 บาท

หมายเหตุ ค่าสมาชิกรวมค่าจัดส่งแล้ว

ข้าพเจ้าได้ชำระค่าสมาชิก จำนวน _____ บาท (_____)

☐ เงินสด

☐ ธนาณัติ (ธนาณัติ ปณ.ธัญบุรี ในนาม มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเชีย)

☐ โอนเงินเข้าบัญชี ☐ ธนาคารกรุงเทพ สาขาบึงกุ่ม ธัญบุรี บัญชีกระแสรายวัน เลขที่บัญชี 946-3-00392-2

☐ ธนาคารกรุงไทย สาขารังสิต-นครนายก คลอง 4 บัญชีกระแสรายวัน เลขที่ 148-6-00715-5

☐ ธนาคารกสิกรไทย สาขาคลอง 6 ธัญบุรี บัญชีออมทรัพย์ เลขที่ 416-2-22712-8

เมื่อโอนแล้ว กรุณาส่งหลักฐานการโอนเงินกลับทาง E-Mail: sujitra@eau.ac.th หรือ Fax 02-577-1053

การออกใบเสร็จ

☐ ไม่ต้องการ

☐ ต้องการ ออกใบเสร็จในนาม _____

ลงชื่อผู้สมัคร _____

(_____)

กองบรรณาธิการวารสารวิชาการ

ชั้น 4 อาคารชวน ชวนิชย์ (ห้อง C423) มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเชีย
200 หมู่ 1 ถ.รังสิต-นครนายก ตำบลรังสิต อำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี 12110
(วงเล็บมุมของด้านขวา “สมาชิกวารสาร EAU”)

สำหรับเจ้าหน้าที่

หมายเลขสมาชิก _____ หมายเลขใบเสร็จ _____

ตั้งแต่ฉบับที่ _____ ลงชื่อผู้รับสมัคร _____

มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย

เลขที่ 200 หมู่ 1 ถ.รังสิต-นครนายก ต.รังสิต อ.ธัญบุรี จ.ปทุมธานี 12110

โทรศัพท์ : 0-2577-1028 ต่อ 377, 378 โทรสาร : 0-2577-1053

www.eau.ac.th E-mail: eau_heritage@eau.ac.th

<http://eauheritage.eau.ac.th/>

ปรัชญา

“บ่อเกิดแห่งปัญญา คือ การศึกษาที่กว้างไกล”

(Wisdom Through Global Education)

วิสัยทัศน์

“มหาวิทยาลัยแห่งการเรียนรู้เพื่อคุณภาพและคุณธรรมในเอเชีย”

(Learning University for Quality and Morality in Asia)

